SZÜCSY LILI

203 Mélyépitès, olajf. 300.–

Nemzeti Szalon 1930
Kat. jan.

Szűk Benedek, ötvös 1646-66-ig Rima-szombaton.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösekről. Bpest, 1919. 91. l.

Eötvös Szűk Ferenc

1682-ben céhmesteg. Rimaszombat
1688-ban "
1674. júl 14-én mutatta be a remeket és állott be a céhbe.

Romar Floris F. A hazai ötvös céhek szabályai. Századok. 1877 évf.

420 c 415 l

Szuk Miklós

ötvös

1715 ben a vimaszombati ötvös céh dékánja.

Romer Floris F. A herai ötvös céhek szabályai. Szaradok. 1877 évf. 419. l.

Zorán, a stílusos

Derű, fájdalom, merengés

Fotó: Tóth Gyula

A magyar beat egykori fenegyerekei, mint Freinreisz Károly, Zalatnay Cini, Bródy János vagy Zorán a mai ifjúság szemében kissé nosztalgikus, megereszkedett testű, őszülő loboncú társaságnak tűnik. Olyan bandának, akiknek mindig éppen az nem jó, ami van.

Zorán énekel. Pengeti fakónak cseppet sem mondható gitárját. Hathúrú fegyvere szelíd, de egykor falakat omlasztott. Derű, fájdalom és merengés jellemzi a színpadon éneklő férfit. Kellemes hangján májusról, szerelmekről dalol. Az évek tanította beletörődés és a nem felejtett lázadás keveredik szövegeiben. Sötétkék tekintetéből bizakodás árad, mintha tudna egy hatásos módszert a világ jobbítására. Csak egy hiányzik természetéből: a gyanakvás. Esélyes a boldogságra, mondja magáról, mint bárki más. A boldogság azonban illanó és törékeny lény, várni nem elég. Zorán pesti bérházuk mélyén rálelt a kincsre, őrizgeti feleségével, Évával és Sandra kislányával. Talán a nyitottsága mögött rejtőző szilárd életszemlélete az, amitől az idő nem tudja kikezdeni. Az arc megőrzéséről szóló kínai bölcselet szellemében vállalja önmagát a nem éppen könnyű évtizedekkel zsákjában. Személyisége nem utánozható, az "öreg" gitárosnak stílusa van, ha mostanság nem is oly fontos, amiről énekel, vagy énekel-e egyáltalán.

M. ZS.

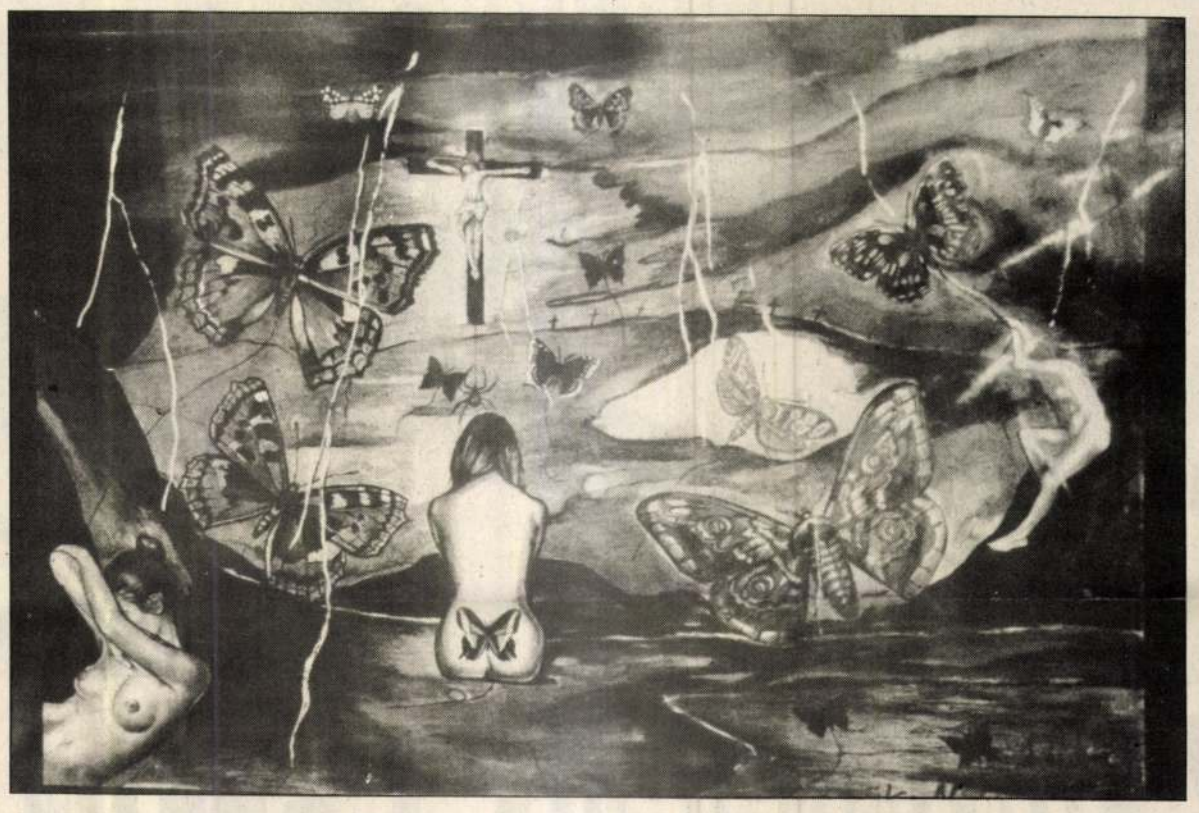

Szük világa tágulóban

A múlt pénteken délután ismeretlen és ismerős emberek minden talpalatnyi helyet elfoglaltak a Vár Galéria kiállítótermében. A képek a falakat használták, a vernisszázsnézők a levegőt. A festmény-, színés gondolat-tulajdonos Szük Norbert, becenevén Cükki ezúttal nem magasra fűzött cipőjében és extravagáns kalpagjában díszelgett. Az elrévedő tekintettel nézegetők irigykedtek. Amit láttak a képeken, ők is megfesthették volna, hiszen kész regény az élet és a pillanatok elegendő érzelmet ébresztenek bennünk. Már aki rendelkezik ilyen, sokszor terhes műszerrel. A megálmodott képek mégsem öltöttek színes formaruhát, ellentétben Szük Norberttel, aki megkapaszkodott a múlandóban.

Az írók mondatról mondatra próbálják kibontani, lekottázni a világ ismeretlen gyötrődését, az emberiséget sújtó drámákat. A lázas homlokok és a papíron vagy a festővásznon erőlködő kezek a nyomorúság egész metafizikáját körvonalazzák. Banális, sokszor undorító a végtermék. A színes undor nem Szük képeitől, inkább a továbbgondolástól támadt fel a műélvezőben. A téma- és információ-kavalkád elszórakoztatta a szemet, de a világfájdalmon túl fejfájást is ébresztett. Szürke szamárállomány botorkál a nagy úton, tehéntőgy-lufik szálldosnak a sugárzó mező fölött. Kebeltündérek seggébe fúródik a valagút, a vonat elakadt valahol. Az ágyon álmodó test hever az éjszakának kiszolgáltatva. Öreg néger és Woody Guthrie zenéli alá a világ dolgairól véleményt közlő képeket.

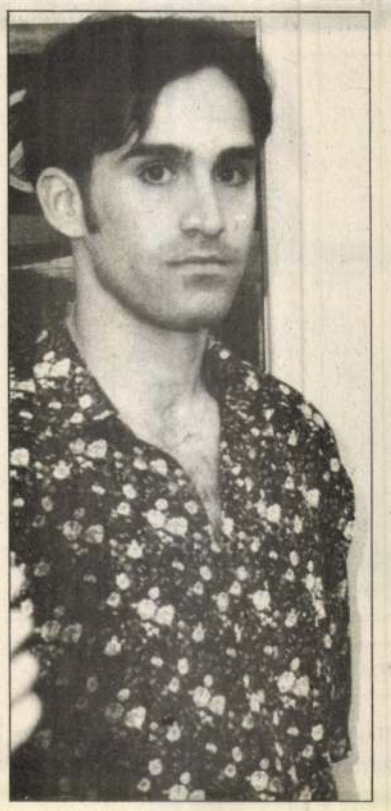

Fotó: Vincze

Lehetne szőröző sznob módján felsorolni híres festők nevét, akik ecset vagy színkezelésének utánérzését azonosították Szük Norbert képein. De mutasson valaki olyan embert, aki el tudná választani nagy művek hatását önnön világának gondolataitól! Szük Norbert világa a félelmek és a színek ötvözete.

– mándli –

Böli-buli

Torta a világ egyik legkellemesebb helye. Ennivalóan finom, a csoki és vanília ízek pikantériáját leginkább az "aprók" értékelik.

Születésnap vagy névnap nem múlhat el torta nélkül. Ám az mégis különleges napnak számít, ha a bölcsődében kollektív ünneplést szerveznek az apróságoknak. Csinos "egyenruha", feldíszített asztal, virágcsokor dukál az ünnepeltnek.

Sziget és Újváros környéke, no és bölcsődéje csak perifériának számítana egy belvárosi vagy egy módszertani intézménnyel szemben.

A győri, Szigeti úti bölcsődében viszont hagyomány, hogy a gondozók és a kicsik együtt köszöntenek, és persze, örülnek a "neves nap"-nak. Észrevétlenül is megtanítanak valamit, ami egyre ritkább a kicsik és a nagyok között is: "szeressük egymást, gyerekek..."

H. J.

A történelem darabkái
Eszter, aki igazgató-régész

Eleink földbevájt kunyhói

A szerkesztőség épületében felmentem egy emeletet. Bekopogtam a doktorokkal erősen fémjelzett ajtón. **Dr. Szőnyi Eszter**, aki néhány napja hivatalosan a győri Xantus Múzeum igazgatója, a naponta emberekkel foglalkozók rutinosságával invitál be. A régies hangulatú ebédlőben, a régészet iránti érdeklődéséről faggatom:

– Gyerekkorom meghatározó élménye a nagyapám személye volt. Akkoriban Szombathelyen laktunk a romkert szomszédságában, a nagy szegénységben jártunk fát szedni az erdőre. A nagyapám idejében az iskolákban még olyan szintű képzés volt, hogy a végzős diákok szinte polihisztornak számítottak. A gimnázium után jezsuita szerzetes akart lenni, de megismerte a nagyanyámat és elfelejtette a jezsuitákat. Katonai iskolában tanult, majd az első világháború után tiszt lett. Az ötvenes évek elején az erdőjárások alkalmával, ha az égre nézett, a csillagokról, hozzájuk kapcsolódó mondákról mesélt, ha a mezőn jártunk a virágokkal ismertetett meg. Az ő történelem szeretete átsugárzott rám, így a régészet is, mint a történelem egy darabkája. Latinból soha nem kellett szótárt használnom, ő tudta a szavak hatodik, hetedik jelentését is.

– A nagyapja hatására orientálódott a római kor és kultúra kutatása felé is?

– Valószínűleg. Az egyetemre már úgy mennek a fiatalok, hogy konkrétan egy-egy korszak izgatja a fantáziájukat. A férjem, dr. Tomka Péter szintén régész, de őt a lovasnépek, az avarok, a hunok izgatták, így ő a honfoglaláskorra szakosodott. A fiam középkori régészettel foglalkozik, az akkori falusi élet érdekli. Engem a római kor leletei kötnek le.

– Pannónia, a mai Dunántúl egykor a Római Birodalom provinciája volt. Manapság is lehet találni izgalmas leleteket ebből a korszakból?

– Pannónia olyan parányi részt képezett a római mammut birodalomban, hogy kevés írás említi. Dokumentumok szinte kizárólag térképek formájában

Dr. Szőnyi Eszter

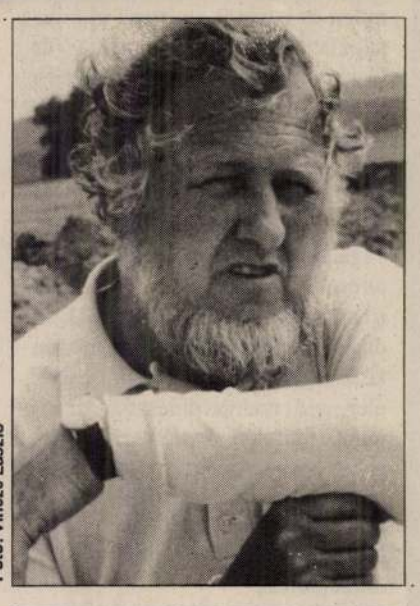

Fotó: Vincze László

Dr. Tomka Péter

állnak rendelkezésre, amelyek tanúsága szerint az itteni települések egyharmadát máig nem tudtuk beazonosítani. Scarbantiában, azaz Sopronban sokáig keresték a város fórumát, középpontját, míg végül a második világháborúban lebombázott ház alatt megtalálták, így a 80-as évek második felében vált hozzáférhetővé. Aquincum, Sabaria, Sopianae és sorolhatnám tovább a jelentős városokat csak egy-egy építkezés kapcsán ásható. Az M1-es autópálya rajkai csatlakozásánál dolgozunk jelenleg, ahol egymás után kerülnek elő késő római kori falusias jellegű települések romjai.

– Hogyan élhettek akkoriban?

– A leletekből úgy tűnik, földbevájt kunyhókban éltek a helyi bennszülöttek, akik ugyanúgy folytatták életüket, mint a honfoglalás előtt. Sok-sok újat lehet megtudni és minél többet tud az ember, annál jobban tudja, hogy milyen kevés ez. A régészetet csak alázattal szabad csinálni.

– Mozgó irodát fog létrehozni, mint újdonsült múzeum-igazgató?

– Előfordulhat, mert nem szeretném feladni a terepen végzett régészeti munkámat és egyelőre nem tudom, hogyan sikerül koordinálnom a múzeumi íróasztallal. Szeretem a győri múzeumot és a kollégákat, s úgy érzem, viszont is kedvelnek. Huszonhét évem alatt két igazgatót fogyasztottunk, mindegyikük gyakorolta az igazgatást, a szakmát nem. Felvállaltam egy évre ezt a megbízatást, de soha nem akartam igazgató lenni. Hogyan fog ízleni? Az a jövő zenéje.

Mándli Zsuzsa

Jegyzet

Juliska grófnő

Én csak a Juli nénit sajnálom. Megérdemelne szegény legalább egy nyamvadt grófi címet. Eddig megfosztotta őt a történelem a nemesi rangtól, de mostanában feltámadt benne a remény. Hallotta ő is, hogy az Antall-kabinet napirenden tartja a nemesi címek és rangok újbóli használatát. Ha van valami, ami most nagyon kell az országnak, akkor nyilván ez az a valami.

Csak az a baj, hogy Juli néni grófsága bizonytalan, mint ama bizonyos Bodri estebédje. Mert az ántivilágban egyszerűen ment minden: a nemesi címeket a királyok osztogatták. De ki lesz manapság a címosztó? Vagy a nagy stratégának kikiáltott múzeumigazgató csupán a már meglévő grófok és bárók rangját óhajtja visszaadni? Akkor pedig mi lesz az esélyegyenlőséggel?

Mert nem az a baj, hogy rothad a gazdaság, hogy sok a munkanélküli, hogy az élet kilátástalan. Tüntetnek a pedagógusok? Sebaj! Szeptemberben általános sztrájk? Fityfirity! A lényeg a báróság, a grófság. Hogy a nyomorúság legyen cifra, még a Juli néniknek is.

Igaz, hogy egyre több bajuszon nem billeg a morzsa, de ha az a morzsátlan bajusz nemesileg pödört, az mindjárt más! Juli néninek is könnyebb lehetne a lelke, ha a segélyért sorban állva grófnőnek szólítanák a szociális osztályon! Vagy ha például a buszon bliccel, mert összvonalasra már nem futja, az ellenőr csak ennyit mondana: Ejnyebejnye, bárónő, már megint jegy nélkül utazunk! Milyen másképp hangzana a válóperes tárgyalásokon a tárgyalóterembe szólítás: vitéz Alsótényői Takáts József kontra Takátsné gróf Felsőbelvárosi Juhász Juli, kérjük befáradni!

Álom, édes álom! Mert gyanítható, hogy a mostani, a kormányzást imitáló kabinet erre sem lesz képes. Most meg, hogy válságban van, Juli néni fújhatja az egészet. Antallék a süllyesztőbe kerülnek, a Juli néniknek pedig elúszik az egyetlen és megismételhetetlen történelmi lehetőség. Elfeledve, kisemmizve, nemtelenül porladhatnak majd amúgy polgármód...

Kuti Péter

Jó reggelt!

Kilences busz

Győrben a napokban történt autóbusz-menetrend változások többeknek okoztak bosszúságot. Szerkesztőségünkbe felháborodott utasok telefonáltak, hogy a "9"-es jelzésű járat délutáni megszüntetésével drágábbá és kényelmetlenné vált a munkába járás.

– *Mi történt tulajdonképpen?* – erről kérdeztük *Lencse Gyulát*, a Volán helyi üzletágvezetőjét.

– A 9-es a Révai utca és a Domus között közlekedő céljárat. A Domus területén lévő cégeknél összesen ötven-hatvan ember dolgozik, akik autóbusszal járnak dolgozni, illetve haza. Reggel közel egyidőben kezdődik a munkaidő, ezért hagytuk meg ezt a járatot. Délután viszont 14 és 16.30 között valaki mindig befejezi a munkát. Ilyenkor egy busz 4-5 utassal közlekedik! Ezt már nem tudjuk vállalni, mert akkor a veszteségünk óriási lesz.

– *Önök próbáltak valamit tenni?*

– Én már megpróbáltam. Leültünk egy igazgatóhelyettessel, szakszervezeti megbízottal, de nem jutottunk semmire. A megoldás az lenne, ha közel egyidőben lenne vége a munkaidőnek. Azt is felajánlottam, hogy az "5"-ös autóbusz Kismegyer felől odakanyarodik és behozza az embereket, ám ezt sem fogadták el. Személy szerint nagyon sajnálom a dolgozókat, dehát minket is meg lehet érteni, nem?

– *Az elmúlt hétre ígérték, de már sehol nem lehet kapni menetrendet. Miért?*

– Tizenötezer darabot rendeltünk a nyomdától, ebből – különféle okokra hivatkozva – csupán két-háromezret szállítottak le. Ezért hiánycikk egyelőre a városi menetrend.

K. A.

Félpénzes polgármester

Április hetedike óta tart Hódmezővásárhely közgyűlésének vesszőfutása. Akkor ismertette a helyi SZDSZ-elnök azt a tizenöt pontos "vádiratot", amely a polgármester, dr. Rapcsák András tevékenységének vélt hiányosságait tartalmazza. A vádak kivizsgálására bizottságot alakítottak, melynek vezetője szerint a polgármester elkövette a terhére rótt vádakat. Az előterjesztő azt javasolta, hogy büntetésképpen hat hónapon át csak a bérének ötven százalékát kapja meg Hódmezővásárhely első embere.

TELEVÍZIÓ

MTV 1

5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom 10.05 Még egyszer! 12.00 Déli harangszó, Híradó, AKT, Gazdaság 12.40 Öt perc tőzsde 13.00 Álmodó Tisza-part 14.00 Közvetítés a parlament üléséről 16.30 A szerelem jogán 17.00 Sorstársak 17.15 Ki marad a végén 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Gyermekeknek! 18.35 A pampák királya 19.30 Híradó, sporthírek 20.00 Vészhelyzet 20.50 Kriminális 21.25 MM 21.30 Telemázli 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.30 Publikum 23.00 Ha halott leszek és fehér, jugoszláv film 0.20 Telesport 0.50 Híradó

MTV 2

6.00, 7.00 Híradó 6.15 Aktuális 6.45, 7.45 Határtól határig 7.15 Újra... 8.00 Paralmenti napló 8.30 Közvetítés a parlament üléséről 16.30 Repeta – félidőben 17.30 HT 18.00 A Tenkes kapitánya 18.30 Magyarország ma 18.55 Mesetár 19.20 Magyarok cselekedetei 19.30 Híradó 20.00 Hősök tere – régi búnk és... 20.30 Hősök tere – csudajó... 21.30 Énekelt versek 22.00 Égi harmóniák, Czigány György műsora 23.35 Mély víz

DUNA TV

7.45 A vatikáni rádió adása 8.00 Reggeli muzsika. Segítség! Tanulok?! Távoktatás 8.25 Járóföld 9.00 Képes krónika 10.50 Kalliopé dalnokai 11.25 Harmónia 11.55 Vers 12.00 Déli harangszó, lapozó 12.20 Police 13.00 Esti sugárkoszorú 13.15 „Vasfüggöny" 14.10 Egy magyar nábob, magy. játékfilm 15.50 Színházi élet 16.30 Nyelvőrző 17.05 A kis Nicholas úrfi 17.30 Mese 18.00 Híradó 18.20 A hegy védangyala 19.15 A világegyetem enciklopédiája 19.25 Héthatár 20.05 Gazdakör 20.40 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.20 Sportpercek 21.35 The Doors, am. játékfilm 23.55 Híradó 0.25 Héthatár – Gazdakör – Esti kérdés beli ügyek 22.00, 0.10 Jó estét, Magyarország 23.00 Kobra 23.45 Hajnaltól napestig

TV 3

16.20 Dinasztia 17.15 Zöld pont 17.45 Cracker 18.45, 22.45 Hír3 19.15 A legjobb dobás, am. sportfilm 21.20 MASH 21.50 Drága testek 23.15 Játékszerek

SZÍV TV

6.00 Tabuk nélkül 6.30 Gerincjavító torna 7.00 Képes recept 7.30 Autósport 9.00 Egészség-magazin 9.30 Testszépítés 10.00 Pénzvilág 11.00 Kamilla 11.30 Szédülj el! 12.30 Szilágyi cseveg 13.30 City 13.45 Eurostar-kapásjelző 14.00 Príma torna hölgyeknek 14.30 RPS-News 15.00 Földgömb 15.30 Pepsi Show City 16.00 Nyugat-Európa kolostorai 16.30 Különjárat 1700 Misztikus játék, am. kalandfilm 19.00 Zsaruszív 19.30 G. I. Joe 20.00 Tinitükör 20.30 Negyedik dimenzió 21.00 A ring királya, am. akciófilm 23.00 Egy páholyban Benkő Dániellel 23.15 Más.

RTL KLUB

6.30 Jó reggelt! 8.30, 17.30 100-ból egy 9.00, 16.40 A farm, ahol élünk 9.50, 14.20 Klip Klub 10.15, 14.45 Rajzfilmklub 11.45, 16.20 Az első csók 12.10, 18.05 Knight Rider, utána Meri vagy nem meri? 13.00 Híradó 13.15 Receptklub 13.30 Falcon Crest 19.00 Híradó 19.30, 24.00 Fókusz 20.00 Kettős bevetés 20.55 Törékeny jég, am. film 22.30 Mayflower Madam, am. film

MSAT

6.00 „Wekker" 8.30, 23.45 Music Box 13.45 Játszd újra... 15.30 High Life Disco Top Ten 16.20 A Farkashegy legendája, am. film 18.00 Mit les, Mr. Beadle? 18.30 A hekus 19.30 Testvérpárbaj 21.05 Poirot 22.05 Ártatlan megszállottság, am.

SZÍNHÁZ

Operaház: Lammermoori Lucia (7) – ***Bárka Színház – a kávézóban:*** Filmklub (du. 4) – ***Budapesti Kamaraszínház – a Józsefvárosban:*** Vértestvérek (7) – ***a Kisszínpadon:*** Bánk bán (7) – ***Budapesti Operettszínház:*** Hotel Menthol (Fényes Sz. bérl. 2. ea. du. 6) – ***Katona József Színház:*** Kulcskeresők (7) – ***Kamra:*** Rosencrantz és Guildenstern halott (7) – ***Madách Színház:*** Hegedűs a háztetőn (7) – Ludas Matyi (du. 3) – ***Madách Kamara:*** Apácák (7) – ***Merlin Színház:*** Szegény Dániel (7) – ***Kamaraterem:*** Café Junion (fél 8) – ***Nemzeti Színház:*** A kiátkozott (7) – ***Pinceszínház:*** Pincejáték (7) – ***Radnóti Színház:*** Régi idők mozija (7) – ***R. S. 9. Stúdiószínház:*** Irish Raders of Belfast and Budapest Koncert (8) – ***Thália Társaság – a Merlin Színházban:*** Szegény Dániel (7) – ***Új Színház:*** Jó embert keresünk (7) – ***Vígszínház:*** Svejk (7) – ***Pesti Színház:*** Colombe (7) – ***Budapesti Bábszínház:*** Leander és Lenszirom (de. 10) – ***a Játszó-téren:*** Párnamesék (du. 3)

– A TF-esték rendezvénysorozatában legközelebb Tőkés László református püspök tart előadást március 6-án, pénteken 18 órakor. Előadásának címe: Ideje van a szólásnak. Közreműködik: Budai Ilona népdalénekes. Színhely: a TF aulája, 1123 Budapest, Alkotás utca 44. A belépés díjtalan.

ÉP
ACÉLS
KE
UTA
PAV
KERÉ
SZEM
FIJRO

Szűr Norbert

1998. március 5

csodái

króI gondoskodik

Minden iskolatípussal azonban nem foglalkozhatnak – mondja Farkas József, ez ugyanis legalább ötszáz tankönyv kiadását jelentené. Családi vállalkozásként működő könyvkiadó erre képtelen.

A leglényegesebb kérdés a szülő számára, hogy tartós-e, olcsó-e az új tankönyv. A választ azonban, hogy mit tekint a vásárló és mit a kiadó tartós és olcsó tankönyvnek, talán senki nem tudja. Azt-e, amelyiknek kemény a fedele és ezáltal több nemzedéket is kiszolgál? Vagy azt, amelynek a tartalma akár öt évig is érvényes? A Dinasztia szerint a jó kiadványoknak mind a két feltételnek meg kell felelni. Első osztályosoknak szánt könyveik – azt mondják – mind a két szempontnak meg is felelnek. Az árakat igaz, a piac határozza meg, a Dinasztia mindenesetre ezer forint alatt tartja tartós tankönyvei árát, föltételezve, hogy a vonzó ár emeli a példányszámot.

Az is nagy kérdés ma a tankönyvpiacra betörni szándékozó kis cégek számára, hogy miként tudnak újabb és újabb területeket meghódítani. A pedagógusok általában ragaszkodnak a már megszokott módszereikhez, nem szívesen váltanak, ha az új tankönyv új metodikát és a korábbinál esetleg körülményesebb felkészülést igényel. A Dinasztia erre is gondolt: hatvan egy szakreferensük szakmai foglalkozásokon mutatja be a Dinasztia-kiadványokat. Az első elemistáknak szánt könyveik egyébként sem teljesen ismeretlenek a pedagógusok számára, ugyanis a harminc-negyven évvel ezelőtti olvasás- és írástanítási módszerekhez kanyarodtak vissza a Dinasztia szerzői *Adamikné Jászó* Anna irányításával.

Bár a nagyközönséget ez nemigen foglalkoztatja, komoly próbatétel egy feltörekvő kiadó életében, hogy hogyan tudja magához kötni s megfizetni szerzőit. A Dinasztia az ösztönzés módszerét választotta. A kézirat elkészültekor – és utána két esztendeig – nem túl magas szerzői jogdíjat kap a tankönyvíró, majd a tankönyv bevezetése utáni harmadik esztendőben a példányszám hét százalékát fizetik ki nekik. Ezt az összeget egészen addig utalják, amíg a könyv piacon van. Húszezer példánynál ez a hét százalék már szép összeg, cserébe a kiadó azt várja a szerzőktől, segítsenek a pedagógusok továbbképzésében, vegyenek részt a marketingmunkában, és a követelményeknek megfelelően korszerűsítsék munkájukat. Hogy az önálló nyomdával rendelkező Dinasztia Kiadó elgondolásai mind a könyvkiadást, mind a szerzők foglalkoztatását és bérezését, mind a piaci terjeszkedést illetően szerencsések, mi sem bizonyítja jobban, mint a múlt esztendő sikere. A művelődési tárcánál 225 tankönyvvel pályáztak a különböző kiadók. Ezek közül mindössze tizennyolcat fogadott el a minisztérium. A tizennyolcból hét a Dinasztia kiadványa volt.

(lőcsei)

Gördül-e majd az időkerék?

Lesz-e világraszóló, látványos óévbúcsúztatója ezentúl Budapestnek, megforgatják-e a pestiek szilveszter éjszakáján az idő kerekét? Erre a kérdésre ma még a „talán" is optimist[illegible]nak tetszik, hiszen a sz[illegible]

két és fél méter széles és mintegy hatvan tonna tömegű, vörös gránitból, acélból és golyóálló üvegből megépítendő műtárgyat szilveszter éjjelén forgatnák meg, hogy újabb egy évig folyhasson át benne „az idő". Mert e monumen-

NAPLÓ

PÁLL LAJOS korondi festőművész-költőt, aki az idén hatvanéves, Magyar Bálint művelődési és közoktatási miniszter Pro Cultura Hungarica érdeméremmel tüntette ki. Az elismerést jelző plakettet Szőcs Ferenc, Magyarország bukaresti nagykövete adta át a művésznek Csíkszeredán, a Kriterion-házban.

BENCSIK ISTVÁNT választotta meg hét végi közgyűlésén alelnöknek Gyurkovics Tibor és Pongrácz Zoltán mellé a Magyar Művészeti Akadémia.

ÚJ KÖZÉPISKOLA indul Dévaványán a következő tanévben. Az észak-békési – csaknem tízezer lakosú, városi rangra törekvő – település tervezett gimnáziuma és ipari szakképző iskolája, amely Eötvös József nevét veszi fel, egy gimnáziumi és két szakmunkásképző osztállyal kezdi meg működését.

A POLGÁR GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ (Budapest V., Váci u. 11/B) tavaszi árverésének kiállítását ma nyitják meg. A tárlat március 15-ig tekinthető meg, az árverést március 17-én és 18-án délután öt órától rendezik meg.

MÁTÉ LÁSZLÓ-EMLÉKKIÁLLÍTÁS nyílik meg ma délután öt órakor a Nagy Balogh János Kiállítóteremben (Budapest XIX., Templom tér).

AZ OKTATÁSI TÖRVÉNY ROMÁNIÁBAN – Szükség van-e önálló magyar egyetemre? címmel vitafórumot rendez a Bolyai Egyetem Barátainak Egyesülete és a Bolyai Egyetemért Alapítvány ma este hat órakor a Magyarok Házában (Budapest V., Semmelweis u. 1–3.). Előadást Bakos István, dr. Incze Miklós, Katona Szabó István és Kötő József tart.

SZŰK NORBERT festményeiből nyílik meg tárlat ma este hat órakor a Rátkay Klubban (Budapest VI., Városligeti fasor 38.), este fél héttől pedig Faragó Laura népköltészeti műsora hangzik el.

KOCSIS ZOLTÁN vezényleté-

EGYHÁZI ZENE — NOVEMBER 21.

Budavári Nagyboldogaszony (Mátyás) templom **10 ó.** Haydn: Nelson mise.

Szent István bazilika 10 ó. Bárdos: Missa I., Rex elementissimae.Csütörtökönként **18,45 ó.** vesperás. (Énekes esti dicséret).

Budafok-Belvárosi plébánia templom **11 ó.** Bárdos: Missa Prima.

Belvárosi Szent Mihály templom (Bp. V. Váci u. 47/b.) **nov. 27. 18,30 ó.** Laudatae ének-zenei együttese a szentmisén énekel, utána adventi énekekből rövid műsort ad.

Rózsák terei Szent Erzsébet templom **10 ó.** Kodály: Missa Brevis. Vezényel: Zimányi István.

Budán a kapucinusok templomában (Bp. I. Fő u. 32.) **19 ó.** orgonahangverseny. Műsoron: Bach, Mozart, C. Franck művek.

Pesti ferencesek templomában (Bp. V. Ferenciek tere) **minden kedden 18,30 órakor** gregorián szentmise. Közreműködik a Schola Gregoriana Budapestinensis. Vezényel: Béres György.

Budapest Külső-ferencvárosi Szent Kereszt plébániatemplom **11 ó.** Bede István Kálmán O.P. domonkos atya pappá szentelésének 40. évfordulóján a Vám- és Pénzügyőrség Liszt Ferenc férfikara előadja Gounod miséjét, és motettákat énekel. A **18 óra!** a szentmisén közreműködik Steve Taylor Szabó pánsípművész, majd a mise után pánsíp-koncertet ad.

Óbudai Szentháromság templom (III. Vörösvári út 110.) **10,30 ó.** Mozart: Koronázási mise.

Balassagyarmati főplébánia **11 ó.** templombúcsú. Közreműködik Lehotka Gábor orgonaművész, a Szent Felicián Kórus és hangszerszólista művészei. Vez. Varga János karnagy. **Pécsett** a bazilikában minden vasárnap **10,30 órakor** húsz-huszonöt perces zenés áhítat van.

HALÁLOZÁS — NOVEMBER 21.

Galambos Miklós c. esperes, plébános, Pusztamérges díszpolgára életének 78., áldozópapságának 50. évében **okt. 29-én** hosszú betegség következtében elhunyt. Nov. 3-án temették a helyi temetőbe.

Götz Pál pápai protonorárius kanonok, főesperes, sárospataki plébános életének 73., áldozópapságának 47. évében **szept. 8-án** hosszú betegség után elhunyt. Hercegkúton temették.

Takács Mária Lujza irgalmas nővér életének 81., hivatása 62. évében **okt. 27-én** Mezőkövesden elhunyt. Nov. 2-án temették.

Tóth Teréz Mária Anna vizitációs nővér **nov. 6-án** 81 éves korában elhunyt. Nov. 15-én temették Budakeszin.

Vozár M. Sidónia SDR (IML) nővér életének 94., szerzetességének 70. évében Vrickón elhunyt.

Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk mindenkivel, hogy **Tóth András** okl. gépészmérnök, közgazdász az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tb. tagja **1999. okt. 25-én** életének 92. évében a betegek szentségével megerősítve visszaadta lelkét Teremtőjének. Drága halottunkat nov. 12-én az Óbudai temető halottasházából a róm.kat. egyház szertartása szerint búcsúztattuk. A megboldogult lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot nov. 12-én mutattuk be a Jézus Szíve templomban (Bp. VIII. Lőrinc pap tér 1.)

A család nevében ezúton köszönjük meg az együttérzést és részvétnyilvánítást **Piros György Zoltán** kántor, sekrestyés temetésével, halálával kapcsolatban.

A Szent István bazilika altemplomában el nem évülő urnafülkék válthatók. Érdeklődni lehet a kegyeleti irodában. Bejárat a Bajcsy-Zs. út felől. Keddtől péntekig 10-14-ig, szombaton 10-12 között. **Tel.: 332-0873.**

A Kispesti Wekerle-telepi Munkás Szent József templom urnatemetőjében el nem évülő urnahelyek köthetők le. Érdeklődni lehet a kegyeleti irodán hétfőtől péntekig 9-13 óra között. **(1192 Budapest, Bercsényi u. 37. Tel.: 282-7922).** Ugyanitt teljes körű temetkezési ügyintézés Budapest összes temetőjébe. Munkás Szent József Közösségi Ház Wekerle Alapítvány 1192 Budapest, Tass u. 5.)

El nem évülő urnahelyek válthatók a budapesti Szent Mihály (Angolkisasszonyok) templom alatt lévő kriptában **(Bp. V. Váci u. 47/b.)** Érdeklődni a **337-8116-os** telefonon vagy személyesen a sekrestyében lehet.

El nem évülő urnahelyek válthatók a budapesti Nagy Szent Teréz plébániatemplom alatt lévő kolumbáriumban **(Bp. VI. Nagymező és Király u. sarok).** Jelentkezni lehet szerdán 16,30 órától 18,30-ig, pénteken 10-12 óra és vasárnap 11-12 óra között a plébániahivatalban (Bp. VI. Pethő S. u. 2.)

IMAÓRÁK-LELKIGYAKORLAT

Engesztelő nap — medjugorjei mintára — **nov. 25-én 15 órától** a máriabesnyői kapucinus kolostorban.

A nagy jubileumra készülve adventi gyertyagyújtó elmélkedési sorozatra várják az érdeklődőket a Jó Pásztor kápolnába (Bp. VIII. Kálvária tér 22.). A szentbeszédeket Beer Miklós pápai prelátus, az esztergomi szeminárium rektora tartja, advent szombatjain. 17,30 órakor litánia, szentbeszéd és gyertyagyújtás, majd szentmise. Az első alkalom **nov. 27.**

Csanád Béláért, a KÉSZ alapító elnökéért, halálának harmadik évfordulóján **nov. 25-én 17,30 órakor** szentmisét mondanak a Szent István bazilikában. A szentmisét Osztie Zoltán a KÉSZ elnöke mutatja be.

A Szent Ferenc Sebei templomban (I. Fő u. 43-44. régen Erzsébet apácák temploma) Erzsébet napi triduumot tartanak **nov. 18-án, 19-én, és 20-án 18 órakor.** A lelkigyakorlatot P. Faddy Otthmár atya tartja.

Sárospatakon nov. 19-én a Várkápolnában **18** órakor ünnepélyes Szent Erzsébet-szentmise, melynek keretében megemlékeznek Götz Pál kanonokról, aki a helyi egyházközség plébánosa volt, s nemrég hunyt el hetvenkét éves korában. Hercegkúton, szülőfalujában temették el.

A budapesti Örökimádás templomban a Központi Oltáregyesület (1091 Bp. Üllői út 77.) **minden pénteken 12 órától** engesztelő imaórát tart. **15 órakor** keresztút. Minden vasárnap a **11,30 órai** szentmise után egyórás engesztelő imaóra.

Virrasztás Magyarországért. Budapesten a Szent István bazilika Szent Jobb kápolnájában **minden csütörtökön este 8 órától péntek reggel 5 óráig.** Szentmise **21 órakor.**

A balassagyarmati plébániatemplomban **minden nap 17 órától** rózsafüzér ájtatosság van, készülve a jubileumi szentévre és a magyar millenniumra.

A Kútvölgyi kápolnában **minden csütörtök éjszaka** engesztelés. Megközelíthető a Moszkva tértől a 128-as autóbusszal.

A Sziklatemplomban (Szent Gellért tér) **csütörtökönként 18,30 órai** kezdettel P. Aczél László Zsongor pálos szerzetes **„A szemlélődő ima útjai"** címmel imaórát tart. Minden hónap **13-án 10 órakor** engesztelő rózsafüzér. A **11 órakor** kezdődő

SZOLGÁLTATÁS

TORONYÓRÁK korszerűen, világszínvonalon, rádióvezérléssel. „Torel" Óraipari Bt., Kovács Jenő órásmester, 8000. Székesfehérvár Kossuth u. 6. Tel.: 06/22-348-880, 22/312-235. Cégünk a Perrot német toronyóragyár képviselete. !

KEGYTÁRGYAT a készítőtől! Rózsafüzérek, fa- és fémkeresztek széles választéka, fali és talpas kivitelben. Gyertyatartók, gyertyalámpák, képkeret[illegible]

SZOBAFESTŐ kisiparos festést, mázolást, tapétázást, bútormozgatással és fóliatakarással, takarítást is vállal. Rövid határidőre, szolid áron, megbízható, jó minőségben. Tel.: 324-7629.

DR. KOVÁCS INGATLANIRODA Győr, Jókai út 13-17. I/12. Tel/fax: 96/310-045 Ajánlatából: Győr-szigetben: 40nm-es lakrész+közös belső udvarhasználat 3.800.000,-Ft; Győrújbarát: 100nm-es, 1991-es ép., 4.5 szobás családiház + [illegible] 12.600.000,-Ft;

TISZTESSÉGES áron vásárolok antik bútort, festményt, csillárt, szőnyeget, vitrintárgyakat. Tel.: 242-0558,06/30-949-8023.

GYŰJTEMÉNYEMBE vásárolok öt db régi festményt és egy db régi komódot. Tel.: 284-5379, 06/30-986-7942.

NAGY ANDRÁS vesz bútort, képet, porcelánt, hibásat is. 1086 Bp. Szerdahelyi u. 11. Tel.: 313-4148.

PETERPITZ harmónium kisebb hibákkal üzemképesen eladó. Ár megegyezés szerint. Tel.: 06/20-

GYORS JOGOS[illegible] OPERÁNÁL! B[illegible] u. 19. Színvona[illegible] családias légkörben, [illegible]mény! Részletfizetés[illegible] nő karácsonyi ajánd[illegible] 3162; 228-4286; 369[illegible] kor hívható.

AUTÓSISKOLA! Ta[illegible] dulnak Újpesten, [illegible] Üröm[illegible]n, 8-10 fő [illegible] zett tanfolyamot in[illegible] fizetés, kiscsoport[illegible] könyvkölcsönzés. [illegible] vizsgája elsőre si[illegible]

Szűk Norbert festő

Új Ember 12.

Apor-freskó

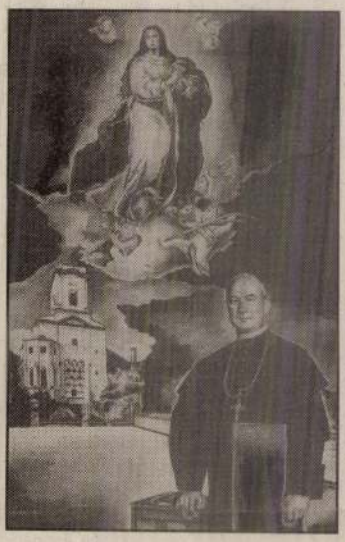

A Duna melletti kis, Tolna megyei község, Gerjen hívei idén ünnepelték templomuk fennállásának 50. évfordulóját. Az oldalhajó homlokfalára most egy Boldog Apor Vilmos püspököt ábrázoló freskó készült. A mű *Szűk Norbert* győri festőművész alkotása. A képpel a gerjeni származású mosonmagyaróvári vállalkozó, *Illés István* szeretett volna kedveskedni szülőfalujának. A freskó megáldását *Szabó Tamás*, a püspökkari titkárság irodaigazgatója végezte. A helyi plébánosnak, *Juhász Tibornak*, az a szándéka, hogy a templom Apor Vilmos tiszteletének kiemelkedő helyévé váljék.

Hit-vallás pár percben

Kinek a kezében?

Dr. Béres József, a világhírű „Béres-cseppek" feltalálója arról beszél, élete során hogyan tapasztalta meg a Gondviselő Isten létezését.

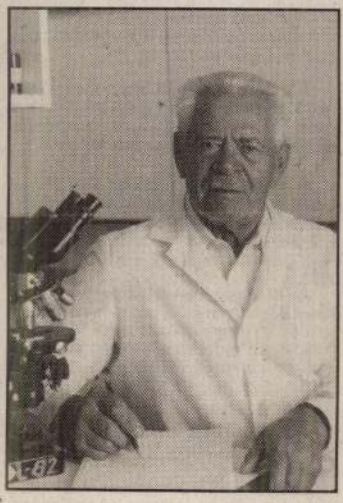

„Az élet élni akar, de érette az utolsó pillanatig harcolni kell."

- Istenhitemet katolikus édesanyám oltotta belém, aki vallásos, istenfélő asszony volt. Lényéből áradt a másikon való segíteni akarás. Mivel szülőfalumban, Záhonyban többségében reformátusok éltek, római katolikus templom nem is volt a településen. Vasárnaponként édesanyám felkerekedett velem, és gyalog mentünk át a Tiszahídon Csapra, a szentmisére.

Mint kutató, úgy érzem, tudatos hitem egész mélyen gyökerezik. Életem során hihetetlen sok csodálatos, az emberi ész számára felfoghatatlan dolgot tapasztaltam. Világunkban megmagyarázhatatlan törvények is működnek. Vajon kinek a kezében van mindez? Egy bizonyos: a véletlen műve nem lehet. A törvényszerűségeket életre kellett hívni, létre kellett hozni. A tudomány számára örök titok ez, hiszen nem tudunk az Alkotó szándékai mögé látni.

Hiszem és vallom, hogy mindaz, ami létezik, az valahonnan, Valaki által elindult. Ugyanakkor igaznak tartom azt a mondást, amely szerint „Ember, vigyázz magadra, s Isten is megsegít!". Agyunkat is az isteni kéz alkotta meg, azonban mind a gondviselésnek, mind az emberi előrelátásnak megvan a maga szerepe sorsunk alakulásában. Az élet élni akar, de érette az utolsó pillanatig harcolni kell.

D. Roska Zsófia

Egy hónap, és kezdődik a Szentév

Alig több mint egy hónap választ el minket a Nagy Jubileumi Év kezdetétől, amikor érkeznek egyénileg vagy csoportosan a zarándokok.

A szeged-csanádi püspök[illegible] tó megünneplésére. Arra kéri a papokat, hogy hívják fel a hí[illegible] búcsú jelentő-

NORBERT SZÜK

9022 Batthyány tér 11., Győr HUNGARY

In 1970 he was born in Győr. At the Secondary school of Fine Arts he finished as a toy-designer. He works as ads-graphicher. At the moment he is a student at the Academy of Fine Arts in Budapest.

Individual exhibition:

1989 Kék Iskola, Győr
1990 Művelődési Ház, Öttevény
Művelődési Ház, Enese
Művelődési Központ, Kapuvár

Exhibited works:

Between life and death 1991 photocopy 400x298 mm
Élet és halál között 1991 fotókópia 400x298 mm
In the shadow of the death 1991 photocopy 212x300 mm
A halál árnyékában 1991 fotókópia 212x300 mm

SZÜK Norbert

1. NGB.

A kiállítást megnyitja: Almási Tibor művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:

1992. január 22-től február 8-ig

hétfőtől péntekig 14-18 óráig

Közreműködik:

Fábián György /Pilinszky János: Tilos csillagom/

és

Vargán Rita /Dsida Jenő: Arany és kék szavakkal/

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR

Herman Ottó u. 22.

tisztelettel meghívja Önt

apa és fia,

SZÜK Ödön és SZÜK Norbert (CÜKKI)

kiállításának megnyitására

1992. január 21-én, kedden 17 órára.

Szük Ödön: Nagycenk

Felelős kiadó: Orbánné dr. Horváth Márta

Pétrusz Kft. Győr ; Tel. 22-271

Szük Ödön

MEGHÍVÓ

Szük Norbert: MISSION AMELIA MELODIA

1975 NOV 10

Egészségügyi Dolgozó

Szüle Endre

Szüle Endre: Győr

1021 Az egészségügyi dolgozók III. országos amatőr képző- és iparművészeti kiállításáról

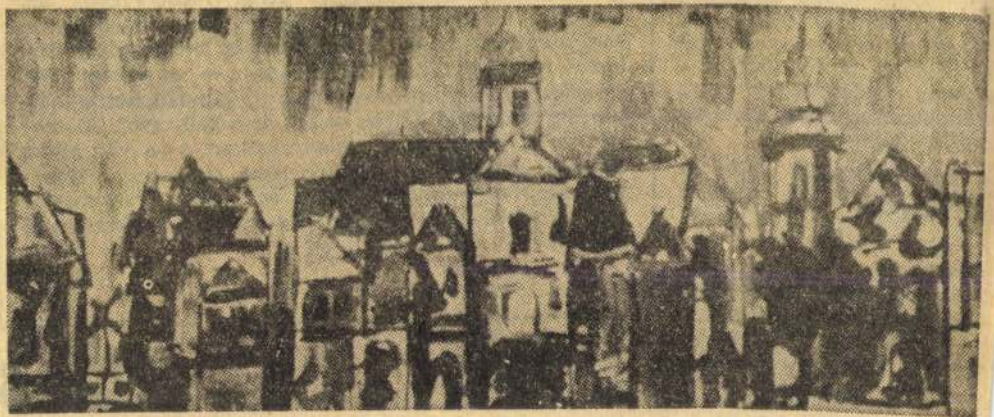

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Megoldásnak azt tartaná, ha a körzetbe főállású gyermekgyógyászt nevezenének ki, aki a három községben az iskolaorvosi tennivalókat is ellátná a mellé beosztott védőnővel. Ily módon a gyermekek születésüktől fogva felnőtté válásukig egy orvoshoz tartoznának.

Dr. Hoffmann János és mások kérdéseire válaszolva a kézikönyvről ezt mondhatjuk: szerkesztője dr. Körmendi István anya- és csecsemővédelmi főorvos, felkérték az egyes fejezetek íróit, de nem valószínű, hogy a kézikönyv ebben a tanévben megjelenik.

Komáromi Magda

szolás után röviden
theisz Emil. „Hát e
erre az igazat mon
»önfeláldozó ember«
Csakhogy világéleten
kikapcsolódást is. H
házba és végigszala
fáradság, jobban eb
kor, háromnegyed h
kor jövök át ide (ti.
beteg az osztályon, a ... akkor házafelé menet, este még megnézem. De ez nem teher. A szakmámban tulajdonképpen mindig teljes harmóniát éreztem, s érzek mind a mai napig."

h.

Szüle Géza

Műcsarnok gyüjteményes kiállításan szerepelt.

Szüle Géza festőművészetét a tárlaton reprezentatív gyüjtemény képviseli. Egyike legnépszerűbb, legművészibb előadású arcképfestőnknek, aki ezt a műfajt, valóban, Rembrandt szellemében vallja magáénak. Sárgásbarna tónusokból kivillanó alakjai mintha nemcsak testi formáikat bontanák ki a fényárnyék homályaiból, hanem lelki sajátságaikat is megszólaltatják. *Szüle* stílusa határozottan régieskedő, nem keresi a modern szólamokat, inkább az antik képek hatását, ennek kedvéért használja a sárga firiniszeket is. Sokszor e miatt modoros is festői előadása. Egyik legőszintébb alkotása a *Csikós ruhás nő* című arcképe, melyben teljesen őszintén adja magát, épp így a *Festő* és az *Olvasó ember* című alkotásában. Tájképeinek mély tónusai, meleg zöldjei a barbizoniakra emlékeztetnek, ezeknek épp úgy jeles utóda, mint *Paál* László piktúrájának. *Öreg hölgy* arcképét annakidején méltán tüntették ki az állami nagy aranyéremmel. A 30-as számú férfi-arcképe is kiemelkedik sok jó alkotása közül.

BH. 934. IN 4.

alkalomra tanulta be a nehéz szerepet, hogy ezzel is bebizonyítsa *Hubay* Jenő iránt érzett nagyrabecsülését. Noha tegnap baleset érte, —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Süle István

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 JUL 16.

/1021

Süle István

Épülő iskola

Késői könnyek a bíróság folyosóján

Az orosházi galeri ügyét a hét elején meglehetősen sokan kísérték figyelemmel. A háromnapos tárgyalás idején nemcsak a vádlottak szülei és hozzátartozói várták dermedten az ítéletet, s közben könnyekkel, zokogásokkal sajnálkoztak a történtek miatt, hanem ott voltak az idegenek is, akik így vagy úgy mégsem idegenítették el magukat az ügytől: vagy példás ítéletet várták a D-

deztem a folyosón, hogy törődött-e ez az asszony gyermekével ezelőtt. Legyintett az egyik ismerőse. *Nem kívánjuk* bántani a szülőt, azt sem vetjük a szemére, hogy ilyen állapotba került, sőt magunk is őszintén sajnáljuk. Egyet mégis, ha mondhatunk az anyáknak is és az ott síró testvéreknek is: sokkal előbb kellett volna sírni, és otthon, amikor a gyerek nem ment haza, amikor a

ről van szó, akkor talán nem kellett volna itt a tárgyaláson sajnálkoznunk, és a társadalom könnyeit hullatnunk.

Kézlegyintéssel azonban, hogy *„huligánok"*, meg hogy *„fenevadak"* — amit számtalanszor csupán *„hallottunk valahol, valamit róla"* alapján lökünk ki magunkból és meggondolatlanul ítélkezünk — ezzel nem is juthatnak

Az árvízkárok helyreállításáért

A sarkadi járásban eddig 28 ezer, a gyomai járásban 36900 forint értékű bélyeget vett a lakosság — Nyugdíjasok is segítik az árvízkárosultakat

A hét végén két járás jelentette, hogy eddig a *Vöröskereszt által kiadott bélyegekre* mennyi összeget adott a lakosság az árvízkárosultaknak. A *sarkadi* járásban mintegy 28 ezer, a *gyomai* járásban 36 ezer 900 forint került befizetésre.

Lapunk szerkesztőségét több helyről értesítették arról, hogy

ményeket értek el a

n. A *körösnagy-*

gozói egy napot dolgoztak az árvízkárosultak megsegítéséért. Ugyancsak ebből az állami gazdaságból jelentették, hogy a *virágos-telepi* állatgondozók az egynapi munkabérükön felül *személyenként 50 forint értékű* növényápolási munkát is végeznek. A felajánlást a sertéstelepen dolgozó szocialista brigád kezdeményezte. Közlik azt is, hogy a virágos-telepiek 20 hold

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

Szüle Péter

1968 MÁJ 4

Honvágy

**„[illegible]
kinek hajója már
A zúgó tengeren
remélve, küzdve jár..."
(Tompa Mihály)**

Az amerikás magyar nem a sirályokkal kísért hajón vágott neki a tengernek, hanem átrepülte: a Feri-hegyi repülőtérre érkezett. Ha ridegek vagyunk, akkor azt mondjuk üzleti ügyben.

Jávor Pál és Veszprém

— Ha szegény Jávor Pali odakint hal meg, akkor bizony a temetési menetben csak öten-hatan ballagtunk volna utána. Élni szegett szárnnyal és mélyen búslakodva valameddig lehetett idegenben neki is. De meghalni — magyar nótával a száján — csak idehaza tudott. Három napja sincs, hogy itthagyott hangját hangszalagról hallhattam: „Most van a nap lemenőben..."

Az őszülő halántékú férfi, Sárosi Szüle Mihály New York-i színházigazgató és szerző csak addig tart szünetet, amig az éttermi kiszolgáló a megrendelt reggelit az asztalra teszi és távozik.

— Veszprém? Igen, emlékszem rá, hogy lépcsőn mentünk lefelé, neki, a ligetnek. A színház, mutatós épület, balra volt. Abban játszottunk. Arra is emlékszem, hányszor kellett kilincselni, megalázkódni a polgármesternél, hogy az engedélyt megkapjuk. Pedig a Faragó-társulat olyan színészekkel érkezett, mint Pali. A turnén velünk volt Fedák Sári is. Jávor tulajdonképpen neki köszönheti, hogy néhány hónap múlva Budapesten is felléphetett. A bemutatkozás a „Trojka" című darabban balul ütött ki. A darab hármasát hiába képviselte Fedák Sári, Törzs Jenő és Jávor a Trojka megbukott.

Bicskey Mózes-e

Az amerikai magyarok szomjazzák a magyarországi híreket.

— Mindenről tudunk — mondja Sárosi Szüle Mihály — újságokból és a nálunk vendégszereplő művészektől is. A vidéki színházak sikereinek híre legutóbb Kazal László és Solti Károly kinttartózkodása során volt New Yorkban, a magyarok között beszédtéma.

A turnékat [illegible] előadásokat szervező színházi ember beleéléssel beszél Kazal és a többiek falrengető sikereiről. Arról is, hogy — ne csodálkozzunk — a kinti magyarok nem a jazz-ért, hanem a cigánymuzsikáért lelkesednek. Magyarságukba sírvadalolva kapaszkodnak. Van mit el- és kisírniuk.

— Jávor, talán nem kell bizonyítanom: nagy színész volt, igazi demokrata, jó hazafi. A kirekedtek, az új haza lakói megkövetelték tőle, hogy megrikassa őket. És a művész megfelelt ezeknek a követeléseknek. Érzelmek ébrentartására vállalkozott.

A bonviván-külső szinte szánalmassá roskadt, ha Pali hazagondolt. Én magam két darabot is írtam neki. Az egyik a „Falu végén kurta kocsma", a másik a „Rákóczi huszárok". Az előbbihez Vince Ottó írta a zenét. A Petőfi-versből írott darabot nemsokára a rádió vagy a televízió Budapesten is bemutatja.

— Csak a szerződések megkötésére szánja itthon töltött idejét?

— Nem. A három hétből futnia kellett a tájékozódásra is. Igy olvashattam el igen sokat a színházi kritikákból. Tudom, hogy van „Veszprémi példa." A Mózes címszerepét alakító Bicskey Károly neve mellett a Dobák Lajosét is megjegyeztem.

A temetők

New Yorkban a magyarságnak csak mozija van állandó. Színháza olyan van, amilyet már harmadik évtizede Sárosi Szüle Mihály teremteni tud. Most is színházat teremteni jött haza, meg a temetőkbe, a halottakhoz. Nem kellett keresnie, tudta, hogy hol süppedezik a Szüle-elődök sírja. Az amerikai látogató ugyanis eredetileg csak: Szüle Mihály. Unokaöccse a festőművész Szüle Péternek.

— Nagybátyám képeiről huszonkét átvételt igazoló állami elismervényem van. De az az állam, amelyik az elismervényt adta, kegyetlen állam volt, nem létezik.

A temetők nem tarthatják itt az amerikás magyart, mert a családja tőle remél színházat. Ott, a New Work-i temető magyar negyedében fekszik a művésznő, Mórocz Baba is, asszonynevén: Sárosi Szüle Mihályné.

CSERHÁT JÓZSEF

például a Szovjetunióban a
gy Októberi Szocialista
rradalomban résztvett ma-
ar forradalmárok tevé-
nységét, a Tanácsköztársa-
g szerepét. *Történelmünk*
dicsőbb tetteinek nagyobb
re van külföldön, mint
ehaza. Kell, hogy foglal-
ozni meriünk a szocialista
za szeretetével s jobban
ll tudatosítani az olyan
ismeréseket, mint a kon-
ltatív találkozó magyaror-
ági rendezése is volt. E
rdéshez kapcsolódóan
ászló József, a TIT megyei

tette, hogy *a kérdés történelmi tisztázásával az egyszerű emberek számára is tiszta vizet kellene önteni a pohárba.* Ők a történelem átértékeléseivel nem képesek lépést tartani, világosan meg kellene magyarázni nekik a helyzetet. Ez is a szocialista hazafiság kialakításához tartozik.

A vita ezután akörül gyűrüzött, miként kell kialakítani a népfront várospolitikai tevékenységét. László József ezzel kapcsolatban kifejtette:

Feloldani a városi életforma ellentmondásait

A szocialista értelemben
ett városi lakosság kiala-
ításának fő problémája,
ogy az újonnan kialakuló
árosokban nehezen jön létre
z egzisztenciális kapcsolat a
áros és a lakosság között.
városi lakosság „otthon-
lő", és kapcsolata a város-
al egyre nehezebben te-
emthető meg. Szociológiai
ódszerekkel, pszichológiai
elmeréssel és egyéb módon
neg kell keresni az egyéni
s a társas, városi élet ellent-
ondásának feloldását. A la-
osságnak a várossal, annak
ejlődésével való kapcsolata
udati kérdés, s ennek ala-
ításában van jelentős szere-
e a népfrontnak. Fel kell
árni, milyen körülmények
s ráhatások révén érzik
agukat az emberek a vá-
oshoz tartozónak.

A várospolitikai célok meg-
alósítására a népfront vá-
s és községpolitikai mun-

egyéb kérdésben született, hiszen a mozgalom megvénkbeli feladatainak meghatározásáról van szó. De a leglényegesebb ezen az ülésen talán nem is ez volt, hanem *a döntés módja a nyílt, társadalmi fórum megnyilatkozása.*

Eötvös Pál

hetővé tesz
2200 tonná
lését.

Fa
5000

Hozzávető
ültettek be a tsz-ek az idei
márciusi-áprilisi fásítások
során. A terület nagy több-
ségén, 2800 hektáron az ipa-
ri cellulózigényeket kielégítő
nyárfásokat telepítettek. A
fásítások másik fontos célja
volt a talajvédelem, főleg
Borsodban, Nógrádban, Ba-
ranyában és Tolnában. A vá-
rosok tervezett zöldövezeté-
be a tavaszi szezonban 300—
400 hektár közötti területen
ültettek fákat. A Velencei-tó
északi partján, Pákozd és
Sukoró között folytatták a
100 hektáros fás-övezet „ki-
helyezését".

Dolgozókat felvesznek

Építőipari gyakorlattal rendelkező jogtanácsost felveszünk. Jelentkezés sürgős jeligére a veszprémi Kiadóba, részletes önéletrajzzal.
(40)

Centrum Áruházak Bástya Áruháza felvesz 8 órai munkára eladókat. (523)

Ajkai Üveggyár felvételre keres olvasztó-berakói munkakörbe férfi segédmunkásokat. Havi átlagkereset 2000—2500 Ft. Napi

Tolbuhin u. 22. sz. Személyügy. Telefon: 11—530.
(65)

Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat különleges gépjármüvezetői vizsgával rendelkező gépkocsivezetőket vesz fel. Jelentkezni lehet Veszprém, Rákóczi tér 10. szám alatt, munkaügyi osztályon.
(77)

Raktári anyagkiadót, üzemanyag ismerettel székesfehérvári munkahellyel felveszünk. Jelentkezés: Földmunkát Gépesítő V. Székesfehérvár, Seregélyesi út 3. szám. (589)

Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat veszprémi munkahelyeire női kiszolgáló munkásokat vesz fel. Jó kereseti lehetőség, étkezés, szállás, munkaruha biztosítva van. Jelentkezés: Veszprém, Rákóczi tér 10. sz. alatt Munkaügyi osztályon.
(76)

Azonnali belépéssel karbantartó lakatost és női segédmunkásokat vesz fel a Veszprémi Tejüzem.
(61)

Fiatal férfi és női munkaerőt felvesz Cipőnagykereskedelmi Vállalat, Veszprém.
(73)

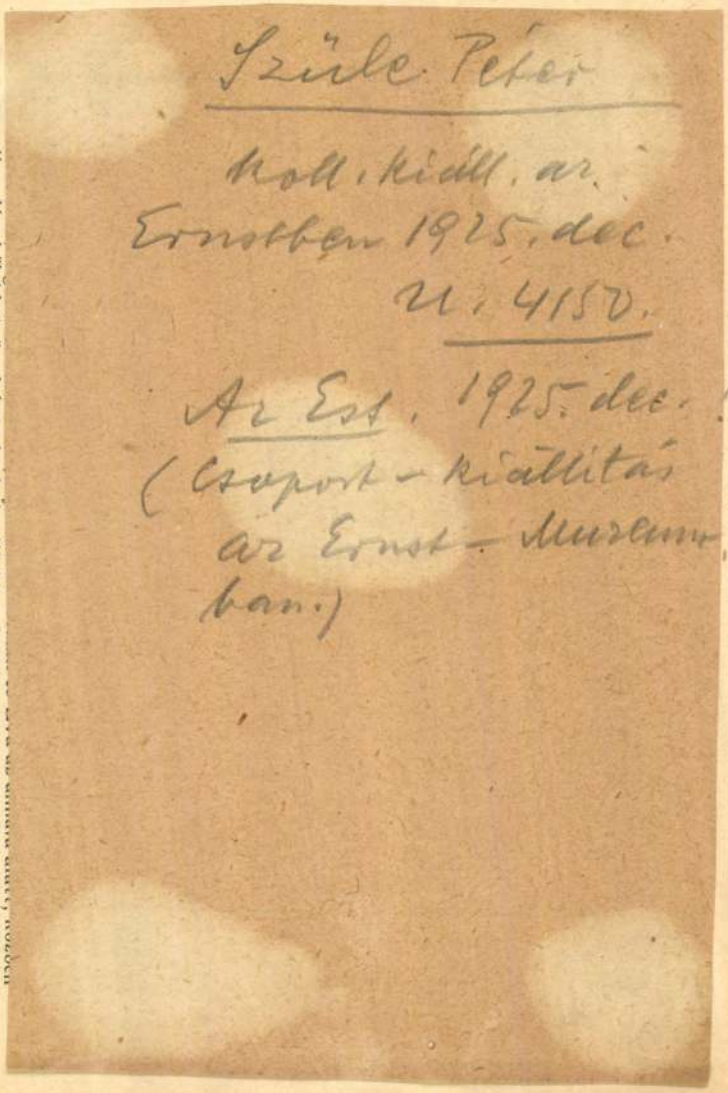

diszedényből kinövő virágcsokrok és állatok. Szélén szalagos vert csipke. Felsőmagyarország, XVIII. század. — LEINTUCH, Leinwand, an einem Ende breiter Netzeinsatz, mit fortlaufendem Muster: Adam und Eva unter dem Apfelbaum,

IX. Textiliák.

Textil.

771. **Teritő,**

délszláv népies gyapjúhímzésekből összeállítva. — DECKE aus südslavischen Wollstickereien zusammengestellt.

772. **Fekete csipkesál.**

Schwarzer SPITZENSHAWL.

773. **Törülköző,**

pamutvászon, két végén arannyal és kevés színes selyemmel hímzett sáv: ezüstös mezőkben rozetták. Török. — HANDTUCH, Baumwolle, an den Enden mit Gold und bunter Seide gestickter Streif. Türkisch.

774. **Selyemkendő,**

színes, pálmacsúcs mustrával. — SEIDENTUCH, mit bunten Palmwipfelmuster.

775. **Két függöny** (store),

sárga selyem, széles vert csipkebetétekkel. — Zwei VORHÄNGE (Store), gelbe Seide, mit breiten Klöppelspitzen.

776. **Két függöny** (store),

recemunka stilizált virágmustrákkal. — Zwei VORHÄNGE (Store), Netzarbeit

777. **Aplique,**

magas arany-, ezüst- és színes selyemhímzéssel, kartus alak, négy osztásában a

Szüle Péter
festőművész

Csoporthiállítás az Ernszt-muzeumban

Négy festő, két grafikus, egy szobrász

Az Ernszt-muzeum termeiben egymás mellé került képzőművészek között alig lehet értéksorrendet megállapitani s igy csak a szembeötlés sorrendje szerint kezdjük *Szüle* Péterrel. Alkotásait egységes, meleg tónus jellemzi. Van bennük valami antikvitás, valami, ami előreszáll a multból, valami megpihenésféle a rohanó jelenségek mellett. Akár táj, akár figura *Szüle* Péter művészetének tárgya, ezt az érzést minden képe elénk sugározza.

Burghardt Rezső a napfény horizontszükitő erejét a közel táj plasztikusságának hangsulyozására, kiemelésére használja fel. Szinte makrokozmikus a látása, szemvonalát egy magasságba helyezi a távlatszóró messzeséggel, s igy tájképein az égbolt mindig kétszer olyan nagy felület, mint maga a táj. Portréiban a nagy szin- és fényfelületek kiemelése adja a natura művészi impresszióját.

Meglepetés Abonyi Tivadarnak, a szinpadról ismert tehetséges szinésznek jelentkezése a festőművészet terén. Amit bemutat, olyan kiforrott, biztos kezü művészre mutat, hogy nagy érdeklődéssel várjuk a folytatást. Mert az, aki ilyen készen lép a szinpadról a kiállitási terembe, annak valamit igazolnia kell: melyik művészeti ág az énje? A szinpadi festés, vagy a paletta-művészet.

Vass Elemér két egymástól teljesen elkülönülő festőművészt foglal egybe. Mint tájfestő impresszionista, mint portréfestő erősen naturalista. Még a tájfestése sem egységes, mert a formaelhatárolásban néhol a vonalat, néhol kizárólag a szinfelületet alkalmazza. Ez a disszonancia egyes képein nem jelent hibát, de a művész egyéniségének megállapitását problematikussá teszi.

Esti Kurir
1929 II, 2

6 f.
1 n.

Petri Lajos szobrászművészt régen várjuk már gyűjtemény keretében. Az ő művészete a leegyszerűsített formáknak távlati hatását viszi elénk. A mozgás nem is probléma nála, mert a test minden formaváltozását, szinte torzító mozdulatait a formaismeret és anatómia teljességével mintázza meg. Egy kút kompozíciója igazolja, hogy technikában a legmagasabb fokot jelenti *Petri* Lajos művészete.

A két rézkarcgyűjteményből *Istokovics* Kálmán gazdag elokvenciája, dus szavu és szines elbeszélő ereje szinte egyedülálló a ma türelmetlen és kis témákat kereső rézkarcoló művészetben. *Istokovics* komponáló, formát, ritmust ismerő ereje már a festőművészetben is jelentős helyet biztositott számára, a rézkarcban kivételes fokon áll. *Simkovics* Jenő a naturától némileg eltér abban, hogy a jelenségek tömegét formában is kifejezi, de ezt olyan finoman és lágyan teszi, hogy a plasztikai hatásban is választékos tud lenni. **(b. m.)**

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Szüle Péter festőművész

Hét művész az Ernst-múzeumban

A legutóbbi tárlatokon, külföldi és hazai kiállításokon egyre-másra azt kell megállapítanunk, hogy azok a művészek, akik egy magasabbrendű festőiség keresésének különböző útjain a természettől és a valóságos látománytól való elszakadást hirdették, új okulással fordulnak vissza fokozatosan és összefoglalón a természethez. Azok a művészek, akik ma az *Ernst-múzeum* új csoportkiállításán szerepelnek, ezt a kanyarodó utat, elszakadást és visszatérést nem csinálták meg. Az ő útjuk a hűséges értelemben vett természet-ábrázolás, amelybe egyelőre még csak bele sem keverednek azok a motívumok, amelyeket a többiek erről az útról hoztak magukkal. Amint azonban fejlődésük útját nézzük, itt e hét művésznek, és ugyanakkor ezeknek a többieknek, legújabb állomásukon valamiképpen úgy érezzük, hogy forma, szín, tónus, vonalvilág birodalmában mindkét rész a maga természetes fejlődése útján ugyanahhoz a ponthoz fog eljutni. Ahhoz a természet-ábrázoláshoz, amely egyre több lehetőséget ad a művész számára, hogy a maga különleges látásán, megélésén át adja hozzá a természethez ezt az emelkedett festőiséget.

Még *Szüle* Péter is, aki ebben a társaságban a legrealisztikusabb hajlandóságú festő, azon túl, hogy közöttük a legteljesebb egyéniség és a leggazdagabb érték, — még ő is elmélyült valóságkeresésében sejteti már a fölszabadulás útját. Az ő terme egyébként legegységesebb és legkomolyabb hatású része a mostani kiállításnak. Ugyanazok a nagyszerű emberlátó értékek, amelyekkel néhány év előtt olyan meglepetésszerűen érkezett be a legelsők közé, most kibontakozottan állanak előttünk tiszta és nyers őszinteségükben, raffinementek nélkül, néhány lelkek mélyén járó vénasszony-figurán, két férfiportrén és egy tájképen. Egyszerű tónusok mélysége és ugyanilyen egyszerű színek együttese teszi egyre gazdagabbá festői teljességét.

Magyar Hirlap
1929 II 2

54
in.

Burghardt Rezső az akkreditált és szívesen elismert tájképfestők közül való. Külföldi, főleg olaszországi tájképei sok sikert hoztak számára, de fejlődésének mai, nagyon örvendetes állomásán úgy látjuk, hogy igazi hangját, igazi mondanivalóit a magyar siktáj melegsége, szépsége, egyszerű pompája szólaltatta meg. Mély tavaszi és őszi egek alatt párázó föld színes költészetét adja őszinte közvetlenséggel. A téma egyszerűsége egy magyar udvaron, egy naplementében, tárányfelhős ég finom megstudírozásában kellettek témául ahhoz, hogy megtisztuljon piktúrájának sok fölösleges eszközétől és részletétől. ciák és fejlődésének új eredményei is ott gyökereznek. Világosabb lett, színeiben áttetszőbb, talán egy kicsit átszellemítettebb is. Egyik tájképén, amely egy breton falut ábrázol, foltok kezelésében, formák hangsúlyozásában úgy érződik, mintha most fordulna új útra. A többi tájképei és egy női portréja színesek, tetszetősek és hatásosak.

Negyedik festőnek csatlakozik hozzájuk *Abonyi* Tivadar, aki tudvalevőleg színész, de néhány esztendő óta itt-ott komoly készültségű képekkel jelentkezett mint festő. Most egy kis terme van és ezt a termet meg tudja tölteni. Ez nem a képek számára, hanem a kvalitására vonatkozik. Nem felületes és olcsó dolgokat keres, hanem komoly mondanivalókat, tájképben, portréban és figurális stúdiumban. Jó úton jár és színes, jó eredményekkel.

Az új magyar grafikának két értékes neve is szerepel ezen a kiállításon. Az egyik *Istokovics* Kálmán, aki ezek közt a fiatalok között a legmegkapóbb egyéniség. Nincs olyan lapja, amely az érdeklődésünket meg ne fogná. Stiláris problémái époly eredetiek, mint a témái. Helyenként nyugtalan és szétbomlott még s további fejlődés összefoglalására vár. *Simkovics* Jenő egyszerűbb nála. Szolídabb és kevésbé fascináló. Tudása és ereje azonban teljes. Egyegy fejstudiumon vagy portrén szinte a monumentálításig tud lendülni.

Végül *Petri* Lajos, a szobrász, először szerepel számban ilyen nagy anyaggal a nagy nyilvánosság előtt. Nyilván ő maga is megérezte, hogy most érkezett el a kiérésnek arra az állomására, amely komoly sikert hozhat számára. Komoly kultúrájú művésze a plasztikának *Petri* Lajos, elsősorban jó közvetlenséggel ható portrétista. Nem puritán a plasztikának tulajdonképpeni értelmében, nem függetleníti magát azoktól a dolgoktól, amelyek a formán túlesnek s éppen ezért néhány aktján, egy küttervezetén erős piktúrai hatások szólalnak meg. Mostani formája és teljesítménye komoly megbecsülésre számíthat.

B. L.

Szüle Péter
Istőmüvész

Az Ernst Muzeum csoportkiállitása

Három festő, két grafikus és egy szobrászmüvész alkotásai sorakoznak fel az Ernst Muzeum legujabb csoportkiállitásán. Hat kisebb-nagyobb kollekció hat különböző egyéniségtől elég változatossá és gazdaggá teszi a kiállitást, amelynek általános szinvonala komoly, müvészi értékü együttes, benyomása pedig harmónikus, kellemes.

A legjelentősebb egyéniség és legérettebb festőtalentum *Szüle* Péter. Szüle Péter az egységes, mély tónusok müvésze, aki formaképzésében és technikájában klasszikus hatások befolyását mutatja.

Szineit borongó, barna tónusok fokozzák le melegen csendülő harmóniákká. De az egységes tónuson s a meglehetős szük szinskálán belül az árnyalatoknak leggazdagabb változatait érvényesiti. Van egy nagyobb kompoziciója a kiállitáson *(Bessenyei György testőr társai közt)* és annak néhány pompás vázlata. De ezeknél sokkal értékesebbek bársonyos tónusu, szuggesztiv kifejezésü portrétanulmányai, elsősorban a *Fehérruhás nő* és az *Öreg paraszt bottal.*

Stilusban legközelebb áll hozzá *Abonyi* Tivadar, a tehetséges fiatal szinész, aki először lép fel mint önálló kiállitó. Képein szintén igen finoman kezeli a tónusokat. Nagyon jól látja meg a tónusos müvészetéhez különösen alkalmas tájrészeket, a danzigi ó-német utcák romantikáját, amelyeknek mélabus hangulata szépen érvényesül képein. Van egy igen kvalitásos aktja is s egy komoly figyelemreméltó portrétanulmánya. *(Jelmezes fej).* Elindulása teljes mértékben biztató.

A derüs szineknek, a napfényben rezgő atmoszférának, a hatalmas, finom fényjátékot csillogtató égboltozatnak, az üde bársonyu lankáknak melegszivü, derüs nézésü impresszionista mestere *Burghardt* Rezső. Nála a hangsuly mindig a szineken van s az érdekes, világitói hatásokon, amelyek olykor egész különös fényt adnak szineinek, mint *Hollandi táján*, ahol a felhők mögül előtörő napsu-

Nemzeti Ujság
1929 II. 2.

gár élénk fénye ad szinte violás csillogást a szineknek. Legtisztábbra érvényesül azonban művészete azokon a képeken, amelyeken ugyanannak a szinnek rendkivül finom variálásával hozza ki a legmeglepőbb hatásokat.

Egyre szinesebb és frissebb lesz *Vass* Elemér pikturája is. Hangulatos tájainak eleven szinei ragyognak s olyan könnyedén és nedvesen folynak ecsetjéből, hogy nem egyszer szinte az akvarell flottságával hatnak. De nemcsak ragyogásuk, hanem valami gyöngéd lirájuk is van ezeknek a szineknek, amelyeknek néhány igazán festői francia táj ad keretet.

Istokovics Kálmán gazdag rézkaregyüjteménye a legmonumentálisabb s a legnagyobb kompozicios készségü grafikusunké. Rembrandti fényhatásokkal és goyai fantáziával zsufolódik itt hatalmas barokk viziókká egy valóban bámulatos erejü grafikustehetség félelmes álomvilága. Emellett Istokovics technikai felkészültsége is elsőrangu. *Simkovics* Jenőnél már kevésbbé vizionárius a fantázia. Nála inkább a lágy tónusok lépnek előtérbe finom aktkompozicíókon és jellegzetes portrékon.

Petri Pál igen tehetséges szobrász és gazdag gyüjteménye számos oldalról mutatja be tehetségét. Legsikerültebbek azonban azok az alkotásai, amelyeken a testmozdulatok vonalritmikája s a formák plasztikája egészen ujszerü gyöngédséggel érvényesül, mint egy kutkompozicióján és egy táncoló női aktján. Gazdag plasztikai készség és biztos jellemző erő nyilatkozik meg szoborportréiban is.

A kiállításnak bizonyára megérdemelt sikere lesz.

Kállay Miklós

A ..... Pengő ..... fil

Utalványozza «

A könyv lap-száma

Szüle Péter festőművész

Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban

Négy festő, két grafikus és egy szobrász — hét határozott és önálló művészegyéniség munkáiból rendezték a csoportkiállítást, amely mégis rendkívül egységes hangulatú. Pedig a művészek útja nem olyan szorosan egymás mellett futó, hogy ez magyarázná a kellemes harmóniát, a festők impresszionista látása nem édestestvére a grafikusok komponáló erejének, de közeli rokonokká teszi valamennyiőket hangjuk bensőséges őszintesége, művészetüknek tiszta, nemes hangja.

Szüle Péter termében fog meg legerősebben ennek a varázsa. Barna tónusainak melege körülöleli és simogat, mint lágy zene. Férfias, komoly stílusa egyre tisztább, halk tónusba hangolt, lefokozott színekkel fejez ki mindent, de ez az összhang aztán egészen hibátlanul cseng.

Vass Elemér ép ilyen nemesen előkelő, csak színesebb, borongás helyett friss és vidám színek harmóniája a képe. Teljesen tisztában van erejével és ezért nyugodt, biztos, kiegyensúlyozott mindenik képe.

Abonyi Tivadar, aki egyszerre mint kész festő áll elénk, komoly kultúrájával átélte az impresszionizmus eredményeit és munkái igaz hivatottságot árulnak el.

Pest napló
1929 II 2

5+
12

Burghardt Rezső sem vállalkozik új problémák megoldására. Régi jólismert kvalitásait csillogtatja gazdag kollekciójának minden egyes darabján. Eleven színekre bontja a tájak képét és gazdagon érezteti az atmoszféra színszépségeit.

A két grafikus: *Istokovics* Kálmán és *Simkovics* Jenő egy iskolából jött, amelynek gyökerei Rembrandtig nyúlnak vissza. *Istokovics* komponáló ereje bibliai és szimbolikus kompozíciókon tombolja ki magát, *Simkovics* még nem szabadult meg teljesen a hatástól, amely alatt túlságosan érezteti a húsos, vaskos aktok plasztikáját. De technikában bravúros mind a kettő.

A kiállítás szobrásza *Petri* Lajos. Egy sorozat portrét és biztosan komponált aktokat állított ki. Különösen két női arcképe fog meg lélekábrázolásának erejével és eszközeinek finomságával. (m.)

a magyar királyi államvasutak főpénzt

Pengő

rről kiállítandó

udapesten, 192

főosztály:

m l á z á s

Szüle Péter festőművész

— **Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban.** Ha végigsétálunk az Ernst-múzeum új kiállításán, ahol négy festő, két grafikus és egy szobrász műveit látjuk, minden zökkenő és nagyobb lelki kaland nélkül tehetjük meg a kellemes utat. A kiállító művészek világát nem választják el egymástól óriási sziklás hegyek, nyugtalankodó tengerek, vagy végtelen síkságok. Az egyik művészetének éghajlata nem forró, a másiké nem fagyos, amazé nem viharos, vad, emezé nem nyárilangyos, szelíd. Világszemléleti, vérmérsékleti különbségek csak árnyalatokkal különítik el egymástól őket, — s bár az egészet uralják *Szüle* Péter mesteri erényei — ez egy harmonikus művésztársaság, jólesik egyiktől a másikig sétálni és örülni örömeiknek.

Szüle Péter aranyos barna tónusa zeng és énekel, mint egy mesterhegedű mester kezében. Bánatot és vágyakozást ébreszt, nem is tudjuk miért és mi után, édes és férfias érzelmessége minden találkozáskor közelebb van tökéletességének fokához. Gyengéd finom kompozíciójú »Bessenyei«-je érett és diadalmas műve a nagytehetségű művésznek.

Vass Elemér a francia tájakon megszerette azoknak a távoli szép vidékeknek báját és szellemét. Az ő palettájának tisztasága, ecsetjének rendszeretete, képei megjelenésének gyűretlen csinossága olyan éles jellemvonássá változott, amely őt egyéniséggé teszi és megkülönbözteti.

Ábonyi Tivadar, a rokonszenves színész váratlanul mint festő lépett egy másik művészet színpadára. Bizonyos, hogy nem tolakodó ott, mert tehetsége, a festészetre termettsége kétségtelen.

Az Est
1929 II. 2

5+
12

Kiadás előtt

Burghardt Rezső tanulságot tesz róla, hogy finom tehetsége nem ismeri a stagnálást. Uj oldaláról m. tatkozik be most an, a szép — városi és vidéki — tájképek hosszú sorával. Színes és optimista képekkel töltötte meg a nagy termet és nem csak vásznakkal, hanem egy költői világ tájaival, színeivel. Nagy arcképe emberábrázoló és díszitő tehetségének minden erényét magába foglalja.

Petri Lajos szobrai a biztos tudás és szilárd kompozicios erő szülöttei. Mindegyik megérdemli a bronz vagy a márvány nemes anyagát.

Istókovics Kálmán és *Simkovics* Jenő rézkarcairól csak a legjobbakat lehet mondani. Mind a kettő bűvésze ennek a műfajnak. Fantáziájuk gazdagságánál csak pazarló kedvük nagyobb. A világ akármelyik pontján értékek. *(—nu.)*

A csatolt ügyiratok számai:

Szüle Péter

Ernst-múzeum csoportkiállításán szerepelt.

Szüle Péter új arcképeinek sorozatát állítja ki, bárki is a model, a művész mély lírája zendül a képen, sötétbarnába oltott színeinek különös, eredeti harmóniájában.

(M—l)

MO. 934. T. 26.

Szüle Péter

Ernst Múzeum csoportkiállításán szerepelt.

Örvendetes meglepetés *Szüle* Péter tizennégy új képe is. A művész hatalmas erőfeszítéssel tör a napfényre az árnyékos festői látás világából. Drámai küzdelmet folytat Szüle a világosságért, a fényért, a színekért. A nyomasztó sötétbarna színektől mindjobban megszabadul. Lenyügöző erővel festett arcképei megrázó erővel beszélnek arról, hogy milyennek látja modelljeit belülről. Szüle kezdi igazolni azokat, akik mindig nagyon sokat vártak tőle.

Ern 936 T. 26.

Szüle Péter

Műcsarnok gyüjteményes kiállitásan szerepelt

Szüle Péter gyüjteményes kiállitása a portréfestő hangsulyozza. De sokkal több ez a művészet, mint a lefestés tényével beérő, vagy éppen hizelgő idealizálására épitett arcképfestés. Kevés portretistánál érezzük ugy, mint *Szülénél* azt a pluszt, amely ezt a műfajt a hasonlóságra törekvésen felül *művészetté* emeli s amely a kitapintható valóságon felül élményszerüségre utal. A fény és árnyék rembrandti misztériuma az ő világa, abból fejti ki és hivja életre mély tónusokba ágyazott vörös drapériás figuráit, mindmegannyi jelenést a lét titkos fátyola mögött. Ebben az emberi meglátásban van *Szüle* ösztönös müvészetének mélysége és filozófiája.

M.934.III.4.

Szüle Péter

Műcsarnok gyűjteményes kiállításán szerepelt.

Külön csoportja a tárlatnak *Szüle Péter* kollekciója, a második nagy terem telve mesteri képmásokkal. Egy modern Rembrandt, meleg barna tónusaival, széles, lágy husfoltokkal, izzó átérzéssel. Melyik szebb a sok közül? Csak nagyjában említjük a „Vörös frakkos férfi"-t, az „Öregember karosszékben", a „Nagyasszony", „A cigánykirály", a „Pipázó öreg úr", az „Olvasó ember", Herczeg Ferenc, báró Wlassics Gyula, Bálint Lajos érdekes fejét.

PH. 934. III. 4.

Szüle Péter

Ernst Múzeum csoportkiállításán szerepelt.

Szüle Péter egyike a legjobb arcképfestőinknek. Rembrandt stílusához kapcsolódó, konzervatív m:dorának köszönheti ezt; nem lendítik ki az önmagának megszabott útirányból a haladó irányok, amelyek nem kedveznek a portréfestésnek. A le kiség kifejezésére, a modell hű ábrázolására törekszik, arcképei a festői értékek mellett is emberien közvetlenek. Barnás, sárgás színskáláját az alakra vetődő fényekkel élénkíti, mely a portréknál az arcot emeli ki a félhomályból, tanulmányaiban pedig a test egyéb részét mintázza. Néha színskálája gazdagabb lesz, különösen a barbizoni festők zöldes-kékes, vagy a XVIII. századi angol portréfestők vöröses értékeivel gyarapodik. A 27-es és a 31-es férfiarckép, a *Cigánykirály* és a *Korsóslány* a legkiválóbb alkotása.

BH.936.T.26.

Szüle Péter

Ernst Múzeum csoportkiállításain szere-
pelt.

936

Szüle Péter legnagyobbrészt arcképeket állít ki. Egyéni jellem és fajkép érzik mindenikből, mintha üresebb arcot nem is volna hajlandó modellül választani. Emberein a csont, hus és bőr — ami annyiunknál burkol vagy szinlel — nála mind tökéletesen beszélő kifejezője a jellemnek. *Pipázó öreg*jének (33) tekintetét örökre magunkkal visszük, mint rokonét, akivel hosszan együtt éltünk.

M.936.T.26

Szüle Péter

Ernst Múzeum csoportkiállításán szerepelt.

Szüle Péter is főképen portrékat állított ki. Tagadhatatlanul legjobb portrétistáink egyike. Képeinek szinte klasszikus tónusuk van, de az ábrázolás lélekkereső intuitiv erejét tekintve, egészen modern. Igen szép és kifejező két sikerült tájképe is.

NM. 936. T. 26

Szüle Péter

Ernst muzeumban 5 festő kiállításán szerepelt

Szüle Péter arcképsorozata ujabb bizonysága annak, hogy milyen nagy felkészültségü és jó jellemábrázoló ez a festőnk. A 32-ik Rácz Lacit ábrázoló arcképe, Pipázó öreg megannyi remekbe készült emberábrázoló tanulmány. Kár, hogy szin dolgában annyira egy ponton vesztegel Szüle. Barna galéria-tónusban merül el minden ábrázolása. Ideje lenne, hogy a müteremből kivonuljon a szabad természetbe és egy kis szinességet gyüjtsön ott magába.

Ujság 936. I. 30.

1925. VI. 27

Számozott sorsjegy lesz a Szinházi Élet minden száma

Ha valamelyik munkatársam homályosan ir meg egy cikket és próbálja nekem megmagyarázni, hogy milyen világos és mindenki számára érthető, amit irt, mindig azt mondom: „helyes, igaza van, de sajnos nem mehet el minden olvasóhoz, ezt ilyen szépen megmagyarázni".

Most pedig én keresem fel pár sorral a *Szinházi Élet* minden olvasóját és meg akarom magyarázni azt a furcsa dolgot: *miért csinál a Szinházi Élet sorsjátékot és miért lesz a Szinházi Életnek minden száma ezután megszámozott sorsjegy is*, annak ellenére, hogy ez merőben ellenkezik egész munkaprogramunkkal.

Elképzelhetitek kedves olvasók, hogy egész héten azon törjük véges agyunkat, hogy valami olyant találjunk ki, ami — ha leteszed a kezedből a lapot, — kedves emléknek maradjon meg benned az uj számból. E helyett a sorsolással most látszólag éppen az ellenkezőjét érjük el, mert pár szerencsés kivételével az olvasó bosszusan teszi le a Szinházi Életet: „már megint nem nyertem".

És mi mégis megcsináljuk a sorsolást.

SZILE PÉTER: Csendes szoba
Az Ernst-muzeum kiállitásából

Az idea már régebben felvetődött, de elvetettük éppen a fent megnevezett okból és csak az elevenitette most fel, hogy az egyik ujság megtámadta a sorsoló napilapokat avval, hogy egy lapnak tulajdonképen jó ujságot kell adni és nem játékos izgalomra csábitani az olvasókat. Eszembe jutott erről az a megállapitás, hogy mikor eszik a paraszt csirkét? Akkor: ha vagy a paraszt beteg, vagy a csirke beteg.

Miért is rendezik a lapok ezeket a sorsolási játékokat? A sorsolási játékot rendező lapok a nagy publikum legnépszerübb lapjai, tehát a paraszt nem beteg. A csirkének kell betegnek lenni. Valóban a publikum vásárolja betegesen a különböző cimeken rendezett sorsjátékokat, amelyeknek igen jó üzleti vállalkozásnak kell bizonyulniok, mert gombamódra szaporodnak.

Tehát amikor elhatároztam, hogy igen is a Szinházi Élet minden száma sorsjegy lesz, egyenesen elejét vesszük annak, hogy a publikum pénzét sorsjegyekre pazarolja. Elég csak ha megveszi kedvenc lapját és akkor ezzel szenvedélyének is hódol. *Direkt levezetése ez a sorsjegydühnek.*

Olyan ez, mint amikor a feleség észreveszi, hogy a férj ebéd után már rohanni akar feketére a kávéházba és az asszony igyekszik olyan feketével remekelni, hogy avval férjét otthon tartsa. Sőt még kártyázni is megtanul, hogy férje a kártyaszenvedélyt is otthon elégitse ki. Igaz, hogy ma már a férjek tanulnak meg e célból bridgezni.

Az ujságtól az egész sorsolás aránylag nem nagy áldozat, amit szivesen hoz meg, hogy olvasóinak örömet szerezzen.

Evvel a számmal megindituk a sorsolást, sok szerencsét kivánunk minden olvasónknak. És végezetül hadd mondjak el egy régi sorsolási anekdótát, még a jó lutri idejéből:

Az egyszeri öregasszony bement a lutriüzletbe és ragaszkodott ahhoz, hogy neki a 48-as számot adják el. Nagynehezen előkeritették, ő kifizette és boldogan távozott. Pár nap mulva megvolt a huzás és a ternót a 48-as szám nyerte el. Amikor az öreg néni megjelent a főnyereményért, a hivatalnok kiváncsian meg-

Pestiek és vidékiek találkozója az Intim Pista bálon

Mikor az Intim Pista bál első hiradásai e lapban megjelentek s közöltem azokat az attrakciókat, amelyek a fényes és elegáns táncmulatságot színessé teszik és művészi eseménnyé avatják, az olvasók közül sokan felkiáltottak:

— Mibe fog kerülni a belépődij egy ilyen bálba? Biztosan nagyon sok pengőbe, mert különben nem tudják behozni az óriási rezsit.

Sok kis lány vágyakozással mondta, amikor olvasta a káprázatos báli programot:

— Itt bizonyára jól mulatnánk. Kár, hogy nem tudjuk megfizetni a hatalmas beléptidijat.

Ezennel van szerencsénk megnyugtatni az aggódó olvasót és a vágyakozó kislányt: a bálba eljöhet, mert a vigalomnak és a jókedvnek nem állitottunk vámszedőt. Ingyen bocsátjuk rendelkezésre a mulatságot ezen az estén. Előfizetőinknek szivesen hoztunk áldozatot eddig is és a belépődijmentes Intim Pista-bál csak folytatása eddigi politikánknak.

Az Intim Pista-bálnak tehát, amelyet január 6-án tartunk meg a Vigadó termeiben, nem lesz belépődija és nem lesz belépti jegye. Egyetlen kvalifikáció szükséges a bálban való részvételhez: előfizetőnek lenni és egyetlen igazolvány: előfizetési nyugta. Az Intim Pista-bál kapujának őrtállói az előfizetési nyugta felmutatójának odakiáltják: „passiert!" Az előfizetési nyugta az a rejtélyes szézám, amely megnyitja a kapukat.

Előfizetőink tehát vendégeink az Intim Pista-bálon. De vendégül látjuk azonkivül — ha nem is előfizetőnk — a táncverseny kvalifikált résztvevőit, azokat a kitünő táncos párainkat, akik a táncos tréningeken megálltak a helyüket.

A Vigadó nagy termei hatalmas méretüek ugyan, de befogadóképességük mégis korlátozva van. Kénytelenek voltunk tehát olyan megoldást keresni, hogy előfizetőink és családjaik legnagyobb részét vendégül láthassuk s ezért bizonyos cenzust állitottunk fel. E szerint:

1. A negyedéves előfizető belépőjegyet kap a bálba.

2. A féléves előfizető két belépőjegyet kap a bálra.

3. Az egyéves előfizető családjegyet kap a bálra. A családtagok számát nem szabjuk meg szigoruan, de arra kérjük az előfizetőinket, hogy az estélyre ne méltóztassanak családtagokat kölcsönkérni, mert különben nem tudjuk a publikumot elhelyezni.

Vidéki előfizetőink természetesen ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a fővárosiak. Ugyancsak szivesen látjuk a vidéki táncversenyek győzteseit is. Akik megnyerték előfutamaikat a vidéki kerületi versenyeken, minden további nélkül indulhatnak az országos döntőben.

Nehány szóval megemlékeztünk már a bál attrakcióiról. Mielőtt arról ismét elmondánk egyet-mást, egy kis raportot tartunk a bál közönségéről. Január 6-ára, a farsangi szezon legfrekventáltabb szerda estéjére tüztük ki a bál napját azért szerda estére, hogy az utána következő napon kiki kipihenhesse a mulatság fáradalmait. Az eddigi előjegyzésekből és állandó előfizetőink lajstromából már megállapithatjuk, hogy az Intim Pista-bál névsora vezetni fog a gazdag báli szezonban. A budapesti és vidéki társadalom legkitünőbb tagjait büszkén sorozzuk előfizetőink táborába, a közélet nagyon kevés ismert alakja tartozik azok közé, akik nem diszitik előfizetői listánkat. De ezenkivül teljes számban vonul fel az Intim Pista-bálon a művészvilág, a színészek és színésznők tábora. Valamennyi nagy művészünket kedves érzelmi szálak kötik a Szinházi Élethez, hiszen még nem akadt közülök egy is, akiről Intim Pista nem tudott volna valamit is mesélni és éppen ezért mindannyian kellemes kötelességüknek tartják, hogy személyes megjelenésükkel dokumentálják érzelmeiket. Ezen a szerda estén Budapest színésztársadalma az előadás után egy pont felé gravitál: a Vigadó felé.

Igyekezni fogunk erre az estére, 1925 január 6-án már külsőségeiben is ünnepi mezbe öltöztetni a Vigadó termeit, hogy a köntös méltó legyen közönségünkhöz. Azt akarjuk, hogy otthon érezze magát mindenki.

Nem titkoljuk: mi szigoruan elhatároztuk, hogy az Intim Pista-bálon senki se fog petrezselymet árulni. Nemcsak azért, mert ezen a bálon az ország legjobb táncosai vonulnak fel, de azért is, mert a rendezőség hatalmas gárdája biztositja, hogy azok a lányok, akiknek férfitársaságjuk nincs, ne a papájukkal táncoljanak, hanem igen kitünő táncosokkal. Ezeknek a táncosoknak ez lesz a vigaszversenyük. Megvigasztalódnak azért, hogy nem nyerték el az első dijat.

Karácsonyi számunkban maga Intim Pista fog beszámolni a bál nevezetességeiről és felsorolja az összes attrakciókat. Hittel hisszük, hogy mindenki várakozáson felül meg lesz elégedve. Addig is kérjük a hölgyeket, méltóztassanak mindent előkésziteni a bálra, kérjük az urakat, ne fárasszák ki magukat tulságosan, hogy legyen erejük és kedvük a táncra és kérünk mindenkit, várja be a karácsonyi számot, amelyben megtalálja az Intim Pista-bál részletes programját.

1925, 57. 7.

Heti konferánsz

írja: Nagy Endre

A szinházigazgató, akinek tegnap üres volt a szinháza, azt mondja:

— Világos, hogy mindennek ez az abnormis időjárás az oka! Hisz ez már nem is időjárás, ez már valóságos világkatasztrófa. Egy istencsapása, kérem! Pro primo, ez a szörnyü hideg deprimálja az emberek kedélyét. Ugyszólván ezt fizikailag is meg lehet magyarázni; a hidegben minden összehuzódik és az embereket kishitüvé teszi. Elvégre mindennek, életnek és életörömnek forrása a nap melege és ha ez a meleg ilyen csökönyösen elmarad, lassanként az ember életörömei is elsenyvednek. Ez nagyon érthető. De nem is kell ilyen finom pszichológiai magyarázatokhoz folyamodnunk. Hiszen ebben a hidegben az ember már a kutyáját is sajnálná kiverni az utcára. Biz én bevallom, hogy ha egyszer ottülhetek ilyenkor a jól befütött szobában, még ha nekem fizetnének érte, akkor se mennék ki az utcára, nemhogy még én fizessek érte. Na és mint mindennek, ennek is megvan a maga gazdasági háttere. Ez a hideg egész egyszerüen kipumpolja az emberek zsebét. Mindenkinek ötször annyi szenet kell elhasználnia, mint amennyit a költségvetésében előirányzott és honnan veszi ezt a pénzt? Világos, hogy a szórakozásain spórolja meg. No már kérem, ha nekem fő a fejem, hogy hogyan fizessem ki azt a tiz mázsa szenet, biz én akkor nemigen fogok arra gondolni, hogy elmenjek egy szinházba.

Viszont a szinházigazgató, akinek tegnap tele volt a szinháza, azt mondja:

— Világos, hogy ez a hideg csak jót tesz a szinházaknak. Először is be van bizonyitva, hogy az emberek sohasem olyan életvidámak, mint télen. Nyáron sohse látni annyi kipirult arcot és annyi frissen topogó embert, mint télen. Minél nagyobb a hideg, annál nagyobb gyönyörüség beülni egy szinházba és annak pompás, meleg atmoszférájában nézni a tropikusan kivágott női toaletteket és a szinpad buja szinpompáját. És minél hidegebb valakinek otthon a lakása, annál inkább sajog benne a vágy, hogy beülhessen egy szinházba és ott egy estére elfelejtkezzék a természet zordságáról. Hogy a hidegben az emberek nem mernek kimenni az utcára? Ugyan kérem! Statisztika van róla, hogy télen sokkal forgalmasabbak az utcák, mint nyáron. Csak menjen ön egyszer augusztusban Párizsba és aztán menjen decemberben! Majd látni fogja a különbséget! És hogy az emberek fütőanyagra költik a pénzüket? Na már kérem!... Én elhiszem, hogy vannak szerencsétlen szegények, akiknek a szén és fa is egy nagy rubrika, de nem hinném, hogy ezek szinházba járnának. Ezeknek a melegben is van sok mindenféle szükségletük a szinházon kivül, amire a pénzüket elkölthetik. Akik pedig szinházba járnak, azoknál ez igazán nem számit. Hisz akkor éppugy mondhatnók, hogy az emberek azért nem járnak szinházba, mert egy kegyetlen szokás folytán naponta ebédelniök kell.

Igy beszél a két szinházigazgató és mindkettő érzi magában, hogy neki van igaza. Az egyiknek igaza van, mert üres a szinháza, a másiknak meg mert tele van.

SZÜLE PÉTER: Szapáry Lajosné, szül. Eszterházy Mária grófnő

kérdezte: miért ragaszkodott ugy a 48-as számhoz? Az öreg néni rejtélyesen mosolygott:

— Megálmodtam én ezt előre, hat éjjel hat angyallal álmodtam, *hatszor hat az negyvennyolc*, tehát biztosan tudtam, hogy a 48-as számnak kell nyerni. „Der Dummme hat's Glück". Milyen jó is néha, ha valaki nem tud számolni.

Ezt azok részére mondtam el, akik majd nem nyernek.

Még egyszer: sok szerencsét kivánok a *Szinházi Élet* minden olvasójának.

* **Incze Sándor.**

Ezzel a héttel megkezdjük sorsjátékunkat, s ezután a *Szinházi Élet* minden egyes száma sorsjegy lesz. Egy uj számtani csoda következett be:

$$1 \times 1 = 2$$

mert egy példány, megszorozva egy sorsjeggyel, egy pompás lapot és egy sorsjegyet eredményez. Ugy gondoljuk, öröme lesz majd előfizetőinknek és olvasóinknak a lapban is és a sorsjegyben is.

Mert a *Szinházi Élet* tartalmilag továbbra is csak bővülni és csiszolódni fog, a sorsjegyekkel pedig — mintegy ráadásul — még fokozottabb örömet akarunk szerezni közönségünknek. Az első heti nyeremények listáját itt adjuk:

1 arany karkötő óra
(szállitja: Keleti és Herbst, VII., Dohány u. 1.)

1 rádió
(szállitja :Molnár és Társa, cég, IV., Királyi Pál ucca 9., Kossuth Lajos uccai karácsonyi kiállitása).

1 gramofon

1 Pull-over
(szállitja: Gerő Márkus divatáruháza, VII., Király ucca 69.).

6 női vagy férfi selyemharisnya

1 éves előfizetés a Szinházi Életre

2 féléves előfizetés a Szinházi Életre

3 negyedéves előfizetés a Szinházi Életre

A számok, melyekkel az olvasó a sorsolásban részt vesz, mindig

a Szinházi Élet hátsó boritékján találhatók.

Ezeket a számokat *nem szabad kivágni, hanem a lappal — illetve a boritékkal — együtt tessék megőrizni.* Mert akinek a számát a heti sorsolásban nem húzták ki, még tovább reménykedhet.

Minden hónap végén ugyanis vigaszsorsolást rendezünk

nyeretlenek közt, — ha, amint remélik, az illetékes hatóságoktól engedélyt fogunk kapni erre. De részt vesz számával ezen a hóvégi sorsoláson az is, aki már heti nyereményt nyert.

A januári vigaszsorsolás főnyereménye egy

hatszemélyes ezüst evőeszköz.

A sorsolást közjegyző jelenlétében, a szokásos formaságok közt, *minden héten megejtjük, ugy, hogy aki hétfőn megkapta a Szinházi Életet, a rákövetkező számban már olvashatja, hogy nyert-e?*

Ezen a héten azonban — a karácsonyi ünnep okozta torlódások miatt — az e heti és a karácsony-heti sorsolások eredményét *a Szinházi Élet szilveszteri számában közöljük.*

Nem igérünk autókat és hatemeletes bérpalotákat, a heti nyereményekkel csak kedves emlékekhez akarjuk juttatni előfizetőinket és olvasóinkat. Azon leszünk, hogy ezek az „emlékek" mindig hasznosak és kedvesek legyenek mindenkinek.

Akinek számát kihúzták, legyen szíves a nyerő számmal illetve a *Szinházi Életlel* megjelenni kiadóhivatalunkba (Erzsébet-körut 43. II. emelet), *ahol a nyereményt azonnal átveheti.* Vidékiek és külföldiek pedig *postaforditával* és *ajánlottan* küldjék be cimünkre a nyerő számmal ellátott Szinházi Életet.

Sok szerencsét kivánunk a sorsoláshoz minden előfizetőnknek és olvasónknak.

MOLNÁR VERA
Városi Szinház — „Rikett (Strelisky felv.)

Szüle Péter

Lásd

Arv. Csarnok (1925. febr.) 27. ankc.

173 – 177/a n

4531

Gyüjter

A hely neve	A tárgy megnevezése
Ercsi, Fejér m.	Rom. kat. pléb. templ. külseje é. ny. oldal,

Szüle Péter

lásd

Arv. Csarnok
(1925 ápr) 28. ankc.

201–206. n.

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Jánybép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Szűle Péter

Komphalom of

Szeged 1917

készitett felvételek és szálli

azaz: Nyolcvannégy pengőt a 78

utaljon ki. Budapest, 1928.évi

téből: Tihamér Lajos s.k. mini

A hivata

miniszteri

Szüle Péter

854. *Szüle Péter :* Tájkép.

Arv. Közl. 1932 (61 n)

319. *Ismeretlen festő, XVI. sz.:* Puttó báránykával. Rézlemezre festett olajf.

SZÜLE PÉTER: ÖREG ASSZONY.
A Szinyei-Társaság által díjazottak kiállításából.

lyeket a város közepének annak idején történt sajnálatos lebontásakor mentettek meg.

RÓMA. Itt már sok és nevezetes változás történt a háború óta. Mindenekelőtt megszaporodott Róma múzeumainak száma, mindjárt kettővel is. Az új múzeumok egyike a *Palazzo Venezia*, mely a háború előtt Ausztria tulajdona és a monarchia vatikáni nagykövetségének székhelye volt. Ez a hatalmas középkori épület egymaga egész város. Számos egyéb hivatallal együtt a szépművészetek igazgatóságának hivatalai is benne találtak állandó helyre. Takarítás közben a volt nagyköveti helyiségekben régi freskók nyomaira találtak. Azóta Mantegnának tulajdonított freskókat takartak ki a festékréteg alól. Ami a múzeumot illeti, annak anyaga még csak részben van együtt. Egyet és mást a Palazzo Corsiniból, a Galleria Nazionale anyagából vittek át belé, a többit az osztrák császári gyüjteményekből a győző jogán „visszavett" kincsek — jobbára kisplasztika és iparművészet — adták.

A másik múzeum a *Museo Petriano*. XV. Benedek pápa megbízására épitette meg G. B. Giovenale Szent Péter terének azon a részén, ahol Bernini porticusának balkarja végződik. A Bernini barokkjához alkalmazkodó stílusú épület azon a régóta fel-felpanaszolt hiányosságon akar segíteni, hogy S. Pietro templomának nincsen Opera del Duomója, vagyis olyan múzeuma, melyben a székesegyházra vonatkozó művészeti emlékek és történeti adatok egybe volnának gyüjtve. Az épület nem nagyobb a Baracco-múzeumnál, de emeletes s összevéve tizenkét helyisége van. Nagyon érdekes anyagot hordott beléjük össze Nogara professzor, a kis múzeum igazgatója. A Vatikán grottáiból áttelepített belé egy sor szobrászati és festett munkát, melyek amott jobbára láthatatlanok voltak és pusztulásnak kitettek. A múzeum nagy középső termében állitották föl az új (a mai) bazilika híres famodelljét, Antonio da Sangallo művét. Közelében helyezték el Michelangelo kupolájának modeljét. Ezeket most minden nézetük felől alaposan szemügyre lehet venni. A múzeumnak legnagyszerűbb művészeti objektuma azonban Antonio Pollajuolo IV. Sixtus-síremléke, melynek eddig Szent Péter templomában, a Cappella del Sacramentóban volt a helye. Művészi szépségei csak itt, a kellő megvilágításban válnak igazán láthatóvá. Még nevezetesebb látnivalója a múzeumnak II. Pál pápa síremléke, Mino da Fiesole és Giovanni Dalmata műve, amely eddig szintén a Vatikán grottáiban rejtőzött. Még szétszedett állapotában van, de hihetőleg sikerül majd a rekonstruálása. Sok apró szobortöredék, mozaik-fragmentum, S. Pietro történetének megannyi beszédes tanuja

Magyar Művészet
1925.

Társaság elnökének búcsúestélye zárta be az illusztris vendég nyolcnapos budapesti programmját.

A „CÉHBELIEK" június hó 10-én tartották a nyári szünet előtt utolsó összejövetelüket. Az elnöklő Nagy Sándor meleg hangon emlékezett meg arról a nagy veszteségről, amely Paczka Ferenc elhalálozásával a magyar művészetet és ezzel kapcsolatban a „Céhbeliek" magyar képzőművészek társaságát, melynek az elhúnyt a Társaság megalakulásától kezdve tagja volt, érte. Az összejövetel részvétiratot intézett az elhúnyt özvegyéhez és elhatározta, hogy Paczka Ferenc hagyatékát kiállítás keretében fogja bemutatni. Az összejövetel véglegesen megállapította a folyó évi rendes kiállítás idejét, amely november 1-én nyílik meg a Nemzeti Szalónban. Új tagokul meghivattak a következők: Beron Gyula, Gábor Móric, Kövesdy Géza, Lechner Jenő és Tatz László.

OLASZORSZÁGI MÚZEUMOK A HÁBORÚ UTÁN.

(UTIJEGYZETEK.)

VENEZIA. Az annyi esztendő multán visszatérő idegen azt keresi, hogy mi változott? Úgy tetszik, semmi. Itt nem bontottak le semmit, de újat sem építettek, vagy ha igen, legföllebb a periferiákon. A háború nyomai se látszanak sehol. Pedig micsoda időket ért meg ez a város 1915—1918 között! Olaszok leírásából, kik a háború folyamán sem tudtak lemondani Velenzeiáról, igyekszem elképzelni a levegőbeli ostromtól rettegő város képét. Minden elmozdítható műtárgy messze levándorolt Rómába: San Marco érclovai, a múzeumok kincsei, a templomok oltárfestményei. Persze a Scalzi Tiepolo mennyezetét keresztülszakította egy bomba. A S. Maria Formosa kapuja előtt is lecsapott egy repülőbomba (a falhoz erősítve őrzik most a föl nem robbant gyilkoló szerszámot). Bombák egyebüvéis hullottak; a Frariban is őriznek egyet belőle megfelelő szövegű emléktáblával ellátva. Éveken át kivilágítatlanok voltak este Venezia utcái és terei. Az emberek kézi lámpással lépegettek nagy óvatosan. Minden műemlék faköpenyeggel és homokos zsákokkal volt eltakarva. Ilyen volt Venezia a háború három esztendejében. Ma újra a halhatatlan életöröm városa. Az *Accademiában* 1914 óta alig történt valami. A bécsi Kunsthistorisches Museum-tól visszaszerzett festményekkel gyarapodott az állomány. Itt föl se tűnnek; még Cima da Conegliano gyönyörű Narancsfás Madonnája is elvész társai között. Ha gyarapodott, másrészt meg is fogyott az Accademia képanyaga. *Tiziano Assuntá*-ját Venezia fölszabadulása után *visszaakasztották eredeti helyére, a Frariba.* Ott nagyszerűen hat abban a környezetben, amelynek számára készült. Színei mintha megújhodtak volna. A Madonna, meg az alulsó apostol karmazsinvörös ruhája lobogóan színes. A színes ablakok és a többi környezet nagyigényű pompájával diadalmasan szembeszáll, le is győzi őket ez a kép.

Elhagyta régi fészkét és új lakóhelyre költözött Venezia kultúrhistóriai múzeuma, a Corrernek is nevezett *Museo Civico.* Az új Procuraziák palotájába került, a volt Palazzo Realeba, melyet Viktor Emánuel király Venezia városának engedett át. Az elrendezéssel még nem készültek el teljesen s egyelőre csak a palota első emeleti helyiségei nyíltak meg. Bennök a Venezia multjára vonatkozó ciméliumok kerültek kiállításra, de a múzeum legjava művészeti anyaga. Egy kis szobában együtt vannak ennek a kis múzeumnak festői remekművei; Giambellino képei, Carpaccio Kurtizánjai, az Ansuino da Forli-nak tulajdonított nagyszerű férfiarckép, Antonello da Messina Halott Krisztusa, a régebben Carpacciónak, újabban Filippo Mazzolának tulajdonított pompás férfiarckép, Cosimo Tura megrázó Madonnája és számos kisebb jelentőségű festménye a gyüjteménynek. A múzeum iparművészeti anyagából ide kerültek Andrea Brustolon pazar faragott bútorai. A gyüjtemény másik fele a második emeletre kerül. Ebbe az épületbe költöztették át a dogepalotából a Museo Archeologicót is. De az elrendezésével még nem készültek el.

FIRENZE. A háború óta elmúlt esztendőknek köszöni Firenze is a legújabb múzeumát: 1922-ben halt meg Stefano Bardini, a legnagyobbszabású olasz antikvárius s ő, ki évtizedeken át vonat- és hajórakományszám juttatta ki külföldre a régi olasz művészet emlékeit, végrendeletében Firenze városának hagyta palotáját és műkincseit. A Palazzo Davanzati után, amelyet szintén műkereskedő — Volpi — ajándékozott szülővárosának, második múzeumát köszöni ezzel Firenze olyanoknak, kik egész életüket szülővárosuk kifosztásával töltötték. A *Bardini*-múzeum túlnyomó részében építészeti és díszítő szobrászati gyüjtemény. Olaszország minden korszaka és minden tája képviselve van benne. Kő-, márvány-, fa-, terrakotta-sírkövek, kapuívek, kandallók, kútkávák, oszlopok, párkányok, oszlopfejezetek teszik az anyagát. A tárgyak legtöbbjéről nem tudni, hogy honnan származik. A palota első emeletén vannak a stuccóból készült Madonnák és akad közöttük olyan, amely Donatello, Jacopo della Quercia, Michelozzo, Verrocchio, Antonio Rossellino, Benedetto da Maiano keze alól vagy műhelyéből került ki. Vannak azután a gyüjteményben festett faszobrok, régi hangszerek, fegyverek, faliszőnyegek, kelengyeládák, kevés bronztárgy és néhány ritkaszép mennyezet. A palota, melyet maga Bardini épített, koránt sincsen tele a gyüjtemény anyagával. Firenze városa kényelmesen elhelyezhette a termekben XIV. és XV. századi pompás faragott kőcímereit, me-

SZÜLE PÉTER: FIATAL LEÁNY

Magyar Nemzeti Múzeum
1933. 5. 22.

SZŐNYI ISTVÁN: AZ ERZSÉBET-HÍD

Szüle Péter: Leány korsóval.

Kmtais. 1935. téli kiáll.

Szűle Péter

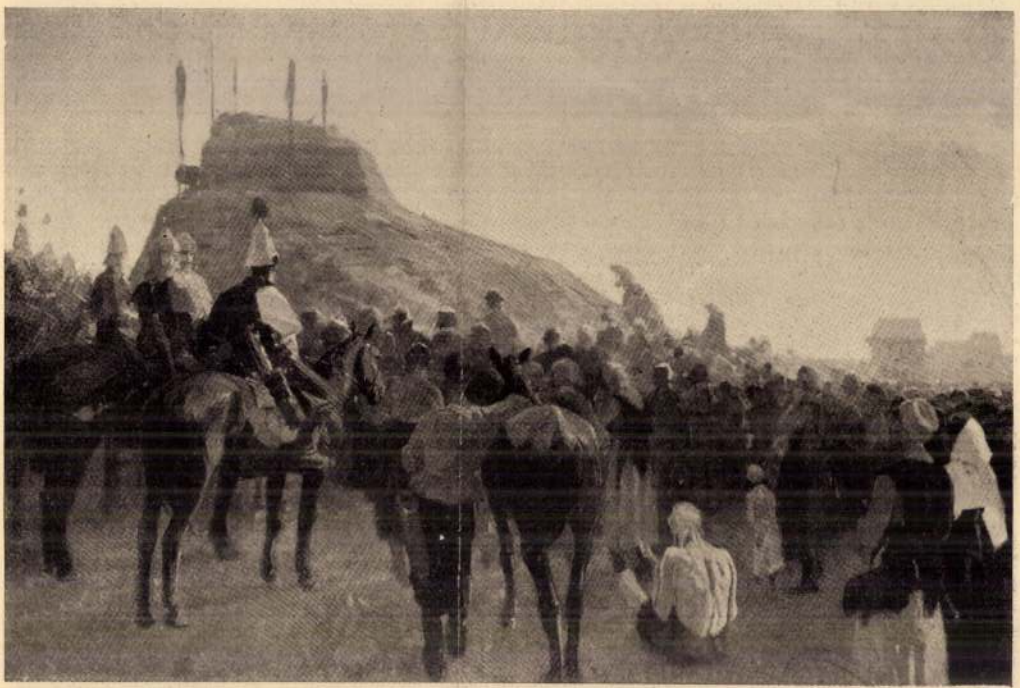

Juszkó Béla: Attila ravatala.

MESTER, EZT NEM SZABAD! Mester! Mikor először hallottam, nem akartam elhinni. Mikor utána jártam és meggyőződtem arról, hogy milyen fölényesen, minden erkölcsi tételt semmibevevőn prostituálja Ön a művészetet, megdöbbentem. Mester, ne értsen félre, én mindig és most is, mindezek után, amiket Önről megtudtam, a legmélyebb tisztelettel viseltetem az Ön művészete iránt. A továbbiakból kapcsoljuk is ki mindjárt az Ön európai hirü művészetét. Erről ne legyen szó, ez egy nagy magyar érték és éppen ezért fedje titok leple az Ön koszorus nevét. A machinációkról azonban, amiket Ön művel, amikkel megrontja a magyar festőművészet tekintélyét, megmételyezi a közönség izlését, és megtorpedózza a nagyközönség bizalmát, arról szót kell ejtenem a magyar művészek és a magyar közönség érdekében.

Már két évvel ezelőtt megirtam, hogy a magyar művészek fanatikus erkölcsi elszántsággal állják a mai erkölcsi özönvizet és hősiesen tartanak ki művészeink az erkölcsi törvények mellett, holott ugyanakkor a nagynevü mesterek megfeledkeznek magukról, sőt megfeledkeznek az erkölcsi törvényekről, az elvi plattformról és nem restellenek egészen csekély profitért olyasmit elkövetni, hogy aláirják nevüket rézkarcok alá, amiket ők soha nem karcoltak és amelyeket festőproletárok ráadásul még ki is szineznek, mint valami gyári munkát. Tudjuk, hogy vannak mestereink, akik meglehetősen lazán kezelik a művészetetikai kérdéseket és előfordult az is, hogy egész rendszeresen gyakorolt szokásként a másolatát kapta meg a vevő annak a festménynek, melyet a művésztől megvett. Mindez azonban eltörpül amellett a fölényes gyakorlat mellett, amelyet Ön az utolsó esztendőkben meghonositott. Először értetlenül álltam meg az előtt a rejtély előtt, hogy műkereskedők boltjában már tavaly sőt tavaly előtt 80 és 100 pengőkért egész tisztes méretü vásznat lehetett az Ön hamisitatlan aláirásával vásárolni. Nem tudtam a rejtély nyitjára jönni. Mennyiért adhatja Ön a műkereskedőnek, ha az 100 pengőért tudja továbbadni? Most azután megfejtettem a rejtélyt. Rájöttem arra, hogy a képeken ugyszólván csak az aláirás valódi, csak az aláirás származik Öntől, a festmény maga idegen kéz munkája. Ne szaporitsuk a szót: Ön két-három festőművészt tart műhelyében, akik elkészitik a szüzsét és a kész képet pedig Ön szignálja. Lehetséges, hogy talán még bele is korrigál a képbe, ha jó kedve van, vagy nem tulságosan sok a szignálásra váró rámatöltelék.

Mester, tudja mit eredményez ez a márkainfláció? Az Ön eljárása egy csomó komoly magyar művésznek veszi ki a kenyeret a szájából. Egy sereg rendkivül tehetséges magyar művésznek, akik nem tudják 35—40 pengőért vesztegetni komoly munkáikat a műkereskedőnek, hogy az 80-al tuladhasson rajta. De hiába is akarnák végső inségükben ezen a gunyáron odadobni munkájukat, mert mért vegye az a műkereskedő, vagy a közönség az ő tisztes komoly munkájukat 35—40 pengőért, mikor az ő nevüknek még nincsen aranyérmes csengése! Mester, tisztában van azzal, milyen nagyszámu komoly tehetségnek veszi ki a szájából a mindennapi kenyeret azzal a hamisitással, amit elkövet!? Ön épp

SZÜLE PÉTER: MŰTEREMBEN

oly jól tudja, mint én, hogy a magyar művészet milyen gazdag fiatal tehetségekben és Ön is és mindenki, aki ezt tudja, vérző szivvel állapitja meg, hogy az a sok fiatal tehetség éhen vesz el, vagy elzüllik, mielőtt odajutna, hogy tehetsége kibontakozzék! Vagy itt van a sok már beérkezett érett tehetség, akik a mindennapi kenyér gondjai között a keserüség és kétségbeesés szikláin görgetik jobb sorsra született fejüket. Az Ön szive is vérzik a sok magyar tehetség vergődésén és mig szive könnyeit hullatja értük, szorgalmasan irja alá aranycsengésü nevét értéktelen képek alá, melyek miatt a magyar festők százai lesznek koldusokká. És tudja, hogy ez a csalás milyen hatással van a közönségre, arra a mindennappal kisebb számu közönségre, amelyik még képvásárlásra gondolhat és amelyik még tud lelkesedni a magyar művészetért?! Az Ön gyára megmérgezi a közönség lelkét és undoritóan dohossá teszi a műélvezés aromáját.

Mester! Vannak dolgok, amiket a büntető törvénykönyv nem büntet, mert nincs rá paragrafus, de amit megtenni mégsem szabad, mert vannak erkölcsi törvények, melyeket büntetlenül megsérteni nem lehet. Higyje el nekem, fáj leirnom Önnel kapcsolatosan, akinek művészetét annyira szeretem, fáj leirnom ezeket a sorokat, de vannak dolgok, amiket meg kell tennünk az igazság, a köz érdekében. És vannak dolgok, amiket nem szabad megtenni még a legindokoltabb magánérdekből sem. Nem szabad, kedves Mester! *(Gy N.)*

Szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR
Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba.

Képzőművészet
1932. 52. sz.

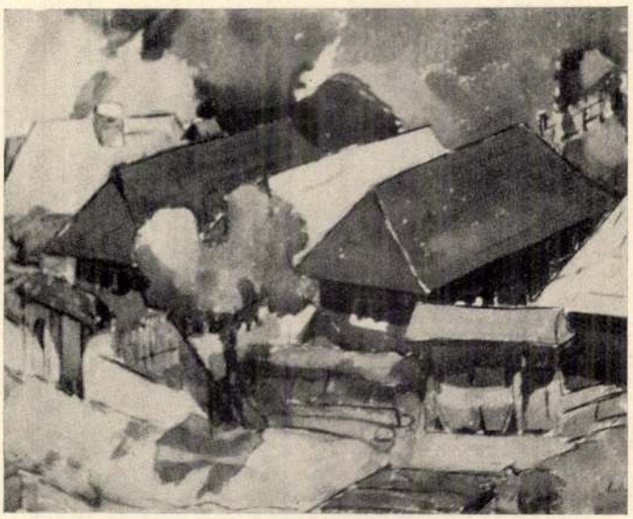

MUHOS KORNÉL (LUGOS): LUNKÁNYI TÁJ

LENHARDT EMIL (LUGOS): SVÁBLEGÉNY BUCSÚKOR

GYARMATHY BÉLA (KOLOZSVÁR): INTERIEUR

HAJÓS IMRE (LUGOS): RÁLÁTÁS

1940. II. 25.
»DEBRECEN«
C. NAPILAP

Szüle 2
Kárpáthy

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő kiállítása

Az utóbbi idők egyik legszebb, legértékesebb tárlata nyilik meg ma délelőtt 10 órakor a Déri-múzeum kiállítás-termében. A magyar piktura két világhírű művésze, *Szüle* Péter állami *aranyérmes festőművész* és *Kárpáthy* Jenő, a legcsodálatosabb tengerképek alkotója 79 festményét állította ki.

Élményt jelent a maga teljességében ez a tárlat. Minden egyes alkotáson át az örök művészet ragyog a látogatóra. Csodálatos színek, bravuros megoldások olvadnak remek harmóniába *Szüle* Péter festményein. Legtöbb festményének maga az elgondolása is a legfinomabb művészet, kivitele pedig egy gazdag, határtalan alkotó erő lenyűgöző megnyilatkozása. »*Borozó legény*«-e a legszebb alkotások egyike. Erő és gyöngédség olvad össze ebben a végtelenül szép, finom, bravuros alkotásokban. A »*Mámor*« c. alkotás a maga tökéletes kifejező erejével ... a »*Vak harmonikás*« a színek csodálatos ragyogásával, »*Domboldalon ülő lány*« egy hangulatnak mesterien megfogott és tökéletes alkotáson át való kisugárzásával, a »*Juhászlegény*« és »*Számadó juhász*« az elgondolás igazi művészre való megoldásával lenyügözik a nézőt. De túl ezeken a kiragadott példákon minden egyes alkotás valóságos remekmű, látszik, hogy a művész válogatott anyagát tárja a debreceni művészetkedvelő közönség elé. Szüle Péter világhírű tehetsége ezen a kiállítási anyagon át maradéktalanul mutatkozik meg.

Kárpáthy Jenő a tenger költője a vásznon. Olyan szép képek sorozatát vitte a kiállításra, hogy mindegyike mellett hosszú percekig áhítattal áll a szemlélő és alig tud megválni a legtisztább művészetnek ezektől a magával-ragadó megnyilatkozásaitól. Minden egyes alkotása megfog a szemlélet eredetiségével, a kidolgozás érett művészetével, a színek, vonalak csodálatos harmóniájával. »*Adria*« festménye gyönyörű színköltészetével, sugárzó hangulatával igazi remekmű. Az »*Erdőirtás után*« mesteri alkotás. De minden egyes festménye Kárpáthy Jenőnek, megragadó hangulatú dunai képei, a színek ragyogó pompáját, csodálatos teljességű hangulatát visszaadó tengeri festményei, sziklás, kikötői tájai egytől-egyig egy nagy magyar érték megnyilatkozásai. De művészetét nem köti csak a tenger témaköre, hogy milyen remek műveket tud más témakörben is alkotni, azt ennek a kiállításnak keretében is jónéhány képe igazolja.

A Déri Múzeumban ma délelőtt tíz órakor megnyiló kiállítás a szombati sajtóbemutatón már nagy sikert aratott. A vasárnap délelőtti ünnepélyes megnyitásra a tárlat rendezői meghívták Lossonczy István főispánt, a kiállítás védnökét és dr Kölcsey Sándor polgármestert. A kiállításra Debrecenbe érkezett Kárpáthy Jenő és Szüle Péter, a két világhírű festőművész is, akik személyesen részt vesznek a debreceni kiállításukon.

— Japán Mexikóban vásárolja a kőolajat és nagy tőkét fektetett be egyik mexikói kőolaj vállalatba.

Szüle Péter

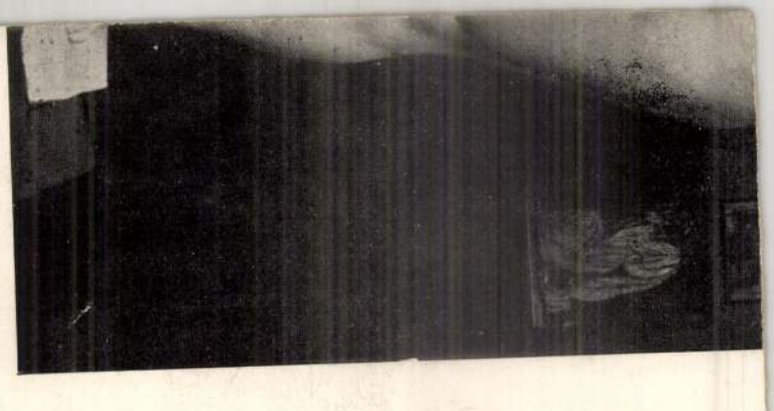

NŐI AKT

57

intézett a MÁV alkalmazottaihoz a rendkívüli hideg időben, hófúvásos zavarokban tanusított példás szorgalmukért. Hangsúlyozta az elnök, hogy a MÁV személyzete ezekben a súlyos időkben minden munkakörben a legnagyobb odaadással és lelkiismeretességgel teljesítette szolgálatát és ezért legőszintébb elismerését és meleg köszönetét nyilvánítja.

Megfagyott két asszony, hét árva siratja őket

Eszeny községből 15 nappal ezelőtt eltünt Tóth Jánosné és Dercsényi Ferencné. A hófúvásos időben indultak haza munkahelyükről, de eltévedtek és megfagytak az úton. A csendőrség széleskörű kutatást indított a megfagyott asszonyok után, de még nem találták meg őket. Társadalmi úton igyekeznek a hét árvájuk neveléséről és ellátásáról gondoskodni, mert a két szegény család egész élelmiszerkészlete egy darab kenyér volt.

Megtámadták az uccán és elrabolták óráját, pénzét

Vakmerő rablótámadással fosztotta ki ismeretlen tettes Varga Imre gyári munkás, Kisfaludi u. 8. szám alatti lakost.

Varga Imre álarcos táncestélyről ment hazafelé jó hangulatban. Utközben két férfi rátámadt és pillanatok alatt elszedték tőle karkötő óráját és pénztárcáját a benne levő 12 pengővel, majd elmenekültek. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

SZELECZKY ZITA, CSORTOS, SZILASSY főszereplésével.

A legújabb világhiradók!

Szüle
festőművész

A „Műterem“ első kiállítása

A Kossuth Lajos uccában »*Műterem*« néven új kiállítóhelyiség nyilt. Festők vezetik, ők rendezték most az első csoportkiállítást, amelyen izléssel válogatott gyüjtemény mutatja be a mai magyar művészetnek lehetőleg minden irányát. Konzervatívabb és modernebb közönség egyaránt gyönyörködhet a képekben és szobrokban, amelyek nagyrészt kitünő fiatal művészeink műtermében kerültek a »Műterembe«. *Szüle*, *Zádor*, *Glatz*, *Herman* Lipót, *Hatvany* Ferenc, *Kernstock*, *Szobotka*, *Bornemissza* Géza, *Egry*, *Márffy*, *Perlrott* Csaba, *Vörös* Géza, *Körmendy Frim* Ervin, *Pólya* Iván, *Czóbel*, *Czigány* Dezső képei, *Gárdos* Aladár, *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond, *Medgyessy* Ferenc, *Mészáros* László, *Pátzay* Pál szobrai a kiállítás főbb érdekességei. (m.)

Magyarország
1935 II. 6.

15 / 4 17

Szüle Péter

Festőművész

— **„Müterem“**. Uj kiállitó szalon nyilt meg ezen a cimen a Kossuth Lajos-utcában, az egykori „Uj Szalon“ helyiségében. A szalon vezetői jó művészek, akik most megnyiló első kiállitásuk tanusága szerint értékes anyagu, gondos elrendezésü kiállitásokkal törekszenek a közönség érdeklődését megszerezni. A kiállitás sok értékes festménye közül megemlitjük Szüle Péter, Glatz Oszkár, Vidovszky Béla, Szlányi Lajos, Herman Lipót, Hatvany Ferenc br., Kernstok Károly, Szobotka Imre, Bornemisza Géza, Vörös Géza, Perlrott Csaba Vilmos, Körmendi Frim Ervin, Orbán Dezső, Pólya Iván, Vesztróczy Manó, Förstner Dénes, Frank Frigyes, Czóbel Béla és Diner Dénes Rudolf képeit. A szobrászok közül Vedres Márk magaslik ki „Álló nő“ cimü kis terracotta szobrával. Jó szobrokkal szerepel még Ligeti Miklós, Medgyessy Ferenc, Mészáros László, Pátzay Pál. *(e. a.)*

Újság

1935 II. 5

18 7
5 20

Szüle Péter

205. Szüle Péter: Akt.

265. Heyer Arthur: Szanitéckutya.

della guerra il decennio 1911-21 segna infatti un aumento del

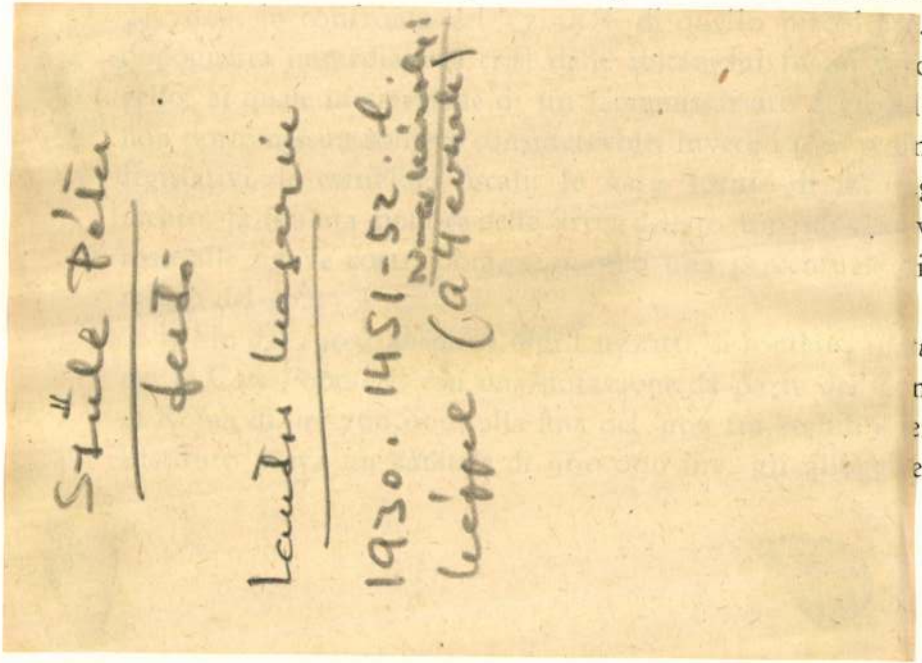

. Nel
o fla-
loggi
menti
ggia-
vigo-
i au-

ituto
mune
erreni
erano

mero e la qualità delle abitazioni, che in quell'anno raggiungevano la cifra di 44.903, salita a 69.230 nel 1901, a 81.437 nel 1911, a 99.098 nel '21, a 139.167 nel '31. Questi dati rispecchiano la storia dell'edilizia in Roma dal 1870 ad oggi. Le speranze concepite con l'avvento della Capitale e col conseguente forte aumento della popolazione, dettero impulso a grandi imprese di costruzioni e al sorgere di nuovi quartieri, che per la crisi sopravvenuta rimasero incompiuti, specialmente quello dei Prati, che offrì per qualche anno uno spettacolo desolante. La stasi costruttiva si prolungò dal 1887 circa al 1900, quando si verificò una modesta ripresa; ma solo nel 1909 di fronte alla gravissima crisi degli alloggi si presero provvedimenti per incoraggiare la fabbricazione; malgrado la parentesi

Szüle Péter

testö

Lantos Magazin

1930. 735. l.

Heppel

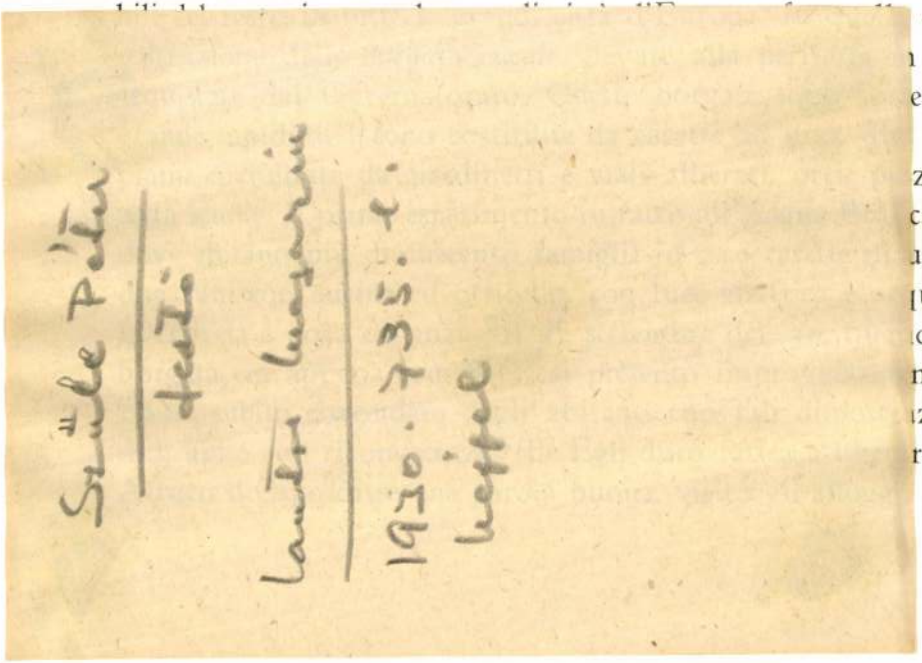

di quell'anno un totale di 16.700 alloggi con 56.000 vani e circa 80.000 inquilini.

Oltre a tale sviluppo grandioso l'Istituto ha avuto in questi ultimi anni un grande merito; quello di aver curato l'estetica delle sue costruzioni, affidandole quasi sempre a giovani architetti di tendenze moderne. Così se il primo nucleo della Città Giardino Aniene è un campionario di cattivo gusto, le case di San Pancrazio, del Testaccio, di Piazza d'Armi, e alcune della Garbatella e dell'Appio, sono condotte con elegante modernità. Insieme con gli ambienti destinati ad alloggio l'Istituto provvede ai locali per botteghe, agli ambulatorii sanitari, ai bagni, agli asili pei bambini, alle lavanderie, ai cinematografi, ai giardini esterni ed interni, in modo da rendere la vita degli abitanti delle sue piccole città, comoda, sana e piacevole.

Szűle Péter

Lantos magazin,

1929. 835-36. l.

(Magar festők nyári élményei vidéken; képpel.)

94 e i vani 248; tre anni dopo gli alloggi erano 629 e 2102 i vani. Attraverso varie provvidenze e riforme, si era giunti alla fine del '14 a 2173 alloggi con 7095 vani; durante la guerra l'attività fu naturalmente ridotta; tuttavia alla fine del '18 gli alloggi erano saliti a 2648 e i vani a 8472. Nel difficile quadriennio 1919-'22, favorito dal Governo e dal Comune, l'Istituto poté condurre innanzi i gruppi di costruzioni del quartiere Trionfale, di S. Saba, di Testaccio, di Piazza d'Armi, della Garbatella e della borgata di Ostia; cosicché alla fine del '22 la situazione immobiliare era la seguente: alloggi 3901 con 12.507 vani. Con l'avvento del Fascismo, sotto la presidenza del benemerito e infaticabile Calza-Bini, l'Istituto assunse finalmente l'importanza rispondente alle sue finalità: dopo un

(Szüle Péter)

Felvinczi Takács
Zoltán: [ ] 8-r.
7 Kép, 19 l. Bp.
1923
Gent (2176)

A vallás és közoktatásügy
27-én 74490.sz.a.kelt és
rendele

KIFIZETTETE
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZTÁR IX. k
Budapest, 1908 év július h

A Műemlékek Orszá
vételára fejében Nyolcvanny
utasítom az államkincstárt,
országos Bizottsága elnökének
kötelezettsége mellett fize
megjelölt alnaplóban kiadás
nius hó 27. A minister megi
miniszte

Szüle Péter

Nyil. 1886. jun. 25. Cegléden

Parasztleány virággal, of. 1925.

Pápai kamarás, of. 1926.

Kat. Nürnb. 1929

35. l.

BIZTOSITÓ INTÉZET.

r g y.

/:I.Lenke tér 7.:/ 123.771 törzsszámu

Miklós Teréz nevü háztartási alkalmazott

1932.évi augusztus hó 18.-ig terjedő

egü betegségi biztositási járulék és

t á r o z a t.

ny Dr. Szentiványi Gyula felszólalását

jelzett 15 P 50 f. tőke, ennek 1932.

02 fillér késedelmi pótléka valamint

ó 1.-től felszámitható törvényes kése-

lalónak azzal, hogy ellene

ti központi kir. járás-

PÉTER SZÜLE: KLATSCHBASE

PÁL UDVARY: DAME MIT HUT

Az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdíjegyesülete a mult héten ünnepelte Kraus Edének, a Függetlenség kitünő igazgatójának negyven éves jubileumát. Az ünnepi beszédet Sümegi Vilmos tartotta
Dr. Bródy László, Hittner János, Kraus Ede, Sümegi Vilmos

SZINHÁZI HÉT NAPTÁRA

JANUÁRI SZÜLETÉSNAPOK 22—28.

22. *Conrad Veidt*
Fehér Artúr
23. *Lányi Dezső*
24. *Dezsőfi László*
25. *Lee Parry*
27. *Moly Tamás*
Willy Fritsch
Harsányi Zsolt
Biller Irén
28. *Szenkár Dezső*
Szász Zoltán

Gaál Franciska Kitzbühelbe utazott sielni.

Fodor Klári menyasszony, a vőlegénye Dezsőfi Bertalan, Dezsőfi László színész bátyja.

Balla Lici egyhónapos házassági jubileumára kölyökkutya-párt kapott ajándékba a Koszterliltz—Király Kató jegyespártól.

Bársony Rózsi portréját az »Én és a kisöcsém« előadásain Kovács Károly színész-festő a nézőtéren megfestette és a képet a huszonötödik előadáson átnyujtotta ajándékul a művésznőnek.

Szüle Péter festőmüvész vidám és pompásan sikerült Karnevál-estet rendezett mütermében
A festő: Kövér Gyula, a keretben: Szüle Péter, Szabó Miklós, Tóth Böske, Haranglábi Nemes József
(Foto Gyenes)

A Nemzeti Színház felújította Racine Phaedráját Hettyey Arankával a címszerepben, L. Gombaszögi Irén és Hettyey Aranka

Színházi Élet 1935. 4. sz.

Zene és Ének hangjaival

Irja: Szomory Dezső

Zajos hét, dús matéria! Sajnos, nem lévén elég terem, csak rövid, kis képeket rajzolhatok mindenről.

Elsőbben is erről az ifjú Gáspár Zsigmondról olyan kötöttségben, olyan végzetszerűségben a hegedűjével, olyan, szinte szervi kapcsolatban és összefüggésben a hegedűjével, hogy azt hinné az ember együtt jött a világra a hegedűjével! Innen van, hogy amit tud, — és mit tud! az hihetetlen! meg se lepi az embert, annyira magától értetődő. Egy Heifetz megrettenne attól, amit mind mer ez a fiatalember! Minden második száma a műsoron — egy Paganini! Csak úgy lekapja ezt, elhajigálja, — jut is, marad is! Szinte tüneményes ez, olyan bravúros és pazar! Sejtelme sincs róla milyen nehéz ez, milyen pokolian nehéz, — mert neki olyan könnyű! Mint a madárnak felszállani a toronyórára, — ez neki olyan könnyű! Itt már csak az volna hátra, hogy varázslatos ösztönösségét kicsit lecsiszolja vagy meggyantázza a lelkisége poézisével. Azt szeretném érezni benne, hogy csak miután a világra jött, jutott eszébe a hegedű. S nem előbb. Utazni, sok szép dolgot látni a világban, tanulni, elmerülni, remekműveket olvasni, s főképpen elzárkózni az emberek elől jó egypár esztendőre, — ha ezt meg tudja csinálni, olyan páratlan művészünk lesz, nekünk magyaroknak, mint a spanyoloknak hajdan Sarasate. Még talán ennél is különb.

A Farsangi lakodalom az Operaházban, — századszor! Mi tette ezt a csodát? Elsőbben is a szövegkönyv azon az aranyszínvonalon, minden primitív értelem s önmagát boldogító hazafiság számára. Aztán az előadás. Főképpen a régi előadás, a régi szereplőkkel, egy Basilides Máriával, egy Székelyhidy Ferenccel, akik hozzáadták a lelküket, felejthetetlen zengésekben, — Halász Gitta csak azért nem felejthetetlen, mert ő még itt van a mai együttesben. Aztán... aztán Márkus László a maga alkotóerejével, színeivel, fantáziájával, a maga kék szemével, jobban mondva kék tekintetével, ami átfogta tulajdon fényével az egészet olyan kedvesen és derüsen, hogy ez az álmagyar romantika művészi valóságnak tetszett. Wagner magyarnak tetszett! A »Meistersinger« magyarnak tetszett! Itt van a csoda eltemetve. A multkor, egy este, sokáig elnéztem ezt a Márkust. Nem tudom, van benne valami Jupiterből.

Megmaradván az Operában, Anday Piroskát hallottuk az Aidában s a Carmenben. Nagyon kitűnő énekesnő, ha számunkra nem is az álmok énekes tündére... Az mind nagy, komoly, tiszteletreméltó munka, amit végzett szép pályáján. De ami túl

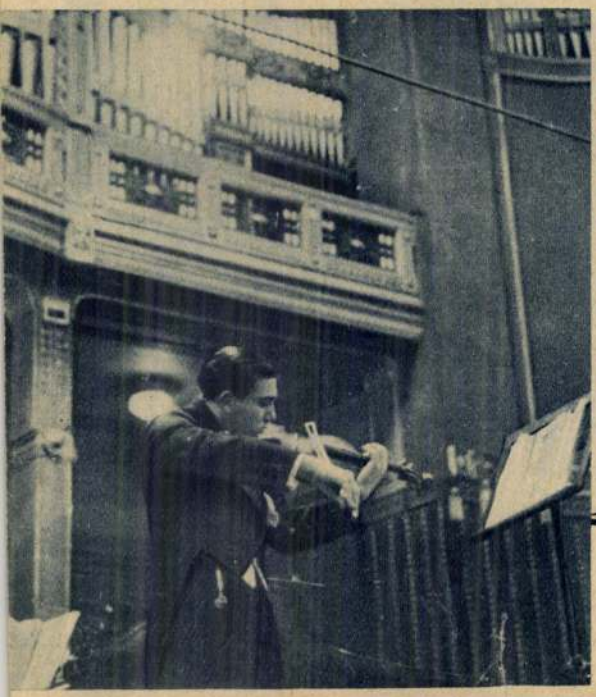

... elsőbben is arról az ifjú Gáspár Zsigmondról ...
(Foto Gyenes)

Szülc Péter

l.

Szabad Művészet

1949. 11-12. sz

477. l

UNG. KUNSTHISTORISCHE GESELLSCHAFT
BUDAPEST,
IX., ÜLLŐI-ÚT 33—35.

SZÜLE PÉTER: KOSZTÜMÖS NŐ

HERMAN LIPÓT: ADRIAI TÁJ

Szüle Pietro — *Ritratto d'uomo* (154).

Szűle Péter

Szüle Péter

Öregparaszt c. Lépe repr.

lásd

Lóránth László:

Paletta. [Bp 1944]

168 – 170. l. önarc-képpel.

A Műcsarnok Téli Tárlata.

Tavaly tavasszal a vidéken élő művészek arra kérték a Képzőművészeti Társulat igazgatóságát, bocsássa rendelkezésükre a Műcsarnokot Szent István hetében, hogy bemutathassák a fővárosnak, milyen erős, egészséges képzőművészeti kultúra fejlődött ki vidéken az utolsó évtizedben. A Társulat igazgatósága szívesen fogadta ezt a kérést, de bizonyos paragráfusokra hivatkozva — mire nincs kéznél egy-egy paragráfus a bürokráciának, ha valamit nem akar megcsinálni! — megtagadta a Műcsarnokot a művészektől, egyben azzal térve ki a nagyfontosságú és érdekes művészeti vállalkozás elől, hogy télen a Téli Tárlat keretén belül fog helyet adni a vidék művészeinek. Megírtuk, hogy nem helyeseljük a Társulat igazgatóságának ezt az álláspontját, mert a téli kiállítás keretén belül egy-két terembe szorítva ez a kiállítás nem lehet az a demonstratív felvonulása a vidék művészeinek, amilyennek pedig azt szánták, mégis kíváncsian vártuk, eleget tesz-e a Társulat ennek az ígéretnek. Meg kell állapítanunk, hogy a Társulat igazgatósága nem tartotta meg ígéretét. A vidéki művésztelepek sem, de más vidéki formációk sem kaptak helyet sem egy, sem több teremben a Műcsarnok téli kiállításán, holott a Műcsarnoknak egy nagy oldaltermét üresen hagyva le is zárták. Nem tudjuk, mi az oka annak, hogy a Társulat ígéretét meg nem tartotta. Lehet, hogy egy újonnan felfedezett paragráfus, vagy a test

SZÜLE PÉTER: BÚSÚLÓ
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Képzőművészet
1932. 46. sz.

nok megdrágította az akasztócédulákat. Ezek árat az eddigi egy pengőről másfél pengőre emelte, ami

portrét, Szülc Péter tanulmányrajzot és Burghard Rezső tájképei. *Karlovszky* Ripka Ferenc főpolgár-

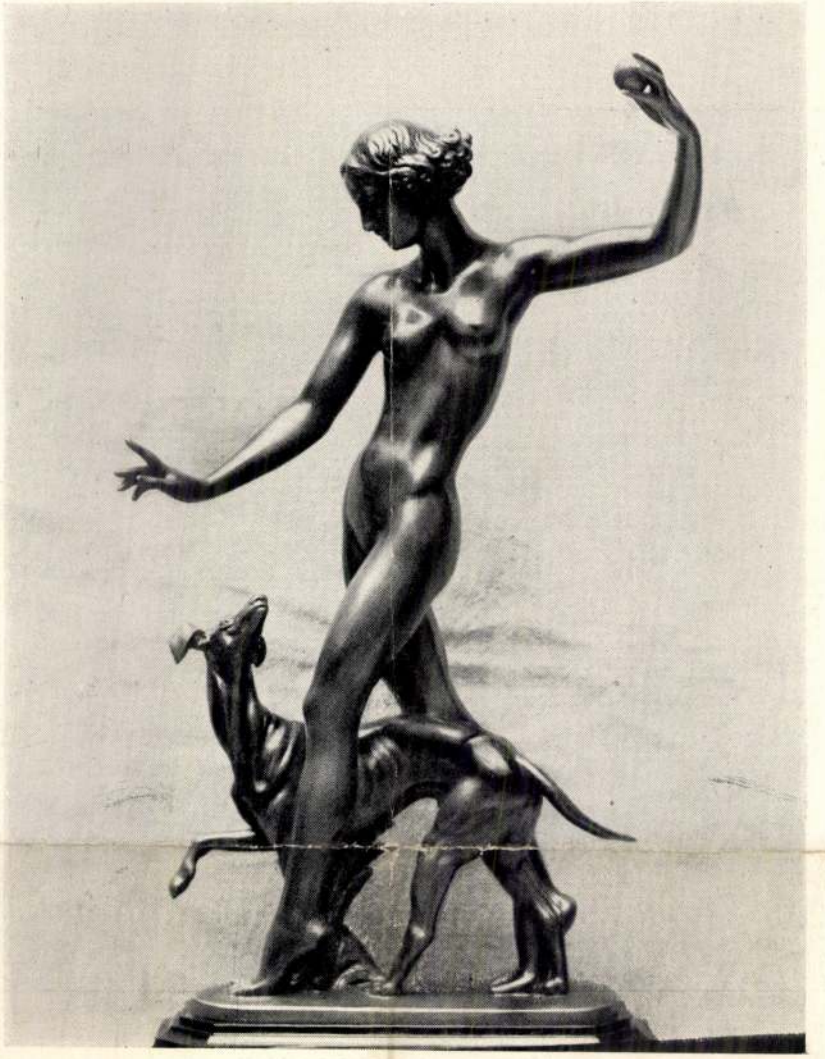

MÁTRAY LAJOS: NAPSÜTÉSBEN
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

által a Műcsarnok lett a legdrágább kiállítási helységünk. A mai súlyos időkben ez a drágítás nem kis teherrel sujtja a több művet zsűri elé küldő művészeket. Nem tartjuk szerencsés ötletnek és főként nem nobilisnak a művészek felé a műcsarnoki bürokrácia árdrágító tevékenységét. Egyik legutóbbi számunkban több aktivitásra sürgettük a Műcsarnok adminisztrációját, de ha a Műcsarnok aktivitása így fest, akkor inkább aludjon tovább.

mester és gyurgyenováci Rosenberg Herman arcképeit állította ki. Mind a kettő mélyen járó lélekstudium, a Rosenberg portrénak pedig artisztikus eleganciája, a művészi felfogás könnyed előkelősége még külön érdeme. E portrék előtt állva érthetetlennek találjuk azoknak a felületes szemlélőknek meggondolatlan kritikáját, akik Karlovszkyt a száraz naturalizmus másoló művészének szeretnék beállítani. A mai magyar arcképművészet szerintünk

Szülc Péter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-290, 188-307
Szüle Péter
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1964 JUL 10

1021

HAT ÉVSZÁZAD

SÉTA CEGLÉDEN az ALFÖLDÖN

Az egykori piactéren Dózsa szűrös-gubás vitézei hallgatták egykor a vezér szózatát. S orgonazúgáshoz volt hasonlatos Mészáros Lőrinc szava, amikor felesketette a paraszthadakat a szabadságra, az uratlan életre. Rákóczi hadába is özönlöttek a ceglédi zsellérek és cselédek. Itt bontotta ki a katolikus templom előtt Kossuth Lajos a nemzetiszínű zászlót; kis földszintes házban a Kőrösi úton Táncsics Mihály sercegtette a tollát, ébresztgette az öntudatot. A vasútállomás épületében született Tömörkény István, s Cegléd vallhatja magáénak Szüle Pétert, a festőt és Kárpáti Aurélt, az esztétát.

Alföldi mezőváros

Ha az ember befelé sétál a városba, nem sok látnivalót talál. Alföldi mezőváros. És mégis több annál. És ezt a többletet nemcsak a hagyományok adják. A ceglédi homok jó kenyeret biztosított azoknak, akik szerették, akik értenek hozzá. S újabban a gyárkémények is füstölögnek már ebben a tipikusan paraszti városban.

A múzeumban egy szemüveges fiatal múzeológussal, Ikvai Nándorral beszélgetünk. A múlt emlékei között — a jövőről. Mert itt Kossuth tábornoki egyenruhája, amelyet az olasz légió parancsnokaként viselt, a régi oklevelek, céhládák között az emberek a mára is gondolnak.

Élénken iparosodik

— Jövője van a városnak — mondja Ikvai. — Ezt elsősorban rendkívül szerencsés közlekedési helyzetének köszönheti. Ez itt az alföldi elosztó. Egy órányira vagyunk Pesttől vonaton. És a decentralizálódó ipar képviselői egyre sűrűbben keresik fel városunkat. Szó van itt a Bláthy Ottó villamossági gyár Ceglédre településéről, egy textilipari üzemről. S a jelenleg meglévők is fejlődnek. Negyvenötben két kis üzem volt itt. Azóta a közlekedési gépjavító vállalat, a villamosipari gépgyár, a ruhagyár, a húsáruüzem hirdeti, hogy az Alföldnek ez a központja élénken iparosodik.

Persze, ez nem jelenti azt, hogy feladná mezőgazdasági jellegét. Nem hiába telepítette ide Török János az 1840-es években a gazdasági tanintézetet, amely hírnévben vetekedett a keszthelyivel, a szarvasival, a mosonmagyaróvárival. Török János nagyszerű ember volt és amikor a 48-as forradalomban vitt szerepéért bebörtönözték, intézete leltárában 30 000 különböző kiváló facsemete volt található. Szinte az egész Duna—Tisza-közi mai gyümölcsfakultúránk ebből eredeztethető. S munkájukat méltóan viszi tovább a Török János Mezőgazdasági Technikum.

Kiállítás a parasztság hősi harcáról

A múzeum hűs termeiben vasárnap nyílt meg a Dózsáról és hősi harcáról szóló képzőművészeti munkák kiállítása. Madarász Viktor hősi romantikus festményeitől Kondor Béla grafikáiig itt látható a java annak a képzőművészeti termésnek, amelyet a parasztság h˝si és drámai küzdelme ihletett. S az eredeti dúcokról nyomott Derkovits-metszetek jólismertségük ellenére is megállásra késztetik az embert.

Süt a nap. A főtér árnyas fái alatt sütkérező nyugdíjasok, egy-két egymásba karolt szerelmespár, délutáni nyugodt, jóízű csönd. S Imre bácsi, az öreg vincellér csendesen nagy szüretekről mesél.

— Most újra nagy a kedv a szőlőhöz — mondja. — A tsz-ek is fantáziát látnak benne. Néha kimegyek, megnézem az új telepeket, a telepített gyümölcsösöket. Gazdag város a mienk — és úgy dülleszti ki mellét, mintha övé volna a város minden gazdagsága.

— ht —

PÉNTEKEN HAJDÚSZOBOSZLÓN SORSOLJÁK A LOTTÓT

A lottó 28. játékheti nyerőszámait július 10-én, pénteken Hajdúszoboszlón sorsolja a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság. (MTI)

— *A 7. SZ. AKÖV az Abádszalók vasútállomástól 13.00 órakor induló 574. sz. autóbuszjárat forgalmát szombat és munkaszüneti nap helyett kedd, szombat és munkaszüneti napokra terjeszti ki. Az Abádszalók th-tól 14.10 órakor induló 575. sz. járatot pedig naponta közlekedteti.*

Monokini-hírek

A fedetlen kebleket követelő mozgalom már a Fehér Házba is eljuttatta tiltakozó szavát a hatóságok értetlensége ellen. Az elnöki rezidencia előtt egy vonzó külsejű hölgy vonult fel ezzel a táblával: „szabadságot az egyrészes fürdőruháknak!" — Egyelőre nem egészen világos, hogy a 19 éves tüntető milyen beavatkozásra számít a Fehér Ház részéről. Washingtonban a városi hatóságok máris közölték, hogy törvényesnek ismerik el a „monokinit". A városi főügyész közleménye szerint

HÍREK

Július 10 Péntek Amália

A Nap kél: 3.57 h-kor, nyugszik: 19.41 h-kor. A Hold kél: 4.42 h-kor, nyugszik: 20.51 h-kor.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

Várható időjárás: lassan növekvő felhőzet, az északnyugati megyékben néhány helyen záporeső, zivatar. — Mérsékelt, időnként élénk délnyugati szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 26—30 fok között.

AMÁLIA

Beceneve Máli. Belgiumban közkedvelt női név, ónémet szóból a jelentése „buzgó, tevékeny". Amalhar, Alarich férfi alakjai a népvándorlás kora óta megszűntek, Amalberga azonban megmaradt, ennek rövidítése a mai Amália.

— A KENGYELI földművesszövetkezet július 20-tól új, modern boltegységgel bővül, melyben élelmiszer- és vegyesipari cikkeket fognak árusítani. Nemcsak a község, hanem a környező tanyaközpontok lakosságának igényeit is igyekszenek kielégíteni.

— **JÁSZJÁKÓHALMÁN befejezték a község villany- és vízellátásának megvalósítását, valamint a parkosítást. Most a községfejlesztési alapból és társadalmi munkával az utcák mindkét oldalán betonjárdát építenek.**

— A JÁSZKISÉRI háztáji gazdaságokban meglévő 15 ezer törzsállománybaromfi kicserélésre 50 700 hampshire-i csibét helyeztek ki. A termelőket szaktanácsokkal látják el.

— **A TISZAFÖLDVÁRON épülő új gimnázium kétemeletes, 12 tantermes, modern épület lesz. Az iskola előreláthatólag szeptemberre elkészül, a régi épületet pedig diákszállónak szeretnék felhasználni. Ötszáz gyerek és a szülők régi kívánsága teljesülne ezzel.**

Közérdekű közlemény

...árait mérik fel elsőnek

...lyek az aratás után is biztonságosan becsülhetők.

A gabonakárok felmérése után a biztosító haladéktalanul elvégzi az egyéb károsult növények előszemlézését is. Az előszemlének az a célja, hogy rögzítse azokat a körülményeket, amelyek alapján a termény betakarítása előtt, vagy azzal egyidejűleg a tényleges kár megállapítható.

Nem volna sem célszerű, sem szakszerű a jégverés után a végleges kárt azonnal megállapítani, mert hiszen a betakarításig eltelő időben az időjárástól függően, a jégvert növények állapota romolhat vagy javulhat, tehát az előszemle idején még nem lehet a valóságnak megfelelő képet nyerni.

Károkat okozott a zivatarokkal együttjáró villámcsapás és szélvihar is. A biztosító azokat a viharkárokat téríti meg, amelyeket másodpercenként 15 méternél nagyobb sebességű szél okoz az épületekben, berendezési és felszerelési tárgyakban. — A biztosítás nem terjed ki a lábonálló, vagy learatott, lekazedett termésben keletkezett viharkárokra.

A biztosító megtéríti a becsapódó villámok rombolásaiból és tüzeiből keletkezett károkat is.

Szüle Péter
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1983 SZEP 21.

ESTI HIRLAP

A múzeumnak ajándékozta nagyértékű műgyűjteményét egy idős házaspár

Több mint száz festmény • A 150 éves menyasszonyi fátyol

— *Dornai Lászlót keresem.* Alacsony, ősz hajú férfi nyit ajtót a debreceni Vörös-hadsereg útjai lakásban:

— *Én vagyok* — mondja, s bevezet a szobába. Süppedős antik karosszékbe kínál helyet. Közben bejön a felesége is.

Fejünk felett *Szüle Péter* Borozó című sorozatának egyik festménye. Kancsó mellett könyökölő bajuszos magyar.

— *Ezerkilencszázhuszonhat óta gyűjtöm a képeket, a műtárgyakat. Olaszországban jártam. Láttam a sok csodálatos festményt, a remekművű szobrokat, a történelmet idéző épületeket, a gazdag múzeumokat. Megszerettem a művészetet, gyűjteni kezdtem.* Elszegényedett főúri családoktól vásároltam, s mikor már volt „cserealapom", *cseréltem.* Sok műgyűjtővel találkoztam.

— Melyik a kedvence?

— *A gyűjtőknek minden szerzeményük kedves* — kapcsolódik a beszélgetésbe a felesége. — *Én csipkét gyűjtök. A reneszánsz, a velencei és a többi értékes csipke közül talán ez a legszebb darabom* — mutat egy csodálatos vert csipkét. — *Menyasszonyi fátyol. Körülbelül 150 éves. Sok száz óráig készülhetett.*

A falakon *Komáromi-Katz, Nógrádi Kernstok, Czóbel, Deák-Ébner, Iványi-Grünwald, Vaszary, Rippl-Rónai képei.* A barokk tálalón megkondulnak a régi órák, hangjuk tompán verődik vissza a súlyos távol-keleti szőnyegekkel borított szobákban. A földön, az egyik sarokban, *a XVIII. század elejéről való, gyöngyökből kirakott mellkép.* Olyan nehéz, hogy nem bírja el a fal. Egy lovagtermet díszített azelőtt. A vitrinben elefántcsont nyelű tőrök, vázák, érmék, szobrok, meisseni, herendi porcelánok. A legbelső szobában *nincsenek bútorok. A földön egymás mellé állított képek sorakoznak. Több mint száz festmény.*

— *Nem férnek már el a falakon* — mondja *Dornai László.* — *Jobb helyük lesz a múzeumban...*

A több mint egymillió forint értékű gyűjteményt, amelyre egy élet munkáját áldozta, *az idős műgyűjtő most a debreceni Déri Múzeumnak ajándékozta.*

k. a.

ef-ny
sz
dy
ozója
frikai fajüldözés

ta. A *Verwoerd*-kormány küldötte ugyanis tiltakozott a kérdés napirendre tűzése ellen és azt állította, hogy a probléma megvitatása „belügyekbe való beavatkozás". Az algériai delegátus ekkor javasolta:

húsz percre szakítsák meg a közgyűlés ülését, a Verwoerd-kormány delegátusának jelenléte elleni tiltakozásul.

A fajüldözés miatt egyébként tüntetés zajlott le a New York-i ENSZ-palota előtt. Részvevői *éppen a dél-afrikai fajvédőket hasonlították az alabamai fajvédőkhöz.* A három évvel ezelőtti dél-afrikai vérengzésre, valamint a legutóbbi amerikai templomrobbantásra utalva, az egyik felirat így hangzott: *„1960 — Sharpeville, 1963 — Birmingham."*

...Közben a közgyűlés az algériai javaslatot 69 szavazattal elfogadta, a tiltakozó szünetet megtartották, utána úgy határoztak, hogy a dél-afrikai kérdést igen-

is *vegyék fel* a napirendi pontok közé. A közgyűlés legközelebb hétfőn ül össze.

Továbbra is úgy tűnik, hogy a világszervezet kelet—nyugati tárgyalások vagy legalább is *eszmecserék* színtere. U Thant főtitkár tegnap villásreggelit adott, amelyen megjelent Kennedy, Gromiko és több más közéleti személyiség. *Gromiko átadta az amerikai elnöknek Hruscsov miniszterelnök személyes üdvözletét.*

Gromiko szovjet külügyminiszter beszédét az amerikai lapok jórészt pozitívan fogadták. A hivatalos Washington egyelőre csak arra a kijelentésre szorítkozik, hogy a külügyminisztérium „figyelmesen tanulmányozza" a beszédet.

LÁTTUK A HE

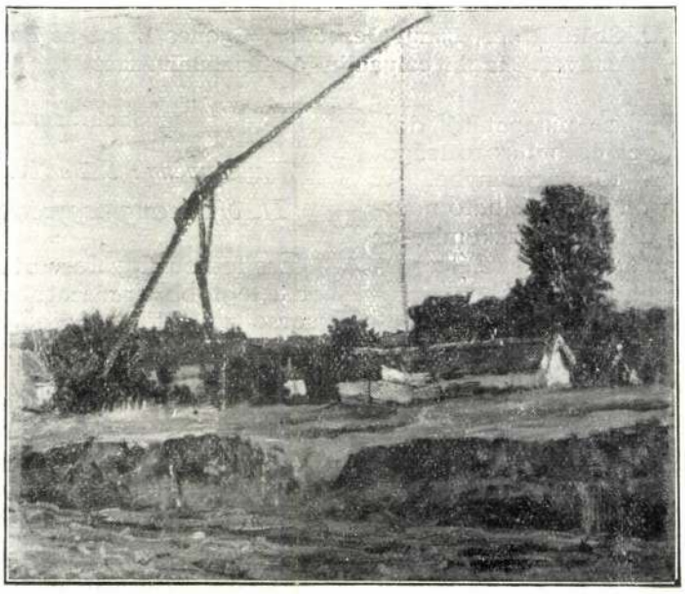

SZŰLE PÉTER: Szolnoki táj

„A Tárlat legjobb képe" pályázat szobrászati főnyereménye.

szentgyörgyvári GYENES LAJOS: Csendélet.

„A Tárlat legjobb képe" pályázat szobrászati II. dija.

A Képzőművészet »A Tárlat legjobb képe« c. pályázatának díjai

Képzőművészet
II. évf. 15.12.

A TÁRLAT LEGJOBB KÉPE

Edvi Illés Aladár, Szüle Péter, Lányi Dezső, sz. Gyenes Lajos és Bardócz Árpád műveit tüzi ki pályadíjul a Képzőművészet

A *Képzőművészet* elindulása pillanatától dolgozik azon, hogy egységet és határozottságot vigyen a képzőművészeti közvéleménybe. Az utolsó években gyakran volt tapasztalható nemcsak a laikus közönség, de még szakemberek körében is az a határozatlanság és az ítélkezéstől való félelem, mely legtünetszerűbb jellegzetessége egy átmeneti korszak képzőművészeti közvéleménye kialakulatlanságának.

Mint mult számunkban már jeleztük, a *Képzőművészet* szerkesztősége elhatározta, hogy éppen a vélemények tisztázása és egy egységes közvélemény kialakítása érdekében a Műcsarnok ez idei téli tárlatán előfizető- és olvasóközönsége részére pályázatot hirdet ezzel a tétellel:

melyik a tárlat 3 legjobb képe
és 2 legjobb szobra?

A pályázat nyertesei között a következő 5 kitünő művész munkáit osztjuk ki:

Festészeti díjak:

Főnyeremény: Edvi Illés Aladár: Tájkép.
II. díj: Lányi Dezső: Gyermekcsoport.
III. díj: Bardócz Árpád pasztell portréja, melyet a díjnyertesről fest.

Szobrászati díjak:

Főnyeremény: Szüle Péter: Tájkép.
II. díj: szentgyörgyvári Gyenes Lajos: Csendélet.

Eredetileg úgy terveztük, hogy a győzteseket a legtöbb szavazatot kapott csoportokból kisorsoljuk, ettől a megoldástól azonban el kellett állanunk, mert a sorsolás majdnem ugyanannyi lottójövedéki illetmény alá esett volna, amennyi díjaink összértéke. Így tehát azt a megoldást kellett választanunk, hogy a díjakat a 3, illetve 2 legtöbb szavazatot kapott csoport azon szavazóinak adjuk ki, akik a legtöbb szavazócédulát adták le. A *Képzőművészet* decemberi és januári számának fedéllapján ugyanis egy-egy szavazócédulát találnak olvasóink, a könyvkereskedéseket is a rendesnél nagyobb példányszámmal láttuk el, kiadóhivatalunk is rendelkezik elegendő példányszámmal azok részére, akik több szavazattal óhajtanak pályázatunkon részt-venni. Ez alkalomból előfizetőinket abban a kedvezményben részesítjük, hogy *az ő számukra kiadóhivatalunk 2 pengőben állapítja meg az egyes számok árát.*

EDVI ILLÉS ALADÁR: Tájkép

A „Tárlat legjobb képe" pályázat festészeti főnyereménye.

Müteremlátogatás Szüle Péternél, akit a legnagyobb magyar képzőművészeti dijjal tüntettek ki

„A művészhajlamot apámtól örököltem" — Már nyolcéves korában öt koronával jutalmazták egy rajzát — Kicsapták az Iparmüvészeti Főiskoláról, mert nem tudott hét korona tandijat fizetni — A katonának kis ezüst, a művésznek nagy arany érem jutott

„Müvészi ideálom dióhéjban ez a két név: Munkácsy és Rembrandt"

Két boldog ember él most Pest fölött, a Bethlen-udvar magas müteremlakásában: *Szüle* Péter festőművész, meg a felesége, *Marika.*

Alattuk egyfelől a csendes Buda, másfelől a Duna széles szalagja, s azontul a város, melynek képzőművészeti világa és művésztársadalma azt a negyvenegyéves, zömök, tatárfejü festőt ünnepeli, aki a legszebb elismerést kapta férfikora delén: *az állami nagy aranyéremmel tüntették ki a Mücsarnokban kiállított portréját.*

A müterem, ahol a festő, meg a felesége él, valóságos mennyország. Szent Pétert a szobalány helyettesiti, aki ragyogó arccal, áradozó mosollyal nyit ajtót, ó, nagyon jól tudja ő is, hogy miről van szó, hiszen *két nap óta valóságos bucsujárás van a házban: jönnek a gratulánsok!* Telis-tele van velük a müterem. Egy finom, fiatal, karcsu pap, fekete reverendában, a francia abbék átszellemült rajongásával, egy szőke, kedves lány-tanitvány, fehér munkakabátjában és barátok és ismerősök, férfiak, asszonyok és gyerekek; a művésznek virágot hoznak, a feleségének Gerbeaud-val kedveskednek és lelkesednek és áradoznak, egymás kezét szorongatják és ölelkeznek, közben jön a postás, aki sürgönyöket ad át, az asztalon már egész halom levél, Szinyeiék, a Benczur-Társaság, kollégák és rokonok, tisztelők és jóbarátok, ki győzné őket felsorolni!...

Alig tudom közülök a művészt egy sarokba vinni, ahol végre leülhet és csendesen beszélgetünk.

Rajzoljam le a portréját? Az arcképét próbáljam bemutatni, fekete betükkel a fehér papiron? A festő portréját, aki a legkivételesebb magyar portréfestő?... Ő maga végzi el helyettem ezt a munkát az *Ujság* olvasóinak, az ujságirónak nincs hozzátennivalója a képhez, csak a szavait örökithetem meg e tiszavirág életü riportban, a mondanivalóját, mely őszinte és egyszerü, s melyben a mult szenvedéseiért és küzdelmeiért elfojtott keserüséget a siker és az elismerés mámora leplezi.

— *Most már tudom, hogy nem küzdöttem hiába!...*

Igy kezdi ő is, mint minden művész, aki örökkön-örökké érezte magában a tehetséget és — nyomorgott.

— *Most már kárpótolva vagyok mindenért!*

A szüleiről beszél, kegyeletes, megható mondatokban.

— Az apám *egyszerü vasutas volt* Cegléden. Most 78 éves és nyugdijban van. *Tőle örököltem a művészhajlamot. Az apám nagyon szerette a muzsikát és magától tanult meg hegedülni...* Nagyszerüen hegedül, igazi virtuóz, ő volt az, aki mindig biztatott már kis gyerekkoromban, hogy *csak rajzoljak annyit, amennyit birok — ha jólesik!...* Meg az anyám, aki ugyan jobb szerette volna, ha református lelkész leszek, de végül a művészsorsba is belenyugodott...

— Őszintén szólva nem is kellett nekem sok biztatás. Már a ceglédi elemi iskolában mindig rajzolgattam. *Nyolcéves koromban kerestem az első pénzt ezen a pályán, öt koronával jutalmazták az iskolában egy rajzomat...* Aztán sokáig, nagyon sokáig nem kerestem ilyen nagy összeget, még komoly képekért sem!...

Szüle Péter: Önarckép

— 1894-ben költöztünk fel Pestre, azaz Ujpestre. Már a középiskolába jártam és *itt kezdtem intenzivebben foglalkozni rajzolással.* Kijárogattam a Dunához, folyton skizzeltem, meg akvarelleket csináltam és tempera-képeket. Tizennégyéves voltam, amikor *Munkácsy* Mihály meghalt. Ezt azért mondom el és azért fontos, mert ebben az időben még csak az ő képeit ismertem és szerettem. Természetesen nem tudtam magamnak megmagyarázni, hogy miért, csak csodáltam őt és órákig bámultam egy-egy Munkácsy-reprodukciót. A *Krisztus Pilátus előtt* fotografiáját megvásároltam és egy *fél évig rajzoltam.* Folyton csak ezt, mindig ezt az egy képet...

— Mikor elvégeztem a hatodik gimnáziumot, beiratkoztam az Iparmüvészeti Iskolába. *Innen azonban kidobtak, mert nem tudtam a 7 korona tandijat megfizetni.* Nem akarták elengedni a tandijat, én még a földkerekségen sehol sem tudtam a pénzt előteremteni!... A szüleim elég sok áldozatot hoztak értem már eddig is, *resteltem, hogy tizenhatéves koromban ujabb gondokba verjék magukat miattam.* Sok pénz volt az nekünk 7 korona! Kimondhatatlanul nagy összeg, s inkább otthagytam az Iparmüvészetit!...

— Az egyedüli müvész, akivel ezidőtájt ismeretségben és összeköttetésben voltam: *Pörge* Gergely. *Valóságos házi kifutófiu voltam a lakásában, de boldogan csináltam, mert nemcsak megtürt, hanem becsült és biztatott!...* Örök hálával gondolok erre mindig, s nem tudom, hogy nélküle bejutottam volna-e *1906-ban a Képzőművészeti Főiskolára!...*

— *Ferenczy* Károlyhoz vettek fel, én azonban akkor még nem értettem a nagy mestert és átmentem *Balló* Edéhez. Két évig tanultam itt, majd öt esztendő következett *Zemplénél...* Ez az öt esztendő volt az *igazi müvésznyomor* tragikus korszaka. Sokat koplaltam, sokat tanultam, azt hiszem a koplalásból mégis több jutott, mint a tanulásból.

— Ebben az időben *2 koronáért festettem egy portrét,* sőt volt rá eset, hogy *15 képet adtam el 8 koronáért!...*

— 1913-ban aztán pályázatot hirdettek a *Benczur Mesteriskolába* s nyolcvan jelentkező közül hármunkat vettek fel: *Burghardt* Rezsőt, *Tasz* Lászlót és engem!... Volt hát mesterem, mütermem és ösztöndijam, itt záródik le ugynevezett pályám első korszaka, uj fejezet kezdődik, Benczurnál, az ő irányitása mellett, az ő atyai támogatásával...

Szinte áradozó hangon meséli *Szüle* Péter, hogy *Benczur* Gyulával milyen közeli barátságba került.

— A technikai dolgok mind a kisujjában voltak — mondja róla, — tőle tanultam meg igazán a *mesterséget.*

Valóban, ekkor már ott tartott, hogy csak a mesterséget kellett elsajátitania. A tehetsége vele született, a müvészete egyre fejlődött és kialakulóban volt, már nem kereste, hanem megtalálta önmagát, sőt hinni és bizakodni kezdett. *(Dacára annak, hogy ma is örökké elégedetlen, hitetlen és pesszimista. Azt a képét például, mely a Szépmüvészeti Muzeumban van, nem tartotta jónak, s csak a felesége biztatására merte kiállitani.)* Sokat, nagyon sokat dolgozik. Éjjel-nappal fest. Portrét, genreképet és tájképet. Még házról-házra jár a képeivel. Felmegy például az ügyvédhez, akitől tiz koronát kért a nagy olajképért. — *Hova gondol?* — mondta neki ez a „gyüjtő" — *látja, ezt a remek Burghardtot? Nyolc koronáért vettem!...* És hat koronát adott neki. Elfogadta, mert kellett a pénz. *Még hálálkodott is!..*

Olyan jól esik, amikor látom, hogy mindezekről ma már mosolyogva, kedélyesen beszél. (Általában ez a legmeghatóbb, ez a minden müvész életében örök „nyomor-probléma" a boldog jelen és a dicsőséges „ma" glóriás perspektivájából nézve.)

Szüle Péter: Anyám, apám...

Aztán jött a világháboru. (Banálisan hangzik, de minden élettörténetben igy kell kezdődnie egy fejezetnek, ha a mostani világ embereiről van szó.) Erről igy beszél:

— Bevonultam katonának és négy évig harcoltam a fronton. De puskával a vállamon is rajzoltam. A lövészárokból a természet szépségeit néztem, studiumokat kerestem. Egy feljebbvalóm ezt mondta: *„Hadnagy ur, ez háboru és nem festőiskola!... Ha a posztján még egyszer rajzol, akkor hadbiróság elé állitom...“* Pedig nem voltam rossz katona. Akkor már a mellemen volt *a kis-ezüst vitézségi érem...* Csak jobb szerettem volna festeni, mint háboruskodni...

Most már ezen is csak mosolyog.

— *A katonának a kisezüst, a müvésznek a nagy aranyérem jutott!* — mondom neki.

— Igen, ez körülbelül kifejezi a valóságot — teszi hozzá.

Benczurt folyton azért ostromolja, hogy juttassa őt be a főhadiszállásra, *hadi festőnek.*

— De nem sikerült! *Benczur sem tudta keresztülvinni,* pedig akkoriban festette *Tisza* István portréját... Sirva mentem el a válaszszal és a fronton maradtam tovább...

Itt meg kell állni egy pillanatra. Ez a kis háborus epizód *nem azért fontos az ő pályáján, mintha azt jelentené, hogy ki akarta magát vonni a katonáskodás alól!* A világért sem szabad félreérteni! Csak az fájt neki, hogy évekre, hosszu évekre meg volt fosztva a vászontól, meg a palettától!... Ezért jellemző *Szüle* Péterre az egész, mert ugy érezte, hogy *négy esztendőt elraboltak az életéből!*

Majd vége lett a világrengésnek. A festő hazakerült.

Vissza Benczurhoz, az Epreskertbe, itt dolgozott, mellette, egész a halála napjáig!...

Még mindig nem volt rendes müterme. Ingyen modellekkel dolgozott a Bajza-utcában.

Közben kisebb-nagyobb sikerek jöttek. Az állami kis-aranyérem. A Szépmüvészeti Muzeumba és a főváros gyüjteményébe kerülnek a képei. *A Benczur-Társaságból kilép, Szinyeiék örömmel fogadják maguk közé és két esztendő óta, amióta megkapta a Szinyei-jutalmat, hozzájuk tartozik.*

Egészen odavalónak érzi magát. És méltán. Ott van a helye *Csók, Iványi-Grünwald* és *Rudnay* között.

A legutolsó *Szinyei-vacsorán* tudta meg azt is, hogy az állami nagy aranyérmet kapta:

— *Róna* Jóska jött hozzám a Fészekben, ő mondta lelkesedve, hogy egyhanguan nekem itélték! *A Szinyeisták pedig megéljenezték!* Hivatalos értesitést még nem kaptam, de ugy tudom, *tiz év után én leszek az első, aki igazi aranyérmet kapok megint!...* Tiz év óta ugyanis csak *papirt* kapnak az állami aranyérmesek. *Most visszamenőleg megkapja mindenki az igazi érmet...*

... Mindez, amit igy leirtam, nem ment ilyen simán. Ugyszólván *percenként felugrott mellőlem* a székből, egy-két szót kellett váltani a látogatókkal. Kezet kellett szoritani az ujonnan érkezőkkel és bucsuzni kellett a távozóktól. Ilyenkor a felesége helyettesitette.

A müvész felesége. Csupa jóság, szelidség, megértés ér ragaszkodás az urához.

— Én is festek — mondja.

Mutatja is egy önarcképét.

— Ez *Iványi-Grünwaldnak* nagyon tetszett...

Aztán hozzáteszi:

— Télen át persze nincs időm a festésre. *Télen Pétert adminisztrálom...* Majd nyáron, Szolnokon!...

Mert a szolnoki müvésztelep törzslakói mind a ketten, itt születnek *Szüle* Péter gyönyörü magyar tájképei s magyar portréi, mert hogy el ne felejtsem, legjellemzőbb és legörvendetesebb az ő müvészi egyéniségében, hogy *tipikusan magyar festő, igazi magyar tehetség,* a magyar sziv, a magyar lélek megnyilatkozása minden munkája, minden ecsetvonása és hiába is mondja:

— *Müvészi ideálom dióhéjban ez a két név: Munkácsy és Rembrandt!*

Hiába, mert a kettő közül *Munkácsy* az erősebb. Az őszintébb, igazibb benyomás a *régi, gyerekkori, öntudatlan Munkácsy-impresszió;* Rembrandt lehet ideál, de a rokon, a testvér, a csabai inasgyerek, aki *Lang* uramnál koporsókat gyalul és a téli hidegben világmegváltó tervekről álmodozva mázolja fogvacogva a kisérteties, fehér éjszakában a temető zöld rácsos keritését...

... Munkácsy Mihály fotografiáját és gipszből faragott kis mellszobrát láttam *Szüle* Péter mütermében. Egy sötét sarokban pedig vásznak és állványok mögött Beethoven halotti maszkját a félhomályban. A müvész apai öröksége.

És egy portré került elő, a sok müremek körül, egy hatalmas vászon, *Rácz* Lacinak, nem is tudom igazán hányadiknak, a hires cigányprimásnak a portréja. Abban a pillanatban örökitette meg a festő ecsetje, amikor álla alól kikerült a hegedü, a szeme félig le van hunyva, körülötte s a láthatatlan hallgatóság fülében még ott zsongnak-bongnak *Rákóczi kesergőjének,* vagy a *Liszt rapszódiának* utolsó akkordjai s az öreg Rácz halálát gyászoló, feketére festett hangszer fáradtan hull a primás ölébe...

Ez a kép többet jelent a magyar cigányprimás portréjánál. Ez a kép a porba sujtott nemzet fájdalmának szimboluma, mely a müvészt megihlette.

Ilyen kép minden évtizedben egszer születik.

Lestyán Sándor

PORTOROSE
Palace Hotel
az Adria legpompásabb szállodája
— 300 szobával a tengerparton —
Hotel Riviera
és S. Lorenzo
— 100 szobával a tengerparton —
Nagyszerü homokstrand! Szoba-rezerválás és prospektus:
Cosulich Line, Thö öly-ut 2 és Václ-utca 29

MÁR MA
megindituk Önnek
az UJSÁG-ot
és az előfizetési
nyugtát
csak május 1-én
kézbesitjük
*
Amig a készlet tart,
minden uj előfizető
ingyen kapja
a Mindent Tudok
almanachot
*
Helyben telefonon is előfizethet
Telefon: T. 207—57

Heves választási harc Burgenlandban a szociáldemokraták és a keresztény szocialisták között

Vasárnap választja meg Burgenland 32 tartományi és 8 nemzetgyülési képviselőjét A pártoknak fegyveres alakulataik vannak — „Szavazzatok osztrák módra!" — Sehol egyetlen magyarnyelvü plakát

Az Ujság kiküldött munkatársa Burgenland fővárosában

Kismarton-Eisenstadt, április 23. *(Az Ujság kiküldött munkatársának telefonjelentése.)* Burgenland is — miként egész Ausztria — vasárnap dönti el, *milyen politikai pártokhoz és ezek révén milyen politikai irányhoz füzi jövőjét.* Burgenlandban mintegy 300 községben lesz általános nemzetgyülési és tartománygyülési választás. Ezt az aktust hetekig tartó izgalmas agitáció előzte meg, minden párt megfeszitette egész erejét és minden faluban ismételten tartottak népgyüléseket, hogy a maguk zászlója alá sorakoztassák a szavazó polgárságot. Elég nyugodt a hangulat, az ellenfelek lábhoz tett fegyverrel várják a holnapi csatát.

Burgenlandnak tudvalevően *Kismarton* a fővárosa. Innen irányitja minden párt a választási mozgalmat, ide futnak be a hirek. Tavaszi virágzásban áll a városka, a domb lejtőjén az Esterházyak ősi kastélya és parkja pompázik, az egész vidéken virágoznak a fák, csend és béke, amerre csak néz az ember. Szesztilalmat rendeltek el és ma már senkinek sem volt szabad szeszesitalt fogyasztani. Ezt *rendkivül szigoruan veszik* és sulyosan megbüntetik azt a kocsmárost, aki a tilalom ellen vét. *Koller* Pál polgármester áll az ügyek élén Kismartonban, ő teszi meg a szükséges rendszabályokat, hogy nagyobb bajok ne kerekedjenek. *Mindenfelé katonaságot, csendőrséget látni.*

Ezenkivül nagyobb pártoknak külön fegyveres alakulatai vannak, igy a szociáldemokrata pártnak Schützbund néven van ilyen fegyveres alakulata, a keresztényszocialisták mellett pedig a Frontkämpferek szervezete áll.

Voltaképpen csak két nagy párt mérközik egymással. Az egyik a *szociáldemokrata párt*, a másik az ugynevezett *egységes lista pártja.* Ebbe az utóbbi szervezetbe több kisebb párt tömörült, *a vezetőszerep azonban a keresztényszocialistáké.* A szövetkezett pártok világnézletileg is szembehelyezkednek a szociáldemokratákkal, amennyiben a magántulajdon alapján állanak, szemben a szociáldemokratákkal. Jellemző azonban a burgenlandiakra, hogy a szociáldemokraták *nem élnek szokásos érveikkel a választási harc számos fázisában.* Egyes szónokok sem válogatják meg harci eszközeiket és ha kellett, akkor a magántulajdonért lelkesedtek, ha kellett, a vallásosság érzelmeiben is magukhoz édesgették a népet. Megtörtént egyhelyütt, hogy

a vasárnapi nagymisére közismert szociáldemokrata rózsafüzérrel ment el a templomba és ugy imádkozott, mint a keresztényszocialista polgárok.

A tartományi kormányzóság tulajdonképpen még *Savanyukuton* müködik. Egyelőre még nincs palotája Kismartonban, sőt még meg sem kezdették a tervbe vett kormányzói palota épitését. Itt *Meser* Lajos dr. tartományfőnökhelyettes vezeti az ügyeket.

Nagyon liberálisan kezelték a választási agitációt. Az osztrák választási törvény ugyanis megengedi, hogy *zárt helyen minden bejelentés nélkül* tarthasson gyülést bármelyik párt. Engedélyre csak olyan gyülésekhez van szükség, amelyeket szabad területen kivánnak tartani. Elméletben ez nagyon szép, a gyakorlatban azonban itt is szépséghibák mutatkoznak. Megtörtént ugyanis ismételten, hogy az egyesült listapártiak népgyülésén szociáldemokrata választók is megjelentek és szót kértek, sőt vitába szállottak az ellenfél szónokaival és erőteljes lépésükkel valójában a maguk javára igyekeztek forditani a hangulatot. Baj nem történt az ilyen eszmei harcból, de az egyesült listapártiak ebben agitációjuk korlátozását látták és emiatt számos esetben panaszt is emeltek. Sérelmüket, sajnos, nem lehetett orvosolni. Fellépésükhöz az erőt természetesen a Schützbund tagjaiban találták. A Schützbund tagjai ugyanis minden községben szervezetben élnek, egyenruhát viselnek és alarmra rögtön ott teremnek, ahol a szociáldemokrata párt vezetői szükségét látják.

Olasz formáju karbonári kalapot viselnek, szürke waffenrockban járnak, amelyet mindenféle szijak kötnek össze.

Fegyver nincs náluk és a szociáldemokrata párt határozottan tagadja, hogy ez az alakulat fegyveres szervezet volna. Sokkal kevesebben vannak a keresztényszocialisták támogatására alakult Frontkämpferek, ezek nem viselnek egyenruhát, katonai módra sem vonulnak fel, mint ellenfeleik, a Schützbundbeliek, elenben ők is ugyanilyen céllal müködnek, mint a szaciáldemokrata párt testőrei. Összeütközésre legutóbb került sor, Kismartonban, ahol a szociáldemokraták átragasztották az egyesült lista pártiak egyik plakátját. Az átragasztott plakát német nyelven igy hangzott: *„Ne szavazzatok a magyarónokra"*. Éjjel a Frontkämpferek néhány tagja átragasztotta ezt a plakátot, amit hamarosan észrevettek a Schützbund tagjai és csakhamar verekedésre került a sor.

Egy legénynek két helyen is beverték a fejét, egy másiknak kiverték a fogát, mig többen mások komolyaban vagy könnyebben megsebesültek. Egyébként azonban nagyobb zavargásra nem került a sor. Minden községben plakátokon folyik az utolsó pillanatokban a harc. A szociáldemokraták vezetnek ezen a téren is. Az egyik plakátjuk egy öreg embert ábrázol és német nyelven a következő szöveg olvasható a plakáton: „Öreg vagy? Menj Seipelhez! Aggkori biztositás! Vajjon megéred-e, hogy Seipel ebből törvényt csinál? Szavazzatok a szociáldemokratákra!"

Egy másik plakáton a szociáldemokraták rendkivül heves támadást intéznek Kollmann ellen, aki tudvalevően pénzügyminisztere volt a Seipel-kormánynak.

A plakát szemére veti Kollmannak, hogy oly értelmü nyilatkozatot tett egy magyar ujságíró előtt, mintha Burgenlandnak Magyarországhoz való visszacsatolását kivánná.

Az emlitett plakáton a szociáldemokraták emiatt rendkivül támadják a volt pénzügyminisztert. Reprodukálják Kollmann állitólagos nyilatkozatát a következőképen: „Magyarország feldarabolása sokkal több, mint igazságtalanság. Ez közönséges gazság és ennek a gazságnak a csucsa az, hogy Burgenlandot Ausztriához csatolták. De az igazság jóvátétele már utban van. Bethlen István gróf mostani politikája megszerzi ezt az elégtételt Magyarországnak." A szociáldemokrata plakát kritikája azután igy folytatódik: „És ez az áruló Burgenlandban vezetője az egyesült pártok listájának, kedvence Seipelnek és együtt van a listán a nagynémet kereskedelmi miniszterrel, ahelyett, hogy börtönbe kerülne, a parlamentbe fog bejutni. Az ő cinkostársai hallgatnak, mert ők is ugyanugy gondolkodnak Burgenlandban, mint Kollmann.

Akadhat-e olyan önérzetes burgenlandi polgár, aki szavazatát a főáruló eme listájára adná. Burgenlandiak! Ki szabaditott meg benneteket a magyar igától? Ez a férfiu a szociáldemokrata Breitner dr. volt, aki nektek Saint Germainben szabad jólétet biztositott. Nem okozhat nektek nehézséget, válasszatok a ti felszabaditótok és a főárulók között, akik titeket Horthy Magyarországához akarnak visszacsatolni. Adjatok méltó választ Héjjas szövetségeseinek április 24-én, tartsátok magatokat ahhoz a párthoz, amely nektek a szabadságot hozta és amely a szabadságot számotokra meg is fogja őrizni. Ne szavazzatok Horthyra, szavazzatok osztrák módra, válasszatok szociáldemokratát!»

Kollmann dr. egy másik plakáton válaszol az előbb emlitett szociáldemokrata támadásra. Kiáltványa igy hangzik: «Burgenlandiak: figyelem! Egy magyar estilap és számos szociáldemokrata röplap elhiresztelte, mintha én Burgenlandnak Magyarország részére való visszaadásáról beszéltem volna vagy kilátásba helyeztem volna a tartomány visszaadását. Ez a hiresztelés közönséges kitalálás és szemtelen hazugság. Kollmann József nyugalmazott miniszter, badeni polgármester.»

Ezenkivül számos más plakát virit a falakon. *A keresztényszocialista párt plakátjai zöld, fehér zöld szinüek, a szociáldemokraták plakátjai mindenféle szinben rikitanak, burgenlandi szinü plakát, a piros-fehér-piros szinü egyáltalán nincs, ezt a szint nem használták ki választási agitációra.* Az egyesült lista egy másik plakátja óriási betükkel csak annyit mond németül: «Csináljatok rendet és teremtsetek szabadságot.»

Magyarnyelvü plakát egyáltalán nincs az egész Burgenlandban, németül beszélnek az uteán, tizenötéves korig a gyerekek már nem is értenek magyarul.

A leglelkesebb agitátorai az egyesült pártok listájának a klérus tagjai. Jólehet németül megy az istentisztelet, azért

ugy a katolikus papok, mint az egyéb vallásu hiveknek a pásztorai is még mind magyar érzelmüek, szivvel és lélekkel támogatják a polgári pártok listáját.

Az erőviszonyok nem állapithatók meg pillanatnyilag. Márciusban folytak le a községi választások, ahol a polgári pártok nagyon kis előnyt szereztek a szociáldemokratákkal szemben, de ez arra vezethető vissza, hogy nagyon sok olyan választópolgár járult az urnához, akik a nemzetgyülési és tartománygyülési választásokon eddig nem jelentek meg és ugy látszik, ezuttal sem fognak jelentkezni. Akkor a községeket közelebbről érdeklő ügyekről volt szó és természetes, hogy mindenki élt szavazati jogával, ma azonban a terror miatt sokan távol fognak maradni már csak azért is, mert az osztrák választási törvény szerint a szavazás nem kötelező. Senkinek sem történik baja amiatt, mert nem jelenik meg az urnáknál, ellenben könnyen bajba keveredhetik, ha az izzó hangulatban élni kiván jogával. Mert olyan a helyzet ma voltaképen, hogy parázs van a hamu alatt.

A két nagy párt harci szervezetei ugyanis teljesen elszántan várják a nagy mérkőzést és csak egy csóva szükséges ahhoz, hogy a hangulat lángot fogjon.

Éppen ezért sok választópolgár inkább távol tartja magát a választási aktustól, ami jelentékenyen billenti a mérleget a szociáldemokraták javára, mert ennek a pártnak a tagjai sokkal biztonságosabb helyzetben érzik magukat, miután sokkal nagyobb harci készenlétük van, mint az ellenpártnak.

Burgenland holnap 32 tartományi és 8 nemzetgyülési képviselőt fog választani. Ez az esemény természetesen érdekli Sopron városát is.

Mindössze öt kilométernyire van a határ, de az osztrák területen folyó választási agitációnak semmiféle hulláma nem csap át a magyar területre.

Maga Sopron városa félholt város. Forgalma a minimumra csökkent, termelése nem jöhet számba. Kávéházakban, vendéglőkben alig van élet. A legnagyobb baj az, hogy nem adódnak olyan munkaalkalmak, amelyektől a város a geografiailag szomoru helyzetben valami jövedelemhez tudna jutni. Pang az ipar, pang a bortermelés, mert sem az egyiknek, sem a másiknak nincsen piaca.

Most ujabb mozgalom indult meg abból a célból, hogy a fehérbor helyett vörösbor termelésére térjenek át a gazdák, mert ennek már a békében nagy kelendősége volt egész Európában. Nagyobb beruházás csak egy van, átalakitják a villanytelepet. Igy akarnak takarékoskodni, hogy a termelés még olcsóbb legyen. Vizi hajtóereje egyáltalán nincs a városnak, most tehát a villany erejének fokozása révén akarnak magukon segiteni. Legnagyobb problémájuk egyébként a Fertő szabályozása.

Ez elé azonban épen osztrák részről nagy nehézségeket támasztanak. A Fertőnek egyik partja ugyanis az osztrákoké és ez a part rendkivül alkalmas strandfürdők létesitésére, miután rendkivül tiszta a homokja. A másik part, amely már magyar terület, csupa sás és egészségtelen vidék. Ezt kellene lecsapolni, az osztrákok azonban mindeddig nem tudtak igent mondani a nagy akcióhoz. Lakásépitkezés alig van Sopronban. Annál példásabb azonban a társadalmi béke.

Itt egyáltalán nem juthat hanghoz senki, akinek bármilyen tekintetben kirivó nézetei vannak és aki különvéleményével a társadalom nyugalmát óhajtaná megzavarni.

Beszéltem Thurner Mihály polgármesterrel, aki szintén nem tudott semmiféle biztatót mondani, Mindössze ennyit mondott:

— *Nem csüggedünk, sohasem csüggedtünk. Ha már átvergődtünk minden nagyobb megrázkódtatás nélkül a nagy nyomoruságon, csak szebb és jobb jövő köszönthet ránk.*

Bagyó János dr.

Ha arcápolókat vásárol, azokat csak

BAEDER

VELMETINA

névvel kérje, mert e **név alatt** kerül forgalomba az az arckrém, puder, arcszépitő szappan, folyékony (dekoltázs) puder és shampoo-por, amelyet eddig hiába keresett.

Ha ezt teszi, boldog lesz, mert

szép lesz!

Velmetina	arckrém nappali	P 2.—	Velmetina	folyékony dekoltázs-puder kis üveg	P 1.50
Velmetina	arckrém esteli	P 2.50		Nagy üveg	P 2.—
Velmetina	puder	P 1.—	Velmetina	szeplőkenőcs	P 1.50
Velmetina	puder próbadoboz	P —.50	Velmetina	tojásshampon-por	P —.24
Velmetina	arcszépitő szappan	P 1.—			

Minőséget a „BAEDER" név garantálja!

Női-, férfi- és gyermek-

fehérnemüek

vászonáruk és asztalnemüek

kedvező árban

FENDRICH IMRÉNÉL

IV, Deák-tér 3. Deák Ferenc-utca sarok

ERNST-KIÁLLITÁSOK BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

NAGYMÉLTÓSÁGU
MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

URNAK
URNŐNEK

BUDAPEST

NYOMTATVÁNY

Szüle Péter

MEGHIVÓ

I.

RÓZSAFY DEZSŐ

FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLITÁSÁRA

II.

SZÜLE PÉTER, DURAY TIBOR

FESTŐMŰVÉSZEK

MAROSÁN LÁSZLÓ

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS 1939 ÁPRILIS 23-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

BELÉPŐJEGY ÁRA 1 PENGŐ

E MEGHIVÓ FELMUTATÓJÁNAK
50 FILLÉR

1939. 25172. LEGRÁDY TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

Jun

Szesz

Zivatar-valószínűségszá

Szeszélyes volt az idei
hi-
bb,
de-
olt
ro-
l—
en-
ág-
va-
zak
oan
ro-
ág-
jú-
ros
—,
a
ér-
ony
va-
nd-
Or-
até-
nak
yet-
sze,

napban gyakoribbak a zivatarok. *A legkevesebb zivatar a Hajdúságban, valamint a Kinkunság és a Mezőföld középső részein fordul elő.* De zivatarszegény a *Zalai dombvidék* délnyugati része, a *Kisalföld*, a *Felső-Bakonyalja*, az *Alsó-Cserhát-alja* és az *Alsó-Mátraalja* nyugati területe is.

Augusztusban már erősen csökken az országban a zivatarok száma, *szeptemberben pedig mindössze 3—4 zivataros nappal kell számolni* — a felmérések szerint.

10 másodperc

— Hogyan „viszonyul" a zivatarokhoz a Meteorológiai Intézet?

— Pontosan 30 éve, hogy a Meteorológiai Világszervezet határozatot fogadott el, amely szerint minden meteorológiai állomásnak *zivatart kell jelentenie*, ha az állomás megfigyelője villámlást lát és mennydörgést hall, s a fény és hangjelen-
nem múlik el tíz
él hosszabb idő.
előrejelzése a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szüle Péter

HÉTFŐI HÍREK
1967 JUN 5.

1021

Nem sikerült a „Csók-varázslat"

Nem mindennapi ügyet tárgyal *szerdán* a pesti Központi Kerületi Bíróság.

Bíró Béla szerette a festményeket: lakásán csaknem félszáz képet tartott. Tulajdonában volt *Szüle Péter* „Ülő nő" című képe is, amelynek festészeti stílusa *rendkívül hasonlít Csók István*ára. Bíró a képről *eltávolította Szüle nevét, és helyére Csók István nevét hamisította.* Ezután több *műértővel* megvizsgáltatta a képet — *nem vették észre* a csalást. Ilyen előzmények után *mint ismeretlen Csók-festményt minősíttette a Nemzeti Galériánál,* ahol nem jöttek rá a csalásra. Ezután a képet *több mint 40 ezer forintért* akarta értékesíteni a Bizományi Áruháznál.

Az utolsó „pillanatban" azonban lebukott. A BÁV egyik alkalmazottja ugyanis *emlékezett rá,* hogy ezt a festményt hat hónappal azelőtt, mint Szüle Péter alkotását hozta be értékesítésre a kép akkori

Bírónak így nem sikerült Szüléből Csókot „varázsolnia"; *rendőrkézre került.*

a maga történetében való emlékezetessé tevésére. Január 24-én nyitotta meg második budapesti kiállítását az Ernst-Múzeumban. Január 30-án tartotta évzáró közgyűlését, melyen rendes tagjai sorába választotta *Szüle Péter* festőművészt és külföldi levelező tagjául *Alessandro de Stefani* írót, a magyar művészet olaszországi lelkes propagálóját. Meghívott tagok *Bartóky József, Baumgarten Nándor, báró Herzog Mór, Mauthner Zoltán, Szmrecsányi Miklós, dr. Tóth István, Ugron Gábor* lettek, a Szinyei Társaság Barátai Körének vezető tagjai. A közgyűlés a régi elnökséget három évre újból megválasztotta és döntött az 1925. évi díjak kiadásáról is.

Február 2-án délután folyt le a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében a hagyományos emlékünnep, melyen *Csók István* elnöki megnyitója után nagyszámú, díszes közönség előtt számolt be *Jeszenszky Sándor* főtitkár a Társaság elmult esztendejéről. E beszámolót a mult számunkhoz csatolt Szinyei Társasági Értesítőből ismerhetik meg olvasóink. *Farkas Zoltán* p. tag olvasta fel *Lyka Károly*-nak a díjbizottság nevében a kiadott díjakról szóló jelentését, melyet szószerint közlünk. *Ybl Ervin* r. tag felolvasása „Szinyei és a magyar tájképfestészet"-ről szólott. A tanulmányt e számunkban hasonlóul közöljük. A Szinyei-Társaságnak nagy hetét február 5-én este a Hungária szállóban rendezett *Szinyei-lakoma* fejezte be. Ezen kétszázan vettek részt az ország minden részéből, vezető tényezői szellemi életünknek élükön gróf *Klebelsberg Kunó* kultuszminiszterrel. A serlegbeszédet *Csók István* mondotta.

LYKA KÁROLY JELENTÉSE:

Szinyei Merse Pál emlékünnepét kezdettől fogva azzal kívántuk az ifjabb művésznemzedék legjobbjai számára emlékezetessé tenni, hogy ezen a napon nyujtjuk át nekik a Társaság rendelkezésére álló jutalmat és díjakat. Ezidén esedékes a Szinyei-jutalom, a Nemes Marcell-féle Szinyei tájképfestészeti díj és a grafikai díj. A három díj odaítélésének előmunkálatait két díj-bizottság végezte s ennek javaslatát a Társaság közgyűlése elfogadta és határozattá emelte.

Szabályzatunk értelmében e díjakat csakis Társaságunkon kívül álló művészek kaphatják.

A Szinyei-jutalom odaítélésénél a szabályzat tekintetbe kívánja venni az illető művész egész működését és fejlődésképességét, nem valamely meghatározott *mű*, hanem egy művészi *munkálkodásnak* értékét akarja kiemelni és az elismerés koszorújával díszíteni. Midőn Társaságunk e célból szemlét tart a magyar művészet mai termelésén, semmi oka sincs arra, hogy ilyen vagy olyan művészeti irány programmja értelmében végezze kritikai munkáját. Az irányok ugyanis változnak, el is múlnak s ha mégis marad belőlük valami maradandó, akkor ez nem azért maradt meg, mert valamely irányt repraesentált, hanem azért, mert kimagasló tehetségnek mesteri megtestesülése. A Társaságnak minden gondja az, hogy a tehetség szempontjából mérlegelje a termést. De maga a puszta, nyers tehetség bizonyára nem jelenti még egy művészi munkálkodás értéktartalmát: kell még egy erkölcsi erő, amely a művészben oly irányban hat, hogy sorsadta tehetségét a leglelkiismeretesebben kimüvelje és őszintén átérzett célok felé kormányozza. Oly szempontok, amelyeket bizonyára aláír minden művész, bármily irányhoz szítson is.

Ily alapon a közelmult időkben egy oly festőre irányult a Társasag figyelme, akinek munkái ismételt csoportos kiállításokon a komoly elmélyedés jóleső képét adták. Ez a művész *Szüle Péter* festő, akinek képsorozatai legutóbb a Műcsarnokban és az Ernst-Múzeumban voltak láthatók. E többnyire szerényméretű munkák aránylag szűk tárgykörben mozognak: magános alakok, interieurök, alföldi tájak. Emberein azonban, túl a modellfestésen, művészi módon tudta velünk éreztetni az élet erejét, amely a bánat, a gond, a komor sors jegyeit írja egy arcra, egy alakra. Interieurjei mélyre hangolt képek, egyszerű emberélet meghitt tanyái, tájai pedig az intím tájak ama fajából valók, amelynek fő ereje a formai igénytelenség. Mindezek a tárgyak azonban magukban véve még nem jelentenek sokat, csak éppen arról számolnak be, hogy a művészt ezen a nagy világon mi kötötte le. Fontos az, hogy mily meggyőzően tudja velünk közölni mondanivalóját. Szüle Péter munkálkodása elején még nem egy elfogultságot mutatott: elmélyedő tanulmányai révén ezt az elfogultságot egyre nagyobb közvetlenség váltotta fel, ami fontos egy oly művésznél, akinek alaptermészete erősen lírai s akinek képei nem formális megoldások, hanem bensőséges vallomások. Nyomról-nyomra megfigyelhettük előadóerejének izmosodását, készségének fejlődését, az előadás egyszerűsbödését. Fejlődését nyilván elősegítette az, hogy hamar tisztába jött önmagával, fölismerte tehetsége mirevalóságát s az annak legjobban megfelelő utat választotta. Innen képeinek az a vonása is, hogy egészen őszintéknek érezzük s hogy alig látjuk bennük nyomát annak, mintha külső szempontok, külső hatások irányítanák munkaközben.

Ezeket a művészi sajátságokat, az őszinte törekvést és elmélyedést kívánta a Társaság a Szinyei-jutalom odaítélésével nyilvánosan elismerni.

Magyar Művészet 1926. 3. f.

LIPTÓUJVÁRI-STROBL ALAJOS: LEÁNYFEJ.
Magántulajdon.

került nagyszámú tájkép értékeinek meglatolása után a Társaság úgy döntött, hogy ezt a díjat *Csánky Dénes* „Trágyahordás" című tájképének adja ki, amely novemberben volt kiállítva e művész gyüjteményes kiállításán a Nemzeti Szalonban. A kép szerzője a fiatalabb festőgárdából való s eddig főkép virtuóz vízfestményeivel vonta magára a figyelmet. A készség, amely akvarelljeinek annyi barátot szerzett, olajfestményein is megvan, de meglehetősen háttérbe szorul más, jelentékeny művészi értékei mellett. A díjazott kép első hatása az, hogy a művész meg tudja velünk éreztetni a magyar föld sajátos hangulatát egy ilyen egészen igénytelen tárgy keretén belül. A helyi levegő, a helyi zamat kétségtelen értéknek látszik, hiszen ez is egyik módja annak, hogy a kép vallomást tegyen hovátartozóságáról. Ezen a hatáson kívül értékeljük az előadás erejét és közvetlenségét, [illegible] iránt való feiett érzéket, igazi kifejezésmódjuk. A Társaság e munka kitüntetésével mintegy serkenteni szeretné annak szerzőjét, hogy kedvvel és szeretettel munkálkodjék tovább e neki való irányban.

Harmadik díjunkat, a grafikait, ebben az évben *Aba-Novák Vilmos* egyik rézkarcának, a „Savonarola" címűnek ítélte oda Társaságunk. Aba-Novák a legújabban értékes szerephez jutott fiatal grafikus-gárda tagja s egyszer már kitüntető elismerést és külföldi tanulmányúti ösztöndíjat kapott Társaságunktól. Mai újabb kitüntetésére rászolgált komoly művészi munkájával s a benne megnyilvánult fejlődéssel. A díjazott műlap kiválóan tanuskodik tehetsége erejéről, amely szinte viharosan feszül bele komorra hangolt művébe. Egyéni sajátsága, hogy a vonal ritmusa, a forma választékossága helyett inkább a szinte drámaian szaggatott, kemény erő-ellentétekkel interpretálja mondanivalóját. Ő is egyike azoknak, akiknek további fejlődése elé reménnyteljesen tekint a Társaság.

Ezzel beszámoltunk az ezidei kitüntetésekről s e helyen is köszönetet mondunk a művészet ama barátainak, akiknek áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a Társaság elismerését díjak formájában is kifejezésre juttathatta.

SZÜLE PÉTER

Csodálatos — de igaz, Szüle Péter epreskerti műtermében a sok művészi holmi között Szüle-képet látni a legkevesebbet. A falakon a régi nagy mesterek rézkarcai, és képeiknek reprodukciói függnek: Rembrandt Velasquez, Goya, Tizian, Courbet, Manet és Munkácsy, akiket a mester mélységes elismeréssel szeret s szinte ájtatos megdöbbenéssel csodál. Sokszor ültem Szüle műtermében hosszú délutánokon a művészetről beszélgetve, egy-egy albumot nézve a Mesterrel és művészlelkű feleségével és sokszor megcsodáltam Szüle határtalan lelkesedését, az említett nagyok iránt. „Hát nézd, barátom, hogyan vannak ezek a képek festve, csodálatosan egyszerűen, sokszor szinte naivan, de lélekkel s olyan mesterségbeli tudással, hogy az ember szinte beleszédül. Aki úgy tud festeni, amint ezek festettek, az már szinte csal. De látod, barátom, ezek ma nem imponálnak az ifjú festőnemzedéknek, azoknak expresszionizmus, kubizmus, Picassó, Van Gogh, s mindenféle megvadult újdonság kell, ahol a külsőségek harsogó vásári tarkasága elfelejteti egy pillanatra a mesterségbeli tudatlanságot, a lelki ürességet, a mondanivaló hiányát. Én nem sokat törődöm a mindenféle neósokkal, csak azt nem értem, hogy mért szólják le e régi nagyokat, hiszen ezek is voltak talán olyan festők, mint ők, vagy mi?“

SZELES IDŐ — Szüle Péter

Szavából méltatlankodó keserűség s a megbántottság szelíd megadása cseng, mert ősrégiek megbántásában saját művészetének hitvallását érzi megsértve. És Szüle nem utánzó, minden igaz mély lelkesedése mellett ízig-vérig modern festő, csak meg kell nézni a Műcsarnokban most látható gyüjteményét és mindenki elismeri, hogy igazam van.

Csak a művész-zseni congenialitásával megérti a régi nagyokat s mert érti, szereti és csodálja őket s átveszi tőlük, ami a lelkével s művészi vágyaival összhangzatos, de egyéniségében átolvasztja, átformálja s így kapunk néha képeiben olyan ellentmondásnak látszó esztétikai csodát, mint a Műcsarnokban most látható: Fekete ruhában parkban ülő édesanyja képe; Rembrandt-világítású plen air kép. A többi plen-airben festett dolgai is valahogyan egészen mások mint az impresszionisták ragyogó napsütésben pompázó színálmai, bár Szüle is vérbeli impresszionista, de nem pártállásos meggyőződésből, hanem a huszadik század emberének ösztönös lelki adottságából. Szüle képei nem a tömeg-ízlés felületes tetszetősségével cukrozottak, hanem a kiváltságosok lassan megnyilatkozó, de aztán beszédes szépségeivel áldottak. Milyen ájtatos, szent és tiszta szeretettel szereti ő a pikturát, azt nagyon kevesen tudják, mert Szüle a legzárkózottabb művészek közé tartozik, aki csak végtelen megértő és finomlelkű feleségével s nagyon kevés barátjával tud beszélgetni a művészetről. A szónak nem embere; ő csak fest és dolgozik ősmagyar vérének szépséget szomjazó erős bizalmával, jóságos emberi szeretetével, amely a modell formáit szinte ájtatos tisztelettel tapintja le szemeivel s felszilajodó művészi hévvel viszi át a vászonra. Képei ezért művészi élményt, lelket revelálók. Ecsetkezelése néha gondos, leheletfinomságokat szinte étheri könnyedséggel fest meg, néha lendületesen széles s elszilajodón hirtelen, amint a kép anyagszerűsége s alkotó láza inspirálja.

Szüle, az ifjabb festőgeneráció egyik legalaposabb tanulmányokon nevelődött értéke, 1886-ban Cegléden született ősi magyar családból, tanulmányait sok anyagi küzködéssel végezte el, 5 évig az Iparművészeti főiskolán tanult, majd a Képzőművészeti Akadémián. Itt Ferenczy Károly volt első tanára, akit

PEKOVITS JÁNOS POLGÁRI ÉS PAPI SZABÓ, BUDAPEST, IX., RÁDAY-UTCA 21. — TELEFON J 66-47.

Élet 1924. XV. 23. sz. nov. 30.

akkor még nem szeretett, mert nem értette. Utána Balló Edéhez került, aki pontos technikájával imponált neki, ezután a kiváló Zemplényi Tivadarhoz járt, aki megtanította a színek látására. Az akadémiai évek után, pályázat útján, Benczur mesteriskolájába került. Benczur, bár festésmodorában Szüle egészen más utakon járt, mégis nagyon szerette őt, mert meglátta benne a nagyrahivatott magyar zsenit, szívesen járt a műtermébe s a festés mesterségbeli titkainak ezer csinyjára-binjára megtanította. 1914 ben Szülének be kellett vonulnia s a forradalom kitöréséig végigküzdötte a háborút.

Benczúr nagyon sajnálta őt s búcsúzáskor egy teljes magyar Bibliát adott neki. „Kedves tanítványomnak, Benczúr Gyula“ így szólt a dedikáció. Talán az öreg mester azt gondolta, hogy ha az Isteni Gondviselés örök végzése, hogy többé nem találkoznának, Szüle további tanácsadója a Szentírás legyen.

Én valami egészen különös szimbolumot látok ebben a művészek között szokatlan ajándékozásban. Végignézve Szülének háború utáni egész termésén, minden festői qualitás hangsúlyozott elismerése mellett, feltűnik a nagy témáknak hiánya képeiben. Minden, amit eddig hozott, lélekkel festett finomság volt, de hiányzik még témáiból a fönségesnek, a lenyügözőnek, a zseni megjelenesítő, formálóerejéből egyetemessé áradó nagyszerűsége.

Minden idők nagyjainak nagy témáit a Szentírás inspirálta, ezt kívánom Szülének hívő lelke elé állítani, Neki, akinek lelke oly mélységesen hívő, hogy egy Isten létéről vitázó társaságnak őszinte csodálkozással adta fel a kérdést:

„Hogyan lehet kételkedni az Isten létezésében? — Nekem igazán soha eszembe nem jutott kétségbevonni ezt, én mindennap úgy imádkozom, ahogy az édesanyám megtanított, — mert hát honnét van a világban ez a sok szépség? Egy jó kép se lesz véletlenül, hát még egy világ?“

Mesterségbeli qualitásokban magas színtájú művészetét, úgy gondolom, a Szentírás témáinak örök szépségeivel csak növelné és nemesítené s hiszem, mivel Szüle a magyar faj egészséges őserejének esztétikai kivirágzása, elég egyéniség ahhoz, hogy az egyetemes világművészet örök témáinak új meglátást, új színt, új ragyogást fog adni.

Dicsei Géza

AZ ÉG GYERMEKEI

IRTA BONSELS WALDEMAR

FORDÍTOTTA R. KOZMA ILONA (2)

III.

Meleg tavaszi éjszaka borult a rét és lakói fölé, leírhatatlanul tiszta este volt, amely minden élőlény szívét édes békével tölté el. A nap lassan süllyedt alá egy keskeny felhősáv mögött, sugárzó vörös szalaggal díszítve annak széleit, mintha ízzó arany kiapadhatatlan forrása folyná körül és a messze láthatáron hófehéren és vérvörösen ragyogó felhőhegység látszott. Az ég e hatalmas képe annyi tisztaságot és nyugalmat árasztott, hogy senki sem volt képes közeli vagy kicsinyes dolgokra gondolni, minden gondolat a szabad ég fönségéhez emelkedett, úgy, hogy az egész földön béke és boldogság honolt.

Ennek a szépségnek a visszfénye az erdőszéli rét legmélyebb zugaiba is eljutott, átszűrődött az öreg hársfa lombjai között, mintha az estifény aranyát a legmagasabb csúcsáról öntené le a szellő. A virágok örömükben nem tudtak aludni, még egyre látogatták őket a pillék és bogarak, nyugtalanul a boldogságtól, de halkan és szinte titkosan, mert nem akarták zavarni ezt az áhitatot, amelybe a hűs szellővel belopództak az álmok, hogy az élők lelkébe vonuljanak.

Ekkor a rét és lakói fölött alig hallható zúgás keletkezett; a hársfáról jött, amelynek ágai között bujdosott az esti szél és most tudták mindannyian, hogy még az éj beállta előtt az öreg fa megint egyszer az emberekről fog mesélni védenceinek és a hársfa ágainak halk rezgése örömteli vágyakozással terjedt tova a füvek, virágok és mindenféle állatok között. Lehetett-e valami szebb, mint tavaszi estén behúnyt szemmel hallgatni egy kedves hangot, amely még nem akar aludni, de nem zavarja az éj hűvös nyugalmát, amely megérti, hogy egy átélt nap boldogsága épúgy elűzheti az álmot, mint a fájdalom. De mindakettő, öröm és fájdalom, megszelídül a búcsúzó nap világánál, mintha sejtenék, hogy mint most a természetben a fény a sötéttel, úgy váltakozik a halandók szívében az öröm és a fájdalom.

Mikor azonban a hársfa épen el akarta kezdeni, a patak fölött a bokorban még egyszer fölhangzott a vörösbegy szava. Az aranyos fényben oly kedvesen ujjongva énekelt, hogy egy pillanatra szemet kellett húnyni,

Ha jól és olcsón akar vásárolni,
ne mulassza el felkeresni
DOMONKOS LAJOS
CIPŐÁRUHÁZÁT

Budapest, VI., Teréz-körút 27.
Alapittatott 1886-ban.
Megrendelések mérték után pontosan eszközöltetnek
Nagy választék úgy saját, mint külföldi gyártmányokból.

MAGYAR MESTEREK

SZÜLE PÉTER

Elnyűtt, régen megkopott könyvecske került a kezembe. Harminc évvel azelőtt nyomtatták. Címe: Egy tanító naplója. Egy tanító is írta. Olyan tanító, aki szerette a mesterségét s a rábízott gyermekeket. Ennek a tanítónaplónak van egy fejezete, címe: Munkácsy Mihály, s azt akarja példázni, hogy milyen magasra lehet jutni alacsony sorsból tehetséggel és szorgalommal. Ez a Munkácsy-fejezet úgy kezdődik, hogy a tanító úr elmeséli egy esetét, melyet érdemesnek talált a feljegyzésre. Egy falusi ember állított be hozzá a kisfiával, aki rajzolgatott napestig s mást nem is akart csinálni. Tanácsot kérni jött: mit tegyen a fiúval. A tanító úr figyelmesen végignézegette a kisfiú rajzait s szólt:

— *Csak rajzolj tovább, kis fiam, Szüle Péter, s ha szorgalmas leszel, lehet Te belőled is egy Munkácsy Mihály.*

Harminc évvel ezelőtt hangzottak el ezek a kísérteties szavak, s hogy most itt révlik előttem a megsárgult lapokon a jósige, különös, borzongó érzések rohannak meg. Gondolok az Istentől elvégzett rendeltetésre, mely nem engedi az embert jobbra, vagy balra kísérletezni, hanem viszi nyílegyenesen előre megállapított helyére. Gondolok a tehetség kifürkészhetetlen és irányától eltéríthetetlen erőire, mely odaszögezi a gazdáját — akár minden kapálózás ellenére is — a maga metier-jéhez. Gondolok a Szüle Péter elmult harminc esztendejére. A 30 esztendőre, mely eltelt a tanító úrnál tett látogatás óta. Mennyi küzdelem, nélkülözés és munka, munka, sok munka áll partot a 30 év széleshátú folyamának! A szorgalomnak mennyi verejtékpataka ömlött ide a mesterség tudásáért és a tehetségnek mennyi véres könnye folyt el e partok között a művészet kegyetlen angyala előtt térdepelve! Tehetségnek és energiának milyen megfeszített, impozáns küzdelme volt ez: a parasztfiutól a nagy aranyérmes művészig!

A 30 év széleshátú folyamán, a gyakran viharos hullámok között a Szüle Péter hajója mindig biztosan, céltudatosan haladt célja felé s most beérkezett a révbe. Álljunk a kikötő révébe s hajtsuk meg a legmélyebb elismerés zászlóját a bátor hajós előtt. Fogadjuk őt a Művésznek kijáró tisztelettel. De ne csupán tisztelettel. Szeretettel is, mert Szüle Péter művészete olyan természetű, hogy nem csupán főhajtásra kötelez, hanem szívünk ajtaján is kopogtat. Mintha Szüle Péter nem is az ecsettel, hanem a szívével festene. Minden ecsethúzása áhítatos elérzékenyülés. Akár az öregasszony ráncait keresi imádságos ecsethúzásokkal, akár a fiatal lány megható üdeségét jeleníti ecsetje, szíve felharsanó ujjongásának ütemére, ott érezzük a művész mindenhatósága mellett az ember szívét. Azt a dobogó tüzes harangot, melyet a művész félrever, ha kigyullad előtte a nagy természet ezer titokkal rejtelmes őserdeje. S ez a tüzes harang a Szüle Péter vágású művészek keblében valami mélyen búgó zenére muzsikál, ami olyannyira hasonlít az Ember örök küzdelmének infernójához . . . Lyrikus, mindenekelőtt lyrikus tehetség Szüle Péter. Lélek, amely ellágyul és dalra gyúl a természet szemléletén.

És milyen szuverén úr ez a szerény poéta a kifejezés eszközei felett! Milyen pontosan és maradéktalanul tudja kifejezni, amit mondani akar! A festő biztosságával és a művész ízlésével. Tónusai egészen egyéni művészetté fokozzák festői tudását.

Nagy megnyugvás azonban, hogy nem virtuozkodik, nem esik abba a hibába, mely oly gyakran éri utól épp a legkitűnőbb művészeket, hogy t. i. technikai bravúrokban éli ki magát. Nála a mesterség fölényes tudása csak eszköz és nem öncél. Csak eszköz arra, hogy általa elvezessen bennünket az ő világába, abba a világba, ahol nincsenek konvencionális csendéletek és banális interieurök, ahol a piktor nem merül ki a festői ábrázolásban, hanem emberábrázolása közben elbúvárkodik lelke mérőónnal nem mérhető, óceáni mélységeibe s egy portré, vagy kompozíció nyomán lebukunk vele, a bátor gyöngyhalásszal az emberi dokumentumok igaz gyöngyeinek összegyűjtésére.

Szüle Péter, aki 30 évvel ezelőtt egy látnoki tehetségű tanító, Kiss Béla úr mellől elindultál a magyar művész százszor szent kálváriájára, a következő éveket, melyek el fogják dönteni, hogy lesz-e belőled Munkácsy Mihály, már nem egyedül teszed meg. Már vannak hívőid, akiknek jöttöd finom muzsikájának neszére meghajlik előtted fejük és kitárul feléd a szívük.

Gy. N.

Képzőművészet
1928. 6. 7.

TÁRLATOK

A MŰCSARNOK TÉLI TÁRLATA

A békeévek fényes külsőségei között nyílt meg a Műcsarnok téli tárlata. Ferenc Józsefi reprezentáció tette ünnepélyessé a tárlat megnyitását, melyen jelen volt a hivatalos világ előkelősége is a kormányzóval és a miniszterelnökkel az élen. Lehet, hogy ezt a fényes ünnepélyességet László Fülöp portréi váltották ki, de mindenesetre helyes lenne, ha a téli tárlat nívójának ez a kitüntető megbecsülése kezdete lenne egy jobb kornak, mely visszaemlékezne a békebeli Műcsarnok királyi megbecsülésére.

A Műcsarnok első termének egész főfalát lefoglalja *László* Fülöp portrésorozata. A kilenc arckép valóban megérdemli azt az érdeklődést, mely várta. László Fülöp alkotóerejének könnyed zsenialitása nem csupán abban nyilatkozott meg, hogy négyhetes itttartózkodása alatt megfestett öt nagy és két kisebb portrét, de még inkább abban az alla prima festésben, a színfoltoknak abban a formaalkotó erejében, mely egyetlen ecsethúzás biztos eredménye. A László Fülöp ecsete nem téved. Ha levet egy színfoltot, ott halálos bizonyossággal jelenik meg a modell festői mása. A rajz könnyed és biztosan röppenő szárnyán László Fülöp egy páratlanul ízléses művész színérzékével varázsolja a vászonra modellje eleven életre hívott arcmását. Méltán kapta szárnyára a világhír, melynek dicsőségével a magyar művészet tekintélye is gyarapszik a világ szemében. Ha a portréművészetnek ez a ragyogó eleganciája még egyesítené magában az arcképfestés másik magyar klasszikusának, Karlovszky Bertalannak mélységét, léleklátó zsenijét is, ez oly szerencsés találkozása lenne a festői géniusznak, melynek tüneményes fénye évszázadokra ragyogná be Európa művészeti életét.

A téli tárlat anyaga egyébként igyekszik igazodni az előkelő vendég tempódiktáló nívójához. *Márk* Lajos, *Kukán* Géza (különösen két férfiarcképe), *Komáromi Kacz* Endre, *Sárkány* Gyula, *Englerth* Emil, *Brüll* Aladár arcképei megállnak helyüket egy nemzetközi kiállításon is. *Kézdi Kovács* László tájképei ezúttal nemcsak hangulatosak, de festői tartalommal telítettek. *Tornyai* János tájvázlatai szép példái a sommázó előadásnak. *Mihalovics* Miklós kompozíciói is erőteljes alkotások. *Szabó* Dezső, aki rövid idő alatt került a tájképfestők első sorába, ismét néhány kitűnően komponált tájképpel szerepel. *Pádly* Aladár finom hangu-

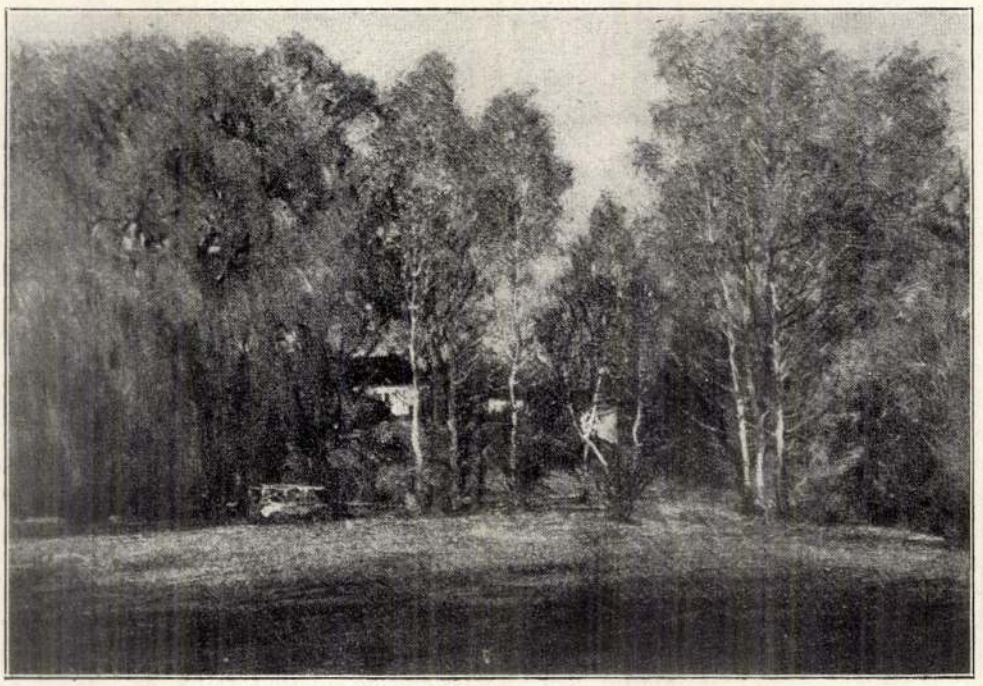

MÁRTON FERENC: SÁRGULÓ NYÍRFÁK

getni a cserekiállítások útját, egyelőre azonban még a kísérletnél sem tartunk. Természetesen az elszakított részen lakó művészeinket ma is, mint magyarokat kezeljük és ugyanazon jogokat és kedvezményeket élvezik, mint a hazánk területén lakó művészek.

— Rendkívül fontosnak tartjuk a külföldi összeköttetések ápolását és a jövőben is, mint az angol és a belga kiállítás esetében, módját fogjuk ejteni külföldi kiállítások rendezésének. Ugyanilyen fontosságot tulajdonítunk azonban annak a művészetpolitikai szerepnek is, melyet a Társulat a Tavaszi Szalon útján betölt. T. i. a magyar képzőművészet a különböző akreditált művészi csoportokkal túlságosan elrétegződött. Nemcsak a különböző művészeti irányok alkottak maguknak önálló művészeti társaságokat, de olyan csoportok is szükségesnek találták a Magyar Képzőművészek Egyesületétől való különállást, amelyeket pedig elvi differenciák nem választanak el egymástól. Ma már ott tartunk, hogy azoknak a művészi csoportoknak száma, melyeket a Képzőművészeti Tanács akreditált és így jogot nyertek ahhoz, hogy a Műcsarnok Tavaszi Szalonjában teljes önállósággal rendezhessék meg kiállításaikat, csupán ezeknek az akreditált egyesületeknek a száma meghaladja a tizet. Nem szólva azokról a szintén szépszámú művészi csoportosulásokról, melyek az akreditálást még nem nyerték el, már ez a szám is arra mutat, hogy a magyar képzőművészet túlságosan, talán egészségtelenül is széttagozódott. A Műcsarnok helyes művészeti politikának ismerte fel, hogy a szétesésnek ezt a tendenciáját letompítsa és ezért a Fővárossal való megállapodás után a Műcsarnok tavaszi tárlatán biztosítja az egész magyar képzőművészet egységes felvonulását. A különböző termekben különböző művészeti törekvéseket láthat ugyan a tárlatlátogató, de együtt találja az egész magyar képzőművészet reprezentáns megnyilatkozását. Épp ezért a tavaszi tárlatok külön érdekességgel bírnak, mert dokumentálják azt a frappánsan lüktető életet, amivel ma a magyar képzőművészet meglepi a világot.

— Az Országos Képzőművészeti Társulat a jövőben is a most inaugurált irányban akarja szolgálni a művészek és műpártolók egységes szervezetbe foglalásával a magyar képzőművészet ügyét és mint a jelek mutatják, programmunkat fokozódó eredménnyel valósítja meg a magyar közönségnek az a támogatása, melyet a Társulat élvez.

TATZ LÁSZLÓ: BOROTVÁLKOZÓ FERFI
A Műcsarnok téli tárlatáról.

vagy a most folyó téli kiállítás már épp oly látogatottak, mint a békében voltak és anyagi tekintetben is kielégítő eredménnyel zárulnak, dacára a hallatlanul nehéz gazdasági helyzetnek. A gazdasági válság még soha ilyen nyomasztó befolyást nem gyakorolt a magyar művásárra, mert eddig mindig voltak rétegek, melyek a különböző konjunktúrák hátán eljutottak a művásárig is. Ma azonban minden rétege a gazdasági tényezőknek, szinte távoltartja magát a művásártól. Persze a művészek helyzetét ez a körülmény igen megnehezíti és épp ezért határozta el a Társulat, hogy felújítja régebbi hagyományát, a műtárgyak kisorsolását, mert ilyen módon a Társulatnak módjában áll, hogy ő maga jelenjen meg a Műcsarnokban, mint vásárló. Össze kell fogni mindannyiunknak, hogy a magyar művészeket átsegítsük ezen a nehéz gazdasági válságon, mert a magyar művészet megérdemel minden pártolást. Merem állítani, hogy relative annyi tehetség sehol a föld kerekén nem kerül felszínre, mint a mi magyar glóbuszunkon a képzőművészet terén. Bámulatos, hogy itt mennyi új és nagyszabású tehetség tör utat magának, ezzel is igazolva a magyar kultúra őserejét

SZÜLE PÉTER: FÜRDŐZŐ NŐ

— A Társulat mindent elkövet, hogy a magyar művészetnek ezt a pezsdülő életét teljes erővel szolgálja. Most évkönyvet is fogunk kiadni és hiszem, hogy rövidesen sor kerül a Társulat hivatalos folyóiratának megindítására is. Gondolunk az elszakított részekkel való kapcsolat felvételére is. Persze tárlatok rendezése az utódállamok területén még mindig lehetetlen, vagy igen nagy nehézségbe ütközne. Próbáljuk egyen-

LUKÁCS GYÖRGY
A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT PROGRAMMJÁRÓL

Az az újrapezsdülő, eleven lüktetésű élet, mely két év óta oly örvendetesen jellemzi a Műcsarnok művészeti életét, arra bírt bennünket, hogy megkérdezzük *Lukács* György, v. b. t. tanácsost, az Országos Képzőművészeti Társulat tevékenységéről. A Társulat elnöke következőkben informálta munkatársunkat:

SZÜLE PÉTER: XXXVI. RÁCZ LACI

— Az Országos Képzőművészeti Társulatnak mindig legfőbb programmpontja volt a magyar képzőművészek érvényesülésének megkönnyítése. Volt ugyan egy idő, amikor eme sarkalatos programmjának nem tudott 100%-ban eleget tenni, de ennek oka az az anyagi derut volt, mely a Társulatot azáltal érte, hogy minden vagyonát elvesztette hazafias kötelességének önfeláldozó teljesítésével. A háború folyamán eladta a Társulat a régi Műcsarnok Andrássy-úti palotáját és a vételárat hadikölcsönbe fektette, mely, mint köztudomású, teljesen értéktelenné vált. De nemcsak vagyonát vesztette el ily körülmények között a Társulat, hanem hadikórházzá történt igénybevételével, az épületet is teljesen megrongálták és a kormány még csak abban a helyzetben sem volt, hogy az ápolási költségeket megtérítette volna. Ilyen szomorú körülmények után került a Műcsarnok a Székesfőváros tulajdonába, miután az állam nem kívánta a Műcsarnok fenntartásával járó további költségeket fedezni. Az új tulajdonos, a Főváros azután kamatmentes kölcsönt folyósított a Társulat részére és ebből a kölcsönből sikerült a Műcsarnokot ismét talpraállítani és így megint gondolhattunk arra, hogy művészeti programmunkat megvalósítsuk.

— Két év óta serény munka folyik a Műcsarnok falai között. Ez a kiállítási helyiség ismét nagy sikerek tanuja lett. Megrendeztük a nagysikerű aktkiállítást, a táj- és népéleti kiállítást, továbbá a nemzetközi érdekességű angol kiállítást és belga kiállítást. De nemcsak ezeknek az attrakcióknak óriási visszhangja igazolja azt, hogy a Műcsarnok ismét a művészeti élet középpontjában áll, hanem rá kell mutatnom arra az örvendetes jelenségre, hogy rendes tárlataink is, mint pl. a mult hónapban rendezett őszi tárlat,

tal, mint nálunk. Itt még nem voltak tradiciói a közönségnek, s a művészet még nem vált a széles rétegek lelki szükségletévé. Ez a közönség még könnyen befolyásolható s könnyen elriasztható. Nem is bírta sokáig a játékot s amint szinte minden évben újabb és újabb bálványok elé térdeplésre kényszerítették, elvesztette bizalmát az istenekben is. Félreérthetetlenül meg lehet figyelni, hogy a magyar képzőművészet közönsége ma a tartózkodás lelkiállapotában van. Különösen az a közönség, amelyik nemcsak látogatója, de vásárlója is a kiállításoknak. Ez a közönség ma ott tart, hogy nincs művészeti meggyőződése, nincs művészeti hitvallása és így nem is tud meggyőződése szerint cselekedni. A mai súlyos gazdasági krízis idején a képvásárlás szüksége igazán csak akkor lép fel rendszeresen, ha azt egy lelki szükséglet indikálja. Ez a lelki kényszer ma nincs meg, mert a közönség nagy részén a művészeti hitetlenség lett úrrá. Ha a magyar művásár ma válságba került, ennek oka a gazdasági viszonyok mellett elsősorban a közönség művészeti eretnekségében keresendő, abban a félelemérzésben, mely megszállja a bizonytalanság közepette.

Ám minden jel arra mutat, hogy a vadvizek már lefolytak s a kilépett ár vissza készül medrébe. A komoly tanultság megbecsülése, a megalapozott tehetség értékelése, a zseniális gesztus helyett a tudás méltánylása kezd divatba jönni. Az emberek már kezdenek leszokni a minden áron új, még eddig nem létezett kereséséről és rákapnak a művészet egyéni ízének kóstolására. A minden áron új helyett, a művészi egyéniség foglalja el az őt megillető érdeklődést. A művészet örök igazsága útban van.

A művészeti hitvallás ugyan kilépett már a művészet szent városából kivezető országútra, mint hajdan Péter apostol, de talán már is eléje állt a világ lelkiismerete és visszafordulásra bírta magára eszméltető és csodára döbbentő kérdésével: Quo vadis? . . .

SZÜLE PÉTER: SZTERÉNYI GYULA DR. ARCKÉPE

mögött, mindig divatos árut produkált, sőt mindig a legdivatosabbat, az utolsó divatot kínálta.

Ez a diabolikus tánc a szenzáció, „az új művészet" megteremtésének bálványa körül persze lassanként törvényszerűen átalakult egy olyan eszétvesztett, handabandává, melyben már maguk a művészek sem ismerhették ki magukat. Annál tájékozatlanabbul állott az érthetetlen jelenségek előtt a közönség. A derék, jó közönség, mely oly szívesen áll be nézőnek egy jól sikerült attrakcióhoz. Hát még ennek a közönségnek az az intellektuális csoportja, mely baráti szemmel néz minden „progressziót" s amely szentül meg volt győződve róla, hogy az emberiség fejlődésének nagy gondolatát szolgálja, ha a progresszívnek kikiáltott művészek bolondul tarka bálványtáncát igyekszik megérteni. És a közönségnek ez a vékony rétege, a haladás eszméjének tiszteletreméltó fanatikusai nem csalódtak elhatározásukban. Ők megértették az érthetetlent. Ennek az autoszuggeszciónak sikeréhez természetesen nagyban hozzájárult a jól irányított sajtóreklám s így az optikai csalódás teljes lett: láttak egy művészetet, egy új rendszert, melynek már megvan a maga kialakult esztétikai tolvajnyelve is, csak még össze-vissza a művész, a Mester hiányzik, akire rá lehessen mutatni: ő az, ő csinálja.

Ám a közönséggel való ez a szembekötősdi játék, sehol a világon nem járt annyi kockázat-

SZÜLE PÉTER: FIATAL LEÁNY

QUO VADIS?

ÍRTA: GYÖNGYÖSI NÁNDOR

Talán soha nem volt aktuálisabb, feltenni a nagy kérdést az új esztendőnek: hova méssz? Egy évtized óta tart már az átalakulás nagy káosza (nem is számítva a lappangás stádiumá-

LÁSZLÓ FÜLÖP ELEK: HORTHY MIKLÓSNÉ
A Műcsarnok téli tárlatáról

nak előző évtizedét), melyben társadalom, a gazdasági és szellemi élet minden arculatja elmosódott, homályosan sejtett kifejezéssel néz ránk. A művészet, mint különösen érzékeny szeizmográf persze különösen nagy kilengésekkel reagált az átalakulással járó viharokra. Két évtizede tapasztaltuk mi is itthon a képzőművészet erőteljes kilengéseit, melyekről könnyelműen szokták állítani a liberális ítélkezők, hogy megtermékenyítik a művészet talaját, mert a különböző irányú törekvések erőteljesebbé teszik a művészeti élet vérkeringését. Ez valóban igaz, de félős, hogy ez a vehemens cirkuláció már nem az egészséges test vérkeringése. Egy kóros láz rohamai tartják állandó izgalomban a képzőművészet organizmusát s ez a kóros állapot különösen két irányban okozott sokáig ki nem heverhető károkat: a művészek közé bevitte az anarchia bomlasztó elemeit, a közönségbe beleplántálta a bizonytalanság érzését és a velejáró tartózkodó álláspontot az aktuális művészi termeléssel szemben.

A művészek közül eltűnt a művészi önfegyelem. A rendszeres, komoly tanulást felváltotta egy amerikai karakterű verseny a gyors érvényesülésért. Mindegy, milyen áron és milyen eszközökkel, hiszen a cél úgyis szentesíti az eszközöket. A művészek egy része szinte kezdte túllicitálni egymást a feltűnés nemtelen versenyében. A „burzsoá megbotránkoztatásának" híres jelszava szinte kizárólagos programm lett. Sikert egyetlen rohammal, — ez a gondolat hevítette az újítás hazardőrjeit. És már az iskola padjai között elkezdődött a nagy verseny. A művészet nebulói ezúttal már nem mint zseniális csodagyerekek léptek a kiállítások dobogójára, hanem mint új egyéniségek mutatkoztak be. Soha még ilyen keletje külföldi patrónoknak nem volt. Fájdalom, a nagymultú és tehetségekben ma is bővelkedő magyar művészet egy jelentékeny része ezekben az években a külföldi műhelyek commis voyageur-jei lerakodó állomásai lettek. Igaz, hogy nem maradt az idők rohanása

LÁSZLÓ FÜLÖP ELEK: GR. BETHLEN ISTVÁNNÉ
A Műcsarnok téli tárlatáról

SZÜLE PÉTER: ÖREGASSZONY

Szűle Péter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1988 APR 11
PESTMEGYEI HÍRLAP

Halálának évfordulójára

Rendezzünk tárlatot Szüle Péter képeiből!

SZÜLE PÉTER nevét elég sokan ismerik a városban. De a művészetéről már csak kevesen — és keveset tudnak. E *sok-sok elismeréssel* jutalmazott festőművész 1886-ban *Cegléden* született, 1944-ben *Budapesten* halt meg, így a jövő évben lesz halálának 25 éves évfordulója.

Rokonai e városban éltek és élnek. Ennek ellenére a várossal való kapcsolata sajnálható és fájdalmas módon *megszakadt* élete derekán. A huszas évek közepén egy reprezentatív *kiállítást* rendeztek városunkban, amelyre *Szüle Péter* is jelentős anyaggal készült. Le is hozta az anyagot, érzékeny természete parázs vitát provokált. Megsértődött, *összepakolt*, ment vissza harminc vagy negyven képével és ezután *szakított városával.*

Szüle Péter fiatalon a *szolnoki festőiskolába* került, ahová a század végén főként a *parasztttematika*, az új század elején pedig a *tájképfestészet* iránt megnyilvánuló érdeklődés vezetett olyan művészeket, mint *Deák-Ebner Lajos, Bihari Sándor, Fényes Adolf, Kernstock Károly, Vaszary János, Mednyánszky László*, vagy *Aba Novák Vilmos.*

IFJÚ KORÁBAN barnás, sötét tónusú, de *erős karakterű* arcképeket festett. Az *arcképfestés* egyébként művészetének egyik fő jellemzője. Néhány fontosabb képének a címe is erre utal: *Annus, Arckép, Arcképtanulmány, Búsuló.* Egy sorozat *zsánerképet* is festett, amelyeken az arc és az alak volt a fontos s ezek kidolgozásán volt a főhangsúly. Néhány fontosabbat ezek közül is felemlítek: *Bessenyei György testőrtársai között, Fehér ruhás lány, Fürdőző nő, Festő nő, Nő kutyával, Olvasó öregasszony, Öreg paraszt bottal, Tükör előtt, Zöld ruhás lány.*

A sötét tónusú korszakot egy *világosabb*, derűsebb, az *impresszionizmusra* emlékeztető korszak váltotta fel. Ebből az időből kiemelkedő alkotásai a *Cselédlány tálcával*, és a *Készül a csarapé* című olajképe.

Tájképei közül legismertebb a *Zagyvapart*, a *Faluvége*, a *Falusi utca*, a *Szolnoki táj* és a *Virágoskert.*

A *szolnoki művésztelepen* vele együtt festett felesége, *Örményi Mária* is, aki szintén *nevet vivott* ki magának nemcsak a művésztelepen, hanem országos viszonylatban is.

A MŰVÉSZET IRÁNT érdeklődő és a művészetért áldozni tudó *sok ceglédi család* birtokában van egy-egy, esetleg több *Szüle Péter kép* is. Egy reprezentatív, a művész *életművének sokrétűségét* bemutató *kiállítás* anyagát *itt helyben* is össze lehetne hozni. Erre a munkára egy év áll rendelkezésre, de a szervezést és az anyag összeállításának nagy munkáját *már most* el kellene kezdeni.

Sz. I.

sike került a kezembe, mely pontosan kifejezte akkori han-

A hazai szükségletek k
exportál

JEGYZETLAP

A reklámról

Azt olvasom a Pest megyei Hírlap vasárnapi számában: „A vevő, akinek megnyeréséért annyian küzdenek, ebből csak azt látja, hogy új, vonzó, megkapó hirdetések bukkannak fel..."

Például ez:

„Okos ember nem szórja a pénzét! Vemhes üszőt csak az Állatforgalmitól vásárol!"

Ez egy klasszikusan szép hirdetés. Aki elolvassa, s éppen vemhes üszőt akar vásárolni, annak eszébe sem jut majd, hogy ne az Állatforgalmitól vásárolja vemhes üszőjét, hiszen ha nem onnan vásárolná, akkor kiderülne, hogy ő nem is okos ember. S ki az, aki szívesen veszi, ha kiderül róla, hogy nem okos ember? Egyáltalán, ki nem tartja magát okos embernek? Mindenki okos embernek tartja magát, de az Állatforgalmi reklámosa jól tudja, hiszen ő is okos ember, hogy az okos emberekben néha felmerül a kérdés: „okos ember vagyok én?" S a kérdés nyomán az önmagában kételkedő okos ember bizonyságot keres... Például úgy, hogy elmegy az Állatforgalmihoz, ott veszi meg a vemhes üszőt, s az Állatforgalmi, azon kívül, hogy 5000 Ft kedvezményt és OTP-hitelt biztosít vásárlásánál, még arról is biztosítja, hogy ő egy okos ember. Mert:

„Okos ember nem szórja a pénzét! Vemhes üszőt csak az Állatforgalmitól vásárol!"

A klasszikusan szép reklám tehát morális kétségekbe hajszolja a vásárlót, hogy aztán annál tökéletesebb legyen morális és anyagi kielégülése. Természetesen csak akkor, ha az árut a reklámozó cégtől vásárolja!

De a klasszikusan szép reklám már a múlté. Olvasom a Pest megyei Hírlap vasárnapi számában: „...új reklámok jelennek meg, jobbak, mást kínálva, mint ami eddig volt." Például ezt:

„Jól öltözött akar lenni? Vásárolja termékeinket, s vegyen részt előállításukban!"

elődjével, a klasszikus reklámmal. Tartalma merőben új. Hiszen nemcsak felteszi a nagy kérdést, hanem a megoldásnak egészen különös és új módját választja. A megoldás pedig: ha jól öltözött akar lenni, ne csupán vásárolja a jónevű textilgyár termékeit, hanem napi munkája után (vagy helyett?) álljon a textilgyár zakatoló gépei elé, s állítsa elő saját maga azt a terméket, amelyet ha megvásárol, nagyon jól öltözött lesz majd benne! Ez a reklám is telitalálat. Hiszen ki ne akarna jól öltözött lenni? Oda fogunk hát állni a textilgyár gépeihez, hogy jól öltözöttek lehessünk!

De van már ennél is modernebb reklámszöveg. Így hangzik:

"Ne utazzon annyit! Vállaljon munkát a város belterületén! Labor Műszeripari Művek."

Ez a reklám, mint látjuk, szakít minden hagyománnyal. Míg a textilgyár nemcsak árut, de munkát is kínál, addig a Műszeripari Művek már

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 17. l.

SZÜLE PÉTER: *L. A. úrnő arcképe*
(Nagy aranyéremmel kitüntetve)

fogalom volt a műteremhiány. Ma, amikor ez a szám duplájára emelkedett, viszont az épitkezés tempója messze elmaradt a szaporulat mögött, az a helyzet állott elő, hogy

a művészek felének, de talán még nagyobb hányadának nincs műterme.

De nem csupán az épitkezés lassu tempója okozta a műteremhiányt. A háboru alatt a legtöbb művész bevonult a hadsereghez és műtermét feladta. Mire visszatért a polgári életbe, alaposan megváltozott helyzet fogadta. A műtermek nagy részébe, különösen a lakással kapcsolatos műtermekbe beköltözött a hajléktalan polgárság. Ma az a helyzet, hogy

a lakásos műtermek nagy részében hivatalnok-családok laknak.

Ezeknek természetesen nem megfelelő, sőt sok esetben tulterhes is a legfelső emeleten épült, gyakran lift nélküli műteremlakás, de kénytelenségből ma is ott laknak ebben a lakásinséges világban.

— A most megindult épitkezéstől várjuk a megváltó változást. Reméljük, hogy az uj házakban ismét megtaláljuk a műtermes lakásokat. Mindenesetre jó lenne figyelmeztetni az épittetőket arra, hogy

legalább 200, ugynevezett teherbiró művész van, aki szivesen bérelne aranybéres műteremlakást.

Mi mindannyian tudjuk és reméljük, hogy az épitészek és háziurak is rájöttek már, hogy a legfelső emelet kihasználására ismét legjobb üzlet lett a műteremlakás épitése.

Ezekután kiváncsian fordultunk egy »frekventált« műépitészhez, aki a következőket mondotta:

— A műteremhiányról tudomásunk van és az uj épitkezéseknél már számolunk is a művészek igényeivel. Mi épitészek az épittetők között meg is csináljuk a műteremépités propagandáját. Mindenesetre sokkal könnyebb lenne a probléma megoldása, ha a művészek között keresztül lehetne vinni *egy műterem-kataszter felállitását.*

Ha az igénylésről némi áttekintést tudnánk kapni, ha tudnánk, hogy többé-kevésbé pontosan, hány és milyen lakással kapcsolatos műteremre van igény, mi is pozitivabb munkát tudnánk végezni.

A küszöbön álló nagyobb arányu épitkezések valóban aktuálissá teszik, hogy valamely formában pozitiv lépések történjenek a műteremhiány megoldására. Esetleg a Képzőművészeti Tanács is foglalkozhatna az üggyel. Egy azonban mindenesetre fontos: épités előtt hallgassák meg az épitészek a művésznek a műteremre vonatkozó igényeit. Csak igy lehet biztositani, hogy alkalmas műtermek emelkedjenek az uj épületek fölé.

Riporter.

A Képzőművészet a tehetséges művészekért harcol, ők tehát a saját erejüket növelik, ha a Képzőművészetet terjesztik!

Magyar Mesterek

Karlovszky Bertalan

Est brevitate opus, ut currat sententia neu se inpediat verbis lassas onerantibus auris.

Horatius (Sat).

A történelmi közelmultban zajlott le a mi kulturális röneszánszunk. Ezernyi csapás és a háboru következtében hirtelen, máról-holnapra szükült meg a medre. Partján csalit és gaz burjánzik, de virul még egy-egy nemes plánta is egykor nagy, dicső kertünk emlékezetére. A mi Karlovszkynk ilyen virág, pusztulóban lévő nemes flóránk ittmaradottja.

Karlovszky tulnyomórészt arcképet fest. Ez annyit jelent, hogy nagyszerü művészlelkét egy-egy modelljén tükrözteti. Arcképei tehát nem a modell banális tükörképei, hanem az ő emelkedett művészete sugárzik a modelladta formákból.

Klasszikus nyomon haladva, a rendelkezésére álló felületet ritmikusan tagozza: komponál. A fej, vagy más plasztikusan megvilágitott foltjai a műnek nem merő véletlenségből hangsulyozottak: azok formában és a megvilágitás mélységi értékében egyensulyozva vannak. Ennek az egyensulyozásnak valóságos mestere Karlovszky. Egy nagy teremben parancsoló előkelőséget sugároztat ezzel ugy, hogy távolról megillető-dik a szemlélő. A nagy hollandusok és Lenbach tudták ezt csak igy.

E fascináló hatással korántsem merül ki az ő festői gazdagsága. Ha közelebb veszszük szemügyre a képeit, azt látjuk, hogy a hangsulyozott részek apróbb részletből szerkesztettek. E szerkesztés nem tisztán logikus összeállitás, hanem ösztönös és sensitiv benyomásokból fogant: kiemelése egyes és letompitása más formáknak. Lelkes fortissimo és halk allegro skálája a pianissimóig. Pianissimók a mélyben (a »fonde«-ban): hátterek és ruhák sötétjében. Nagyszerü készségre vall a mesternek a mélybe vesző, halk zöngéjü részletek pontos és tudatos formálása. Majdnem sok a pozitivum és semmi a sejtetés.

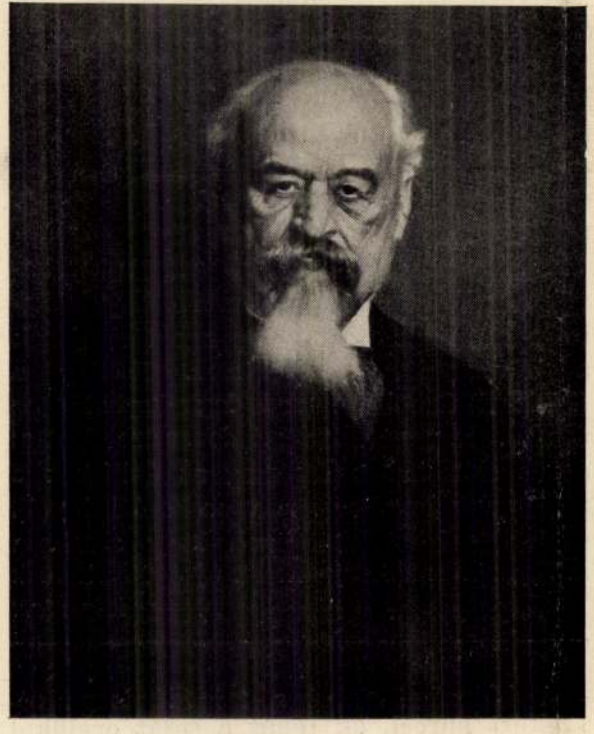

KARLOVSZKY BERTALAN: *Dr. Wágner Géza arcképe*

KARLOVSZY BERTALAN: *Portrait*

Szüle Péter

Mu. 1926. II. 2.

1926 február 2, kedd

* **A Szinyei Társaság dijainak kiosztása.** Szombat délután tartotta a *Szinyei-Merse Társaság* közgyülését, amelyen főleg a társaság dijainak és jutalmainak kiosztása felől döntöttek. A Szinyei-Merse Társaság jutalmát *Szüle* Péter festőművész nyerte el, mig a grafikai dijjal *Aba-Novák* Vilmost tüntették ki. A Nemes Marcel-alapitvány diját, a Szinyei tájképdijat, melyet a társaság négy esztendőn keresztül nem adott ki, az idén *Csánky* Dénes festőművész *Trágyahordás* cimü müvével nyerte el. Szüle Pétert a közgyülés ezután *a társaság rendes tagjává választotta meg.* Elhatározták továbbá, hogy a jövő évtől kezdve a társaság grafikai diját *Zichy Mihály-dij* név alatt adják ki, a nagy magyar rajzolómüvész halálának centenáriuma alkalmából, melynek megünneplésében a társaság aktiv résztvesz. A közgyülés határozatait és jutalmait kedden délután hat órakor hirdetik ki az Akadémiában tartandó emlékünnepélyen, amikor átnyujtják a kitüntetett müvészeknek a dijakat. Az ünnepi előadást *Ybl* Ervin dr. lovag *Szinyei-Merse Pál és a magyar tájképfestészet* cimen tartja meg.

* **A „Válás után" szereposztása.** A Ka-

cegasszony, *József Ferenc* királyi herceggel és *Auguszta* királyi hercegasszony *Scefried* grófnő, *Erzsébet* bajor királyi hercegnővel és *József* főherceggel. Majd *Izabella* királyi hercegasszony és *Albrecht* királyi herceg és végül pont 11 órakor érkezett *Horthy* Miklós kormányzó a feleségével. A kormányzóékat és a fenséges vendégeket *Széchenyi* Emil gróf díszelnök, *Piret de Bihain* báró bálelnök, *Kovachich* Gyula elnök és *Snassel* Ferenc, az Országos Széchenyi Szövetség elnöke fogadták. A vendégeket tizenhárom pálcás ur kisérte fel a fehérterembe, hol a háziasszonyokat *Széchenyi* Géza, *Széchenyi* Viktor grófok és *Schandl* Károly, a bál tb. elnökei mutatták be a fenségeknek és a kormányzónak. Ezután *Radics* Béla cigányprimás

Stüle Péter festőművész

Magyar Nemzet 1950
april. 2. 7. old.

A szolnoki művésztelep kiállitása
Végvári Lajos

Szüle Péter festő

Magyar Müvészet 1925. 25-32.o.
Elek Artur: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei.

Szüle Péter (1886-) festő

Pásztortűz, 1930. 8 sz.

192. l.

Krónikás: magyar kulturkrónikás

Szüle Péter, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. f. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti közlekedés a Műcsarnokban.

Szüle Péter festő XX. sz. (1886

Párisban, 1928. 4 sz.
88 l.

Dr. Dércsi Géza: Szüle Péter

Szüle Péter

KÉPZŐMŰVÉSZET

** **A Szinyei-Társaság jutalmazottjai.** Szombat délután tartotta évi közgyülését a Szinyei-Társaság s azon megitélésre kerültek a társaság idei jutalmai. A festők számára kiirt dijat *Szüle* Péter kapta, a grafikait *Aba-Novák* Vilmos, a Nemes Marcell-alapitvány diját, a Szinyei-tájképdijat, melyet a társaság négy esztendőn át nem adott ki, *Csánki* Dénes festőművész «Trágyahordás» cimü festményéért. A közgyülés ezután a társaság rendes tagjává megválasztotta Szüle Péter festőművészt, majd elhatározta, hogy Zichy Mihály születésének 1927-ben esedékes százéves évfordulóját megünnepli s hogy grafikai diját a jövő esztendőtől fogva Zichy Mihály-dij néven adja ki.

** **Magyar művész kitüntetése a párisi iparmüvészeti kiállitáson.** A nemrég zárult párisi nagy nemzetközi iparmüvészeti kiállitás kitüntetettjeinek névsora most jelent meg. Benne szerepel Párisban élő honfitársunk, *Medgyes* László is, kinek a francia fővárosban szinpadberendező műhelye és iskolája van. Szinházmüvészeti terveiért a «diplôme honorair» kitüntetését kapta.

Újság 1926. II. 2

V.

SZÜLE PÉTER

Művészről írni annyit jelent, mint róla és alkotásairól portrét rajzolni. Objektívnek kell lennünk, bár éppen Szülével szemben nehéz, mert könnyen rabul ejt; szuggesztív ereje szinte nem enged szabadulni.

Formailag a Képzőművészeti Társulathoz tartozik, valóságban, szellemisége révén távol áll a Műcsarnoktól. Szüle tudniillik a szó szoros értelmében véve modern művész. Harminchat képet állított ki. Tárgy szerint nem, de alapjában a három tucat kép itt egymás mellett, mind egy-egy portré. Portré, amely számára nem a leábrázolást jelenti, hanem a pszichológiai tanulságok egyesítését egy képen. Ez még akkor is fennáll egy kis túlzással, ha tájat — különösen hangzik — ha aktot fest (lásd a félaktot, női aktot; vagy ha zsánert alakít, mint például a Bibliás asszonya). Természetesen a léleknek keresése még inkább megnyilvánul munkáin, amikor kifejezetten arcképet fest, amelyek valóságos emberi dokumentumok.

Munkáinak alaphangja pesszimisztikus, sejtelmes. Melankóliája kapcsolja őt nem tárgyi tekintetben, de szellemiségének tendenciái folytán Rudnayhoz és kettőjük ősi eredőjéhez, Paál Lászlóhoz, valamint Munkácsyhoz. Ha munkáikat tekintjük, képzeletünkben éppen az élet derüjének hiánya, a túlkomolyság folytán kapcsolódnak önkénytelenül egybe.

A felületes szemlélő amint képeit így együtt látja, monotonnak tarthatja. Témája sokszor egyforma és mégis ha összehasonlítjuk, az egyket húron való játék mindig különbözőséget árul el. Szüle sohasem egyforma, számára minden festői lehetőség új probléma megoldását jelenti, amely az ő természetes adottságánál fogva a clair obscur és az egyszínre épitettség feladata alatt játszódik le. Mindezek elmondása után talán felesleges megemlíteni Szüle technikai tudását, csak annyit még róla, hogy nála a tartalmit mindig fedi a kifejezési készség. (A Képzőművészet Szüle Péter száma: 1928 I.)

jos: Birkák a réten
úr gyüjteményéből
temányes kiállításáról Foto Seidner

letn
lurc
és a
zsúf
lenn
kiál
a jó
Hor
vízf
hez
— h
kész

Szűle Péter

1929-ben állami megrendelésre készítette el új nagy
kompozícióját, amelynek címe: Görgey
kiadja parancsát
csapatainak. Befejezte Bálint Lajos
és Fleisig Sándor
arcképét.

Művészeti Halom
(Kolozsvár) 1929. IV.
évf. 5-6. sz. 30 l.

Cenzurat: Suciu.

TI SZALON

ik havonta

III. Évfolyam. 6—7. sz.

Szüle Péter

K

A NEMESNÉ-FÉLE ÖSZTÖNDÍJ NYERTESE. A Nemes Nándorné grófné sz. Ransonet Eliza bárónő alapítványának kamataiból álló évi 900 koronás ösztöndíjat az igazgatóság 1916-ban Szüle Péter festőművésznek, Benczúr Gyula tanítványának ítélte. Az ösztöntöndíj nyertes művész a tavaszi tárlaton három művével újabb tanujelét adta a haladásának és ezen az alapon az igazgatóság művész tagjai — a pályázati feltételek értelmében — az ösztöndíjat a harmadik évre is Szüle Péternek adományozták. Így az ösztöndíj legközelebb 1919 tavaszán kerül kiírásra.

Műbírat 1918. 44. l.

mányi tag, néhai Grimm Rezső festőművész hagyatékából, a művész mátrónai [illegible] ötszáz koronáért megvásárolt egy [illegible]képet, a mely Pécs városának egy elhányt kiválóságát ábrázolja. Vevője a képet Pécsnek ajándékozta, s azt a város polgármestere hálás köszönettel fogadta él.

AZ 1918. ÉVI TAVASZI TÁRLAT. A háború alatt humor a negyedik tavaszi tárlatát rendezte a tárlatat a Szépművészeti Múzeum

Szüle Péter

Kolk. Kiáll. Ernst.

Elek Artur: Rózsaffy Dezső emlékezése. Ujság. 1939. ápr. 23.

Szüle Péter a harmadik festője a kiállitásnak. Régi érdemes müvész, aki rembrandti érzéssel szereti homályból, sötétségből kibukkantani emberfejeit. Ezuttal nem csupán arcképeit mutatja be, hanem tájképeit is. Apró vizfestményein igen kevés eszközzel megkapó módon idézi papirosra a leáldozó napban derengő tájat. Finom festői kis alkotások. Olajfestményei között is akadnak kiváló darabok, például egy spanyol menekültnek (136.) nagy jellemző erővel megfestett borostásképü feje, pirossapkás öreg festője (147.), genreszerü képei között pedig a tükröt tartó nő (132.), a finom varróleány (139.), azután néhány igen szép tájképe (144., 153.)

723. NOALAK GOLYÁVAL, fehér porcell mott kis pajzsjeggyel. Bécs, 1744—49. Wien, 1744—49.

724. FAVÁGÓ LEÁNNYAL, szines porcellá leány italt önt, előtte kiflis kosár. E mi farbige Porzellangruppe, Mann stizend Trunk giessend, vor ihnen ein Korb.

725. ZARÁNDOKCSALÁD, szines porcellán

zával. Erzsébet királyné ajándéka volt a salzburgi Nonn-
. — Henkelschale mit Untertasse, Porzellan, mit chine-
nfigur, am Rand Lambrequindekor, zu beiden Seiten der
Chinesenkind. Innen am Lippenrand Goldradierung. Mit
Untertasse gitterartig durchbrochen, im Mittel chinesischer
beth an das nonnberger Kloster zu Salzburg. Herend,

ocska, előkelő ruházatban, jobbjában vadászfegyverrel;
écs, 1765 k. — Jägerin, farbige Porzellanfigur in vorneh-
gdgewehr. Ohne Sockel. Wien, um 1765.
Illusztr. XXXIII. tábl.

ET, porcellán, karcolt rajzu arany diszitéssel, szines jele-
lca, áttört peremmel, két csészealjjal, cukortartó fedővel.
i világkiállitásra. Herend, 1873. — Kaffeeservice für zwei
Golddekor, Szenen u. Ladschaften. Eine Platte, zwei Scha-
mit Deckel, zwei Kannen mit Deckel. Herend, 1873.

ld és arany empire diszitéssel, 48 tányér, 13 tál, 2 már-
gyümölcstartó aljjal, két födeles váza, 1 Jardinière és
iseservice, Porzellan, mit grünem u. goldenen Empiredekor.
l Salzbehälter, 1 Obstschüssel mit Untersatz, 2 gedeckelte
halen. Wien, 1808.

n, Louis XVI. peremdisszel és szinesen lebegő puttóval.
it Untertassen, Porzellan, am Rand Louis XVI. Dekor, im
um 1780.

Szüle Péter
festőművész

Az Ernst-Múzeum új csoportkiállítása

Szőnyi István nagyjelentőségű, jövőbe irányuló művészetének bemutatása után az Ernst-Múzeum holnap megnyíló csoportkiállításán inkább a kanzervativ szellem uralkodik. Ez nem jelent azonban érdektelen, egyéniség nélküli megszokottságot, hanem a természetnek a naturalizmus jegyében való értelmezését, amelynél legföljebb csak a színek alakulnak át a lelki szemlélet sajátos akarása szerint, de a formák megmaradnak a valóság keretein belül.

Szüle Péter festészete a rembrandti hagyományokból táplálkozik. A nagy hollandi mester sárgásbarnás tónusa ömlik el vásznainak legtöbbjén. A lokális színek csak itt-ott törik át egyéni hangukkal a meleg félhomályt. A napsütés még a plein air képein sem diadalmaskodik, itt legföljebb csak a műterem barnás árnyékaj tünnek el, hogy zöldes tónusoknak adják át helyüket. Ujabb alkotásai között néhány tanulmányfej a legkiválóbb, de a Bessenyey-kompozicióihoz készült vázlatai is komoly kvalitású munkák. Maga a nagy kép kissé egyhangú az alakokat elnyelő lármás tónusa miatt.

Burghardt Rezső egyike a legközvetlenebb és legélesebb szemű tájképfestőinknek. Egyformán meglátja a napsütés, vagy a párás levegő, a vidék, vagy a város szín- és tónusfinomságait, amelyeket megkapó igazsággal és egyben meghitt poézissal rögzít meg. Nála az igazság szépséggel, az őszinteség finomsággal párosul. Néhány tájképe és tabáni városrészlete meleg festői vallomás.

Vass Elemér pikturája már ismeri a modern törekvéseket. Fölszívta a cézannei hatásokat a nélkül azonban, hogy modorosságba, egyoldalú túlzásokba tévedt volna. Megőrizte

Budapesti Hírlap
1929 III 2
5 f
1 n.

a természettel való kapcsolatát, ízléssel oldja meg a magának föladott és a motivummal összefüggő szín- és fényproblémákat. Egyenletes művészetéről néhány jó tájkép és portrait számol be.

Uj ember a festészet terén *Abonyi* Tivadar, akit a színpad deszkáiról ismerünk. Hogy a pikturához is van tehetsége, azt komoly festői érzéket eláruló művei bizonyítják. Egyénisége még nem alakult ki, egyes munkái különböző hatásokról, eltérő törekvésekről beszélnek, azonban mindegyikben artisztikus impresszziókat sikerül neki kifejezni. Különösen egy jelmezes fej árul el izlést és festői kultúrát.

A szobrász *Petri* Lajos művészetének épp-

úgy, mint Szentgyörgyi István plasztikájának a brüsszeli képzőművészeti akadémián folytatott tanulmányok adták meg szilárd alapjukat. Itt tanulta meg a formák tiszta éreztetését, a mely mentes az impresszionizmus törekvéseitől. Sem a képmás-, sem az aktmintázásnál nem téved festőiségbe. Határozott érzéke van a komponáláshoz, amely legjobban két kis atléta-szobrában nyilvánul. Ez a két szobor, valamint egy jól kiegyensúlyozott táncosnő a legművészibb munkája.

Istokovics Kálmán a legdúsabb fantáziájú magyar rézkarcoló művész. Míg kisebb lapjain a természethez ragaszkodik, addig nagyobb munkáin szinte démoni látományokat örökít meg. Infernális szatira csendül ki kompozicióiból, amelyek a fény és sötétség varázslatos játékából bontakoznak ki. Istokovics grafikájának bizonyára még a külföld is sokat fog tapsolni.

A másik rézkarcolónak, *Simkovits* Kálmánnak inkább a portrait markáns megmintázása az ereje. Itt határozottan érezteti a formát és nem lesz modoros, mint vaskos aktjaiban.

Y. E.

Szűle Péter
festőművész

Az Ernst-muzeum 102-ik csoportkiállitása.

Hat festő és egy szobrász kiállitása Ernstéknél — komolyan, sirni volna kedve az embernek. Általában, egy ideje, ha képzőművészeink egy-egy ujabb felvonulását látom, lehangoltság vesz erőt rajtam. És — bárminő paradoxul hangzik is — minél jobb, érdekesebb és értékesebb egy kiállitás, annál szomorubb. Mennyi gazdagság, tehetségben, tudásban, szinvonalban, micsoda európai skálája a művészi kulturának és mindez miért, kiért, minek, kinek? A művészi gazdagság ennyire csodálatos tuláradása mögött ott kellene állania egy gazdag országnak, tuláradó jóléttel vagy legalább is azzal a gondtalansággal, amely a művészetet életszükségletnek, nem pedig kiváltságos, hogy ne mondjam: fölösleges fényüzésnek érzi. A művészet: külső disz, szépitő ornamentika egy kész épületen. Ezzel szemben, nálunk az a helyzet, hogy a romjaiból még alig épülő és hajdani méreteire ki tudja mikor emelkedő ház, a maga itt-ott még kimeredő állványzatával, itt- ott még eltakaritatlan törmelékeivel, szinte leroskad a külső disz gazdagsága és sulya alatt.

Országunkat elvették, de tehetségeink megmaradtak. Ez, voltaképen boldog és felemelő tudat, csak egy a baj, ami speciálisan képzőművészetünket illeti. Festőink, szobrászaink nemcsak alkotni akarnak, hanem élni is. És a magyarság nagy kulturharcában leginkább a képzőművészet hasonlit az igazi háboruhoz: A harcoló rajvonal elvész, ha nincs többé Hinterlandja.

Pesti Hirlap
1929 II 2

57
1 3.

Fizetési

Kellett, szívünket nyomta ez a kis előjáró beszéd, mert azon a kiállításon, amelyről szólni akarunk, többek közt egy olyan művész is szerepel, amilyen *Szüle Péter*. Kevés arisztokratikusabb festő él és alkot ma a világon ennél a szinmagyar piktornál. A Munkácsy-féle grand-styl folytatója Szüle Péter, akire tán rámondható, hogy „akadémikus", hogy „konzervatív", de hisz épp ez az! Aki *igy* tud, aki *igy* mer manapság akadémikus és konzervativ lenni, az — akárhogy is, — de jó festő. Mert nála az „akadémia" a finomságnak és nemességnek olyan értékeit jelenti, amelyek az idők és izlések minden változásán át is kimagasló festői értékek maradnak. Nézzük csak a bécsi Collegium Hungaricum számára festett Bessenyei-kompozícióját. Minő egyszerűség az előadásmódban, minő átszürt, szinte semlegesitett szinek! És mégis, — mennyi történelmi levegő, ezen innen és tul pedig, mennyi nagy és elsőrangu kvalitás! De nemcsak ez a munkája, hanem a többi is, egytől-egyig, hogy csak a legkiemelkedőbbeket emlitsük: *Mari néni*, *Öreg asszony bottal*, *Önarckép*, — azzal az abszolut festői varázsszal teljesek, amely előtt a legforradalmibb fiatalság sem fintorítja el az orrát, mert megérzi rajta azt, amit a németek Ewigkeitszugnak, a maradandóság vonásának neveznek. Hiába, a jó akadémia, a jó atelier-kultura még ma sem megvetendő!

Burghardt Rezső is körülbelül ebbe a kategóriába tartozik, ami munkásságának törekvéseit illeti. Nem impresszionista, nem is naturalista, egyszerüen: szép tájak festője. Levegőjelenségeké. Fénypillanatoké. Festményei közül a Hullámjáték, néhány tabáni részlet, a kitünő világitásu Hollandi táj, különösen szépek. *Vass Elemér* egyre elegánsabba és

Utalványozza «.....» főosztály:

A könyv lapszáma	Számlázás

Szüle Péter

8 M. Ú. 930. III 15

A Műcsarnok Tavaszi Tárlata

A *Műcsarnok* holnap megnyiló tavaszi tárlatán az el ő, hatodik és hetedik teremben a Képzőművészeti Társulat tagjai állítanak ki. Itt Szüle, Zádor, Vidovszky, Balló, Nadler egy-egy képe emelkedik messze az anyag fölé. A második teremben a Benczur Társaság tagjai között néhány igen kitünő képpel szerepel *Udvary* Pál, freskótervéket mutat be *Udvary* Géza. A harmadik teremben *Gábor* Móricot, *Remsey* Jenőt kell felemliteni. Az ötödik terem a *Paál László Társaságé.* Itt már új, friss törekvéseknek örülhetünk. *Lakatos* Artúr, *Feszty* Masa, *Rózsaffy* Dezső, *Vadász* Endre, *Vesztróczy* Manó, *Fehér* József képei mind új eredményekről számolnak be. A nyolcadik terem a Kupeczky Társaságé, a kilencedik teremben a Magyar Képzőművészek Egyesülete gyüjtötte össze anyagát. *Csalány* Béla barnatónusú, meleg hangulatú tájképei állitanak itt meg. A tizedik teremben van a KUT, amely felvonultatta a legjobb erőit. *Bornemissza, Márffy, Derkovics, Cselényi-Walleshausen, Szobotka, Berény, Bor, Egry, Kmetty, Halápy, Szőnyi* egy-egy képe nagyszerüen bizonyitja az új piktura döntő értékeit, a legtöbb terem konzervativ szempontból is gyenge anyagával szemben.

Halápy Ede, *Sándorné Grosz* Mária neveit jegyeztük még fel a hátralevő termekben. A szobrászok közül *Lányi* Dezső, *Margó* Ede, *Gosztonyi* Alice és a KUT termében *Mészáros* László, *Meggyessy* Ferenc, *Varga* Julia szerepel egy-egy reprezentáns alkotással. Külön teremben vannak az épitészek, itt *Ray* Rezső modern stílusú monumentális tervei a legérdekesebbek.

m—i.

Ú.O. 1930. III. 15.

[illegible] a *Nagy Spiónázs* legelső mű-
vészei, akiknél *az egyes ember győz, az, aki bátran és új eszmékkel keresi az útját.* Ezeket a nagy és veszélyes kémkedési hadjáratokat az teszi mindenki számára érdekessé, ami bennük, még mindig és jogosan, emberi romantikával színezi az eseményeket: *a spiónoknak, férfiaknak és nőknek, egyéni, külön sorsa.*

Ezekről a sorsokról fog beszélni H. R. *Berndoff* ragyogó tollal megírt műve, a német könyvpiac egyik legújabb nagy sikere, amelyet eddgig *a világ 11 nyelvére* fordítottak le és amelyet

március 29-én

megjelenő számában, *Ráskay* László fordításában és egészoldalas napi

Büle Péter

EST Szombat, 1930. március 15.

Megnyilt a tavaszi tárlat

— *Az Est tudósítójától* —

Az idei tavaszi tárlat talán még szomorúbb, mint az eddigiek voltak. Önkéntelenül felvetődik a kérdés, *érdemes-e ilyen kiállításokat rendezni?* A statisztika azt mondja, hogy a legutolsó kiállítást is hatvanezren látogatták meg. A közönség tehát *érdeklődik.* Ha ez így van, akkor *a publikum ellen vétenek azok, akik így akarják bemutatni a mai magyar képzőművészetet,* amely kétségtelenül megérdemel minden tiszteletet.

A rendezésben van tehát a hiba. Érdektelen festők gyenge képeikkel elárasztják a Műcsarnok összes termeit és az *egynéhány jobb munka valósággal elvész a khaoszban.* A legnagyobb művészeink hiányoznak, szinte távollétükkel tüntetnek. A főváros azért bocsátotta a rendezőség rendelkezésére a tulajdonában lévő Műcsarnokot, hogy az egész magyar képzőművészet bemutató hajlékot kapjon. Úgylátszik, egyes csoportok kerekedtek felül, amelyek meg vannak elégedve azzal, hogy a saját képeiket mutogatják, holott *egyengetni kellene az utat a komoly művészek előtt,* mert aki már elért valamit, nem hajlandó a kicsinyesség akadályain keresztül vergődni és a képei kiállításáért harcolni, hiszen *nem neki van szüksége a tárlatra, hanem a tárlat nívóját emelnék ezek a munkák.*

Nem jelent ez egyoldalú állásfoglalást, mert a *jó konzervativ művészek éppen úgy hiányoznak, mint a modern mesterek* és ha meg is jelennek, nem a jobb munkákat adják oda. A *Műcsarnok egész szellemén kell változtatni,* éppen azért, mert a közönség szempontjából ez a kiállítóhelyiség könnyen hozzáférhető.

Az első úgynevezett reprezentációs terem talán a legsivárabb. Ha nem volna ott *Szüle, Vidovszky, Kunfi, Balló, Zádor* néhány képe, Márton-nak rajza, úgy mindenki érdektelenül menne el a terem mellett. A Benczur-társaság sem vonult fel a szokott erővel. *Lányi* Dezső néhány szobra, *Katona* Nándor, *Tolnai* Ákos, *Heintz* Henrik, *Jeges* és még néhányan tartják a nívót. Azután a Képzőművészek Egyesülete tömegképei következnek.

Nagyon gazdag a szoborcsarnok Farkas Zoltán, Srubek Gyula, Sóváry János, Berán Lajos, Istók János, Bory Jenő és még sokan küldték el szobraikat.

Paál László társaságában ezúttal *Lokatos* Artúr, *Feszty* Masa, *Bellányi* Viktor és *Ékes* Lajos tünnek ki.

A jobboldali termek a nagy képtömeg ellenére *üresek. Márk* Lajos, *Brüll* Aladár, gyügyei *Nagy* Zsiga, *Benghardt* Ákos, *Wellisch* Margit és még néhány kép előtt lehet megállni.

A KUT talán az egyetlen, amely saját termében törekvéseiről egységes képet tud adni. Ismert embereivel jelent meg.

A baloldali termekben *Diósy* Antal, *Halápy* Ede, *Boldizsár* István, *Rákosiné Geönczy* Ilona s még egy-pár nevet lehetne feljegyezni.

A magyar építészet is felvonult, mutatják a kísérletek, hogy hiába gördülnek a technikai lebonyolítások elé akadályok, a magyar építészek álmai magasan szárnyalnak.

három nap múlva tényleg meg
halt.

Beszéljen arról a levesről, amelyet január végén Szabó Lászlóné hozott az urának.

— Igen, kérem, hozott *Szabó* László
né levest. Annak felét aznap ette meg
az uram, a felét pedig másnap.

— *Hogyan élt maga az urával?*

— Be tudom igazolni, hogy *boldogan éltünk, imádtuk egymást, boldogabb pár nem volt egész Tiszakürtön*

— A nyomozás szerint nem igaz e
a jó viszony.

Magát a férje nem is tűrte meg a betegágya mellett.

Semmit el nem fogadott a maga kezéből. *Tanuk vannak rá, hogy ha magával valamivel meg akarta etetni vagy inni adott neki, ezt mondta:*

— Mit akarsz már megint beadni nekem, te bűnös asszony?

— *Hamis tanuk ezek, elnök úr, arra törekszenek, hogy a haszonélvezetet elvegyék tőlem.*

— Arra is tanu van, hogy a temetés után maga többek előtt aztmondotta:

— *Nem tudom, miért halt meg ilyen hamar, pedig*

én nem csináltam neki semmit.

Nem a lelkiismeret beszélt magából

— *Nem mondtam, kérem, semmi ilyesmit.*

n az uramat!“

— Voltam náluk, igaz, de nem ez
mondtam nekik, hanem azt mondtam
hogy *ha gyanus lenne valakinek a uram halála, én magam, a saját költségemen felvetetném.*

Maga a csendőrök előtt is beismerte, hogy felkereste Kaszásékat és kérte, hogy ne beszéljenek.

— Kierőszakolták belőlem ezt a vallomást.

— Jóba volt maga *Szabó* Lászlóné val?

— Igen, nagyon jóba voltam.

Szüle Péter

MŰVÉSZET

Tavaszi tárlat

A holnap megnyíló *Műcsarnok* megint egyszer egyesületek és társaságokként különválaszkva mutatja be a tavaszi tárlat anyagát. Bár néhány nagyobb művésztestület újból távol maradt, mégis kilenc egyesület kért külön termeket a kiállításon, amely ebben a formában is a szokott műcsarnoki kiállítások jellegzetességeit hozza. Az ilyen tömeges felvonultatások természetesen mindig kénytelenek nagyon vegyes értékű matériával dolgozni — bár az egyes társaságok keretén belül szigorúbb kiválasztás sokat segíthetne.

A legnagyobb helyet a *Képzőművészeti Társulat* törzstagjai foglalják le s termeikben *Szüle* Péter négy erőteljes és érdekes portréja, *Zádor* István meghitt interieurje és női arcképe, *Benkárd* „Zsuzsannája", *Czencz* János egészséges félaktja, *Vidovszky* tiszta tájképe, *Balló* portréja, *Márk* Lajos szines „Ünnepe" *Boruth* kisgenreje, *Kukán* studiumfeje, *Révész* két naturalisztikus figurája, *Kövesdy* női tanulmánya, *Szlányi* és *Hóry* tájképei. *Lowagh* Ernesztin miniatürjei, *Nagy* Zsiga kompoziciója, *Edvi Illés* interieurje, *Brüll* Aladár egy bibliai hableánya, *Gál* János tavaszi hangulata és *Fried* Pál cigányleánya adják a tárlat komoly értékeit. Rajtuk kívül itt egy-egy jó képet kapunk *Mihalovits, Major, Barkász, Zombory, Szentistvány, Márton* Ferenc, *Kunffy, Juszkó, Gachál, Kövér* Gyula, *Moldován, Szántó* Mária, *Dietrich* és *Nagy* Vilmos műterméből.

A *Benczúr*-társaság csoportját *Lányi* Dezső ötletes kis kütcsoportja kezdi meg s ugyancsak tőle szerepel itt néhány értékes új szobor-portréstudium. *Ligeti* egy férfiaktja és *Margó* két kisebb szoborkompoziciója adnak itt külön hangsulyt. A festők közül *Burghardt* Rezső, *Katona* Nándor, *Gy. Sándor, Tolnay* és *Gimes* ismert kvalitásokkal szép tájképeket hoztak. *Aldor, Udvary* Pál és *Kunwald* portrékkal szerepelnek. A társaság újabb törekvésű emberei közül *Jeges* és *Heintz* szerepelnek érdekes kompoziciókkal.

A *Magyar Képzőművészek Egyesülete* termeiben *Gyenes* csendéletei, *Darvassy* „Hálóvető"-je, *Remsey* dekorativ kompoziciói, *Náray* arcképstudiuma, *Igaly* olasz városa, *Gaál* Ferenc genreje, *Gábor* Móric női feje, Zs. *Hadzsi* Olga aktja, *Turmayer* Sándor eleven önarcképe és kis tájképe, *Bardócz* Dezső férfiaremása, *Pörge* kis studiumainak közvetlensége kérnek külön figyelmet.

A *Paál László*-társaság kistermében *Fáy* Dezső, *Vadász, Szigeti, Lakatos, Festy* Masa, *Rózsaffy, Biró, Vesztróczy* és csabai *Ékes* ismert nevein és képességein kívül új név *Fehér* József, aki két jó tájképpel kapott helyet.

A *Kupeczky*-társaság csoportjából *Prohászka* festőnője, *Basilides* Sándor két tájképe, *Szokol* portréja, *Kézdi-Kovács* kompoziciója, *Emanuel* női feje, R. *Bauer* Erzsi, *Radnay, Asztalos* és *Oláh* egy-egy képe emelhetők ki.

A *Cennini*-társaság *Hende* és *Leszkovszky* egyházi kompozicióit és *Diósy* finom akvarelljeit mutatja be.

A festőnők külön csoportjában, a *Magyar Képzőművésznők Egyesületének* termében *Edvi Illésné* önarcképe, *Lovass* Piroska aktja, *Klauner* Mariska interieurje, *Bartonicz* Anna kompoziciója, *Schütz* Julia tájképe, *Dolányi* Ida tanulmányfeje, *Beck Schwartz* Elza tanulmánya, *Szuly* Angela parkja, *Porter* Paula női arcképe, *Tobisch* Ilona viharja, *Veres* Iza és *Hajdu* Anna egy-egy képe adnak tudást és készséget.

Mind e csoportoktól távol és idegenül hat itt a *Képzőművészek Uj Társaságának* terme, főleg, hogy a távolmaradt egyesületek éppen az átmenetet adták volna meg ezekhez a legszélsőbb művészi törekvésekhez. A *KUT* egyébként reprezentáns neveit vonultatja fel: *Márffyt, Bérczyt, Szőnyit, Kmettyt, Egrit, Kádárt, Czigányt*, a fiatalabbak közül pedig *Szobotkát, Derkovicsot, Wallesshausent Kliet, Schönbergert*, a szobrászok közül: *Medgyessyt, Mészárost* és *Littmannt* jellegzetes dolgaikkal.

A külön szobrászati teremben új név *Dedinszky* Elemér, aki „Mária mennybemenetelén" stiláris tudást és jó kulturát mutat. A többiek közül *Skrubek* derüs figurája, *Horváth* Árpád dekorativ kompoziciója, *Gábor Keviczky, Kovács* Pál, *Berán, Istók* és *Kaszab* portréi, *Somló* Sári „Szent Imréje", *Villám* Rózsa aktja, *Zilzer* Hajnalka és *Schaffner* Rózsa kerámiai, a plakettművészek közül pedig *Farkas* Zoltán, *Técsy* és a nagyon finom *Baranyai* Ilona és *Madarassy* érmei számíthatnak közönségsikerre is.

Ez alkalommal külön teremben helyezték el az építészeti terveket is. Itt *Gyenes* Lajos és *Neuschloss* Kornél külön és együttes modern tervei, *Sebestyén* gazdag szinházelgondolása, *Ray, Gregersen, Thomas* és *Frisch* egy-egy elképzelése ragadják meg a figyelmet.

Gv. T.

OR

ORT

n és az abszolu
s volt a szenzáció
kardmérkőzésnel
a testvérét sa himélte

*25*023 155 178 231 348 422 470 730 922
*26*022 051 647 703 817 847 957 994
*27*170 246 266 326 358 457 546 548 746 761 788 898
*28*088 113 136 297 559 587 595 763 938 987
*29*034 093 393 396 447 497 586 603 637 712 812 882 909
*30*094 111 388 520 577 947
*31*040 046 156 517 531 541 693 908
*32*080 116 145 236 249 284 285 289 290 333 369 444 626 848 859 907
*33*038 115 133 224 327 336 429 538 950 985
*34*067 333 398 452 560 644 817 922 949
*35*064 141 217 285 337 415 456 493 506 508 511 562 685 799 857
*36*072 085 130 179 193 282 315 373 426 489 542 869
*37*035 175 176 228 379 451 498 527 540 683 899 943 946
*38*155 158 162 210 232 259 275 354 378 407 604 644 701 962 990
*39*166 176 192 211 413 451 736 857 999
*40*009 160 194 664 704 926 998
*41*040 063 080 094 105 143 233 378 408 582 711 787 793 901
*42*110 300 564 636 764 782 843 961
*43*020 208 315 340 357 389 414 485 538 604 616 741 857 861
*44*014 083 101 594 876 921 924 973
*45*078 185 314 364 445 570 647 667 729 924 926
*46*033 293 331 391 396457 742 780 784 904 956
*47*111 118 288 397 459
*48*200 212 290 304 322 338 447 463 526 660 863 912 986
*49*010 265 366 490 580 884 904
*50*363 502 612 700 748 769
*51*044 120 189 284 438 482 727 842 864 868
*52*033 155 171 176 225 268 297 353 356 392 520 543 658 703 996
*53*010 014 081 279 381 408 573 622 711 807 854 938 955
*54*015 068 077 089 265 295 337 588 597 744 771 787 889 921 928 932
*55*141 198 385 401 461 532 582 773 794
*56*085 212 273 278 302 390 405 499 536 587 708 854 941 978
*57*054 158 284 416 754 786 962 986
*58*047 155 223 438 629 631 773 907
*59*004 052 214 216 254 383 395 467 487 510 520 535 587 643 765 788 789 798 977 978 994 999
*60*282 318 458 608 620 710 799
*61*051 153 158 161 264 568 583 605 626 795 802 810 812
*62*193 212 260 261 267 460 470 731 806 871 883
*63*052 073 117 263 437 546 570 579 596 692 706 728 923 963
*64*113 271 382 421 440 470 591 701 833
*65*079 186 391 481 620 665 801 832 926
*66*029 079 153 252 397 448 454 558 584 674
*67*005 006 032 033 049 212 290 413 457 554 663 695 706 947 977
*68*127 167 220 214 257 261 373 488 545 593 617 637 655 707 714 958
*69*062 298 381 388 739 891 938 981
*70*002 312 352 544 556 873 881 898 919
*71*172 302 003 627 658 728 729 750 798 818 874 994
*72*039 169 309 359 371 544 738 884 931 933
*73*025 230 297 370 476 495 546 717 798 834

Szüle Péter festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Szüle Péter (Cegléd, 1886. jun. 25. -- Bp., 1944. febr. 4.): festő. Bp.-en a Képzőművészeti Főisk.-n Ferenczy Károly, Balló Ede és Zemplényi Tivadar voltak mesterei. Fiatalon a szolnoki művésztelepre került, ahol 1928-ig dolgozott. Sötétbarnás tónusu arcképeinek modelljei szegényemberek, csavargók voltak (Csavargófej). Az ezt követő időkben számos aktkompoziciót, majd a szolnoki szegényparasztok életéből vett jeleneteket festett (Panni néni). Később az impresszionizmus hatására szinei kivilágosodtak (Cselédlány tálcával, Zagyvapart). 1923-ban és 1929-ben az Ernst Muzeumban, 1924-ben és 1934-ben a Mücsarnokban volt kiállitása. Számos dijat nyert (1920, 1927, 1940). Több művét őrzi az MNG. -- Irod. Felvinczi Takács Zoltán: Sz.P. (Bp., 1923); Dévényi Iván: Sz.P. (Művészet, 1966. szept.).

M.O. 929. XII. 22 9

Téli tárlat a Műcsarnokban

A béke ünnepére békés, esöndes kiállítás nyílik a Műcsarnok termeiben. Nincsenek itt nyugtalan, új művészi problémákkal viaskodó fiatalok, azok a festők és szobrászok szerepelnek ezen a tárlaton is, akik változatlan meggyőződéssel a régi művészi irányok frontját tartják az egyre előbbretörő új törekvésekkel szemben.

Ennek a művészcsoportnak megvan a maga régi, kitartó közönsége, amely a nagyközönség legszélesebb rétegeiből toborzódik, amely idegenkedik minden újítástól s inkább szereti azokat, akik a régi nagyok hagyományait változatlanul követve, több vagy kevesebb tehetséggel igyekeznek kifejezni művészi mondanivalóikat. Ez a közönség bizonyosan örülni fog megint annak, hogy a Műcsarnok valamennyi termét megtöltötték a szorgalmas festők és szobrászok és ebben az anyagban még a szigorú kritikus szeme is megakad néhány olyan alkotáson, amelynek készítőjét feljegyezni érdemes.

Ilyen elsősorban *Szülő Péter* néhány szép képe, azután *Vidovszky* Béla, *László* Fülöp, *Zádor* István, *Udvari*, *Kövér*, *Czencz*, *Olgyay* Viktor, *Oláh* Sándor, *Halassy* Tibor, *Szántó* Mária, M. *Martinovics* Gabriella, *Burghardt* egy-egy festménye.

A szobrászok közül *Lux* Elek, *Lányi*, *Istók*, *Gosztonyi* Alice, *Bartha* Lajos, *Siklódy* nevét jegyeztük föl.

A bejárat mellett külön teremben örömmel üdvözölhetjük ismét a *hódmezővásárhelyi kerámikusok pompás anyagát*. Ez a műhely nagyszerűen megértette a mai magyar iparművészetnek azt a feladatát, hogy a fájdalmasan pusztuló magyar népművészetet próbálják tudatos iparművészetté fejleszteni. A régi magyar kerámia motívumait, színeit vették alapul és gyönyörű eredményeket értek el, különösen kék tálaik és tányérjaik és zöld edényeik mély színei szépek.

m—l.

M.O.929.XII.22.

Szülő Péter

(8). Vasárnap este: *Légy jó mindhalálig.* Irta: *Móricz Zsigmond* (*Vaszary* Piri, *Somogyi* Erzsi, *Tasnády* Ilona, *Vizváry* Mariska, *Igky* Erzsi, *Rózsahegyi* Kálmán, *Kürthy*) (½8) A híres, megható regény színpadi változata.

Szüle Péter

Műcsarnok téli tárlatán szerepel.

„*Szüle* Péter aszketikusan komoly, férfias művészetét már többször méltattuk. A kevesek közé tartozik, akik örökké magukban ásnak, keveset és nem szívesen beszélnek, de egy-egy tömör szavukban minden benne van. *Szüle* Péter *Öreg festő*-je, *Öreg ember*-e klasszikus darab.

NU. 929. XII. 22.

MH. 929.XX.22.

Szüle

KIÁLLÍTÁSOK

Műcsarnok

A megszokott téli tárlat helyett téli kiállítás a Műcsarnokban. Egy kicsit olyan összeállítású, mint néhány esztendő előtt a hivatalos tárlatok voltak. Néhány név kivételével nem a legelső rangsor. Viszont szigorúan kizárva minden, ami merészebb kísérlet, új szándék, új próbálkozás, elmélyülés a piktúra újabb problémáiba. Semmi olyan, ami túlérne a mai átlagos közönség felfogóképességén. Valahogy nyílt és becsületes bevallása, hogy ez a tárlat nem művészi eseménynek, hanem ajándékozó ünnepek előtti aktuális bemutatásnak készült. Ilyen szempontból nagyon sok mindenben tetszetős látnivalót ad a publikumnak.

A mi szempontunkból ezentúl szívesen konstatáljuk, hogy néhány művész ebből a táborból komoly kvalitásokkal és jó teljesítményekkel is szerepel, ha egyikük sem szolgál is a maga útján meglepetéssel. Ezek közül való elsősorban *Szüle* érdekes emberlátása néhány nagyobb stúdiumon, *Czencz* János színes és hatásos kollekciója nagyrészt jól drapírozott női aktokból. *Olgyai* hagyatékának előkelő grafikai sorozata, a konzervatív csoportból *László* Fülöp és *Karlovszky* egy-egy portréja, más irányban pedig *Zádor* gyengéd női arcmása, *Benkhardt* egy jó portréja, *Kukán*, *Poll* Hugó, *Aradi-Edvi* Illés és a régebbi mesterek közül *Szlányi* Lajos nagyobb szériái.

Szüle Péter

Műcsarnok téli kiállításán szerepel.

Komoly törekvést és megoldást jelentenek ismét *Szüle* Péter nyugodt, nagy studiumai, aki mellett a nagytermekben *Benkhárt* tiszta vadászfigurája, *Vigh* Bertalan, *Tatz*, *Kukán*, *Áldor*, *Merész*, *Nádler* és *Oláh* Sándor egy-egy portréja jó és érdekes. A többi termek arcképfestői közül: *Zádor* István finomrajzi női portréja mellett *Bánovszky* Miklós, *Endrei*, *Brüll* Aladár, *Boruth*, *Gábor* Mórie, *Vámossyné*, *Elecöd* Karola, *Bardócz*, *Semjey*, *Szokoll* Vilibáld. *Tamássy* Miklós egy-egy arcmásán kívül néhai *Hegedüs* Géza négy tanulmányfeje komoly látnivaló.

P.Ö.M. 929. XII-22.

Az Est 929. XII. 22.

Szüle F.

Téli kiállítás a Műcsarnokban

— *Az Est tudósítójától* —

Egy csomó szegény festő és szobrász megint csak összehordta szorgalmának termését és kirakta a Műcsarnok falaira, hogy vásárt csapjon. Tél van, jön a karácsony, az újesztendő, kell a pénz egy kis örömre, élelemre, ruhára, házbérre, adóra, a gyermekek nevelésére: bizony mindazoknak, akik itt megjelentek, nagyon kéne egy kis élénk üzleti forgalom. Talán rátekint a szerencse a derék polgárokra s az is elad, aki árut liferált, meg az is, aki művészetet hozott. Így aztán, a béke és szeretet ünnepe előtt, ne is nagyon akadékoskodjunk ebben a nagy képkereskedésben: kívánjunk mindenkinek jó vásárt. És sok látogatót a Műcsarnoknak.

Még egy kis művészi örömet is találunk, ha nagyon keresünk. Ezt pedig *Szülc Péternek*, *Burghardtnak*, a kitűnő tájképfestőnek, a fiatal *Horváthnak*, *Czenczeznek*, *Nagy Zsigmondnak*, *Vidovszkynak*, *László Fülöpnek*, *Brüllnek*, *Benkhardtnak*, *Aldornak*, meg E. *Gachalnak* köszönhetjük.

De említsük még meg *Udvary*, *Endrey*, *Zombory*, *Kövér*, *Kunvald*, *Romek*, *Merész*, *Nyilassy*, *Sz. Gyenes*, *L. Hegedüs*, *Oláh Sándor*, *Jézsa*, *Juszkó*, *Aradi Edvi Illés*, *Náray*, *Szlányi*, *Kövesdy* és *Remsey* nevét a nagy tömegből.

A szobrászok termében *Lux*, *Szigeti*, *Istók*, *Csillag*, *Siklódy*, *Lányi* (Zilahy Lajos feje igen szép), *Gábor* és *Nemes* egy-egy munkája érdemel említést.

Ismét megjelentek a *hódmezővásárhelyi kerámikusok* s királják válogatott szép szobraikat. Idei anyaguk különösen gazdag és üdvös, a kedves ajándéktárgyak egész tömegével bizonyítják ennek a népies művészetnek fejlődésképességét és értékességét.

(—ny.)

Vasárnap, 1929. december 22. AZEST

A hágai konferencia bukását jósolja

nek természetesen a
előadói jelentést kel
Francia oldalon úgy
előtt két héttel e tek

**az angol külügymi
intézett a magyar
különösen az irá
várható-e az optán
zése a közeli nemz
lások sc**

Francia informátor
*magyar kormány a
zésre való készségét
válaszolta*, hogy

**álláspontja szerint
rációk rendezésére
gyalások nem ho
ba az optáns ügy**

Szüle Péter

Részt vesz a Magyar Arcképfestól Társasága kiállitásán

N.U.930.X.21.

Szüle Péter

K.

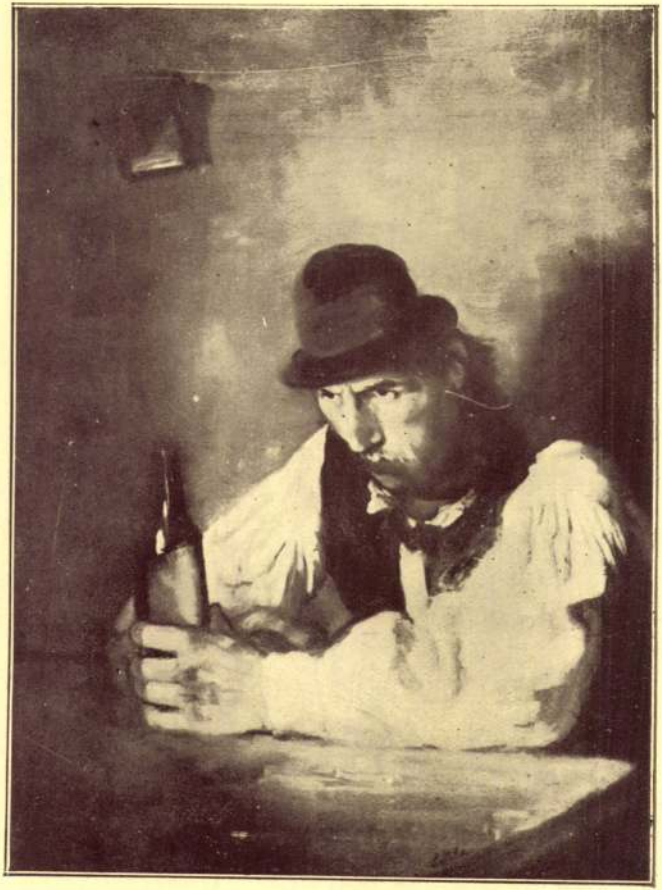

Magyar Nemzet, Budapest
1939. 5. 17.

Gond. Szüle Péter olajfestménye

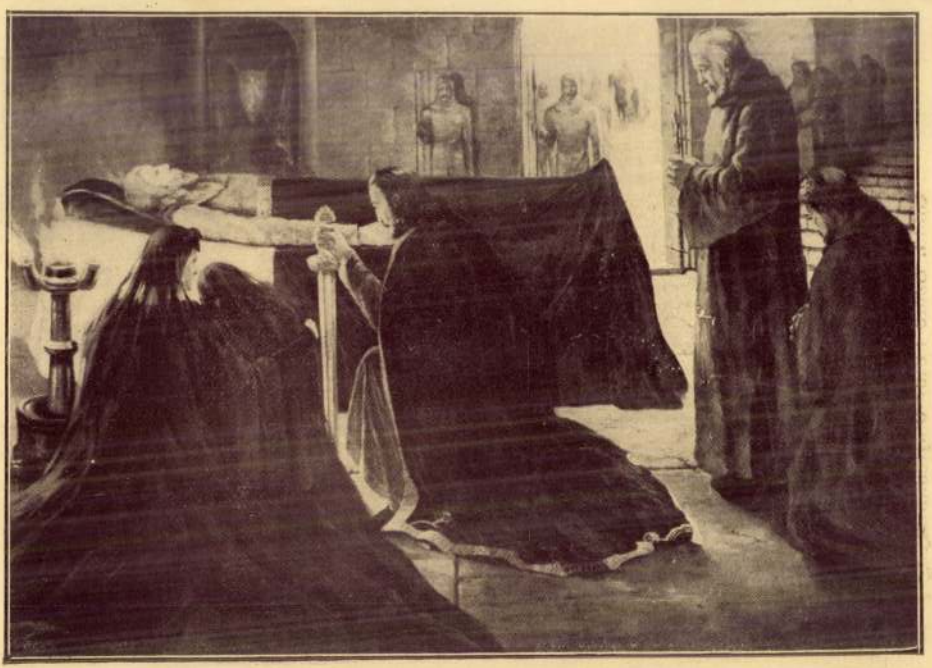

Szent István fogadalma apja ravatalánál. Vitéz Takáchné Szvoboda M. olajfestménye

SZŰLE PÉTER: Dr. HERCZ MÓR

Az Arcképfestők Társasága kiállításáról

Nem is állítottak ki mást mint tájképet. Gyűjteményük épp ezért nélkülözi a változatosságot, de nem a frisseséget, mert beszorítva a téma azonosságába, megnyilatkozásaik, festői vénájuk bőségeson ontja a tájak mindig más és más hangulatait. Horváth Bélánál még a tájképi motivumok is gyakran azonosak, kifejezésmódjuk azonban egyre variálódik. Mig Horváth Béla kizáróan olajba transzponálja tájképi élményeit, addig Major Jenő a pasztell mesterének is bizonyul. Horváth is, Major is nemcsak nagy festői kulturával, de érzékeny lélekkel is állnak a természet előtt. Ezért van az, hogy mindig van mondanivalójuk. Nem lehet ugyanezt állítani a harmadik tájképészről, Sárdy Brutusról.

Szüle Péter

K

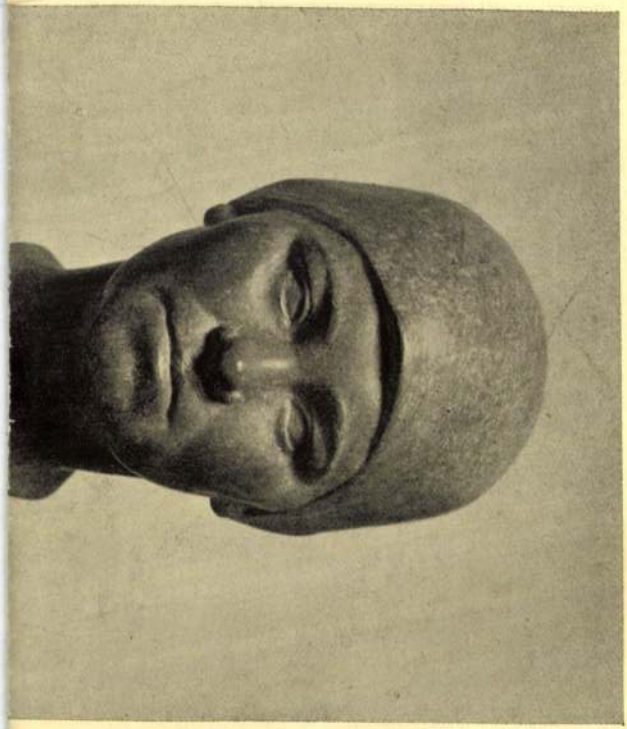

KMTars Horthy jub. kiall
1939-40.

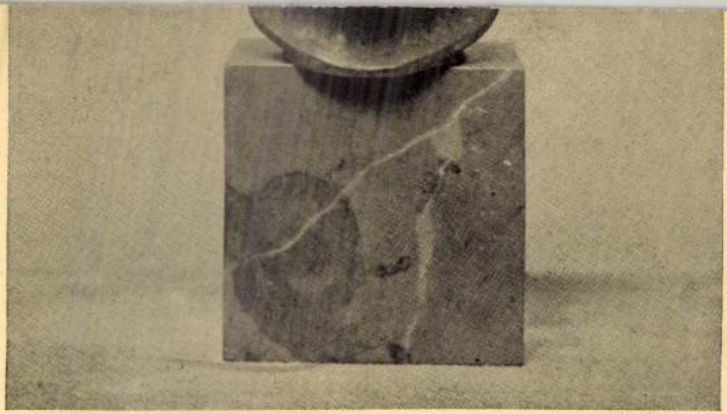

Telcs Ede: Marcsa

Szaile Péter festő

Művészet, 1940

V. évf. 35. sz. 83. o.

kende Béla: Egy polgári képgyűj te-
mény.

Szüle Péter Kiállítása az Ernstben.

8 órai Ujság.
1929. II. 2., 5.
(: Kritika :)

Szüle Péter festö.

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Szüle Péter, fertő

Lázár Béla, Az Ernst Múzeum modern művészetűkért

Műgyűjtő 1928. XI. 310-311.

Szüle Péter festő.

Katol.Szemle.1930.II.1911-18.l.

Szüle Péter festő.

Katol.Szemle.1931.II.903-10.l.

Szüle Péter festö.

Katol.Szemle.1932.II.54-60.l.

Szüle Péter festö.

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

Szüle Péter

Katol.Szemle.1942.89-91.l.

Szüle Péter

Katol.Szemle.1931.I.291-95.l.

Szüle Péter festö.

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Szūle Péter festő

Budapesti Szemle CCXXXIV.
1934. 347-364. Gál Ervin: Kép-
zőművészet

Kerényi Jenő szobrász

154, 178,

Szüle Péter festő

Budapesti Szemle CCI. 1926.
290-310. o. Ybl Ervin: Kép-
zőművészet

Liszt Ferenc

223/

Szüle Péter festő

Budapesti Szemle CLXXXV.
1921. 67-83. o. Berzeviczy Al-
bert: Festészetünk áttekin-
tése az utolsó hét évben

Szüle Péter festő

Magyar Müvészet 1925.369-392.o.
Gerő Ödön:Az akt-kiállitás.

Szüle Péter festő

Magyar Müvészet 1925.583-584.o.
Kiállitások.

Szüle Péter festő

Népszava 1923. jan. 6. 7. o.
Kiállitások

Szüle Péter, festő

Pásztortúr, 1928. 4 sz.
88. l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf.230.sz., l.o.

lekóház/Bp., Váci-u.19/

Szüle Péter festő

Pásztortüz, 1930. 8 sz.
192. l.
Magyar kultúrkiónika.

Szinbe Péter festő

Magyar Művészet, 1926

35-36.o.

A Szinnei társaság emlékkiállítása.

München (Szüle Péter utarà[illegible]omás

Pásztortűr, 1928. 4 sz.

88 l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Cegléd (Szüle Péter szülőhelye)

Pásztortúr, 1928. 4 sz.

88 l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Ujpest (Szüle Péter tartózkodási helye)

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
68 l.;
Dr. Décsi Géza: Szüle Péter

Iparművészeti Múzeum

Pásztortűz, 1928.4 sz.

88. l.

Dr. Décsi Géza: Fülep Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf., 233.sz., l.o.

z. Kloich-ház, Bogdány

Művészeti oktatás

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
88. l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf.230.sz.,6.o.

Butor- tükör- és Kép- antiquarium
/Pest, Háromkorona-u.18/

Iparművészeti főiskola Budapest

Pásztortűz, 1928. 4 sz.

88 l.

Dr. Décsi Géza: Kőrösi Péter

Mintarajziskola Budapest

Pásztortűz, 1928. 4 sz.:
88 l.:
Dr. Décsi Géza: Szüle Péter

Mű pártolás

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
88. l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf.234.sz., I.o.

Patkó-ház, Perkáta

Műpártolás (Szépművészeti Museum 7 ké
pet vesz meg Szűle Pétertől)

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
88-90 l.
Dr. Décsei Gera: Szűle Péter

~~Ösztönedig~~ (Szüle Péter)
Vizsgálatás

Szimmyei Társaság aranyérme

Pásztortűn, 1928. 4 sz.

88 l.

Dr. Décsei Géva: Szüle Péter

Halmos féle ösztöndíj (gerve díj)

Pásztortűr, 1928. 4 sz.
88 l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Halmos féle gevre-dij

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
88. l.
Dr. Décsei Geia: Szüle Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf.233.sz.,1.o.

Budapesti lakóház/Herminamező 12-13/

Nagy állami aranyérem

Pásztortűz, 1928. 4 sz.

88. l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV. évf, 234. sz., l. o.

Z. Andrejkovits-ház, Baán

Szépmüvészeti Museum Budapest

Pásztortűr, 1928. 4 sz.
88 l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Szüle Péter festő.

Mibarát.1923.III.22.1.

Szule-Péter festő

Pesti Hirlap. 1926. febr. 4. 14

Szinyei Merse Pál emlékünnepe

Szüle Péter festö.

Mibarát.1923.III.24.1.

Szüle Péter festö.

Népszava.1924.XI.1. 9.l.

Szüle Péter festő

Pesti Hilap. 1923. ápr. 15. 7

k. k. l. a Bruczer Poisoság mű Eiállítása

Szüle Péter festő

Pesti Hirlap. 1923. nov. 30. 5

A Vapzonnentő Vasár Kasaerenyi aukciója

Szűcs Péter fényk.

Pesti Hírlap. 1923. dec. 8. 9

Kérdi: kapcsolatok

Szűcs Péter festő

Pesti Hírlap. 1920. jan. 10. 4

a Téli Kiállítás anyagából

Szüle Péter festő

Pesti Hilap. 1924. jan. 27. 8

a rapponmentő Vasár XXII. ankúó-kiállítása

Szüle Péter festő

Pesti Hilap. 1924. jul. 13. 9-10

Szögló aladár: Magyar festők között

a Tisza partján

Szülő Péter

8 óran. Nyitag, testó

1925 márc. 15.

Szüle Péter
Lestő

8 órai lipcsej
1924 nemet. 16 7.l.

Kürle Péter Sestő

Bórai Listáp

1924 okt. 26. 6 l.

Zule Péter festőművén

8 órai Ujedj.
1929. II. 2., 5.
(: Kritika. :)

Szüle Péter.

8 órai Ujság.
1930. XII. 21., 6.
(:Kritika:)

Szüle Péter.

8 órai Ujság.
1929. XII. 22., 4.
(: Kritika. :)

Szüle Péter festő

Pesti Hirlap. 1923. jan. 6. 8

K. k. l. Márk Lajos és késérete...

Szüle Péter festő

Magyar Művészet 1925.283.o.
Szolnokon...

Táblak ép. „Panni néni" Szüle

Pesti Hirlap. 1925. dec. 13. 2

---

k. k. l. Ej Eiderítős az Ernst-mezőrumban

Táblakép. „Bibliaolvasó nő," Szüle

Pesti Hirlap. 1925. dec. 13. 2

K. k. h. Ujkiállítás az Ernst-museumban

Táblakép. „Felolvasás", Szüle

Pesti Hirlap. 1925. dec. 13. 2

k. k. l. Ujkiállítás az Ernst-museumban

Szüle Péter

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 30. sz. 127. l.

Kende Béla: V. Alemzeti képzőművészeti kiállítás kassán.

Szüle Péter

festő

Műnémet, 1938. III. évf. 20 sz. 120. l.

Egyházi és világi képzőművészeti kiállítás Szegeden.

Szüle Péter

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 24-26. sz. 52. l.

Eredeti árpád: Ernst kiállítások.

Szüle Péter

festő

Művészet, 1939. IV. pár. 27. n. 69. l.

Kende Béla: A föv. kaptár uj szerzeményeinek kiállítása.

Szüle Péter festő

Magyar Művészet 1925.388.o.
Kiállitások.

München (Szüle Péter tanulmány utra megjide)

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
88. l.

Dr. Décsei géza: Szüle Péter

Rossi

Pester Lloyd, 1867

XIV.évf.230.sz.,5.o.

egy emeletes ház /Háromtrombita-u

Egléd (1886 ban itt született Szüle Péter festő)

Pásztortűz, 1928. 4 sz.
88. l.

Dr. Décsei Géza: Szüle Péter

Kossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf.230.sz., l.o.

Lakóház/Makó, Versec-ház/

Szűcs Péter

festő

Művészet, 1940. V. évf. 32. m.

45. l. — Endes Árpád: Magyar kiállítás Belgrádban.

Szüdi Ernő

és Böhönyei János

a dunaujvárosi celluloze gyár tervezőjei

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966 272 l.

Szüdy Nándor

Szerepel munkája dr. Újszászy Kálmán gyűjteményében.

Kurucz Gyula: Szónadok kincse – gyandos kezekre; Műgyűjtő, 1970. l. sz. 18. B

Szűdy Nándor

Kora tavani napsütés, alv.,
40 x 60 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása,
1957, kat. szerk. Kirdéjiné,
Kirimi Irén,

16.

Szügy

(Nógrád vm)

Megzehára 209.

Zádor - Rado

INA

ELLA SOCIETÀ UNGHERESE-ITALIANA

ORVINO

EST, I., Horthy Miklós-út 49

t. L. ZAMBRA.)

SZÜGY (Nógrád)

EV. Ttemplom épült 1750 körül

SIMONYI-KASTÉLY, emeletes, barokk stílu; 1700-körülről

OKOLICSÁNYI-KASTÉLY Mária Terézia korából

Szügy

Cserhát

MDK

Szügyi Elemér

Szamarkand, vizf.

Szamarkandi részlet, vizf,

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 29 l.

dr. Szügyi Edit, kertépítész

Párizs – La Villette Park. Nemzetközi terv pályázat – 1982.

A pályázat igen nagy nemzetközi érdeklődést váltott ki. Magyarország egy pályázattal képviselte magát, amely a Kertészeti Egyetem Táj- és Kertépítészeti Tanszékén készült. Az alkotócsoport vezetője: dr. Jámbor Imre, Tagjai: dr. Perjés András, Baloghné dr. Ormos Ilona, Domjén István, dr. Szügyi Edit kertépítészek, Hofer Miklós építész (BME), valmint Szelevényi Árpádné és Balogh Balázs munkatársak.

Magyar Építőművészek, 1984. 5., 25-old.

M.D.K.

Szügyi E.

Rajz Pilinszky Zsigmondról. Operaház: Lohengrin

\- - -

" Zádor Dezsőről.

\- - -

/Mindkét helyen azonos aláírás, a második rajznál azonban nyomtatott betükkel Szügyi Kálmán szerepel./

Szinházi Élet. Bp. 1919. juni 29.- juli 5. VIII. évf. 26. sz. 16. és a 27. szám 8. lapján. a julius 6-12.-i példányban.

Szügyi Elemér

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Költői elmélyedéssel átérzett Öreg kapuja.

Nemzeti Ujság
1935.XII.21.

Szügyi Elemér

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XII.21.

Szügyi Elemér

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Lirikus előadásu, tónus-tanulmánnyal.

Budapesti Hirlap
1933.XII.21.

Szügyi Elemér MDK

Szamarkand, vizf.

Szamarkandi részlet, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

MDK

Szügyi Elemér, festö

Ködös táj /öreg kapu/. Vizf.

Nemzeti Szalon.-MAFE XX.Jub.K.áll. 1935.dec.20.-1936. jan.6. Kat.

MDK

Szügyi Elemér
grafikai műve:

Koratavasz.Vizfestmény.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun.19.1.

MDK

Szügyi Elemér

Szügyi Elemér és Korponay Leszay Margit: Hímzett párnák. Repr. (Lakásművészeti kiállitás.)

Magy. Iparművészet, 1911. 389. lap

Szügyi Elemér

NDK

Barkaszentelő, vizf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

Szügyi Elemér MDK

Koratavasz, vizf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szügyi Elemér MDK

Koratavasz, vizf.

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Szügyi Elemér

Szügyi Elemér: Exlibris.Repr.

A Gyűjtő, 1914. 3-4.sz. 105.l.

Szügyi Elemér

Ködös táj (öreg Lapu)
vrif.

Nemzeti halon.
MAPE 20-ik jub. kiáll.
Kat. 1935. dec. 20 –
1936. jan. 6.

Szügyi Elemér

Hímzett párna, repr.

Magyar Iparmüvészet

1911. 389 l.

Budapest, az Athenaeum

LYAM 1911
PEST ⁂
IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT

Szügyi Elemér

A Gyűjtő 1914. 3–4. sz.
105. l.

NEUE UNGARI-
SCHE EXLIBRIS

EXLIBRIS
Szügyi Elemér

NEUE UNGARI-
SCHE EXLIBRIS

Szűgyi Elemér

festő

Műcs. kiáll. 1936 tól

Pipics 121. l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Szügyi Elemér

Bpest.

a Szügyi-család akvarell
ex libriseivel részt vett a
Szent György céh ex libris
kiállításán - 1913-ban
első

Skexlib.

Nyeles csésze (fémből), római V. 246.

Szügyi Elemér

Mucsarnok
1919 hadviselt mv. Szakk.
565, 566.
harctéren nem volt.

Scutari h. n. V. 17.

Szügyi Mihály

fest

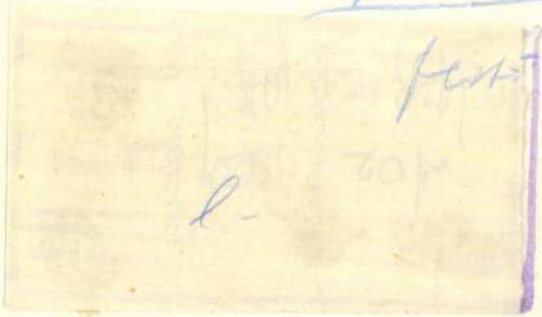

l-

Wallentinyi

411. l

máből felmerült utiköltség
azaz Harminchárom P 80 fil
ezt az összeget nevezettnel
azonnal utalja ki. Budapes
rendeletéből: Dr. Tihamér

A hivatal

s

Szuki Elek

ötvös

Alexius Szuki

ötvös.

Kolozsvárt valószínűleg

1560-ban lett mesterré.

Jakab Elek. Kolozsvár

története. Bpest. 1888.

II-K. 313. l.

Szűk Ferenc I.

1682 czehmester
1688 – "
1689 – "
1696 –
1699 –
1700 –

1674-ben remete ernst
gombarbot állott.

Sonneberg h. n. II. 234.

Stück Frauen II.

1758 Schmeiler

Sanelli II. 231.

(I.)

Szük Ferencz, ötvös. 1674–1700-ig Rimaszombaton élt. 1674-ben avatár mesterré s remeke ~~[illegible]~~ czüst gombokból állott. A rimaszombati ötvöscréhnek 1682, 1688–89, 1696, 1699–1700-ban czéhmestere volt.

Mihalik Sándor: A rímaszombati ötvöscéh.
Brest, 1919. 29, 92. l.

(II.)

Szűk Ferenc, ötvös. 1729-77-ig Rimaszombatban működött. 1758-ban czéhmestere volt az ottani ötvöscéhnek.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh.
Brest, 1919. 29, 92. l.

Szűk Miklós, ötvös 1705–35-ig Rimaszombaton. A rimaszombati ötvöscéhnek 1715, 1717–1721-ben dékánja, 1729, 1732 és 1733-ban pedig céhmestere volt.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösség.
Bpest, 1919. 29, 92. l.

Szülle.

A Szolnoki Művészeti Egyesület 25. évi fennállása alkalmából a művészlelkem kiállítást rendez, melyen új kollekcióval szerepel.

Esti Kurir, 1924. szept. 20.

Szüle

Binzben a kurhausi kiállításán neve szerepelt.

M. 930. VIII. 12.

Szüle.

A szolnoki műrésztelep 25. éves megalakulását kiállításal ünneplik. A telep törsztagjainak reprospektív kiállításán műrei szerepelnek.

Magyarság, 1927. nept 18.

Szüle.

Munkája szerepel a Műcsarnok té-
li tárlatán, ahol a szolnoki művé-
szek retrospektív-kiállítást alkotnak.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Szülé.

Umlauf[illegible] rozepsel a [illegible] té-
li tárlatán, [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible].

Pesti Napló, 1927. de. 18.

Brüle

Szerepel a „Hamar tój és életkép" kiállítóson a Műcsarnokban

Esti Kurir 1927 I. 14

Szüle

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a
Műcsarnokban - képével szerepel.
Ebédelő paraszt.

Pesti Hirlap
1930.VII.20.

Szüle

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XI.9.

Szülé

Szinyei Társaság jubiláris tárla-
tán az Ernst Múzeumban erőteljes
tanulmányával szerepelt.

S.ó.u. 931.T.11.

Szülé

Szinyei Társaság Ernst Múzeum-
ban rendezett kiállításán műveivel
szerepelt.

M.O.931.T.11.

Szüle.

Alkotása szerepel a Munkácsy-Cék első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

MDK

Szüle

kiáll. az Ernst Muz.-ban /?/

Xbl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle, CCI.
1926, 29o-31o.o.

Szüle, festőművész

Pásztortúr, 1925. XI. évf.
33. l.

Szoholay Béla: A magyar festőművészet

M.D.K.

Szüle

Az Aurora Művészeti Rt. állandó külföldi kiállitásokat rendez magyar mesterek müveiből. Ezeken szerepelnek a művész alkotásai.

Propaganda mesterkiállitások c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. dec. 16-22.
XIII. évf. 51. sz. 32. l.

MDK

Szüle, festö

a figurális munkákban kitünik.

Pipics Zoltán dr.:A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Mücsarnok.-U.M.1931 dec.8. 21.l.

Szüle

Szerepel a Lábomchenes grafikai
Szóhitáson Kisujpálháson a
Bírakalász Tsz. Klubjában

Szolnok Megyei Néplap 1968 XI. 9

Szüle Endre (Pécsi orvostanhallgató).
Aug.-ban újból Találkoztak Szadán az ATE Képzőműnészeti Kör tagjai. Sokat dolgoztak a nyáron. A, zárókiállítason szerepelnek képei az alkotónak. „Szadai vonalak" c. grafika, „Rozi néni portréja" c. olajképe (semlétne)

László Lilla: Alkotók Szadán.

Mezőgazdasági Mérnök, Ködöllő, 1976. szept. 17.

MDK

Szüle József, festöm.

Róma kormányzósága vett műveiből.

Több mint háromszázezer liraértékű műtárgyat vásároltak
atz olaszok a római magyar képzőm.kiáll.-n.
Pesti Hirlap 1923.jul.13. 4.1.

MDK

Szüle Lívia, butorterv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

M.D.K.

Szüle Péter

Zsolt Béla: "Vénasszonyok nyara" c. irásához készült képét "Vénasszonyok nyara" cimmel mutatja be a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1934. szept. 30.-okt.6.
XXIV. évf. 41. sz. 8-10. lap.

Szelle Peter
festő

M.D.Y.

Hivizi Pirosha mestere volt.

Esti Béla: Hivizi Pirosha retraspektiv...
Művészet 1968. július – 32 lap.

M.D.4

Szécsi Péter
festő

Kiöpülő mecskéje eredeti.

organy Ö. Gábor: A Sárospatoki Galéria
Művészet, 1968. julius – 22 lap.

M.D.K.

Szüle Péter

A kritika kiemeli a müvésznek a Solymosi Képszalon kiállitasán szereplő müveit.

Szinház és Divat, Bp. 1922. ápr. 13. VII. évf. 16. sz. 23. lap

Szüle Péter

Kiállít

M.H. 932. X. 30

Irgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Szüle Péter

Kiállít

Művészet 932. X. 30.

Szűts Péter

Kristály

P. H. 932. okl. 29.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület építészeti állagának a t

Szüle Péter

Kiállít

N. U. 932. X. 3.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Szüle Péter.

Wlassics kynla bárót ábrázoló portréja, szerepel a lűcsarnok téli kiállításán. (kulítve.)

Budapesti Hírlap, 1928 Dec. 16,

Szüle Péter.

A Műcsarnok téli tárlatán képei szerepettek.

Ujság, 1928. dec. 16.

Liebe Tante.

Ich schreibe dir heute
ausnahmsweise.

Berlin, 1922. Dez. 16.

Szüle.

Müve szerepel a Munkácsy-
Céh első kiállításán.

~~Nov~~ Sárdi Ujság, 1928. Nov. 11.

Szüle Péter.

Festménye szerepelni fog a Munkácsy Céh első kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 11.

Szüle Péter.

Képei szerepelnek a Mücsarnok téli tárlatán.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 16.

Szüle Péter.

Műve szerepel a Műcsarnok téli kiállításán.

Est, 1928. dec. 16.

Grüne Tiefer.

Szüll Péter.

Portréja szerepel az országos magyar képző-
művészeti társulat téli kiállításán.

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

Szüle Péter.

A Műcsarnok téli tárlatán portréi szerepelnek.

Magyarság, 1928. dec. 16.

Szile Péter

Áldozó tórzeffel foglalkozott

– emlitve

Népszava 1971 május 6

6. old.

Szüle Péter

Festménye bemutatásra került a Borsod-Miskolci Muzeumban 1950 aug. 20-án megnyilt kiállitáson.

Északmagyarország 1950. aug. 23.

Balatonmagyaróvár 1950. aug. 23.

Testvérünk bemutatásra került a Borsod-Miskolci Mu-
zeumban 1950 aug. 20-án megnyílt kiállításon.

MDK

Szüle Péter

Szegényember, o.

Vándorlegény, o.

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I.Képt.
1966. okt.

ADK

Szüle Péter

Szegényember, ropr.

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I. Közp.

1966. okt.

NDK

Szüle Péter

neve előszóban említve

Alföldi festészet. Székesfehérvár Csók I.Képt.
1966.okt.

Szüle Péter

Szerepel a Szinyei Társaság
Ernst Lajos emlékkiállítása
az Ernst Múzeumban

Est 1937 X. 17

Szűts Péter

Szerepelt a Munkácsy-céh negyedi kiállításán.

EK. 1950 I 22

Szinte Péter

Festőművész

Barcelonai világkiállítás - képzőművészeti kiállítása - kiállítási pavillonban - képével szerepel.

Kél portréja. —

Nemzeti Újság
1929.VII.21.

Szűts Péter

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi műkiállításon Diploma de Honort kapott.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Szüle Péter

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán Abádi Ervin.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 7 l.

Szűts Péter

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi műtárlaton Diploma de Honort kapott.

Pesti Napló
1930.II.9

Szüle Péter
festőművész

A Képzőművészeti Tanács ülésén a barcelonai kiállítás zsűrijébe választották meg.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

Szűts Péter
festőművész

A barcelonai kiállitás zsűrijébe választották meg.

Magyarság
1929.II.5.

Szűts Péter
festő

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

Ujság
1929.II.5.

Szűts Pál

festőművész

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítási bizottsága által delegált zsűri tagjaként ő válogatta azokat a festményeket és szobrokat, amelyek a barcelonai nemzetközi nagy művészeti kiállításon képviselik a magyar művészetet.

Magyarság
1929.IV.4.

Szűts Péter

festőművész

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítási bizottsága által delegált zsűri tagjaként kiválogatta azokat a festményeket és szobrokat, amelyek a barcelonai nemzetközi nagy művészeti kiállításon képviselik a magyar művészetet.

Nemzeti Ujság
1929.IV.4.

SZÜLE PÉTER

Konyhában, olajfestmény, 60x50 cm. - 200 Ft-ért kelt el.

Szilárd Vilmos: Az aukciós házak hirei - Árverési eredmények. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 43. l.

NDK

Szüle Péter

Olvasó nő, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Szüle Péter

Zagyva áradása II., o.

Apponyi Albert gr. arcképe, o.

Horgászat, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
kp.1952.

MDK

Szüle Péter

Egyedül, o.

Csikos ruhás nő, o.

Zagyva áradása,I., o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Szűle Péter
festőművész

Csoportkiállítás - Ernst-muzeumban - festmé-
nyei egységes tónusban tartott, halk harmóniája,
valószínűen valamikor képek, a verandán c. fest-
mény szürkéi és zöldjei szörnyűen hatnak. -

Magyarság
1929 II. 2

Szűle Péter
gestőművés

Corpusbiállítás - Ernst - muzeumban - képeivel szerepel -

Pesti Hirlap
1929 II. 15

Szűle Péter
Festőművész

Csoportkiállítás - Ernst - muzeumban - festőnőnyeivel szerepel. Lefokozott erejű színeket fog össze egységes tónusba, szereti a barnák halk harmóniáját, ezekkel festi szuggerstív erejű arcképeit. Egyszerűen a verendán e. kép zöldjeinek, szürkéinek és barnáinak nemes összehangolása -

Magyarország
1929 II. 2.

Szüle Péter
Festőművész

Nürnbergi magyar reprezentatív kiállítás-
képével szerepel.–

Kemzeti egység
1929 II. 28

MD K

Szüle Péter, festőm.

Falusi udvar.	Olfó	Jelz.
Tájkép.	Olf.	"
Gitáros nő.	Olf.	"
Nő korsóval.	Olf.	"
Akt.	Olf.	"

Árverési Közlöny. 1937. okt. rk. sz. 38. l.

Szüle Péter

Ernst Múzeum csoportkiállításain ~~képek~~ képeivel szerepelt. Pl. "Tükör előtt". c. aktjával.

P.H. 936. T. 26

Szüle Péter

Ernst Múzeum csoportkiállításán arcképeivel szerepelt.

PN.936.T.26

Szüle Péter

Kolner müvészek gyüjteményén az Ernst Múzeumban szerepel.

M.934.II.18.

Szüle Péter MDK

Oregek, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub. kiáll.

Szula Péter

Szerepel a Szépművészeti Múzeumban
Balló Ede hagyatéki kiállítása

Magyar Hirlap 1938 IV. 10

Szüle Péter

Szerepel a Tamás Képszalon
első kiállításán

Magyarság 1927 X. 20.

M.D.K.

Szüle Péter
festő

Megfestette Babits Mihály portréját,

Vayemé Zibolen Ágnes: Babits-illusztrációk
Művészet, 1967. február - 17 lap.

Szüle Péter

Szerepel az Arcképfestők kiállításán.

Lyck. 1935. X. 4.

Szüle Péter

Szerepel az arcképfestők kiállításán.

Újság 1935. X. 6.

Fülle Péter

szerepelt az Arcképfestők kiállításán.

PM 1935. V. 6.

Gülé Péter

Szerepelt az Arcképfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban.

dr. 1935. X. 6.

Szűle Péter

szerepelt az Arcképfestők kiállításán.

M N 1935. 5. 8.

Szüle Péter

Szerepelt az Arcképfestők kiállításán.

PSK 193[illegible]. [illegible]. [illegible].

Szűcs Péter

U. 4173

irod.

Nemzeti Ujság

1926. febr. 1.

(Szinyei-emlék-

ünnep.)

yolczad jobbra. Bal kezével leányát:
el, melynek minden ujján gyűrű van,
A grófné fejdisze fehér csipkéből való
yékszer lóg. Fekete haja oldalt fodritott,
s nyakéke ötsoros gyöngyfüzér. Puffasz-
kivágott s jobb karján a reávetett zöld
eczet veszünk észre. A kibontott barna
gaselyem. Jobbra a fasczéken, melyhez gitár
lapot s balra a márványasztalon virágé-
látunk. A háttérben a piros függöny
eltüntető tájkép lóg. A terem szőnyeg-
asztal talpán: „1832. Er. Kaps pinx

, méretei 39: 29.5 Cm.

-én Ruzsónyi Katalintól.
Kifi iettetett 1890: VII. 5-én az 51 sz. nyugtá-
17/91.)

Szüle Péter

U. 3469

Mécs László írót
festi
Fenyőkép után
repr.

Pesti Napló
1932. jan. 24.
(J. B.: Beszélgetés Mécs László-
val

MDK

Szüle Péter

Gyüjteményes kiáll. Ernst-kiállitások. Budapest 1939. ápr.

Szüle Péter

Szabadban letelepedett művész, nem emelkedett túl a naturalista táj- és életképfestők színvonalán.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 27. l.

Szüle Péter

Kosztümös nő, o.

Szépmüv. Muz. háborus vesztességeinek jegyzéke
Bp.1952

Szűts Péter

Független Kritika képzőművészeti kiállítás - Lipót-városi Társaskörben - munkájával vesz részt.

Irodalmi Újság
1935.XII.20.

Szűle Péter

festőművész

Árverési Csarnok hetvenötödik jubileális akciója - Postatakarékpénztár árverési csarnokában - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1935.V.13.

Szüle Péter

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt

M.929.X.20.

Szüle Péter

Munkácsy-cék II. kiállításán az Ernst Múzeumban nemes művészettel festett "cigánya szerepel.

NU. 929. X. 20.

Szüle Péter

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban Cigány-a szere-pelt.

MH. 929. X. 20.

Szüle Péter

Munkácsy-céh II. kiállításán szerepelt

UN. 929. X. ~~20~~ 22.

Szüle Péter

Munkácsy-éh I. kiállításain az Ernst Múzeumban szerepelt.

Mo. 929. X. 20.

Szüle Péter

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban képe szerepelt

BH-929.X.20.

Szűle Péter

Mivel nevepel az Áiverési
Csarnok Krausz Simon
antrióján.

B. H. 929. XI. 3.
N. Ú. 929. X. 30.

Szüle Péter festőművész

Műveinek hamisitói ellen inditott pere.

E.K.930.II.18.

Szüle

Munkácsy-éh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Az Est 929. X. 20.

Szüle Péter

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

EK. 929. X. 20.

Szula Péter

Nyabb festményeit ismerteti
Hetman Lipót a „Magyar Művészet"
jul.-aug. számában

Nemzeti Ujság 1938 VII. 1.

Szüle Péter

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Uj Magyarság
1935.XI.17.

Szüle Péter

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Pesti Napló
1935.XI.17.

Szüle Péter

Szerepel a bűnarnok tól.
tárlatán

Esti Kuris, 1938 II.9

Szüle Péter

Szerepelt a Szinyei-Társaság IV. kiállításán.

M.: 1933. VI. 19.

Szüle Péter

A II. nemzeti képzőművészeti kiállításon a Műcsarnokban vászna szerepelt.

PN. 934. IV. 28.

MDK

Szüle Péter

Karnevál-estet rendezett mütermében

Szinházi Élet 1935. 4. sz. 29.l.

MDK

Szüle Péter

A Postatakarékpénztár 38-ik aukciója. Nemzeti Ujság 1927. máj. 29. 12.l.

MDK

Szüle Péter

Szolnoki táj, of.

Nevető nő, of.

Nő tükör előtt, of.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1933. okt. /3.sz./ 35.l.

MDK

Szüle Péter

Kékruhás nő, of.

Vásár Szolnokon, of.

Tájkép, of.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1933. okt. /3.sz./
35.l.

Szüle Péter
festő

M.D.K.

Méltatás.

~~Szitler~~ Ikvai Vándor: Ceglédi festők kiállítása a Kossuth Múzeumban

Művészet, 1965. április – 46 lap

Szüle Péter MDK

br. Wlassics Gyula arcképe, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Szüle Péter

Képzőművészet 1934. 85.l.

Szule Péter (1886-

kolmokon fastet sokat.

Vigilia, 1961, 7 n. 439 old.

Szule Péter

Dévsey Géza prépost gyűjteményében lévő művei a Nemzeti Galeriába kerültek

Vigilia, 1964, 9 sz., 567 old.

MDK

Szüle Péter

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő kiállitása.
Debrecen, 1940. febr. 25.

Szulc Péter

Szulc Péter és Marjatky Jane kislánya.
Debrecen, 1940. febr. 25.

MDK

Szüle Péter

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő képkiáll. Debreceni Ujság- Hajduföld. 194o. febr. 22.

MDK

Szüle Péter

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 8.l.

Szüle Péter

Öreganzony c.
kéje repr.
— Teli táj c. kéje repr.
" Szinházi Élet
1925. 13. 4.

~~1362. Taddeo di Bartoli:~~

1362. Tavasz.

Kissé balra hajló fejj
jobb kezében virágot tart, ba
koronát visel. Ruháján a nyakná
szoknya alján meg széles prém
kezdetü és „LA VOSTRE VITA ACTIV
lélhető fákkal és virágokkal.

Fresco, méretei 315:62

1897: VII. 29-én az Ip

honnan 1907 márcz. 4-é

Vés 1894

Ip. Mus.
1904: V. 16.

1894

Szűcs Péter

1.

Végvári Kohnok

XXXIII. tábla

XXXV. tábla

1949. okt. 18.

I.

Kirándultunk a pilisi hegyekben.

(Iskolai dolgozat.)

Egyik nap hírdetés jött, hogy hétfőn ne lesz tanítás. A hírt kitörő örömmel fogadta mindenki. Hétfőn reggel öt perccel hat előtt volt a találkozó, a Császár-fürdőnél. Háromnegyed hétkor el is indultunk és így negyed óra alatt

Szűcs Péter

1.

Végvári Szilvia

53.61.67.75.76.l.

your mouth"?
In my mouth, I have
thirty-two teeth and
one tongue.

6c

Szüle Péter

cvičd

Hel Szemle
1934.682.sz.354.l.

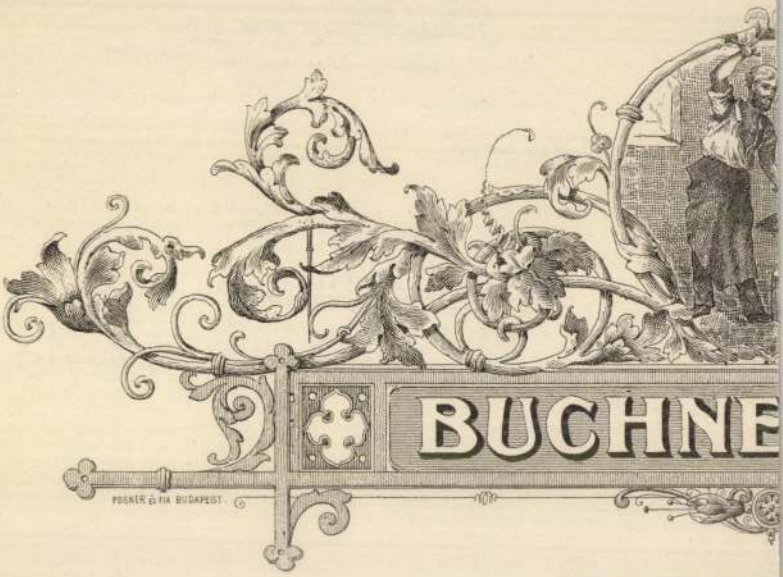

VASM

ÉPÜLET- ÉS MÜLAKATOS, VIZVEZETÉK- ÉS B

Telefon 300. sz.

Nagyszőlős Klein Otto

Szüle Péter

wód

Müller Vilmos dr

Minden az arcunkra van írva ... Bp. é. n. 190. l. archéppel -

yi Gyula
tő urnak

Budapest

Lágymányosi ut 16.

Szüle Péter

l.

Szépm. Muz. Erh

IX. 275. f

Késperge VII. 247

Szüle Péter

l.

Szépm. Muz Érk

VIII. 175. l.

Szüle Péter

Panni
Imádkozó öregan zog
Idős hólag archipe
c. képei
repr.

Művészeti halon
(Kolozsvár) 1929. IV.
évf. 5-6 sz. 26, 27 l.

Szüle Péter

festő

l.

Szépm. Mur. Évk

X. 207. l.

Szűle Péter

Női arcképe

(Ernst Múz. kiáll.)

vepr.

Pesti Napló képes

mell. 1929. febr. 10.

el bizottság csekksz mlajára.

A IX.ker.ház és tömmegbizot
meg, hogy tudnak eredményeket elér
letve kerül tünkben épitendő in
méljük, hogy kettőzött buzgalo mal
maradjon el adományával és mindenk
intézmény kerületi fonnosságerol.
agitációval hivjunk fel mindenkit
lők fognak összeszedni.

Közöljük a kerület összes to
domásara az összes házmegbizottakn
ton este 8 órai kezdettel a IX.ker
IX.Ráday u.46.sz.alatt reggelig ta
juniálist rendezünk, ismert fővárc
Erre a juniálisi ünnepélyre amit a
ezuttal a saját tagjainak szórakoz
hivja a kerület lakóságát is, és
érdekében minél nagyobb propagandá
körében. Hideg meleg konyha, buffe
Jazz és cigányzene reggelig, belép
köteleső. Műsor ára előre váltva
jegy este 10 óra után 3 forint.

Mindenkit szeretettel elvárun

Budapest, 1948.évi május hó

3

Szűcs Péter

Öreg férfi
c. képe
(Műcsarnok)
repr.

Pesti Napló képes
mell. 1929. dec. 29.

L. 2821.

Szüle Péter

bécsi magy. kiáll.

Künst Wien 1937

9.

Bizottság!

rencsém a somoskői várrom biztosi-
özoktatásügyi miniszter ur 7678/942
lt 1.000 pengő, a bodrogszentesi ref.
t 2.500 pengő és a bácsi ferencren-
.791/1942,III.1. szám alatt kiutalt
engő felhasználásáról szóló leszámo-
éklettel felterjeszteni és kérem,
mre a felmentvényt megadni méltóz-

ölt célokra kiutalt összegek épités

Szűts Péter

festőművész

Barcelonai világkiállítás - magyar képzőművészeti kiállítása - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1929.V.9.

Szűle Péter

festőművész

Posbatskarákpénztár műtörgy-aukciója - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.11.

Szűle Péter

festőművész

Tiszavidéki Országos Kiállítás - Szolnokon - képével az Pepel.

Festi Birlap
1929.VII.24.

Szűle Péter

festőművész

Tiszaviczki Országos Kiállítás - Szolnokon - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1928. VII.24.

Szüle Péter (1886-1944)

Apponyi Albert gróf arcképe.
Oljf.Sign."Glatter Gy."után Szüle P."

Horgászat.
Oljf.Sign.1926.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Szüle Péter (1886-1944)

Egyedül.
Oljf.Sign.

Csikos ruhás nő.
Oljf.Sign.1926.

Zagyva áradása I.
Oljf.Sign.1925.

Zagyva áradása II.
Oljf.Sign.926.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Szüle Péter

festőművész

A párizsi nemzeti múzeumban bemutatásra kerülő - magyar reprezentatív jellegű képző és iparművészeti kiállítás - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1938. VIII.16.

Szüle Péter

U. 2271

két evre megkapta
néhai Nemes Nándorné
grófné muvészeti ösztön-
díjat.

Pesti Hirlap
1916. okt. 19.
(Muvészeti ösztöndíj)

Pest
Jos. Kartein
1867.

MDK

Szüle Péter, festöm.

a középszer nagy átlagából kiválik.

K.A. :A Képzömüvészek Egyesületének jubiláris kiállitása.
Pesti Napló. 1934 dec. 8. 12.1.

MDK

Szüle Péter, festö

Csoportkiállitás: 1930 febr. 24. az Ernszt-Muzeumban./ Burghardt Rezsö, Vass Elemér festöm.-k, Petri Lajos szobrász./

Kiállitási Naptár.
Képzömüvészet. 1929. 16. sz. 32.l.

Szüle Péter, festö.

	Iró nö.	Jelzett.	Olf.
	Illusztr. a VI. táblán.		
	Fiatalok.	Jelzett.	"
	Vizhordó nö.	"	"
	Gitározó nö.	"	"
711.	Tájkép.	"	"
	Nöi tanulmányfej.	"	"
	Csendélet.	"	"
	Modell.	"	"

Árverési Közlöny, Festm., rajzok. 1936 okt. 4. rk. sz. 43.1.

Szüle Péter

festőművész

Szolnoki művésztelep kiállitása - Országos Tiszavidéki Kiállitás - Szolnokon - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.15.

Juhle Péter

„Félakt" és „Levélolvasó lány"
c. műve nevezet a
hűnarnok akt kiállításán
(emlitve)

Nemzeti Lijság 1925 XII 8

Szűle Péter

festőművész

Genfben a Nemzeti Muzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentatív képző-és iparművészeti kiállítás anyagában - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1929.VIII.15.

Szüle Péter

MDK

Bártfai öregember, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Szüle Péter

Leány kersóval, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

9.1.

Szt. Borbála oltár predellájában
restaurálása idején, 1898 táján át-

Bártfa középkori müemlékei. A

Szüle Péter, festö

ünnepi anyagot állitott ki.

A Magyar Képzömüvészek Egyesülete 4o éve áll fenn.

/m-i/: Jubileumi kiállitás a Mücsarnokban.
Magyarország. 1934 dec.8. 8.1.

Szüle Péter

MDK

Öregek, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

M.D.K.

Szüle Péter

Karinthy Frigyes: Hód András c. novelláját illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1935. febr. 1o-16. XXV. évf. 7. sz. 1o2-1o4. lap

Szüle Péter MDK

Parasztleány, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szüle Péter MDK

Visszaemlékezés, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szüle Péter MDK

Félakt, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Szüle Péter

MDK

Ebédelő paraszt, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Szüle Péter

Busuló, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Szüle Péter MDK

Utolsó garas, olf.

Augusztusi hangulat, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Szüle Péter

Tamás Mihályné, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Szüle Péter

MDK

F.L. arcképe, repr.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Szüle Péter MDK

Női arckép, olf.

Fuchs Lili, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Szüle Péter MDK

Öreg festő, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

M.D.K.

Szüle Péter

Művei szerepelnek a kassai Máv palota ötven termében rendezett nagyszabásu kiállitáson.

/k./:Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás Kassán Szinházi Magazin, Bp. 1939. nov. 11.II. évf. 46. sz. 4o. lap.

Szüle Péter MDK

Öreg festő, repr.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

M.D.K.

Szüle Péter

A "Magyar művészetér" cimmel nagyszabásu kiállitást rendeztek a régi Mücsarnok 19 termében. A tárlaton szerepelnek a művész alkotásai.

Szinházi Magazin, Bp. 194o. febr. 18. III.évf. 8. sz. 4-5. lap

Szüle Péter

MDK

Pirosfrakkos ur, olf.

Leány virággal, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Szüle Péter MDK

Visszaemlékezés, repr.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Szüle Péter

Öreg férfi, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Szüle Péter

„Leányok tükörrel" c. festménye
megjelent a Műcsarnok téli
Tárlatán (emlitve)

Est 1938 II. 6

Szüle Péter

Szerepelt a Szinyei-Társaság IV. Kiállításán.

PK 1933. XI. 19.

Szüle Péter

MDK

Olvasó nő, vizf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Szüle

Művével szerepel a
Műcsarnok jubiláló kiállí-
tásán

N. U. 936. V. 3
Új U. 936. V. 3.

Szüle Péter

MDK

Öregember, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Szüle Péter

az olasz állam a Galleria Arte Moderna és a Capitolium muzeuma részére megvásárolta egy festményét

A Mügyüjtő. 1928. 10. sz. 285.1.

Szüle Péter

Pihenő akt, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Szüle Péter

MDK

Nyár, olf.

Cigányleány, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Szűts Péter

festőművész

Képzőművészeti Kiállitás - Lipótvárosi Társaskörben-
képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XII.24.

Szüle Péter

festőművész

"Műterem" első kiállitása - Kossuth utcai helyiségében - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.II.2.

Szüle Péter

Festőművész

Klebelsberg emlékkiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel. Két történelmi vászon: Görgey haditanácsa, Bessenyey és testőrtársai

Pesti Hirlap
1933.II.1.

Szüle Péter

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban "Cigány" c. művével szerepelt.

PH. 929. X. 20.

	Bevétel		Kiadás	
	Pengő		Pengő	
sen				
	Le a bevételt... ...			
	Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

osztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

.....

Szüle Péter

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Magyar Arcképfestők Társ.kiáll.-án.

E.K.930.X.19.

Szüle Péter

festőművész

Téli tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Leány korsóval.

Pesti Hirlap
1933. VI.16.

Szüle Péter

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Magy. Arcképfestők Társ. kiáll.-án.

M.O.930.X.19.

Szűcs Péter

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

N. Ü. 929. XII. 22.
P. K. 929. XII. 22.

Szüle Péter MDK

Kanalazó paraszt, olf.

Öreg ember könyvvel, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDK

Szüle Péter

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő képkiállitása. Debreceni Ujság - Hajduföld. 194o. febr. 25.

Fülöp Péter

szerepelt az Arcképfestők kiállításán a

Nemzeti Szalonban.

BH 1935. I. 6.

(Ybl Ervin)

Szüle Péter

a harctéren kürdő festőművésznövendék

Benczur Gyula ajánlatára megkapta a Nádasdy-féle 500 koronás ösztöndíjat.

Képzőm. Főisk. Évk.
1915-16. 7. l.

GARY"

E ÉS KIADÓHIVATALA

Budapest, 1930 ápr. 2.

B a r á t o m !

Hungary szerkesztőségének nevében kér-

sban megjelenő számában ismertetni ki-

vel a Müemlékek Országos Bizottsága

a legszebb középületről klissét is

szenklissék közül 6-8 darabot átenged-

Szüle Péter

a Műcsarnok tavaszi tárlatán az állami nagy aranyérem

1927. ápr -

1906. IX. 19.

A dunáninneni ev. ref. egyházker. főiskola gazd. tanácsa elnökségének Pápa. államsegély felhasználási tervezete jóváhagyatik s a beszerzésekre felhatalmaztatik. (791/1906.)

Szüle Péter

Szerepelt a Szinyei Társaság
képkiállításán Békéscsabán a
Körmüvelődés Házában

Magyarság 1926 XII. 22

Szüle Péter

Szerepel a nürnbergi magyar kiállításon

Nemzeti Újság 1929 II. 28

Szilá Péter

Szerepel a magyar képzőművészet
kiállításon Rigában és Helsinkiben
Tallinban és Kaunasban

Nemzeti Ujság 1938 V. 10

Szüle Péter

Festménye, a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

Szűts Péter

szerepel a Szinyei Társaság kiállításán.

Nyíregy 1935. VI. 5.

Szüle Péter

Alkotása szerepel a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiáll.-án a Műcsarnokban.

M.O.934.XII.8.

Szüle Péter

Szerepel a Tomás Kézszalon első kiállításán

Az Est 1927 x. 21

Szüle

Szerepel a Képmüvészeti Múzeum
Balló Ede hagyatéki kiállításán

Nemzeti Lipóg 1938 IV-6

Szüle Péter MDK

Asszonyok, olf.

Öreg parasztasszony, olf.

Falusi utca, olf.

Álló parasztleány, olf.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Szüle Péter MDK

Müteremben, olf.

Zagyvapart, olf.

Szegényember, olf.

A művész édesanyja, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Szüle Péter

Falképei: Bessenyei György és társai

/bécsi Collegium Hungaricum/

emlitve

Cijság 1937 IV-18

Szüle Péter

Szerepel a Szinyei Társaság
kiállításán az Ernst Múzeumban

Pesti Napló 1937 X. 17

Szüle Péter

A barcelonai Arte Moderné-ban rendezett nemzetközi műtárlat zsűrije művét Diploma de Honor kitüntetésben részesítette.

Magyar Hirlap
1930.II.3.

Bule Péter festő

hazajel a bécsi Künstlerhaus magyar kiállításán

Ujság 1937 III. 6.

Szüle Péter

MDK

Piros sapkás leány, olf.

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Szüle Péter

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

Szüle Péter

A szolnoki telepnek tagja. Ő is fény-
ásnyéj ellentéteivel dolgozik, mint
Konta. 1922-ben elnyerte a Szinyei
Jájrip díjat Dunapart c. havas képé-
vel. Azóta nagyon sokat fejlődott.
Nagyon erőszerű hatott rá németalföldi
útja. A harmincas évekből megemlítik
Önarcképét (1937), itt félhomágban leő ab-
rázatot a bal arcán éri villanó fény.

Keresett képmásfestő

Lyra Károly. Festénetunk a két világháború
között. Bp. 1956.

88

Szüle Péter

Szerepelt a Munkácsy-céh szegedi kiállításán

Nh. 1930 X. 21.

Szüle Péter

A Benczur Társaság tagja megalakulásától.
1923-ban a Nemzeti Szalonban volt első kiállitásuk.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán. Bp 1965.
310.l

Kule Péter

Akvarelekkel mérepel az Ernst Múzeumban a Kinyei Társaság Ernst Lajos emlékkiállításán

Magyarság 1937 X:23

Szüle Péter MDK

Készül a csurapé, olf.

Remete, olf.

Női arckép, olf.

Öreg prasztgazda, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Szüle Péter

MDK

Szegényember, 192o-as évek, repr.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Szülő Péter

Félartja nevezetel a hűsarnok a kiállításán

Magyarság 1925 XII-6.

Szüle Péter

MDK

Leányok tükörrel

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Szüle Péter.

a Munkácsy-Cék első kiállítá-
sán „Merengő" c. alkotása szere-
pelt. (emlitve.)

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11.

Szüll Péter.

Arcképe szerepelt a Műcsarnok téli kiállításán.

Nyíregyháza, 1928. dec. 21.

Szülé Péter.

Malmöben rendezett magyar kiállításon képével szerepel, melyről „Smällposten" c. svéd lap számol be, valamint a „Skanska Dagbladet" c. lap.

Magyarság, 1928. dec. 25.

Szüle Péter
festő

1928-ig a szolnoki telepen dolgozott.

/1886-1944/

„Zagyvapart" /1925/

A magyarországi műv. tört. I. 510.
Corvina 1971.

Szüle Péter MDK

Eötvös Károly arcképe, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szüle Péter.

A Műcsarnok téli tárlatán báró Klassics Gyula arcképe szerepel. (említve)

Pesti Hirlap. 1928. dec. 19.

Szüle Péter

MDK

Leány korsóval, repr.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Szüle Péter

MDK

Nagyasszony, olf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szüle Péter

MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1931 őszi kiállítás

Szüle Péter MDK

Leány kutyával, repr.

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Mieszkanie 1957 IV. Montaż Kobrom. KIAŁT.

Ładna kuchenka, tapet.

Stalle Bafot NDK

Szület Péter MDK

Szép Ilonka, repr.

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Szüle Péter

MDK

H.E. arcképe, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Szüle Péter MDK

Vándorlegény

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Szüle Péter MDK

Szép Ilonka

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Szüle Péter

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szel. 1948. febr.

Szűle Péter
festőművész

Csoportkiállítás - Ernst - muzeumban - képeivel szerepel. Termében úgy érzi magát a néző, mintha muzeumban járna, 30-40 évvel ezelőtt került festmények közöt. A terem e sajátságos hatásának az a magyarázata, hogy Szűle - nem tudni miért, nem tudni hogyan - ama rég elmult kordivathoz tartva magát, sötét atelier - levegőben és ama korszak fellemző barna „szószába" mártva ábrázolja motivumait. Nagy tudáru festő, kinek csak a fantáziából futott a szükségesnél kevesebb. Képei fúfó módon szürkék, barnák, sötétek alapjában véve szintelenek. Kivételszámba ebben a tekintetben talán csak a Mari néni nem, igaz szép profilképe megy. Karakterben is, megfestésében is első-

Ujság

1929 II. 2

rendű munka. Kevésbé nehéz való feladat volt a bécsi Collegium Hungaricum számára festett nagy kompoziciója, amely Berzenyei György ábrázolja testőrtársai közöt. A képnek nagy méretéhez képest a kompozíció sovány sa nagy ürességeket a megoldhatatlanul alkalmazott sűrű, korna tónus sem tudja kitöltenni. A végleges képnél jóval szerencsésebb, különösen színmegoldás tekintetében, a hosszája bárult második tanulmány.

Kula Péter

Szerepel a gyori Kéfrő és Ipar-
művészeti Társzulat kiállításán

Nemzeti Lyság 1937 II. 17

Szüle Péter

Kiállit

M. 1935. II. 10

MDK

Szüle Péter

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ. Akadémia
1941. febr.

MDK

Szüle Péter

Képzőművészet 1934. III. 1.

MDK

Szüle Péter

/ Két kiáll./ Népszava 1943. máj. 14.

Szülő Péter.

A győri Múzeumban megnyílt XIX. és XX. század magyar festőművészeink kiállítása műveivel szerepelt.

Győrmegyei Hírlap, 1951. május 1.

Szüle Péter.

A szolnoki művésztelepen alkotta meg sok művét.

Magyar Nemzet, 1957, ápr. 26.

Szüle Péter MDK

Müterem

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Szüle Péter

Ki éMit

Mi M. 1942. XI. 17.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első
"Magyar Tanácsköztársaság Kép
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőművészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk ki
"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható
"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatól

M.D.K.

Szüle Péter

Babay József: "Leánykérőben". c kisregényét látta el illusztrációkkal.

Szinházi Élet. Bp. 1938. junius 4. XXVIII.évf 24. sz. 133-140. lap

M.D.K.

Szüle Péter

Fényképét közli a lap munkaközben, amint Szüle Mihályt, öccsét festi.

Szüle és Szüle c.
Szinházi Magazin, Bp. 1943. okt. 2o-26.
VI. évf. 44. sz. 36. lap

M.D.K.

Szüle Péter

A Vig Özvegy előadásának Daniló szerepében festette meg Udvardy Tibor operaénekest a művész. A képet odaajándékozta modelljének, Udvardy Tibornak.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. aug. 11-17. VI. évf. 34. sz. lapszám megállapithatatlan.

32. C. (?)

MDK

Szüle Péter, festö

	Félakt.	Jelzett.	Olf.
716.	Tájkép.	"	"
	Fekvö női akt.	"	"
	Pásztorleány.	"	"
	Veronika.	"	"
	Fürdés elött.	"	"
	Öreg cigány.	"	"
	Csuhás barát.	"	"
	Ecce homo.	"	"

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 43.1.

MDK.

Szüle Péter festő

"Nő kosárral" /olaj/
"Bánat" /olaj/
"Tájkép" /olaj/
"Ülő parasztleány" /pasztell/
"Fekvő aktok" /vörös kréta/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.

48.l.

MDK.

Szüle Péter festő

"Önarckép" /tussfestés/
"Női félakt"/Pasztell/
Öreg férfi tanulmányfej" /pasztell/
"Bohóc" /pasztell/
"Hajó a Balatonon" /olaj/
"Hazafelé" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.
48.l.

MDK.

Szüle Péter festő

"Pihenő nő korsóval" /olaj/

"Nő korsóval" /olaj/
"Kézimunkázó nő" /olaj/
"Konyha interieur" /olaj/
"Levelet iró asszony" /olaj/
"Burgonyát hámozó nő" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december .
48.l.

MDK.

Szüle Péter festő

"Tanulmányfej " /olaj/
"Nő körsóval" /olaj/
"Krumplit hámozó leány" /olaj/
"Ábrándozás" /olaj/
"Falusi utca" /olaj/
"Szolnoki táj" /~~xá~~ olaj/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.
48.l.

Szüle Péter festő.

1886.jun.25. Nagyvárad.
Iparmüvészeti Iskola.

Zsuzsanna és a két öreg. Olaj.
Nő fekete kalappal. Olaj.

Szépmüvészeti Muzeum Uj Magyar Képtárának Kat.
Bp. 1928. 26-27 l.

MDK

Szüle Péter

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás/1945/:

"Öregasszony" olajf.

"Tanár ur" olajf.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.
229.l.

MDK

Szüle Péter, 1886-

Téli Dunapart, festm.

Koldus, "

Ernst Muz. 48/a.aukc. 1934. 39 l.

MDK

Szüle Péter

Genthon: A magy. festőművt. A Szépműv. könyve. Bp.1940. 971 l.

Szüle Péter

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán

PR. 1932. X. 29.

Siile Péter

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. 1933. IV. 20.

Szüle Péter

Szerepelt az I. nemzeti találkozón.

MK. 1933. IV. 19.

Süle Péter

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

EK 1933. IV. 20.

Szüle Péter

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

Sórai lijság 1933. IV. 20.

Szüle Péter

szerepelt a chúcsarnok Tavani tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Szile Péter

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Szüle Péter

Művével részt vett a Nemzeti Szalonben rendezett Arcképkiállításon.

U. 930. XI. 19.

Szüle Pézer

Részt vesz az Arcképfestők kiállitésén.

8.6.u.93o.I.21.

Szüle Péter

Műveivel részt vesz az Arcképfestők kiállításán, melyet a Nemzeti Szalonban rendeztek.

M.H.930.I.19.

Szüle Péter,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. magy.népzőmüvészetének keresztmetszete.388 mü,180 müvés:
Szüle két müvel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A MODERN Magyr Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

SZÜLE Péter

Felvinczi Takács Zoltán, Bp, 1923. 19.1. 7 l, 2o cm

Ernst Muzeum kiad.

Szüle Péter MDK

Pipázó katona, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Szüle Péter

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításain szerepelt.

EK 929.XII.22

Szüle Péter

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH 1930. III. 15.

Süle Péter

Szerepelt a Műcsarnok Ősi Harlatán.

NM. 1932. XI. 3.

Szüle Péter

festőművész

Ernst Muzeum LII.aukciója - képével szerepel.

Pesti Napló
1935.VI.17.

Szüle Péter

festőművész

Ernst Múzeum aukció kiállítása - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1935.XI.17.

MDK

Szüle Péter

Leány korsóval, of.

Interieur önarcképpel, of.

Árv. Csarnok 194. aukc. 1942 máj.

12. 1.

MDK

Szüle Péter

Utcai zenész, of.

Nő gitárral, of.

Templomban, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz.

MDK

Szüle Péter

Fekvő női akt, of.

Szolnoki táj, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz.

Szüle Péter

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

A Műcsarnok Tavaszi Tárlata

Kevés kivétellel, minden művésztestület résztvesz a Mücsarnok vasárnap megnyiló tavaszi tárlatán. Képek, szobrok olyan bőséggel töltik meg a termeket, hogy az embert szinte zavarba ejtik: vajjon a kulturfölény ékes bizonyitéka ez a többtermelés vagy egy olyan folyamat aggasztó következménye, amelynek okait és jelentőségét e helyütt részleteznünk nem lehet. *A kevesebb néha több*-elve alapján a csoportok saját körükben erősebb rostálást végezhettek volna, — kevésbé volnának zsufoltak a falak, kevesebbszer ismétlődnének a témák és inkább kaphatna a közönség fogalmat arról a „*miért*"-ről, amely egy-egy csoportot a többitől elkülönit. Igy bizony nagyon elmosódottak azok a különbségek, amelyek a müvészi meggyőződés paran csából uj müvészi alakulások életrehivását szükségessé tették. A müvészet lényege a szellemi arisztokratizmus, ellensége pedig a szürke demokrácia.

A *Képzőmüvészeti Társulat* törzstagjainak terme frissebb a megszokottnál. *Szüle* Péter, *Benkhardt*, *Major*, *Nádler* Róbert, *Révész* Imre, *Márton* Ferenc, *Bosznay* István és *Szlányi* Lajos képei a legjellegzetesebbek és leginkább bizonyitják mesterek kivételes képességeit.

A *Benczur Társaság* tagjai között *Udvary* Pál egyre mélyülő tehetsége jelenti a legnagyobb értéket. Kompozicioi különösen tartalmasak, rajta biztos szinei a mély regiszterekben zengők, minden dolgán érezni az egyéniség szuggesztiv erejét. *Aldor* János Lászlónak, a másik fiatal müvésznek fejlődése is erősen biztató. Szépek itt *Katona* Nándor, *Gy. Sándor* József, *Tolnay* Ákos, a fiatal *Heintz* Henrik és *Jeges* Ernő képei és a Tárlat legszebb dolgai közé tartozik *Lányi* Dezső *Szüret* cimü kutcsoportja és két realisztikus portréja.

A *Magyar Képzőmüvészek Egyesülete* jó állagából is kiemelkedik vitéz *Darvassy* István *Hálóvetők* cimü ezüstös harmóniában tartott, lendületes rajzu, tömör előadásu olajképe. Szépek *Kemény* Nándor erőteljes tájképei, *Náray* Aurél, *Gulyás* Sándor, *Remsey* János és *Visky* János képei és *Berán* Lajos szobrai.

A *Paál László Társaság* gyüjteményének *Feszty* Masa, *Lakatos* Arthur és *Biró* József biztositanak magas rangot.

A vegyes termekben *Márk* Lajos majdnem poentilista technikáju impresszionista képe, *Szüle* Péter komor férfifeje, *Hosszu* Márton *Hóry* Bélánéról készült portréja, *Moldován* Béla könnyed, kedves *Évikéje*, gyügyei *Nagy* Zsiga szinimpressziója, *B. Wellisch* Margit női arcképe, *Kopecky* Raul és *Weszprémi* Rózsi képei a legszebbek.

A *Kupeczky Társaság* legjobbjai *Sárközy* Elemér, *Szokol* Wilibald, *Asztalos* Gyula és *Basilides* Sándor.

A *K. U. T.* terme erősen és átmenet nélkül üt el a többi teremtől és az sem ennek, sem a szomszéd termeknek nem válik előnyére. *Márffy* Ödön, *Szőnyi*, *Berény*, *Walleshausen*, *Derkovits* és *Szobotka* dolgai nagyon erősek, önálló kiállitásaik kapcsán már részletesen méltattuk őket. *Klie* Zoltán érdekes, *Fenyő* erősen fejlődik, *Kádár* Béla, *Egry* és *Kmetty* nem legjobb értékeikkel vannak képviselve. *Mészáros* László és *Littmann* Frigyes egy-egy portréja tehetséges.

A *Cennini Társaságot* *Leszkovszky* György és *Kende* Vince képviselik leghatásosabban. A festőmüvésznők között elsősorban *Hencné Deák* Adriennát, a kiváló nagytehetségü festőmüvésznőt kell megemlitenünk, továbbá *Szuly* Angéla, *Tobisch* Ilona, *Bartonick* Anna, *Hraniczky* Ilona, *Párizs* Erzsi, *Dolányi Benczur* Ida, *Pataky* Sára és Kató és *Müller* Méla képeit kell külön is kiemelnünk, mindegyikük komoly értéket, szinvonalat jelent.

A *grafikus* részben *Komjáthy* Gyula dolgai kiválóak, a *szobrászok* között *Técsy* László artisztikus *Tormay* Cecil-reliefjét, *Sződy* szinderüs portréit, *Zilzer* Hajnalka nagyon tehetséges és eredeti fajanszait, *Martinelli* finoman modellált szobrait, *Somló* Sári szép *Szent Imre*-jét és *Berán* Lajos karakterisztikus portréit kell kiemelnünk

Az épitészeti rész érdekes, különösen *J. Gyenes* Lajos, egyéni voltukban is stiltiszta, egyszerüségükben is monumentális tervei állitják meg a nézőt.

M. V.

•

A tárlatot március 15-én déli 12 órakor ünnepélyes keretek között nyitják meg a meghivottak előtt, a nyilvánosság számára vasárnap délelőtt 10 órakor nyilik meg a Mücsarnok tavaszi tárlata.

usz Nemethy Ella
ztorfiu Medák Sári
Kezdete 3, vége fél 7 órakor

Vasárnap este:

SEHEREZADE

nsky-Korsakow balletje 4 képben.

szultán Kodolányi Alajos
erezade Misley Anna
ifju mór Kölling Rudolf
öeunuch Harangozó Gyula
otaőr Andor Tibor
harcos Köszegi Ferenc
5 rabnő Vécsey Elvira
odik rabnő Keresztes Mariska

BAJAZZÓK

Leoncavallo R. drámája 2 felv.

lda Walter Rózsi
nio Laurisin Lajos
nio Szende Ferenc
po Somló József
vio Svéd Sándor
ő pór Losonczy György
pór Ney Dávid
Kezdete 8, vége fél 11 órakor.

Hétfőn este:

NINCS ELŐADÁS

Kedd: Carmen (F. bérlet 21. szám).
Szerda: Pillangókisasszony (B. bér-
21. szám).
Csütörtök: Háry János (D. bérl. 21.)
Péntek: Hugenották (E, bérl. 22.).
Szombat: Seherezade; Gianni
nicchi; Petruska (A bérl. 22 sz.).
Vasárnap délután: Diótörő; A törpe
nátos.
Vasárnap este: Orpheus (F. bér-
22. szám).

A NEMZETI SZINHÁZ

KAMARASZINHÁZA

LÉGY JÓ MINDHALÁLIG

Móricz Zsigmond szindarabja 3 felv.

Nyilas Misi Vaszary Piroska
Török bácsi Hosszu Zoltán
Török néni Vizvári Mariska
Ilonka kisasszony Ághy Erzsi
János ur Harasztos Gusztáv
Doroghyné T. Halmy Margit
Viola N. Tasnády Ilona
Bella Somogyi Erzsi
Sanyika Lázár Gida
Trafikosné Bacsányi Paula
Házigazda Tábori Imre
Pósalaky Hajdu József
Igazgató Kürti József
Pedellus Pataki József
Rendőrtiszt Szathmáry Lajos
Valkay Rózsahegyi Kálmán
Sarkadi Pethes Sándor
Bagoly Sugár Károly
Gyéres Kürthy György
Juhász Tapolczai Gyula

Kezdete délután 3, vége 6, este kezdete fél 8, vége fél 11 órakor.

Vasárnap este:

SZENDREY JULIA

Herczeg Ferenc szinmüve 3 felv.

Szendrey Julia Bajor Gizi
Horvát Árpád Lehotay Árpád
Kovács professzor Gál Gyula
Berta Tőkés Anna
Trubeczkoj herceg Uray Tivadar
Lauka Gusztáv Kürthy György
ifj. Lendvay Márton Forgács Antal
Balázs Sándor Cserépy László
A nótárius Gabányi László
Tálasné M. Iványi Irén

Kezdete fél 8, vége fél 11 órakor.

Hétfőn este:
B. bérlet 27. szám.

AZRA

Szép Ernő meséje 3 felvonásban.
Kezdete fél 8, vége fél 11 órakor.
Kedd: Szendrey Julia (K bérl 26.).
Szerda: Azra (D. bérlet 27 sz.).
Csütörtök: Légy jó mindhalálig.

Lakner bácsi gyermekszinháza
Kezdete fél 11. vége 1 órakor.

Vasárnap délután:

IFJUSÁGI ELŐADÁS

Kezdete fél 4, vége 6 órakor.

Hétfőn este:

BÉLA, AKI 26 ÉVES

Mihály István sziniátéka 8 fejezetben.

A vigiát. rendezője Várady Lajos
Vigjátéki asszony Harsányi Ila
Vigjátéki férj Lontay István
Mária Orsolya Erzsi
Béla Gellért Lajos
Béla apja Boray Lajos
Manci Végh Sári
Holitscher cégvez. Sarlai Imre
Radó Gonda József
Glück Gaál Dezső
Várkonyi Kerekes György
Hordár Bazsay Lajos
Schell Déri Hugó
Diák Bókay Ferenc
Orvos Baróthy József
A gondolat közzenéje Baló Elemér

Kezdete 8, vége 11 órakor.
Kedd: Szegény angyalok.
Szerda: Lamberthier ur.
Csütörtök: Szegény angyalok.
Péntek: Szegény angyalok.
Szombat: Szegény angyalok.
Vasárnap délelőtt: Lakner bácsi gyermekszinháza.
Vasárnap délután: Lamberthier ur.
Vasárnap este: Béla, aki 26 éves.

VÁROSI SZINHÁZ

Szombaton:

DISZELŐADÁS

a Népszinházi Nyugdijintézet javára.
I. rész:
A NÉPSZINHÁZ FÉNYKORA

Szüle Péter

Újság 1930. III. 18.

A Mücsarnok tavaszi tárlata

A Mücsarnok egykori őszi, téli és tavaszi «tárlatai»-t, ugy látszik, nem lehet már visszaidézni. Azokban az időkben a Mücsarnok volt egyetlen kiállitó alkalma és helye müvészeinknek s a periodikusan meg-megismétlődő kiállitások ünnepszámba mentek. Minden jó müvész teljes erővel készült reájok. De a szép idők elmultak, mióta egyéb kiállitó helyiségek támadtak. Müvészeink megoszlottak közöttük és arra a tapasztalatra jutottak, hogy az egyéni gyüjteményes kiállitások inkább szolgálják céljaikat, mint a heterogén tömeges kiállitások. Mióta a Mücsarnok épülete a fővárosé lett, a tavaszi kiállitáson meg-megpróbálkoznak az egész müvészsereg összevrbuválásával. Minden müvészcsoport a maga zsürijének itélkezése alapján külön teremben vehet részt rajta. Mindhiába. A legértékesebb müvészeknek igy sem kell a Mücsarnok.

Nehéz az ilyen kiállitásról beszámolót irni. Nincsen rajta semmi kiemelkedő, semmi olyan, ami megragadna a néző emlékezetében. A középszer kiteregetése ez a kiállitás, az egyhangu és unalmas középszeré, melynek szürke hullámaiban az elvétve fel-felbukkanó érdekes is elmerül. Sehol az igazi erőfeszités, sehol valami arra törekvés, hogy az átlagtól különb legyen.

Ime néhány név: Szüle Péter (az első teremben rembrandtos öreg női arckép), Vidovszky Béla, Nádler Róbert (az agg müvész-

Újság 930 III 18.

[illegible] (Nyári táj), Brüll Aladár (Szappanbuborék), Benkhardt Ágost (Várromok a Bükkben), Gál János (a párisi Notre Dame), Benczur Béla, Pádly Aladár, Dietrich Adolf, Sz. Horváth Kálmán, Sárközy Elemér, Oláh Sándor (Éva), Basilides Sándor, Emanuel Béla, Szobotka Imre, Lahner Emil, Fenyő A. Endre (Szürkeruhás nő), Szőnyi István, Derkovits Gyula, Leszkovszky György, Hende Vince, Halápy Ede, Diósy Antal (a parlament elnöki tanácsterme számára készült freskóterve igen lendületes és szép Kossuth-kompozició), Korda Béla, Komjáti Gyula, Halasi Horváth István, Sándorné Grosz Mária, Pataky Sára, Hessky Iván, Lühnsdorf Károly, Wellmann Róbert, id. Dörre Tivadar, Gy. Takách Béla, Hraniczky Ilona, Bartoniek Anna, Porter Paula — a festők és grafikusok közül.

Figyelmet érdemlő szobrászati munkákkal szerepelnek Margó Ede, Berán Lajos, Hajdu Rezső János, Gosztonyi Alice, Keviczky Hugó, Dedinszky Elemér, Baranyai Ilona (érdekes plakettekkel), Madarassy Walter, Zilzer Hajnalka (nagyon érdekes, torzitás nélkül is mulatságos hatásu feyence-csoportokat állitott ki), Szánthó Gergely, Kaszab Károly, Boda Gábor, Schaffner Rózsa, Csillag István, Szege Sándor, Kayser Lajos, Varga Ferenc. A szoboranyag legnagyobb igényü darabja a kiállitásokon fölöttébb ritkán látható Füredi Rikárd «Honfoglaló»-ja. Egészében megragadó alkotás, részleteiben csupa plasztikus gazdagság. Érdekes és zamatos munka Füredi pompás «Erős Jancsi»-ja is.

A tizenharmadik terem az épitészeté. Benne Kosch Jenő, az ultramodern Frisch Vilmos és a festői tehetségü [illegible]s Lajos tervei a legmegkapóbbak.

(e. a.)

idei matinéja
egyében folyt le

ket adott elő. Zilczer Piroska tökéletes technikával, vérbeli művész kiforrottságával interpretálta a halhatatlan zeneszerzők müveit. Minden számát lelkes ováció kisérte.

Hont Erzsébet, a szép, fiatal operaénekesnő igazán a legjavát adta tudásának és megérdemelten vette ki részét a matiné sikeréből. Csengő hangon, mély, igazán művészi átérzéssel előadott dalait zugó tapsokkal köszönte meg a közönség.

Szedő Miklós, a Városi Szinház művésze a *Nyugat leányából* énekelt igen nagy sikerrel s a közönség tapsaira a *Matinátát* szólaltatta meg. Hangjának melegsége, szépsége valósággal frappirozta a közönséget.

A világhirü *Waldbauer*-kvartettnek őszinte és nagy sikere volt s a kvartett tagjait: Waldbauer, Ország, Temesvári, Kerpely művészeket alig akarták leengedni a dobogóról. Különösen Csajkovszky andante-jának volt minden képzeletet felülmuló sikere.

A budapesti Mozart-zenekar méltóan egészitette ki a matiné nivós müsorát s a meleg ünneplésben nekik is bőven kijutott. *Herez* Ottó dr. zongoramüvész művészi tudással és hozzáértéssel kisérte a müsor összes számait s a matiné közönsége nagy tapsokkal honorálta a kiváló művész játékát.

Harminckét pengő kilencven fillér a népszinházi nyugdijintézet vagyona

Több mint százezer pengő házbérrel tartozik a nyugdijintézetnek a Nemzeti Szinház

A főváros népszi[illegible]zottmánya hétfőn [illegible]előtt ülést tartott[illegible]ir-házi alapitvány

Tölgyessy Artur: Pákász.

Egyesületet is alakitottak a művésztelep ügyeinek intézésére.

A fölavató ünnepséget 1902-ben, junius 29-én tartották.

A művésztelep tehát megvolt már.

Csak el kellett foglalni.

Katona Nándor és Vaszary János kivételével, beültek az alapitó művészek a műtermükbe és megkezdődött a friss munka az uj tűzhely mellett.

Az évek folyamán uj emberek is akiknek munkásságát évtizedek óta ismeri a művészet iránt érdeklődő közönség.

Az ujabbak közül első helyen *Szüle* Péter van, aki ebben az esztendőben kapta meg a nagy aranyérmet, a legnagyobb művészi kitüntetést. Ő főként a népélet alakjait festi.

Vidovszky Béla nem egészen uj ember sem a telepen, sem a pikturában.

Pólya Tibor Szolnokon született.

Zombory Lajos: Hómező Szolnok határában.

kerültek a telepre, amelynek a törzstagokon kivül vendégtagjai is vannak. Igy került oda *Jávor* Pál, *Kléh* János, *Olgyay* Ferenc, *Vidovszky* Béla, *Udvary* Dezső és sok más festő.

*

A telepen a kettős jubileum esztendejében olyan festőgeneráció dolgozik, amely akkor is bizonyitaná a kolónia föntartásának szükséges voltát, ha a hetvenöt esztendős mult nem is tanuskodnék mellette.

A régiek közül ott van még *Szlányi* Lajos, *Fényes* Adolf és *Zombory* Lajos, Őt és *Pólya* Iványt igen erős kötelékek fűzik a telephez, mert a területe valamikor az ő apjuké volt.

Zádor István, az európai hirü grafikus, akinek német városokról készitett rézkarcait mindenütt ismerik, szintén a szolnoki művésztelep lakója.

Vendége most csak négy van a művésztársaságnak : *Chiovini* Ferenc, *Gecse* Arnold, *Korda* Béla és *Péter* Marianne.

Ők még reménységek. Bimbók a telep nyiló és kinyilt virágai között...

Fényes Adolf: Látogatóban.

Koszta József: Krumplikapálók.

Perlmutter Izsák: Fiatal anya.

Szüle Péter K

Pólya Lexin: A merengő.

Szüle Péter: Anyám.

Szlányi Lajos: A csöndes Zagyva.

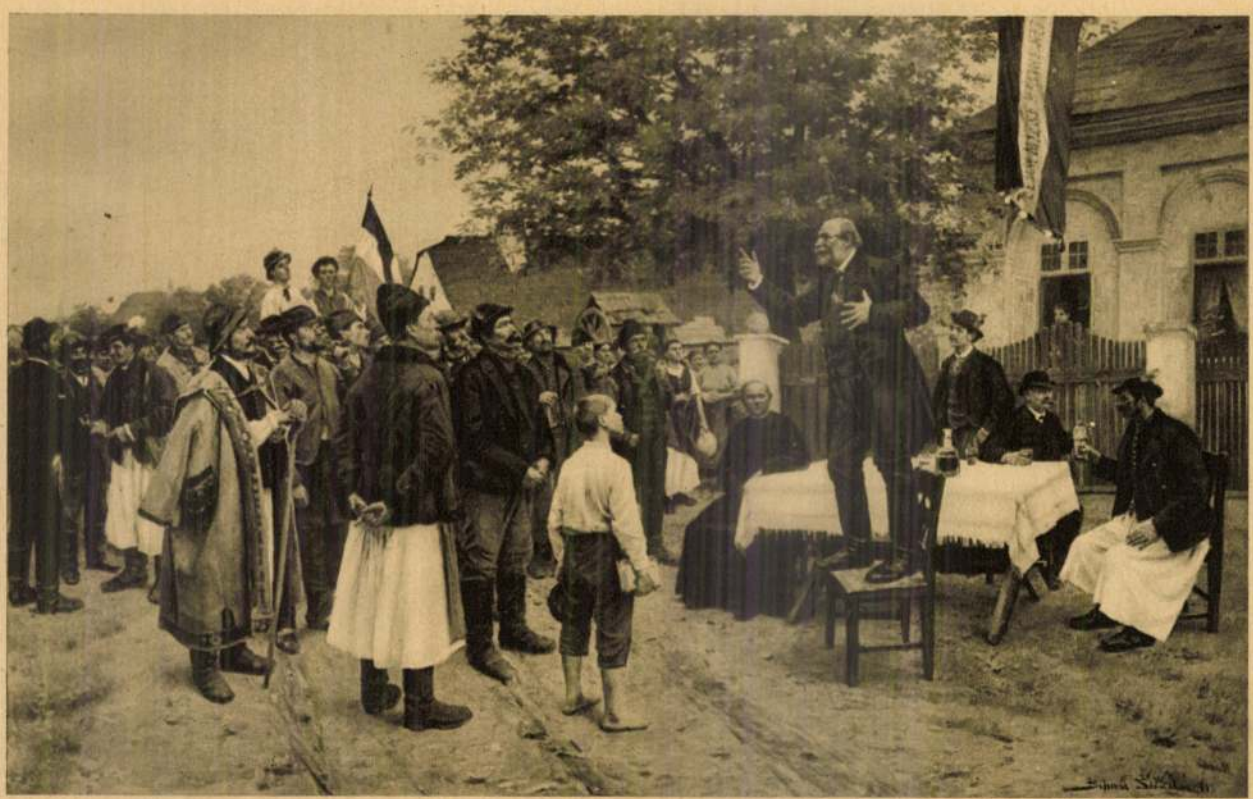

Bihari Sándor: Programmbeszéd.

Szüle Péter

SZÜLE PÉTER KÉSZÜL A CSARAFÉ

Műcsarnok 1916, 27. l.

Pedig — akárcsak Ady versei — Szüle Péter festményei sem lehetnének »akárkié«. Azokat csak Szüle Péter festhette. Nem követett soha semmiféle izmust, nem ismer festészeti irányokat, úgy fest, ahogy Isten megadta neki, hogy fessen. Hódolattal beszél a magyar festészet klasszikusairól, legelsősorban Benczúr Gyuláról, aki mellett nyolc évig — a mester haláláig — dolgozott.

— Hol van ma olyan mester, mint egy Munkácsy, egy Benczur volt? A mai fiatalok azt mondják rájuk: fotografusok. De próbálnák csak meg utánozni ezeket a »fotografusokat«, vajjon tudnának-e csak hasonlót is alkotni? Miért van az, hogy akármilyen laikus, aki száz kép előtt elmegy úgy, hogy csak futó pillantást vet rájuk, a »Siralomház« előtt megáll, — nem tud továbbmenni? Mert szív van benne, ami megfogja az embereket. A legjobban megfestett kép sem hat a nézőre, ha nincs benne szív.

Elgondolkozva néz maga elé s kissé halkabban folytatja:

— A mi időnkben még hajlandók voltunk koplalni, nyomorogni a művészetért. Mikor a főiskolára jártam, festékre se volt pénzem, illusztrációkat rajzoltam a Fidibusz-

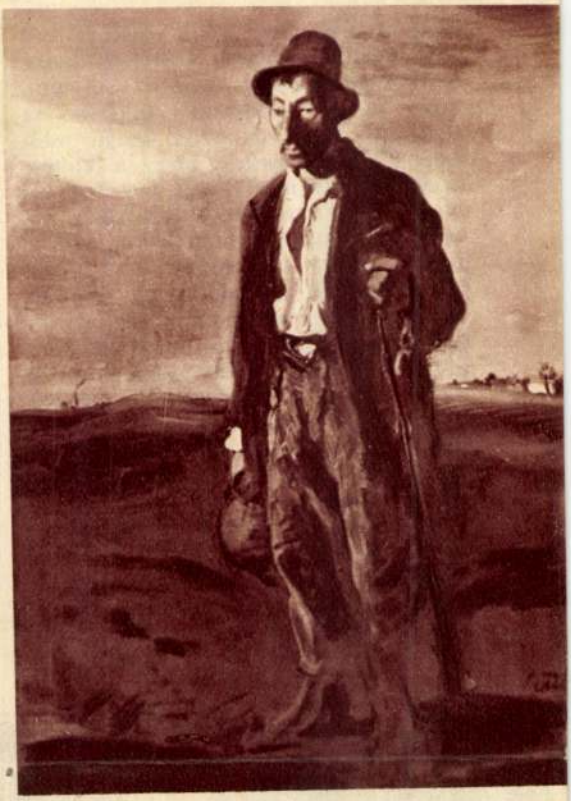

Csavargó

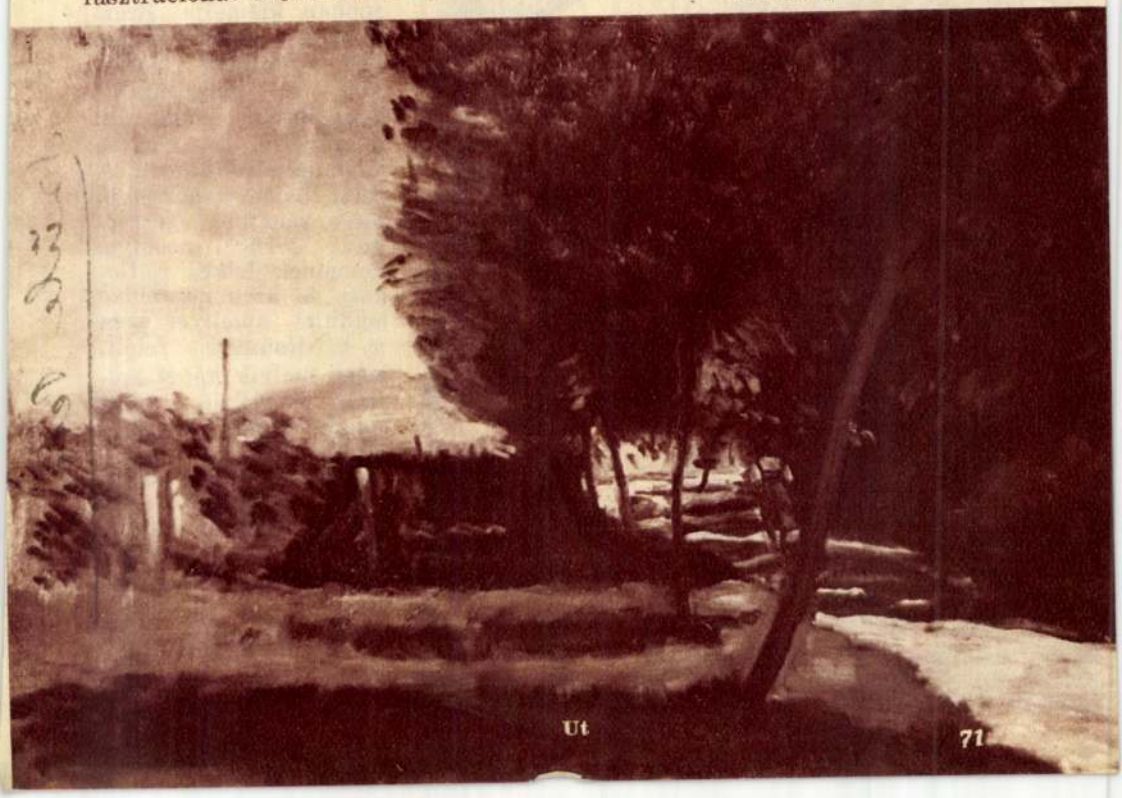

Út

nak, Üstökösnek, s az ezekért kapott pénzből vettem festéket, hogy festhessek. Akkor még azt hittem, hogy ha átverekszem magam az első pár keserves éven, majd jobb lesz. Ki hitte akkor, hogy a következő két-három évtized így fog elmulni, folytonos nyugtalanság, bizonytalanság, nyomorúság közepette? Hogy az ember felett úgy fog elszaladni az idő, hogy nem ér rá élni, s már az is nagy eredménynek számít ha máról-holnapra tengődik? Szegény édesanyám mindig azt akarta, hogy inkább menjek valami biztos, nyugdíjas állásba és most látom, hogy igaza volt. De azért, ha ismét a világra jönnék, ismét festő lennék.

Az utolsó mondat az, amit fenntartás nélkül elhiszünk. Ne haragudjék, drága Mester, ha a pesszimizmusában nem tudunk egészen hinni. Akiből úgy süt a derű, az életerő és az energia, az nem

»Gazdálkodó lánya«
(Foto Zakariás)

is lehet komolyan pesszimista. A sötét tónus csak aláfestés, mint képeinek sötét háttere, hogy a világítási hatásokat annál jobban kiemelje. Érezni, hogy mennyire szereti a holland festőket: a Rembrandt-i clair-obscure nemcsak a műveire, de az egész egyéniségére hatott. A sötét hátterű beszélgetésre rácáfol egészséges, derűs mosolya, szemének lelkes csillogása és az a magabízó lendület, amellyel arra a kérdésünkre felelt, hogy melyik képét szereti, melyiket tartja legsikerültebb munkájának:

— Egyiket se! Majd ezután! Szeretnék egyet-két jó képet festeni még.

Kozma Kornélia.

Szüle Péter

Szüle Péter tanítványával
(Schubert fotók)

KÜLFÖLDI VICCMAGAZIN

GYOMORRONTÁS

Orvos: A gyerek rosszabbúl van. Mit evett?

Anya: Félkiló krumplicukrot adtam neki, hogy bevegye az orvosságot.

(Esquire)

NUDISTÁK PÁRBAJA

(London Opinion)

AZ ORVOS DILEMMÁJA

— *Ez nagyon nehéz eset kollega úr.*

— *Mi aggasztja, kartárs?*

— *Hogy nem fogjuk megkapni a honoráriumot.*

(Settebello)

KEDÉLYES BOXMECCS

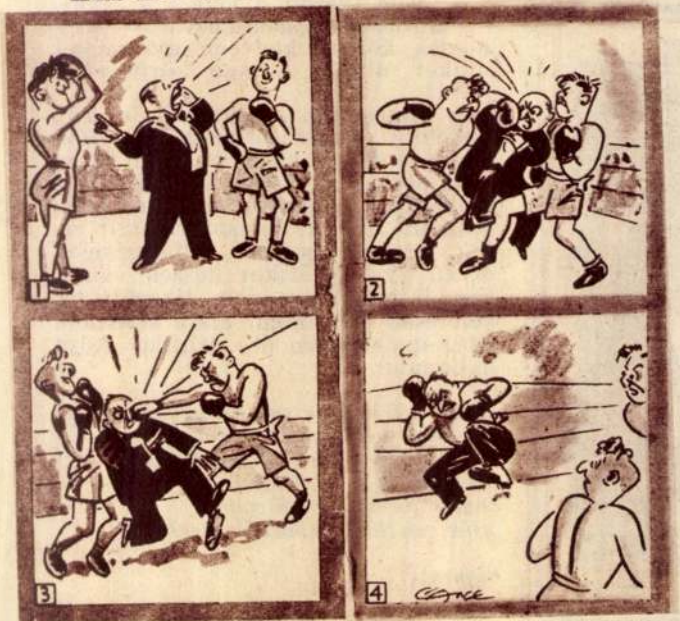

(Passing Show)

FOGAS FOGHÁZ-PROBLÉMA

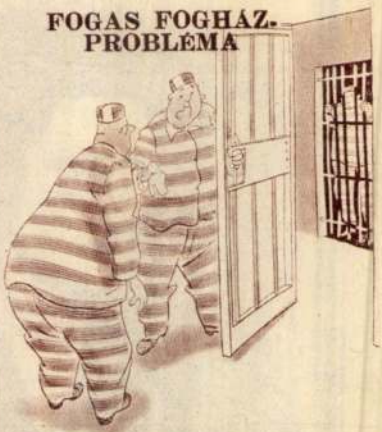

— Három évig próbáltunk úgy kimenni, hogy kifelé nyomtuk az ajtót és most látom, hogy befelé nyílik.

(Everybody's)

Munka közben

Színházi Magazin 1937. 35. sz.

„Még egy-két jó képet szeretnék festeni" – mondja Szüle Péter

Festő, akinek a műtermében csak egy-két kép lóg a falon. Önkénytelenül körülnézünk: keressük a képeket, de mindössze csak a középen álló festőállvány beszél gazdájának hivatásáról. A ki sem mondott kérdésre Szüle Péter mosolyogva, közvetlenül felel:

— Ne keresse a képeket. Én nem szeretem kirakni őket. Nem tartom ízlésesnek azt a szokást, hogy a festő a padlótól a mennyezetig beborítja a képeivel a műterem falát. A legjobbaknál is vannak ezek között olyanok, amiket inkább a tűzre kéne rakni, mint a falra.

— Nem szereti a képeit kirakni? — kérdezzük csodálkozva. — Nincsenek köztük kedvenc gyermekei, akiket mindig maga körül akar látni?

— Nincsenek. Legalább is még egyelőre. Tudja, minden kép csak addig érdekel, amíg be nem fejeztem, aztán egy kicsit mindegyikben csalódom. Az ember mondani akar valamit, ki akar fejezni valamit velük, de az emberi kifejezésmód olyan gyatra. Mikor készen van a kép, látom, hogy nem sikerült tökéletesen kihoznom, amit akartam. Idegennek érzem őt. Mintha Adyt hallanám:

»Hogy itt vannak egy könyvben, holtan,
Nyomva, befűzve, azt se tudom,
Hogy vajjon őket én daloltam?
Akárkié is lehetnének,
Olyan furcsák és távoliak:
Átok, zsoltár, panasz és ének.«

Szénrajz

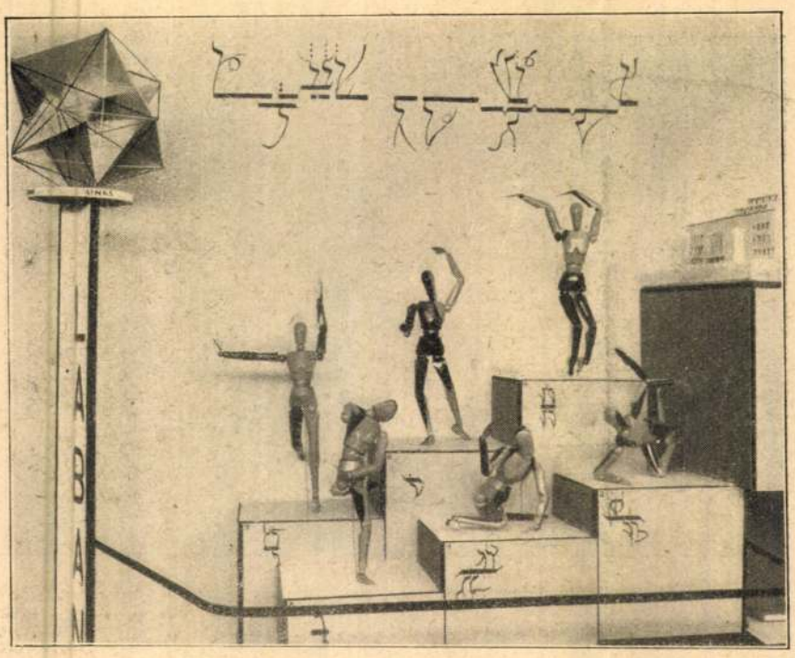

A nagyvilágból. A magdeburgi színházművészeti kiállítás egy része, a Laban-iskola mozdulat-mintáival

A szerkesztő üzenetei

Kérjük előfizetőinket, hogy a nyári cimváltozásokat, — *az előző cím feltüntetésével* — esedékességük hetében, legkésőbb *szerdáig* jelentsék be, mert csak ebben az esetben van módunkban az Uj Időket megjelenéskor már az uj címre küldeni.

—

Jugoszláviai előfizetőink az előfizetési díjat jugoszláviai megbizottunk: *Wolfner Vilmos cég Vrsac* címére utalványozhatják, vagy közvetlenül a kiadóhivatal címére, (Budapest, VI., Andrássy-út 16.) pénzeslevélben küldhetik be.

—

AZ ORCHESZTIKAI ISKOLA VIZSGÁLATI ELŐADÁSA. *Dienes Valéria* orchesztikai iskolája vasárnap, június hó 12-én délelőtt 11 órakor tartja meg évadzáró előadását a Budai Színkörben. Az érdekes előadásra belépőjegyek (40 fillértől 4 pengőig) a színház pénztáránál válthatók.

Szüle Péter festőművész, a Tavaszi Kiállítás aranyérmének nyertese

Kéziratokról

NEM KÖZÖLHETŐ: *R. Sándor* két verse: A Sóstón. Tavaszi tűz. — *Orgona* (Kispest) versei: Ha majd találkozunk. Rózsacsokor. Petőfihez. — *Sz. József* versei: A szívek találkája. Szól Rákóczi tárogatója. Álom az Ideálról. Merengek. — *G. György* verse: Don Juan utolsó dala. — *K. K. István* versei: Merci. Megnyugvás. Ahonnan jöttem. — *N. Vidor* versei: Veled megyek. Álmodtam. Virágot küldtem. — *Magyar* versei: Fenn és lenn. Búcsu az anyámtól. Májusban. — *Magyar* prózája: Ágyúszó. — *Nefelejts* versei: Májusi csicsergés. Ma.

ZOEARD. A *Jöttem* című a jobb, de az sem jó. *Belőlem most az ember távozik* című versét nem értjük.

Rohan döcögve régi gépkocsin
a zökkenése álmodozásba ringat
bölcsőmmé válik.
Emel, mint a hinta.

Ime egy versszakban mennyi zavar és képtelenség. 1. Hogyan lehet *döcögve rohanni?* (Dülöngve lehet.) 2. Hogyan *ringathat a zökkenés álmodozásba?* A zökkenés csak felriaszthat. A zökkenés és a ringás egymást kizáró mozgások. És nem: álmodozásba, de álomba ringat a bölcső. 3. A gépkocsi *a)* rohan, *b)* döcög, *c)* zökken, *d)* ringat, *e)* emel, *f)* bölcső, *g)* hinta s mindez egyszerre. S ha még az olvasó mondaná, hogy e strófa olvasásakor *„távozik belőle az ember...“*

T. JULIA. (A csésze.) Jó ötlet, de Karinthy Frigyes régen megírta. Szinyei-Merse Pál a nevét egy „ny“-nyel írta.

IFJ. B. R. N. (Az örök harc.) Ezt a témát csak nagy költő tudná megfelelően megírni. A tárgy nagyobbigényű, mint amilyen költői erejü az ön tehetsége. De ha jobban sikerült volna is, műve akkor sem illenék az *Uj Idők* keretébe.

K. JÓZSEF. (Hátha...) Különb az átlagnál, de nem elég jó.

ÚJ RÜGYEK FELÉ. „Zenéhez is lenne tehetségem, — írja ön, — de az én Arám már csak a Poetica marad“. Az lehetséges, közgazdász úr, hogy a Poetica az ön arája marad. A Poézishez azonban vajmi kevés köze lehet. Muzsájának nem közönséges mivoltát kegyed azzal bizonyítja, „miszerint szükebb körben már jelentős sikereket értem el és biztattak, kik ismerik müveim jelentős mennyiségét, miszerint küldjem el az Uj Időknek, melly elég nivós lap.“ Köszönjük, „miszerint“ ön nem jelentős mennyiségü müveit küldte el nékünk, hanem csak egyet küldött el közülök „melly“ versét, köszönetünk jeléül, alább teljes terjedelmében közreadjuk:

UJ RÜGYEK FELÉ.

Járunk az idők végtelenjén
A percek létráján ereszkedünk alá
Előttünk Vágyak fákjályi surrognak.
Surrogj, surrogj fákjályi Vágynak
Szeretnélek egyszer látni már lágynak
Nem kőszívünek, érzéketlennek
Téged.
Arany hajadnak gyengédes csilláma
Kábulatba fullaszt
Engem.
Állunk a holdezüstben
Mink.

Ön ehhez a vershez azt a kommentárt füzi, hogy „itt mellékelt költeményem magasabb eszményeket célozza“ (!), „környezetem e költeményt nem is érti meg.“ Bevalljuk: mi sem értettük meg. De azt sem értjük ám, hogy egy első éves közgazdász, hogyan írhatja az „előttünk“ szót egy *t*-vel, a „fáklyái“ szót pedig így: *fákjályi*. A „melly“-ről s a „miszerint“-ekről nem is beszélve. A látottak alapján ajánljuk, hogy a „Poetica“-val kötött szerencsétlen házasságát sürgősen bontsa fel s jegyezze el magát a Zenével. Vagy: a Helyesírással.

DEZSŐ 1916. A verset nem közölhetjük, mert kijavíthatatlanul gyenge. Száz és százezer magyar anyát ért hasonló rettenetes csapás. Mi nem tudjuk elképzelni, hogy annak, aki ilyen szörnyü sebet kapott, ír lehetne sebére, ha nyomtatásban látja viszont valamely gyenge versét, amely mindenképpen méltatlan úgy az elesett hőshöz, mint az édesanya magasztos fájdalmához.

ATTACHÉ. Baráti körben sikerre számíthat.

A nagyvilágból. Párizs legújabb sportja: a paticikli. Charles Samuel, az új sport bajnoka, teljes felszerelésben

A nagy fogoly

A Northumberland parancsnoka, egy kivénült angol tengeri medve, 1815 május 6-án magához kérette a hajó tisztjeit.

— A generálist Szent Ilonára szállítjuk holnap. Délben indulunk. A parancs szerint úgy kell vele bánnunk, mint egy angol tiszttel. Ne érezze, hogy fogoly. Mindenben rendelkezésére állunk.

Május 7-én sürü köd ölelte át a partokat. A halászvitorlákat bevonták a kikötőbe. Istenkísértés a szabad tengerre menni. A Northumberland parancsnoka már a harmadik küldöncöt várja vissza, akivel megüzente a feletteseinek, hogy kockázatos az elindulás. Két tisztje visszajött a válasszal.

— Parancsot teljesíteni kell. A harmadik tiszt írásbeli parancsot adott át. A generális nevére szól. A tengernagy írta alá. Mindössze három sor.

— Ha a parancsnok gyáva, lelövetem. A korzikai ma okvetlén hagyja el az angol partokat. Igy akarja az angol nép, így akarja őfelsége a király.

Az öreg katona fázósan húzta magára a köpenyét. Az írást nem mutatta meg senkinek. Visszavonult a kabinjába, magárazárta az ajtót, egy ócska imakönyvet vett elő és leszögezett fejjel imádkozott.

Az őrült viharban nehezen indultak meg. A parancsnok a hídon kapaszkodó szemmel bámult a partok felé. A legénység, a tisztek behúzódtak a fedélközbe, a tavaszi eső hangos kopogással verte a padlót.

Éjfélig nehezen haladtak előre, de amint kiértek az öbölből, a vihar elült, az eső megszűnt, vad gyorsasággal indultak a szabad tengernek.

Az egyik kajütből halvány világosság szürődött a nagy víz felé. Fegyvertelen katona sétált az ablak alatt. Időnként be-bepillant a rosszul záródó redőnyön. Figyelni kell a foglyot. A fogoly pedig görnyedt háttal hajol az asztalra és ír. Szorgalmas keze gyorsan szalad a papiron. Város- és emberneveket ír egymás alá összevisszaságba.

Brienne, a katonai iskola, *Toulon* az első kitüntetés, *Campoformio* a francia határok kibővülnek, *Neville*, *Amiens*-i dicsőséges béke. A *Code* megjelenése, *Austerlitz*, *Jena*, *Eylau*, *Friedland*, *Wagram* és két asszonynév: Laetitia *Romalino* az anyja és *Josephine* a szerető és feleség. A harmadikra nem is akar gondolni. Az előkelő volt s sohasem tudta neki megbocsátani, hogy közlegényből lett uralkodó. Rideg volt, megvetette és megcsalta.

Egy pillanatra kiesik a hegyezett penna a kezéből s vak szemmel bámul a semmibe.

Két hónapon át nem történt más a Northumberland életében, két hónapig egy szót sem szólt *Napoleon* a kísérőihez. Két hónapig magába bámult, hogy meg tudja írni életét. Ő volt talán az első ember, aki tudta, aki érezte, hogy az élete nem az övé, a történelem sajátította ki. Azt akarta tehát, hogy a történelem ne a harmadik ember rideg megfigyeléseiből és objektiv tapasztalataiból állítsa össze az élete mozaikját, hanem azt is megtudják, mik voltak azok a motorikus lelki erők, amelyek őt cselekvésre késztették.

Ez a nagy munka sohasem készült el, vagy legalább is nem került a nagy nyilvánosság elé. (Gondoskodtak erről azok, akik a fogoly Napoleon életét intézték.) Szükszavú feljegyzésekből, ellenőrizhetetlen szóbeszédekből épült fel Napoleon élete számunkra. Egy évszázadon át építették, de még ma sem tökéletes. Még ma is újat produkál egy-egy elfelejtett levél, egy-egy feljegyzés. S minden, ami Napoleonról szól, érdekesebb, izgatóbb, mint a legérdekesebb regény.

A *Világ képekben* című könyvsorozat kiadói nagy szolgálatot tettek a Napoleon-irodalomnak, amikor kiadták *Supka* Géza új írását: a *Nagy Napoleont*. Filmszerüen pergeti le a szerző Napoleon életét s a szavak filmjéhez képeket ad. Ezek a képek szemléltetőbbé teszik a szöveget, érdekesebbé azt a nagy, igaz mesét, amelyet a világtörténelem egyik legnagyobb alakja futott meg életében.

A *Világ képekben* című könyvsorozatban eddig megjelent könyvek: 1. Bárczy István: Budapest, 2. Lambrecht Kálmán: Emberek, Népek, Nemzetek, 3. Supka Géza: Nagy Napoleon. Ezek a füzetek mindenütt kaphatók. Egy füzet terjedelme 64 oldal. Ára 2 pengő.

Darnay Kálmán, a sümegi múzeum megalapitója, őskori sírt tár fel

Egy múzeum jubileuma

Sümegnek főnevezetessége a Darnay-Múzeum, ennek pedig legnagyobb értéke a magyarországi őskorra vonatkozó leletek gazdag sora. A múzeum alapitója, Darnay Kálmán, 4000-nél több ily sírt tárt fel s ezt az egész kincset most a sümegi múzeum őrzi.

Igen kicsi kezdetből lett a múzeum ily nevezetessé. Éppen ötven évvel ezelőtt került napfényre az a lelet, amellyel e gyüjtés kezdődött. Darnay tizenkétéves reálista korában a vár udvarának alagútjában talált egy renaissancekori sarkantyút. Ez a sarkantyú lett a kiindulási pontja. Következett három évtized szorgalmas munkája, amelyet most már nem a véletlen, hanem szaktudás és vas-erély kormányzott. Darnay neve országos hírű lett.

Európaszerte érdeklődést keltett a világon egyedülálló szalacskai kelta pénzverő és öntőműhely feltárása, melyről irt tudományos értekezései külföldi szaklapokban is megjelentek.

Ifjú korában ő mentette meg Kisfaludy Sándor 3600 kötetes könyvtárát, melyet 1897-ben a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott. Legnépszerübb sikerét 1900-ban megjelent „Magyarország őskora" című kézikönyvével érte el, mely több ezer példányban forog közkézen: negyed század óta ebből ismeri meg a nemzet ifjúsága hazánk őskorát.

Megbecsülhetetlen kincseket érő múzeumát a nemzetnek ajándékozta, melynek ma is igazgatója.

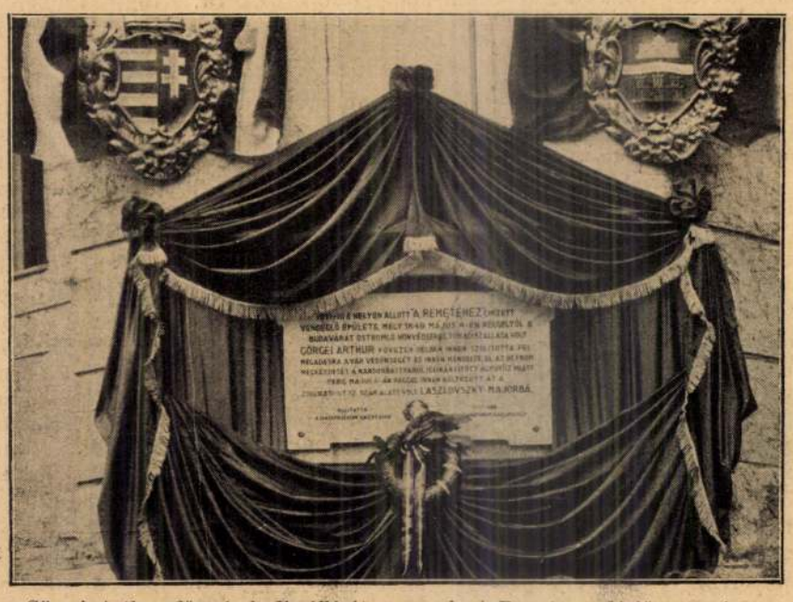

Görgei Arthur fővezér hadiszállását, az egykori Remete-vendéglőt nemrégen emléktáblával jelölték meg

Szűle Péter

Szűle Péter új arcképeinek sorozatát állítja ki, bárki is a model, a művész mély lírája zendül a képen, sötétbarnába oltott színeinek különös, eredeti harmóniájában.
(M—i)

Magyarország 1936. jan. 26. (Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban.)

Az Est 1936. jan. 26.

Venus-Dobrocska VII. 66

Szüle Péter.

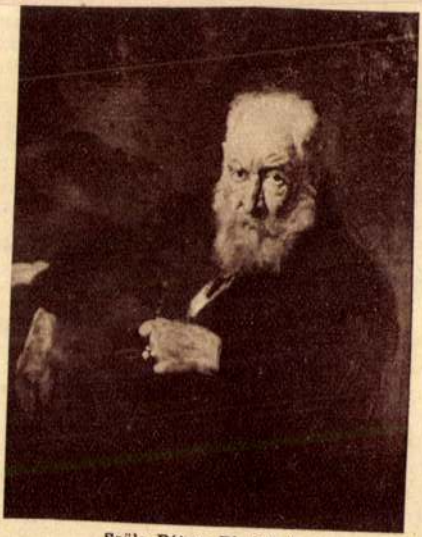

Szüle Péter: Pipázó öreg

Szinházi Élet

1936. 6/27.

Szüle Péter

Új Magyarság Vasárnapja
1935 dec. 8.

Szüle Péter: Leány korsóval

Egyéb irásbeli közlés esetén Levelezőlap portódiját kell leróni!

KÖNYVRENDELÉS

2 fillér

Lauffer Tivadar

könyvkereskedés

Postafiók 311.

BUDAPEST

IV., Váci ucca 11.

Szüle Péter

Uj Magyarság Vasárnapja

1935 máj. 19

SZULE *Péter*, festő, * Cegléd 1886 jún. 25. Budapesten végezte tanulmányait, u. o. és Szolnokon működik. Festői realizmussal előadott alakos képekkel (Tükör előtt, Templomban stb.) keltett feltűnést. Később a tiszta impresszionizmus felé fejlődött stílusa és ilyen értelemben festett sikerült plen-air-képeivel szerepelt tárlatainkon. 1920. a kis állami aranyérmet és a Halmos Izor-díjat, 1922. a Szinyei-Társaság Ernst-múzeum-díját, 1925. a Szinyei-jutalmat, 1927. a nagy állami aranyérmet nyerte. 1923 és 1929. az

1262

Ernst-múzeumban, 1924 és 1934. a Műcsarnokban volt kollektiv kiállítása. Nő fekete kalappal, Tükör előtt, Zagyvapart, Zsuzsanna és a két öreg és Varrás közben c. képei a Szépművészeti Múzeumban. Öregek, A Zagyva áradása, Műteremben és Zagyva című festményei a Fővárosi Képtárban vannak.

6. § II 578 f

	Kikiáltási ár pengőben
3147. BŐRGARNITURA, marhabőr. (Pamlag és karosszék)	650
3148. KAROSSZÉK, gazdagon faragott körtefa. Japán	180
3149. VARRÓASZTALKA, fényezett diófa. 1840 körül	45
3150. KAROSSZÉK, fényezett diófa, kék plüssel kárpitozva. Új barokk	80
3151. EMELETES SZEKRÉNY, alsórésze fiókos, felsőrésze kétajtós. Fényezett cseresznyefa, berakott dísszel. Louis, XVI.	300
3152. FIÓKOS SZEKRÉNY, fényezett diófa, berakott dísszel. Mária Terézia korabeli. (Kisebb hibákkal)	300
3153. PAMLAG, fényezett diófa, berakott dísszel. Biederm.	80
3154. KEREK ASZTAL, fényezett diófa. Biedermeier	130
3155. ASZTAL, fényezett diófa, berakott dísszel. Biedermeier	170
3156. FIÓKOS SZEKRÉNY, fényezett diófa, gazdag berakással. Mária Terézia-modorban	260
3157. KEREK ASZTAL, rózsafa, berakott dísszel, bronzveret.	150
3157/a. VARRÓASZTAL, fényezett diófa, bronzveretekkel. Empire	100
3158. VELENCEI TÜKÖR	45
3159. OVÁLIS ASZTAL, fényezett rózsafa, berakott díszítéssel	120
3160. GYERMEKSZOBABÚTORKÉSZLET, fényezett bükkfa, Asztal és 6 szék	210
3161. TRÜMÓ TÜKÖRREL, fényezett diófa	100
3162. ALACSONY SZEKRÉNY TÜKÖRREL, fényezett diófa. Biedermeier	30
3163. TÁMLÁSSZÉK, fényezett cseresznyefa. Biederm. 2 drb	80

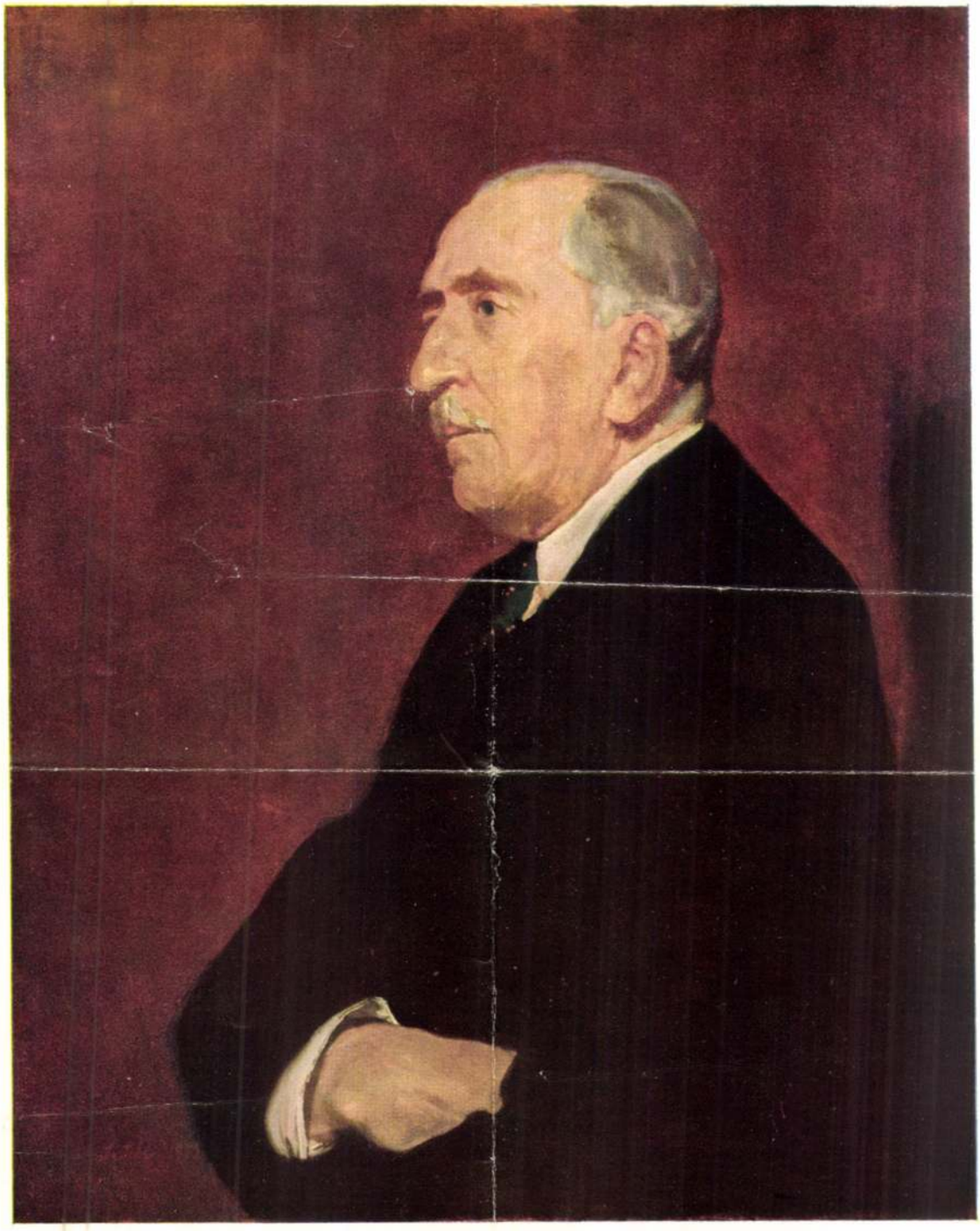

Az Uj Idők részére festette Szüle Péter

Herczeg Ferenc

Uj Idők
1933. 49. 7.

Szűcs Péter

NYOMTATVÁNY.

MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

Dr. Szentiványi Gyula

ÚRNAK
ÚRNŐNEK

Budapest, XI.

Lágymányosi u 16.

Rezentúli Könyv és Lapkiadó r.t. Debrecen

MEGHÍVÓ

SZÜLE PÉTER ÉS KÁRPÁTHY JENŐ FESTŐMŰVÉSZEK

gyüjteményes kiállítására.

A Kiállítás február hó 25—március hó 4-ig a Déri múzeum két termében naponta d. e. 9—este 7-ig megtekinthető.

A kiállítás védnöke:

LOSONCI

LOSSONCZY ISTVÁN

főispán.

A kiállítás rendezői:

SÁNDOR JÁNOS festőművész.

ifj. SZENTIVÁNYI GYULA műtáros.

Szüle Péter

SZÜLE PÉTER

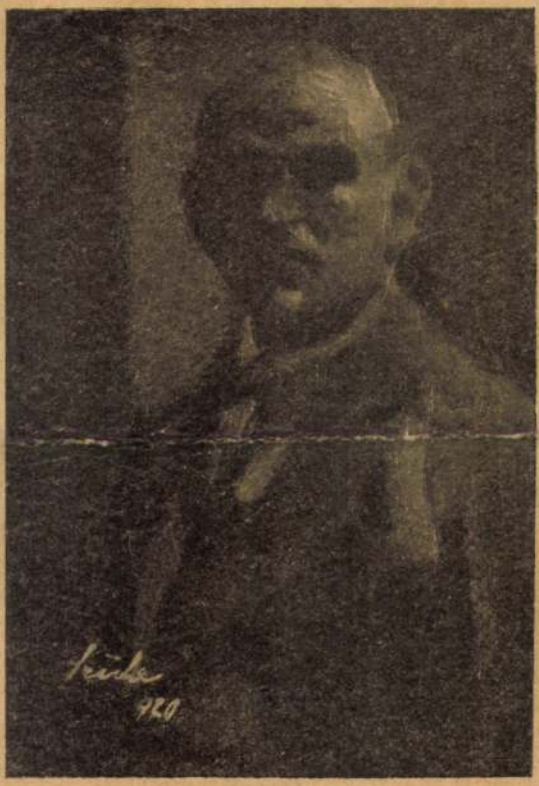

IRTA:

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN

AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA

SZÜLE PÉTER

IRTA

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN

BUDAPEST, 1923.

E tanulmányom tárgya egy élő és fejlődésben levő magyar művész, a fiatalabb magyar festőnemzedék egyik tagja. Feladatom ennek folytán nyilt kérdések tárgyalására is kiterjed. Nem csodálkoznék, ha ma, a csalódások korában, akadnának olyanok is, kik hibáztatnának azért, hogy ily esetben vállalom a nyomatékos formában nyilvánitott véleménnyel járó felelősséget. Szüle Péterről ugyan, kinek művészetét most ismertetni szeretném, az az általános vélemény, hogy legjobb tehetségeink közé tartozik. Ezt mondják róla a legkülönbözőbb felfogások képviselői. Hány hulló-csillagot mutat el azonban művészetünk történelme! Hányan mentek tönkre nálunk az uj nemzedék jelesei közül! A Szüle Péter esetében azonban a természetadta tehetségen kivül két dolog jogosit arra, hogy művészetét bizalommal fogadjuk: a művészi alkotóerő akadálytalan fejlődéséhez nélkülözhetetlenül szükséges, ujabban azonban ritkaságszámba menő alapos képzettség és a manapság épp oly ritka esetben észlelhető egészséges felfogás.

Lássuk milyen utat kellett megtenni a művésznek, mig e két eredményt elérte.

Cegléden született, 1886 junius 25-én. Nagyatyja, Péter, még földbirtokos volt. Atyjának, Mihálynak már nem juthatott a vagyonból. Ő már, mint sok-sok el-

szegényedett honfitársa, hivatalba ment. Ezüstzsinóros kishivatalnok, vasuti kalauz lett belőle. Érzékét az élet szépségei iránt és uri természetét azonban nem áldozta fel a mai napig sem. Ha ideje engedte, míg el nem öregedett, vadászni járogatott. Szereti a zenét s maga is hegedül. Felesége, Darányi Mária, csendes, finomlelkü, érzékeny asszony. Péter fiuk nagy tisztelettel beszél szüleiről s minden szavával azt bizonyitja, hogy a természetes gyermeki szereteten kivül a lelki összetartozás különös érzetével kapcsolódik hozzájuk.

Mikor s hogyan ébredt fel a gyermekben a művészi hajlam? Még elemi iskolába sem járt, mikor már rajzolgatni kezdett. Ösztönzőben sem volt hiány. Ott volt a falusi és kisvárosi ember hagyományos jóbarátja, a kalendárium. Az ujabb nemzedék már nem tudja, nem tudhatja, mi volt ez a könyv még csak három-négy évtizeddel ezelőtt is. Amikor tudniillik képes kiadványainkat még nem lepték el a hitvány fényképfelvételek alapján készült még hitványabb cinkografiák, amelyeknek azonfelül még gyalázatos nyomdai hajszamunka adja meg az utolsó kenetet. Mikor még fametszetek élénkitették a szöveget, amelyek, még ha naivak és ügyetlenek is voltak, összehasonlithatatlanul több élvezetet nyujtottak, vonzóbbak voltak és még a valóságról is sokkal jobban számoltak be, mint tisztán mesterséges uton, kapzsi üzletiességgel előállitott utódaik. Szüle Péter is, mint sok más egyszerü környezetben nevelkedett gyermek, a kalendáriumok fametszeteiből meritette első művészi élvezeteit. Azokat nézegette figyelmesen; azokat másolgatta.

Hétéves volt 1893-ban, mikor szüleivel elhagyta szülővárosát és Ujpestre költözött. Atyját ugyanis ide szólitotta a hivatala. A most következő gyermekévek természetesen sokban különböztek a Ceglédiektől. Lényeges változást azonban nem jelentettek. Ha mint késő utód, hiteles adatok hiján kellene megszerkesztenem Szüle Péter életrajzát, bizonyára arra gondolnék, hogy a fő-

város közvetlen szomszédságában sok mélyreható benyomást köszönhetett Pestnek, ahova bizonyára többször is bejárogatott. Nem így történt. Pestre rándulni nem lehetett volna egy pár hatos nélkül. Ez pedig akkor Szüléknél pénz volt, amit nem volt szabad könnyelmüen pazarolni. Péter tehát anélkül nőtt fel uj otthonában, hogy a közeli fővárossal megismerkedett volna. Az iskolába járást elkezdte már Cegléden. Itt járta az első elemit — először. Mert szokása lett, hogy két-három éven át látogasson egy-egy osztályt. Tanulni ugyanis egyáltalában nem szeretett és nem is szokott volt. Egyetlen szenvedély fejlődött ki benne: a rajzolás. Más nem érdekelte. Az iskola persze mindennél kevésbbé. Az életet azonban már elemista gyermekkorában kezdte megfigyelni a rajzoló szemével. Mozdonyokat, majd az élő természetből vett motivumokat rajzolgatott, olyan buzgalommal, hogy tehetsége csakhamar feltünt. Harmadik elemista korában már az iskolában is elismerték hivatottságát. Rajzait a vizsgán öt koronával jutalmazták.

Nagyon boldoggá tette volna ez a korai eredmény, ha örömét nyomban el nem rontja egy brutális eset. A tekintélyes ezüsttallér ugyanis a szó legszorosabb értelmében meg se melegedhetett a zsebében. Padbeli szomszédja azonnal kilopta. Hiába reklamálta a lehető legnyomatékosabban. Hiába lett a dologból iskolai botrány. Szüle Péter kiskoru tolvaja bebizonyította, hogy sikeresebben tudta megkezdeni a karrierjét, mint müvészszomszédja a magáét. Ki tudja mire nem vitte azóta! Hiszen az idő neki kedvezett.

Ujpest nem arisztokratikus hely. Az ujpesti gyermek sokat lóg az uccán. Szüle Péter gyermekmulatságai sem különböztek a többi ujpesti fiukétól. Velük kóborolt, verekedett, csintalankodott. Sok uj ház épült akkortájt. A kis legényeknek szokásává vált csapatostól szegődni a dolgozó kőmüvesekhez téglát adogatni. Jó volt ez mulatságnak is, de meg egy-két hatos ha-

szonnal is járt. Péter erős gyermek volt, de azért sokszor belefájult a karja ebbe a »játék«-ba.

Közben volt alkalma megfordulni a művészet körül is. Szószerint: »körülötte«. Ujpesten elég sok művész lakik. A Péter figyelmét egy Adler Mór nevü arcképfestő ragadta meg. Sokat ólálkodott a háza körül, az ablaka alatt és szörnyü kiváncsisággal figyelte munkáját. Volt azonban az Adler házatájának a látnivalón kivül még egy vonzóereje. Az ablak alatt gyakran hevertek a palettáról lekapart, kihajigált festékdarabok. A művészetre sóvárgó fiu felszedegette és a legnagyobb gyönyörüséggel — szagolgatta ezeket. Valami leirhatatlan élvezetet szerzett neki az olaj, a terpentin és a malmittel illata. Páratlanul átható erejü illuziókat keltett benne ez az egyszerü élvezet.

Egy másik festővel, Rosenmeier Ferenccel, már személyesen is megismerkedett. Hozzá is a szokott módszer szerint közeledett, mire a mesterben érdeklődés támadt a fiu iránt. Adott is neki egy rajzmintát, egy Knaus-féle női fej sokszorositott mását s hozzá még egy darab patronpapirt is. Péter lemásolta a fejet, de munkája nem tetszett a mesternek. Lerajzolta hát másodszor, nagyon gondosan. Ekkor már sikert aratott. Ilyen művészi élményei voltak a millennium idején, amikor az ország apraja-nagyja Pestre tódult s amikor ennélfogva hatalmas művészeti tanulságokhoz jutottak kortársai közül igen sokan, még olyanok is, akik Nagymagyarország legrejtettebb vidékein laktak.

Szüle Péter művészi fejlődésében nem játszik szerepet a millennáris kiállitás. Bevitték ugyan őt is egy párszor Pestre, a városligeti nagy látnivalók közé, ahol a szeme előtt volt a Mücsarnok is. Ebbe azonban nem jutott be. Hogy is juthatott volna, mikor ott külön kellett fizetni! Tizéves volt ekkor a fiu. Pótolhatatlan kára volt-e hát a mestermüvek megtekintésének elmulasztásából? Továbbfejlődése azt bizonyitja, hogy nem tartozik a gyorsan reagáló természetek közé. Ujabb

benyomások befogadására csak akkor képes, ha a régieket már feldolgozta, kimeritette. Azt hiszem tehát, hogy a nagy visszatekintő kiállitás anyaga, akkor, amikor értelmisége még öntudatlan, látása pedig teljesen iskolázatlan volt, legfeljebb csak izlését fejleszthette volna.

Talán jobb is, hogy nem látta az emlékezetes nagy mücsarnoki kiállitást, mert később azután e mulasztás következtében szüz talajba eshetett nála és közvetlenül termékenyithette meg felfogását a legjobb mag.

Mikor ugyanis Munkácsy meghalt, sok szó esett a nagy mesterről. Egy illusztrált rövid életrajza került ekkor a tizennégyéves fiu kezébe, kinek ebben a kis füzetben leirhatatlan gyönyörüsége telt. Munkácsy lett az ő szemében egyszerre a müvészet megtestesülése. A »Krisztus Pilátus előtt« annyira elragadta, hogy hozzáfogott a lemásolásához. (A polgári első osztályába járt már ekkor.) Ceruzával végezte a munkát és hajmeresztő pontossággal dolgozott. Kitartó hangyaszorgalommal ült e rajzon öt hónapon át. Nem is volt a mintáján egyetlen vonás, egyetlen árnyalatnyi érték sem, amit meg ne nézett és szigoruan le nem másolt volna. Ez a rajz tehát messzire kihatÓ élmény volt az életében, mert ha látása nem is képesitette még arra, hogy a formákat szervesen fogja fel, mégis elmélyedt naiv megfigyelései közben egy óriási alkotóerő sajátosságainak megfigyelésében. És ez az alkotóerő éppen Munkácsy volt, akinél jobb hatást senkisem gyakorolhatott egy fiatal magyar tehetségre és akinek müvészete minden izében a megtestesült komolyság és bensőség.

A puszta tény, hogy Szüle Péter gyermekkorában, szellemileg teljesen magárahagyatva talált rá Munkácsyra, tehát arra a müvészre, akinél behizelgő külsőségekről szó sem lehet, igen sokat mond és az ifju tehetség lényegére mutat. Ezt az isteni adományt pedig most már mind több és több figyelemre méltatták. Kiss Béla ujpesti iskolaigazgató — Pörge Gergely festő-

művész sógora — irt egy kis népszerü ismertetést Munkácsy Mihályról, amelyben célzást tett az iskolája tanitványai közt jelentkező uj tehetségre is. Polgári iskolai rajztanárja, Német Lajos, már különös figyelemmel bánt a fiuval. Tudatosan irányitotta tehetségét és egyáltalában magáévá tette ügyét. Azt a tanácsot adta tanitványának, hogy iratkozzék be az iparmüvészeti iskolába, amit ez a negyedik polgári elvégzése után, 1903 őszén, meg is tett.

Előzőleg látott végre egy nagyszabásu müvészeti kiállitást is, az ezerkilencszázhármas nemzetközi tavaszi tárlatot. Óriási hatást gyakorolt rá ez a látvány. A naiv ember rajongásával nézte egyes hazai és külföldi mesterek alkotásait, köztük különös elragadtatással Tölgyessy Artur tájképeit. Naiv lélekkel ment be azután az iparmüvészeti iskolába is. Papp Henrik, Papp Sándor és Feuchtinger Gyula voltak itt tanárai. Legtöbbet Papp Henriktől tanult. Legkevésbbé Feuchtingerrel tudott megbarátkozni, mert ő tanitotta a diszletfestést és ehhez egyáltalában semmi kedve sem volt Szüle Péternek. Hogy is lett volna, mikor ő nem volt a külsőségek, az ékitmények embere s hozzá még e mesterség tanitásának módszerét is teljesen szolgainak találta.

A mult nagy mestereiről ekkor sem vett még tudomást. Egyes behizelgő modoru ujabb müvészek, különösen Mucha és más plakátfestők voltak azok, kik feltünő sajátosságaiknál fogva magukra vonták figyelmét. Az iskolához azonban egyre kevesebb volt a kedve. Nem mintha szorgalma hagyta volna el, de másra vágyott, mint amire ott sulyt helyeztek. Lassankint tudomást szerzett a Mintarajziskola létezéséről és 1904 nyarán megismerkedett az Ujpesten lakó Pörge Gergellyel.

Ezzel az ismeretséggel különös szerencséje volt. Pörge vérbeli müvész. Igazi festői érzésü ember. Annak idején a legjobban indulók közé tartozott. A Benczúr-iskolában a mester különös figyelmét vonta magára. Festői érzéke nem is hagyta el soha. Inkább a türelme.

És főként a szerencse nem akart hozzája szegődni. Szüle Péter mindenesetre nagyon jó tanácsadót nyert benne. Neki olyan közvetlen, egyszerü és meleg természetü ember kellett mint Pörge. Komplikált egyéniségeket nem is tudott volna megközeliteni.

Össze is melegedett rendkivüli módon müvészbarátjával. Valóságos házifiu lett Pörgééknél. Megismerkedésük nyarán a festő kiállitást rendezett Ujpesten. A kiállitás plakátjait Péter rajzolta és azután ő kezelte a pénztárt is. Baráti szolgálatai fejében nemcsak müvészi tanácsokat kapott, hanem általános irányitást is. Pörgéék valósággal fölébresztették benne az öntudatot; növelték müvészi igényeit, amivel természetesen mindjobban elidegenitették az iparmüvészeti iskolától és 1905 augusztusának végén letétették vele a vizsgát az V. és VI. polgári osztályról, hogy ennek alapján azután beiratkozhasson rendes növendéknek a Mintarazjziskolába.

Megelőzőleg már annyira kifejlődött benne az ellenszenv az iparmüvészeti iskola és különösen Feuchtinger tanitása iránt és ellenszenve annyira nyilvánvaló lett, hogy helyzete ennélfogva kellemetlenné vált az intézetben. Nem minősithető hát vak esetnek az, hogy amikor 1905-ben be kellett volna iratkoznia a II. félévre és Fittler Kamill igazgatótól nem kapott halasztást a 15 korona tandij lefizetésére, amit akkor előteremteni nem tudott, egyszerüen kimaradt az iskolából. Ez időtől kezdve féléven át esténkint a Mintarajziskola dijtalan esti akt-tanfolyamára járt, hol Hegedüs László korrekturájában részesült.

Az élet addig sem kényeztette el. Most még több nehézséggel kellett küzdenie. Megpróbált hát kenyeret keresni és az eszközökben nem válogatott. Pesten, a Király-uccában virágzott volt akkor a Zweibrück müterem. »Természethü« arcképek készültek itt, felnagyitott fényképek alapján, amelyekbe fekete krétával, krapplackkal és főképpen egy »guzi«-nak keresztelt barna festékkel retusirozták a nagyobb hasonlóságot. A »guzi«

annyira népszerü technikai fogalommá vált Budapest hétköznapi arcképmüvészetében, hogy róla nevezték el az egész müfajt. Szüle Péter pedig, miután kikopott az iparmüvészeti iskolából, szorgalmasan gyártotta délelőttönkint a guzikat Zweibrücknek a Király-uccai üzlethelyiségben, melynek nagy kirakatablakán át az uccán járókelők tetszésük és szabadidejük szerint gyönyörködhettek a magyar kisemberek képcsarnokának alkotóiban.

Zweibrücknek azonban volt egy kellemetlen tulajdonsága, ami Szüle Pétert igen érzékeny ponton érintette: nem szeretett fizetni. Ifju munkatársa tehát megvált tőle s merész elhatározással önállósitotta magát. Műhelyt nyitott Ujpesten és saját szakállára kezdett guzikat gyártani. Az üzlet felvirágzott. Egy-egy guziért 10, azaz tiz koronát is kapott, ami kész kiadásait leszámitva (fényképnagyitásért egy korona, passzpartout 50 fillér, krétapor és vatta 10 fillér) nyolc korona negyven fillér tiszta hasznot jelentett.

A jóindulatu bizottság előtt az V. és VI. polgári osztályról letett magánvizsga után, 1905 őszén felvételire jelentkezett Szüle a Mintarajziskolában, ahova be is jutott. Itt azonban szintén csalódott a várakozásában. Ferenczy Károlyhoz osztották be ugyanis és ez az intézkedés nagyon elkedvetlenitette. Ferenczyt ma nagyon nagy müvésznek tartja és rendkivül szereti, de akkor! Milyenek voltak akkor az ő szempontjai? Látását és tudását kifejlesztette már bizonyos mértékig, de müvészi értelmisége még legkevésbbé sem ébredt öntudatra. Naiv környezetében, elméleti iskolázottság hijján, naiv maradt. Ferenczy Károly tulfinomodott izlése és keresettsége mérhetetlen távolságban volt még tőle. Ő pedig nemcsak egyszerü, hanem őszinte ember is volt. Csak azt volt hajlandó elismerni, a mit teljesen értett.

A Mintarajziskola festőtanárai közt Balló képviselte legjobban az exakt rajzoláson alapuló valószerüséget.

Ez kellett akkor Szüle Péternek és igaza is volt, mikor erre vágyott. Aki fejletlen tudással akar levezetett értékekből tanulni, az rosszul jár. Ezért szerencsétlen azoknak is a felfogása, akik a kezdőkkel antikokat másoltatnak. A naiv ember nem látja az antikban a stilust, a nagyságot. Ha formáikat utánozza, csak modorossá válik. Az antik müvészet tanulmányozása nem a kezdőnek, hanem a haladónak való. A müvészethez a természeten át vezet az ut. Igaz müvész csak az lehet, aki a természetből indul ki és csak olyan utra lép, amilyenre a meggyőződés kényszeriti.

Szüle Péter müvészpályája azért iskolapéldája a természetes fejlődésnek, mert egyenes irányu. A müvész olyan uton haladt mindig, amilyenre természetes nehézkedése hajtotta. Nagyon kivételes jelenség ez manapság. Korunk végzetes baja a társadalmi összetartó erők hiánya, a minden téren pusztitó anarchia. Megdöbbentő példákban nyilvánul meg ez a fejetlenség a müvészetben. Épitészetünk és diszitő müvészetünk képtelen valamely meggyőző rendszer kifejlesztésére. Festőink, szobrászaink seregestől tagadják meg a természetet.

Szüle akkor nőtt fel, amikor nálunk a legnagyobb erővel kezdtek lábrakapni a különféle »izmus«-ok. Amig a Mintarajziskolában végezte tanulmányait, kortársai nagy része megjárta Párist és mint neoimpresszionista tért onnan haza. Budapesti kiállitásaink izgalmasakká lettek. Őt semmi sem zavarta meg. Nyugodtan rajzolta Ballónál a fejeket és az aktokat. Sok tanulmányt készitett. Kihasználta idejét, ahogy csak lehetett. Az állandó, kitartó munkához gyakorolta és fegyelmezte magát.

Szükségesnek tartom ezt hangsulyozni, mert fájdalommal kell megállapitanunk, hogy kevés fiatal müvészünk tanult eleget. Igen kevesen hagyták el nálunk a legutóbbi pár évtized alatt tökéletes rajztudással az iskolát. Az ujabb nemzedék kevés tagja mondhatja el

magáról, hogy tanuló évei alatt hozzászokott volt az egész munkához. Legtöbbjénél nagy ritkaságszámba ment, ha néha-néha sikerült összehoznia egy-egy minden részében teljes készséggel megoldott tanulmányt. Ujabban már egyáltalában kiment a szokásból a formák részletekig menő megrajzolása. Ennek helyét a futólagos jelölés, a sejtetés, a művészi mondanivalónak az ugynevezett »megütött« értékekkel való közlése váltotta fel. Mondanom sem kell, hogy mennyi szélhámosság fejlődött ki e mögött a »bölcseleti« álláspont mögött. Az okoskodással felállitott és nem gyakorlati alapon kifejlesztett elvek rendesen a nehézségek megkerülését célozták.

Igaz ugyan, hogy müvésznövendékeink nagyrésze a legnyomoruságosabb körülmények közt folytatta tanulmányait. Ha időnkint nehány hónapra sikerült is kijutnia Münchenbe, többnyire Hollósyhoz, vagy Párisba a Julienbe, utána rendesen hosszu kénytelen vakációt tartott. Az állam adott ugyan a tehetségesebbeknek ösztöndijakat. De milyeneket? Többnyire csak borravalószámba menő, pár száz koronából álló összegeket, amelyek inkább csak arra voltak jók, hogy a szerencsétlen fiukban elégtelenségük folytán proletárelkeseredést fejlesszenek.

Szüle, jóllehet sokat nélkülözött, nem ment át a magyar művészfiuknál sajnos tipikussá vált keserves hányattatáson. Ezt a szerencsét józanságának köszönhette. Őt tudniillik nem izgatta az, hogy nem járt volt még külföldön. Rendkivül nyugodt természeténél fogva sohasem kapkodott ide-oda. Tárgyilagossága és optimizmusa pedig arra irányitotta mindig a figyelmét, amiből tanulságot merithet. Voltak természetesen az ő életében is krizisek. Voltak a művészet miatt álmatlan éjszakái. Sokat kellett küzdenie a művészpályát ellenző szüleinek érvei ellen is, kik azt szerették volna, hogy álljon be müszaki rajzolónak az államvasutakhoz. De miután nem volt pesszimista, tépelődései nem voltak

terméketlenek, nem pusztitották énjét, életerejét. Azonkivül kisgyermekkorától fogva hozzászokott ahhoz, hogy komolyan fogja fel az életet, ami azért sem eshetett nehezére, mert nem voltak veszedelmes szenvedélyei, amelyek a munkától eltántorithatták volna.

Szóval: dolgozó ember volt mindig és az ma is, azzal az irigylésreméltó szokással, hogy müvészi munkája közben sohasem gondol valamely idegen mintára, amely jobban érdekelné, mint a természet. Figyelmét mindig a feladata lényegére szokta összpontositani. Kevesen mondhatják el ezt a mai művészek, különösen a fiatal művésznemzedék tagjai közül. A külsőségek, a technikai érdekességek lenyügöző hatása alól kevesen tudják kivonni magukat és ennélfogva kevesen vannak olyanok, kik nem akadnak meg már ezeken a külsőségeken annyira, hogy miattuk sohasem juthatnak a dolgok lényegéhez.

Születől ebben az időben persze még idegenek is voltak a külföld nagy nemzeteinek művészei. A mintarajziskola folyosóin járkálva titokban nagyon csodálkozott azon, hogy ott Velazquez, Tizian és más régi mesterek művei után készült fényképeket állitanak ki. Nem tudott hozzászokni e képek sajátosságaihoz. Egyszerüen csunyáknak látta őket.

Jobban érdekelte egyik-másik barátjának a munkája. Balló osztályában együtt dolgozott Csuk Jenővel, Merész Gyulával, Tatz Lászlóval, Gábor Móriccal, Bednár Jánossal, Teuchert Károllyal és Csáky Lászlóval. Ezenkivül összebarátkozott már 1905 őszén a nála nyolc évvel idősebb Papp Bertalannal, Benczúr egyik leghivebb követőjével, kinek azután igen sokat köszönhetett. Papp nem takarékoskodott a hasznos felvilágositásokkal. Ő is Ujpesten lakott s együtt járt fiatal barátjával tájképet festeni. Szüle mint tájfestő is igen szapora, sőt fölötte termékeny munkaerőnek bizonyult. Egy-egy kirándulásról két-három tájképet is hozott haza. Tehetségének ezeket a melléktermékeit sietett is azután ér-

tékesiteni. Árai nem voltak tulságosan nagyok. Három és husz korona közt váltakoztak.

Papp Bertalan sokat foglalkozott később is Szüle Péterrel. Mikor bejutott a mesteriskolába, helyet adott neki a mütermében is. Sőt 1911-ben, mikor Szüle Mihály nyugalomba vonult s elköltözött Ujpestről Alberti-Irsára, fia Papp Bertalanékhoz, azaz barátja szüleihez költözött.

Müvészünk Balló vezetése alatt kizárólag rajzolni tanult. Az iskolában csak akkor nyult az ecsethez, mikor 1907 őszén a Zemplényi Tivadar osztályába került. Uj mesterét nagyon megszerette. Zemplényi festői érzése megfelelt az ő természetének, mert az eleven tónusokra és erős ellentétekre volt hajlamos ő is. Nyilvánvaló lett ez akkor, mikor a szinek titkait tárta fel előtte a mester. Zemplényi tanitotta meg Szülét a szinek látására. Hatásának titka nemcsak abban rejlett, hogy tanitványában hasonló érzésü emberre talált, hanem abban is, hogy az érintkezés kettőjük közt igen közvetlen volt. Zemplényi egyszerü, sőt zamatosan pongyola stilusban szeretett beszélni, ami nem is tévesztette el hatását. Szüléhez meg éppen annyira bizalmas volt, hogy felszólitotta nem egyszer a közös munkára. Felhatalmazta arra, hogy dolgozzon bele nagyobb képeibe. Jellemző a tanitvány lelki fegyelmezettségére és tekintélytiszteletére, hogy egyetlen egyszer sem engedett a biztatásnak.

Pedig müvészete ebben az időben már az érettség tekintélyes fokára emelkedett. 1909 telén már kiállitott a Mücsarnokban, hol ez időtől fogva legtöbb tárlaton résztvett. (A Mintarajziskola növendékeinek kiállitásairól természetesen sohasem hiányzott.) Ösztöndijai (1911-ben és 1912-ben) is azt bizonyitották, hogy tudásával elismerést vivott ki. Önmagával szemben azonban nemcsak elfogulatlan, hanem tulszigoru is volt. Maga a munka érdekelte, nem az eredmény. Tanulmányait ha befejezte, nem törődött többé velük. Nem is tudja ma előteremteni egyiket sem. Egy részük el-

kallódott; más részüket eladogatta. Humoros ötletei, melyeknek tollal és ecsettel tusrajzokban adott formát, a »Fidibusz« 1906—07-es és az »Üstökös« 1907—08-as évfolyamában jelentek meg.

1911 nyarán került ki Szüle a Zemplényi-iskolából. A szünidőre több társával együtt Szolnokra és Cibakházára ment a Képzőművészeti Főiskola költségén. Az előbbi helyen egy hónapot töltött a művésztársaság Szlányi vezetése alatt, az utóbbin másfél hónapot. Szüle Péter ezalatt a tanulmányut alatt is a legtermékenyebb munkások közé tartozott. Tájképet festeni nagyon szeretett mindig. Kihasználta hát az idejét.

A következő téli időszak alatt azután lényeges változás állott be életében. Megismerkedett ugyanis Burghardt Rezsővel, aki már hosszabb időt töltött külföldön és a szenvedélyes képtárlátogató művészek közül való volt és általa figyelmessé lett Zorn, Sargent és Zuloaga művészetére. A három nagy mester közül az első különösen megtetszett neki. Közvetlen, széles előadásába, erőteljes jellemzési módjába szenvedélyesen beleszeretett. Nem ismert sok eredetit a nagy svéd festőtől, de képeinek sokszorositásai alapján is annyira beleélte magát sajátos felfogásába, hogy egy jellemző paraszt női fejéről, egy szines képeslevelezőlap alapján meglepően hü életnagyságu másolatot készitett.

A »Zorn-korszak« nem köszöntött be véletlenül a Szüle életébe; nem zavarta meg pályafutását, mert ő már megelőzőleg is a festőiség és közvetlenség utján haladt. A jellemzőnek biztos kézzel való megragadása és erős, de egyszersmind könnyed hangsulyozása, a testiség, a plasztikus igazság festői érzéssel való kifejezése az ő egyéniségének legjobban megfelelő feladat. Művészete a való életben gyökerezik. Képzelőereje nem nagy és nem is helyezett sulyt annak fejlesztésére. A művészet az ő felfogása szerint is bentfoglaltatik a természetben; csak ki kell emelni onnan. A természettől nem tud és nem is akar elvonatkozni.

Amit a látottakhoz hozzáad, az csak egyes természet-nyujtotta értékek egészséges vérmérsékletének megfelelő festői fokozása. Különös érdeme Szüle Péternek, hogy a formákat mintázó rajz komolyságát sohasem áldozta fel ezeknek a festői hangsulyoknak. Az érzelgős tónuskeresés csábításának ellenállt.

Különös ereje, kezdettől fogva, a tájfestés és miután látása közvetlen és átfogó, tájképeiben mindenekfölött a hangulat egységes visszaadására törekszik. Hangulatfestését azonban nem fejlesztette a tér érzékitésének rovására. A teret, vagyis a tájkép testiségét, épp ugy, átérzi, mint az emberi alakét, mert lényének egyik legfőbb sajátossága a tárgyilagosság, amit az bizonyit, hogy képzelete nem igyekszik a valószerüség keretein kivül hatolni.

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy Szüle Péter a természet egyénietlen másolói közé tartozik. Mint minden igaz müvész, ő is ugy érzi, hogy a természet tulajdonképpen tükör, amelyben önmagunkat látjuk és a kép, leginkább azonban a tájkép, nem egyéb, mint saját lelkiéletünk jelképe. A természetábrázolás tehát, ha még oly hiánytalan is, egészen üres és élettelen, ha a müvész nem érez bele semmit. Szüle Péter emberi alakjai és tájképei sok egyéni érzéssel megfestett és ennélfogva igen tartalmas hangulatképek. Sőt nem tulzok, ha azt állitom, hogy Szüle igénytelennek látszó hangulatképeiben nyilatkozik meg legsajátosabban és abban árul el legtöbb közösséget a talajjal, melyben felnőtt. Önállóságát mint tájfestő érte el legkorábban.

1913-ban harmincan pályáztak felvételre a mesteriskolába. Négyen jutottak be: Szüle Péter, Burghardt Rezső, Halász-Hradil Elemér és Tatz László. Müvészünk különös hálával szokott megemlékezni a Benczúr utbaigazitásairól. A mester kitünő tanácsokkal látta el a kompozicióra és a szinek kifejező erejének értékesitésére vonatkozólag. Épp oly szerencséje volt Szülének a Benczúr tanitásával, mint a Zemplényiével. Az utóbbiéval

azért, mert az természetének tökéletesen megfelelt, az előbbiével pedig azért, mert azt nyujtotta, ami neki legjobban hiányzott. Első, rövid két hétig tartó külföldi utjára is a »Benczúriából« indult el 1914 április 30-án. Bécset, Salzburgot, Berchtesgadent és München látogatta meg ekkor a Burghardt és Halász-Hradil társaságában. E kirándulásból egy igen hatalmas benyomást hozott magával emlékül, melyet Leibl müvészete gyakorolt rá. Benczúr ugyan Rubens képeit ajánlotta legjobban a figyelmébe. Ezekkel azonban nem volt szerencséje. A Pinakotheka éppen átrendezés alatt volt, miért is a legjobb Rubensek nem voltak láthatók. Azt hiszem azonban, hogy akkor az ő szemében egyik klasszikus sem vehette volna fel a versenyt Leiblal, mert most már ez a nagy festőegyéniség állott felfogásához és érzéséhez a legközelebb. Ugy látom, hogy az idegen müvészek közül éppen Leibl az, aki a legmaradandóbb hatást gyakorolta rá.

Csodálatos lett volna, ha Szüle Péter, kiről mintázni lehetne az egészséget, nem vett volna részt fegyverrel kezében a háboruban. 1915 február elsején vonult be a huszonkilences honvédekhez. Junius közepén került ki a tiszti iskolából. Másfél hónapig volt kiképző a szabadkai hatosoknál. Onnan áthelyezték szeptember végén Pestre a harmincasokhoz. Ezután egy hadtápalakulatba osztották be, amellyel végigjárta Szerbiát, egészen a montenegrói határig. Március végéig volt a Balkánon, ahol ideje gyakran engedte, hogy rajzoljon, sőt fessen is. Hazakerülve, Kispesten és Gödöllőn volt pótzászlóalj-kiképző. Junius 15-én került be a tüzbe. Minden átmenet nélkül a legvadabb ágyuzásba a Kárpátokban. A Brusszilov-offenziva dühöngött ekkor. Valeputnához és Kirlibabához füzik a legvéresebb emlékei. Saját bevallása szerint csak egyszer nem törődött az életével, mikor is egy »kupacot« kellett megrohannia. Ekkor kapta meg a »kis ezüstöt«.

November 1-én berendelték a harcvonalból térkép-

rajzolónak az ezredtörzshöz. Benczúr mester ugyanis nem nézte közönyösen harctéri szereplését és parancsnokánál, Nagy Pál altábornagynál megtette érdekében a szükséges lépéseket. A közbenjárásnak meg is volt az eredménye. Szüle nem került többé a golyók közé, sőt az ezredtörzstől is hátravezényelték egy mozi felállítása alkalmával. 1918 márciusában hazakerült, hadnagyi ranggal.

Katonai szolgálata alatt ösztöndíjakat is kapott: 1915-ben a Nadányi-félét egy évre, a következő esztendőben pedig a Nemes Nándorné-félét, melyet 1918-ig élvezett. Mig távol volt, Benczúr engedélyt adott Tornyai Jánosnak, ki addig Mártélyon lakott, hogy ideiglenesen a Szüle mütermében dolgozhasson. Ebből a közös fedél alatti munkából meleg barátság fejlődött ki. Tornyai ugyan ismét leutazott Csongrádba, de időnkint feljárogatott Pestre és ekkor mindig Szüle volt az, kivel legszivesebben volt együtt és legjobban tudott eszmét cserélni. A két művész festői látása igen közeli rokonságot mutat, ami tájképeikben jut leginkább kifejezésre. Szerencsésen egészitette ki társaságukat később, 1911 végétől kezdve az eklektikus természetü és művészetbölcseleti kérdésekkel állandóan foglalkozó Wolfner István. Ő terelte Szüle figyelmét Rembrandtra és Velazquezre, kiknek művészetét ujabban igen behatóan tanulmányozza és önálló kritikával értékesiti.

Mindennél szerencsésebb változást jelentett azonban művészünk élete folyásában 1919 julius végén kötött házassága Örményi Máriával, néhai barátjának és művésztársának, Csáky Lászlónak özvegyével. Nagy irodalmi müveltségü neje, aki különben kezdetben maga is művészpályára készült, hamar meg tudta szerettetni vele az ujabb irodalom legjobbjait, kikkel azelőtt nem sokat törődött. Szüle Péter ma különös élvezettel szokott elmerülni Ady Endre verseibe, vagy Dosztojevszkij regényeibe. Festői gondolkozásában azonban irodalmi élményei sem tudják megzavarni.

Mert ha valaki, hát ő csakugyan izig-vérig festő. Amit maga körül lát, azt mindjárt képpé alakitja. Gondolataihoz könnyen talál megfelelő formát és könnyen fejleszt képekké egyszerü, igénytelen motivumokat. Müvészete bensőséges; nem nagyhangu. De azért férfias izü, erőteljesen hangsulyozott. Az elismerést nem márólholnapra, nem valamelyes káprázatos fellépéssel, hanem fokozatos haladással vivta ki. »Templomban« cimü képével nyerte el az aranyérmet az 1919—20-iki téli kiállitáson és »Levél« cimü festményével a Halmos-dijat a következő téli tárlaton. Az állam 1915-ben vette meg egy aktkompozicióját a Szépmüvészeti Muzeum számára. »Két öreg« cimü képe a főváros tulajdonába került. Egy tekintélyes olasz gyüjtő a mostani velencei kiállitáson olyan áldozatot volt hajlandó hozni egy képéért, mint aminőt Besnardnak egy rokontárgyu festményéért hozott. Képei egyébiránt többnyire budapesti magángyüjteményekben találhatók. Legujabb alkotásainak nagy része Fränkel Ernő kis budai házának halljában függ.

Ha Szüle Péter müvészetét be akarnók egyszerüen skatulyázni valamely iskola megnevezhető programmjába, ha az általános érvényü megállapitások valamelyikével akarnók jellemezni felfogását, kisérletünkkel kudarcot vallanánk. Hogy érzése egészen festői, már emlitettem. Hozzátehetem még, hogy festőiségének nincs diszitő jellege. Szinei is megtörtek és melegbarna és ezüstszürke alaptónusához alkalmazkodók. Ami azonban müvészetében a legértékesebb, az a jellemzőnek nagy vonásokban és amellett éles látással, biztos érzékkel való felfogása. Ez azt jelenti, hogy müvészete egyéni, még pedig egészséges, valószerü alapon egyéni. A valóság pedig az ő számára nem más, mint a szinmagyar környezet, a szinmagyar ég és föld. Ezért érdemli meg leginkább Szüle Péter, hogy müvészetével különös figyelemmel foglalkozzunk.

Szüle Péter Önarckép

II.

Szüle Péter Templomban

Szüle Péter — Téli táj

IV.

Szüle Péter

A beteg

Szüle Péter — Falusi atyafiak

VI.

Szüle Péter Kézimunka

Szüle Péter Szeles idő

KÉPEK JEGYZÉKE.

1. Önarckép.
2. Templomban.
3. Téli táj.
4. A beteg.
5. Falusi atyafiak.
6. Kézimunka.
7. Szeles idő.

Szüle Péter

Az 1934. évi emlék- és gyűjteményes kiáll. tárgym. márc. 3 – ápr. 2. M Képrömtár

II. TEREM.

SZÜLE PÉTER GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA.

Született Cegléden, 1886-ban. Már az ottani elemi iskolában elárulta rajzbeli tehetségét és egyik rajzára öt forint jutalmat is kapott. Iskolai tanulmányai befejeztével Budapesten az Iparművészeti Iskolába iratkozott be, ahonnan a következő évben Balló Ede vette fel tanitványai sorába az Országos Mintarajziskolába. Itt kezdett egyéni tehetsége kialakulni és művészi tanulmányait Zemplényi Tivadar vezetése alatt fejezte be. Munkái annyira megnyerték Benczur Gyula tetszését is, hogy felvette mestertanitványai közé, ahonnan több külföldi tanulmányutra indult. A nagy mesterek közül különösen Rembrandt érdekelte, aki nagy befolyással volt művészi fejlődésére. Elsőizben 1909-ben állitott ki a Műcsarnokban. E nyilvános szereplését több itthon és külföldön rendezett gyüjteményes kiállitása követte, amelyeken nagy művészi sikerei voltak. Kiválóbb alkotásait külföldi muzeumok és képtárak szerezték meg. Művészi törekvéseiben minden érdekli, egyformán műveli az arcképet, aktot, tájképet és életképet, amelyekben eredeti művészi egyénisége nyilatkozik meg. Mostanáig a következő kitüntetéseket kapta: az állami kis aranyérmet (1920), a Halmos Izor életkép-dijat (1920), végül a legnagyobb kitüntetést, a nagy állami aranyérmet (1927). E kiállitásán eddigi munkásságának válogatott művei szerepelnek.

4 fordít

1. Női arckép. Papp Jenő tulajdona.
2. Idős hölgy. Nagy Imre tulajdona.
3. Férfi arckép. Bálint Lajos tulajdona.
4. H. I. arcképe. Mgt.
5. Pusztay Sándor Germont jelmezében. Mgt.
6. Csíkos ruhás nő. Mgt.
7. Férfi arckép. Roboz Andor tulajdona.
8. Női arckép. Dr. Pongrácz Jenő tulajdona.
9. A festő. Özv. Dános Árpádné tulajdona.
10. Kecskeméti paraszt.
11. Fél-akt.
12. Nagyasszony. Mgt.
13. Női akt. Illés Andor tulajdona.
14. Öreg ember. Mgt.
15. Kisleány.
16. Falurészlet. Weisz Leóné tulajdona.
17. Dr. Décsey Géza. Mgt.
18. A falu utcája.
19. Fehérruhás leány.
20. Önarckép.
21. Olvasó ember. Özv. Dános Árpádné tulajdona.
22. Öreg néni. Dr. Spieler Jenőné tulajdona.
23. Vörös frakkos férfi.
24. Öreg ember karosszékben. Izsák József tulajdona.
25. Mihály öcsém.
26. Öreg hölgy arcképe. Fleischmann Oszkár tulajdona.
27. A cigánykirály.
27/a. Bibliás asszony. Glattfelder Gyula tulajdona.
28. Pipázó öreg ur.
29. Férfi arckép. Tóth György tulajdona.
30. Férfi arckép. Dr. Herz Mór tulajdona.
31. Kékruhás leány.
32. Herczeg Ferenc. Mgt.
33. Női arckép.
34. Báró Wlassics Gyula. A Felsőház tulajdona.
35. Marczell Mihály. Mgt.
36. Férfi arckép. Fleischmann Oszkár tulajdona.

HETEDIK (NAGY) TEREM

Szüle Péter

125. Öreg néni. (Olajfestmény.) . . . . . 350.—
126. Mosogató lány. (Olajfestmény.) . . . . . 650.—
127. Szolgalegény. (Olajfestmény.) . . . . . 300.—
128. Álom. (Olajfestmény.) . . . . . 500.—
129. Öregasszony. (Olajfestmény.) . . . . . 550.—
130. Fekvő akt. (Olajfestmény.) . . . . . 480.—

Marosán László

131. Korsós nő. (Kőben.) . . . . . 300.—

Szüle Péter

132. Nő tükörrel. (Olajfestmény.) . . . . . 850.—

Marosán László

134. Magvető. (Bronz.) . . . . . 300.—

Szüle Péter

135. Estefelé. (Olajfestmény.) . . . . . 280.—
136. Spanyol menekült. (Olajfestmény.) . . . 1200.—
137. Borbála. (Olajfestmény.) . . . . . 300.—

Marosán László

138. Külvárosi alakok. (Terrakotta.) . . . . . 200.—

Szüle Péter

139. Varró leány. (Olajfestmény.) . . . . . 650.—
140. Heverő parasztlány. (Olajfestmény.) . . . 600.—

Marosán László

141. Öreg pár. (Kőben.) . . . . . 350.—

Szüle Péter

142. Nyár. (Olajfestmény.) . . . . . 300.—
143. Arckép. (Olajfestmény.) Magántulajdon.
144 Tájkép. (Olajfestmény.) . . . . . 280.—

Marosán László

145. Kévehordó lányok. (Fában.) . . . . . 400.—

Szüle Péter

146. Pihenő nő. (Olajfestmény.) . . . . . 600.—
147. Öreg festő. (Olajfestmény.) . . . . . 450.—

Marosán László

148. Menekülő anya. (Fában.) . . . . . 400.—

Szüle Péter

149. Nő tükörrel. (Olajfestmény.) . . . . . 700.—
150. Képeskönyv. (Olajfestmény.) . . . . . 2600.—
151. Merengő nő. (Olajfestmény.) . . . . . 700.—

Marosán László

152. Vitatkozó parasztasszonyok. (Kőben.) . . 400.—

Szüle Péter

153. Domboldal. (Olajfestmény.) . . . . . 1350.—

Marosán László

154. Csodálkozó nők. (Kőben.) . . . . . 600.—

Szüle Péter

155. Juliska. (Olajfestmény.) . . . . . 550.—
156. Nők tükör előtt. (Olajfestmény.) . . . . 2000.—
157. Pásztorfiu. (Olajfestmény.) . . . . . 600.—

Marosán László

158. Mosolygó nő. (Kőben.) . . . . . 400.—

Szüle Péter

159. Zene. (Olajfestmény.) . . . . . 550.—
160. Őszi hangulat. (Olajfestmény.) . . . . . 300.—
161. Fehérblúzos leány. (Olajfestmény.) . . . 600.—
162. Pihenő Vénusz. (Olajfestmény.) . . . . 280.—

Marosán László

163. Parasztasszony. (Bronzban.) . . . . . 1200.—

Az asztalon:

Marosán László

164. Kiáltó férfi. I. (Bronzban.) . . . . . 200.—
165. Ülő leány. (Ólom.) . . . . . 200.—
166. Halász. (Dombormű.) Fa. Magántulajdon.
167. Kötélhuzó. (Bronzban.) . . . . . 200.—
168. Parasztasszony (fej). Dombormű. Bronz. Magántulajdon.

ELŐCSARNOK

Marosán László

169. Anya gyermekkel. (Bronzban vagy kőben.) 2000.—
170. Pihenő vándor. (Bronzban.) . . . . . 250.—
171. Kiáltó férfi. II. (Bronzban.) . . . . . 250.—
172. Csikó. (Dombormű.) Kő. . . . . 200.—
173. Kendős fej. (Bronzban.) . . . . . 400.—
174. Aktok. (Tollrajz.) Magántulajdon.
175. Krisztus a keresztfán. (Tollrajz.) Magántulajdon.
176. Lépő leány. (Tollrajz.) Magántulajdon.
177. Női fej. I. (Tollrajz.) Magántulajdon.
178. Női fej. II. (Tollrajz.) Magántulajdon.
179. Nő galambbal. (Tollrajz.) Magántulajdon.
180. Fésülködő leány. (Tollrajz.) Magántulajdon.
181. Női akt. (Tollrajz.) Magántulajdon.
182. Menekülő nő. (Tollrajz.) Magántulajdon.
183. Kakas. (Tollrajz.) Magántulajdon.

A „Magyar Művészet“ melléklete

SZÜLE PÉTER: BESSENYEI GYÖRGY TESTŐRTÁRSAI KÖZT

Az Athenaeum r.-t. nyomása

SZÜLE PÉTER MŰVÉSZETE

Az ízlés módosul, az iskolák és korok divatos szabályai változók, de az örök szép lényege változatlan, mondotta Gyulai Pál s idézem én, midőn Szüle Péter művészetének szépséget termelő, teremtő forrásait szeretném műveiből megvilágítani s művészi eredményeit a leghivatottabb magyar művészeti folyóiratban följegyezni.

Művészi divatokon túl, változó iskolák és ízlések tülekedésén felülemelkedve, a változatlan, örök szépség keresése és megrögzítése jellemzi minden időben Szüle Péter művészi törekvéseit. Most, amidőn a hivatalosan beérkezettek, az állami aranyéremmel országos nevűvé híresedett művészek nemes gesztusával a legutóbbi két év terméséből az Ernst-múzeum termében mutatott be egy csokorra valót, amit összeszedett a művészet hímes mezein, neki tudni adatott egyszerűséggel a szépség virágaiból, érdekes lesz megvilágítani a beérkezett művész indulásából a teremtő tevékenységnek forrását, hogy a forrás üde, gazdag bugyogásából megértsük az elmélyülő és elszélesedő művészi véna nyugodt áradását, amely helyzeti energiájának átütő erejével képes volt a századforduló minden művészi forradalmán és forrongásán, divatján és iskoláján átmenteni a művészi ihletségnek érintetlenségét az örök szépség változatlan lényegéért. Nem sikkadt el az izmusok kátyuiban s a sablonok ingatag, sekély lapályain, nem a dekadencia lidérces lázálmokban fantomot hajhászó borzalmaiban; hanem mindig egészségesen, mindig egyszerűen, a legnagyobbakra emlékeztető, művészlélek makacs kitartásával követte művészi ösztönét, kereste a festői szépet. Ő mindenekelőtt és mindig piktor, akinek nem kenyere a filozófia, az okoskodás, az esztetikai kiagyalás. A művészetben is: „Az okoskodás a tett halála s az intuició és *érzelmi* mélység a tettek forrása."

A lélek mélységének intuitív ereje és érzelmi gazdagsága Szüle Péter művészetének bűvös „Szezamja", amelynek birtokában megtárul e gazdag művészlélek kincseskamrája, — képei s az alkotásaiba beleteremtett szépség reázáporozódik lelkünkre, mint százados parkok fűszeres illata, melyben a harmatos virágok édes üdesége a korhadó fák aggságos, kesernyés illatával a legzsongítóbb hangulat varázsába ringatják a lelkünket.

Induljunk egy alkotásban megtáruló lélek titkos mélységeibe s nézzük a mélység legalján a forrást.

*

Szüle Péter 1886. június 25-én született Cegléden, egyszerű családból. Édesapja derült világú, bohém természetű, zenét kedvelő, vidám, jó ember, édesanyja finom lelkű, a magyar anyák áldozatos szeretetével áldott jó asszony. Korán kiütközött festőhajlamait az egyszerű emberek jóságos, szelíd döbbenetével figyelték gyermekükben és a folyton rajzolgató Pétert valami komolyabb pályára, a nyugdíját biztosító vasutasállásra iparkodtak terelni. Azonban jóságos iparkodásuk Péter ösztönös művészhajlamaival szemben hasztalan maradt s mikor már a harmadik elemiben iskolásrajzait egy új fényes és ragyogó, békebeli ötkoronással jutalmazta meg az iskola juryje és Szüle Péter az első *„díjat"* nyerte: hát csak reáhagyták a fiúkra, hogy rajzolgasson, mert úgy gondolták, elég csendes ez a játék, — csak persze a sok papiros volt hiábavaló, amit Péter összefirkált. Az elemi iskolák után polgári iskoláit Újpesten végezte, ahova szülei átköltöztek Ceglédről, s itt kezdett komolyabban foglalkozni a rajzolással. Megismerkedett ma már egészen ismeretlen festőkkel és képmásolókkal, akiknek műhelyében mondhatatlan gyönyörűséggel dolgozott. Még első polgárista korában lemásolta Munkácsy Mihály Krisztus Pilátus előtt című hatalmas alkotását egy kalendáriumból. Öt hónapig dolgozott e rajzon és csodálatos precizitása még ma is meglepő. Kiss Béla újpesti iskolaigazgató, Pörge Gergely festőművész érdeklődni kezdenek az új tehetség iránt

és az ő irányításuk mellett sokat fejlődött rajzkészsége. 1903-ban az Iparművészeti iskolába került, 1905-ben pedig a Mintarajziskola növendéke lett. Az Iparművészeti iskolában Pap Henrik volt reá nagyobb és jótékony hatással. A Mintarajziskolában Ferenczy Károly növendéke lett, akit még akkor nem értett és el is pártolt tőle Balló Edéhez. Akadémiai éveit veritékesen keserves, mostoha nyomorúságban, szakadatlan nélkülözések között, de törhetetlen munkakedvvel, kimeríthetetlen szorgalommal élte meg. Ballótól 1907 őszén Zemplényi Tivadarhoz került, aki nagy szeretettel fogadta; felismerte nagyjövőjű tehetségét, megtanította színek lelkesítésére. A mester és tanítvány viszonya a legmeghittebb volt. Zemplényi megengedte neki és felszólította Szülét, hogy nagyobb kompozícióiba fessen bele, de jellemző a tanítvány tekintélytiszteletére és fegyelmezettségére: Szüle ezt egyetlen egyszer sem cselekedte meg.

1911-ben került ki Zemplényi iskolájából, ahol két évig állami ösztöndíjat kapott, meg annyi biztatást, útbaigazítást, megértést és mesterségbeli tudást, hogy ezentúl önállóan dolgozhatott. Művészbarátai felhívták figyelmét Zorn, Sargent és Zuloaga művészetére, akik közül különösen Zorn szenvedélyes, széles ecsetkezelése, boszorkányos mesterségbeli biztonsága s művészi felfogásának erőteljes derűje nagy hatással volt Szüle Péterre. Rajzbeli alaposságát örömmel köszöntötte. Plasztikai ereje megmámorosította, színeinek kacagó derűje megvidámította kissé erőtlen színskáláját. A Zorn-hatás jó néhány évig eltartott. Csak midőn 1913-ban Benczur Gyula mesteriskolájába harminc pályázó közül elsőnek jutott be, akkor csillapult le lelkében e külföldi művész nagy hatása, hogy helyet adjon a döbbenetnek, amit Benczur Gyula tudása keltett benne. A mesteriskolában hónapokig vergődött, szinte tehetetlenül, annak a kínzó gondolatnak gyötrődésében, hogy be fog látogatni hozzá a mester és rossznak fogja találni dolgait. Benczurnak finom tapintata és eléggé meg nem becsülhető tanácsai, amellyel a festőeljárások boszorkányos alkimiáját feltárta Szüle Péter előtt, lassanként visszaadták a tanítvány önbizalmát.

Nagy szorgalommal dolgozott és az eredmények lassan, de biztosan megérkeztek Szüle Péterhez, és érezni kezdte művészetének kibontakozását, az elismerésben saját művészi erejének termő hatalmát. 1914-ben kétheti külföldi tanulmányútra indult, ahonnét a Münchenben megismert Leiblnek szeretetével tért vissza. Egészség és alaposság jellemzi Leiblt s mi vonzotta inkább Szülét, mint jellemének ezen alapvonásai, amelyeket a nagy művész műveiben igazolva látott.

1915-ben neki is, mint minden egészséges, fiatal magyarnak, be kellett vonulnia a szomorú emlékű világháborúba, és 1918-ig katonáskodott. A művészete sajgó fájdalommal szunnyadt lelkében, a szépség nagy álmodója a nyomorúság gyötrelmeinek minden poklát megjárta. Végre 1918 márciusában hazakerült és újult lelkesedéssel hozzáfogott a képírás áhitatos munkájához.

*

„A kéz sohasem alkothat magasabbrendű dolgot annál, mint amit a szellem inspirál." *Emerson.*

Szüle Péter iskoláinak ág-bogán átvergődve, mesterségének minden ügyes fogását elsajátította. Megtanult kitünően rajzolni, elsajátította a színkeverés alchimiáját, megtapasztalta a festői eljárások sokféleségét, a képszerű látás festőiségéhez szemét begyakorolta s önállóan kezdett festeni.

Az iskolában hosszú ideig gyakorolt modellfestés reminiszcenciája még erősen élt benne s külső megindítás és állandó szemlélés nélkül nem tudott mit kezdeni a vászon előtt. A lelke ősi ösztönös erővel áhította a *festői szépséget*, de a modell valószerűsége túlságosan hozzákötötte a *naturális széphez*. Lelke még bátortalanul és magabízás nélkül tétovászkodott a festői elgondolás álomszerűsége és a beállított modell nyers naturalizmusa között s legtöbbször legyőzte a modell reális valószerűsége a vizuális, festői álmot. A művész lélekteremtő vágya kielégült a realitás látleletszerű megrögzítésében. Csak széles nagyvonalú ecsetkezelése nyujtott némi festőiséget. Ezen időben készült a Szépművészeti Múzeum tulajdonában levő „Félaktja" és genre-képeinek legnagyobb része, amelyeket egészséges naturalizmus és valami ősi, paraszti magyarosság jellemez. „A levél" c. képével 1920-ban megnyerte a

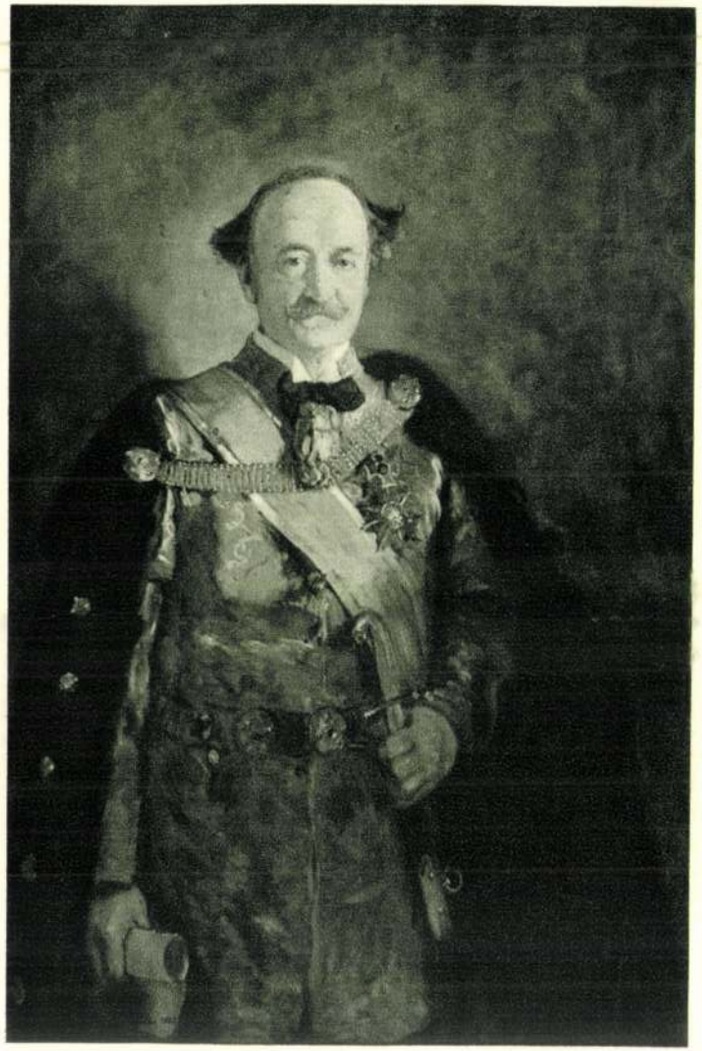

SZÜLE PÉTER: BÁRÓ WLASSICS GYULA

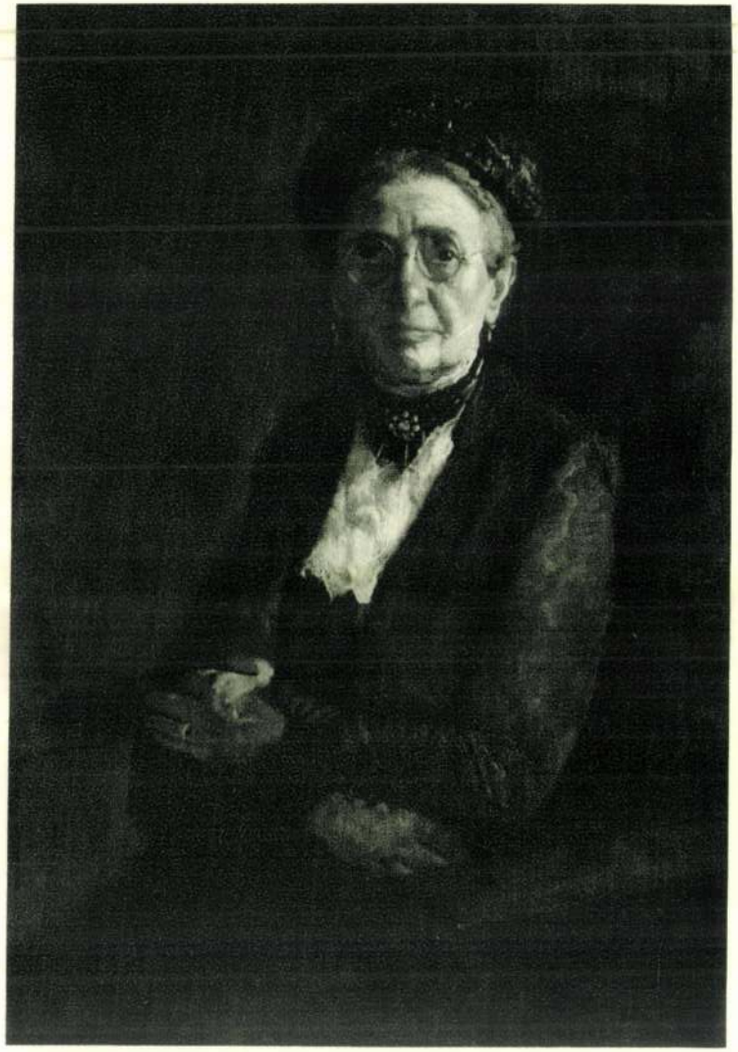

SZÜLE PÉTER: IDŐS HÖLGY ARCKÉPE

(A művésznek az állami nagy aranyéremmel kitüntetett olajfestménye)

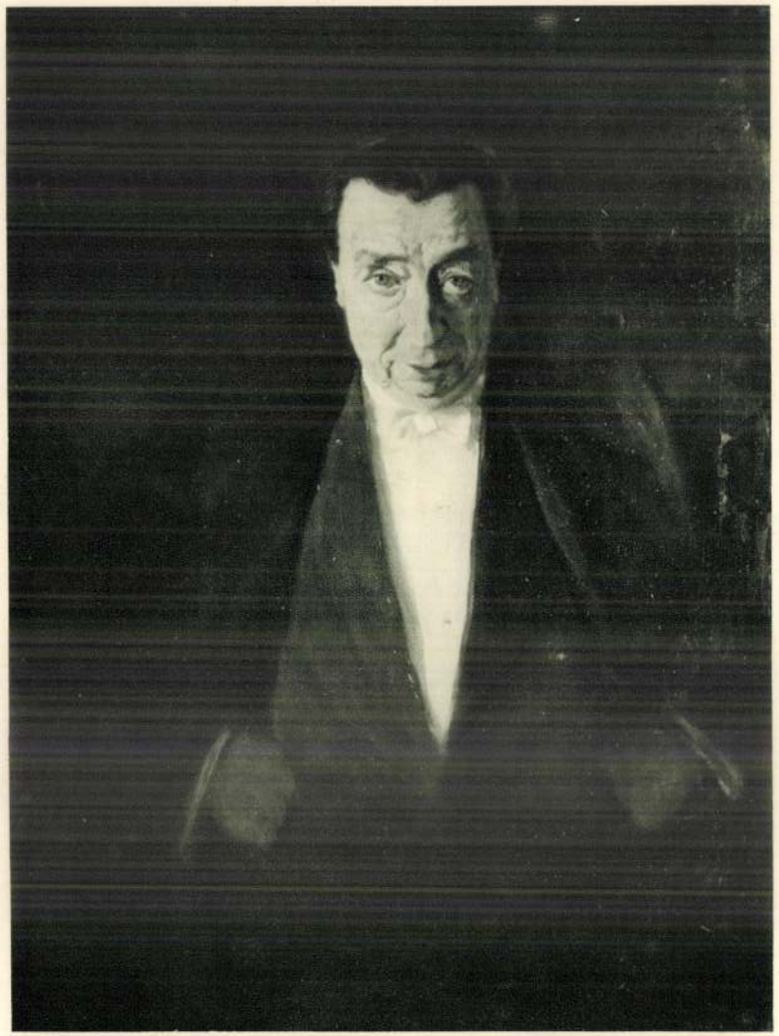

SZÜLE PÉTER: HEGEDÜS GYULA

SZÜLE PÉTER: FEHÉRRUHÁS NŐ

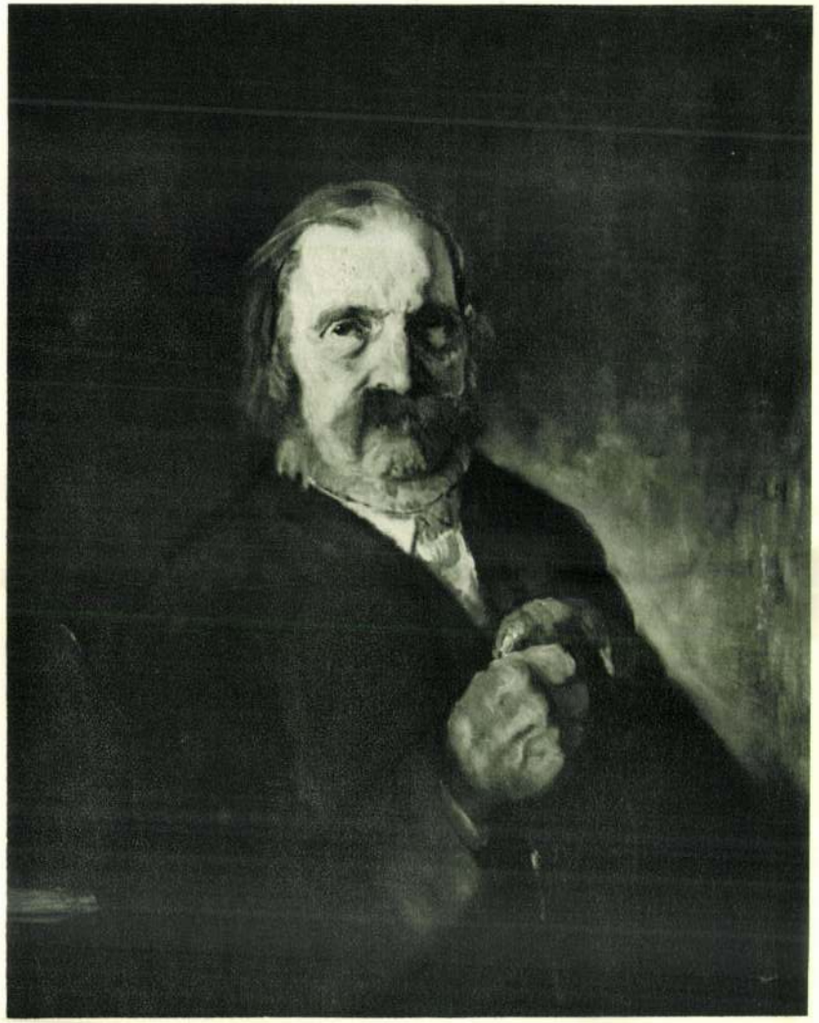

SZÜLE PÉTER: ÖREG PARASZT BOTTAL

SZÜLE PÉTER: ZÖLDRUHÁS KISLEÁNY

Szüle Péter

SZÜLE PÉTER: TEMPLOM BELSEJE
Dr. Décsei Géza úr tulajdona

SZÜLE PÉTER: ÜLŐ ÖREGASSZONY. Olajfestmény
Báró Kornfeld Móric úr tulajdona

Szüle Péter

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

Az egyesület meghivott kiállitói között látjuk *Szüle Pétert* („Olvasó nő"), *Kümmerle Pált* („Magyar kikötő"), *Edvi-Illés Pannyt* („Fiesole"), *Csizik Gyulát* („Mátyás király-ut"), *Gimes Lajost* (Adriai hullámtörés és belgiai vázlatok), *Istokovics* Kálmánt (Somogyi részlet), *Dörre Tivadart* (Visegrádi és szepesi studiumok), *Bakoss Tibort* („Pihenő kacsák"), *Szegedi Kovács Ágostont* (Szibériai téli emlékek), *Bartus Ödönt* (Régi miskolci kapu), *Rökk Károlyt* („Olasz táj"), *Knoppné Curtis Gertrudot* („Ponte Rialto), *Vámossyné Ellőd Carolát* (Torockói nő), *Bottka Miklóst* („Birkák"), *Ócsvár Rezsőt* („Kassai dóm"). Köztük kiválik *Tury Gyula* kitünő Barabás Miklós feje és *Magyar-Mannheimer Gusztáv* cimlapterve.

PH.929.X.6.

Szüle Péter

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt

Szüle Péter meleg, bensőséges művészetét változatos tárgyú képek reprezentálják. Egy fekvő aktja (52. sz.) különösen nemes festői elképzelés.

BH. 929. XII. 22.

AZ UJ IDŐK ELBESZÉLÉSPÁLYÁZATA

Az UJ IDŐK elbeszélespályázatára 458 pályamű érkezett be. A szerkesztőség az összes elbeszéléseket elolvasta. Minden elbeszélésről a bírálóbizottságnak legalább két tagja adott bírálatot. A pályázat feltételei értelmében a legjobb 8—10 elbeszélést ebben az évnegyedben közölni fogjuk az UJ IDŐK-ben. Közlésért elbeszélésenként 60 pengő honorárium jár. Az évnegyed végén az UJ IDŐK előfizetői fogják szavazással kifejezésre juttatni, hogy mely elbeszélések tetszettek nekik a legjobban. Azt az elbeszélést, amely a legtöbb szavazatot kapja, a 60 pengős honoráriumon kívül, 300 pengős első díjjal, a másodikat 100 pengős második díjjal jutalmazzuk. A szerkesztőség úgy döntött, hogy a közlésre kerülő elbeszélések címeit előzetesen nem sorolja fel. A közlésre nem kerülő elbeszélések gépiratait március 15-e után igazolt tulajdonosaik átvehetik a szerkesztőségben. Olvasóinkat arra kérjük: olvassák el figyelmesen az elbeszéléseket és majd annak idején éljenek szavazati jogukkal. A szavazás tanulságos lesz reánk nézve, mert a döntésből meg fogjuk ismerhetni közönségünk ízlését. Bizonyára felesleges hangsúlyozni, hogy az elbeszélések közlési sorrendje és irodalmi értéke között nincs összefüggés.

Piros rózsa

Jelige: „Piros rózsa"

1.

augusztus 28.

Kedves Barátom!

Ha olyan régi kedves ismerőse az a lány és csak a fele jó s szép tulajdonsággal rendelkezik is, — hát persze, én is mondom, vegye el. Nem. Dehogyis öreg még maga, kedves barátom! Elvégre a házasság nincs korhoz kötve.

Szép, hogy engem erről éresít és mint önzetlen, régi barátjával ezt megbeszélni fontosnak tartotta, de most azután írjon sietve szive hölgyének; mert egy igen okos asszony egyszer azt mondta nekem, a házasság olyan, mint a hidegfürdő: nem szabad soká gondolkozni, hanem fejest kell ugrani. Akkor nem is olyan kellemetlen.

Hát, sok szerencsét a vállalkozásához.

Igen, itt is megkezdődött az ősz. A fecskék búcsúzni jönnek ablakomra. A napokban egy kicsi cinke is volt velük. Nem tudom, — egy feketefrakkos fecskét akart-e elkísérni, — vagy engem megvigasztalni, hogy ő itt marad a télen is. Mit gondol?

Üdvözli

Barátnője

Szüle Péter

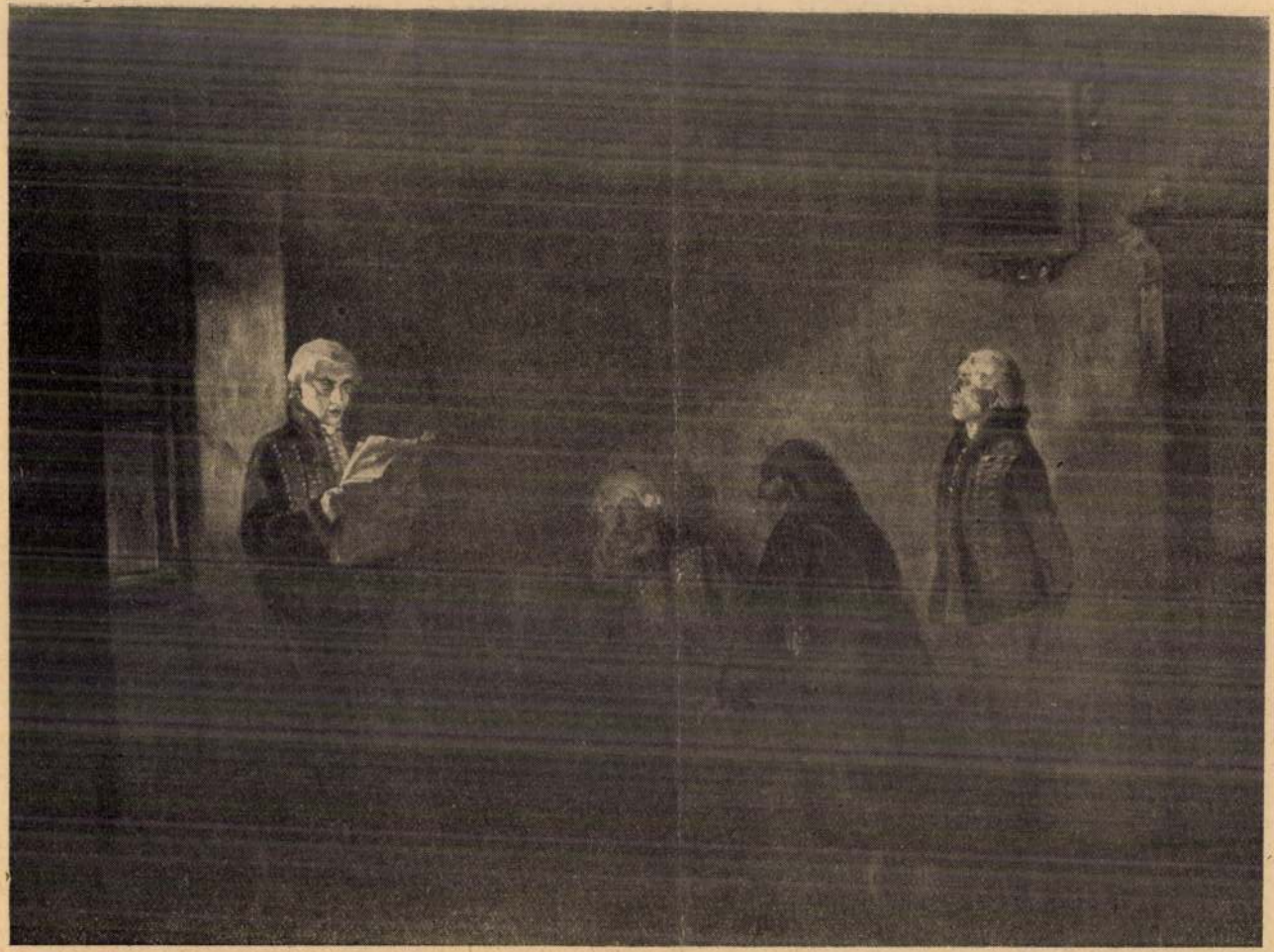

Bessenyei György testőrtársai közt. Szüle Péter festménye. Bécs, Collegium Hungaricum.

Ujidok 1929. 8. 11.

ben bejött a hátsó szobába a függöny mögé és úgy agyon ölelgette, hogy részben majdnem elsüllyedtünk a szégyentől Imriskével együtt, részben majd meghaltunk a nevetéstől.

Imriske maga annyira zavarbajött, hogy csak lesütötte a fejét és világért egy szót nem szólott, ami Maczky urat még jobban megerősítette abban a véleményében, hogy valóságos lánnyal áll szemben.

Előadás után hamar átöltöztünk s Imriske visszaadta Zuzsinak a ruháját, akinek az az egyetlen szemrevaló öltözete lévén, sietett felvenni, mert az ünnepi társaság előtt a hétköznapi maszatjaiban nem volt hajlandó megjelenni, pedig dolga volt, mert azonnal jött az igazi seprés, és rendezés.

Két pengőt nyomott a markába
(Szüle Péter rajza)

Minket aztán nagyon mulattatott, hogy Maczky úr a székhordó Zsuzsiban nem vette észre a belső és lényeges változást, hanem folyton ott sürgött-forgott körülötte.

A tapsokat és sikereket zsebre vágtuk, mikor Böszörményi Feri észrevette, hogy Maczky úr és a Zsuzsi eltüntek.

Nem lehetett kinyomozni, hogy hova lettek.

Ellenben a Zsuzsi egy idő mulva kipirult arccal jött elő s Imriskéhez sündörgött.

— Fogja csak, — mondta neki és két pengőt nyomott a markába.

— Mi ez?

— Hát a jogász.

— Miféle jogász?

— Hát ü adta no.

— De maga mért adja nekem?

Zsuzsi pironkodva súgta:

— Hát aztat hitte, hogy én vagyok maga. Aszonta, hogy azér adja a két pöngőt, mer nagyon jó játszodtam.

Imriskében volt annyi gavalléria, hogy szó nélkül zsebre vágta a két pengőt, ellenben másnap két liter bort hozott és abból a Zsuzsit is megkínálta.

Zsuzsi azonban nem fogadta el, hogy ő nem ihat bort, mert ő lány és ha rajta megérzik a borszagot, akkor elcsapják

— De magát is megilleti valami, mert hiszen maga kereste.

Zsuzsi a szemébe húzta a kendőjét és azt mondta, hogy ő megkapja a magáét. Mer a Maczky úr neki selem bluzt is ígért a szép játékért.

A fiúkkal nem volt baj, a szemüveges bölcset magam vállaltam. A kiporolandó kísértet szerepére nagyon jó volt Böszörményi Feri, az ügyefogyott eszközre Kovács Jóska. De két lányszerep is volt. A kis Erzsike, aki az egész darab nemtője volt, ezt Pista öcsém remekelte, a szolgálóra azonban nem tudtunk mást, csak a saját szolgálónkat, Zsuzsit. Alig pár szót kellett neki szólani, söprögetni kellett, székeket ki-be hordani, a lepedőt elcsenni s más ilyen technikai dolgot, ami úgyis az ő dolga lett volna.

A Zsuzsi nagyon fiatal lány volt, de csodálatosképpen semmi színésznői képesség nem rejtőzött benne. A seprést csak jeleznie kellett volna, ehelyett ő mindannyiszor valósággal söpört és lehetetlen volt megállítani, hogy ne csináljon olyan abszolút tisztaságot. Egyáltalán nem értett a stilizáláshoz; abban a halmazállapotban volt kis néplelke, hogy az úri huncutságnak még az árnyéka sem fertőzte meg. Volt egy pár szó, amit neki félre kellett érteni, — ő mindig első értelemben vette és teljesen felfordította a költői szituációt.

Addig kínlódtunk vele, míg az előadás előtt végkép kiderült, hogy valóságos lányt valóságos női szerepre nem lehet használni. Pista öcsém oly helyes kislány volt, hogy minden próbán sikere volt, a Zsuzsi annyira csetlett botlott, hogy a végén is ki kellett tenni.

Volt köztünk egy Imriske nevű fiú, aki szép, lányos képű gyerek volt, elkértük tehát a Zsuzsi ruháját s őt öltöztettük fel a cselédnek. Ezzel meg is volt oldva a kérdés, az előadás óriási nagy nézőközönség jelenlétében, a Kisérifféle házban, ahol laktunk, az első szobában teljes sikerrel lezajlott.

En magam tökéletesen rehabilitálva voltam. A pataki diákok, pedig jogászok is voltak a nézők közt, abszolut sikerrel jutalmazták egész szereplésemet, különösen mint drámaíró, befutottam.

De a legnagyobb sikert a Zsuzsi aratta.

Egy Maczky nevű jogász majd felfalta a szemével és szünet köz-

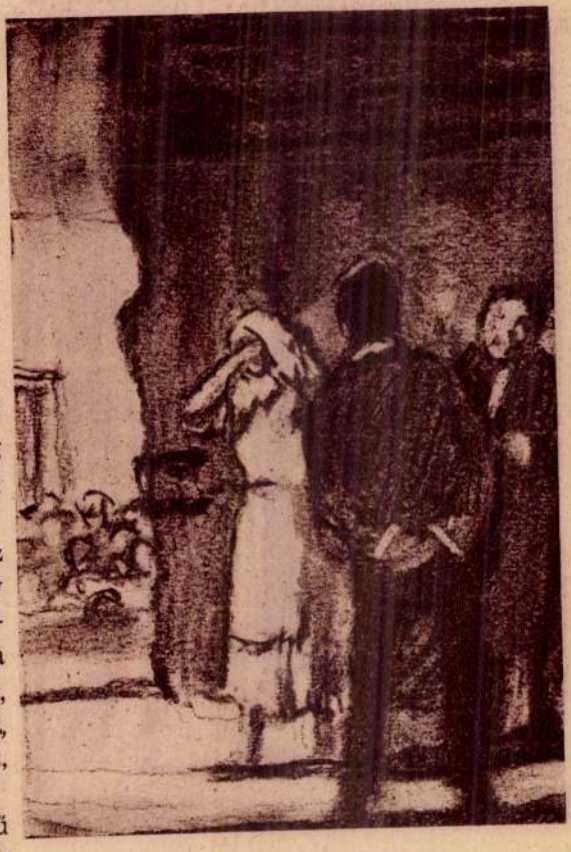

Imriske zavarba jött . . .
(Szüle Péter rajza)

Minden külön Anziksz helyett

Dr. Petrucciné és férje, Petrucci kapitány Rómából sok csókot küldenek pesti rokonaiknak

Csengery Duci a Vezuvról küld üdvözletet

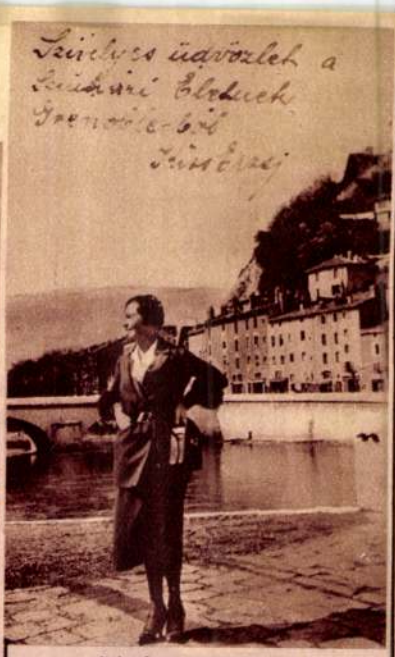

»Szivélyes üdvözlet a Színházi Életnek Grenobleból: Kiss Erzsi«

Oross Kató a sziriai Aleppóból üdvözli ismerőseit

«Üdvözlöm pesti ismerőseimet az afrikai Beyrouthból: Kálmán Erzsi»

Faragó Ferenc és családja Buenos-Airesből üdvözlik csiki és gyergyói ismerőseiket

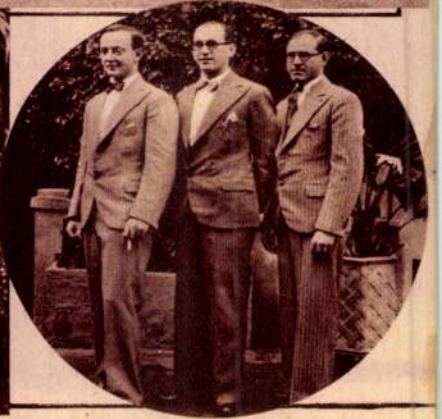

«Rokonainkat és jóbarátainkat sokszor csókoljuk Caracasból: Wohl Marcell, Wohl Imre és Friedmann Vili»

Ártatlanság

Novella

Irta: Móricz Zsigmond

Ez a kis történet nem is a mult században, hanem a mult ezredévben történt. Akkor még csak emlegették, hogy egy pár év mulva meg fogják ünnepelni a milléniumot.

Mindenesetre oly régen volt, mikor még a lányok a pénzt nem tudták összeköttetésbe hozni a szerelemmel.

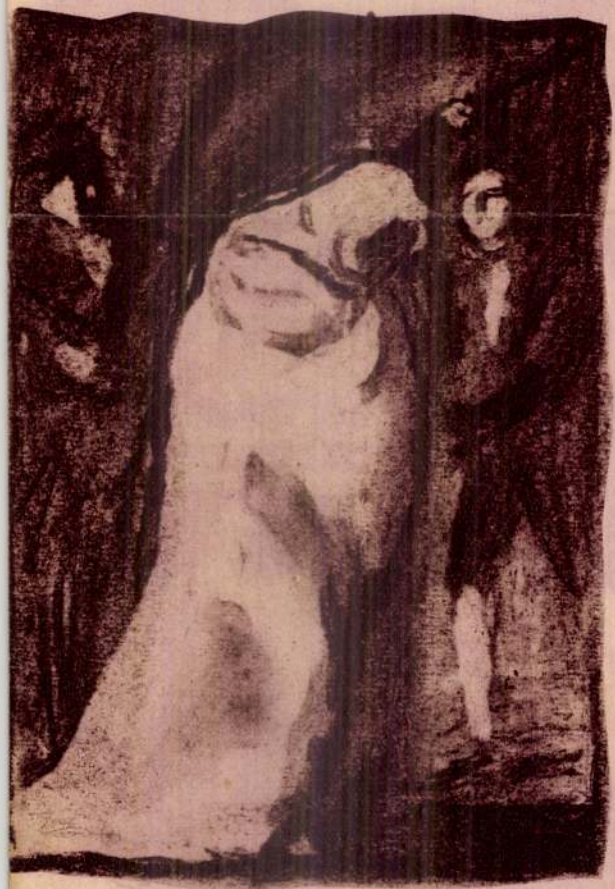

... bátor diákok bottal porolják ki a lepedőt ...
(Szüle Péter rajza)

Úgy esett, hogy a szüleim faluról Sárospatakra költöztek, hogy a gyerekeiket iskoláztassák. Emiatt engem is hazavittek Debrecenből, ahol addig már három osztályt jártam.

Úgy éreztem magam a bodrogparti Athénban, mint a száműzött királyfi. A hely s a kollégium szép volt, de a fiúk barbároknak, sőt indiánoknak tűntek fel előttem. Abban az időben még nem volt sportszellem, ellenben az ököljog korszaka még teljes érvényben volt.

A vakáció egyre nagyobb boldogtalansággal telt el, mert nagyon elmaradtam a vad fickók közt futásban, birkózásban és vakmerőségben. Ellenben hozzá voltam szokva bizonyos fokig vezető pozícióhoz a patakinál sokkalta nagyobb és méltóságosabb debreceni kollégiumban s valamit kellett csinálni, ha nem akartam elsüllyedni a közvélemény előtt.

Irtam tehát egy színdarabot és elő is adattam.

A darab témája sem új nem volt, sem eredeti. Arról szólott, hogy már Kálmán király megszüntette a boszorkányipart s a fehérlepedős kísértetek azóta mindig nagyot jajgatnak, ha bátor diákok porolják ki a lepedőt.

A darabnak három fiú és két leány szereplője volt.

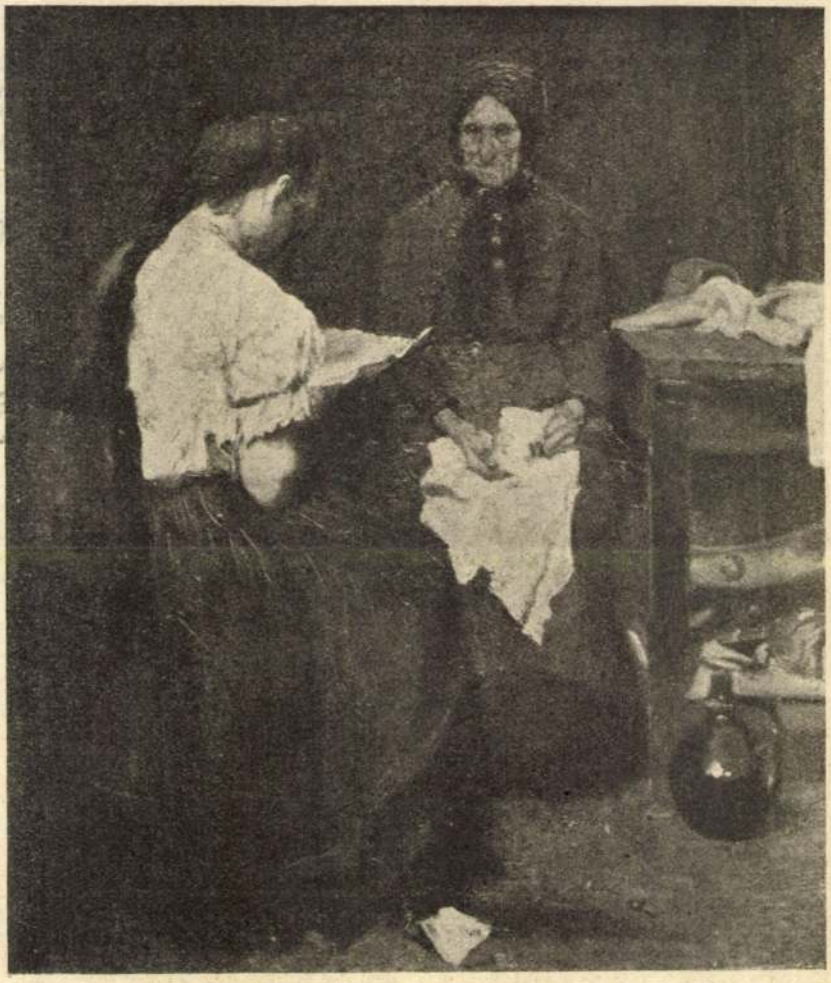

Szüle Péter: A levél.

A BOLDOGASSZONY TÁNCOSA.

— Legenda. —

Írta *Radó Antal.*

Már annak hatszázötven éve,
Hogy gyűrött nótás-füzetébe
Egy hegedősnek röpke tolla
Beírta e történetet,
Mely korrul-korra vándorolva
Mindmáig meg nem vénhedett.
Örök bájába elmerültem,
Lelkemben tőle felderültem,
S a magam módján szedve rímbe,
Tinéktek is elmondom íme —
Szívetek is tán megragadja
E régi gyöngy, új foglalatba'.

*

Hősöm nem holmi nagy vitéz,
Akármi bajt megállni kész,
És nem is szellem-óriás —
Csak egy szegény komédiás.
Búcsúkra, vásárokra járva,
Csak abbul tengődött az árva,
Hogy ugra-bugrált és szökellt,
Sokféle cifra táncra kelt.

Így élt, amignem nagy baj érte:
Elvesztett asszonyt, gyereket.
Kiért munkában telt az élte
S akit oly forrón szeretett,
Hogy fennen mondta: «Érte még
Üdvömrül is lemondanék!» —

Szüle Péter

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.
581. ÖNARCKÉPE FELESÉGÉVEL (Selbstbildnis des Malers mit seiner Frau).
Vászon (Leinwand). 40×30 cm.

EK

Ernst Múzeum aukciói 38 sz.
Brest. 1928.

A

„Könyves Kálmán"

magyar műkiadó részvénytársaság

kiállítási termében

VI., Nagymező-utca 37–39. sz.

Magyar festőművészek

eredeti művei vannak állandóan kiállítva, amelyek igen méltányos áron megszerezhetők havi részletfizetésre

Ugyanott kaphatók **a legnagyobb magyar festőművészek** legjobb munkái fényképekben, heliogravureban, fénynyomatban és színes kivitelben.

Szabad bemenet!

1940. II. 22.

DEBRECZENI UJSÁG — HAJDUFÖLD

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő festőművészek képkiállitása a Déri muzeumban

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő, a magyar pikturának ez a két kiváló mestere február 25-én gyüjteményes képkiállitást rendez Debrecenben. A fénykorát élő két nagy magyar mester kiállításának ünnepélyes megnyitásán személyesen is részt vesz. Előre láthatólag gazdag élményben lesz része Debrecen város műértő közönségének, mert a két világhirű művész utolsó éveinek legkiválóbb alkotásait hozza a Déri-múzeum falai közé.

A kiállítás sikerére nézve a legnagyobb garancia a két mester diesőségben olyan gazdag pályája és patinás neve. Szüle Péter és Kárpáthy Jenő művészete a legszebb, legtisztább művészet, mely különleges értéke a magyarságnak.

Ezt a nem mindennapi és nagy nivójú kiállitást minden műbarát feltétlenül nézze meg.

Szüle Péter

MAURICE DENIS

SZŰLE PÉTER: ANNUS. Olajfestmény.

Kunstwollen teóriájával. Szerinte a primitív, így elsősorban a hanyatlónak mondott kései római, vagy a középkori művészet emlékeinek esetlensége, kezdetlegessége nem az akkori művészek kisebb tudásában leli magyarázatát, hanem ezeknek a korszakoknak tőlünk eltérő művészi vágyaiban. E századokban más szempontok vezérelték a művészeket, más feltételeket kellett kielégítenie az alkotásoknak. Nem a természet szemlélete alapján állottak, mint az újkor századaiban, hanem a természettől való elvonatkozásban látták művészi ideáljukat. Ezzel természetesen együtt járt a régebbi, szükségtelenné és időszerűtlenné vált művészi képességek visszafejlődése, elcsökevényesedése. Szóval nem a tudásban való visszafejlődés okozta a művészet ekkori úgynevezett elbarbárosodását, hanem — fordítva — a megváltozott eszmény, az új *Kunstwollen* volt oka az új, barbárabb stílusnak és az illúzióra törekvő ábrázolókészség megfogyatkozásának.

Rieglnek ez a *Kunstwollen* teóriája teljesen meghódította az egész művészettörténeti és művészettudományi irodalmat, sőt a modern művészek műtermébe is beszivárgott. E felfogás elfogadásával egyszerre megszünt a kései római és a primitív középkori művészet hamupipőke-szerepe. Riegl tulajdonképen csak az akkori idők sajátos művészi törekvéseiből akarta megértetni e kor művészetét, szóval csak ténymagyarázatot adott, de felfogása a művészettörténeti szempontok tisztázatlansága folytán normatív természetűvé, vagyis értékeléssé vált. Mihelyt ugyanis a késői római stílus primitívségét nem a tudásban való visszafejlődéssel, hanem új, pozitív stílusakarással magyarázták, egyszerre értékesebbé lettek e kor művészi alkotásai, egyszerre elvesztették ezek primitív jellegüket.

Dvořák művészettörténeti koncepciója — *Kunstgeschichte als Geistesgeschichte* — ehhez a Riegl-féle teóriához kapcsolódik, ennek elmélyítése, szélesebb alapokra való fektetése. Dvořák nem áll meg a *Kunstwollen* formális magyarázatainál, hanem a *Kunstwollen* változásait, az egyes korok eltérő művészetét az akkori időket uraló szellemi áramlatokból magyarázza. Azonban ő sem gondol arra, hogy módszerének következményeit normatív szempontokból tisztázza. Azzal, hogy a régi, tőlünk eltérő szellemi világban, érzésekben élő korok, irányok művészetébe mélyebben behatol és hogy azt a saját lelki feltételeiből akarja megértetni, az egyes kor-

Magyar Művészet

1926.

szakok összehasonlításán alapuló értékelés kérdése még jobban háttérbe szorul. Igaz, hogy — mint a könyv címe is jelzi — tulajdonképen csak szellemi oknyomozó történetet akar adni, mégis nélkülözzük az egyes korszakoknak a mi esztétikai látószögünkből való értékelését. Nemcsak az fontos, hogy a műalkotásoknak, művészi étappeoknak saját korukban való jelentőségét tudjuk, hanem azt is ismernünk kell, hogy ezek a műalkotások, stílusetappeok számunkra mennyire értékesek. Végtére is a műalkotások létező valóságok, melyeknek velünk szemben esztétikai hatóerejük van és amelyeket éppen ebből a szempontból értékelünk elsősorban. A tudományos kutatásoknak, midőn az alkotásokat saját koruk szelleméből akarják megmagyarázni, csak az lehet céljuk, hogy ezt az értékelést helyesbitsék. Semmiképpen sem szabad a tudományos történelmi szempontoknak olyan nagy befolyást engedni, hogy az egyes korszakok összehasonlításán alapuló értékelést elhomályosítsa és a fejlődés, illetőleg visszafejlődés kérdését a művészettörténelemben eltüntesse. Pedig erre a felfogásra Riegl és Dvořák szempontjai miatt nagy a hajlandóság. Mindenütt tapasztalhatjuk, hogy ezen felfogás elterjedése folytán — különösen a művészettörténeti írók berkeiben — az a nézet kezdett lábra kapni, hogy az eddig primitívnek, vagy hanyatlónak mondott korok művészete csak a mi időhöz kötött esztétikai látószögünkből tekintve értéktelenebb a többi korok művészeténél. Abban ugyan igazuk van, hogy minden korszak különbözően ítélkezih az elmult idők művészete fölött, másfelől az is igaz, hogy minden korszak, vagy nép művészetének azért van sajátos stílusa, mert az illető kor, vagy nép ilyet kívánt és hogy így minden kor művészetét saját magából kell megértenünk, de ez még nem jelentheti azt, hogy ennek a művészetnek egyenrangúnak kell lenni más korok vagy népek művészetével. Hiszen ekkor a barbár népek vad bálványfaragványait is a Sixtus-Madonna mellé kellene állítani, mert ezek épp oly tökéletesen elégítik ki a barbárok esztétikai szüségleteit, mint a renaissance embert Ráffáel remeke. És, hogy ez a példánk nem egy lehetetlenségig vitt következtetés, azt jól bizonyítja a barbár népek művészetének mostani divatja. Nemcsak a modern neoprimitív vágyaknak tudhatjuk be ezt, hanem részben a megértésre törekvő, de a korok értékkülönbségeit elmosó művészettörténeti felfogás uralmának.

Tény az, hogy nem egyenlő, hanem eltérő, sokszor ellentétes tulajdonságok állanak szemben egymással a korszakok, népek művészetének értékbeli összehasonlításánál, azonban mindegyiket közös nevezőre hozhatjuk, ha azt nézzük, hogy az egyes stílusok minő sajátos értékekben nyilvánultak. Először is azt kell néznünk, hogy a korszellem az illető korszakban mennyire kedvező a művészetre nézve. Nem minden kor szellemisége ítéli meg egyformán a művészetet. Nem is említve azt, hogy egyes korok, különösen vallások tiltják, vagy időlegesen tiltották a képzőművészi ábrázolást, maga az uralkodó világnézet egyes korszakokban, népeknél előnytelen lehet a művészetre nézve. Bár Dvořák is állandóan hangsúlyozza azt, hogy az egyes korszakok különbözőképpen állottak a művészettel szemben, mégsem vonja le ebből a művészetre vonatkozó értékbeli következményeket. Egyfelől gyönyörűen jellemzi könyvének az ó-keresztény és a középkori művészetről írott tanulmányaiban, hogy a Krisztus születése után való századokban a teljes lelki elmélyülés, a túlvilági vonatkozások kizárólagos kiemelése mennyire átalakította, természettől elvonatkoztatta, jelképszerűvé tette az ábrázolást, másfelől azonban nem állapítja meg, hogy ez a korszellem a művészet formális elemeinek lebecsülésével mennyire visszafejlesztette a művészet sajátos értékeit. A korszellem miatt nemcsak az illuzionista ábrázolás értékei mentek ekkor fokozatosan veszendőbe anélkül, hogy helyükbe azonnal más értékek léptek volna, hanem a kép és a szobor, mint ábrázolás is elvesztette önmagában való értékeit és csak mint a túlvilágra való utalásnak volt jelentősége. Igaz, hogy az ábrázolások mögött most mélyebb szellemiség lakozott, mint az antik művészetek remekei mögött, ezzel szemben azonban az ábrázolás formális értékei elsatnyultak. Ezek a szellemi értékek befolyásolják Dvořákot, midőn az ó-keresztény és a korai középkor művészetét magyarázza és ezért nem állapítja meg ennek a kornak művészeti alsóbbrendűségét, kisebb értékét. A gondolatot némileg összetéveszti, a gondolatot jelző kifejezéssel. Természetesen az ó-keresztény kor szobrászatának, még inkább festészetének is vannak különös értékei, sőt ezek szükségszerűen váltották fel az előbbi korok értékeit, azonban ezek nagy fejlődéstörténeti jelentőségük dacára sem versenyezhetnek az antik aranykor művészi értékeivel. A régi eredmények felbomlása az ábrázoló művészetek terén nem is járhatott azonnal új, az előbbiektől eltérő értékek termelésével. Ezek is fokozatosan fejlődhettek ki azzal kapcsolatban, hogy a nagy világerjedésből, problémakeveredésből fokozatosan kikristályosodott a keresztény szellem, mely utóbb ismét elismerte a kép és a szobor önmagában rejlő értékét. Nem az illuzionista természetábrázolásra célzunk itten, mely ugyan a középkorban is itt-ott többékevésbbé már felütötte fejét, hanem az érett román és gót képzőművészeti alkotásoknak az antik szépségeszménytől annyira távoleső, mégis felséges és velük egyenértékű stílusára. Ez a korszak épp úgy művészeti beteljesedés volt, mint az antik művészet legnevezetesebb

Az élet dala

— Regény — 19. folytatás

Irta: **Rudolf Herzog**

HARMADIK FEJEZET

Helga Nuntius két lovagja

— Isten vele, Helga asszony! Fürkéssze ki sikerrel az életművészet titkait!

— Ugy-e, nem marad sokáig távol, Marschall úr?

— Éppen azon gondolkodom, hogy mibe kerülne egy vasúti bérletjegy?

— Karácsonyra ajándékba kapja tőlem . . .

— Ez már beszéd. Számítok is reá. Hogy ragyog ma a szeme . . . Jól van, jól van kalauz, már beszállok. Ne sürgessen. Nem szép, ha valaki irigy.

Az ablakból még visszaszólt:

— Nyolc nap mulva!

A vonat kifordult a pályaudvarról s eltünt az asszony szeme elől.

Helga még utána szólt:

— Szerencsés utat!

Azután megindult a kijárat felé.

Kiváncsian leste: visszatér-e, feltámad-e lelkében az egyedüllét érzése?

Hiába várta. Nem jelentkezett.

Vidám muzsika töltötte be a lelkét s ő megkísérelte, hogy megértse: mit mondanak lelke mélyén a víg fuvolák s a napsugaras hegedűk?

Mialatt végigment a Kaiserstrassen, úgy érezte, hogy megértette.

— Johannát nem is veszem igénybe. Magam fogom megkeresni a boldogság felé vezető útat — gondolta.

Eszébe jutottak Johanna Grube szavai:

— Semmi sem tesz olyan boldoggá, olyan vidámmá, mint az, ha érezzük, hogy bizalmunk önmagunk iránt egyre nő.

Már bízott magában. Az önbizalma visszatért. Az adta vissza, aki az imént elutazott.

— S most ne töprengj — mondotta önmagának — ne törd a fejed ostobaságokon. Fogadd el gondolkodás nélkül, amivel az élet megajándékoz és adj, amennyi tőled telik, annyi jót, örömöt, boldogságot másoknak. Ha így cselekszel, azt fogod érezni, hogy minden napod: ünnepnap . . . Erre tanított mestered. Válj becsületére.

Később megkérdezte önmagától, hogy:

— Ki legyen az első a megajándékozandók sorában?

S mintegy válaszul, útjában feltünt előtte a zenede puritánul egyszerű, fehér épülete.

A szíve nagyot dobbant.

De meghatottsága csak egy percig tartott.

A növendék elragadtatásából immár mit sem érzett.

A fiatal művészek hetykesége mellett, meglátta a csalódottak keserves könnyeit. A hivatottak óriási tömegét s a kiválasztottak maroknyi csapatát. S látta, milyen kegyetlen játékot űz vélök a Szerencse. A művésznövendékek egyik csoportjából pojáca válik, a másikból hárijános, a harmadikból embergyűlölő, világmegvető s a negyediket, gondtalan, nevetőszemű, reménykedő, fiatal leányok százait, a sárba tapossa a szeszélyes istenasszony.

Helga Nuntius, aki egy tündöklő szeptemberi reggel, hat esztendő előtt, reszkető szívvel lépte át a művészet hajlékának küszöbét, azt hitte: égi himnuszokat hall a tantermek csukott ajtói mögül. Hallása időközben élesebb lett. Kifinomult a hat esztendő alatt. Az égi himnuszokból most már kihallotta ezrek aggodalmasan elfojtott zokogását, keserves sírását is.

Rózsi olvas. Szüle Péter festménye a Műcsarnok kiállításában

S a Művészet Házának kapuja előtt állván, megkérdezte önmagától:

— Vajjon azok közül, akik e kapun át lépnek ki a nagyvilágba, kik vannak többen: a boldogok, avagy a szerencsétlenek?

A portástól megtudakolta Faller tanár címét.

Ő lesz az első a megajándékozandók között.

Már a lépcsőházban hallotta, hogy az öreg muzsikus nagy barátjával: Beethovennel éppen az emberi lét könyörtelenségéről társalog a zongorán.

Egyáltalán nem volt embergyűlölő-hangulatban.

Erélyesen kopogott.

A kopogásra rögtön megjött a válasz:

— Méltóztassék csak künn maradni. Kívül tágasabb.

— De amikor én jobban szeretnék bemenni — felelte Helga s bedugta fejét az ajtón.

— Ezer millió ördög és pokol! Úr vagyok-e a saját portámon, avagy nem?

— Ha hölgylátogatója érkezik, bizony: nem.

— Enyje! Ez úgy látszik a legujabb divat. Még csak e' kéne. Hogy asszonyok terrorizáljanak. Mit akar tőlem? Mondja gyorsan. Ha hajfürtre vágynék: sajnálattal kellene szíves tudomására hoznom, hogy

A legjobb reggeli és uzsonna az OVOMALTINE. Táplál, erősit, hizlal

Uj Idők 1924. XXX 45. sz.

hajfürtökkel immár nem rendelkezem. Elajándékoztam valamennyit. S ha netán szerelmes lenne belém . . . Ki kell jelentenem, hogy csepp kedvem nincs a szerelemhez.

— De nékem annál több van! — nevetett a látogató. A zongorához lebbent s átölelte a zsörtölődő aggastyán vállát. — Jó napot kívánok professzor úr! Hol van a híres gavallér, aki Bayreuthból, mint művész és mint ember egyképp meghódította a világot s úr lett a szívében? Őt keresem.

Az öreg dühösen összeráncolta a szemöldökét.

— Nem valami udvarias kérdés, de mondja kérem: nagysád bolond, avagy én?

— Én kérem csak önmagamról mondhatok ítéletet. Nékem semmi bajom.

— Akkor hát nyilván én hülyültem meg — bömbölt az öreg, s belevágott a zongorába.

— De tanár úr . . . Talán rám nézne, talán megnézne, talán kíváncsi lenne rá, ki van itt?

— Nőre nem nézek! Nyugalmat akarok. Isten áldja meg, naccsága.

S csúfondárosan elkezdte Elvira áriáját játszani a Don Juan-ból.

Helga Nuntius habozás nélkül belevágott:

— *Elhagy ím a háladatlan . . .*

Faller már nem verte a billentyűket. Hajlékonyan, művészien simult a kiséret az énekhez. Aráncos arc kisimult. A száj keserű vonala megenyhült. A szem felcsillant. S az öreg, anélkül, hogy hátrafordult volna, így szólt:

— Nem lehet senki más, csak a kis Nuntius.

Az asszony kezét szelíden a zongorán pihenő eres, ráncos kezekre tette s úgy kérdezte:

— Kíván-e végre jó napot?

Megragadta a kis fehér kezet s a keze remegett. Helga odaszorította arcát az öreg pergamentszerű képéhez. A vén énekes mélyen magábaszívta az asszony hajának illatát, mintha ez az illat az éltető ifjúságot hozta volna el számára, a tavaszt.

— Ez jó . . . nagyon jó.

— Hogy eljöttem, ugye? Örül-e nékem annyira, mint én önnek?

— Örül nekem?

— Itt lennék-e különben?

Felemelte a fejét, magához vonta az asszonyét és megcsókolta a szemét.

— Kedves, kedves tanár úr!

— Kislány, kislány . . . Hát eljöttél? Megkerestél? Nem feledted el az öreg Fallert? Ó, kacagni volna kedvem, úgy örülök néked!

— Hát kacagjunk! Rajta! Nékem nem kell kétszer mondani!

S teli torokból kacagtak mind a ketten, hogy csak úgy visszhangzott belé a szoba. Helga arca még mindig odasimult az öregéhez, Faller nem engedte volna el, egy világért sem.

— Látja, látja, zsémbes-zsörtölődő, milyen fiatal még?

— Hogy én fiatal vagyok, az nem csoda. De, hogy milyen fiatal lettél te, kislány: az egyenesen meglepő! Sohse hittem volna, hogy valaha így megfiatalodsz. Sohase!

Fölegyenesedett.

— Bocsánat egy percre, asszonyom. Rögtön visszajövök, csak kabátot váltok. A bayreuthi gavallér kedvéért . . .

Helga magára maradt. Kezét összekulcsolta ölében s még csak nem is csodálkozott a vidámságán.

— Ha Richard Marschall most látna, meg lenne elégedve inasával — gondolta. — Nem is olyan nehéz mesterség a hidépítés. És szerfelett gyönyörűséges. Kipróbáljam-e művészetemet az öreg professzoron? Miért ne? Annyit tanultam, annyit tudok már, hogy bátran megtehetem. Juttathatok a tudományom áldásaiból másoknak is.

Az öreg úr visszatért.

Hosszú fekete gérokkot viselt. A kabát kihajtója alól különféle ordók rozettáinak sora kandikált elő. Feszesen, délcegen jött Helga felé s három lépésnyire megállt előtte. Szertartásosan meghajolt. S Helga szabályos „Hofknicks"-szel viszonozta a köszöntést.

— Megengedi nagyságos asszony, hogy megcsókoljam a kezét?

— Meg tudom becsülni ezt a tisztességet.

Először az egyik kezét csókolta meg, azután a másikat. Azután ismét az egyiket. Majd megint a másikat. Karját nyujtotta s egy karosszékhez vezette látogatóját.

— Most pedig beszélgessünk, mint régi barátokhoz illik. Mit csinál Braun?

— Rosszul kezdte, professzor úr — felelte Helga barátságosan. — Válok az uramtól.

— Válik? — Az öreg arcára kiült, hogy szörnyen bosszankodik a saját ügyetlensége miatt. Helga válasza egészen lesújtotta. — Válik? Na, én sem vagyok már jó semmire sem ezen a világon. Elügyetlenkedem, akármibe is kezdek . . .

Az asszony megsajnálta.

— Hiszen ha nem válnék, önt sem kereshettem volna fel, tanár úr. Így azonban mehetek, ahová csak vágyam vezérel. S önhöz gyakran jönnék el, nagyon gyakran. Feltéve, hogy ha mint Helga Nuntiust is szívesen lát!

— Tudtam, hogy ez lesz a vége — mondotta az öreg. — S ha szigorúan veszem a dolgot, én is bűnrészes vagyok ebben a házasságban. Az a fickó egészen megbolondított a szép hangjával.

— Ne mondja, hogy fickó — szólt Helga csöndesen és mosolyogva.

— Ne mondjam? Hát minek nevezzem? Ilyen egy asszonyt kiengedni . . .

— S ha én engedtem volna el őt?

— Helga! Kislány! Ennyire megokosodtál volna?

— Tudja, professzor úr . . .

— Professzor úr ide, professzor úr oda . . . Most már megmondhatom néked, hogy sokszor nem hagyott nyugodni ez a házasság. Üzlet és művészet lépelt frigyre benne. S én voltam a közvetítője! Halálosan szégyelem, azt mondhatom.

— Nincs semmi oka a szégyenkezésre, tanár úr. Én akartam. Akkoriban még azt hittem, hogy csak a művészetben van igazán élet. S Róbert Braun a művészet szuverénje volt. Gondoltam: az életnek is királya.

— Nem más az élete, mint hajsza Mammon után — tört ki az öreg. — Dehogy is szállna alá a Parnasszusról az élet mezőire, hogy emlékeket gyűjtsön. Pénzt, pénzt, egyre több pénzt: ez a jelszava. De vajjon mit tudnak csinálni temérdek pénzükkel a világhíres, nagy művészek? Megehetik-e? Az emlékek azonban éltető elemmé, vérré válnak bennünk. Ne feledkezz meg róluk, gyermekem. Gyűjts emlékeket s hagyj hátra magadról ismerőseid szívében. Az emlék: a halhatatlanság. A művészet az életből fakad, a művészt az élet avatja művésszé. Ezt én mondom, Faller.

Az ősz művész legkedvesebb témájához érkezett el, s Helgának nem esett nehezére, hogy őt arra bírja, hogy megmaradjon ennél a tárgynál.

PONGRÁCZ GYÖRGY SZÜCSMESTER
BUDAPEST IV, VERES PÁLNÉ-UCCA 9.
Készít finom szücsárut és
átalakításokat legujabb divat szerint, jutányos árak mellett
Telefon: József 86—28.

Szüle Péter

Fiatal pap c.
képe repr.
Képzőművészet
1931. 43–44. sz

1178. *Bem József.*

Derékig és egy sima ka
előlapján van ábrázolva. Kis
néz. Mellét két érdemjel dis
fésült haja és álla körüli sza
vált. Öltözete : körülcsavart

bát vállrojttal, köpeny és sz
Felirata kettős körben vése
ZSEF SZÜL. TARNOVON 1795

Ezüstözött rézvéset, átmér
Értéke 40 K. — Havas (Hirsc
30-án (787–907). — Átvétetett
(1950–909), az 1910 február 25-i
eln. sz. leiratok, illetőleg az 19
az 1910 márczius 23-iki (519–91
jelentetett 1908 január 31-én (

Szüle Péter

Műterem hírek. *Szüle* Péter megbízást kapott gr. Apponyi Albert portréjának megfestésére.

Képzőművészet

1928. II. ev. 187. l.

Szüle Péter

1925-ben Szinyei pula-
lom.

Szüle Péter

MAGYAR MŰVÉSZET
1929. 2. szám

TÓ MINDEN KÖNYVESBOLTBAN, KÖNYVÁRUSNÁL ÉS DOHÁNYTŐZS

MŰVÉSZ ÉS MŰGYŰJTŐ

ÚLÖZHETI A MOST MEGJELENT

N-FÉLE **NÉMET-MAGYAR**

1924 oldal, több mi
jezés, stb. Két lexik
bőrkötésű kötetben á
6 P részletfizetésre

Nemethy József dr.
Szolnok és művészete
Évk KMT 1929. 53. l.

SZÜLE PÉTER: A CIGÁNYKIRÁLY.

Szille Péter

EDVI ILLÉS ALADÁ

SZÜLE PÉTER: ARCKÉPTANULMÁNY

SZÜLE PÉTER: DR. DÉCSEI GÉZA ARCKÉPE

MŰVÉSZETI ÉLET

MŰVÉSZIES KÖNYVEK VERSENGÉSE PÁRIZSBAN. A vad harsogás, mely a gyarmati kiállítás felől süvített, mire a Champs Elysées-re ért, elhalkult. A Petit Palais-ban könyveket állítottak ki a különféle nemzetek luxuskönyveiből. Itt csend volt: a hűvös, szellős termeken a betűk fenséges csendje ült. Nem a részvétlenség, a temető csendje. Ezerszámra zarándokoltak ide franciák és idegenek a nyáron, de az a néma figyelem, amivel az intellektus hódol a finom könyvnek, öntudatos fegyelmet parancsol. Sehol annyi hívője, szeretője és titkos imádója a szép könyveknek, mint Párizsban. Egészen méltó színtér volt tehát a nemzetközi könyvolympiád számára a franciák fővárosa. Négy évvel ezelőtt Lipcsében: rózsakertbe, üveges, ezüstös, fémcsöves boxokba helyezték a könyvművészet nemzetközi anyagát. Az egy nagy kultúrhangulat kifejezése volt a nyomtatott betűk világában. A franciák hűvösebbek és tartózkodóak. A keret itt síma, dísztelen falak, kongó folyosók, egyszerű barnára pácolt és üveglappal fedett asztalok. De micsoda gazdagság, kincs, színpompa e szegényes trezorokban!

Általánosságban: a könyv kultúrája nagy irányváltozáson esik át. A szép képeskönyv ritka és drága madár, egyre inkább műtárgy lesz. Az amateurkönyv, a száztól négyszáz példányig terjedő, aláírás, számozás, felhajtott árak mellett vásárolható bibliofil könyv veszi át a vezérszólamot. A franciák ütik meg a hangját. A művész szuverén ura a könyvnek. A nyomdász csak engedelmes szolgája. A szövegíró éppen csak eszköze. De a francia könyvművészek varázsos hatalma előtt a néző hódolattal áll meg. Csodálatos rajztudás, káprázta tó színek, a papír, a szöveg, az egész együttes úszik a gazdagságban. Nincs régi s nincs modern klasszikus, akit a francia könyvkiadók az utolsó tíz évben „színre" ne hoztak volna e reinhardti rendezésben. Molièretől Valéryig, Maupassantól Proustig, Virgiltől Casanováig minden s mindenki. A veszélyes szerelmek, a fenséges ódák, az ólomkarikás üvegablakú várkastélyok, a spanyol toreádorok vérengzései, — mindez csak matéria a könyvművész számára. Rálehel a merített papírra s a könyv tartalma átszellemül. Az Ezeregyéjszakától Robinsonig minden átértékelődik. Lafontaine úgy jelenik meg, mint egy mai történetíró. Laurencin Marie, a festőnő verseket ír a pikantéria kedvéért. Viszont a nagy költőnő, Comtesse de Noailles, mint kiderül, maga is tud illusztrálni. Egy hatalmas tündérest, vidám átváltozásokkal és komoly fantómokkal, — így hat a francia csoport.

Ezzel a szertelen individualitással szembenáll a német fegyelem. Kevés, de jól megválogatott anyag. Itt még a tipografus az úr. A régi jó Pressék. Offenbach-, Juniperus-, Rupprecht-, Cranach-nyomdák. A tiszta, szent tükör, a remekül metszett betűk, a ruskinista kegyelet, a modernül szálkás, fametszethangulatú illusztrációk. A leipzigi könyvakadémia, s tanárainak nagy kultúrája itt még nem engedi áttörni a sík és a könyvarchitektúra kereteit. Itt még a halhatatlanság jegyében készülnek a szép könyvek. Azaz már itt is vannak merész, fegyelmezetlen fiatalok. Mathéy az ő franciás könnyedségével, Georg Gross az ő hatalmas fintoraival már itt is követőkre talál. Egy Poeschel nevű fiatal illusztrátor pedig kecsesebben dirigálja a könyvet, mint a párizsiak. A két nagy kultúrnemzet után mindjárt — a lengyel csoport következik. Csodálatosan erős grafikusaik vannak s — igen gavalléros kiadóik. Szegény és vergődő ország és tud könyvcsodákat termelni, ha öntudata erős. Lengyelország nagy sikere e párizsi szellemi torna legérdekesebb eredménye. Csodálatosan szép színes fametszetű könyveik, történelmi mondáik, népies alakjaik, virágos parasztkertjeik, havas kárpáti temetőik és táncoló parasztleányaik olyan hangulatot árasztanak, amelyből egész Európa tanulni fog. Mint a maguk idején az orosz balett vagy a Kék madár nyomán, új korhangulat fog ebből az illusztrációból felfakadni. Megkapóan egyszerűek s jók a skandináv államok: Dánia, Svédország s hozzávehetjük a kis Lettoniát és Finnországot is. A könyvkiadóik nyugodt ítéletén átszűrődik a francia életvidámság és a német formatisztelet. S a maradék merő kultúra. Ha már a régi, cári államnyomda szerepét a lengyel és északi kis könyvkiadók vették át, mi maradt a szovjet könyvterme részére? Sok csalódást keltő propaganda-könyvek. Rossz papíroson, erőltetett dessaui stílusban, vérpiros mezőkön nyargalnak a betűk és a figurák. Új népművészet, amely a rossz plakátok és a sablonos fotomontázsok zajos összekeveredéséből áll elő. Lombikban teremtett élet.

És mi magyarok? Szigorú tárgyilagossággal is megállapíthatjuk: az öt legerősebb könyvgrafikájú nemzet közt mi is biztosan ott vagyunk. Siker, elismerés, sőt csodálkozás el nem maradt a sokféle nemzetiségű látogatók részéről. S amint megfigyeltem: itt is elsősorban az érdekelte a közönséget, *aminek íze, zamatja sajátosan magyar.* A népi tradíció a nyugati ízlés expressziója szerint előadva. A finomkodás, ahhoz nem vagyunk elég kecsesek. A mérnökesztetikai „korszerűség", — ezt annyi ragyogó példán mutatják más nemzetek, hogy itt mögöttük eltűnnek a mieink. De

SZÜLE, Péter

195. *Malerin*
196. *Traum*
197. *Klatschbase*
198. *Päpstlicher Kämmerer* (Privatbesitz)
199. *Ungarische Frau*
200. *Bildnis*
201. *Dame mit Hut*

202. *Selbstbildnis*
203. *Ungarischer Bauer*
204. *Mädchen*
205. *Akt*
206. *Aus alten Zeiten* (Privatbesitz)
207. *Studie*
208. *Maler*
209. *Gesellschaft*

Csánky Ungelkal

34. l. 35. l

SZÜLE, Péter

258. *Kind*
259. *Susanna im Bade*
260. *Interieur*
261. *Dorf*
262. *Flußufer*

grafikák

Csánky Ung-Mal

45. l.

Szüle Péter

Képzőművészet 1930. 30. 27.

SZÜLE PÉTER: F. L. ARCKÉPE

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, Egyes szám ára: 3 pengő.
őfizetés: Romániában 900 leu, Jugoszláviában 300 dinár, Csehszlovákiában 160 csehkorona, Németor
Ausztriában 32 schilling, Itáliában 88 lira, Svájcban 28 frank.
egjelenik minden hónap elsején, kivéve július és augusztus hónap

TARTALOMJEGYZÉK :

felvinczi Takács Zoltán: Szerves és szervetlen díszítőművészet 105
Bálint Lajos: A szinpad képzőművészi problémái . . . 107
Két levél (Boross Mihály és Gál Imre, dr. Gyöngyösi Nándor) 111
Tárlatok 116
Vidéki centrumok 122
Fränkel György: Bútor és stilus 126
Hirek 128

A KÉPEK JEGYZÉKE:

arcképe . . . . . a cimlapon
rsolylemezek 106
ét öreg 107
a reggel 108
afelé 109
lkonyat eső után 110
a: Vásárosok 111
s primás 112
nterieur 113
Ernesztin: Albrecht főherceg . 114
A festőnő 115
A Notre Dame de Sion rendháza 116
Király Jenő: Téli est . . . .
R. Reissmann Gizella: Csendélet .
Balogh Sándor: Kompozició . .
czeczei Szüts Sándor: Olvadás .
Bánné Baranyai Zsuzska: Szentendre
Schaffner Rózsa: Mária (kerámia) .
Viski János: Cow-boy csikósok .
Szirmay Anna: Szentendre . . .
Nagy Gyula: Akt . . . . . .
Porter Paula: Arckép . . . .
Dolányi Benczur Ida: Arckép . .
Gosztonyi Alice: Hero és Leander

Szüle Péter

Est. Kurir 1939. ápr. 25. (Kiállítás az Ernst-muzeumban.)

A kiállitás vezető értéke *Szüle* Péter. Nem kell felfedezni. Egészen egyéni szin- és hatáslátása jelentős drámaiságot adnak figuráinak s van valami szinte megmagyarázhatatlan drámaiság tájképeiben is, amelyekből itt is számos darabot látunk. *Szüle* Péter a kevés magyar festők egyike, aki az abszolut tudás alapján próbálkozik kötetlenül alkalmazni a müvészetek törvényeit, a szin és a forma naturalisztikus látását. Minden ecsetvonása, akár olaj-, akár vizfesték, öntudatosan müvészi, befejezett, zárt értelmü, egyetlen rés sem támad, ahol a ködös problémák és belemagyarázások gyengithetik az alkotás értékét.

F D
FRATELLI
Deisinger
F D
F D

Szüle Péter

(Gyn.) Kiállítása az
Ernst-múzeumban.
Magyar Nemzet
1939. ápr. 23

Szüle Péter festészete nemes konzervatizmusával, kitűnő technikai tudásával válik ki. A *Szüle* Péter-szerű tehetség csak ott fejlődhet ki, ahol nagy és gazdag festészeti kultúra van. Képei néha az elmult korszakot idézik (Wagner-est), de mindig teljesen és maradéktalanul adják vissza a hangulatot, amelyet ábrázolni kívánnak. (Bessenyei, Nő tükörrel, és Spanyol menekült, Heverő parasztlány, stb.)

látogatását fogadja. A vidéki zömök, visel és kissé palócosan beszél.

Műbarát (síma, hideg, kegyetlen
a töltött káposztát. Sokan többre is
Persze, nyugaton, ahol kultúréletet é
ilyeneken.

Vidéki (hosszú szünet után zava
ráérsz erre, mint ügyvéd . . .

Műbarát : Ügyvéd vagyok az
és kultúréletet élek.

Vidéki (elmélázva gondol saját
után) : A Szidi régen mondja már, ve
olyat, amely megy a zöld tapétával.

Műbarát : Nem ajánlom, hogy

Vidéki : És téged nem csapnak

Műbarát : Nézd meg például ez
korona volt az ára. Tegyük fel, hogy t
a piktorhoz és alkuszol rá. Ő enged öt

Vidéki (kedvetlenül) : Kétezer i

Műbarát : Hát én ötven forint

Vidéki : Ötven forintért? Én r
lefizetnék !

Műbarát : Meghiszem, de ha hár
kidobott volna.

Vidéki : És téged miért nem d

Szüle Péter: Nő

Szüle Péter
Ünnep, 1935. 49. 22

A tömeg ezalatt türelmesen álldogál odakinn az ólmos esőben és kíváncsian nézi a lassan közeledő autókat, amelyekben a lordok prémkabátos, estélyiruhás, diadémos feleségei ülnek, polgári ruhába öltözött férjük oldalán. A férj lába előtt bőrönd áll. Abban vannak a hermelingalléros biborköpenyek s az érdemrendek.

A parlamenttel szemben, a westminsteri apátság rácskeritése mögött, a Westminster Shool diákjai szoronganak, csupa kedves szőke és barna gyermekfej, nagy, komoly cilinderek alatt. Ők is a processziót lesik, de egyelőre csak az érkező funkcionáriusokat és nagyköveteket lát-

Most hirtelen elhan
felől az üdvlövés és
ban egy herold jön
bátban, aranyszalag
Ötven ezüstmellvértü
sisakjuk vörös bojtos
Nyomukban lassan
a kiséret tagjai ülnel
rály Pénzeszacskójá
rály Számadásainak
né Ágyasházának go
rályné Ruháinak As
shirei herceg felesé
most lép tetőfokára.
Száz ezüstmellvért
Tower őrei kiséretél
vont, faragott diszh

SZÉCHÉNYI-TÉR 14

Szüle Péter

Pesti Hirlap
F. J. 1939. ápr. 25.

Három festő és egy szobrász kiállitása Ernstnél

Ma, tegnap, tegnapelőtt, — igy volna röviden összefoglalható annak a három, merőben különböző festőnek művészi világa, akiket Ernsték uj kiállitásán látunk.

A tegnapelőttöt *Szüle Péter* képviseli, akit az a következetesség tesz különösen rokonszenvessé, amelylyel művészi meggyőződése mellett a legellentétesebb művészi irányok hullámverésében is kitart. Szüle a mult század patinásan nemes akadémizmusával jegyezte el magát indulása idején és ma sem akar mást, mint olyan képeket festeni, amelyekre nem nehéz azt mondani, hogy: szépek, hiszen nincs is más céljuk, mint szemeinket simogatni. Az „atelier-tónus" nemes barnáit, szürkéit, tompa fényeit és finom félhomályát mintha Munkácsytól tanulta volna, sajnos, Munkácsy ösereje nélkül. Egy-egy képén Rembrandt inspirációját érezzük *(Öregasszony, Spanyol menekült)*, de igazi meglepetést inkább csak apró vizfestményeinek elragadó színkulturájával és inyenceknek való izlésességével szerez.

Péter Szüle

Péter Szüle: Girl reading (From the collection of Mrs. L. Tokai)

Hungarian Review, Budapest, 1947. 8.

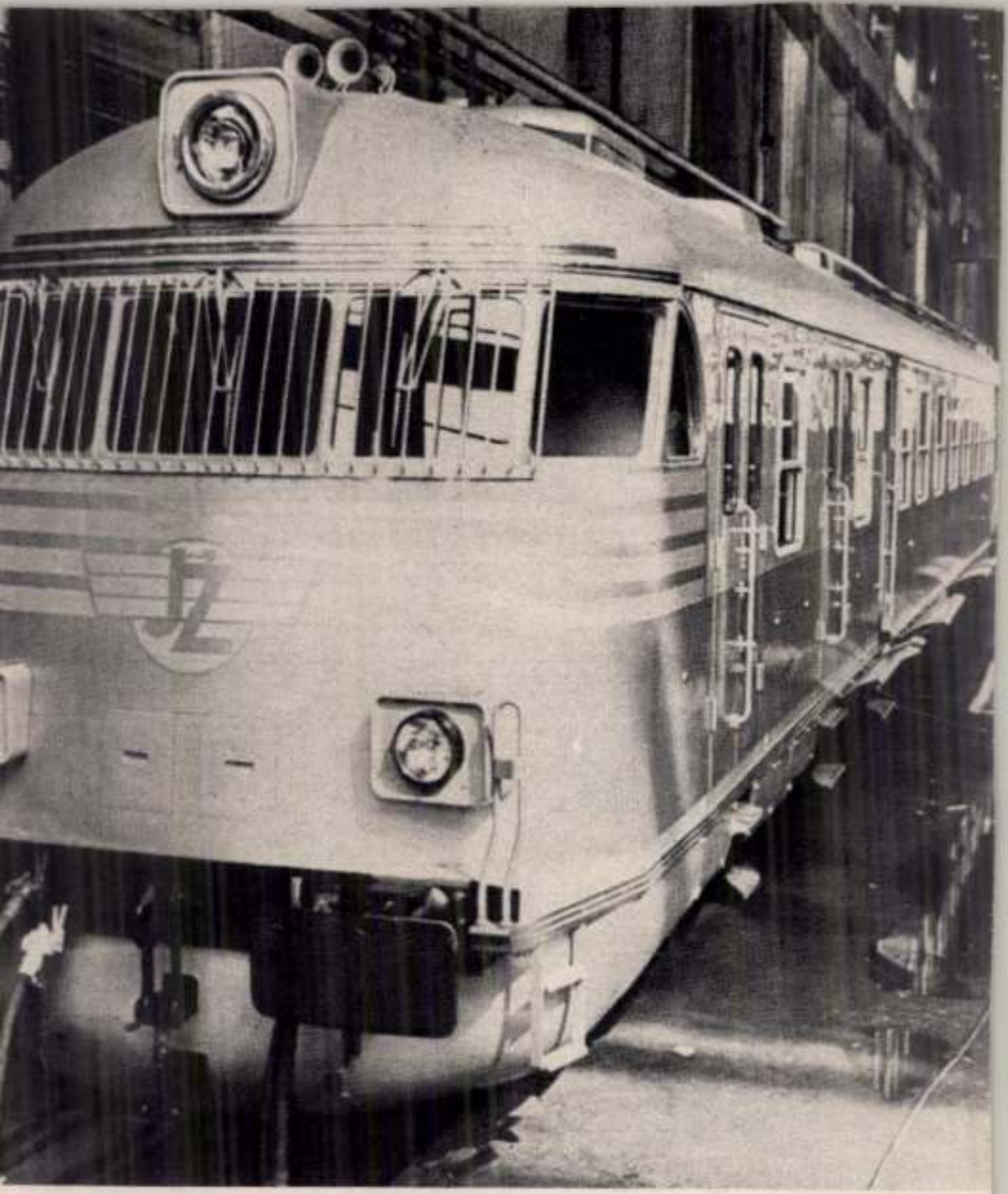

Magyar festők Trieszten

AZ ELSŐ PILLANTÁSRA jellegzetes olasz város, Trieszt félkörívet leíró tengeröböl partján fekszik, erdőkkel dúsan borított hegyekkel körülvéve. Még őrzi az egykor virágzó római város nyomait. A *San Giusto* katedrális gótikus rózsaablakokkal ékes homlokzatát antik reliefek, mellszobrok díszítik, a szentélyben XII–XIII. századi mozaikok. A város klasszicista és historizáló, egyedi eleganciájú szecessziós épületei a kereskedelem múlt századi nagy felvirágzásról tanúskodnak. Ebben az ideális környezetben, a kikötő egyik mólóján álló *Kongresszusi Központ*ban nyílt meg *Az 1900-as évek az Alpok–Adria térségében* című, szlovén, osztrák, olasz és magyar művészek festményeit bemutató nemzetközi kiállítás – a *Promotrieste* (utazási és kiállításszervező iroda) és leányvállalata, a *Key tre* kezdeményezésére.

Az Adria–Alpok munkaközösség előadás-sorozatra is invitálta a trieszti közönséget. A meghívott előadók a kiállító országok, illetve régiók művészetét ismertették. A szlovén festészetről Andrej *Smrekar*, a ljubljanai *Narodna Galerija* igazgatója, a karintiai festészetről *Rohsmann*, a klagenfurti *Landesgalerie* igazgatója tartott előadást. Az olasz művészeti élet egyik legismertebb személyisége, Vittorio *Sgarbi* ferrarai professzor latin hevességgel mutatta be az olasz XIX–XX. századi festészet kevéssé becsült mestereit, köztük trieszti festőket.

AZ ALPOK–ADRIA TÁRSASÁGNAK nem ez az első nemzetközi kitekintést nyújtó programja. Az 1980-as évek elejétől kereste a különböző, ebbe a régióba tartozó területek (Észak-Olaszország, Karintia, Bajorország, a dunántúli megyék) közötti kulturális együttműködés lehetőségeit. Ez a mostani kiállítás voltaképpen az Osztrák–Magyar Monarchia soknemzetiségű provinciáinak közös emlékeit idézte fel.

A Habsburg Birodalom korszakába vezet vissza a Trieszttől néhány kilométerre, egy tengerbe nyúló földnyelven fekvő Miramare kastély, melyet *Ferenc József* testvére, *Miksa* építtetett felesége számára. A Carl *Junker* által tervezett németes, neogótikus kastély külseje és belseje is eltér a mediterrán környezettől. Hatalmas parkja és fekvése, eredeti berendezése különleges élményt nyújt az idelátogatóknak.

AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIA emlékei élnek Trieszten, s a kiállításon látott művek még közelebb hozzák ezt a korszakot. A szlovén festők közül Richard *Jakopič*, Ivan *Grohar* művei megkésett impresszionizmus emlékei, melyet – ahogy a magyar századforduló festészetét – a posztimpresszionizmus és szecesszió hatása is színezett. A karintiai festők munkái közül Sebastien *Isepp* szecessziós jellegű. Anton *Kolig*, Franz *Wiegele Kokoschka* nyomát követte. A bécsi szecesszió hanyatlása utáni korszak legerőteljesebb karintiai születésű művészének, Herbert *Boecklnak* a festményei is szerepeltek a kiállításon.

A trieszti festők közül többen Münchenben, illetve Bécsben tanultak. Gino *Parin*, Piero *Marussig*, Vito *Timmel* Bécs vonzáskörébe tartozott.

A kiállítás helyi érdekessége volt, hogy a rendezők (Gabriella *Kropf* és Furio *Princivalli*) magántulajdonban lévő művekből válogattak – kiállításon eddig sohasem szereplő műveket.

A LEGIZGALMASABB rész a magyar látogató számára természetesen a magyar anyag volt. A *Magyar Nemzeti Galéria*val sajnos, időhiány miatt, nem alakulhatott ki együttműködés, így a rendezők milánói magángyűjteményekből és a trieszti múzeum (*Museo Revoltella*) anyagából válogattak. *Iványi Grünwald* Béla cigányokat ábrázoló festményét, *Réti* István és *Szüle* Péter leányportréit, az itthon méltatlanul elfeledett *Farkasházy* Miklós szecessziós festményét és egy kiváló, női aktot ábrázoló *Bornemisza* Géza-festményt láthatott a közönség. *Aba Novák* Vilmosnak szintén a trieszti múzeum tulajdonában lévő *Antik tengeri város* című festménye (1930) zárta le a magyar anyagot az időhatárt jóval túllépve, tanúskodva a *Római Magyar Akadémia* olasz–magyar kapcsolatokat szorosra fűző időszakáról. A katalógusban a magyar anyagot bevezető Mario *Giovannini* rövid áttekintést adott az Olaszországban dolgozó vagy tanuló magyar festőkről.

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK és az előadások is arról tanúskodtak, hogy a korszak egyik motorja a megújulási vágy volt, és az, hogy a művészek sok forrásból merítettek, akár egy nagyobb város, tartomány vagy ország művészetét elemezzük. Mindenképpen erősebbnek tűntek az egyedi vonások, a hazai hagyomány, illetve a különböző iskolák, München, Párizs, később Róma vonzáskör.

Jóllehet, a válogatás szempontjai különbözőek voltak, és nem mindig kerültek egyenlő súlyú művészek egymás mellé, az összevetés rendkívül hasznosnak bizonyult. Úgy hiszem, csakis hasonló közös vállalkozások sora után lehet felvázolni a korszak művészeti összképét, amit gyakran egysíkúan, csak egy-egy nagy művészeti mozgalom, például a bécsi szecesszió vonatkozásában szoktunk vizsgálni.

Gellér Katalin

T&T

üveg porcelán játék képkeretek órák csillárok műszaki cikkek lakásfelszerelés és más régi tárgyak adás-vétele.
Bp. VI., Nagymező u. 33.
Tel.: 132-8672
Nyitva:
Hétfőtől péntekig
10–18 óráig. 1412

A Fővárosi Önkormányzat Erzsébet Kórház-Rendelőintézet

(1074 Budapest VII., Alsó erdősor 7.) lehetőséget biztosít idős emberek elhelyezésére, teljes ellátással:
1992. június 01-től
1992. szeptember 15-ig.
Érdeklődni lehet:
Benőné Székely Júlia
Telefon: 1228-428
vagy személyesen.
1450

Magyar Nemzet 1992 május 15.

SZŰLE Péter

— **Táne — Békessy főszerkesztő osztrák állampolgársága körül.** »*Budapest fürdőváros*« — ismert és hasznos és szükséges jelszava ez idegenforgalmunkat, önmagában is propaganda és mint az alább következő példa tanusítja, e propaganda hatalmának sikerült idecsábítani olyanokat is, akik *átvitt értelemben* tekintik Budapestet fürdővárosnak: egy óriási fürdőnek, amelyből mint a habokból kikelt Vénusz, közéleti szépség-ideálként akar fölemelkedni külföldi jeles hazánkfia is, akire »külháborújában« súlyos vádak tapadtak. Itt van *Békessy* Imre, a *Stunde* volt főszerkesztője, aki ellen *Bécsben* eljárás indult meg és most *Párizsból* idejött, hogy *Budapest* fürdővárosban mossa magát tisztára a vádak alól, amelyeket Bécsben emeltek ellene.

Nagyon sok küzdelmébe került a demokráciának, amig győzelemre vitte azt az elvet, hogy: *senki illetékes bírájától el nem vonható*, de ezzel aztán velejár az is, hogy *senki ki ne vonja magát illetékes bírája* elől. Egyszerűen abszurdum, hogy mintegy hatóságot akar delegálni valaki egy olyan ügyben (saját ügyben!), amelynek megvan a maga rendes perrendi hatósága. Mikor már nagy volt a baj, a volt főszerkesztő úrnak eszébe jutott, hogy ő magyar állampolgár, neki tehát magyar hatóság előtt kell tisztáznia magát. Megható apoteozisa a hazafias érzésnek — a magyar hatóság azonban mindenekelőtt meg fogja vizsgálni, valóban magyar állampolgár-e az, aki közben osztrák állampolgár lett: bizonyára csak azért, hogy »mentsen« s bizonyára fenyegető kényszer hatása alatt.

A magyar hatóságokat nem fogja megtéveszteni e lángoló magyarság és senki nem fogja elhinni, hogy Békessy úr politikai menekült, a polgári gondolat üldözött martírja, akit a vörös fenegeteg űzött ki a császárvárosból; a vádaknak, amelyeket Bécsben emeltek a főszerkesztő úr ellen, semmi közük sincs a politikához és egyszerűen utálatos minden olyan beállítás, mintha a bécsi államügyészségben egy elkeseredett politikai ellenfél állna szemben Békessy úrral.

Ezt a kérdést nem lehet átpolitizálni és a kérdés elől, amely tisztán jogászi, nem lehet az állampolgársági paragrafus-magyarázatok gyalogösvényén egérutat keresni — de még kevésbé lehet találni! Békessy úrnak ott kell magát tisztáznia a vádak alól, ahol a vádak felmerültek. Ha tisztázta magát Bécsben, amit végül bizonyára meg fog tenni, akkor, de csakis akkor tessék szobát bérelni a — szanatóriumban.

Elsőrangú angol térfiszabóság

Kizárólag skót és ir szövetkülönlegességek

Leitersdorfer D. és Fia

IV., Szervita tér 5

75% kölcsönt folyósít értékeire bármely összegig **PÜSPÖKY bankház** V. ker, Széchenyi utca 10. szám Telefon: 128—70

— **A KUT és az UME!** A következő sorok közlését kérik tőlünk: Az *UME* »támadás«-nak nehezményezi a *KUT* hivatalos lapjának azt a közleményét, mely megállapította, hogy a *KUT* nem kér semmiféle csoport en bloc csatlakozásából s így természetesen a »fiatalok«-ából sem. Kimutatva, hogy a KUT tagokként javaslatba hozott 18 művész közül hány hadviselt, főiskolai és középiskolai tanár, tanársegéd, főtitkár, férjezett hölgy, főiskolai hallgató és egyéb »régen nagykorú« van? Mi ugyan nagyon megértjük a keserű lázongást, mely sehogyse tud belenyugodni a válásba, de ez mitsem változtat azon, hogy a *Képzőművészek Új Társasága* a jövőben sem fogja tekintetbe venni tagjelöltjeinek rajztanári, főtitkári, férjes hölgyi mivoltát, *csupán azt vizsgálja, hogy progresszív szellemű és jó művészek-e az ileltők?*

A sérelmezett cikknek *erre vonatkozó* részét azonban elolvashatta volna az UME (melynek mai szervezetét és vezetőségét egyébként nincs is szerencsénk ismerni!), mert ebben világosan az van írva, hogy a »fiatalság« egyáltalán nem akadálya a *KUT*-ba való felvételnek *s azok, kik »tehetségük és rátermettségük jogán«* erre érdemesek, ezután is beléphetnek a *KUT* tagjai közé, *de »csak egyenként és kellő elbírálás után, nem pedig kollektíve«*, mert az ilyen en bloc csatlakozások nem szolgálhatnak művészi érdekeket. Kitünő tisztelettel: a *KUT* elnöksége.

— **Arabbetűs írógépet ajándékoztak Busta el Bagdadhi basának.** *Párizsból* jelenti tudósítónk: A francia tisztikar Marokkóban ajándékkal kedveskedett *Busta el Bagdadhi* basának, Fez benszülött kormányzójának. *Arab betűs írógépet ajándékozott neki* és *Chambrun* tábornok, a marokkói csapatok főparancsnoka, az ajándék átnyujtásakor úgy mutatta be az írógép használhatóságát, hogy *üdvözlő beszédet iratott arab nyelven a basának.* Busta el Bagdadhi kormányzójának tehát már írógépe is van, miután nemrég azzal adta jelét a modern civilizáció iránt érdeklődésének, hogy automobilt vásárolt s azóta gépkocsin jár. Sokáig tartott, míg megbarátkozott az automobillal, amelyben valami ördöngöset látott. *(L. St.)*

— **Két részvénytársasági igazgató motorkerékpárbalesete.** *Asbóth* Aladár és dr. *Kóthy* Viktor részvénytársasági igazgatók Horthy Miklós út 36. számú házban lévő lakásukról motorkerékpárjukon akartak átjönni Pestre. A Ferenc József híd előtt a *motorkerékpárjukkal nekiszaladtak egy kocsinak*, felborultak és mindketten súlyos zúzódásokat szenvedtek. A két igazgatót mentők szállították kórházba.

— **Bünfenyitő eljárás indult Bronner bankár ellen.** *Bécsi* tudsítónk jelenti: Az ügyészség vád alá helyezte *Bronner* Sámuel ismert nevü bécsi bankárt, aki a nagy konjunktúra idején rengeteg vagyont harácsolt össze és a defláció korszakában összeroppant. A vád azon alapszik, hogy Bronner Sámuel, mint a bukott Adriatische Bank előbbi alelnöke, tönkretette ezt a pénzintézetet és csalárd bukást követett el.

— **Szurkáló kisfiú.** Tegnap este a Népligetben véres, szúrt sebekkel találták *Varga* Béla 14 éves kifutót, aki a Mária Valéria telepen lakik. A mentők beszállították kórházba és itt elmondotta, hogy *egy hozzá hasonló korú fiú megtámadta és hátba szúrta őt.* A rendőrség megindította a nyomozást.

Modern garzon lakást keresek

Esetleg teljes berendezést is átvennék

Kimerítő ajánlatokat »Mielőbb beköltözhető« jelige alatt a kiadóhivatalba kérek

— **Szüle Péter festőművész kapta az állami nagy aranyérmet.** Tegnap ült össze a Képzőművészeti Társulat zsűrije, hogy eldöntse, kinek ítélje oda a legnagyobb művészi kitüntetést, az állami nagy aranyérmet. A zsüri *egyhangúlag* úgy döntött, hogy *Szüle* Péter munkásságát tünteti ki a nagy aranyéremmel. A zsüri ítéletét művészi körökben általános megelégedéssel fogadták, mert *Szüle* Péter rendkivül nagy tehetségü festő, aki az utóbbi években olyan egészséges és hatalmas erejü fejlődést ért el, hogy ma már az elsőrangú mesterek sorában foglal helyet és egyike a magyar képzőművészet legnagyobb értékeinek. A tavaszi tárlaton a Szinyei-társaság termében kiállított új képsorozata döntő súllyal esett a zsüri mérlegébe, amikor *Szüle* Péternek ítélték az állami nagy aranyérmet.

Szüle Péter

— **Eltünt, vagy öngyilkos lett egy anya kis csecsemőjével.** *Vickó* Erzsébet 20 éves leány bátyjának Andrássy út 47. szám alatti lakásáról eltünt néhány hetes gyermekével és már napok óta nem adott magáról életjelt. Hozzátartozói azt hiszik, hogy *a leány gyermekével együtt megölte magát.* A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A hercegprimás husvétja.** *San Remoból* érkezett távirat alapján jelenti a Magyar Kurir, hogy dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás, aki hosszas betegeskedése után üdülést keres a francia Rivierán, a husvéti ünnepeket meghitt emberei: Ernszt Sándor és Turi Béla prelátus-kanonokok, valamint dr. Meszlényi Zoltán pápai kamarás, hercegprimási titkár társaságában igen jól töltötte. Az egyházfejedelem közérzülete jó, szokásos hőmérséklete mellett *az utóbbi napokban erőbeli gyarapodás is tapasztalható nála*, amely utóbbi körülmény volt az orvosok kijelentése szerint a biboros főpásztor teljes meggyógyulásának előfeltétele.

— **Megszökött egy sikkasztó pénzbeszedő.** A Magyar Gazdák Tejüzeme Részvénytársaság vezetősége bejelentette a főkapitányságon, hogy *Szücs* Bertalan nevü beszedője *1500 pengő elsikkasztása után megszökött.* A nyomozás során kiderült, hogy *Szücs* sokszorosan *büntetett előéletü ember.* A nyomozás folyik.

— **Álarcos suhancok agyonvertek egy postakocsist, a kocsiját kirabolták és felgyujtották.** *Varsóból* jelentik: Tegnap délelőtt a kongresszusi Lengyelország déli részében, a Krasnikból Urzedovba vezető úton *revolverrel és szekercével felfegyverzett álarcos suhancok feltartóztatták a postakocsit. Feiszecsapásokkal megölték a postakocsist, elrabolták a kocsiban talált értékeket, majd petroleummal öntötték le a kocsit, a petroleumot meggyujtották és eltüntek a közeli erdőkben.* A lengyel hatóságok felkutatták a környéket, de idáig még nem tudtak a rablók nyomára akadni.

— **Az Ernst-múzeum XXXIV. aukciójának** kiállítását a nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbították április 24-ig. Az aukció április 25-én hétfőn kezdődik.

— **Osztrák si-turisták katasztrófája.** *Bécsből* jelentik: Vasárnap Bischofshofer mellett a Hochkönig területén háromo *bécsi si-turista eltünt. Teubert* számvevőségi tisztviselő, egy szabó és egy hölgy volt a tagja a társaságnak. Újabb jelentések szerint *Teubertet ma holtan találták meg.*

— **Az amerikai tornádó áldozatai.** *Carroltonból (Illinois állam)* jelentik: *Centervilleben* tornádó következtében *egy iskola beomlott. A tanító meghalt. Az iskolában 32 gyermek tartózkodott, valamennyien megsebesültek. Öt gyermek állapota súlyos.* A szomszédos *Chestant* városban *két gyermeket az uccán a lehulló tetőcserepek megöltek. Hardingban két ember meghalt és több ember súlyosan megsebesült.*

Töltsétek a telet a nap és művészet országában

Olaszországban

és részesítsétek előnyben az U. N. I. T. I. előkelő szállóit

Róma

a cézárok és pápák örök városa, ahol a mult szelleme feléled és újonnan egy nemzetközi metropolis keletkezik

Grand Hotel Continental
Hotel Majestic
Grand Hotel de Russie

A nápolyi öböl

a dal hazája, a legtisztább égboltozattal és a legkékebb tengerrel

Napoli: Grand Hotel
Capri: Grand Hotel Quisisana

Szicília

a varázsos látomások országa, ahol a narancs virágzik, a nap sugárzik és melegít.

Palermo: Exelsior Palace Hotel
Siracusa: Grand Hotel des Etrangers
Siracusa: Grand Hotel Villa Politi
Taormina: Grand Hotel Castello a Mare
Taormina: Exelsior

Cortina D'Ampezzo

A téli sportparadicsom — a dolomitok fenségétől körülövezve

Grand Hotel Savoy

UNITI

RIMINI (Olaszország)
Grand Hotel Savoia Hungaria
A tengerparton. Legnagyobb kényelem. Idény május-október. Mérsékelt árak Kérjen prospektust.
Tulajdonos és igazgató: **Fili. Grossi**

ERDŐBÉNYE
GYÓGYFÜRDŐ
(ZEMPLÉN VÁRMEGYE)
timsós, vasgálicos és kénes vizével, nagykiterjedésü évszázados lomb- és fenyőerdejével, szél- és pormentes, élenydús magaslati klímájával teljesen pótolja a szegény hazánktól elszakitott magaslati gyógyfürdőket. Keresztény és rituáljs éttermeiben elismert ízletesen lehet étkezni. Erdőbénye fürdő vasúti megállón az érkező vendégeket autó várja. Bővebb felvilágositást május 15-ig Olaszliszkán, később Erdőbénye fürdőben ad **a Fürdőigazgatóság**

Kuranstalt TOBELBAD Graz mellett
(Telefon: Graz 23-07.) Rádióaktiv szénsavas termálforrások, **Lahmann-kúrák.** Fürdővendégek ellátása, 5-szöri étkezéssel 14 sillingtől, penzió 3-szori étkezéssel 10 sillingtől. Mindenfajta diétikus kúrák. Legfinomabb konyha. Lovagló-sport. Golfpálya. Ausztria legnagyobb uszodája

CATTOLICA
(FORLI) TENGERI FÜRDŐ.
Az Adria gyöngye. (Olaszország)
HOTEL REGINA
Legjobban ajánlott, elsőrangú családi panzió, közvetlenül a strandon. **Német igazgatóság.** Kiváló ellátás. Modern kényelem. Legjobb referenciák. Május-júniusban előszezón-árak **25** lirától. Német kimerítő illusztrált prospektus ingyen.

HÍREK

— **Olcsó Budapestet!** A városházán ma kezdik tárgyalni a költségvetést — jó volna, ha a vita hullámai néhány komoly ötletet is partra dobnának, komoly ötletet: Budapest életének olcsóbbátételére s ha az egész vitát az a szempont dominálná, hogyan lehet ez a milliós nagyváros nemcsak munkatelepe, vagy lakóhelye, hanem igazi otthona is a maga lakosainak. Otthon, amelyet egy emelkedett községi *szociálpolitika* tesz melegszé, egy minden hecctől elforduló *kultúrpolitika:* díszessé, és egy komoly *gazdasági politika:* olcsóvá és lakályossá. Egy-két szavazattöbbségen mult a multkor a bizottságban a villamos viteldíjak leszállítása, — mi azt hisszük, hogy egy-két szavazattal nem lehet leszavazni egész Budapestet s a közgyűlésen ép a költségvetési vita során módot kell találni arra, hogy irányt adjon egy olyan általános községi politikának, amely igazán olcsóbbá, jobbá, szebbé teszi Budapest életét.

— **Gyámság alá helyeztek egy bécsi milliomost, aki uzsorások kezébe került.** *Bécsből* jelentik: *Gartenberg* Henrik gondnoksági ügye nagy feltűnést kelt. A fiatalember állandó látogatója volt az éjszakai mulatóhelyeknek és rengeteg adósságot csinált. Csakhogy pénzt szerezhessen, négyszeres, sőt ötszörös összegről állított ki uzsorásoknak váltókat. A háborúban Gartenberg Henrik dragonyos hadnagy volt, a békekötés után pedig megnősült. Egy bécsi gyáros leányát vette feleségül, de már egy évi házasság után elvált tőle. Másodszor is megnősült, a nyugatmagyarországi Wolff bornagykereskedő leányát vette el, akitől szintén elvált. Mind a két házasságból egy-egy gyermek született és a gyermekeket a törvény az apának ítélte. Nemrégiben meghalt az egyik após, aki vagyonának legnagyobb részét unokájára hagyta, úgy azonban, hogy nagykorúságáig a haszonélvezet Gartenberg Henriké lett volna. Ekkor határozta el Gartenberg Ignác, a tékozló fiú sokszoros milliomos atyja, aki petróleumgyáros, hogy rendezi fiának adósságait, ha megjavul. *Körülbelül 100.000 dollárt fizetett ki érte és Gartenberg Henrik javulást ígért.* Elment atyjának petróleumtelepeire, a lengyelországi Uritzba, hogy azontúl csak a vállalatnak szenteli minden idejét, de nem volt benne elegendő akaraterő, ismét mulatozásokra adta magát és újból rengeteg uzsorakölcsönt vett fel. Ilyen előzmények után helyeztette gyámság alá tékozló fiát a dúsgazdag petróleumgyáros.

— **Házasság.** Özv. *Frank* Artúrné leányát, *Pirit*, Kaposvárról eljegyezte dr. *Strém* Sándor fogorvos Nagykanizsáról. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Elbúcsúzott hozzátartozóitól és öngyilkos lett.** Ma reggel a Dessewffy utca 3. számú ház egyik lakásában az ágyban holtan találták *Bognár* Sándor 43 éves kereskedelmi utazót. Bognár Sándornak ma reggel kellett volna kórházba mennie, hogy betegségét kezeltesse. Tegnap este elbúcsúzott hozzátartozóitól és *az éjszaka ismeretlen mérget vett be*, úgyhogy mire reggel feltünt, hogy nem kelt még fel, halva találták. Öngyilkosságát gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

30 év óta a világot uraló eredeti angol
THE CHAMPION kerékpárokat
előnyös részletre, kerékpáralkatrészeket, láncok, pedál, nyergeket nagybani gyári árban, külső gumik 6.80 pengőtől, belsők 2.10 pengőtől
LÁNG JAKAB és FIA kerékpárnagykereskedők, VIII., József körút 41, sz. Árjegyzék 500 képpel ingyen

Bocsánatot kérek,

de egy pillanatig filozofálnom kell. Az iskolában arra tanítottak, hogy »a nyomorultaknak vigasz, ha társaik vannak a bajokban«. Az élet tapasztalatai azonban arra tanítottak, hogy egy kissé korrigáljam meg a római közmondást, ilyenformán: »nyomorult egy vigasz, ha az embert csak az vigasztalja, hogy társai is vannak a bajokban«.

Ennélfogva nem örülök, mikor most az ügyvédi kamara jelentéséből arról értesülök, hogy az ügyvédi kar ma éppen úgy benne van a pácban, mint a sajtó.

Minket, ujságírókat már régóta nem véd senki más, mint az ügyvédi kar. Egyenesen a becsület dolga, hogy viszont, mikor az ügyvédek sírnak, tudomásul vegyük a fájdalmukat. Mert amint a sajtó a közérdeket képviseli, az ügyvéd is elsőrangú képviselője a közszabadságoknak, s ha az ügyvédi kar nem élvezheti természetes és törvénybiztosította jogait, akkor minden jog csak illuzió és minden szabadságból csak annyit élvezünk, amennyit engedélyeznek.

A legnagyobb figyelmet érdemli az a sok panasz, mely az ügyvédi képviselet el nem ismerése miatt hangzik el. A törvény szerint az ügyvéd minden közhatóság előtt képviselheti feleit. Megdöbbentő, hogy még a külügyminisztérium sem mindig vesz tudomást erről; volt rá eset, hogy az ügyfele képviseletében eljáró ügyvédnek, ki valami amerikai hagyatékot akart rendezni, még felvilágositást sem adtak. Az meg egyenesen furcsa, hogy a külügyminisztérium ebben az ügyben arra hivatkozott, hogy ő »az amerikai hatóságok kívánságára« jár el. Melyik a fontosabb a minisztériumnak: a magyar törvény, vagy valamely amerikai hatóság állitólagos kívánsága? Továbbá: ki fizeti a külügyminisztérium tisztviselőit: a magyar adófizetők, vagy az amerikai hatóságok? S ha a külügyminisztérium nem ismeri az ügyvédek ügyfél-képviseletére vonatkozó törvényszakaszt, lehet-e csodálkozni, ha az apróbb hatóságok között is akadnak, melyek ugyanoly tájékozatlanok az ügyvédek jogait illetőleg?

Azt az ügyvédi panaszt, hogy akadt bíróság, mely a vádbeszéd után a védelem meghallgatása nélkül ítélt: nem is akarjuk elhinni. Az olyan bíró, aki erre képes, már nem bíró.

S ha az ügyvédet, ki a tárgyaláson a tanu vallomását kritizálja, a tanu rágalmazás miatt perbe foghatja, — akkor tulajdonképpen felesleges, hogy az igazságszolgáltatást egyáltalán kritizáljuk, mert az ily tényekben már nemcsak a kritika van benne, hanem az ítélet is.

Az ügyvédek felterjesztésének panaszai részleteikben nem érdeklik a közönséget; de a közönség igenis elgondolkozik azon, hogy ha az ügyvédek maguk is védtelenül maradnának a jogsérelmeikkel szemben, vajjon ki fogja megvédeni jogsérelmekkel szemben a közönséges polgárok milliőit.

— **Külföldi gyártmány — fajvédő találmány.** Mi mindig mondtuk, hogy amikor a fajvédő politika, vagy mondjuk, fajvédő kultúrpolitika *leszármazási táblát követel* minden magyar könyv, ujságcikk, kép, zenemü, szobor vagy akár politikai beszéd mellé, akkor alapjában a legmagyarellenesebb, mert hiszen az igazi nacionalizmus és az igazi fajvédelem minden inkább, mint exkluzív most és nincs nagyobb vakság az igazi nacionalizmus és az igazi fajvédelem szempontjából, mint megtagadni a magyarságot magyar munkáktól, magyar emberektől, magyar szépségektől, magyar eredményektől és magyar örességektől. Amikor a fajvédőpolitika ezt teszi, alapjában akaratlanul is ellenségeink malmára hajtja a vizet és hogy ez mennyire így van, annak fényes tanusága egy *prágai ujság* cikke, amely mindenféle hamis és tendenciózus vérségi és leszármazástani adatokkal akarja elvitatni magyarságát, a magyar irodalom, politika, tudomány és művészet büszkeségeinek. Felháborító, ha ezt külföldön és ellenséges intenciókból és ellenséges érzülettel teszik, — de elszomorító, hogy ez a külföldi példa itteni módszerekre hivatkozhatik...

— **Magárarántotta a forró tejet egy kisleány.** *Singer* Edith másféléves kisleány szüleinek Garay tér 12. számú házban lévő lakásán véletlenül *magárarántotta a forró tejet*. A kisleányt súlyos égési sebekkel szállitották a mentők kórházba.

— **Az erdőben mérgezte meg magát.** Tegnap este felé *Saly* József 22 éves cipészsegéd egy pesterzsébeti leánnyal kiment a pesterzsébeti kiserdőbe. Egy darabig sétálgattak, egyszerre a fiatalember előhúzott zsebéből egy kis papircsomagot és kijelentette a leánynak, hogy *most öngyilkosságot fog elkövetni*. Szétbontotta a papirt, amelyben zöldesszinü por volt. A leány ki akarta ütni Saly kezéből a mérget, de a fiatalember elfutott és *hirtelen lenyelte a port*. A leány erre sikoltozva rendőrért futott, majd kihivták a pesterzsébeti mentőket, akik Saly Józsefet beszállitották a Rókus-kórházba. Megállapitották, hogy a cipészsegéd 31 gram veronált vett be és tettét szerelmi bánatában követte el.

— **Az influenza és az időjárás.** Alig van olyan betegség, — irja az *Időjárás* című szakfolyóirat legutóbb megjelent számában dr. *Szalay-Ujfalussy* László tudós meteorológusunk — amelyet az időjárással összefüggésbe nem lehetne hozni. Ilyen betegség elsősorban *az influenza*, amely sohasem szünetel. A járványnak a meteorológiával, illetőleg az időjárással szoros összefüggése van. Az influenza beköszöntője nálunk rendesen az őszi és téli hónapokra esik. A nyirkos, ködös, őszi időjárás az influenzára kedvező. Az emberi szervezetet négy meteorológiai elem befolyásolja leginkább, és pedig: *a hőmérséklet, a levegő pára tartalma, a szél és az eső.* A légnyomás által előidézett változtatások az emberi szervezetben azonnal észrevehető hatást nem keltenek. Az 1889-iki influenzajárvány alkalmával olyan megfigyeléseket tettek, melyek szerint *emelkedő légnyomás mellett az influenzás betegek állapotában feltünő rosszabbodás állott be.*

Az időjárás és az influenza közötti kapcsolatot keresve először azt kellene megállapitani, vajjon az időjárás a szél szárnyán terjeszti és továbbitja-e a járványt, vagy az a szerepe, hogy olyan helyeken, ahol a járvány befészkelte magát, közreműködik annak fejlesztésében? A levegő tisztátalansága a por, szénpor, korom, az emberek egészségére ártalmas. Az ilyen sűrű és a betegség minden csiráját magában hordó levegőt nemcsak gazdasági, hanem higiéniai szempontból is fontos meteorológiai elem, a csapadék tisztitja meg. Budapestnek 30.000 hektár területen 12.356 hektárja esik beépített belterületre. Ha most a levegő tisztátlanságát hektáronként egy hóesés alkalmával négy kilogramra tesszük, akkor *Budapesten csupán a belterületen öt vagón piszok kerül le a földre a légkörből.* Hideg, száraz idő, vagyis magas légnyomás mellett a halálozás sokkal kevesebb volt, mint az enyhe, esős, alacsony légnyomásnál.

Hogy az időjárás terjeszti, súlyosbitja, vagy gyöngíti-e az influenzajárványt, erre vonatkozólag *még nem teljesen egységesek a nézetek*. Beható vizsgálatokat kell még végezni: meteorológiai megfigyeléseket egybevetni a járvány lefolyásával és csak hosszabb vizsgálatok után fog kiderülni, hogy a meteorológiai elemnek teljes egészében milyen szerepe van az influenzajárvány terjedésében.

LEPEDŐ-GYOLCS
1.95 pengő
Elsőrendű lepedő 3.—
Kelengye-gyolcs kitünő minőség 1.50
Kelengye-sifon elsőrendü minőség 1.50
Éthészlet lendamasztból, 6 személyes 30.—
Gólya Áruház
szemben a Teréz-templommal
Nagymező utca 2, Király utca 52, Vámház Körút 16

Keresek üzlethelyiséget
1 kirakattal és bejárattal a Rákóczi vagy Erzsébet körúton.
Ajánlatot kérek »Aranybér« jeligére a főkiadóhivatalba

BÚTORRÉSZLETRE
készpénzárban váltó nélkül
12 havi törlesztésre csak
KARDOS TESTVÉREKNÉL, VII. kerület, István út 22. Köztisztviselőknek külön kedvezmény

A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEP

A nyugateurópai művésztelepek között alig van egy-kettő, amely olyan hosszu multra tekinthetne vissza, mint Szolnok városáé. Az a pompás kis park, amely a Zagyva és a Tisza között disziti a város képét, s azok a takaros külsejü műterem-házak, amelyekben a mai magyar piktura néhány legkiválóbb alakja dolgozik, ebben az esztendőben lett huszonöt esztendős.

De a szolnoki művészkolónia életkora nem ez a huszonöt esztendő. A negyedszázad csupán a mostani telepé, ennek azonban már félévszázados multja, vagy — ugy is mondhatjuk — előzménye volt.

A művészek és a város tehát kettős jubileumot ültek: hetvenöt éves és huszonöt éves fordulót.

És ünnepelt velük együtt az egész magyar képzőművészet, *amelynek történetében a szolnoki telepnek igen jelentős szerepe volt és van.*

Egészen különös történet a szolnoki festőkolóniáé.

Hetvenöt esztendővel ezelőtt megjelent Szolnokon egy bécsi dragonyostiszt: *Pettenkofen* Ágoston és festegetni kezdett. Nem volt dilettáns. Művésznek született, de katonává lett. Azután, harminc esztendős korában, levetette az uniformist és akkortól fogva kizáróan a művészetet szolgálta. Szolnokon telepedett meg, ott festette a parasztokat, cigányokat, a piacot tarka sokadalmával és a város érdekesebb részeit. Egész Európában ismertté tette Szolnok nevét.

Pettenkofen Ágoston: Magyar parasztszekér.

Pettenkofent más osztrák és német festők követték Szolnokra, a magyar Szahara szélére.

Müller Károly néhány esztendőt töltött ott s a Tisza partjáról

egyenest a Nilus partjára költözött, még pedig nagy kortársaival: *Lenbach* Ferenccel és *Makart* Jánossal.

Raffalt Gualbert ugyanakkor jelent meg Szolnokon, amikor Pettenkofen. Ő a vásárok, tanyák és cigányok piktora volt és tökéletesen Pettenkofen modorában dolgozott.

Thoren Ottó szintén dragonyostisztből lett piktor, mint Pettenkofen s a szabadságharc után telepedett le Szolnokon. Főmunkája: „Epizód a szabadságharcból". Művei részben Brüsszelben, Párisban és Bécsben mutatták be a kiállítások és muzeumok közönségének a magyar tájék szépségét és a népélet érdekességeit.

Lang Henrik Münchent hagyta el Szolnokért a feleségével, *Blau* Tina festőművésznővel együtt, 1860-ban. Ők nagy szeretettel festettek állatokat is. Lang egyik képe a drezdai képtárban van.

Schreyer Adolf frankfurti festő résztvett a krimi hadjáratban és kisázsiai meg afrikai bolyongása után jelent meg Szolnokon, ahol nagyon szorgalmasan dolgozott *Velden* Adolf frankfurti festővel együtt.

Az idegen festők fölfedezték Szolnokot a magyaroknak.

A hetvenes évek közepén *Böhm* Pál kezdett a város környékén tájakat, parasztokat és cigányokat festeni. Szolnokról való távozása után még nagyon sokáig kerültek ki a műtermében szolnoki tárgyu képek.

Ligeti Antal már idősebb korában került Szolnokra, de rövid idő mulva el is hagyta, mert a robusztus egészségü környezet nem felelt meg az ő aprólékos, kicsinyes technikájának és részletekbe vesző látásának.

Böhm Pál: Aratáskor.

Aggházy Gyula Böhm Pállal egyidőben telepedett le Szolnokon, 1875-ben; egész sorozatot festett tájképekből és népies jelenetekből, amelyeket Párizsban is kiállitott a Salonban.

Deák-Ebner Lajos ugyanebben az esztendőben kezdett Szolnokon dolgozni. Itt készültek hires genreképei, amelyekkel Brüsszelben és Münchenben nagy aranyérmet szerzett. („Szolnoki vásár" cimü festménye egyike a legismertebb magyar képeknek.)

Pataky László Szolnok környékén festette bravuros lovasképeit, a ma-

Raffalt Gualbert: Cigánylány korsóval.

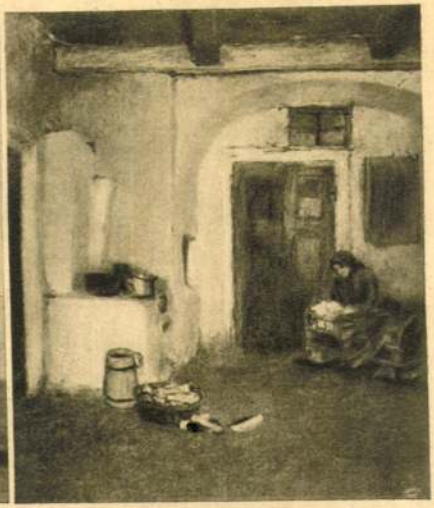

Bruck Miksa: Szegény asszony otthona.

gyar Alföld jellegzetes dokumentumait.

Bruck Miksa a külvárosi parasztházak belsejét festette, ezekben találta meg a szubtilis egyéniségének tetsző témákat.

Zombory Lajos, Zügel egyik legkitünőbb tanitványa, Szolnokon tanulta meg az igazi festői látást, ott ismert rá művészi tehetségének valódi egyéniségére, természetére.

Mednyánszky László báró csak egy

Otto von Thoren: Lovak.

hetet töltött Szolnokon, mert az Alföld nyugodt, lassu tempója nem felelt meg az ő idegesen vibráló és lüktető vérmérsékletének.

Paczka Ferenc, a német földbe átszármazott magyar művész, szintén nem töltött hosszabb időt Szolnokon, mert közben fölfedezte Tolnamegye egyik részének tarkább, szinesebb népéletét és az vonzotta magához.

Spányi Béla, aki Szolnokon nevelkedett, itt festette azokat a képeit, amelyekkel Párizsban és Münchenben

dolgozott *Perlmutter* Izsák, *Zempléni* Tivadar, *Kosztolányi-Kann* Gyula, *Knopp* Imre, *Kacziány* Ödön és az ismert nevü művészeknek hosszu sora.

*

Ezek után az előzmények után jött létre az állandó művésztelep, az, amelynek huszonötesztendős fönnállását ebben az évben ünnepelték.

A telep ügyében *Bihari* Sándor, *Boruth* Andor, *Fényes* Adolf, *Hegedüs* László, *Katona* Nándor, *Kern-*

Aggházy Gyula: Ebéd.

szerepelt s amelyek itthon is erősitették művészi pozicióját.

Tölgyessy Artur 1880 körül meglátogatta Pettenkofent Szolnokon s akkortól fogva több nyáron át dolgozott ott. Finom tónusu, borongós tájképei nagyrészt azon a tájon születtek.

Koszta József, aki ma egyik legerősebb tehetségü tájfestőnk, szintén Szolnokon bontakozott ki, mint a természet festője és poétája.

Ezeken a művészeken kivül rövidebb vagy hosszabb ideig Szolnokon

stock Károly, *Mednyánszky* László báró, *Mihalik* Dániel, *Pongrácz* Károly, *Szlányi* Lajos és *Vaszary* János folyamodványt küldtek Wlassics Gyula kultuszminiszternek, akitől az állam támogatását kérték. A miniszter megadta. Ekkor a város telket adott, előbb 1787 négyszögölet, azután még 1600 négyszögölet s a megyétől kapott kölcsönpénz és *Kohner* Adolf báró jelentékeny adományának fölhasználásával megépitették a müteremházakat és parkot ültettek a házak köré.

SPORT

A Bem SE 45 pontos terve

Aranyra váltották az ezüstöt

Az utóbbi évek legizgalmasabb megyei labdarúgó-bajnokságát hozta az 1975/76. évi küzdelemsorozat. Csak az utolsó fordulóban dőlt el az elsőség — jobb gólkülönbséggel — a Bem SE javára, s az együttes az NB III-ba lépett előre. A labdarúgók szerepléséről beszélgettünk Szilágyi Ferenc szakosztályvezetővel.

● *Milyen tervvel rajtoltak?*

— Az 1974—75. évi bajnokságban elért ezüstérem után az egyesület elnöksége további előrelépést határozott meg. A szakosztály vezetősége ennek szellemében készítette el a felkészülés programját, s végső célként a bajnokság megnyerését jelölte meg. Tudtuk, hogy a mérce magas, hiszen erős a mezőny. Az első mérkőzés előtt egy kis feliratot helyeztünk el az öltözőben: „45 pont'. Kettővel elmaradva ettől a morháltól, a jó kollektív szellem segítségével lett első a csapat.

● *Voltak-e kritikus időszakok?*

— Igen. Ősszel és tavasszal egyaránt. Az első félévben a hazai pályán Törökbálint, Albertirsa és Nagykőrös ellenében elvesztett öt pont ingatta meg helyzetünket. A pontvesztés oka egyrészt az elbizakodottság volt, másrészt az, hogy az eltávozottak helyére érkezők még nem épültek be teljesen a csapatba. Tavasszal, ugyancsak az idény második felében volt rapszodikus a teljesítmény. A szép győzelmek mellett a Sülysáptól és Isaszegtől elszenvedett egygólos vereség kétségessé tette elsőségünket.

● *A csapat teljesítményéről?*

— Az idegenbeni szereplésssel összességében elégedett vagyok, hiszen a 15 találkozón gyűjtött 21 pont 70 százalékos teljesítménynek számít, s ez bármelyik szinten játszó együttesnél szép eredményt jelent. Az otthon szerzett 22 pont — 73 százalék — kevés, mert az a csapat, amelyik a bajnokság megnyerését tűzte ki célul, hazai pályán legalább 90 százalékos teljesítményt kell elérnie. A 74—21-es gólkülönbség imponáló, de az adott gólok elosztása nem volt szerencsés. Az, hogy a tavasszal lőtt 38 gólunkra csak héttel válaszoltak, nagyon dicséretes. Viszont, ha azt nézzük, hogy a hét kapott gól miatt hét pontot vesztettünk, akkor már kedvezőtlen a kép.

● *Kik voltak a siker fő részesei?*

— Csapatjátékról lévén szó, az érdem elsősorban a kollektíváé. Hogy ezen belül ki mennyit tett az asztalra, annak részletes értékeléséről a díjkiosztó szakosztály összejövetelen lesz szó. Az egyenletes teljesítményért dicséret illeti Antal Istvánt, Tóth Józsefet, Kiss Csabát és Gere Gézát. Néhány mérkőzéstől eltekintve jól szerepelt: Bartos Sándor, Petró Pál, Zombori László, Dobozi József és Oreinstein Lajos. Az egyéni teljesítmények mellett különösen elégedett voltam a csapattal a Ceglédi Vasutas elleni mérkőzéseken, a második félidei játékkal, ezenkívül a Szigethalom és Gödöllő ellenében mutatott teljesítményével.

● *Mit vár az NB III-tól?*

— Öt játékosunk, a debreceni Antal István, aki két év alatt csak kétszer hiányzott az együttesből, az albertirsai Bartos Sándor, a váci Gere Géza, a debreceni Oreinstein Lajos s a budafoki Kiss Csaba eltávozott. Szeretnénk hozzájuk hasonló képességű labdarúgókat igazolni, s jó játékkal helytállni a magasabb osztályban. Már csak azért is, mert az új bajnoki kiírás néhány változást hoz.

A szakosztály vezetője végezetül, de nem utolsósorban, megköszönte az egyesület elnökségének, a Cegléd városi és a megyei szövetség vezetőinek támogatását; a szép számú és egyre gyarapodó lelkes ceglédi közönség szurkolását. Hozzátéve: a sportbarátok buzdítására a magasabb osztályban még nagyobb szükség lesz.

H. V.

Hivatalosan megnyitották az olimpiai falut

Montrealban hivatalosan megnyitották az olimpiai falut, amely július közepétől két hétig 11 000 sportolónak, vezetőnek lesz szálláshelye. Az ünnepélyes átadáson 3000-en vettek részt, s *Victor Goldbloom* miniszter — aki az év eleje óta lett a létesítmények felelős vezetője —, adta át a falut *Roger Rousseau-nak*, a XXI. nyári olimpiai játékok szervező bizottsága (COJO) elnökének. Rousseau rövid beszédében annak a reményének adott kifejezést, hogy a két óriási félpiramis alakú, 19 emeletes épülettömb megfelelő otthont adnak mindenki számára.

A montreali olimp'ai faluban — ezúttal először — nincsenek hermetikusan elválasztva a női és a férfi szállások. A női sportolók a négy épületkomplexus első részét lakják, a férfiaktól mindössze egy folyosó választja el őket. A falu szabályai szerint a nők átjárhatnak a férfiszállásra, fordítva ez viszont már nem lehetséges. A falun belül előreláthatólag nagy harc lesz a minél jobb szobákért, egyágyas ugyanis nagyon kevés van és olyan is, ami minden kényelemmel berendezett. Általában három-négy-ötágyas szobák alkotják a 980 „lakrészt". Sok hely, nincs ezekben a szobákban, az ágyon kívül mindössze egy éjjeliszekrény, és néhány fogas a berendezése. Jól működnek a légkondicionáló berendezések, amelyekre nagy szükség is lesz, hiszen előreláthatólag 32 fokos meleg vár a Montrealba látogatókra, 72 százalékos páratartalommal.

Minden épület valamennyi emeletén — ez számszerint 19-et jelent — van egy hatalmas terasz, amelyről nagyszerű kilátás nyílik az olimpiai létesítményekre, a városra és a Szt. Lőrinc folyóra. Az épületpiramisok közötti nagy térségeken alkalom nyílik „mozgásra", uszoda és frissítő helyiségek is találhatók itt, amelyekben ingyen kaphatnak a sportolók alkoholmentes italokat.

Szovjet lapvélemények a 2:1-ről

Megérdemelten vívta ki a szovjet utánpótlás-válogatott az Európa-bajnoki címet a magyarok elleni szerdai mérkőzésen — állapítják meg a csütörtök reggeli szovjet lapok.

A 2:1-es szovjet győzelemmel végződött mérkőzésről írva a Pravda megemlíti, hogy a hazaiak mindjárt a mérkőzés kezdetén magukhoz ragadták a kezdeményezést, uralták a középmezőnyt, és egymás után indították támadásaikat a magyar kapu ellen. A magyarok láthatólag a mérkőzés iramának csökkentésére törekedtek. A Krasznaja Zvezda dicséri a szovjet játékosok összehangolt, átgondolt akcióit, s rámutat, hogy változatos, gyors irányváltoztatásokkal tarkított játékukkal sikerült megzavarniuk a magyar csapatot.

Ugyancsak egyhangúlag állapítják meg a szovjet lapok, hogy a második félidőben megváltozott a játék képe, a Pravda szerint a szovjetek korán csökkentették az iramot, bebiztosítottnak érezték a győzelmet, s mint a Krasznaja Zvezda írja, kevésbé meggyőző játékot mutattak. Ennek köszönhető a magyar gól, s az, hogy a vendégegyüttesnek lehetősége nyílott az egyenlítésre is.

Közös edzések Romániával

Külföldi segítője is van a magyar vízilabda-válogatottnak: a Margitszigeten Románia együttesével készül a csapat az olimpiára. Ezzel kapcsolatban *Gyarmati Dezső* szövetségi kapitány úgy nyilatkozott, hogy a közös gyakorlások, a rendszeres, egymás elleni edzőmérkőzések mindkét fél számára igen hasznosak. Románia kitűnő erőt képvisel, a csapat harcos küzdőmodora alkalmas arra, hogy Szivósék megszokják elsősorban a szovjet és jugoszláv válogatott stílusát.

A magyar játékosok — az idősebbek és az újoncok egyaránt — napról napra biztatóbb formát mutatnak, s az olimpikonok eddigi válogatottsági mérlege azt bizonyítja, hogy tapasztalt gárda indul harcba az olimpiai éremért. De hogy végül is melyiket sikerül hazahozni az aranyat, ezüstöt vagy a bronzot, most még nehéz lenne megjósolni.

Pest megyeiek a Totó Kupáért

Elkészült a labdarúgó Nyári Totó Kupa csoportbeosztása. A 48 együttest nyolc csoportba osztották, s mindegyikben 6—6 együttes szerepel. Két Pest megyei NB III-as található a résztvevők sorában, Perbál és a Váci Híradás.

Budai csoport: AURAS SE, Erzsébeti SMTK, Tatabányai KOMÉP, Láng, **Perbál**, Székesfehérvári MÁV Előre.

Pesti csoport: EMG Sashalom, Gyöngyös, Jászberényi Lehel SC, Fővárosi Sütőipar, **Váci Híradás**, Lőrinci Fonó.

A mérkőzéssorozat július 4-én kezdődik, és augusztus 1-én fejeződik be.

A ferencvárosi öregfiúk Pomázon

A HAZAIAK MÁR 2:0-RA VEZETTEK

A labdarúgó öregfiúk bajnokság Középcsoportjának listavezetője hírverő mérkőzést játszott Pomázon.

Pomázi Vegyes—Ferencváros 3:3 (2:2).

Pomáz: Siklósi — Bogdán (Mészáros), Palotai, Nagy, Zeglin, Szabó, Szkopál, Szűcs, Borbély, Leidinger, Murányi (Marositz).

FTC: Géczi (Horváth) — Láposi dr., Kocsis, Tolonics, Galambos, Gerendás, (Sztakó), Fenyvesi II., Németh, Láng, Rákosi, Schléger II. J.

A pomázi frószer szövetkezetiekre épülő vegyescsapat egyenrangú ellenfele volt a tartalékos Ferencvárosnak, amelyből többek között Albert, Novák és Fenyvesi dr. hiányzott. A lendületesen kezdő hazaiak már 2:0-ra vezettek a technikailag képzettebb fővárosiak ellen, de ezt az előnyt — 11-es kihagyásával is — kiegyenlítették a zöld-fehérek. Szünet után a nagy meleg miatt csökkent az iram, de így is mindkét kapu előtt adódtak helyzetek. Végül is az eseményekben bővelkedő találkozó igazságos döntetlent hozott.

G.: Leidinger (2), Murányi, ill. Fenyvesi (2), Kocsis (11-esből). Jó: Palotai, Nagy, Szabó, Leidinger, ill. Tolonics, Fenyvesi II., Láng, Rákosi.

Ungi Sándor

PEST MEGYEI HÍRLAP
A Magyar Szocialista Munkáspárt Pest megyei Bizottsága és a Pest megyei Tanács lapja
Főszerkesztő: DR. LOKOS OLTÁN
Főszerkesztő-helyettes: SÁGI ÁGNES
Szerkesztőség: Postacím: 1951 Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. II. em.
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat.
Felelős kiadó: CSOLLÁNY FERENC
Kiadóhivatal: VIII., Blaha Lujza tér 3.
Postacím: 1951 Budapest.
A szerkesztőség és a kiadóhivatal központi telefonja: 343—100 142—220.
Titkárság: 140—447.
Előállítja: Szikra Lapnyomda, Budapest.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI), Budapest V., József nádor tér 1. Távbeszélő: 180—850. Postacím: Posta Központi Hírlap Iroda, 1900 Budapest.
Előfizetési díj havonta 20 forint.
INDEX: 25 064

BELVÁROSI KÜLKERESKEDELMI VÁLLALAT
keres
német vagy angol (vagy mindkettő) tudással
idegen nyelvű levelezőnőt
(lehet nyelvi tagozatú középiskolai végzettségű is).
Jelentkezés a 381–592-es telefonszámon, lehetőleg a reggeli órákban, Karácsonyi Bélánál.
Keresünk
műszaki rajzolót
Jelentkezés: a 181–960-as telefonszámon, lehetőleg a reggeli órákban, Hörcher Jánosnál.
Felveszünk továbbá lyukszalagos Ascoto 170/35 típusú könyvelőgéphez
gyakorlott adatbetáplálót
Jelentkezés a 185–990/151-es melléken, Paláczy Erzsébetnél.
LICENCIA

APRÓHIRDETÉSEK

ÁLLÁS

Pénztárost — pénzügyi gyakorlattal felveszünk. Jelentkezés: Óra—Műszer Ipari Szövetkezet, Bp. VI., Jókai u. 9. Tel.: 121—392.

Raktárost vasipari gyakorlattal felveszünk. Jelentkezés: Óra—Műszer Ipari Szövetkezet, Bp. VI., Jókai u. 9.

RG

A Kőbányai Gyógyszerárugyár felvételre keres
vegyész-technikusokat, gyógyszergyártó szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat.
Jelentkezés: munkaügyi osztály, Budapest X., Gyömrői út 19. Telefon: 149—027.

Esztergályos szakmunkásokat felveszünk. — Jelentkezés: Óra—Műszer Ipari Szövetkezet, Bp VI., Jókai u. 9.

RG

A Kőbányai Gyógyszerárugyár felvételre keres
könnyű, tiszta betanított munkára nőket.
Jelentkezés: munkaügyi osztály, Budapest X., Gyömrői út 19. Telefon: 149—027.

Felveszünk 1—2 éves gyakorlattal rendelkező gépkocsivezetőt, valamint kocsikísérőt, továbbá raktári segédmunkásokat. Jelentkezés: Óra—Műszer Ipari Szövetkezet, Bp. VI., Jókai u. 9.

Felveszünk lakatos és forgácsoló szakmunkásokat.
Férfi és női szakképzetlen munkásokat betanítunk gépmunkára vagy segédmunkásként alkalmazunk.
Felveszünk továbbá
targoncaszerelőket, targoncavezetőket
és
raktári segédmunkásokat, anyagmozgatókat.
Jelentkezés: Csavaripari Vállalat Budapest XIII., Váci út 168. Munkaügyi osztály.

Fémfűrészgépre darabolómunkára keresünk nyugdíjas dolgozót. — Jelentkezés: Óra—Műszer Ipari Szövetkezet, Bp. VI., Jókai u. 9.

Figyelem! Könyvkötő szakmunkást
5—10 éves szakmai gyakorlattal,
kötészeti vágót,
papírfeldolgozói, könyvkötészeti munkára betanított női munkaerőket
keresünk.
Jelentkezés: szombat kivételével minden munkanapon 7 és 9 óra között. Budapest VIII., Dohány u. 57. szám alatt a Papírfeldolgozó Ipari Szövetkezet műszaki vezetőjénél

Újpestiek, rákospalotaiak, újpalotaiak, figyelem!
D kategóriájú jogosítvánnyal és gyakorlati idővel rendelkező buszvezetőt
azonnal felvesz
a Papírfeldolgozó Ipari Szövetkezet.
Jelentkezés a műszaki vezetőnél. Budapest VII., Dohány u. 57.

Felvételre keresünk
gödöllői munkahelyre
géplakatosokat, szerkezeti lakatosokat, hegesztőket, udvari munkásokat és raktári segédmunkásokat.
Jelentkezni lehet: KKMV. Gödöllő. Tessedik S. u. 6.

Albertirsa nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága középfokú végzettséggel rendelkező építési ügyintézőt keres. Bérezés a 15/1973. MüM. rendeletben foglaltak figyelembevételével.

RG

A Kőbányai Gyógyszerárugyár felvételre keres
villanyszerelő, lakatos, kőműves, víz- és gázszerelő szakmunkásokat, hűtőgép- és kompresszorkezelőket, valamint tiszta munkára nőket.
Jelentkezés: munkaügyi osztály, Budapest X., Gyömrői u. 19.
Telefon: 149—027.

A Kőbányai Sörgyár Váci Kirendeltsége felvesz kirendeltségvezető helyettest és fejtőben dolgozó női munkaerőt.

Az EVIG Villamos Kisgépgyára felvesz:
esztergályos, marós, szerszámkészítő szakmunkásokat, női és férfi munkavállalókat,
könnyű betanított munkára —
takarítónőt, segédmunkásokat.
Jelentkezni lehet a gyár személyzeti és munkaügyi osztályán.
2701 Cegléd, Külső-Törteli út 12. Telefon: 11922/16-os mellék.

Könnyű, tiszta munkára — egy műszakos munkahelyre — keresünk szakképzetlen dolgozókat műszerész munkakörbe. Jelentkezés: Óra—Műszer Ipari Szövetkezet, Bp. VI., Jókai u. 9.

Lakótelepi fűtőművünkbe olajkazánhoz segédfűtőnek munkáskat felveszünk. Folyamatos három műszakos üzem. Gyakorlati időtől függően kazánfűtői tanfolyamra beiskolázunk. **Fiatalok előnyben!** Városgazdálkodási Vállalat Szentendre, Ady E. u 5. Munkaügyi csoport.

Azonnali belépéssel felveszünk férfi és női segédmunkásokat, asztalos, ács, lakatos, kőműves, festő és villanyszerelő szakmunkásokat. **Jelentkezni lehet:** Kőbányai Sörgyár munkaerőgazdálkodási csoport (Bp. X., Maglódi út 17.).

A Pest megyei Tanács Tüdőgyógyintézete és Tüdőgondozó Intézete (2045 Törökbálint, Munkácsy M. u 70.) felvesz szakképzet ápolónőket, érettségizett fiatalokat ápolónői munkakörbe, valamint takarítónőket. **Jelentkezés:** az intézet vezető főnővérénél. **Telefon:** 668—022/43 mellék. **Megközelíthető:** 72-es autóbusszal a Kosztolányi D. térről, Törökbálint végállomásig.

A MAHART Hajójavító Üzemigazgatóság csepeli üzeme (1211 Budapest XXI., Szabadkikötő út 5—7.) állandó munkára felvesz (vidékieket is) hegesztő, hajóépítő, vasszerkezeti lakatos, géplakatos, ács, asztalos szakmunkásokat és targoncavezetőt.

A MAHART Hajójavító Üzemigazgatóság dunaharaszti üzeme (2330 Dunaharaszti, Duna sor 2.) állandó munkára felvesz hajóépítő, vasszerkezeti lakatos, hegesztő, ács szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat. Jelentkezés a fenti címen.

A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat 384. sz. boltja felvesz bolti eladót. Jelentkezni lehet személyesen: Vác, Mártírok útja 66. alatti könyvesboltban.

Azonnali belépéssel keresünk a dunakeszi 1-es számú postahivatalba kézbesítői munkakörbe férfi vagy női dolgozót. Bővebb felvilágosítás a hivatalban.

ADÁS-VÉTEL

Eladó kertes családi ház, két családnak is megfelelő. Érdeklődni lehet: Isaszeg, Somogyi Béla út 35. Pásztor.

Vác, Rádi út 48. sz. családi ház, 650 négyszögöl kerttel eladó.

Háromszobás családi ház gázfűtéssel eladó. Vác, Tavasz u. 5. Érdeklődés du. 4-től.

Német juhászkölykök, törzskönyvi előjegyzéssel, kitűnő szülőktől eladók. Cegléd XI., Téglagyár dűlő 38. — Ungvári.

Eladó megkímélt állapotban levő, most vizsgázott IB-s frsz. Trabant Limousine. Érdeklődni lehet: 2370 Dabas II., Marx Károly út 38. Kupecz.

Vennék olcsó, jó állapotú, használt pianinót vagy rövid zongorát. Ajánlatokat ármegjelöléssel Cserháti László, Cegléd, Rákóczi út 19/b.

Cegléd, Puskin utca 7. sz. alatti ház eladó. Érdeklődni lehet a helyszínen.

Eladó beköltözhető fél ház. Cegléd, Borz utca 1.

Beköltözhetően eladó Kiss Ernő utca 26. számú ház fele része. Érdeklődni lehet: Cegléd, Összekötő út 1. sz. Hornyák.

Eladó kettő és félszobás, összkomfortos, földszinti lakás, azonnal beköltözhető. Vác-Deákvár, Sirály u. 18. fszt. 2.

Eladó Felsőgödön beköltözhető szoba, konyhás ház. 250 négyszögöl telken. Érdeklődni: Bpest XIII., Faludi u. 26. I. 118.

VEGYES

Rákoscsaba, Péceli út 75., fűtőolaj, tüzelőanyagok, oltott mész — nylonzsákokban is — ajtó, csempe, burkolóanyagok és mindenféle építőanyag kapható.

Esküvőre legdivatosabb völegényi, koszorúslányi ruhák kölcsönzése vidékre. Budapest VII., Akácfa 27. sz.

A Kőbányai Sörgyár targoncavezetői tanfolyamot szervez nyolc általános iskolai végzettségű, 18. életévüket betöltött nők részére. **Jelentkezni lehet:** Kőbányai Sörgyár munkaerőgazdálkodási csoportnál. (Bp. X., Maglódi út 17.) Telefon: 285—050/110-es mellé-ken.

CEGLÉDI HÍRLAP
A PEST MEGYEI HÍRLAP KÜLÖNKIADÁSA
A CEGLÉDI JÁRÁS ÉS CEGLÉD VÁROS RÉSZÉRE
XX. ÉVFOLYAM, 149. SZÁM
1976. JÚNIUS 25., PÉNTEK

Gondtalan, vidám napok

Együtt, egymásért!

Úttörők, ifjúkommunisták a Balaton-parton

Balatonföldvárról 2 kilométert haladva a Kelta sétányon, árnyas fák között találjuk a Cegléd járási-városi úttörőtábort. Csodálatos látvány: a csillogó víz és az északi part helyeinek vonulata tárul elénk. Közel a vízhez fekszik a tábor. Szép faházak, rendezett, barátságos környék, s a kézilabdapálya tűnik legelőbb a szemünk elé.

Először 1959-ben táboroztak itt a fiatalok, akkor még sátorban laktak. Akik abban az időben úttörőként vagy vezetőként üdültek ezen a helyen, most mindent megtesznek, hogy a mai gyermekek is kellemes napokat töltsenek itt. Ezért az 1970-es évek elején terv született: faházakból még szebb, kényelmesebb tábort teremtsenek a gyerekeknek.

A KISZ ceglédi városi bizottsága a mosdót és az ebédlőt készíttette el, a terep rendezésére és a faházak felállítására már városi, járási összefogással került sor. Tízmillió forintnyi társadalmi munkát végeztek a téeszek, vállalatok fiataljai, ifjúkommunisták és úttörők. Míg elkészült a szárszói tábor, az úttörők Salgóbányán és Síkfőkúton nyaraltak. Május elsejétől a városi tanács kezeli a szárszóiak gazdasági ügyeit. Az idén 1200 gyermek töltheti itt nyolc turnusban 10—10 napot. Egy csoportban 140 úttörő és 10 ifivezető érkezik. Húsz napot tölthetnek itt a kiváló munkát végző ifjúkommunisták is. A nyaralók feladata: birodalmuk további szépítése.

Kilenc felnőtt dolgozik itt a gyerekekért: szakácsnők, a gazdasági felelős, az élelmezés vezetője, a táborvezető és a gondnok. Mindent elkövetnek, hogy a gondjaikra bízott diákok jól érezzék magukat.

— Dolgunk akad épp elég, de az a fő, hogy gyerekek gondtalan, vidám napokat töltsenek itt. Szüleik pedig nyugodtan küldjék el őket, hiszen kellemes helyen, jó körülmények közt nyaralnak — mondja Skultéti Sándor járási úttörőelnök.

A múlt szombaton először a járástól érkezett 4 csapat: mikebudai, kőröstetétleni, nyársapáti és ceglédberceli fiatalok. Táborvezetőjük Csukás István. A gazdag programot a 11 tagú úttörőtanács állította össze. Tihanyi hajókirándulás, tábori Ki mit tud?, sport- és akadályversenyek, számháború, tábortűz, földvári séta és persze sok-sok fürdés várja a diákokat.

A jövő évi úttörőprogrammal is itt ismerkednek meg a diákok. Az akció jelmondata: Együtt, egymásért! És ez itt, a város, járás, a felnőttek, úttörők, kommunista fiatalok összefogásával meg is valósul.

Fülöp Hajnalka

PIACPROGNÓZIS

Kevesebb műselyem, több pamutkötöttáru

Az elkövetkező években a hagyományos, lánchurkolt kelmék keresletének szerényebb, a természetes szálakkal kevert szintetikus alapanyagú termékek iránti igények erőteljesebb növekedésével kell számolni — adta meg az előrejelzést az Országos Piackutató Intézet. A távprognózist a Habselyem Kötöttárugyár kérte, középtávú gyártmányfejlesztési koncepciójának kidolgozásához.

Az ország egyik legnagyobb kötöttáru-termelője a belföldi igények várható alakulására és az export tervbe vett fejlesztésére építve, most úgy tervezi, hogy 1980-ban a vállalat készárutermelése várhatóan túlhaladja a 2000 tonnát. Ebből a termékmennyiségből 1660 tonnányi konfekció készül.

A gyártmányszerkezet korszerűsítését célzó tervek szerint négy esztendő múlva a Habselyem Kötöttárugyár össztermelésén belül a műselyem kötöttáruk aránya mintegy 6 százalékkal csökken, a szintetikusoké ugyanannyival nő, de legszámottevőbb mértékben a már most is igen keresett, pamuttípusú termékeké növekszik.

Szüle Péter emlékezete

KILENCVEN ESZTENDŐVEL EZELŐTT, 1886. június 25-én született Cegléden *Szüle Péter* festőművész, a két világháború közötti magyar képzőművészet értékes egyénisége. (A *Zádor Anna* és *Genthon István* által szerkesztett négykötetes *Művészeti Lexikonnak* az az adata, amely szerint *Szüle Péter* születési helye *Nagyvárad — téves...*)

Szülei — akik szegény sorsú emberek voltak — fiukat vasutasnak szánták. A család a 90-es évek közepén Ceglédről Újpestre költözött; Szüle Péter ott járt polgári iskolába. Miután tanárai felfigyeltek rajzkészségére, a szülők is hozzájárultak ahhoz, hogy gyermekük képzőművészeti stúdiumokba fogjon. Szüle Péternek a budapesti Képzőművészeti Főiskolán — rövid ideig — *Ferenczy Károly*, később *Balló Ede* és *Zemplényi Tivadar* voltak a mesterei, majd — már a főiskola befejezése után — az akadémizmus virtuóz képviselőjének, *Benczúr Gyulának* mesteriskolájában képezte magát tovább.

A fiatal művész pályafutása Munkácsy *„Krisztus Pilátus előtt"* című kompozíciójának lemásolásával kezdődött. Szüle Péter a Munkácsy-tradícióhoz utóbb sem lett hűtlen, bár később *Rembrandt*, *Velasquez* és *Goya* művészete is megigézte őt. (*Herman Lipót* festőművésznek adott nyilatkozatában — amelyet a *„Magyar Művészet"* című folyóirat 1938. évfolyama közölt — Szüle megbecsüléssel említi még Daumier, Paál László és Rudnay, sőt Gulácsy és Csontváry nevét is: *„Ezek érzik a lelket..."*).

Szüle Péter 1915-től 1918-ig katonai szolgálatot teljesített. Röviddel leszerelése után — 1919-ben — feleségül vette korán meghalt kollégája: *Csáky László* fiatal özvegyét: *Örményi Máriát*, aki festő és író volt. A művész 1928-ig sokat időzött a szolnoki művésztelepen, közben azonban rendszeres kiállítója volt a budapesti tárlatoknak. 1926-ban — az Ernst-múzeum egyik csoportkiállításán — *Rippl-Rónai József* és *Vértes Marcell* munkáinak társaságában szerepeltek a képei.

A MESTER SZÁMOS KITÜNTETÉSBEN RÉSZESÜLT: *„Téli Dunapart"* című festményével 1922-ben elnyerte a *Szinyei Merse Pál Társaság* tájképdíját, majd 1927-ben neki ítélték a *nagy állami aranyérmet*, 1940-ben pedig ő kapta meg az *állami vízfestménydíjat*.

Szüle Péter főleg népi életképeket, táj- és városképeket, női aktokat és portrékat festett. Barnás tónusú arcképein gyakran örökített meg paraszti típusokat. Idős falusi férfiak, munkában megtört fejkendős zselléraszszonyok és csavargók, koldusok, a társadalom kiebrudaltjai voltak legkedveltebb modelljei. *Lyka Károly* „Festészeti életünk a milleniumtól az első világháborúig" című monográfiájában így ír Szüle emberábrázoló munkáiról: *„Figurális képeit meleg pietás és bensőség, egyben elmélyedt és gazdag formálás jellemzi."* A festők által évszázadok óta oly sokszor feldolgozott témát, a fürdőző, meztelen *Zsuzsánnának* a két öreg ember által történt meglesését is magyar népi környezetbe helyezve adta elő. A 20-as években irodalomtörténetünk egyik nagy alakjának, a magyar felvilágosodás előfutárának, *Bessenyei Györgynek* állított emléket; *„Bessenyei a bécsi testőrírók között"* című műve a bécsi *Collegium Hungaricum* számára készült. A 30-as években Szüle Péter képeinek korábban inkább sötét koloritja — az impresszionizmus hatására — világosabbra fordul (*„Falusi utca"*, 1931, *„Alföldi táj"*, 1937). Feleségéről és hű modelljéről: *„Mariká"*-ról festett képei, *Hegedüs Gyula* színész arcmása, több önportréja, egy idős, szemüveges dámáról készült mellképe (erre kapta a nagy aranyérmet 1927-ben...). *„Nő kutyával"* című munkája, *„Zöldruhás kisleány"* — a művész fölényes mesterségbeli tudásáról és jellemábrázoló képességéről tanúskodik.

A MŰVÉSZ az impresszionizmust követő művészeti irányzatok megértésétől, betogadásától elzárkózott. Szemléletének ezt a vonását — a hagyományőrző felfogás szempontjából nézve — lehet érdemnek, az avantgarde törekvések aspektusától tekintve pedig lehet maradi, anakronisztikus felfogásnak minősíteni. Szüle valóban nem volt forradalmár egyéniség, művészetének azonban feltétlen értéke a természettel, a magyar tájjal való szoros kontaktus és a falu dolgozó népe iránti szeretet.

Szüle Péter ötvennyolc esztendős korában, 1944. február 4-én halt meg Budapesten. Legjobb munkái *Fényes Adolf*, *Tornyai János*, *Rudnay Gyula* és *Endre Béla* — tehát az alföldi realista festők — lelki rokonának mutatják a művészt, aiknek több alkotását őrzi a Magyar Nemzeti Galéria és a ceglédi Kossuth Múzeum.

A kilencven esztendővel ezelőtt született művész termésének jelentős hányada dacol az idővel; munkásságának — megérdemelten — ma is népes tábora van.

Dévényi Iván

A kereskedelmi és felvásárló tevékenység fejlesztése, korszerűsítése

A Cegléd és Vidéke ÁFÉSZ ötéves tervjavaslatából

A Cegléd és Vidéke Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet, az ötödik ötéves tervidőszakra elkészítette munkatervét, melyet megvitatásra és elfogadásra

a szövetkezet közeljövőben megtartandó küldöttközgyűlése elé terjesztenek.

Balogh Ferenc igazgatósági elnököt arra kértük, ismertesse a szövetkezet főbb célkitűzéseit.

— Legfontosabb feladatunknak a lakosság minél jobb áruellátást tartjuk — mondotta bevezetőül. — A kiskereskedelmi áruforgalmat 1980-ra, az ötéves terv végére, a tavalyi forgalomhoz viszonyítva, 56,4 százalékkal kívánjuk növelni.

— A vendéglátóipari forgalom tetemes növelését is tervezzük, a jelenleginek mintegy 138 százalékára. Nagy súlyt helyezünk arra is, hogy az eddiginél több étel és az alkoholmentes ital fogyjon vendéglátó üzemeinkben.

— Üzleteink jelentős fejlesztését tervezzük.

Élelmiszert árusító egységeinket megfelelő hűtőberendezéssel látjuk el,

hogy mélyhűtött cikkek árusítására is alkalmassá váljanak. E fejlesztésekre kétmillió forintot irányozunk elő.

— A Rákóczi út és a Szövetség utca sarkán készülő áruházunk és presszónk az ősszel nyílik meg, s még 1980-ig felépítjük a törteli áruházat is.

— A gyümölcs- és zöldségfelvásárlás fejlesztésén és korszerűsítésén kívül nagyobb mértékben segítjük a kistermelők munkáját. Támogatjuk a szövetkezetünk keretében működő kertbarát szervezet munkáját.

Vetőmagvakat és kölcsönpermetezőket bocsátunk rendelkezésükre,

valamint éves és hosszabb távú termelési szerződésekkel gondoskodunk a termények kedvező értékesítéséről — mondotta Balogh Ferenc igazgatási elnök.

K. L.

Növekszik a betétállomány

Kölcsön — lakásépítésre, felújításra

Hazánkban több százezerre, de talán millióra tehető azoknak a száma, akik pénzüket a takarékpénztárra bízzák. A lakosság számához viszonyítva Abonyban sem jelentéktelen a takarékoskodók aránya. Egy közelmúltban készült felmérés szerint a nagyközségben 1971 és 1975 között 47,8 millió forint volt a betétnövekedés, és így a három betéti helyen, az OTP-fióknál, a postahivatalnál, valamint a takarékszövetkezetnél elhelyezett összeg meghaladta a 91 milliót. Az OTP-fiókban elhelyezett betétállomány a legmagasabb, és az elmúlt öt év alatt itt volt a legnagyobb, mintegy 112 százalékos a növekedés.

Az említett felmérésből az is kitűnik, hogy az abonyi emberek szívesen vették és veszik igénybe a különféle hiteleket. Elsősorban a tartós fogyasztási cikkek, bútor, televízió, motorkerékpár vásárlásához igényeltek kölcsönt. Az utóbbi öt év során a hitelek összege meghaladta a 60 millió forintot. Ezt egyebek között az áruellátás javulása és nem utolsósorban a szociális és kulturális igények fokozódó növekedése eredményezte.

A IV. ötéves terv időszakában csaknem félezer lakás épült Abonyban, és ebből 410-hez igényeltek kölcsönt. Az építkezések iránti kedvet fokozta, hogy a munkáltatók is, főként a nagy családosoknak, szívesen és egyre többen segítenek. Ebben az ötéves tervben várhatóan húsz százalékkal lesz több az új lakásépítésre, valamint felújításra folyósítható kölcsön, mint korábban.

(gy)

Lányok az építőtáborban

Mint már lapunkban korábban megírtuk, Cegléden az Állami Tangazdaság KISZ-építőtáborában csaknem 200 középiskolás lány dolgozik. Képünkön: a zalaegerszegi Csányi László közgazdasági szakközépiskola III/B osztályosai a gazdaság szegfűültetvényét gyomlálják.

A csoport másik fele az 1058 hektárnyi kukoricaföldön dolgozik. Képünkön: a szabolcsi Zrínyi Ilona gimnázium III. f. osztályos leányai a hibridkukoricát kapálják.

Ifj. Fekete József felvételei

A Bem SE tekézőinek tavaszi mérlege

Dobogóra kerülni az őszi folytatásban

A Bem SE néhány évi NB II-es szereplés után ebben az évben is az NB III-ban szerepelhet. A csapat játékosállományában most is több változás történt, elsősorban Batka, Szúnyogh és Rauer helyettesét kellett megtalálni.

Tavasszal a ceglédiek hétszer játszottak idegenben, hazai pályán pedig hatszor léptek pályára. Természetesen ez a bajnokság második felében fordítva lesz, figyelembe véve, hogy ebben a sportágban nagyon sokat számít a hazai pálya előnye, a Bem SE fontos pontokat szerezhet a hajrában, s ezzel előbbre léphet a bajnokságban.

Az együttes 14 ponttal jelenleg a tabella ötödik helyén áll, 5 ponttal elmaradva az elsőtől, s hárommal a másodiktól. Ez utóbbi azért is fontos, mert a kiírás értelmében nemcsak a bajnok, hanem az ezüstérmes is feljut az NB II-be.

A ceglédieknél összesen kilencen kaptak játéklehetőséget, négyen, *Hlagyvik*, *Hollósi*, *Hováth* és *Tarsoly* 13-szor, vagyis valamennyiszer játszottak. *Czira* nyolc, *Tarjányi* és *Lázár* hat-hat esetben képviselte a Bem SE színeit. Az átlageredmények alapján közöttük a következő sorrend alakult ki: Hlagyvik (431 fa), Horváth (426), Czira (421), Hollósi (420), Tarsoly (420), Lázár (409), Tarjányi (398).

A csapatnak idegenben kétszer — a Bp-i Csavarárugyár és a Lampart ellen — sikerült nyernie, itthon pedig egyszer, az utolsó fordulóban, a második ÉPFU-tól szenvedett vereséget.

— Kitűzött célunkat teljesítettük, de lehetőségünk volt a jobb szereplésre is. Vendégként néhányszor csak minimális arányban maradtunk alul, s itt van még az ÉPFU elleni találkozó is, ahol két bajnoki pontra számítottunk, s egy sem lett belőle — mondotta érdeklődésünkre *Szücs László*, a Bem SE edzője.

— A bajnokság befejezése után milyen eseményeken vettek részt?

— A házi bajnokságunkat 300 vegyes gurításban két csoportban rendeztük meg. Az egyikben *Horváth* (1331 fával), a másikban *Rimaszécsi* (1272 fával) bizonyult a legjobbnak. Ezenkívül ott voltunk Debrecenben egy emlékversenyen, ahol értékes helyezéseket szereztünk.

— Mit várnak az őszi folytatástól, s hogyan készülnek ezekre a feladatokra?

— Az edzések mellett elindulunk a *formábahozást* segítő különböző kupaversenyeken. Az augusztus végén kezdődő őszi szezonban szeretnénk előbbre lépni a táblázaton az *első három közé* kerülni. Ha a hazai találkozók megnyerése mellett idegenben is kijön a lépés, még a feljutás sem elérhetetlen számunkra.

U. L.

Jelentkezés az úszószakosztályba

A Ceglédi VSE úszószakosztálya felvételt hirdet úszni tudó fiúk és lányok részére.

Akik kedvet éreznek ehhez a sportághoz, s nem töltötték még be 14. életévüket, június 29-én és 30-án reggel 8 és 10 óra között jelentkezzenek a városi strandfürdőben az edzőnél, Komáromi Lászlónál.

A BIVIMPEX
nyersbőrtelepe
FELVESZ
gépkocsivezetői jogosítvánnyal rendelkező munkagépkezelőt,
valamint
nyersbőrmunkára segédmunkásokat.
Két műszak.
Cegléd, Lovász u. 2.

Meghalt a francia Conan Doyle

(A Magyar Hirlap párizsi tudósítójától.) Nizzából érkezett ma az a hír, hogy a francia ujságírás leghíresebb detektívregényírója, Gaston *Leroux,* ötvenkilenc éves korában váratlanul elköltözött az élők sorából. Leroux egy aránylag könnyű veseműtéten esett át, de alig néhány nappal az operáció után, a műtét folytán következett komplikációk lezárták pályáját.

Conan *Doyle* teremtett egy olyan detektívtípust, amely bejárta a világ egész olvasó közönségét: és

Sherlock Holmes mellett

talán nincsen más olyan nemzetközileg ismert, nemzetközileg testté vált hőse a detektív-regénynek, mint *Rouletabille,* a fiatal ujságíró, akit *Leroux* teremtett meg és vitt szerte mindenhová, ahol regényeit eredetiben, vagy fordításban olvasták. Utóbb kissé visszaélt *Leroux* azzal a nagy népszerűséggel, amelyre első detektívregényei során *Rouletabille* tett szert: de nem lehet tagadni, Franciaországban és Franciaországon kívül az évek során át a legnagyobb példányszámokra *Rouletabille* kalandjainak története tett szert.

Aránylag igen későn kezdett a detektívregények írásához Gaston *Leroux.* Több, mint két évtizeden át

törvényszéki tudósító

volt a legnagyobb példányszámú francia lapok egyikénél, a *Matin* szerkesztőségében, és ezt az ujságírói hivatalát kitünően látta el. Ha a *Matin* szerkesztőségi háza ma a

leghatalmasabb ujságpalota

Párizsban és ha a *Matin* egész kivételes hatást gyakorol a francia közvéleményre, akkor ebben kétségkívül nagy részük van azoknak a törvényszéki tudósításoknak, amelyeket húsz esztendeig írt a *Matin* hasábjain Gaston *Leroux.* Egész bizonyos az, hogy Léon *Claretie* mellett a francia sajtóban Gaston *Leroux* volt az a törvényszéki tudósító, akinek naponként írott cikkei a legnagyobb érdeklődést váltották ki az ujságolvasókból, és így *Leroux* bűne, vagy érdeme az, ha a *Matin* egész kivételes jelentőségre tett szert a francia közvélemény irányításánál.

Aránylag későn eszmélt fel *Leroux* arra, hogy tollával másként is fordulhat a francia közönséghez, mint törvényszéki tudósítások írásával. Amint természetes is: először a színpad felé fordult *Leroux* érdeklődése, de akármilyen nagy névre tett szert törvényszéki tudósító gyanánt, drámáját, amely a *Bírák háza* címét viselte, többször kénytelen volt átdolgozni és amikor az ismételt átdolgozások után, talán csak a *Matin* hatalma folytán ez a dráma csakugyan színrekerült: *Leroux* kénytelen volt tudomásul venni

a teljes bukást.

A színikritikusok melegen ajánlották a közönségnek *Leroux* színművét, de a közönség Párizsban sem indul a kritikák után, és így *Leroux* drámája alig egy-két hét után letünt a műsorról.

Ekkor próbálkozott meg a dráma helyett a regénnyel *Leroux,* és itt egész kivételes sikerre tett szert Franciaországban, de Franciaország határain kívül is. Akármilyen szolgálatokat tett törvényszéki tudósításával *Leroux* lapjának, a *Matin* hatalmának kiépítésénél egész kivételes részük volt *Leroux* detektívregényeinek, amelyek a francia sajtó szakemberei szerint

négyszázezerrel vitték fel a Matin példányszámát.

Német, magyar, angol, olasz fordításban ugyanilyen kivételes sikerre tettek szert *Leroux* regényei, amelyeket az ujonnan talált út föltárása után kiapadhatatlan termékenységgel ontott Gaston *Leroux.* Alig kétháróm évvel azután, hogy *Rouletabille,* a fiatal, alig húszéves francia ujságíró alakja megszületett Leroux jóvoltából: *Rouletabille* felvette a versenyt a Conan *Doyle* képzelete által teremtett nagy detektívvel, Sherlock *Holmes*-szel szemben.

A detektívregények írásában akadt egy nagy versenytársa Gaston *Leroux*-nak. Ha a *Matin* törvényszéki tudósítójának jóvoltából megszületett *Rouletabille,* a húszesztendősnél alig idősebb francia ujságíró, aki nagyszerű nyomozásaival, és a nyomozások izgalmas történetével versenyt futott Sherlock *Holmes*-nek, a Londonból útrakelt nagy detektívnek rejtvényfejtéseivel: Párizsban szintén akadt Maurice *Leblanc* személyében olyan vetélytárs, aki *Rouletabille* ujságíróval szemben latbavetette a *gentleman*-betörőnek, Arsène *Lupin*-nek alakját. Ettőlfogva versenyt futottak a francia uccai lapok tárcarovatában *Lupin* és *Rouletabille.*

Egész valószínűtlen tiszteletdíjakat fizettek a párizsi uccai lapok azért, hogy maguknak foglalják le *Lupin,* vagy *Rouletabille* újabb kalandjait. *Leblanc* volt talán az ötletesebb a francia detektívregény két híres művelője közül, de Leroux tudta színesebben változtatni a környezetet. Amikor a Balkán-háború került napirendre, *Leroux* a Balkán államok háborújában biztosított nagy szerepet *Rouletabille* számára. Amikor az orosz szövetség megbízhatósága érdekelte a francia olvasóközönséget, *Rouletabille* az orosz cári udvartól kapott fontos megbizatást *Leroux* jóvoltából, majd pedig a *Krupp*-művek titkainak feltárására indult el a fiatal francia ujságíró, amikor a francia közvélemény előtt a Krupp-művek számára biztosított legendás súlyt az európai háború.

Rouletabille százszor változtatott alakot, és százszor vállalt életveszélyt, mindig azért, mert halálosan szeretett egy nőt: és ez az örök szerelem, amelynek *Leroux* adott annyi változatot a detektívregényeken át, lekötötte az olvasóközönség figyelmét a francia határokon túl is. Megtörtént többek között az, hogy

egy budapesti napilap példányszáma emelkedett 30 százalékkal

azért, mert itt jelent meg *Leroux* egyik detektívregénye: *A sárga szoba.* Úgy látszik, az olvasók széles tábora fölött korlátlan hatalommal uralkodott hosszú ideig Gaston *Leroux Franciaországban* úgy, mint a francia határokon kívül. És ha bizonyos is az, hogy *Leroux* mindössze két vagy három sorral fog majd szerepelni a francia irodalomtörténetben: bajos volna kétségbevonni azt, hogy Leroux regényei többszázezer példányszámmal hajtottak fel párizsi lapokat, és Leroux detektívregényeinek ugyanilyen nagy hatásuk volt a francia határokon túl az ujságolvasók közönségében.

Törvényszéki tudósítóból tehát a legjobban fizetett, legtöbbre becsült ujságregényíróvá lett *Leroux,* és noha az irodalmi körök Franciaországban nem sokra becsülték azt a kivételes nemzetközi népszerűséget, amelyre *Leroux* írói képzeletének alkotása, *Rouletabille* a fiatal, lelkes, merész és szerelmes francia ujságíró tett szert: mindenfelé elismerték azt, hogy Gaston *Leroux* regényei százezrekkel tudják felszöktetni a párizsi napilapok példányszámát, amint nem vonták kétségbe azokat a példányszám-emelkedéseket, amelyeket *A sárga szoba* sikere óta a külföldi lapoknál tudott felidézni *Leroux.*

Gaston *Leroux* halkan, szerényen fogadta azokat a szinte valószínűtlen sikereket, amelyeket a *Rouletabille*-regények arattak Párizsban, és szerte a világon. Ez a magyarázata annak, ha most a francia ujságírói és irodalmi körök mély részvéttel fogadják *Leroux* halálának váratlan hírét.

Szüle Péternek ítélték egyhangulag a festészeti nagy állami aranyérmet

(A Magyar Hirlap tudósítójától.) A Képzőművészeti Társulat zsűrije ma hozta meg határozatát, amellyel *az 1927. évi állami nagy aranyérmet egyhangúlag Szüle Péternek ítélték oda. Szüle* Pétert *egészen fiatalon éri ez a kitüntetés* és idáig ebben a festők számára legmagasabb elismerésben *ilyen korban senki sem részesült,* mert az állami nagy aranyérem nem egy bizonyos festőművészeti alkotás jutalmazására szolgál, hanem vele *a kitüntetett festő egész multja előtt hajtanak lobogót.* Szüle Pétert nyolc év előtt a kis állami aranyéremmel tüntették már ki és mostani nagy sikere mintegy megkoronázása egész festői multjának.

A *Magyar Hirlap* munkatársa ma este felkereste *Szüle* Pétert, aki megindulva beszél még most is a zsűri egyhangú határozatáról:

— Az állami nagy aranyérem elnyerése — mondotta *Szüle* Péter — úgye nem is kell erről beszélnem, *a legnagyobb boldogsággal tölt el* és el se tudom mondani, milyen megindultság vett rajtam erőt, amikor a zsűri tagjai közölték velem az eredményt és rámutattak arra, hogy mit jelent ilyen fiatal korban elnyerni a nagy aranyérmet. Nagy súllyal esik latba előttem az is, hogy *a zsűri egyhangúan hozta meg határozatát,* mert én is valóban *egész festői multam megkoronázását látom ebben a döntésben. Sokat küzködtem, sokat szenvedtem, míg idáig eljutottam,* de most egy pillanat alatt elfeledtem azokat a nehéz éveket, amikor fillér nélkül jártam München, Párizs és az olasz városok uccáit, csakhogy megszerezzem azt a tudást, amelyhez mások talán nálam könnyebben jutottak. A zsűri most, úgylátszik, *rövid pályafutásomat már érdemesnek tartotta arra, hogy multnak nevezze,* de nekem ebben a pontban különvéleményem van: *én nem tekintem még korántsem lezártnak pályámat és úgy érzem, hogy a jövő útjai csak most nyíltak meg igazán számomra.*

Kínai Kemál pasát akar Csang-Kai-Csekből Anglia csinálni

(A Magyar Hirlap londoni tudósítójától.) A kínai helyzet most már, úgy látszik, *rohamosan halad a végső kifejlés felé.* Husvét hétfőjén Nankingban a Kuomintang végrehajtó-bizottsága ülést tartott, amelyen túlnyomó többséggel kimondották, hogy

a nacionalista párt teljesen szakít a bolsevizmussal és a kommunistákat kizárja a párt tagjai sorából.

A központi végrehajtó-bizottság *a kantoni kormányt elmozdította helyéről.* Csang-Kai-Csek tábornagy, a Kuomintang végrehajtó-bizottságával a legteljesebb egyetértésben működik és a husvét hétfői nankingi határozat után *ellenkormányt alakított,* amelyben a kantoni kormány tagjai közül senki sem kapott tárcát. A Kuomintang végrehajtó-bizottsága *elsősorban Borodin letartóztatását rendelte el,* akit a moszkvai szovjet a kantoni kormány mellé rendelt tanácsadóul és aki *voltaképpen a kantoni kormány rossz szelleme volt.* Borodinon kívül Hsu-Csien igazságügyminiszter ellen foglalt még a nankingi határozat élesen állást és Csan-Csu-Hsu, a kommunista párt vezére ellen. Érdekes, hogy Csen nacionalista külügyminiszterről a nankingi konferencia csak annyiban emlékezik meg, hogy ő *Borodin tehetetlen játékszere* és ellene ilyenformán *fölöslegesnek látja fellépni.*

Csang-Kai-Csek tábornoknak a kommunisták ellen folytatott erélyes harca *angol politikai körökben rendkívül kedvező benyomást keltett* és az angol kormány hír szerint *egyelőre nem is fogja elküldeni jegyzékét Csen* kantoni külügyminiszter mult heti válaszjegyzékére, hanem megvárja, míg a belpolitikai helyzet tisztázódik s Csang-Kai-Csek tábornok is véglegesen állást foglal valamelyik irányban. Londonban nem tartják kizártnak, hogy

Csang-Kai-Csek végeredményben az északi kormánnyal fog szövetkezni

a kommunisták uralmának megdöntésére. Félhivatalosan már cáfolják is azokat a híreket, hogy az angol kormány katonai expedícióval akarja visszafoglalni a nankingi és hankaui angol koncessziós területet.

Csang-Kai-Csek egy megbizottja napok óta tárgyal Tiencsinben Csang-Cso-Lin pekingi marsal két bizalmi emberével és ezek a tárgyalások a Londonba ma érkezett jelentések szerint, már *igen előrehaladott stádiumba jutottak.* Csang-Cso-Lin régóta kereste az érintkezést a déli csapatok fővezérével, de mindaddig, amíg Csang-Kai-Cseket valósággal körülrajzották a moszkvai kommunista agitátorok, ezeknek a kísérleteknek nem lehetett sikerük. Most, hogy Csang-Kai-Csek határozottan és erélyesen fellépett a kommunistákkal szemben és megtagadott minden közösséget Borodin környezetével, Csang-Kai-Csek egyszerre megtalálta a módot arra, hogy megvitassa a helyzetet északi ellenfelével. A pekingi kormány mindig hangoztatta, hogy

ők éppen olyan nacionalisták, mint a déliek és Peking készségesen hajlandó együtthaladni a déliekkel,

ha azok szakítanak a kommunistákkal és tisztán nacionalista politikát követnek. Úgy látszik, Csang-Kai-Csek is kész most együtthaladni Csang-Cso-Linnel és erre vezethetők vissza a tiencsini tárgyalások, amelyek sikeres lezárásuk esetén *egészen új fejezetet nyithatnak Kína legújabb történetében.*

A szovjet lapjai természetesen tele vannak Csang-Kai-Csek szidalmazásával, akit

„a kínai Kornilloff“-

nak keresztelték el és *a szovjet felvonultatta még Csang-Kai-Csek Moszkvában tanuló fiát is édesatyja ellen, aki ujságírók előtt édesatyjáról* a következőket mondotta:

— *Csang-Kai-Csek* atyám volt és forradalmi barátom, *Most ellenségem.* Néhány nap előtt meghalt mint forradalmár és feltámadt mint ellenforradalmár. Szép szavakat használt a forradalomról, de most az első kedvező alkalommal mingyárt rútúl elárulta a forradalom szent ügyét. Nem valószínű, hogy ezek után Csang-Kai-Csek tovább folytatná a háborút Csang-Cso-Lin ellen. *Vesszen Csang-Kai-Csek! Vesszen az áruló!"*

Csang-Kai-Csek parancsára *ma is folytatták a kommunisták összefogdosását* és ma már Kantonban is, a Kuomintang kommunista kormányának székhelyén, sikerült Pei tábornoknak lefegyvereznie a kantoni munkásszervezetek tagjait. Háromezer embert letartóztattak és Kantonban a tartomány vezetését kormánybizottság vette át, amely megszakított Csenék kormányával minden összeköttetést. Pei tábornok — Csang-Kai-Csek intencióival ellentétben — talán túlságosan erélyes rendszabályokhoz is nyúlt a vörösökkel szemben és

a kommunistákat szabadon üldözhetőeknek jelentette ki.

Nankingban, az új nacionalista kormány székhelyén *Csang-Kai-Csek mellett nagy tüntetést rendeztek* azzal kapcsolatban, hogy a déliek fővezére végre fellépett a bolsevisták ellen és új, tiszta nacionalista kormányt alakított. A nagygyűlésen felolvasták Csang-Kai-Csek proklamációját, amelyben többek között hangsúlyozza, hogy *a kommunistákkal méltányosan bánnak mindaddig, amíg a nacionalista párt végrehajtó-bizottságának teljes ülése a kommunizmus problémájáról határozatot nem hoz.*

Londonban nagy megnyugvást keltenek a legújabb kínai eseményekről szóló hirek, mert ezekből úgy látják, hogy

nem kell többé a kommunizmus veszedelmétől tartani a távol Keleten

és jól informált körökben úgy vélik, hogy *már csak napok kérdése, Csang-Kai-Csek és Csang-Cso-Lin megegyezése.* Észak- és Dél-Kína alkalmasint meg fogja találni a megértés útját és *a kínai polgárháborúnak talán már egészen rövidesen vége fog szakadni.*

Amennyiben ez még sem következnék be, londoni felfogás szerint *a kínai helyzetben akkor is nagy javulás állott be,* már csak azért is, mert *Japán minden valószínűség szerint az eddiginél sokkal aktívabb kínai politikába kezd az új kormány megalakulása után.* A külügyminiszteri tárcára Tokióban általában *Tamaka* volt hadügyminisztert, az ellenzék vezérét jelölik, akiről köztudomású, hogy *ellensége annak a passzív politikának, amelyet Japán eddig Kínában tanusított.*

A pekingi kormány *ma a szovjet tiltakozó jegyzékére mereven elutasító választ adott* és kijelentette, hogy *sem az orosz követség épületében letartóztatott kínaiakat és orosz agitátorokat nem bocsátja szabadon, sem a lefoglalt iratokat nem adja vissza.* A pekingi orosz követ a diplomáciai személyzettel együtt kikérte útlevelét és Moszkvába utazott.

Elrendelték Csang-Kai-Csek letartóztatását?

Sanghaiból jelenti egy éjszaka érkezett távirat: Kínai forrásból jelentik, hogy a hankaui kínai kormány három rendeletet bocsátott ki. Az első rendeletben *felmenti Csang-Kai-Cseket a nemzeti hadseregben viselt főparancsnoki állásától, s elrendeli letartóztatását és megbüntetését. A második rendeletben Feng-Hju-Sziangot nevezi ki főparancsnoknak és Teng-Cseng-Csit, Honan főkormányzóját adja mellé. Ez utóbbi parancsot kapott arra, hogy vonuljon Nanking ellen és támadja meg Csang-Kai-Csek tábornokot A harmadik rendelet bejelenti minden viszony megszakítását Nanking és Sanghai között.*

BNV

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927 április 30-tól május 9-ig

Vizumkedvezmények

50% utazási kedvezmény az összes belföldi vasutakon és hajókon

25-50%-os kedvezmény 15 európai állam vasúti és hajózási vállalatánál

Kiállítóknak és látogatóknak felvilágosítást nyujtanak a **Vásáriroda:** Budapest, V., Alkotmány ucca 8. sz. (Telefon: 64—01) valamint a bel- és külföld minden városában működő

tb. képviseletek.

A zeneszerző, aki a pofonokat kapta

Kedden estefelé a legforgalmasabb körúti kávéház ruhatárában *botrányos jelenet játszódott le.* Egy magas, vállas, atlétakülsejű elegáns úr kétszer arculvágott egy alacsony, sovány fiatalembert, aki a kettős inzultus után *ijedten kisietett a kávéház üvegajtaján.* A vendégek a különös jelenet láttára összesereglettek a kávéház ruhatárában és — egyik fölháborodva, másik nevetve — ujságolták egymásnak, hogy az az úr, aki a pofonokat adta: *Garai* Imre *zeneszerző és birkózóbajnok* aki pedig a pofonokat kapta: *Szemere* Károly *zeneszerző és csokoládégyáros.*

Az affér előzménye állítólag az, hogy *Szemerét, akinek most jelent meg a kottapiacon egy Ujjé című chárlestonja, nemrégiben Garai a nyilvánosság előtt azzal vádolta meg, hogy az Ujjé kótafejeit kilopta Garai egyik charlestonjából.*

*

Itt ül Szemere úr. Kicsit ijedt még, kicsit zavart még, halkan beszél, minden hangja és minden gesztusa félénk bocsánatkérés. Szavakat keres magában, hogy elmondja afférje történetét, de nagyon óvatos a szavak válogatásában, mert mégsem akarja megbántani Garait, — akitől a pofonokat kapta.

— Ne bántsuk, kérem — mondja halkan —. Mégis kollégám, meg aztán birkózóbajnok is. Nem akart ő nekem rosszat. Nem akart ő engem bántani.

— Hát nem bántotta?

— I-igen, — kiabált.

— Mit kiabált?

— Mindenfélét.

— Azt kiabálta, hogy *gazember?*

— *Igen.*

— Hát azt kiabálta-e, hogy *csirkefogó?*

Szemere úr gondolkozik.

— *I-igen.*

— Hát azt kiabálta-e, hogy *„ellopta a kottafejeimet"?*

— *Igen.*

— És meg is ütötte?

— *I-igen.*

— Arculütötte?

— *Igen.*

— Kétszer?

— *Igen.*

Szemere úr ismét bocsánatkérő hangon és zavartan arról kezd beszélni, hogy *ne bántsák Garait, aki ő vele szemben nagyon jóhiszemű.*

— Hát mi az előzménye tulajdonképpen a pofozkodásnak?

— Nem volt az pofozkodás, *csak ő ütött.* Én nem vágtam vissza. Minek? *Ő erősebb ügyis.* Jöjjenek rendőrök, vagy üttsenek ki a kávéházból? Láttam, hogy mérges a Garai, valaki mondta nekem, hogy jobb, ha kimegyek a kávéházból, *hát kimentem.*

Egyszerre indulatba jön Szemere úr, a zeneszerző-csokoládégyáros. Indulatosan magyarázza:

— *A Garai azt hiszi, azért, mert neki két kótája jelent meg, népszerűbb mint én.* Könnyű neki. Ő kiadóval adatja ki kótáit, nem úgy, mint én, aki magam adtam ki. Persze, neki több kótája jelenik meg, mert kevesebbe kerül. Próbálja meg azt, amit én csinálok, *magam fedezem a költségeit az egész kiadásnak.*

Szemere úr, a csokoládégyáros-zeneszerző azt mondja, hogy *érdekes kulisszatitkai vannak a délutáni kávéházi botránynak.* De hát ő arról nem beszélhet, mert *„nem akar mégsem rosszba lenni Garaival"*, aki — tisztelettel megismétli — *birkózóbajnok is,* nemcsak zeneszerző.

Az affért különben nincs folytatása. Szemere úr nem küldte el Garaihoz segédeit. Ő nem kereskedő, ő gyáros. Nem tart segédeket.

(—ács.)

A tanács ismét Gundel mellett döntött

A főváros törvényhatósági bizottsága holnapi közgyűlésén kezdi meg a költségvetési vitát. A költségvetés tárgyalása előtt a napirend néhány fontosabb kérdését fogják elintézni. Így dönteni fognak arról is, hogy a Gellértfürdő vendéglőjét kinek adják bérbe: *Gundel* Károlynak vagy *Czifrák* Antalnak-e? A főváros tanácsa ma újólag foglalkozott a bérbeadás kérdésével és *ismét Gundel mellett foglalt állást.* Holnap a tanács javaslata mellett fognak szavazni az ellenzékiek, ellenben a Kozma-párt és a Wolff-párt egy része hír szerint *Czifrák* mellett szavaz.

Kedd esti értekezletén egyébként a kereszténypárt is Gundel felé hajlott. Az értekezleten, amelyet *Wolff* Károly elnöklete alatt tartottak meg, *Gundel mellett több felszólalás hangzott el, úgyhogy a párt végül is abban állapodott meg, hogy az ügyet nem teszik pártkérdéssé, hanem a holnapi közgyűlésen a párt minden tagja legjobb belátása szerint szavazhat.*

Foglalkozott a párt a Széchenyi-fürdő építkezésénél mutatkozó túllépések dolgával is s a kereszténypárt hozzájárult ahhoz, hogy az eddigi 30 milliárdos túllépésre fedezetet mutassanak ki. *Azonban azt fogja proponálni a szerdai közgyűlésen, hogy az esetleges további hiteltúllépésekért a tanácsot anyagilag is tegyék felelőssé.*

Végül *Szőke* Gyula sürgette, hogy utasítsák a Statisztikai Hivatalt, hogy *egy telek-, ház- és lakásstatisztikát készítsen,*

Beszélgetés Dalvölgyi Lóránttal, az Alföld modern betyárával, aki elküldte ujjlenyomatát a rendőrségre

(A Magyar Hirlap kiküldött tudósítójától). Csendes, nyugodt jászsági nagyközség Tápiószele, heti piackor kissé megélénkülnek uccái, de hétköznapokon legfeljebb rakott szekerek nyikorgását hallja az elszánt sétáló. Néhány nap óta azonban friss szenzációja akadt Tápiószelének: egy magas, karcsú fiatalembert kísérget két kakastollas csendőr sorra a házakhoz, amelyekből az utóbbi időben feltűnő egyformasággal kelt lábra egy-két értékesebb holmi, ékszer, terítő vagy a sublótfiókban gondosan őrzött pénzmag. A gondosan lekefélt hajú fiatalember a két csendőr előtt peckesen és némi büszkeséggel lépeget. Intelligens arca és széles válla van: úgynevezett férfiszépség. Az anyák ijedten hessegetik el lányaikat, ha hosszabban találnak utánanézni. Mert a széparcú és szépnevű fiatalember: *Dalvölgyi Lóránt, az utolsó, modern korba vetődött alföldi betyár, aki bámulatos hidegvérrel és fölénnyel követte el azt a közel száz lopást, betörést, csalást* és más egyebet, amit majd a királyi ügyész fog precíz paragrafusokban meghatározni.

MODERN BETYÁR FRAKKBAN ÉS BRICSESZBEN

Délelőtt tíz óra, a piacon most rakodnak a kofák. Egyszerre mindenki abbahagyja a pakolást: most kísérik *Dalvölgyi* Lóránt ot egy fakereskedésbe, ahonnan nagyobb pénzösszeget vett magához. Persze éjjel és tanuk nélkül.

Dalvölgyi Lóránt úgynevezett „válogatott" eleganciával van öltözve. *Fent kissé pecsétes kabát, lejjebb bricseszna drág, lakkcsizmába gyűrve.* Panyókára vetett sárga bőrkabátban megy végig a Vasút uccán, néha kíváncsian kürölnéz és elmosolyodik, ha ismerős házhoz érkeznek. A frakkot, a bricseszt, a lakkcsizmát és a sárga bőrkabátot négy helyen szerezte be. Persze szintén éjjel és szinén tanuk nélkül.

A fakereskedés udvarán megáll és pontosan mondja, hogyan hajtotta végre a betörést. Azután magyarázkodni kezd:

— Nem vagyok én azért rossz ember, csak *szeretek jól élni és nincs hozzá pénzem.* Ott van a Sonnenschein és Schwarz cég telepe, azok is fakereskedők, mégse történt be hozzájuk. Ja, azok rendes emberek, szegény napszámosnak is adnak alkalmazást.

Mindenki kételkedve néz rá. Hozzáteszi:

— *Igen, ott van egy szegényember is alkalmazásban. Az éjjeli őr. Hát azért nem látogattam meg.*

„EMLÉKEM HIRDETIK E SOROK..."

— Jártam én többfelé is, de nem vittem el semmit. A Vicián-gazdaságban jártam három hete, de nem lehet rám panaszuk, *pár könyvet hoztam csak el.*

Hogy hitelt adjon a szavainak, leírja az egész kastély berendezését, azután így folytatja:

— Először végignéztem a magtárakat. Láttam, kevés bennük a takarmány. Gondoltam, *innen nem szabad elvinni semmit, mert mindenre szükség van.*

— Végigmentem a szobákon, a könyvtárszobában is jártam. Láttam, sok ott a könyv, *ez különben is luxus, hát a zsebembe tettem párat.* Csak úgy szokásból. Egybe meg *beleírtam pár sort, hogy ne felejtsenek el.* Nézzék meg az urak, az van beleírva, hogy:

A sors engem erre hozott,
Emlékem hirdetik e sorok.

— *Nem jó vers, de gyorsan kellett megcsinálnom.*

Mikor Tápiószelén már elvégezte a dolgait *Dalvölgyi* Lóránt, kocsit fogadott.

— Ceglédre mentünk. Útközben megálltunk a csárdák előtt és a kocsis is azt evett-ivott, amit én. Azután gavallérosan megfizettem. Szegény ember, ráfér a pénz. *Én meg különben is gavallér ember vagyok.* Mondtam neki, Cegléden nem igen kell elbeszélni, hogy velem fuvarozott. Elkapkodnak tőle, ha megint Tápiószelére megyek. Persze, nem gondoltam, hogy így hoznak vissza...

Mikor a helyszíni szemlék véget érnek, szembesítik *Dalvölgyi* Lórántot *Bender* Miklós gazdatiszttel, akitől bőrkabátot és más ruhadarabokat lopott. A gazdatiszt, akinek bizalmát mint letört gazdász nyerte meg, dühösen rákiabál:

— *Szerencséje, hogy nem vagyunk most kettesben!*

Dalvölgyi nyugodt fölénnyel vág vissza:

— Legyen nyugodt: *a maga* szerencséje. Mert akkor se én húznám a rövidebbet.

Semmi megbánás nincs benne, inkább büszke, hogy ennyien foglalkoznak most vele.

AKI AZ UJJLENYOMATÁT KÜLDI EL MAGA HELYETT A RENDŐRSÉGRE

Mikor a vidéki csendőrségek emberei nyomában voltak, Dalvölgyi búcsú nélkül, a gyorsvonat második osztályán Pestre utazott. Egy nagy szerelem hozta vissza időnként Pestre, ahol egy előkelő fővárosi ügyvéd, dr. *Galambos* Ferenc házvezetőnőjének udvarolt. A lánynak megígérte, hogy *gazdája házánál nem felejtkezik el a jónevelésről és semminek sem fog nyoma veszni az ügyvéd házából.* Egy ideig rendben is volt minden, *Dalvölgyi* a vidéken összelopkodott pénzből délután egyik körúti kávéházban itta szalmaszálon a málnaszörpöt, esténként pedig a lánynál időzött.

— A szerelem lett vesztem, — mondja vallomásában *Dalvölgyi.* — *Az ember vagy betörő, vagy szerelmes. Együtt nem lehet csinálni a kettőt.*

Egyszer az ügyvéd külföldön időzött. Ez alatt az idő alatt kifosztották a lakását. A gyanú a házvezetőnőre terelődött, akit le is tartóztattak és hosszabb ideig tartottak fogva a rendőrségen. Egyszer csak meglepő levél érkezett a főkapitányságra.

„A betörést nem a lány követte el, hanem én, Dalvölgyi Lóránt. De ha nem hinnék el, mellékelten küldöm ujjlenyomatomat, tessék utánanézni a könyvben, ahol megvan már régebbről örökítve."

A rendőrségen összehasonlították a beküldött ujjlenyomatot a rendőrségen lévő ujjlenyomatokkal és kiderült, hogy *az tényleg azonos Dalvölgyi Lóránt ujjlenyomatával,* akit már több betörésből kifolyólag köröznek. A főkapitányság detektívjei az egész fővárosban keresték *Dalvölgyi* Lórántot, aki ekkor ujra áttette működési színhelyét a vidékre. Nagykőrösre utazott.

Nagykőrösön több vakmerő betörést hajtott végre, de úgy látszik, erre is főkép a fatelepek tetszettek neki. Egy fatelepen, amelynek özvegyasszony a tulajdonosa, már felnyitotta az iroda ajtaját, mikor a szomszédos szobában lakó özvegyasszony figyelmes lett a zajra. *Dalvölgyi benyitott ebbe a szobába is és az özvegyasszonyt felülve, kezében revolverrel találta az ágyban.* Dalvölgyi nem jött zavarba, félig visszalépett és bekiáltott:

— *Te csak légy nyugodt, Regina és tartsd a revolvert!*

Számolt azzal a lélektani valószínűséggel, hogy az asszony nem mer kikelni az ágyból. És míg a fakereskedő özvegye, kezében a töltött revolverrel, virrasztott, *Dalvölgyi a szomszédos szobában feltörte a fiókokat és minden elemelhetőt magához vett.*

Nem mert szállodában megszállni és egy parasztemberhez ment, akinek megőrzés végett átadta a poggyászát.

— Hajnaltájban visszajövök érte, addig vigyázzon rá, bátyám, — mondotta.

A csomagban betörőszerszámok voltak. A parasztembernek gyanús volt az úri kinézésű pesti ember csomagja, felbontotta és látta, hogy különböző betörőszerszámok, csavarok, feszítők, ráspolyok vannak benne. Hamar elszaladt a csendőrségre és *hajnalban már várták a csendőrség emberei Dalvölgyi Lórántot,* aki éppen egyik éjszakai kirándulásáról tért haza. Mikor megkötözték, *Dalvölgyi* maga biztatta a csendőröket:

— *Csak jól szíjjazzák össze, mert ha egy mód van, úgyis megszököm. Szeretem a szabad életet.*

A HONVÁGY HOZOT ERRE A VIDÉKRE

Megkérdezik Dalvölgyit, hogyan jutott eszébe éppen erre a vidékre jönni?

— A honvágy, — mondja — az hozott erre. Most már úgyis mindegy, bevallom az uraknak, *gyerekkoromban lelenc voltam és a nevelőanyám itt lakott Tápiószele mellett, Farmospusztán.* Kíváncsi voltam a vidékre, ahol nevelkedtem. Azután, mikor végigmentem Szelén, láttam, csupa becsületes ember lakik ezen a vidéken. Be se zárják az ajtókat, nem gondolnak arra, hogy betörő kerülhet erre. *Nem tudtam ellent állni, kérem szépen, utóvégre én sem vagyok fából.*

A tápiószelei csendőrség, amely kitűnő és eredményes nyomozást végzett, hamar elindult ezen az új nyomon. És ekkor kiderült, hogy a költői nevű *Dalvölgyi* Lórántot tulajdonképpen *Gulyás* Árpádnak hívják, többszörösen büntetett előéletű egyén. A névváltozását is megindokolja.

— *Nem akartam a tisztességes nevem beszennyezni,* — mondja, — azért lettem *Dalvölgyi* Lóránttá. Rájöttem, hogy a szép név éppen olyan fontos, mint a szép ruha.

Úgy látszik, pihenő óráiban filozófus volt *Dalvölgyi* Lóránt. Még megkérdezi:

— Azt hiszem, nem kapok majd többet „két mázsánál?"

A két mázsa tolvajnyelven két esztendőt jelent és *Dalvölgyi* Lóránt, aliasz *Gulyás* Árpád jogászi szempontból kezdi magyarázni, miért nem lehet súlyosabb a büntetése. Tudniillik *a lopott holmik között a büntetőtörvénykönyv egyik példányát is megtalálták.* Betörései közben erről a fontos kellékről sem feledkezett meg.

Miután a Tápiószele környékén végzett dolgait kideríti a csendőrség, Budapestre kísérik át *Dalvölgyi* Lórántot, az utolsó modern korba vetődött alföldi betyárt, aki már nem csikókat oldott el a ménesből, hanem szalmaszálon szítta a málnaszörpöt és divatos pesti slágert dudorászott mellé.

Abonyi Gyula.

Lelőtte az üzlettársát egy miskolci nyergesmester

(A Magyar Hirlap miskolci tudósítójától.) Kedd délután öt órakor a miskolci törvényszéki palota közvetlen közelében *revolveres merénylet áldozata lett Walter Gyula miskolci mészárosmester. A tettes Narszai József miskolci nyergesmester.* Walternek és Narszainak közös mészárosüzlete volt, amelyhez Narszai adta a tőkét. A két üzlettárs között azonban már hosszabb idő óta igen feszült volt a viszony s különösen Narszai volt az, aki társára haragos szemmel nézett. A nyergesmester bizalmatlansággal viseltetett az üzletet vezető Walter iránt és bizalmatlanságában annyira ment, hogy követelésére kettős lakatot helyeztek az üzlet ajtajára s az egyik lakat kulcsa nála, a másik társánál volt, úgyhogy a mészárosüzletet csak kettőjük jelenlétében lehetett kinyitni.

Kedden reggel Walter nem jelent meg a szokott időben, hogy a mészárszéket közösen kinyissák. Narszai ekkor feltörte az ajtót és úgy nyitotta ki az üzletet. *A nyergesmester* — amint később kiderült — *az üzletben felnyitotta társának fiókját és az abban lévő és Walter tulajdonát képező Frommer-pisztolyt magához vette.* Délután találkozott a két üzlettárs. A találkozás heves szóváltáshoz vezetett, mire Narszai hirtelen előrántotta zsebéből *a már előre felhúzott ravaszú revolvert és Walternek golyót röpített a fejébe.* A szerencsétlen mészárosmester, akit azonnal kórházba vittek, *élet és halál között lebeg.* Narszait, aki beismerte, hogy tettét előre megfontolt szándékkal követte el, letartóztatták.

A miniszterelnök husvét vasárnapján átvette hivatalát

Gróf *Bethlen* István miniszterelnök vasárnap délelőtt fogadta *Vass* József helyettes miniszterelnököt, akivel körülbelül egy óra hosszáig tanácskozott. A helyettes miniszterelnök közölte a miniszterelnökkel a távollétében lefolyt eseményeket és *Bethlen István gróf átvette hivatalának vezetését.* A miniszterelnök a husvéti ünnepeket a fővárosban töltötte s ma reggel megjelent hivatalában, ahol egész délelőtt dolgozott. A miniszterelnök ma délelőtt csak gróf *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszterrel tárgyalt.

A *Vossische Zeitung* egyik legutóbbi számában azt írta, hogy gróf *Bethlen* István és *Mussolini* között a magyar trón betöltéséről folyt tanácskozás és ezen a két államférfiú között *Albrecht személyében megállapodás is jött létre.* Erre a hírre vonatkozólag *hivatalos kommünikét* adtak ki, amely szerint *illetékes helyen* kijelenik, hogy a magyar és az olasz miniszterelnök a *királykérdésről egyáltalában nem tárgyalt egymással és ennek következtében ebben a kérdésben közöttük semmiféle megállapodás nem jöhetett létre.*

A kormány tagjainak legnagyobb része vidéken töltötte a husvéti ünnepeket. *Vass* József népjóléti miniszter vasárnap *Dréhr* Imre államtitkár társaságában megtekintette Visegrádon a gyermekszanatórium részére szánt erdőrészt, husvét hétfőjén pedig Kalocsára utazott. *Pesthy* Pál igazságügyminiszter kerületében tartózkodott, ahol az egyik község díszpolgári oklevelét vette át. *Bud* János pénzügyminiszter a Balaton mellett töltötte a husvéti ünnepeket, *Mayer* János földmüvelésügyi miniszter és gróf *Csáky* Károly honvédelmi miniszter pedig szintén vidékre utaztak a husvéti ünnepekre.

Mussolini ma meleghangú táviratban köszönte meg azt az üdvözlősürgönyt, amelyet gróf *Bethlen* István miniszterelnök Olaszország elhagyásakor küldött az olasz miniszterelnöknek.

DARMOL
CSOKOLÁDÉS HASHAJTÓ
ENYHE-GYORS-BIZTOS

ORION SZINHÁZ: (Eskü-tér 1. T. J. 450—01.) Taxi! (Slágervigjáték 8 felvonásban, főszereplők: Eduard Ewerett Horton és Marion Nixon.) — Eladó lányok (filmregény a modern életből 8 felvonásban, főszereplő Charlotte Ander és Verebes Ernő.) Előadások hétköznap fél 6, fél 8, fél 10. Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8, fél 10 órakor.

OMNIA FILMSZINHÁZ: (Tel. J. 391—52. sz.) Titkok háza. (Rejtelmes történet két részben, 15 felvonásban. Főszereplők: Ivan Mosjoukine, Charles Vanel és Alexander Collin.) Mindkét rész egy előadásban. — Hiradók. — Előadások hétköznapokon negyed 6, fél 8, háromnegyed 10 órakor. Vasár- és ünnepnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

PALACE FILMSZINHÁZ: (Newyork-palotával szemben. Jegyrendelés József 65—23. szám.) Az ártatlan özvegy (Két kis mannequin kalandjai 7 felvonásban. Főszerepben: May Mc. Avoy, a Ben-Hur női főszereplője.) — Álom a boldogságról (Harry Liedtke és Esterházy Ágnes legjobb filmreprize 8 felvonásban.) — Hiradók. Előadások kezdete hétköznapokon fél 6, háromnegyed 8 és 10 órakor. Vasárnap fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és 10 órakor.

RADIUS (VI., Nagymező-u. 22—24. Telefon T. 20—98 és T. 92—50. szám.) „Nem szabad a szerelemmel játszani!" Mondain szuperfilm-attrakció 10 felvonásban. Főszereplő Lily Damita, Werner Krauss, Erna Morena. — „Hárman a toronyban". Izgalmas dráma a normand partvidéken 7 felv.) — Tinta Matyi. — Trükkfilm. Fox és Radius Hiradók. A zenekart Lazarus Walter vezényli. Előadások hétköznap: fél 6, fél 8, fél 10. Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8, fél 10.

ROYAL APALLÓ: (Telefon: József 418—94.) Az asszony és a csipke. (Nagyvilági dráma 8 felvonásban. Főszereplők: Olaf Föns, Egon v. Jordan, Elisabeth Pinajeff.) — Buffalo Bill (Kelet a Nyugat ellen. Cooper novellája 8 fejezetben.) Főszereplők: William Boyd, Marguerite de la Motte, Jack Hoxie.) Előadások kezdete: 5, negyed 8, és fél 10 órakor, vasár- és ünnepnapokon: 4, 6, 8 és 10 órakor.

UFA Filmszinház (Teréz-körut 60. Tel. L. 921—32 és 921—33.) Magyar Hiradó. — Nagy világrevü (Gaumont.) — Ivan Mosjoukine diadalmas nagy alakitása: A titkok háza. (Filmregény 2 részben, 16 felvonásban. Előadások kezdete hétköznapokon 5, negyed 8, fél 10. Vasárnap háromnegyed 4, háromnegyed 6, 8 és 10 órakor.

Rádió-műsor

Csütörtök

április 21.

9.30: Hirek, közgazdaság.

11: Hires énekesek lemezei és táncszámok. 1. Si vous l'aviez compris (Denza), énekli Caruso. 2. Auf den Flügeln des Gesanges. (Mendelssohn), hegedün játssza Heifetz Jascha. 3. „A hugenották" piff, paff, puff. (Meyerbeer), énekli Marcel Journet. 4. „Bohémek" Mimi halála. (Puccini), énekli: Bori Lukrécia és Schipa Tito. 5. Traeumerei. (Schumann), csellón játssza: Casalls Pablo. 6. Ah! vous dirais-je Maman! (Adam), énekli: Galli-Curci. 7. Som of the Flea. (Moussorgsky), énekli: Saljapin. 8. „Mesterdalnokok" templomi kórus. (Wagner). 9. My Carmenita spanyol one step. 10. Oh! if I only head you charleston. 11. Mi mina tango. 12. Trudy Fox-Trott. Játssza Paul Withemann zenekara.

12: Hirek, közgazdaság.

1: Időjárás- és vizállás-jelentés.

3: Hirek, közgazdaság.

4: Mezőgazdasági előadás. Wellmann Oszkár állatorvosi főiskolai tanár: „A fiatal szervezet anyagcseréje".

5: Időjárás- és vizállás-jelentés.

Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. Komor Vilmos karnagy vezényel. 1. Mozart: Varázsfuvola, megnyitó. 2. Bloch: Kis szvitt. 3. Rubinstein: Melodie. 4. Dittersdorf: C-dur szimfónia.

Péntek

április 22.

9.30 és 12: Hirek, közgazdaság.

1: Időjárás- és vizállás-jelentés.

3: Hirek, közgazdaság.

5: Időjárás- és vizállás-jelentés.

5.15: Magyar Halhatatlanok XXVIII. estje. Gróf Tisza István-emlékünnepély. (Született 1861 április 22.) Emlékbeszédet Szász Károly v. b. t. t. mond.

6: A m. kir. Operaház ifjusági előadása: „Parasztbecsület". „Bajazzók".

9.15: Louise Friese olasz népdalokat énekel. Zongorán kiséri Polgár Tibor.

9.45: Hirek, közlemények.

10: A Hungária-nagyszálló éttermében Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Magyar rádióestek Finnországban. A finn-magyar rokoni érzület ápolása céljából a *helszinki rádió központ* április 11-én külön magyar estet rendezett, amelyen a magyarbarát iró, Hannes *Jukonen* előadást tartott a magyar pusztai életről, a nálunk is ismert Helga *Sailó* énekmüvésznő magyar dalokat énekelt, Arvo *Hannikainen* hegedümüvész Petőfi-dalokat s a hirneves *Nyman*-orkeszter magyar kompozíciókat adott elő. Mint az *„Uusi Suomi"* napilap jelenti, a közönség óhajára ezentul magyar kompoziciók sürün fognak szerepelni a finnországi rádió müsorán.

TÖRVÉNYKEZÉS

Szász Elek rendőrkapitányt hütlen kezelés és sikkasztás büntettével vádolják

A rendőrség kérelmére az ügyészség saját hatáskörében folytatja le a nyomozást — Az Akna és a Renauld rt. könyveit lefoglalták

A budapesti királyi ügyészség szerdán délután a következő hivatalos kommünikét adta ki:

— *Szász* Elek dr. rendőrkapitányt a királyi ügyészség a magyar királyi államrendőrség főkapitányának feljelentése alapján *sikkasztás és hütlen kezelés büntette* miatt ez évi április hó 17-én *előzetes letartóztatásba* helyezte azért, mert a feljelentés és a rendőrség által már beszerzett könyvszakértői szakvélemény adatai szerint *Szász* Elek dr. 1922. évi január hó 16-tól őrizetbevétele napjáig terjedő időben mint a rendőrségi háziétkezde vezetője egyrészt a rendőrség étkezőjéből, másrészt az étkezde feljavitását célzó részletüzletekből, de főképen az 1927. év folyamán a rendőrszemélyzet részére eszközölt tüzelőanyagszállitásból elért összegek *egy részét saját céljaira forditotta és ilymódon az államrendőrséget körülbelül másfélmilliárd koronával megkárositotta.*

— A nyomozást a királyi ügyészség ebben az ügyben a főkapitányság óhajának megfelelően saját hatáskörben foganatositja. Az összes nyomozati iratokat a tegnapi nap folyamán a soros vizsgálóbiróhoz tette át, aki az előzetes letartóztatás fentartása kérdésében a mai napon határoz.

— A királyi ügyészség a feljelentés adatai alapján szükségesnek tartotta, hogy házkutatás utján az *Akna részvénytársaságnál és a Gróf Renauld szénbánya vezérképviseleténél* a rendőrség által rendelt és *Szász* Elek dr. által önállóan megváltoztatott megállapodásokkal lekötött *600 vagon szénre vonatkozó könyvek és levelezések lefoglaltassanak*, mert a rendőrséget, a könyvszakértők megállapitása szerint ért másfélmilliárd kár ezen levelezésből lesz csak megállapitható, továbbá a *Szász* Eleknek esetleg juttatott vagyoni előnyök is e könyvekből tünnek ki.

— A nevezett részvénytársaság igazgatóinak és a rendőrségi házi étkezde ellenőrző bizottsága tagjainak kihallgatása *Szász* Elek dr. által vezetett házi étkezdeüzemvezetése és pénztár elszámolása tárgyában folyamatban van.

Értesülésünk szerint *Koritsánszky* József dr. táblabiró, mint a büntetőtörvényszék vizsgálóbirója szerdán részletesen kihallgatta *Szász* Elek dr. rendőrkapitányt, majd kihirdette előtte az *előzetes letartóztatás* tárgyában hozott végzését, amely ugy szól, hogy *a fenforgó nyomatékos gyanuokok alapján a büntetés előreláthető nagyságára való hivatkozással elrendeli Szász Elek dr. korábban foganatositott letartóztatásának a fentartását.*

A meggyilkolt Csobay József menyasszonya 235 millióban kiegyezett az örökösökkel

Ismeretes, hogy az a hosszu idő óta folyó polgári per, amelyet *Kállay* Angéla, a meggyilkolt *Csobay* József földbirtokos menyasszonya inditott *Csobay* József örökösei ellen Kállay Angéla azon az alapon inditotta meg a pört az örökösök ellen, hogy Csobay József, aki vőlegénye volt, illetőleg miatta vált el az urától, a szerencsétlenség megtörténte után olyan kijelentést tett bátyja, *Csobay* Gyula előtt: *„Gyula, légy szives adj Pipinek 500 millió koronát"*. Csobay Gyula ennek az összegnek a kifizetését azonban megtagadta, mire Kállay Angéla pert inditott s az ügyben több alkalommal tartott tárgyalást a budapesti törvényszéken *Fődy* Károly dr. tanácselnök. A legutóbbi tárgyaláson több tanut hallgatott ki a bíróság, akik arról tettek vallomást, hogy Csobay József több alkalommal ugy nyilatkozott, hogy *500 millió koronát fog Kállay Angélának hagyni.* A szerdai tárgyaláson az örökösök *Kállay* Angélával megegyeztek s Csobay Gyula arra kötelezte magát, hogy havi részletekben *18.800 pengőt, tehát 235 millió koronát fizet Kállay Angelának.* Ezzel a régóta huzódó pert befejezték.

KOZMETIKA
TÖRÖK LAJOS
egyet. rk. tanár munkája
a bőr ápolásáról és szépséghibáinak gyógyitásáról. Minden kulturembernek nélkülözhetetlen.
Ára füzve P 6.—, angol vászonkötésben P 8.40
Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadó
Dick Manó könyvkereskedésében
Budapest, VII., Erzsébet-körut 14.

Egy keresztényszocialista munkás polgári pert inditott a terrorizáló szociáldemokraták ellen

Egy józsefvárosi autójavitó cég a keresztényszocialista vasmunkások szakegyesületében felvette munkára *Szlebák* Lajos vasesztergályost. *Szlebák* szabályszerüen megjelent a műhelyben, mire az ott dolgozó *szociáldemokrata* munkások kérdést intéztek hozzá, hogy melyik szakszervezethez tartozik. Szlebák közölte velük, hogy *keresztényszocialista*, mire a munkások kijelentették, hogy *keresztényszocialistával nem dolgoznak egy műhelyben és megakadályozták Szlebák munkábalépését. Szlebák* erre a főnökhöz fordult, a munkások azonban előtte is megismételték kijelentésüket. A munkaadó erre felszólitotta *Szlebák* Lajost, hogy tegyen feljelentést a főkapitányságon azok ellen, akik őt munkája folytatásában megakadályozták. *Szlebák* a büntető feljelentésen felül *polgári pert* is inditott az autójavitó műhelyben dolgozó szocialista munkások ellen és előadta keresetében, hogy *a műhelyben dolgozó szociáldemokrata munkások akadályozták meg munkábalépését és ezért kéri, hogy a bíróság ezeket a munkásokat egyetemlegesen kötelezze arra, hogy az ő elvesztett munkaidejére járó fizetését megtérítsék.* Az érdekes perben a közeli napokban lesz a központi járásbiróságon a perfelvétel, amely elé ugy munkaadó, mint politikai körökben igen nagy érdeklődéssel néznek, mert ez a per fogja eldönteni a szociáldemokrata munkások vagyoni felelősségét olyan esetekben, mikor, ők a szabadság nagyhangu szószólói, a legfékteleneb terrorral akadályozzák meg a keresztény és nemzeti szellemü munkások elhelyezkedését.

§ **Az állami házak volt gondnokát négy évre itélték csalásért.** *Orbán* Ferenc, az állami lakások volt főgondnoka ellen többrendbeli *csalás* büntette cimén bünvádi eljárás indult meg, mert többektől különböző pénzösszegeket vett fel azzal az igérettel, hogy összeköttetései alapján lakást fog nekik szerezni. Szerdán tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszéken *Krayzell* táblabiró tanácsa és a bizonyitási eljárás befejezése után *Orbán* Ferencet, akiről kiderült, hogy a bárói cimet is önkényesen vette fel, *négy évi börtönbüntetésre*, *Salamon* József volt postaellenőrt pedig, aki az üzleteket közvetitette, *három és félévi fegyházbüntetésre* itélte. *Orbánt* és *Salamont Auer* György dr. ügyész inditványára a törvényszék *azonnali letartóztatásba helyezte* a tárgyalás befejezése után.

§ **Megrágalmazta az alispánt.** *Szathmáry* Kálmán B-listás vármegyei tisztviselőt *felhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmazás vétsége* cimén vonta szerdán felelősségre a büntetőtörvényszék *Méhes*-tanácsa. Szathmáry ugyanis B-listára helyezése után végkielégitését követelte s ekkor vitássá vált az a kérdés, hogy ki tartozik Szathmáryt végkielégiteni, a község-e, amelyben szolgálatot teljesitett, vagy az állam. *Agorasztó* Tivadar alispán ugy döntött, hogy a *községnek* kell határozatot hoznia, hogy végkielégitésben részesiti-e elbocsátott tisztviselőjét. A község Szathmáryra nézve *kedvezőtlen* döntést hozott, mire *Szathmáry* a döntés ellen a törvényhatósági bizottsághoz felebbezéssel élt s ebben *Agorasztó* Tivadar alispánt durva törvénysértésekkel vádolta meg, s a szemére vetette, hogy *gazságokat akar palástolni.* A felfolyamodás tartalma miatt indult meg *Szathmáry* ellen rágalmazás cimén az eljárás. A mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy az alispánt nem akarta személyében megsérteni, de az eljárást ma is törvénytelennek tartja. A bíróság több tanu kihallgatása után bünösnek mondotta ki *Szathmáry* Kálmánt és kéthavi fogházra, valamint 200 pengő pénzbüntetésre itélte. Az itéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott felebbezést jelentett be.

Eduard Ewerett Horton
uj nagy slágervigjátéka
TAXI!
Eladó lányok
a legmodernebb témáju filmregény (Verebes Ernő Charlotte Andor)
PREMIER MA
Corvin Kamara Orion

BUTOR-HITEL
készpénzárban. Evtizedek óta közismert butorhitelosztályunkban hálószobák, ebédlők, uriszobák legkedvezőbb fizetési feltételek mellett kaphatók „BOG-MIL" Kereskedelmi Rt., ezelőtt Balázs és Társa butoráruháza, VI., Vilmos császár-ut 43.
Köztisztviselőknek engedmény!

SPORT

A komoly lelkesedésü és nagyszerü tudásu magyar tornászgárda megkezdte olimpiai tréningjét

Erősebb csapat indul az amsterdami olimpiászra a stockholmi csapatunknál — Minden nemzet tornászcsapata negyvenötperces bemutatót rendezhet az olimpiászon — Elsőrangu eredmény várható a magyar csapattól

A *Tornászszövetség* megkezdte olimpiai előkészületeit. Csendben, mint 1911-ben *Stockholm* előtt. A tornászok akkor is visszavonultak tornatermeikbe és a *BTC* csarnokában *Bábel* Rezső és *Kmetykó* János szövetségi müvezetők utasitásai szerint másfélévig folytatták tréningjüket. Az alatt a másfélév alatt talán négyszer-ötször fordult elő, hogy a reprezentativ csapat tornaórájáról valaki hiányzott. Azután eljött az indulás napja. A tornászokat csak néhány szövetségi ember és pár hozzátartozó kisérte ki a pályaudvarra, hogy Isten hozzádot mondjon a mostoha bánásmód mellett is bizakodó csapatnak. *Stockholmban* a tornászok egy állami főreáliskolában találtak szállást.

A tornászokban még mindig él a *stockholmi dicsőség* emléke s amint *Amsterdamból* megérkezett a gyakorlatanyag, *Kmetykó* János azonnal összehivta ismét számottevő tornászait s perenyi késés nélkül megkezdte a reprezentativ csapat kiképzését — most a *BBTE* vendégszeretetét élvezve az *Attila-utcai* tornacsarnokban — csendben, mint akkor. Igen keveesen tudnak róla, hogy *ötven* tornász — talán csak a fele lesz benn a reprezentativ csapatban — *a legnagyobb lelkesedéstől hevi've és átérezve a mult dicsőségének minden felelősségét*, vasakarattal látott a nehéz, de kiváló munkához. A régi gárdából a müvezetőn kivül már csak két-három versenyző vesz részt a tréningen, de a fiatalok éppen ugy érzik, *hogy a mult kötelez* és éppen ugy ambicionálják, hogy ezt a lobogót, amelyen a nemzet eszme ragyog, nemcsak azzal kell megbecsülniök, hogy mögéje sorakoznak, *hanem olyan magasra kell emelniök, hogy fénye idegen népek szivébe is bevilágitson.*

Az amsterdami *Stadion* szinte kinálkozik ennek a célnak elérésére. *Soha ilyen számu és ilyen erős gárda még nem állt rendelkezésre.* Az előirt gyakorlatok már ugyszólván megoldottnak tekinthetők, a szabadon választott gyakorlatokat pedig az előkészületek alapján a jövő év elején állitja össze a müvezető, hogy a teljesen kész anyag kicsiszolására még *fél esztendő* jusson.

A versenyen kivül még az ugynevezett *bemutató tornászsra negyvenötperc* áll rendelkezésre a tornászcsapatnak, amikor csak a magyar csapat lesz egyedül a pályán. Ez alatt az idő alatt *a nemzeti hadsereg szokásos rendgyakorlataiból, a legjellemzőbb szabadgyakorlatokból* (mi magyarok buzogány-gyakorlatokból) *és a legkedveltebb tornaszergyakorlatokból mutatnak be részleteket.* Ezeknek az ugynevezett disztornázásokon tulajdonképpen a mozgáskultura, nemzeti izlés és tulajdonság és a megoldásban, összeállitásban, valamint a kivitelben rejlő nemzeti értékek bemutatása a célja.

És amint a párisi olimpiászon *huszonnégy dán földmives* produkcióinak hire mindenhova eljutott, hisszük, hogy nemcsak bemutatótornánkkal, de versenyeredményeinkkel is felül fogjuk mulni az egyes nemzeteket.

Modern pentationt rendez a Ludovika Akadémia Sport-egyesület

Örvendetes propaganda az elhanyagolt összetett verseny mellett

A Ludovika Akadémia Sportegyesület csütörtökön kezdi meg az általa kiirt modern pentatlon lebonyolitását. Az érdekes ötös verseny, amely az olimpiász programján is szerepel, nagyon mostoha gyermeke a magyar sportnak, mert alig volt a multban eset, hogy sportegyesületeink hasonló versenyt rendeztek volna. Ennek az elhanyagolt sportágnak természetszerüleg nem is voltak eddig magyar reprezentánsai, jóllehet a modern pentatlon összetételénél fogva megfelelt a magyar faj sporthajlandóságának, hiszen benne szerepel a vivás, a pisztolylövés és a lovaglás, ezenkivül a futás és az uszás, amely külön-külön mind erősen frekventált eredményes sportágai a magyar sportéletnek. Ezek a körülmények adnak jelentőséget a csütörtökön kezdődő modern pentatlonnak.

Az első napon kerül lebonyolitásra a pentatlon első száma, az *epéevivás*, amelyet este hat órakor a Ludovika Akadémia vivótermében rendeznek meg. Április 23-án, szombaton reggel nyolc órakor a *pisztolylövés* kerül

ZSOLDOS magántanfolyam
VII., Dohány-utca 84. Telefon: József 124—47.
Előkészit polgári és középiskolai magánvizsgákra, érettségire

4-ik hétre is prolongálva!
A MULATÓ PÁRIS
JOSEPHINE BAKER-rel
A FÓRUMBAN.

teljes mértékben osztja, fölösleges bővebben hangsulyoznom, mert egyetlen becsületesen gondolkodó ember sem teheti fel, hogy egy vigjátékiró egy ostoba és olcsó vicc kedvéért apja szülőhazáját sérteni fogja. A legszivélyesebb üdvözlettel és kiváló tisztelettel igaz hive Rudolf *Österreicher*. — Ez a nyilatkozat, azt hisszük, mindenkit kielégithet s nekünk is csak az volt a célunk, hogy eliminájuk, ami a magyarságot a külföld előtt kedvezőtlen szinben tüntethette fel, ami a legteljesebb mértékben sikerült is. Ezzel elhárult az akadálya annak is, hogy a darabot Magyarországon előadják. Ugy tudjuk, hogy a *Vigszinház* most már vállalja is az előadást és a darabot parádés szereposztásban fogja bemutatni.

— **Bolgár tenorista az Operaházban.** Az Operaházban csütörtökön, április 21-én, rendes helyárakkal szinrekerülő Carmenben *Raicseff* Péter, a szófiai Nemzeti Szinház tagja fog vendégszerepelni. Szombaton a felujitott Pierrette fátyolában Pierrettet *Bajor* Gizi, a Nemzeti Szinház tagja fogja játszani. Ugyanazon estén szinre kerül még a szintén felujitott Május királynője és az Ámor játékai cimü balett. Vasárnap A cigánybáró van müsoron, kedden pedig *Raicseff* Péter vendégfelléptével a Rigoletto kerül előadásra.

— **A Világbajnok a Vigszinházban.** Most már végleg eldöntött dolog, hogy a Vigszinháznak a *Galsworthy*-darab után következő ujdonsága *Zilahy* Lajos *Világbajnoka* lesz. A *Vigszinház* kitünő szereposztásban hozza szinre ezt a kitünő darabot, amelyben *Varsányi* Irén, a szinház kitünő müvésznője is vállalt egy kisebb szerepet. A darab cimszerepét *Lukács* Pál fogja játszani, aki teljes boxbajnoki dresszben jelenik meg a szinpadon. Érdekes, hogy *Lukács* Pált már mintegy kétévvel ezelőtt felkereste egy *Piti-Kiss* nevü boxolótanár azzal, hogy látta játszani és a mozgását kissé puhának találta, azt ajánlotta tehát neki, hogy vegyen tornaleckéket. Lukács Pál meg is kezdte a tornagyakorlatokat, aztán kedvet kapott és szabályszerü boxbajnokká képezte ki magát ugy, hogy most teljesen realisztikus hüségü és sportszerü alakitást adhat a „Világbajnokban". Nagyobb szerepe van még a darabban *Góth* Sándornak, aki egy managert játszik, továbbá *Gál* Franciskának, ő lesz az a kislány, aki a nagy világbajnokot meghóditja. A darab próbáit már hétfőn megkezdik a *Vigszinházban*.

— **Az ügyvéd és férje.** Az ügyvéd és férje, a *Belvárosi Szinház* legujabb darabja mint a szezon legujabb nagy sikere kezd kibontakozni, amely egymásután a táblás házak egész sorát vonzza a Belvárosi Szinházba. Érdekes, hogy ez a darab végig járta Budapest valamennyi szinházát és sehol sem akarták előadni, csak *Beőthy* László vette észre a benne rejlő értékeket.

— **Somogyi Erzsit egy hónapi gázsija elvesztésére itélte az ötös bizottság.** Somogyi Erzsi ügyével, aki ellen a Nemzeti Szinház igazgatósága feljelentést tett, kedden és szerdán foglalkozott a szinházi bizottság. A Nemzeti Szinház igazgatósága nem szerződésszegés miatt emelt vádat a szinésznő ellen, hanem azért, mert betegszabadsága alatt más szinházban fellépett. Az üggyel először a *Nemzeti Szinház* hármas bizottsága foglalkozott, majd ettől az ötös bizottsághoz került a dolog, amely *Horváth* Jenő elnöklésével egy havi gázsijának elvesztésére itélte *Somogyi* Erzsit.

— **Az olasz-magyar kapcsolatok bibliografiája.** A *Fővárosi Könyvtár* az olasz-magyar barátsági szerződés megkötése alkalmával *Olasz-magyar kapcsolatok* cimmel bibliografiai munkát adott ki azzal a célzattal, hogy a nagyfontosságu külpolitikai esemény alkalmából a főváros müvelt közönsége számára utmutatással szolgáljon. A kiadvány első része az általános müveket közli, a továbbiakban a politikai, történelmi, kulturális és müvészeti és végre az irodalmi kapcsolatokra vonatkozó munkákat sorolja fel, az utolsó részben pedig a fiumei kérdés irodalmát közli. A munkában fölsorolt müvek a Fővárosi Könyvtárnak e kérdésekre vonatkozó anyagát adják. Az olasz és a magyar cimerrel diszitett izléses kiadvány a székesfőváros házinyomdájának technikai felkészültségét dicséri.

— **Nemzetközi tánckongresszus Párisban.** Május 21-én kezdődik Párisban a negyedik nemzetközi tánckongresszus, amelyet a *„L'Union Internacionale des Choreographes"* rendez a táncmesterek világszövetségével karöltve. A kongresszus egyik legérdekesebb eseménye a tánevilágbajnokság. A kongresszus szinhelye a párisi *Apollo*. A tánevilágbajnokságot a francia táncakadémia rendezi ugyanitt. A kongresszus május 29-én ér véget.

— **Toscanini hatvanezer dollárért Amerikába szerződött.** *Newyorkból* jelentik: *Toscanini* szerződést kötött egy newyorki hangversenyügynökséggel, amelynek értelmében *negyven hangversenyre kötelezi magát az Egyesült-Államokban.* A szerződés Toscanini *tiszteletdiját 60.000 dollárban szabja meg.* Ez az összeg a legmagasabb honorárium, amelyet az Egyesült-Államokban valaha is fizettek karmesternek. A newyorki lapok számitása szerint Toscanini a negyven hangverseny *minden percében 25 dollárt keres. (T.)*

— **Szüle Péter az állami nagy aranyérem nyertese.** A Képzőmüvészeti Társaság zsürije tegnap megtartott ülésén egyhanguan ugy döntött, hogy az idén az *állami nagy aranyéremmel* a Mücsarnok Tavaszi tárlatán a Szinyei Társaság termében kiállitott gyüjteménye alapján *Szüle* Péter festőmüvész munkásságát tünteti ki. Szüle Péter egyike a legkiválóbb tehetségü magyar festőmüvészeknek, aki főleg az utóbbi években szinte rohamszerüen tört előre a legkiválóbb élő mesterek sorába. Csaknem valamennyi kiállitás, amelyen szerepelt, ujabb és erősebb oldaláról mutatta be kiváló tehetségét, amelyet a legkülönbözőbb irányu müvészi körök is elismernek. *Szüle* Péter mint a naturalista szolnoki csoport tagja kezdte festői pályáját, müvészete azonban tovább fejlődött s ma főleg szineinek tiszta szépségével, a tónusok finom harmoniáival, a hangulatok költőiségével és a tudás biztosságával tünik ki, amellett egész gazdag témakörével, szin- és formaérzékével jellegzetesen magyar. *Szüle* Péter kitüntetése müvészi körökben általános megelégedést keltett.

— **A Magyar Szinház még egy operettet mutat be.** Pénteken lesz a *Csókról-csókra* ötvenedik előadása a Magyar Szinházban. Ezen az előadáson lép fel ujra *Titkos* Ilona, aki már felépült betegségéből. A Magyar Szinháznak az a terve, hogy ebben a szezonban még bemutatja Alfred *Neumann*-nak, a Kleist-dij-nyertes német szerzőnek nagysikerü darabját, amelyet Martin *Kartheinz* rendezne. Arról is szó van azonban, hogy esetleg még egy operettet mutatnak be a *Csókról-csókra* után. Ez az operett az *Adieu Mimi*, amelynek főszerepét *Biller* Irén játszaná.

— **Ujjáalakult az „Uj Müvészek Egyesülete".** A Képzőmüvészek azon csoportja, mely *„Uj Müvészek Egyesülete"* — *UME* — néven két évvel ezelőtt alakult s az utóbbi időben egy másik müvésztársaságba beolvadva müködött, visszaszerezve önállóságát, most rekonstruálta szervezetét. Az UME minapi közgyülésén megállapitotta jövő programmját, s ez alapon *ujból megkezdi munkásságát, kiállításainak rendezését is.* A közgyülés kimondta, hogy *összel rendezi pesti nagy bemutató kiállitását*, melynek anyaga a kiállitás után külföldi turnéra megy, hogy ott is propagálja a magyar progressziv kulturát.

— **A Magyar Goethe Társaság matinéja.** *Ody* Hans dr. tanár, akit a Magyar Goethe Társaság felolvasásra meghivott, ma este a bécsi hajóval megérkezett Budapestre és április 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor felolvasást tart a Magyar Goethe Társaság matinéján az Uránia Szinházban, Goethe szerelmi életéről. Utána B. *Radó* Lili Schubert- és Liszt-dalokat énekel Goethe szövegeire *Kóla* Margit dr. zongorakiséretével. *Monostory* Margit szinmüvésznő Goethe Korinthusi menyasszonyát fogja szavalni eredetiben. *Szemere* Samu dr. Goethe és Spinoza cimen ad elő, *Vikár* Béla saját és *Kemény* X. Ferenc Goethe-forditásait mutatja be. *Pusztay* Sándor, a m. kir. Operaház tagja Goethe-dalokat énekel. *Weigerth* Aladár zongorakisérete mellett. A matinéra a német irodalom minden barátját meghivja a Magyar Goethe Társaság. Jegyek (80 fillér—2 pengő) az Uránia Szinháznál kaphatók.

HANGVERSENYEK

— **A KANSz Beethoven-hangversenye.** A KANSz szimfónikus zenekara április harmincadikán este fél nyolc órakor a Budai Vigadó nagytermében Beethoven-hangversenyt rendez. A zenekarnak tulajdonképpen ez lesz a bemutatkozó előadása. A zenekar élére *Calligaris* Ferenc zeneszerzőt, a kiváló karnagyot sikerült megnyerni, akinek egyénisége és tudása biztositja a KANSz zenekarának komoly munkáját és sikereit. A bemutatkozó koncerten közreműködik *Pimperl* Paula hangversenyénekesnő és *Thoma* József zongoramüvész, zeneakadémiai tanár is. A hangverseny müsora a következő: 1. Egmont-nyitány. 2. *Beethoven*, értekezés, mondja: *Calligaris* Ferenc. 3. Ah Perfido, ária zenekarkisérettel, énekli *Limperl* Paula hangversenyénekesnő. 4. G-dur zongorahangverseny zenekarkisérettel, előadja *Thoma* József zongoramüvész, zeneakadémiai tanár. 5. Az ötödik szimfónia. Jegyek a KANSz-nál válthatók.

— **Hangverseny.** *M. Havas* Gyöngyi énekmüvésznő ma esti dalelőadásán ismét tanuságot tett komoly müvészi hivatottságáról. Izléssel összeállitott müsorán két XVII. századbeli Antonio *Caldarra* és Alessandro *Scarlatti* olasz árián kivül nagyon szépen érvényesült partózus, kulturált szép organuma *Beethoven, Wolf, Monssorgsky, Kodály, Siklós, Mahler* és *Jemnitz* Sándor müdalaiban is. Őszintén megérdemelt nagy sikere volt. A közreműködő *Gyöngyösy* Judit gordonkamüvésznő a *Hidy* László által készitett és kitünően sikerült hangversenycellon, finom előadással és kidolgozott technikával játszotta: *Breval:* G-dur szonátáját, *Popper D.:* Concert Polonaise-jét és *Goens:* Scerzo-ját. A főiskola nagytermének szépszámu hallgatósága ugy a kiváló énekmüvésznő, mint a nagytehetségü cellistamő produkcióit lelkes, meleg tapsaival hálálta meg. *(S.)*

A SZINHAZAK KÖZLEMÉNYEI

A Soc. Polifonica Romana diszhangversenye az Operában Klebelsberg Kunó grót védnöksége alatt

Hétfőn, április 25-én, este 8 órakor

A római bazilikák és a sixtusi kápolna énekeseiből összeállitott 60 tagu kórusnak hatalmas klasszikus müsora Monsignore *Raffaele Casimiri* vezényletével Páris, London, Róma, Wien, Berlin, Newyork, Chicago operáinak örökké emlékezetes sikere. Jegyek az Operaház pénztáránál és Pfeiffer könyvkereskedésében, Kossuth Lajos-utca 5.

A szinházak heti müsora

Operaház. Csütörtökön: Carmen (D. bérlet 26. szám.) Péntek: Bajazzók; Parasztbecsület (Ifjusági előadás). Szombat: Május királynője; Pierette fátyola; Ámor játékai (A. bérlet 26. sz.) Vasárnap: A cigánybáró (E. bérlet 26. sz.) (7.)

Nemzeti Szinház. Csütörtökön: Te csak pipálj, Ladányi. — Pénteken: A nyul a bokorban (először.) Szombat: A nyul a bokorban. Vasárnap délután: Te csak pipálj, Ladányi. Vasárnap este: A nyul a bokorban. (d. u. 3. — e. 7.)

Kamaraszinház. Csütörtökön: Tanner John házassága. — Pénteken: Igazgyöngy. — Szombat: Elzevir. Vasárnap délután: A diktátor; este: Igazgyöngy. (d. u. fél 4 — e. fél 8).

Vigszinház. Csütörtök és vasárnap délután: A Noszty-fiu esete Tóth Marival. péntek: Nem nősülök. Szombat: Az ezüst kazetta (először). Vasárnap: Az ezüst kazetta. (d. u. 3 — e. fél 8).

Magyar Szinház. Egész héten minden este (pénteken ötvenedszer): Csókról-csókra. Vasárnap délután: Játék a kastélyban. (d. u. 3 — e fél 8).

Király-szinház. Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap délután: A csárdáskirályné; este: Kiki (Käthe Dorsch vendégjátéka.) (d. u. 3. e. fél 8.)

Városi Szinház. Csütörtökön, szombaton és vasárnap: Az erdészleány. — Pénteken: A fecske. Vasárnap délután: Az ember tragédiája). (d. u. 3 — e. fél 8).

Fővárosi Operettszinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Bohózat egy párisi szállodában. (d. u. 4 — e. 9).

Belvárosi Szinház. Egész héten minden este: Az ügyvéd és a férje. Vasárnap délután: Zörög a haraszt. (d. u. fél 4 e. fél 8.)

Andrássy-uti Szinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Magyar Páva; Az utolsó lord; Soha többé; Rajta rajta!; A singapuri keselyü: tréfák; magánszámok. (d. u. fél 4 — e. fél 9.)

Terézköruti Szinpad: Egész héten minden este: Csak finoman; Pipa; A lélekidomár; Abimélek; En garde; Náci bácsi hireket hoz; tréfák, magánszámok. (fél 9).

Royal Orfeum: Világvárosi varieté müsor. Néger arisztokraták. Gautier, a világ legokosabb kutyáival. Ted Kid Lewis, a boxolás ex világbajnoka, aki minden előadásban más-más ellenféllel mérközik. — 2 Reinhardt, Flanagan, a kétagyu ember. Alwin és Kenny. — Browning's. Násztér 10. kis operácska. Solti Hermin. Szokolay Olly. Dénes Oszkár. Előadás kezdete 8 órakor. Minden vasár- és ünnepnap délután fél 4 órai kezdettel előadás mérsékelt helyárakkal.

Hangversenynaptár

Csütörtökön: Mérő Renée dalestje (fél 9. Zeneakadémia.) B. — *Pénteken:* Sliwinski József zongoramüvész Chopin-estje. (½9. Z.) H. — *Szombat:* Kubán—Kozák-énekkar hangversenye. (8. V.) R. — Hir Sári zongoraestje (½9. Z.) F. — *Vasárnap:* Országh Tivadar hegedüestje. Szabó Lujza énekesnő és Szabó Emil zeneszerző közreműködésével. (½6. Z.) K. — Kubán—Kozák-énekkar II. hangversenye. (8. V.) R. — Dohnányi Ernő és Spalding Albert szonátaestje. (½9. Z.) R.

FILMSZINHÁZAK

Ivan Mosjoukine

életének fordulópontja és legnagyobb eseménye, a *Titkok házá*-nak a főszerepe. Az a döntő diadal, amit Mosjoukine grandiózus főszerepében aratott, hozta meg neki „a világ legelső filmszinésze" elnevezést és a Strogoff Mihály cimszerepét. Talán még a *Strogoff* romantikus meséjét is felülmulja a „Titkok házá"-nak regényes, fantasztikus, minden részletében tisztán emberi és megrázó históriája. A mese anyagának változatossága, gazdagsága hozza magával azt, hogy ebben a filmben tudta Mosjoukine részletekben is legjobban kidolgozott, leggazdagabb, legregényesebb alakitását produkálni. A nagy mü két részre oszlik, az első rész cime: „Párbaj a végzettel", második rész „A hazajáró lélek". Mindkét részt egy előadásban mutatja be csütörtöktől kezdve az *UFA* és az *Omnia* rendes helyárak mellett.

Mozgófényképszinházak müsora

CORSO: (Váci-utca 9. szám. Telefon 263—99.) Lily Damita főszereplésével: Nem szabad a szerelemmel játszani! (Filmregény 10 felvonásban.) — Hárman a toronyban. (Francia regény 7 felvonásban. Főszereplők: a Comedie Francaise sztárjai.) — Előadások ugy hétköznap, mint vasár- és ünnepnap 4, háromnegyed 6, fél 8, fél 10 órakor.

CORVIN József-körut és Üllői-ut sarkán. Telefon J. 389—88 és 395—84. sz.) Taxi! (Slágervigjáték 8 felvonásban. Főszereplők: Eduard Ewerett Horton és Marion Nixon.) — Eladó lányok (filmregény a modern életből, 8 felvonásban, főszereplő Charlotte Ander és Verebes Ernő.) Előadások hétköznap negyed 6, fél 8, fél 10. Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8, háromnegyed 10.

ELITE (Ezelőtt Mozgóképotthon Teréz-körut 28. Jegyrendelő telefon: Lipót 982—82.) Rodolpho Valentino felejthetetlen nagy filmje: „Az ifju maharadzsa", Éjféli riport" (Az amerikai Metrogyár vigjáték-attrakciója 8 felvonásban, főszerepben Jonny Haines.) — Hiradók a legfrissebb hazai és külföldi ujságokkal. Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10 órakor. Ünnepnap és vasárnap egynegyed 4, 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10 órakor.

FÉSZEK MOZGÓ: (József-körut 70. Tel. J. 40—60. szám.) Cirkusz Barré (kalandos történet 10 felvonásban, főszereplő Harry Piel.) — Rin-tin-tin (a hómezők hőse.) — Zigotto: A felesleges harmadik (burleszk 3 felvonásban.) Előadások hétköznap fél 6, fél 8, fél 10. Vasár- és ünnepnap 3, háromnegyed 5, fél 8, háromnegyed 10.

FÓRUM FILMSZINHÁZ: (IV., Kossuth Lajos-utca 18. Tel. T. 274—37 és 274—38.) 4-ik hét! A mulató Páris (énekes, táncos revü 6 film és 6 szinpadi részben. A főszerepben Josephine Baker és a Tiller-girlök. A szinpadi részt irta: Mihály István. Rendezte Vágó Géza. A főszerepekben Somogyi Nusi, Ujváry Lajos, Simon Marcsa, Herczegh A. és a 6 Charleston-girl. A táncokat betanitotta Gallai Nándor. Előadások kezdete hétköznap: 5, negyed 8 és fél 10. Vasár- és ünnepnap: 4, 6, 8 és 10 órakor.

KAMARA MOZGÓ: (Telefon: József 440—27.) Taxi. (Slágervigjáték 8 felvonásban, főszereplők: Eduard Everett Horton és Marion Nixon.) — Eladó lányok (filmregény a modern életből 8 felvonásban, főszereplő Charlotte Ander és Verebes Ernő.) Előadások hétköznap fél 5, negyed 7, 8, és 10 órakor. Vasárnap negyed 4, 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10 órakor.

KORONA MOZGÓ: (Attila-körut 15. sz. Bethlen-udvar.) Dagfin (filmregény 10 felvonásban. Joe May rendezés, főszereplő Paul Richter, Paul Wegener és Marcella Albani.) — Esküvő a kocsiban (amerikai burleszk 2 felv.) — Magyar Hiradó. — Előadások 5, 7 és negyed 10 órakor.

Nem szabad a szerelemmel játszani! RADIUS

Szűle Péter

Szépművészet. 1941. 26. l.

A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének a Nemzeti Szalonban rendezett 25. jubiláris kiállítására a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi miniszter által kitűzött 400 pengős díjat Szűle Péter „Falu" c. vízfestményével nyerte el.

Szüle Péter

Szüle Péter egyike a legjobb arcképfestőinknek. Rembrandt stílusához kapcsolódó, konzervativ modorának köszönheti ezt; nem lendítik ki az önmagának megszabott útirányból a haladó irányok, amelyek nem kedveznek a portréfestésnek. A lelkiség kifejezésére, a modell hű ábrázolására törekszik, arcképei a festői értékek mellett is emberien közvetlenek. Barnás, sárgás színskáláját az alakra vetődő fényekkel élénkíti, mely a portréknál az arcot emeli ki a félhomályból, tanulmányaiban pedig a test egyéb részét mintázza. Néha színskálája gazdagabb lesz, különösen a barbizoni festők zöldes-kékes, vagy a XVIII. századi angol portréfestők vöröses értékeivel gyarapodik. A 27-es és a 31-es férfiarckép, a *Cigánykirály* és a *Korsóslány* a legkiválóbb alkotása.

T. É. Az Ernst-Múzeum csoportkiállítása. Budapesti Hírlap 1936. jan. 26.

Vasszög VII.242.

Szüle Péter

Az Est, 1939. ápr. 23

Réti István

Három festő meg egy szobrász kiállítása Ernstnél

Izlésben, stílusban ez a három festő három külön világot jelent, a művészi meggyőződéseknek korszakos távolságait egyetlen emberéletnyi időn belül, itt egymás mellett.

Szüle Péter,

a XIX. század természetszemléletét idézi a plein air előtti időszakból, amikor Közép-Európa művészei lelkesedéssel keresték Rembrandt festői hatásait a műtermek világában. Szülét is a nagy hollandi mester igézete fogta meg s ettől nem is akart szabadulni soha. Természetének megfelelt ez a festői nyelvezet. Tájképeit is hasonlóan mély, bár kevésbé meleg színnemben festi, mint szobaképeit. De nem kell azért azt hinnünk, hogy az egy eszményűség mellett Szüle festészetében fejlődés és változások nincsenek. Már a három kifejezési eszköz, az olajfesték, a vízfesték és a színes kréta is, különböző hangokat üt meg ugyanazon lélek húrozatán. Míg olajfestészetének újabb termékei, sötét szinezetük mellett is, mintha közelebb kerültek volna a pasztel felületi szárazságához, könnyedebb tónusához, mint a régebbi művei. Szüle nagytudású művész, férfias példája a szilárd meggyőződésnek, amely egy életen át kitart kezdeti ideálja mellett.

Szüle Péter

A Magyarország 1930. 4 sz

116 l.

KÉPHAMISÍTÁSI JÁRVÁNY

Alig múlik el nap, hogy a magyar festőművészek egyike vagy másika kétségbeejtő nyilatkozatokat ne tenne a nálunk elharapódzott képhamisításokról. Ez a felháborodás teljesen jogosult. Igaz az, amit egyik legtöbbször becsapott festőnk, Szüle Péter panaszolt el egy ujságírónak, hogy lelketlen ügynökök ládaszám viszik vidékre a hamis képeket s akad olyan vidéki képkiállítás is, melyen még véletlenül sincs egy valódi kép. Minden jobb nevet és márkát hamisítanak. És abban is igaza van Szüle Péternek, hogyha egy Rembrandt nevet hamisítanak rá egy Koplalaghy úrtól származó képre, az kisebb baj, mintha egy ma élő piktor neve kerül rá, mert hiszen Rembrandtnak már nem kell házbért fizetnie. Ez azonban csak egyik oldala az éremnek. Ha igazságosak akarunk lenni, azt is el kell ismerni, hogy vannak művészek, akik az ily tömegáruló műkereskedőknek saját gyorsfestményeiket adják el s csak utóbb vonják kétségbe, hogy a kép tőlük származik. Sőt olyan ismert festőről is hallottunk, aki két-három névtelen, éhes napszámosfestőt tart a műtermében, azokkal másoltatja le valamelyik régibb képét s ezt azután sajátkezűleg szignálja. Kérdés : maga a művész nem rontja-e ily módon a saját márkáját? Másik kérdés : nem volna-e jobb a közönséget arra nevelni, hogy jó képeket vegyen, nem pedig híres márkákat? [illegible]

Szüle Péter

KMTais. 1927/28. téli kiáll.

SZÜLE PÉTER művei:

179. Öreg fejtanulmány.
180. Fürdőző nő.

181. Szterényi Gyula dr. arcképe. Magántulajdon.
182. Műteremben.
183. Szolnoki öregasszony.
184. Gondolkozó leány.
185. Tercsike.

dnay Miklos f. (415.)
inerné Istvánffy Gabriella f. (441.)
yki István sz. (172.) EK.
uscher Juliska f. (468.)
barik Sándor f. (368.)
mek Árpád f. (1, 7, 16, 17.) F., SZF., KE., J., KE.
ttmann Mozart f. (396, 407.)
bovics Márk f. (425.)

ndor Béla f. (533.)
. Sándor József f. (230, 232, 233.) KE., LK., DK.
rdy Brutus f. (234, 235, 237, 238.)
rkány Gyula f. (5, 13, 37. 142.) F., KE., EK.
regély Dezső sz. (193, 194.)
lymássy Konrád f. (507.)
ós Vilmos szamosi sz. (149.) HV., LK.
váry János sz. (173, 185.)
abó Dezső f. (24, 138, 143, 403, 518.)
amossy Imre f. (169, 177)
ántó Gergely sz. (192.)
ántó Lajos f. (134.)
ánthó Mária f. (409, 411.)
ege Sándor sz. (188.)
erencsi Zoltán f. (511.)
ent Istvány Gyula f. (10, 14.) KA., D., SZF., TVPB.
. Szokoll Villibald f. (528.)
ődy Szilárd sz. (181.)
üts Sándor czeczei f. (427, 428.)

y. Takách Béla f. (418, 465, 467.) E.
amássy Miklós f. (534.)
écsy László sz. (176, 198.)

Szüle Péter

Vörösháju nő, olaf.
Cigányleány, olaf.

Nemzeti Szalon

M. Arckejszfestők Társasága
repr. kiáll. kat.
1935. okt. 5–20.

végezte, majd főiskolai stipendiummal külföldön is folytatott tanulmányokat. Ezután Nagykikindán lett segédlelkész, ahonnan előbb Nagybányára, később Beregszászra került. 1916-ban rendes lelkésznek hívták meg Nagylónyára. Három és félévi működés után Beregszász ref. lelkészi állását foglalta el s azóta egyfolytában itt működik. A vezetése alatt álló egyházat egy uj templommal és lelkészlakkal gazdagitotta. Egyházkerületi tanácsbiró és pénztáros. Cikkei és értekezései legnagyobbrészt egyházi folyóiratok hasábjain jelennek meg. „Jézus-történetek" cimü munkája most van sajtó alatt. A helyi társadalmi és kulturális életben vezető szerepet visz.

Szücs Sándor, okl. mérnök, müszaki főtanácsos. Született Miskolcon, 1872-ben. Középiskoláit szülővárosában a ref. főgimnáziumban végezte, majd a kir. József müegyetemen mérnöki tanulmányokat folytatott és 1894-ben mérnöki oklevelet nyert. Hivatali pályáját 1894-ben Budapest székesfővárosi mérnöki hivatalánál kezdte meg, ahol 1897-ig működött, majd Miskolc város városi mérnökké választotta. 1905-ben, hivatalfőnöki minőségben, átvette a városi mérnöki hivatal vezetését. Miskolc város szabályozási, müszaki, beruházási és utépitési programmjában Hodobay polgármesternek munkatársa volt. Számos kiváló müszaki teljesitmény füződik nevéhez. Miskolc város törvényhatósági bizottságának hivatalból tagja és különösen az épitési, közegészségügyi és általában müszaki vonatkozásu városi bizottságokban élénk tevékenységet fejt ki. Hivatali elfoglaltsága mellett széleskörü szakirodalmi tevékenységet fejt ki, különféle szaklapok hasábjain. Miskolc rohamos fejlődésében, amely a várost az ország vidéki városai között az elsők közé emelte, Hodobay polgármester mellett Sz.-nek van a legnagyobb érdeme. Miskolc város társadalmi és kulturális életében élénken részt vesz, a ref. egyházközség presbitere, a Magyar Mérnök és Épitész Egylet volt titkára, ezidőszerint pedig a Miskolci Bükk Egylet elnöke.

Szücs Zoltán dr., ny. kuriai biró. Született Miskolcon, 1856-ban. Középiskoláit szülővárosában végezte és a budapesti tudományegyetem jogi karát látogatta, ahol a jogtudományok doktorává avatták. Az ügyvédi vizsgát Budapesten tette le. Közben az érettségi letétele után leszolgálta önkéntesi évét, majd tartalékos hadnaggyá nevezték ki. Müködését mint ügyvédjelölt kezdte meg, később pedig igazságügyi szolgálatba lépett. 1886-ban a budapesti büntetőtörvényszéken lett aljegyző, ahonnan 1892-ben albirói minőségben Csurgóra helyezték át. Később saját kérelmére mint albiró a miskolci járásbiróságon nyert beosztást. 1898-ban a kalocsai törvényszéknél már mint törvényszéki biró működött. 1913-ban a budapesti kir. itélőtáblára került itélőtáblai minőségben. 1921-ben a kir. Kuriához kuriai birává nevezték ki. 1926-ban nyugalomba vonult.

Szüle Lajos, okl. gazdász, uradalmi főintéző. Született Kiskunhalason, 1893-ban. Középiskoláit szülővárosában, a gazdasági akadémiát Keszthelyen és Kassán végezte. 1914-ben bevonult a m. kir. 2. honvédtüzérezredhez, melynek kötelékében az orosz, a román és az olasz fronton teljesitett szolgálatot. Tartalékos főhadnagyi rangban szerelt le. A Signum Laudis, a Károly-csapatkereszt és a háborus emlékérem tulajdonosa. 1920—1928-ig egy 1500 holdas uradalmat előbb mint segédintéző, majd mint intéző önállóan vezetett. A ló- és sertéstenyésztés terén értékes eredményeket ért el és több elismerő oklevelet kapott. 1930 óta a gróf Benyovszky-féle görcsönyi hatalmas birtok főintézője.

Szüle Péter, festőművész. Cegléden született, 1886-ban. Középiskoláit Ujpesten, a képzőművészeti és iparművészeti főiskolákat Budapesten végezte. Már mint egész kis gyerek Pörge Gergely festőművész vezetésével kezdett a festészettel foglalkozni. A Képzőművészeti Főiskolán Balló, Benczur és Zemplény mesterek tanitványa volt. 1910 óta Budapesten van önálló müterme. Állandó kiállitója a Műcsarnoknak, a Nemz. Szalonnak és az Ernst Muzeumnak. Először rendezett kollektiv kiállitást. Hoszabb tanulmányutat tett Párisban, Rómában, Firenzében és Münchenben. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesitett és vitézségéért számos háborus kitüntetést nyert. Figurális, akt, portré és csendélet festészettel foglalkozik. Különösen mint portréfestő kiváló. Bécsben a Collegium Hungaricum részére Bessenyei Györgyöt és társait festette meg a kultuszminisztérium megbizá-

sából. Nevezetesebb portréi: gróf Szapáry Lajosné, Görgey Arthur, Hegedüs Gyula, Wlassics Gyula, Bálint Lajos, stb. arcképei. A barcelonai 1929. évi nemzetközi kiállításon felesége portréjával elnyerte a nagy díjat, ezenkívül számos hazai és külföldi kiállításon nyert nagy és kis aranyérmeket, nyertese a Szinyei-díjnak is. Képei a Szépművészeti Muzeumban, valamint hazai és külföldi műgyűjtők képtáraiban foglalnak helyet. Tagja a Magyar Képzőművészek Egyesületének, a Magyar Arcképfestők Egyesületének, az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulatnak, a Szinyei Társaságnak és a Fészeknek.

Szüllő Árpád *(borsai)*, a Ganz-Danubius R.-t. ügyv. igazgatója, m. kir. kormányfőtanácsos. A pozsonymegyei Borsán született, 1862-ben. Ősnemesi család sarja. Édesatyja

néhai borsai Szüllő Géza, nagybirtokos és országgyülési képviselő volt. Középiskoláit a budapesti belvárosi reáliskolában, főiskolai tanulmányait Drezdában, a kereskedelmi főiskolán végezte. Pályáját a Magyar Általános Hitelbanknál kezdte, majd Kolozsváron működött különböző ipari vállalatoknál. A kolozsvári műmalom igazgatói székéből került 1898-ban a Ganz-Danubius kötelékébe. 1910-ben a Ganz-Danubius igazgatója s mint ilyen 1911-ben kereskedelmi tanácsos lett. Tanulmányai során beutazta egész Európát. Mint katona a budapesti I. vártüzér zászlóalj tartalékos hadnagya volt. A II. oszt. hadiékítményes polgári kereszt tulajdonosa. Mint közgazdasági szaktekintély, a minisztérium részéről dezignált tagja a biztosítási szaktanácsnak, igazgatósági tagja a Hazai Gépkereskedelmi R.-T. és a Győrfy-Wolf Fémárugyár R.-T.-nak. Az Országos Kaszinó és a Kelenföld-lágymányosi Kath. Kör tagja. A kolozsvári Athletikai Klub uttörő megalapitója volt. A kommunizmus kitörése alatt megmaradt a gyár élén s mint annak egyik felelős vezetője védte a gyár érdekeit.

Szvetics József *(nemesságodi)*, cs. kir. altábornagy. Született 1828 május 29-én, Ujhegyen, Vasmegyében, meghalt 1912-ben. Hosszu szolgálata alatt a cs. kir. 47. gyalogezredben 1859. évi olasz-francia, 1866. évben a Poroszország elleni hadjáratban vett részt és ezek folyamán vitéz és bátor magatartásáért a solferinói csatában mint főhadnagy ezredsegédtiszt, a hadidiszitményes katonai érdemkereszttel, a königgrätzi csatában pedig

mint százados, a legfelsőbb elismerést nyerte el. 1867-ben a cs. kir. 51., majd a 16. gyalogezredhez került. 1869. évben az ujonnan felállitott 76. vasi honvédzászlóaljhoz lett áthelyezve, melyet mint őrnagy, magas szinvonalra emelt. Ezután a budai V. honvédkerületi tiszti tanfolyam vezetője, továbbá dandártanosztály parancsnoki és kerületi segédtiszti minőségben kifejtett eredményes müködéséért, legfelsőbb hatósági részéről, ismételten dicséretet nyert. A honvédelmi minisztériumban kifejtett tevékenységéért ismét a legfelsőbb elismerésben részesült. 1880-tól kezdve a Ludovika Akadémia parancsnoka és ezen minőségében a III. osztályu Vaskorona-renddel lett kitüntetve. 1899-ben vezérlő őrnagy és 1893-tól kezdve, egyszersmind a honvédfőtörvényszék elnöke 1894. évben altábornaggyá lett kinevezve. 1895-ben saját kérelmére nyugalomba vonult és a II. osztályu Vaskorona-renddel lett kitüntetve. Honvédfőtörvényszéki elnöki teendőit azonban továbbra is ellátta és innen csak 1908. évben, saját kérelmére távozott. Több nagy kitüntetésben részesült. Ezek között szerepelt a Lipót-rend is.

Szvetkovits György dr., ny. áll. orvostábornok. Született Oravicabányán, 1859-ben. Középiskoláit Temesváron és Kecskeméten végezte, majd egyetemi orvostanulmányokat folytatott két éven át Budapesten, később pedig Wienben, ahol orvos-tudori oklevelet nyert. Ezután a Wiener Allgemeines Krankenhaus-ban működött. 1889-ben a honvédorvosi tisztikar tényleges állományába lépett, majd a kolozsvári tudományegyetemen Brandt professzor mellett folytatott orvosi gyakorlatot. A gyulai 2. sz. honvédgyalogezrednél kezdte meg katonaorvosi müködését, mint zászlóaljorvos. 1900-ban Trencsénbe helyezték át, ezredorvos főnöki minőségben, majd 1913. évben Budapesten az 1. sz. honvédkerülethez osztották be. Itt érte a háboru kitörése, mikor is a 40. honvédgyaloghadosztállyal a szerb harctérre, majd innen a Kárpátokba, ezután pedig Volhyniába került és résztvett az oroszok elleni harcokban Toporuc-Rarencenél. Ezután Szabadkára vezényelték, ahol tartalékkórház parancsnoki minőségben müködött a háboru végéig. Katonai kitüntetései: a Ferenc József-rend lovagkeresztje, a Signum Laudis a hadiékitménnyel és kardokkal, a Vöröskereszt érme és a német Vöröskereszt, stb. 1919-ben a Károlyi-kormány idején nyugalomba vonult; a forradalmak bukása után pedig 1922-től a budapesti dandárnál teljesitett szolgálatot és 1924-ben véglegesen nyugalomba vonult.

1939 február 28

film színház társaság

Az olasz népnevelésügyi miniszter a magyar Filharmóniai Társaság Barátaihoz

Alfieri olasz népnevelésügyi miniszter abból az alkalomból, hogy az Operaházban ma este *Gui* Vittorio kiváló olasz karmester vezényletével a filharmonikusok olasz hangversenyt tartanak, a Filharmóniai Társaság Barátai Egyesületéhez a következő táviratot intézte:

„Filharmóniai Társaság Barátai Egyesülete, Budapest.

Őszinte örömömet fejezem ki abból az alkalomból, hogy Maestro Gui vezényletével a Filharmóniai Társaság olasz estet rendez, meleg sikert kívánok és remélem, hogy országaink művészi kapcsolatai mindig szorosabbá válnak.

Népnevelésügyi miniszter: Alfieri.“

Vittorio *Gui* már csütörtökön megérkezett Budapestre. Tartózkodásának első napján ismerőseit látogatta meg, az elsők között *Svéd* Sándorékat. *Gui* pénteken sajtófogadáson látja vendégül a budapesti ujságirókkal és ittartózkodása óta többször próbált a Filharmóniai Társaság zenekarával is.

A Vigszinházban szombaton este bemutatásra került uj Harsányi-vigjáték, a „Grófkisasszony“ bemutatóján Harsányi Zsolt, a szerző, a darab két főszereplőjével, Vizváry Mariskával és Tolnay Klárival, a függöny előtt megköszöni a közönség tapsait.

Ma délután sajtóteát adnak, utána próbálnak az olasz müvészek

Az Operaház rendkivüli vendégciklusán holnap a római királyi operaház három nagyhirü müvésze lép fel Budapesten. *Capsir* Mercedes, *Biasimi* Piero, *Lombardi* Enrico látogat el hozzánk és kedden a *Sevillai Borbély*, majd pénteken a *Traviata* főszerepeiben lép fel. Az Operaház mindkét előadást a nagy érdeklődésre való tekintettel a Városi Szinházban rendezi.

Az olasz müvészek már tegnap megérkeztek Budapestre. Közülük a hölgy, *Capsir* Mercedes már régi jó ismerőse Budapestnek és ő magyarázta el a város nevezetességeit *Biasini* Pieronak, az olasz operamüvészet uj nagy baritonjának és *Lombardi* Enriconak, a nemrégiben feltünt tenoristának.

Az olasz vendégek ma délután félhat órakor a Carlton szálló különtermében sajtóteán látják vendégül a budapesti ujságirókat.

Ma délután egyébként is sok dolguk lesz, mert nyomban a sajtóismerkedést követően, hat órakor már próbájuk lesz az Operaházban. *Ferencsik* János, a vendégelőadások karmestere elvonul az olasz vendégekkel és a két előadásban szereplő magyar müvészekkel és müvésznőkkel az Operaház egyik próbatermébe és mialatt a szinházban egy másik olasz müvész, *Gui* Vittorio vezényletével a filharmonikusok hangversenye folyik, az olasz énekmüvészek az egyik elsőemeleti korrepetáló szobában összehangolják szólamaikat a magyarokéval. Amint vége lesz azután a próbának, lesietnek a nézőtérre, hogy ők maguk is résztvegyenek honfitársuk hangversenyén.

Meghosszabbitották a magyar rádió kéziratzárlatát

A budapesti rádió igazgatósága ma ezt a közlést adta ki:

A Rádió október 17-től kezdődőleg az összes szépirodalmi és tudományos, délelőtti és délutáni felolvasásokra, valamint a versekre *meghatározatlan ideig tartó kéziratzárlatot* rendelt el. Nem vonatkozik a rendelkezés azokra a kéziratokra, amelyeket a rádió előzetes felkérésére küldenek be, vagy a szerzők a prózai osztály vezetőjével megbeszéltek. A kéziratzárlat *még tart*. Közöljük mindazokkal a szerzőkkel, akik nem esnek az emlitett két kivételezés alá, hogy kérés nélkül beküldött kéziratukért a Magyar Telfonhirmondó és Rádió Társaság semmiféle felelősséget nem vállal, nem küldi vissza és nem őrzi meg. A zárlati idő végét az igazgatóság a rádióban és a sajtóban több izben közölni fogja.

Ma hallottam

hogy Budapest legelőkelőbb társadalmi köreinek tagjai tömegesen üdvözlik *Pallavicini* György őrgrófot abból az alkalomból, hogy nagyapa lett. Lánya, gróf *Festetics* Miklósné *Pallavicini* Tyra, a legszebb pesti mágnásasszonyok egyike, kisfiunak adott életet a Vöröskereszt-kórház szanatóriumi osztályán. Az anya és a *legifjabb Festetics László gróf* pompásan érzik magukat.

hogy az öreg zsugori talál az utcán egy tizfillérest. Egy koldus véletlenül meglátja, amikor lehajol a pénzért, odaszól: «Nagyságos uram, adja nekem azt a tizfillérest». Mire a zsugori: «Nem adom. Mindenki maga találjon magának.»

hogy a Pódium szezonnyitó müsorának kétszázadik előadása alkalmából rendezett esten ezer jó falatban bővelkedő büffé várta a meghivottakat, akik remek étvággyal láttak hozzá a jófélékhez. A pletyka szerint Márkus Alfréd, a kitünő karmester, aki a legtöbbet fogyasztotta, barátai előtt igy mentette ki magát: „Én már a négyszázadik előadást eszem.“

hogy *Kőváry* György urfi gimnáziumi tanuló, *Kőváry* Gyula fia tizenhetedik születésnapja alkalmából házi szinpadon bemutatta szindarabját, amelynek főszereplője a vendég *Puskás* Tibor volt. A darab előtt az ünnepelt iró bevezető beszédet mondott a nézőtérré átalakitott ebédlő diákközönségének. „Ez a kis darab — szólott a szerző-konferanszié —, mint ahogy manapság kell, *hapy enddel végződik*. A darab végén *a főszereplő diák és a négyes egymásé lesznek.*“

hogy Ania Suli, a magyarszármazásu amerikai énekesnő, aki a Dunacorso-kávéház pódiumán nagy sikerrel mutatkozott be a közönségnek, Pesten még soha nem hallott néger gyermekdalokat is énekel.

hogy az udvariasságáról hires szinész találkozik a nem éppen fiatal társaságbeli uriasszonnyal, aki mindjárt meghivja teára: «Jöjjön el kedves müvészem, sok szép fiatal hölgy lesz ott.» Mire az udvarias müvész: «Ó, asszonyom, én nem a fiatal hölgyek, hanem nagyságos asszony miatt megyek el...»

Március 18 — Makrancos hölgy a Nemzeti Szinházban

A Nemzeti Szinház klasszikus vigjátéksorozatának következő darabja: Shakespeare vigjátéka, «A makrancos hölgy.» A vigjátékot Harsányi Zsolt uj forditásában Tasnády Ilona, Gál Gyula, Kiss Ferenc, Lehotay Árpád, Gózon Gyula és Kürthy György játszszák. Március 18-án lesz a bemutató. A darab játékmestere Both Béla, az uj diszletek tervezője pedig Jaschik Álmosné.

Basilides Mária orgonabemutató hangversenye

A salétromutcai református templomban tegnap az istentisztelet után orgonabemutató ünnepély volt. *Szabó* Imre esperes igehirdetését követően *Basilides* Mária énekelte *Schütz* XL. zsoltárát. Az ájtatos hivek sorában *Basilides* Mária előadómüvészete mély hatást váltott ki.

Egy szerelem a Wright-testvérektől Blérioton át Lindberghig

Egészen uj utakra lép az amerikai filmgyártás azzal a szines filmmel, amelynek ma este lesz a premierje *Budapesten*. A *Paramount* uj filmjének *A repülő ember* a cime és bár érdekes és izgalmas a meséje, tulajdonképpen azért érdemel különösebb figyelmet, mert a szerelmes mese fordulatain és izgalmain keresztül lélegzetelállitó cavalvadeját vonultatja fel a repülésnek.

Két fiuról és egy lányról szól a történet, amely *1903-ban kezdődik*. Akkor, amikor a *Wright-testvérek* először próbálkoznak sikerrel a repüléssel és emelkednek néhány percig néhány métert a föld fölé.

A fiuk egyikéből pilóta lesz, a másikból mérnök és *életüket mindketten a repülésnek szentelik*. Annak a repülésnek, amely előbb lassan, majd mind gyorsabban fejlődik, tökéletesedik és ér egészen fantasztikus magasságokba három évtized alatt. A nézők végigkisérhetik a repülés minden jelentősebb állomásán keresztül a szereplőket, ott csodálkoznak *Blériot* első feltünésén éppen ugy, mint ahogy fogadják a párisi repülőtéren *Lindberghet*, vagy még később Mr. *Hughest*, a világkörüli óceánrepülés rekorderét.

Csak egy *amerikai* filmgyár vállalkozhat olyan feladatra, mint amely *A repülő ember*-ben valósul meg. A film felvételeihez összegyüjtötték és felhasználták a ma már muzeális becsü régi gépeken kivül a világháborubán használatos eroplánokat is s százával vonultatják fel a legujabb tipusu, félelmetesen lenyügöző légi csodákat.

Megnyeri-e Luise Rainer harmadszor is a hollywoodi nagydijat?

Hollywood, február 27.

(*Az Esti Kurir tudósitójától.*) Köztudomásu dolog, hogy hollywoodi szinész, szinésznő vagy rendező számára a legnagyobb kitüntetés a *Motion Picture Academy* nagydija. Ezt minden esztendőben csak *egy szinész vagy szinésznő* kapja s arra alig volt precedens, hogy az elmult év egy-egy nagy alakitásának jutalmazására valaki *másodszor is megkapta volna a nagydijat*.

A nagyon-nagyon kevés kivétel közé tartozik Luise *Rainer*, aki alig néhány évvel czelőtt került át a német filmgyártás sztárjai közül *Hollywoodba* s mindjárt első filmjével. A *nagy Ziegfelddel* meghóditotta az amerikai közönséget. A *Ziegfeld-film* Anna *Held* figurájáért kapta először Luise *Rainer* a *Motion Picture Academy* nagydiját.

Több ujabb kisebb-nagyobb siker után Luise *Rainerrel* a főszerepben filmesitették meg az *Édes anyaföld*-et s a kis kinai asszony alakitásáért Luise *Rainer* másodszor is megkapta a *hollywoodi* nagydijat.

Ez már szinte csodának számitott, volt is nagy suttogás egész *Hollywoodban* az amerikaiak között, akiket egy «külföldi» szinésznő igy lehengerelt.

És ugylátszik az idén elkövetkezik a csodák csodája is, mert Luise *Rainer egyik legnagyobb esélyese az idei nagydijnak «A nagy keringő»-ért.*

Az uj reprezentáns *Luise* Rainer filmjében a *Metro Strauss* Jánosnak, a bécsi keringőkirálynak életét dolgozta fel, természetesen megfelelő zenei alápitéssel. Hatalmas zenekarok egész serege játszik a filmen, amelyben Luise *Rainer* Johann *Strauss* feleségét játssza — igen erős drámai szerep ez. Partnere és «ellenlábasa», a fekete szépséget reprezentáló Luise *Rainer* mellett *Hollywood* uj énekes sztárja, a szőke Milica *Korjus*, a férfi pedig — Johann *Strauss* szerepében — Fernand *Gravey*.

Szüle Péter — Szüle Mihályról

A Royal Szinház nagysikerü darabjának, az *Egy bolond százat csinál* cimü operett tegnap esti előadásán kedves vendég jelent meg: *Szüle* Péter, a kiváló festőmüvész. Az operett librettójának szerzője, *Szüle* Mihály ugyanis — öccse *Szüle* Péternek és a kiváló festő eljött megtekinteni öccse sikeres müvét.

Az egyik szünetben beszéltünk *Szüle* Péterrel; megkérdeztük, tetszik-e neki öccse munkája. Ezt mondta:

— Nem ért váratlanul öcsém kirobbanó sikere. Mindig sejtettem, hogy fog csinálni valamit, csak azt nem tudtam, hogy *a müvészet melyik ágán*. Először festőnek készült, aztán operaénekes lehetett volna, majd operettbonviván volt, azután *amerikai szinigazgató* és itthon is kétszer próbált szinházat alapitani. Amikor ez nem sikerült, a vidéki szinigazgatók darabirója lett. Egymásután irta darabjait. Ezek között szerepel a vidéki szinházak legnagyobb kasszsikere, a *Huszárszerelem. Hatszázszor ment különböző városokban. Ekkor* már gyakran mondogatta, hogy megmarad az irás mellett. Tudtam, hogy valami különlegeset fog csinálni és nem csalódtam. Szivből örülök a sikerének.

Az ESTI KURIR hirdetéseinek csak ára kicsi, eredménye nagy!

A Pódium aranyplakátot adott ki

A Pódium, Békeffi László remek kis kabaréja, az «Elő az okmányokkal» cimü szezonnyitó müsorának kétszázadik előadása után uj plakátokat jelentet meg Budapest utcáinak hirdetőoszlopain. Az aranyszinü plakátokat, amelyeket ma ragasztottak ki, közlik a közönséggel, hogy az «Elő az okmányokal» kétszázötvenedik előadása felé közeledik.

Bemutatták az uj Harmath-operettet

Az Erzsébetvárosi Társaskör disztermében szombaton este zsufolt nézőtér előtt bemutatták *Harmath* Imre és *Feleki* László *Mindenki nyert, nincs tovább!* cimü operettjét. Az érdekes kisérlet, amely szinház helyett egy kaszinóba hozta a darab bemutatóját, lelkes sikert aratott. A szép *Szokolay* Olly ezuttal is pompás volt; táncolt, énekelt és a közönség hangos tapsaira gyakran ismételt. Bonvivánpartnere *Sarlay* Imre, mint énekesszinész először állott szinpadon, bemutatkozása sikerrel járt. Az érdekes meséjü operettben a táncos-komikus, *Sziklay* József is a primadonna partnere volt. Őt is melegen fogadta a közönség. Értesülésünk szerint az előadást megismétlik.

Innitzer pásztorlevele

London, február 27.

(Daily Telegraph and Morning Post.) **A Daily Telegraph bécsi tudósítója szerint Innitzer biboros, bécsi hercegérsek Rómába való elutazása előtt pásztorlevelet bocsátott ki, amelyet tegnap olvastak fel Ausztria valamennyi templomában. Ebben a biboros rámutat arra, hogy a keresztény hit megtagadása a legsulyosabb bünök egyike és hogy az a gyermek, aki nem részesül vallásos nevelésben, akit a politika elzár a vallásos oktatástól, sulyos lelki károkat szenved és a legnagyobb erkölcsi veszélynek van kitéve. Ezzel kapcsolatban megemliti a Daily Telegraph, hogy vasárnap történt meg először Ausztriában, hogy a keresztség szentsége helyett a bécsi helyettes polgármester 12 osztrák roham-osztagos gyermekének minden egyházi segédlet nélkül adott nevet.**

SZOMBATTÓL HÉTFŐIG

Jaross a «Nemzeti Kaszinó lelkiségéről». Jaross Andor miniszter és Rátz Jenő ny. honvédelmi miniszter vasárnap a Felvidéki Magyar Párt rozsnyói nagygyülésen vett részt. — Amikor a közelmultban az Alföldre és a Dunántulra látogattam el — mondotta Jaross, — egyes felvidékiekben talán felmerült a kérdés, hogy nem önmagamnak csinálok-e propagandát? A látszat ez lehetett, de ez a látszat csal. Azért mentem a Nagyalföld és Dunántul városaiba, hogy kezet fogjak az ottani magyar néptömegekkel, mert nem elégedtem meg azzal, hogy a különféle magas budapesti hivatalos poziciók betöltőin keresztül ismerjem meg a magyar élet képét. *Egy nemzet nem háromezer vagy ötezer embernek a lelkisége* — folytatta Jaross, — *nem a Nemzeti Kaszinónak a lelkisége s nem néhány nagyon tudós, nagyon magasan álló urnak a saját életformáján keresztül megnyilvánult életszemlélete.* A felvidéki miniszer ezután megállapitotta, hogy a közhivatali állások betöltése tekintetében még sok jogos panasz van. Sok olyan ember huzódik meg egyes ágakban, akiknek nem volna ott a helye. Kijelentette, hogy a Felvidékben jelenleg állásban lévők valamennyien csak ideiglenesen vannak állásban és megindul az igazoló eljárás. A magánvállalatoknál is sok kivánnivaló van még — folytatta *Jaross*, — ne mondják, hogy nekik nem fontos a politika, hogy valaki a *Magyar Párt* tagja volt-e a cseh megszállás alatt s hogy más is lehet tisztességes magyar ember. A magyar kormány elvárja a magánvállalatoktól is, hogy elsősorban azoknak juttasson kenyeret, akik nehéz körülmények között bebizonyitották, hogy magyarok tudnak és akarnak maradni.

*

Az asztalosmesterek nagygyülése. A *Budapesti Asztalosok Ipartestülete Nagy* Antal felsőházi tag elnöklésével közgyülést tartott. A viharos ülésen az asztalosmesterek bejelentették, hogy harcot indítanak *a hatósági üzemek és a kontár elemek káros és törvényellenes munkálkodása ellen.* Az épitkezések megszüntek, ugyszólván alig akad munka a városban épitkezéseknél. *Nagy* Antal, *Füredy* Lajos, *Kiss* József, *Tóth* József, *Mocsay* József, *Roth* József és *mások* rámutattak a nagy munkanélküliségre és sürgős orvoslást követeltek.

*

Megalakult a Törzsökös Magyar Munkásmozgalom Vasárnap délelőtt gyülést tartottak a törzsökös magyar munkások. *Mihályi* Ernő munkás felszólalása után vitéz *Makay* Miklós ismertette a *Törzsökös Magyarok Mozgalmának* céljait, rámutatott a világnézeti harcokra, hogy vannak boldog országok, ahol senki nem akarja kivenni részét az ugynevezett «világnézeti cirkuszokból». Hogy melyik világnézet győzi le a másikat, az a nagy államok ügye — mondotta *Makay*, majd megállapitotta, hogy a magyar kormányváltozással enyhült a diktatura és a néképviselet megszüntetésének veszélye. Rávilágitott arra, hogy a végrehajtó hatalom nagy befolyást gyakorol a népképviseletre és mint a közelmult példái bizonyitják, hatalmába keritheti a sajtót is. Tiltakozott az ellen, hogy munkásvédelem ürügye alatt hivatalnoki állásokba helyezték el a sváb középosztály fiait.

*

Somogy megye alispánja a kereskedők megkülönböztetése ellen. *Kaposvárott* a *Bulcsu Vezér Bajtársi Egyesület* engedélyt kért az alispántól, hogy névjegyzékben és röpirat formájában terjessze a keresztény kereskedők névsorát. Az alispán a kérelmet *elutasitotta*, ami ellen a bajtársi egyesület a belügyminiszterhez fellebbezett.

*

Meghalt id. Dajkovich István ügyvéd. Vasárnap reggel a *Modern-kávéházban* szivszélhüdésben meghalt id. *Dajkovich* István ismert és köztiszteletben álló budapesti ügyvéd. Az ügyvédmozgalmakban is tevékeny szerepet játszó öreg urat három fia gyászolja: dr. ifj. *Dajkovich* István ügyvéd, dr. *Dajkovich* Ferenc, *Gaál* Franciska férje, aki jelenleg *Hollywoodban* él és dr. *Dajkovich* Sándor.

*

Peyer Károly a csodálatos forradalomról.» *Peyer* Károly szociáldemokrata képviselő vasárnap beszámoló beszédet mondott a váciuti Népmozgóban. *«A csodálatos forradalom — mondotta* — felszántotta ugyan a magyar életet, de nem termékenyült meg, hanem a demagógia, amely anyagi eszközeit külföldről és a szennyet belföldről szerezte. A kormány a nyilas társasággal akarta felvenni a konkurrenciát. A gyülölet politikáját hirdetik olyan politikusok, akik nem is voltak még magyar állampolgárok, amikor a Házban először jelentkeztek. A kis *«vidéki fiskálisról»* beszélt, akihez ha hozzáadták volna a zsidólányt feleségül, akkor a kis fiskálissal is baj történt volna, épp ugy, mint a lemondott miniszterelnökkel. *Peyer* ezután az iparfejlesztést sürgette. Tiltakozott az ellen, hogy a cseh *Bata*-gyárat behozták *Magyarországba* s az igazgatóságba a felvidéki miniszter ur volt titkárát ültették be. Nevetségessé válunk a világ előtt, — folytatta *Peyer* — ha a miniszterelnöknek azért kell lemondani, mert zsidó volt valamelyik öse. Más okok azok, amelyek miatt le kellett mondania, csak ezeket nem lehet a nyilvánosság előtt elmondani.»

*

Letiltották a IX. ker. Frontharcos Szövetség vacsoráját. *A Frontharcos Szövetség IX. kerületi főcsoportja*, mint ismeretes, éles ellenzéki álláspontot foglalt el a szövetség vezetőségével szemben, amiért dr. *Szelnár* Aladárt, a főcsoport elnökét fel is függesztették működésétől. Szombaton vacsorára akartak összeülni a IX. kerületi főcsoport tagjai, azonban a szövetség elnökségétől expresslevél érkezett, amely *megtiltja a bajtársi vacsora megtartását.*

— Az Országos Mezőgazdasági Kiállitás kutyabemutatója. A március 22-én megnyiló mezőgazdasági kiállitás kutyacsoportjában az összes számottevő országos és az egyes különleges kutyafajtákkal foglalkozó tenyésztő egyesületek nagyszámu kutyacsoporttal vesznek részt. A kiállitás rendezősége a tribün előtti felhajtó pályán nagyszabásu kutyabemutatót is tervez, amelynek keretében kiváló rendőrkutyák mutatják be gyakorlataikat.

— Épitőművészeti dijak. A Magyar Képzőművészek Egyesülete épitőművészi kitüntetéseinek odaitéléséről meghozta döntését. Az aranyérmet: *Münnich* Aladárnak, kitüntető elismerését: *Gregersen* Hugónak, *Neuschloss Knüsli* Kornél, érmét: *Kende* Ferencnek adományozta, épitőművészi munkásságáért.

Nagyjelentőségü kinevezések és áthelyezések a rendőrségen

Kálnay Gyula főkapitányhelyettes lett a politikai osztály vezetője

Eliássy Sándor dr. rendőrfőkapitány vasárnapi napiparancsában közli azokat a nagyjelentőségü rendőrtiszti áthelyezéseket, melyek már régóta esedékesek voltak a főkapitányságon. Tudniillik különböző nyugdijaztatások után a fontosabb rendőrtiszti poziciókat minden esztendőben arra érdemes uj vezetőkkel töltik be. Igy történt, hogy a főkapitány most nevezte ki a politikai osztály uj vezetőjét és más, nagyon fontos rendőri poziciókba kipróbált rendőrtiszteket helyezett át.

A napiparancs

A főkapitány napiparancsa igy szól: «Dr. *Kálnay* Gyula főkapitányhelyettest *az V. kerületi kapitányság vezetésétől felmentem és*

az államrendészeti, utlevélosztály és a politikai rendészeti osztály tagozata vezetésével megbizom.

A politikai rendészeti osztály eddigi vezetőjét, dr. *Bártfay* Ernő főtanácsost, a politikai osztály vezetése alól felmentem és a *VI.—XIII. kerületi rendőrkapitánysághoz áthelyezem és annak vezetésével megbizom.* Dr. *Rajczy* Géza főkapitányhelyettes, a rendőrség fegyelmi osztályának eddigi vezetőjét *a közigazgatási osztályhoz* áthelyezem és annak vezetésével megbizom. Dr. *Bede* József főtanácsost a III. kerületi rendőrkapitányság vezetésétől felmentem és az *ügyészi megbizottak központi csoportjának vezetésével* megbizom. Dr. *Mikla* Sándor főtanácsost az erkölcsrendészeti osztály vezetése alól felmentem és a III. kerületi kapitányság vezetésével megbizom. Dr. *Heggi* Sándor főtanácsost *a bünügyi osztálytól az erkölcsrendészeti osztályhoz* áthelyezem és annak vezetésével megbizom.

Szőnyi Károly főtanácsost a IX. kerületi kapitányság vezetésétől felmentem és a *II. kerületi rendőrkapitányság vezetésével* bizom meg. Dr. *Somoggi* Gyula főtanácsost a VI—XIII. kerületi kapitányság vezetésétől felmentem és a *IX. kerületi kapitányság vezetésével* megbizom.

Dr. Bartoffy János főkapitányhelyettest a Pestszenterzsébeti kerületi kapitányság vezetésétől felmentem és vezetői megbizással az V. kerületi kapitánysághoz áthelyezem.

Ozory István főtanácsost a pestszentérzsébeti rendőrkapitányság vezetésével megbizom.

A bünügyi osztály vezetésével Barna Péter rendőrfőtanácsost, helyettesitésével pedig dr. Bozzay Gyula rendőrfőtanácsost bizom meg. Dr. *Csatószegi* Viktor rendőrtanácsost az intellektuális főcsoport vezetésével bizom meg. Dr. *Benárd* Vilmos rendőrfőtanácsost a III. kerületi kapitányságról ügyészi megbizottá a közlekedés rendészeti központi rendőri büntetőbirósághoz vezénylem. Dr. *Pataky* Oszkár főtanácsost a II. kerületi kapitányságtól a VIII. kerületi kapitánysághoz vezető helyettesi minőségben, dr. *Andor* Elek tanácsost a III. kerületi kapitánysághoz áthelyezem és a vezető helyettesitésével megbizom.»

Végül dr. *Kubinyi* Géza főtanácsost a VIII. kerületi kapitányság helyettes vezetőjét *betegségére való tekintettel felgyógyulásáig állásától felmentették.* Felgyógyulása után fogják uj beosztását kijelölni. Dr. *Csathó* István rendőrtanácsost a VI. kerületi kapitányságtól a II. kerületi kapitányságra helyezték ki.

Az uj vezetők

E rendőrtiszti uj kinevezések, illetve áthelyezések személyei közül meg kell emlékeznünk elsősorban dr. *Kálnay* Gyula főkapitányhelyettesről, aki tulajdonképpen

dr. Hetényi Imre főkapitányhelyettes pozicióját vette most át.

Természetesen a rendőrség politikai osztályának *egyéb vezetőiben személyi változás nem történt.* Dr. *Kálnay* Gyula főkapitányhelyettes egyik legmegbecsültebb és legképzettebb tagja a főkapitányságnak. Egész életét, kora ifjuságától kezdve közpályán töltötte. Előbb a vármegyénél, majd a belügyminisztériumban működött, s több évig volt főispáni titkár is *Szatmármegyében.* Rendőri minőségben előbb *Debrecenben, Pécsett* és *Nagykanizsán* dolgozott.

Hosszu ideig volt a nagykanizsai rendőrség vezetője,

itt tünt ki szervezőképességével, szociális intézkedéseivel s egész sereg szociális intézmény megalapitásával. A kiváló minősitésü rendőrfőtisztet *1930-ban helyezték Budapestre,* működött a VI., III. és V. kerületi rendőrkapitányságokon. Mostanáig *az V. kerületi rendőrkapitányság vezetője volt,* ahol működésével feljebbvalóinak olyan mértékben szerezte meg megbecsülését, hogy munkásságáért *három izben dicséről elismerést kapott.*

Nemcsak emberséges szivéről ismeretes *Kálnay* Gyula rendőrfőkapitányhelyettes, hanem arról is, hogy mint egyházának hü fia jelentős szerepet játszik a hitbuzgalmi téren is és ezért a budapesti rendőrség tisztikara és őrszemélyzete vallás-erkölcsi oktatásának állandó vezetője. Uj beosztása, amely különleges elismerést és rangot jelent, ugy rendőri, mint társadalmi körökben nagy megelégedést és örömet kellett.

Dr. Kálnay Gyula főkapitányhelyettes, a főkapitányság politikai osztályának uj vezetője.

Egy gyermektragédia a biróság előtt

Gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádoltan állott ma a büntetőtörvényszék Héthelyi-tanácsa előtt *Siklósi* Nándor MÁV-lakatos és felesége. A vád szerint gondatlanságuk következtében meghalt kétéves kisleányuk. Tavaly ősszel történt, hogy *Siklósi* feleségével együtt sétára indult hazulról. Mielőtt elmentek, lefektették három gyermeküket. Amikor hazatértek, megdöbbenve látták, hogy a kétéves *Piroska* a gyermekágy rácsa között ki akart mászni, de

feje a rács közé szorult s mire kiszabaditották a rácsozatból, a a kislány már halott volt.

Ezért indult meg az eljárás a szülők ellen.

Elsőnek Siklósi Nándort hallgatta ki a biróság. Ő igy védekezett:

— Feleségem hosszabb időn keresztül betegeskedett. Azon a napon gyógyult fel, amikor sétára indultunk. Nagyon gyenge volt, egyedül nem engedhettem el. Ebben az időben vettünk uj gyerekágyat, nyugodtan távoztunk el hazulról, nem hittük, hogy ilyen tragédia vár ránk, amikor hazatérünk.

Siklósiné ugyanigy adta elő a történteket.

A bizonyitási eljárás lefolytatása után a törvényszék

Siklósit és feleségét fejenként 100 pengő pénzbüntetésre itélte,

de a büntetés végrehajtását felfüggesztette.

Az itélet megokolása szerint *nem nyert bizonyitást a szülők rosszhiszeműsége* és gyermekük elvesztésével egyébként is megbünhődtek már. Az itélet nyomban *jogerőre* emelkedett.

Sport

A keddi ügetőversenyek

A holnapi ügetőversenyekre a következőket jelöljük:

I. Ezres—Dorette Foote.
II. Agyafurt—Zivatar D.
III. Levente—Tempó D.
IV. Déese—Danilo.
V. Ják—Utóda.
VI. Detto—Divat.
VII. Rejtély—Balbo.
VIII. Ocean—Etes.

SZEGÉNY GAZDAGOK
MÁLY, URAY, SZELECZKY ZITA
MÁTÓL PALACE

ÖREGEK
ÉS KRÓNIKUS BETEGEK
OTTHONA
havi 150 pengőért ad teljes szanatóriumi ellátást (ápolás, diéták stb.)
Otthon gyógyintézet Gizella-ut 36 Tel.: 296-726

Szüle Péter

(1)

- Lippich Gusztáv új főispán 1899. jún-ban ígéretet tesz a közművelődés és közízlés terjesztésére.
- a „Műcsarnok" lap műtermek építését kéri
- Bihari Sándor, Boruth Andor, Fényes Adolf, Hegedüs László, Kernstok Károly, Katona Nándor, Mednyánszky László, Mihalik Dániel, Pongrác Károly, Vaszary János névében Olgyay Ferenc Memorandumot nyújt át Wassics Gyula miniszternek - művésztelep létesítését kérik
- lekötelezik magukat évente egy szolnoki kiállítás rendezésére
- 1901 ápr. 28-án megalakul a Szolnoki Művészeti Egyesület - első feladata - műterem építése
- 1902 jún. 29-én átadják a műtermet Bihari Sándor, Fényes Adolf, Hegedüs László, Mihalik Dániel, Olgyay Ferenc, Pongrác Károly, Szlányi Lajos, Zombory Lajos honfoglaló művészeknek
- Szolnok jó témát nyújtott a festészethez, ott festettek korábban német és osztrák festők is
- magyar művészek közül ott festett: Sterió Károly, Böhm Pál, Aggházi Gyula, Deák Ebner Lajos
- Bihari Sándor a telep alapítótagja és művésze haláláig.
- Fényes Adolf az első korszakban a „Szegény emberek" sorozatát készíti el.
- Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc, Mihalik Dániel a Szolnoki táj rajongói, Zombory Lajos főleg állatfestőként ismert, Szüle Péter alakos kompozíciókat és portréhat fest, Zádor István rézkarcokkal foglalkozik.
- gyakran megfordul Szolnokon Koszta József is aki Nagybányáról telepszik ide majd Szentesre.
- Barta Ernő, Zádor István, Pólya Tibor és Iván plakátokkal segítik a Tanácshonmányt
- 1919 ben visszahívják a művészeket a telepre ahova hórházat rendeztek be.
- a két világháború között jelentős szerepet vállal a két Pólya testvér
- Aba-Novák Vilmos művészetét jelentős évek kapcsolják Szolnokhoz
- az újonnan érkezettek az első időszakban Fényes Adolf és Szlányi Lajos irányítja majd a 40-es években Gallé Tibor
- Ehhez az időszakhoz tartozik még Udvary Dezső, Kléh János

(1) Vidovszky Béla, Jávor Pál tevékenysége
- az alkotók többsége csak nyáron van a telepen - közös tárlatokat rendeznek
- 1926-óta tagja a telepnek Chiovini Ferenc a 30-as évek végétől Pátzay Pál, Mattioni Eszter, Basilides Barna, Bernath Aurél, Gáborjáni Szabó Kálmán, Borbereki Kovács Zoltán.
- 1943-ban Kerényi Jenőt vendégtaggá fogadják.
- a háború után kimarad a telepről Fényes Adolf, Áldor László, Révész Péter Pál, Forstner Dénes.
- megrongálódtak a műtermek
- 1948 után kezdenek visszaköltözni a műtermekbe: Chiovini F, Benedek Jenő, Bólos Sándor, Patay Mihály
- 1953-58 között itt fest P. Bak János és a telepen kívül dolgozik Baranyó Sándor
- Antal Ilona 1965-ig, Palicz József, Gácsi Mihály 1974-ig Mészáros Lajos 1971-ig marad a telepen
- Mai Szolnokon elő művészek: Chiovini Ferenc Baranyó Sándor, Berényi Ferenc, Meggyes László Bokros László, Fazekas Magdolna festők, Szabó László, Nagy István, Simon Ferenc szobrászok Bokros Júlia keramikus
- a művésztelep nem közös vonások kialakítására törekedett de otthont adott a művészeknek.

Egri Mária: Művésztelep Szolnokon

Múz. Magazin 1977/2 3-4 old.

Szüle Péter.

Szüle Péter

SZÜLE PÉTER: ANNUS. Olajfestmény.

Kunstwollen teóriájával. Szerinte a primitív, így elsősorban a hanyatlónak mondott kései római, vagy a középkori művészet emlékeinek esetlensége, kezdetlegessége nem az akkori művészek kisebb tudásában leli magyarázatát, hanem ezeknek a korszakoknak tőlünk eltérő művészi vágyaiban. E századokban más szempontok vezérelték a művészeket, más feltételeket kellett kielégítenie az alkotásoknak. Nem a természet szemlélete alapján állottak, mint az újkor századaiban, hanem a természettől való elvonatkozásban látták művészi ideáljukat. Ezzel természetesen együtt járt a régebbi, szükségtelenné és időszerűtlenné vált művészi képességek visszafejlődése, elcsökevényesedése. Szóval nem a tudásban való visszafejlődés okozta a művészet ekkori úgynevezett elbarbárosodását, hanem — fordítva — a megváltozott eszmény, az új *Kunstwollen* volt oka az új, barbárabb stílusnak és az illúzióra törekvő ábrázolókészség megfogyatkozásának.

Rieglnek ez a *Kunstwollen* teóriája teljesen meghódította az egész művészettörténeti és művészettudományi irodalmat, sőt a modern művészek műtermébe is beszivárgott. E felfogás elfogadásával egyszerre megszünt a kései római és a primitív középkori művészet hamupipőke-szerepe. Riegl tulajdonképen csak az akkori idők sajátos művészi törekvéseiből akarta megértetni e kor művészetét, szóval csak ténymagyarázatot adott, de felfogása a művészettörténeti szempontok tisztázatlansága folytán normatív természetűvé, vagyis értékeléssé vált. Mihelyt ugyanis a késői római stílus primitívségét nem a tudásban való visszafejlődéssel, hanem új, pozitív stílusakarással magyarázták, egyszerre értékesebbé lettek e kor művészi alkotásai, egyszerre elvesztették ezek primitív jellegüket.

Dvořák művészettörténeti koncepciója — *Kunstgeschichte als Geistesgeschichte* — ehhez a Riegl-féle teóriához kapcsolódik, ennek elmélyítése, szélesebb alapokra való fektetése. Dvořák nem áll meg a *Kunstwollen* formális magyarázatainál, hanem a *Kunstwollen* változásait, az egyes korok eltérő művészetét az akkori időket uraló szellemi áramlatokból magyarázza. Azonban ő sem gondol arra, hogy módszerének következményeit normatív szempontokból tisztázza. Azzal, hogy a régi, tőlünk eltérő szellemi világban, érzésekben élő korok, irányok művészetébe mélyebben behatol és hogy azt a saját lelki feltételeiből akarja megértetni, az egyes kor-

Magyar Művészet
1926.

szakok összehasonlításán alapuló értékelés kérdése még jobban háttérbe szorul. Igaz, hogy — mint a könyv címe is jelzi — tulajdonképen csak szellemi oknyomozó történetet akar adni, mégis nélkülözzük az egyes korszakoknak a mi esztétikai látószögünkből való értékelését. Nemcsak az fontos, hogy a műalkotásoknak, művészi étappeoknak saját korukban való jelentőségét tudjuk, hanem azt is ismernünk kell, hogy ezek a műalkotások, stílusetappeok számunkra mennyire értékesek. Végtére is a műalkotások létező valóságok, melyeknek velünk szemben esztétikai hatóerejük van és amelyeket éppen ebből a szempontból értékelünk elsősorban. A tudományos kutatásoknak, midőn az alkotásokat saját koruk szelleméből akarják megmagyarázni, csak az lehet céljuk, hogy ezt az értékelést helyesbitsék. Semmiképpen sem szabad a tudományos történelmi szempontoknak olyan nagy befolyást engedni, hogy az egyes korszakok összehasonlításán alapuló értékelést elhomályosítsa és a fejlődés, illetőleg visszafejlődés kérdését a művészettörténelemben eltüntesse. Pedig erre a felfogásra Riegl és Dvořák szempontjai miatt nagy a hajlandóság. Mindenütt tapasztalhatjuk, hogy ezen felfogás elterjedése folytán — különösen a művészettörténeti írók berkeiben — az a nézet kezdett lábra kapni, hogy az eddig primitívnek, vagy hanyatlónak mondott korok művészete csak a mi időhöz kötött esztétikai látószögünkből tekintve értéktelenebb a többi korok művészeténél. Abban ugyan igazuk van, hogy minden korszak különbözően ítélkezih az elmult idők művészete fölött, másfelől az is igaz, hogy minden korszak, vagy nép művészetének azért van sajátos stílusa, mert az illető kor, vagy nép ilyet kívánt és hogy így minden kor művészetét saját magából kell megértenünk, de ez még nem jelentheti azt, hogy ennek a művészetnek egyenrangúnak kell lenni más korok vagy népek művészetével. Hiszen ekkor a barbár népek vad bálványfaragványait is a Sixtus-Madonna mellé kellene állítani, mert ezek épp oly tökéletesen elégítik ki a barbárok esztétikai szüségleteit, mint a renaissance embert Ráffáel remeke. És, hogy ez a példánk nem egy lehetetlenségig vitt következtetés, azt jól bizonyítja a barbár népek művészetének mostani divatja. Nemcsak a modern neoprimitív vágyaknak tudhatjuk be ezt, hanem részben a megértésre törekvő, de a korok értékkülönbségeit elmosó művészettörténeti felfogás uralmának.

Tény az, hogy nem egyenlő, hanem eltérő, sokszor ellentétes tulajdonságok állanak szemben egymással a korszakok, népek művészetének értékbeli összehasonlításánál, azonban mindegyiket közös nevezőre hozhatjuk, ha azt nézzük, hogy az egyes stílusok minő sajátos értékekben nyilvánultak. Először is azt kell néznünk, hogy a korszellem az illető korszakban mennyire kedvező a művészetre nézve. Nem minden kor szellemisége ítéli meg egyformán a művészetet. Nem is említve azt, hogy egyes korok, különösen vallások tiltják, vagy időlegesen tiltották a képzőművészi ábrázolást, maga az uralkodó világnézet egyes korszakokban, népeknél előnytelen lehet a művészetre nézve. Bár Dvořák is állandóan hangsúlyozza azt, hogy az egyes korszakok különbözőképpen állottak a művészettel szemben, mégsem vonja le ebből a művészetre vonatkozó értékbeli következményeket. Egyfelől gyönyörűen jellemzi könyvének az ó-keresztény és a középkori művészetről írott tanulmányaiban, hogy a Krisztus születése után való századokban a teljes lelki elmélyülés, a túlvilági vonatkozások kizárólagos kiemelése mennyire átalakította, természettől elvonatkoztatta, jelképszerűvé tette az ábrázolást, másfelől azonban nem állapítja meg, hogy ez a korszellem a művészet formális elemeinek lebecsülésével mennyire visszafejlesztette a művészet sajátos értékeit. A korszellem miatt nemcsak az illuzionista ábrázolás értékei mentek ekkor fokozatosan veszendőbe anélkül, hogy helyükbe azonnal más értékek léptek volna, hanem a kép és a szobor, mint ábrázolás is elvesztette önmagában való értékeit és csak mint a túlvilágra való utalásnak volt jelentősége. Igaz, hogy az ábrázolások mögött most mélyebb szellemiség lakozott, mint az antik művészetek remekei mögött, ezzel szemben azonban az ábrázolás formális értékei elsatnyultak. Ezek a szellemi értékek befolyásolják Dvořákot, midőn az ó-keresztény és a korai középkor művészetét magyarázza és ezért nem állapítja meg ennek a kornak művészeti alsóbbrendűségét, kisebb értékét. A gondolatot némileg összetéveszti, a gondolatot jelző kifejezéssel. Természetesen az ó-keresztény kor szobrászatának, még inkább festészetének is vannak különös értékei, sőt ezek szükségszerűen váltották fel az előbbi korok értékeit, azonban ezek nagy fejlődéstörténeti jelentőségük dacára sem versenyezhetnek az antik aranykor művészi értékeivel. A régi eredmények felbomlása az ábrázoló művészetek terén nem is járhatott azonnal új, az előbbiektől eltérő értékek termelésével. Ezek is fokozatosan fejlődhettek ki azzal kapcsolatban, hogy a nagy világerjedésből, problémakeveredésből fokozatosan kikristályosodott a keresztény szellem, mely utóbb ismét elismerte a kép és a szobor önmagában rejlő értékét. Nem az illuzionista természetábrázolásra célzunk itten, mely ugyan a középkorban is itt-ott többékevésbbé már felütötte fejét, hanem az érett román és gót képzőművészeti alkotásoknak az antik szépségeszménytől annyira távoleső, mégis felséges és velük egyenértékű stílusára. Ez a korszak épp úgy művészeti beteljesedés volt, mint az antik művészet legnevezetesebb

SZÜLE PÉTER: F. L. ARCKÉPE

Képzőmű. Társ, 1930. tav.
kiáll

Szüle Péter

Herczeg Ferenc Édesanyjának legújabb arcképe. Szüle Péter műve

December 13

— Herczeg Ferenc Édesanyjának születésnapja. —

Akinek megadatott, hogy egyszer az életben kezet csókolhasson neki és egy negyedórát hallgathassa bölcs és derűs beszédét, az elmondhatja, hogy nem élt hiába.

Túl a kilencvenen, ma sem érzi éveinek súlyát. Tündérkeresztanyja a bölcsőjébe tette azt a csodaszert, amelynek feltalálásával tudósok százai hasztalan kísérleteznek: az örök ifjúság italát. Testben-lélekben rugalmasan fiatal tudott maradni. Ha a családja nem vigyázna olyan féltő szeretettel minden lépésére, minden mozdulatára, még ma is vállalná a nagy háztartás ezer apró-cseprő gondját.

Így is tud mindenről, ami a házban és a világban történik. Minden könyvet elolvas, minden ujságot átlapoz, minden érdekli, mindenre emlékszik. A nemzeti Spanyolországról éppen olyan tájékozottsággal beszél, mint a Nemzeti Színház új darabjáról. Bár évek óta nem lépett ki a hűvösvölgyi csöndes villa kertjéből, tudja, hogy mit visel az elegáns dáma és hogy az ifjú festőművészek között ki a legtehetségesebb.

Nincs az a leányával versenyt bálozó, fiatal mama, aki jobban együtt érezne a mai nemzedékkel, mint Ő. Sohasem mondja, hogy „az én időmben

Uj Idők. 1937. dec. 12. (50. sz.)

Szűle Péter

Lassan kihúztam kezem a lábzsák-zsebből. Kiraktam és elegyengettem benne ajándékaimat. Aztán karomat végigfektettem kisapám mögött. Ha kirohan a nádasból az első farkas és felugrik hátul a karácsonyfánkra, bizonyosan eltátja a száját. Én meg muffostól bedugom az öklöm. Addig döfölöm a torkát, míg leszédül. Aztán torkon ragadom a másikat, harmadikat és kiszorítom belőle az életet.

Csak apa észre ne vegye, hogy őrködöm!

Közelebb bújtam hozzá és arcomat dérütött bundájához simítottam. Nehezen mozdult és összébbvonta nyakamon a felhajtott prémet.

— Jobb is, ha elfordulsz. Szembe vág a szél. De a kis kezedet is el kell dugnod, lelkem.

— Majd ide dugom, kisapám mögé.

— Úgy is jó lesz.

Végigsimított jéghideg arcomon. Még egyszer sem mondta útközben, hogy kis eszkimó vagyok. De hangja soha nem volt gyöngédebb, mint most.

Diadalmas riadó zúgott bennem. Bizonyos, hogy nem is gondol már a veszélyre! Ő, a nagy, nyugodtan szendereg s én, a kicsi, vigyázhatok rá és ajándékaimra, hiszen nem bánja, hogy hátrafordultam!

A hideg így is csipkedte, szurkálta arcomat. De testem tűzben égett. Lobogott bennem a tettvágy. Vad kíváncsiságok gyúltak bennem s a mereven álló nádasok közét benépesítette a fantáziám. Már azt is meséltem magamnak, hogy a karácsonyfát is el akarják hurcolni a farkasok. Maguk gyerekeinek akarják felállítani, feldíszíteni. De én azt sem adom oda nekik!

Néha egy-egy fa újra megszakította az egyhangú tájat. De ezeken kívül nem látszott más, mint a kanyargós út, a csillámló fehérség. Nem hallatszott más hang, csak a szántalp nyomán harsogó fagyos hó súrlódása és gyermekszívem vad üteme. S hiába kutattam, nem lobbant a nádasok között zöldes szemek fénye.

Rövidlátó szemem már bele is fájult a nézésbe. Kezem védett fészkében is didergett már. Furcsa bágyadtság lett úrrá rajtam. Mégis figyeltem. — hátra...

S így nem láthattam, hogy a lovak végigkonyítják fejükön fülüket. Fel sem tűnt horkanó fujtatásuk. Annyit éreztem, hogy megrántják a szánt s mikor erre kicsit előre fordultam, láttam, hogy Gábor már állva hajt és ostorával vagdossa a lovakat.

De apa végigsimított arcomon és közelebb húzta magához a fejem.

A hóba hasított szánkónyom sistergett. A csengők összevissza csilingeltek a vágtatástól. S a dombhát felől hosszan elnyújtott üvöltés hangzott fel.

Úgy gondoltam: bizonyosan kóbor kutya ugatta a feltörekvő sápadt holdat.

Apa most csendesen ült. Azt hittem, elaludt. Csodálkoztam kissé, de annál bátrabb lettem. Csak hadd aludjon. Elég, ha én virrasztok!

Megint elkábultam. Álom és öntudat összemosódott bennem. A vad vágtatás egyre fokozódott s néha úgy éreztem, mintha repülnénk.

Aztán egyszerre csak soha nem hallott, félig síró, félig nevető hangon azt mondta az apám:

— Nézd csak, kicsi lelkem! Hogy csillog felénk az ebédlőnk ablaka!

A máskor áhítattal lesett pillanat váratlanul ért. Hátrafigyelő feszültségemben nem vettem észre, hogy már oldalt maradt mögöttünk a dombhát. Előtűnt a völgyből falunk tornya. S mellőle világító sugár vetődött elébünk.

Felzokogtam az örömtől. Kisanyám már felhúzta a függönyt. Várakozva állt két kis húgommal az ablaknál. Lesték a hallgatag éjszakában a szánkók híradását! A két gyermek orra ellapult az üvegen.

A faluból sülő kalács illata lengett felénk. Gémberedett ujjaimmal már bontogatni kezdtem nyakamon a sujtásgombolást. Féltett kincseimet is kikotortam a lábzsák zsebéből. Mire kutyánk hangos csaholással a széttárt kapuban megjelent s mire a szán megállt, én már ki is ugrottam meleg fészkemből. Odaborultam kisanyám kitárt karjába és beszívtam a hajából áradó ibolyaillatot.

Keblére ölelt. Tapogató mozdulatokkal simogatott végig, mint kicsi koromban, ha nagy veszedelmekből szabadultam. Hallottam szíve riadt dobogását. S ettől, egész nap először, megijedtem. Rémülten fordultam apa felé.

Szétterpesztett lábakkal, zihálva fujtattak a lovak. Minden ideg remegett izzadt bőrük alatt. Apa pedig Gábort támogatta le a bakról. Szorongatta kérges kezét s mélyen nézett elgyötört arcába. Aztán kisanyám felé fordult. Könnyes szemük egymást kereste. Kezük összekulcsolódott.

Abban a pillanatban zendült fel az esti harangszó. Szüleim szeme elfátyolosodott. Összeölelkeztek, de úgy, hogy engem is karjukban tartottak.

S én egyszerre megértettem: szüleim most imádkoznak. De imádkoztak már elindulásunk pillanatától kezdve. Imádságuk végére most mondta ölelkezésük a hálaadó Ámen.

Azt csak évek múlva tudtam meg, hogy ez a karácsony előtti imádság milyen útat tett meg a zord, téli éjszakán: felszakadt szülőim szívéből és futott előttük, mint a lehellet. Összetalálkozott gyanútlan fejem felett. Ez tette lehetővé, hogy a lovak gyorsabban vágtassanak, mint a dombhátról felénk törtető vadállatok. Az ebédlőnk ablakából kisugárzó szeretetfény pedig visszariasztotta őket a falu végén.

S ma már azt is tudom, szüleim imádsága tette lehetővé, hogy idegzetemben sem maradt nyoma a borzalmas útnak. Hősködő gyerekességem képzelt lehetőségekkel kábított el. Végigszunnyadtam az igazi veszedelem perceit.

S másnap felgyúlhattak a karácsonyfa lángjai. Fenyőillatos, boldog ünnep köszöntött reánk.

Lysistrata a nőkhöz

— Aristophanes —

Mit tesz a nő ma, aki korszerű?
Tükörbe néz, vesz egy rövid ruhát
legújabb pároszi divat szerint,
a száját daimonosra festi ki,
a haját szőkére, ma így divat.
Mert mi kell egyéb? Egy jó mutatós,
felül mélyen kivágott kis ruha,
egy kis nyalánkság, fésű, fityegő,
hajtű, habselyem, szemöldökszedő,
szeplőmulasztó, körömcsiszoló,
vörös szájlesték, sárga haj, meg egy
sisak rá: s meg van mentve a haza.

EMŐD TAMÁS szabad fordítása

a szertartást kísérték. Végül feladtam rá az utolsókenet szentségét. Amint a szertartásnak vége lett, ott maradtam ágya mellett. Ekkor megfogta kezemet és szelíden magához vonta; hirtelenében nem tudtam, mit akar, de csakhamar megértettem. Föléje hajoltam, fejemet az övéhez hajtottam, ő így átkarolta nyakamat, e megható mozdulattal akarván köszönetét kifejezni és búcsút venni plébánosától."

E szomorú, de vigasztaló jelenet után kifejezte háláját azok iránt, akik fáradhatatlan ragaszkodással ápolták. Bocsánatot kért tőlük a kellemetlenségekért, melyeket nekik hibáival okozott. Különösen sajnálkozott nagy gyöngeségén, melynek főkép utolsó napjaiban áldozata volt.

1914 aug. 5.-én este adta vissza lelkét Teremtőjének.

Berthier plébános további jelentésében így ír:

„A gyásszertartás a kis taversi templomban ment végbe, a falusi plébánia szerény és egyszerű külsőségei között.

A mozgósítás ötödik napja volt s a frontokon már dörögtek a nagy háború ágyúi. E tragikus körülmények okozták, hogy a gyászszertartáson sokkal kevesebben jelentek meg, mint egyébként történt volna. A nagynevű halottnak csak két barátja tudott nagynehezen Párizsból Taversbe jutni. Mgr. *Touchet* orleánsi püspököt, aki megígérte részvételét, az utolsó percben megakadályozta az, hogy nem kapta meg idejében az utazási engedélyt. *Mégret* beangency-i esperes szentelte be a holttestet és a sírt; az engesztelő szentmisét a taversi plébános mondotta.

És most a kis taversi temetőben, szüleivel egy sírban, szerény síremlék alatt, mely semmiben sem különb a többinél, nyugosznak kiváló hívem hamvai a dicsőséges feltámadás reményében.

. . . Egyszer így szólt hozzám:

— Jobb szeretem a kicsiny temetőket, mint a nagyokat, mert úgy tetszik, a kis temetőben nagyobb az intimitás a megholtak közt.

Óhajtása (ha szabad e szót használnom e tárgyban) meghallgatásra talált s ez nekünk nagy vigasztalásunkra szolgál. Ám legfőbb vigasztalást abban a gondolatban találunk, hogy halhatatlan lelke a mennyben örvend Isten intimitásának."

Berthier plébános írásának pontos és hiteles voltáról egy szemtanu biztosít, aki Lemaître mellett volt betegségében, haldoklásában és halálában. Ez a tanu hosszú időn át élt környezetében s jól ismerte Lemaître mindennapi életét, gondozta őt több éven át és meg van győződve arról, hogy Lemaître sohasem tagadta meg hitét s hogy vallását gyakorolta is, még pedig nem tradicionalizmusból, nem a vallástalanság erőszakoskodásai keltette reakcióból, nem ebben vagy abban való kedvtelésből és tetszésvágyból, hanem tisztán keresztény lelkületből.

Sokat beszéltek és sokat írtak azzal a szándékkal, hogy bebizonyítsák ennek a következtetésnek tévességét. Nem akarom felsorolni az összes ellenvetéseket, melyeket az enyémhez hasonló állítások ellen támasztottak. Csak a következőket jegyzem meg:

*

Azt mondják: ha Lemaître hívő volt, miért nyilvánult viselkedésében oly szembeszökően a hitetlenség? Vagy nem döntő-e ez a neki tulajdonított mondás: „Én sohasem voltam hívő, ellenben minél idősebb leszek, annál kevésbbé hiszek; sőt úgy vélem, minden reggel valamivel kevésbbé hívő vagyok."[1]

Az bizonyos, hogy ez a kijelentés — *föltéve, hogy hiteles!* — ugyancsak megakasztja az embert s akárhogy is vesszük, valószínű, hogy Lemaître tett ilyen kijelentéseket szóban vagy írásban. Amde hányszor hallottunk már ilyen vallomást olyanok szájából, akik aztán visszatértek Istenhez?!

„Én affektáltam azt, hogy nem hiszek, egészen odáig, hogy ateusnak hirdettem magamat, mindazonáltal bensőmben nem aludt ki a hit fáklyája."

Hogyan magyarázzuk e kiáltó ellentmondásokat? Sajnos, nem nehéz megoldani a rej-

[1] Idézi *Morice* abbé könyvét több hírlap, főkép az *Excelsior* 1912. febr. 19-iki száma után.

FALUSI ASSZONYOK — Szűts Péter

Élet. 1924. XV. 23. sz.

télyt. A régiek ezt az adagiumot tartották: „Mi nem annyira eszméinkből ítélünk, mint inkább érzéseinkből, érdekeinkből, szenvedélyeinkből." Egy híres író így fejezte be egyik művét: „Ha az ember nem úgy él, amint gondolkozik, akkor azzal végzi, hogy úgy gondolkozik, amint él." Kortársaink műveiben ezt a formulát találjuk: „Amit szeretünk, azt jónak tartjuk." Ez semmiben sem különbözik Szent Agoston szavától: „A bűntevésre eltökélt bűnösök azt szeretnék, ha nem volna semmi olyan igazság, mely elítéli gonoszságukat." (In Joan. Tract. 90.) — Azok az eszmék, melyek ebből az erkölcsi diszpozicióból születnek, vajjon a szellemben gyökereznek? Véleményem szerint érintik a lélek felületét, de mélyét rendszerint nem érik el. Bárkinek joga van ezeknek az elveknek fényénél magyarázni Lemaître műveit és kijelentéseit annál is inkább, mert ő maga is mihelyt vallási vagy bölcseleti kérdéseket kezd tárgyalni, csak felületesen bánik el velük.

Hogy kételyének logikus színt adjon, megelégedett azzal, hogy hivatkozzék közkeletű ellenvetésekre, melyeknek azonban az ő intellektuális megkülönböztető képessége nem ment lépre. Ritka eset, hogy ő azokat komolyan vegye; általában csak felhozza azokat, anélkül, hogy iparkodnék mélyükre hatni, vagy kifejteni őket s ez azt bizonyítja, hogy nem tulajdonított nekik nagy fontosságot. Egyébként ugyanezt az eljárást követi a hitetlen emberekkel is. Felindulása néha kevésbé felszínes, különösen akkor, ha vallásellenes rendszereket támad.

Annak bizonyítására, hogy Lemaître vallási gyakorlatainak nem volt semmi jelentőségük, azt hozzák fel, hogy ő Renan tanítványa volt. Ha ez igaz volna, akkor azt is ki kellene mondani, hogy abbeli minősége egyáltalán nem fér össze a keresztényi minőséggel. Hogy az ő kissé nőies természete Renannak, ennek a „nagy varázslónak" befolyása alá került, hogy Lemaître tőle kölcsönözte fordulatos stílusát és nem a lényeget, hanem az árnyalatokat kidomborító képességét, azt nem tagadom. De mikor azt állítják, hogy csatlakozott Renan tanaihoz: az nagyon meglep. A profán írók közt egy sem fejezi ki magát több szabadsággal, irón ával, lappangó haraggal Renan rovására, mint ő. Egyszer meghallgatta a hirhedt hithagyó előadását, aztán kigúnyolta, mint „ünnepélyes múmiáját egy istennek, aki túlélte önmagát". Kigúnyolta a hallgatóságot is, melynek soraiban láthatni „öreg urakat, akik ép olyanok, mint minden öreg úr; tanulóifjakat, néhány nőt, hébe-hóba angol nőket, akik azért jöttek oda, mert Renan egyike Párizs kuriózumainak".[1]

Lemaître tréfát űz Renan „oh!" és „ah!"-jaiból, „perszé"-iből, „hát nem!"-jeiből s egyéb kiszólásaiból, mint pl. „Ez bonyolult, de azért nem nagyon bonyolult", — „Vége van? Nem, megszűnt!" — „Ah bizony a Deuteronomium — az egy egész!" stb, amik egyre-másra előfordultak Renan „nagy előadásában."[1] Lemaître azért ment el rá, hogy lássa, jókedvű-e Renan? Jókedvű volt.

„Úgy vélem — mondotta Renan az előadás után —, egy szónoki izgalom-művésznek itt nagyszerű alkalma volna gyakorolni művészetét. És így beszélne:

— Ez az ember átment a legborzasztóbb erkölcsi válságon, amelyen a lélek csak átmehet. Őneki húsz éves korában, oly körülmények közt, melyek a választást ugyancsak kínossá és tragikussá tették, választania kellett a hit és a tudomány között, elszakítania a legerősebb és legédesebb kötelékeket és minthogy sokkal jobban le volt kötve, mint más, elszakadása kétségkívül sokkal mélyebb is volt. És ő jókedvű! — Lamennais sokkal kevésbbé mély szakadás miatt a végső kétségbeesésben halt meg! Még ennél is kisebb szakadás miatt a fényes Jouffroy gyógyíthatatlan búskomorságba esett!... És Renan jókedvű!..."[2]

Csakhamar komor hangba megy át Lemaître:

„... Renan agya egy használaton kívül helyezett székesegyház. Szénát raknak el benne, vagy előadásokat tartanak benne; de azért mégis csak templom! És ő nevet! És ő pöffeszkedik! És ő jókedvű!"[3]

Később Lemaître, ellensége lévén minden jármás és túlzott hangnak, Renannal szemben ha nem is épen megvetést, de bizonyos méltatlankodást tanusít, mely felborzolja haragját. Íme:

„Nem, nem, Renannak nincs joga vidámnak lenni! Csak a legvakmerőbb vagy legvakabb következetlenségből lehet az! Amint Macbeth megölte az álmot, Renan minden könyvében húszszor, százszor megölte az örömet, megölte a cselekvést, megölte a lélek békéjét és az erkölcsi élet biztonságát. És mindezek után ő még jókedvű!... Hogyan képes erre?[4]

Lemaître vállat von, mikor Renan theológiáját tárgyalja. Ezeket írja:

„Azt mondani, hogy Isten nem létezik, de talán majd egyszer létezni fog, — hogy Ő lesz a világmindenség öntudata akkor, midőn a mindenség öntudatossá lesz, — azt mondani, hogy Isten már jó, de még nem mindenható, azonban talán majd egyszer az lesz; — nincsenek árnyalatok, amelyek maradandók lennének ...: ez a nihilizmus, bármily elegáns is, nem egyéb, mint a fekete kétségbeesés és búskomorság örvénye"[5]

Hiába, nem találok Lemaîtrenél semmi ro-

[1] „Contemporains", I.

[2] [3] [4] [5] U. o.

a miséken, ahol a kéklő tömjénfüstön átvöröslő gyertyalángok reszkettek szemén és felbúgott a százsípú orgona tuba mirabilise. Nagy buzgósággal tanulta Duns Scotusnak, az éleselméjű Doctornak filozófiáját, délután pedig a kertben sétált és a virágokat ápolta.

Egy délután, amikor a szobor fehéren és forrón csillogott a hőségben és napfényben, elhatározta, hogy betér a hűvös templomba imádkozni. A keresztfolyosóról a sekrestyébe tért s mikor a sekrestye ajtaján belépett a templomba, csak egy nőt látott ott. A nyitott ajtón át belátszott a piazza, amelynek egyik részére a templom vetett hűvös árnyékot, míg a túlsó rész fehér márványkockái a nyári verőfényben ragyogtak. Gondolfo letérdelt és lehúnyt szemekkel imádkozni kezdett.

— Jöjj — suttogta mögötte egy hang s mikor hátrafordulva Riariat pillantotta meg, megigézve közeledett feléje, mintha bűvöletnek volna rabja.

Az pedig egyik kezével megragadta karját s a másikkal kimutatott a templom ajtaján.

— Jöjj velem!

Egyszercsak felrebbentek a tipegő galambok, mert egy solymászni induló társaság lovagolt arra. A kócsagtollal csótáros mének patái döngve csattogtak a kövezeten, a nyergeken aranycsengők és ezüstcsengők csengtek, a férfiak és nők bársonyruhája selymesen fénylett. A lovászok öklükön vitték a sikoltozó sólymokat, amelyeknek fejére kis bőrsapka volt erősítve, hogy ne lássanak vadászatig. Alig dobogtak el, nyomukban vén zsidó jött s kaftánja alól kiütközött a kis ékszeres ládika, melyet vitt.

ANYÁM. Szüle Péter.

— Jöjj — mondotta ismét a leány és szemében a Nagy Kísértő pokoli tüzei égtek.

— És megmutatá neki a világ országait — döngött át Gondolfo agyán az ige —, íme, mindezeket neked adom . . .

Ezzel kiszakította magát az emlékezés démoni varázslata alól és elsietett. Cellájában elővett egy filozófiai munkát, hogy gondolatainak más irányt adjon s mikor megszólalt a csengő, imádkozni sietett, hogy gondolatait nyomja az antiphonák és psalmusok mozajlása.

Mikor pedig elaludt ezen az estén, ezeket álmodta:

Sólymászó társaság élén lovagolt és a kócsagtollal csótáros mének patái felkavarták az út porát, amely szürke és finom felhőkben gomolyogta őket körül, mígcsak nekivágtak a harmattól és napfénytől csillogó hajnali mezőknek. A mezők végén haragoszöld nádasok tengerét borzongatta a szél s amikor ideértek, tündöklően fehértollú kócsagok és kékzománcostollú kacsák raja lebbent a nádas fölé, hogy meneküljenek a kopók elől. O pedig átvette lovászától a sólymát, amelynek fejére kis bőrsapka volt erősítve és karmaival erősen belekapaszkodott a bőrkesztyűbe. Levette fejéről a sapkát és öklére téve fellódította a magasba; a sólyom tüstént az egyik keringélő kócsag után vetette magát s az hiába igyekezett mindig magasabbra menekülni, a sólyom fölébe került. Néhányszor megfüggött a feje felett, azután mint a lezuhanó kődarab vágódott le rája és feleútig lesodorta, de ismét-ismét felemelkedtek mind a ketten. A sólyom csőrével és karmaival egyre tépte, verdeste a kócsagot s a magasból nagy, rózsaszínű vércseppek hullottak alá és libegő, fehér tollak keringéltek a levegőben. A sólyom egy pillanatra elereszteti zsákmányát, de csak azért, hogy mint a nyíl szálljon utána s messze elragadja magával. Ő utána sarkantyúzta lovát, amely, mikor az országútra ért, ijedten torpant meg két barnacsuhás barát előtt.

— Fiam — mondotta neki a prior —, a szent engedelmesség nevében kérlek téged, szállj le a lóról és kövess engem.

— Vajjon kik és mik vagytok — kiáltott ő —, hogy nekem parancsoltok?

Ekkor vette észre, hogy szerzetesruha van rajta is.

— Itt van, legyen ez tietek a csuháért — kiáltotta és egy aranyat dobott oda nekik.

— Ó, jaj neked fiam — szólalt most sírva Pater Demetrio —, imn áron nem törődöl a szent engedelmesség parancsával és lelked üdvösségével!

De ő nem törődött velük, hanem ujjongva és kevélyen vágtatott a sólyom után.

Élet 1924. XV. 23-27.

Ekkor felébredt és íme: a kelő hold roppant vérvörös korongja árasztott álomfényt reája. És buzgón kezdett imádkozni, hogy tartsa távol tőle az Úr a szent engedelmesség megszegését. Erre ismét álomba merült s ezeket álmodta:

Ugy tetszett neki, hogy ott ül Umberto borszagú és sötétes kocsmájában, ahol részeg zsoldoskatonák szoktak duhajkodni mámoros éjszakákon. Vele volt bajtársa, Francesco Spada is és ketten itták az apuliai nehéz bort, amelytől mámor szállt agyára. Ekkor egy vén zsidó haladt el a kocsma előtt és kaftánja alól kiütközött az ékszeres ládika, amelyet vitt.

— Krisztus öt sebére esküszöm — kiáltott fel Spada —, hogy a piszkos uzsorásnak több kincse és aranya van, mint az egész városnak együttvéve. — Majd feléje fordult suttogva: — Pedig könnyen meg lehetne szerezni, tudom, hol lakik s könnyen be lehetne hatolni a házba — és szemei zöldes fénnyel csillogtak, mint a macska szemei.

Ekkor őt észbontó sóvárgás fogta el az ékkövek drágaságos tüze után és íme kint is voltak a házak között és nyomon követték a zsidót mindaddig, míg a zsidók utcájába nem ért. Alacsony, földbesüppedt ház előtt állott meg, amelynek vaskosaras ablakai voltak s megdöngette vaskopogtatóval a tölgyfaajtót, mely megnyílt s mikor belépett, becsapódott utána. Ekkor ők — s alkonyodott — a másik utcába kerültek, amely a városfalak mentén húzódott s idenézett a ház alacsonyfalú kertje. Az utcán egy lélek sem járt s ő még csodálkozott, hogy milyen könnyen átvetették magukat a falon. A kertben jázminok és császárliliomok illatoztak a spireabokrok között, ők pedig nemsokára a kertrenyíló kisajtónál állottak. Sötét, keskeny folyosóra nyitottak, amelyből jobbra-balra két-két ajtó nyílott, velük szemben pedig az utcára vezető ajtó sötétlett a félhomályban. Ők találomra benyitottak egyik szobába, amelyben az alkonyat ikezdte szőni pókhálóját a színes foltozott ruhákkal letakart bútorok felett. Az egyik ablakmélyedésben megpillantották a zsidót, amint az ólomkarikás ablakon beszűrődő világosságba tartott bele egy rubintot, amely csillogott újjai között, mint a vér. Amint hátrafordult és megpillantotta őket, ládájának fedelét ijedten csapta be s a rubint kihullva reszkető kezéből, koppanva gurult tovább a padlón.

— A kincseidet — szólalt meg ő sötéten és a zsidó halálra sápadt. Spada pedig hirtelen nekitámadt, mire az falnaktántorodott és az ijedtségtől ájulva zuhant a földre. Ők felnyitva a ládát, marokszám tömték tarsolyukba a kincseket: smaragdokat, amelyek zölden ragyogtak, mint a hunyorgó macska titokzatos szemei, rubintokat, amelyek bíborlottak, mint a sötétben izzó parazsak, vagy enyhe rózsaszínben égtek, mint a galambok szelíd szemei, topázokat, amelyek sárgán égtek, mint a borostyán, azonkívül kéklő lazúrköveket, selymesen fénylő gyémántokat és drágagyöngyöket.

— A kincseimet! — nyögött fel a zsidó, ki felébredt s feltápászkodni készült, mire Francesco Spada kirántotta kardját, leszúrta őt s vér folyt széjjel a padlón, mint bíborszínű patak a velencei gránátszínű posztót festő mesteremberek céhének utcáján, s a kard pengéjéről vér pergett, mint a rubintszemek.

Ő pedig megrettenve a vértől felébredt és átizzadva s remegve kezdett imádkozni, hogy az Úr tartson tőle távol minden bűnt a szegénység fogadalma ellen.

— Mit vétettem — gondolta —, hogy kárhozatos álmok kisértéseinek hatalmában sínylődöm? Szabadíts meg Uram a Gonosztól. — De íme a holdnak — amely az égboltozat negyedéig emelkedett már s kékezüstre vált — sugaraitól álomba verten ismét elaludt s ezeket álmodta:

Egy őserdő és egy mocsár között állott egy bíboros alkonyaton. A mocsár zöldes vizében különös és csodálatos virágok illatoztak, amelyeknek illata kábító és nehéz volt, mint a mámor. A víz felett kékes lidérclángok vonaglottak s a fákon különös és ismeretlen virágok tárták ki kelyheiket és zománcostollazatú madarak üldögéltek, mint szárnyas drágakövek. Egyesek tollazata fénylett, mint a kékzománcos arany, másoké, mint a zöldzománcos arany és ismét másoké, mint a sötétlő vérvörös arany. S az erdő zöldes félhomályában megjelent Riaria és intett neki, ő pedig megigézve közeledett feléje, minthogyha bűvöletnek volna foglya. Igy ment az erdőbe beljebb, egyre beljebb, végül pedig lihegve futott Riarianak fehérlő köntöse után.

A hold az ég közepéig emelkedett már, ő pedig forró lázban kezdett öltözködni, hogy elszökjék a zárdából, mert az emlékezés mint bódító illat áradt feléje a leány szemeinek szivárványszínű kelyhéből.

A zárda és a templom opálosan fénylettek a hold babonás fényében, mintha óriási drágakövekből lennének kifaragva, amikor ő óvatosan surrant tova a bokrok árnyékában és megpillantván a szobrot, egy pillanatra megállt. És akkor lassan térdreroskadt, mert a szobor megmozdult és lassú léptekkel hozzáérve, fejére tette súlyos kezeit és megszólalt zengő hangon:

— Testvéreim, tudjátok meg jól és értsétek meg jól, hogy semmi tisztátalannak nincs bemenetele Isten országába!

*

Másnap a barátok ájultan találták meg a kertben s ő magához térve, őszintén elmon-

ÖNARCKÉP Szüle Péter

lapozta neki a könyvet s újjával mutogatta neki, hol tart a pap a misében.[1]

Tehát nem lehet beszélni „egy keresztvetésről", sem elszigetelt vallási aktusról, hanem többszörös megnyilatkozásokról és cselekedetekről.

Még jóegészségben volt Lemaître, több ízben kijelentette, hogy „az Egyház szentségeivel akar meghalni." Elhatározása meg is valósult.

*

1914-ben súlyos betegségbe esett. Átszállíttatta magát Taversbe. Egy reggel, körülbelül egy héttel halála előtt, amint imádságokat mondott, hirtelen megakadt:

— Milyen megdöbbentő: nem tudom elkezdeni az Üdvözlégyet!

Kitűnő ápolónője segítségére sietett:

— Akarja, uram, hogy önnel együtt imádkozzam?

— Szívesen.

Az ápolónő elkezdte az Üdvözlégyet s aztán együtt mondták el.

— Mondjam önnek a többi imádságot is?

— Köszönöm, azokat már tudom magam is.

Ezeket és egyéb adatokat ez a derék ápolónő közölte velem, akit Lemaître és barátai nagyon dícsértek intelligenciája és rendkívüli becsületessége miatt.

Kitört a háború. A beteg elől sikerült eltitkolni a rémes hírt. Háza kapujára sem ragasztották ki a mozgósítási rendeletet. Környezetében senkinek sem kellett siratnia hadbavonuló hozzátartozóját. A beteg hallotta ugyan a riadótverő dobot és harangot, de azt hitte, tüzet jeleznek. Valaki aztán mégis elárulta neki az igazságot. Midőn a beteg megértette, hogy kitört a borzasztó veszedelem, borzasztóan elsápadt. Lehet, hogy e percben mondotta azokat a szavakat, melyeket a *Temps* 1924 aug. 5.-iki száma adott szájába:

— „Ah, ez a rettenetes dolog! ez a borzasztó háború! Én láttam 1870-ben. Betegápoló voltam. Volt dolgom vérrel és hússal!..."

Lehet az is, hogy „hosszas magábamélyedés után" kék szemét a rezgőnyárfák csúcsára szegezve, folytatta:

— Óh. bárcsak Isten elfogadná hátralevő napjaimat Franciaország győzelméért! Igaz ugyan, hogy ez nem valami nagy áldozat, hiszen már alig lélekzem!

Ezek a szavak, ha tényleg elhangzottak, vallási és nemzeti szempontból becsületére válnak.

Augusztus 3-án, hétfőn reggel állapota válságosra fordult szíve gyöngesége folytán. Beleegyezésével két derék keresztény ember a papért ment. Itt átadom a szót *Berthier* taversi plébánosnak, aki az orleánsi egyházmegye évkönyvébe a következő jelentést küldte:

„1914 augusztus 3.-án reggel, közvetlen mise után, egy férfi jelentkezett nálam a plébánián:

— Plébános úr, Lemaître úr nagyon rosszul van, állapota az éjjel súlyosra fordult, legyen szíves jöjjön hozzá.

— Igen, — de tud-e erről Lemaître úr? Hajlandó-e elfogadni engem?

— Igen, igen, csak jöjjön gyorsan.

Öt perc mulva a betegnél voltam. Teljes öntudatánál találtam, egészen jól hallott, de beszélni már nem tudott.

— Lemaître úr, „az ön plébánosa" van itt s elhozta önnek a vallás vigasztalását. El akarja azt fogadni.

Fejével igent intett. Ekkor a jelenlevők kimentek, én pedig meggyóntattam a haldoklót. Egyesült velem az imádságokban, melyeket elmondtam, keresztet vetett, a Confiteornál mellét verte. Aztán kérdeztem:

— Lemaître úr, akarja-e most magához venni az Úr Jézust, akar-e olyan jó szentáldozást végezni, mint aminőt gyermekkorában először végzett édesatyjától és anyjától körülvéve?

Két könnycsepp gördült le arcán és ismét igent intett fejével.

— Nagyon helyes, mondottam, legyen türelemmel öt percig, míg a templomba sietek s visszajövök.

Ugy is történt, elvégezte a szentáldozást, s mint előbb, egyesült az imádságokkal, melyek

[1] U. ott.

Élet. 1924. XV. évf. 23. sz.

hoz vezetik. Hiszen XIII. Leó nem egyszer hirdette, hogy a vallás megbecsülhetetlen javak forrása nemcsak az örök üdvösség szempontjából, hanem a család, a társadalom, a politika szempontjából is. Sokan, kivált napjainkban, ennek az igazságnak hatása alatt végre is elismerték, hogy az Egyház valóban természetfölötti intézménynek bizonyul a világ előtt. Miért különböznék Lemaître ezektől az emberektől, ha ugyanazt az útat követve, mint ők, szintén visszajutott a hithez? Az az érv, mely megfogta őket megfogta őt is, hiszen száz teológus és száz apologéta mutatta ki annak döntő erejét.

Azonban, ha nem csalódom, jogunk van tovább is menni és azt állítani, hogy Lemaître sohasem vesztette el teljesen hitét, és hogy ez a hit újra meg újra felgyúlt benne, miután hosszabb-rövidebb tartamú elhomályosulásokat szenvedett. Jules Lemaître imádkozott. Több éven át halála előtt, legalább bizonyos időkben, eljárt a Notre-Dame des Victoiresba. Egyik barátja valami veszedelemben a szentolvasót imádkozta; Lemaître vele együtt recitálta azt.

Egyszer orbáncba esett és közel állt a halálhoz. Amette bíboros, amint ezt hírül vette, Clément kanonokot (most monacoi püspök) egy szerzeteshez küldte azzal a kéréssel, hogy látogassa meg Lemaîtret és tegyen meg mindent, amit tehet. A szerzetes azonnal elment a rue des Écuries-d'Artoisba, ahol a beteg lakott. Lemaître súlyos lázban feküdt, de azért fogadta a szerzetest.

— Kedves mester, mondotta az atya, Amette bíboros megtudta, hogy ön beteg s engem küldött, hogy tudakozódjam hogylétéről. Őminenciája szívesen jönne el személyesen, hogy önt megerősítse, ha ez önnek kedvére lenne.

— Nagyon köszönöm szíves közbenjárását, atyám — felelé az író —, és köszönet a bíboros úrnak is, de már jobban vagyok.

— Kedves mester, mi mindnyájan imádkozunk az ön felépüléséért, egyesítse imáit a mieinkkel, s ha fájdalmai vannak, ajánlja föl azokat a jó Istennek.

— Megígérem, atyám.

Lemaître meggyógyult. Néhány hét mulva keresztelésen vett részt mint keresztapa. A szertartás alatt komoly és magábaszállott volt. Midőn a szertartás előírása szerint a keresztszülőnek el kell mondania a Hiszekegyet és a Miatyánkot, Lemaître értelmesen, lassan, határozottan ejtette ki a szöveget, és egyszerre csak könnybelábadt a szeme.

Taversben, ahol a nyarat töltötte, nagyon szívélyes érintkezést tartott fenn „plebánosával". Vasárnaponkint rendesen jelen volt az ünnepélyes szentmisén és szentbeszéden, ami egy óra hosszáig tartott. Ha tudta, hogy a nagymise idején nem lesz szabad, a reggeli félnyolcórai misére ment el. A templomban kifogástalanul viselkedett, Urfelmutatáskor tiszteletteljesen meghajolt. S ezt a szokását híven megtartotta nemcsak édesanyja életében, akit a legodaadóbb szeretettel és tisztelettel övezett, hanem halála után is.

Barátait gyakran kérte, imádkozzanak az ő szándékára; kedves halottaiért szentmiséket mondatott. Felesége Grenobleban húnyt el; *Joyard* Henrik jezsuita atya erősítette meg utolsó órájában; miként *Durand* András atya írja rendtársa életrajzában:

„Joyard atya áldott egy híres író, akkor a a grenoblei irodalmi fakultás tanára feleségének halálos ágyánál. E város temetőjében van egy sír, melyet ápolt és frissen tartott rózsabokrok borítanak. A fejfán ez olvasható: „Itt nyugszik Jules Lemaîtrené asszony, szül. des Chalais Pauline, meghalt 1884 március 4.-én, 21 éves korában." Középen kis márványkereszt nefelejtskoszorúval s e felírással; „Madeleine, 1884 február 28. — március 4." P. Joyard sokszor emlegette, hogy a híres akadémikus többször küldött neki Párisból misepénzt a drága halottért mondandó misékre. És sohasem szűnt meg remélni, hogy egyszer majd visszatér ifjúkora vallásához. Gyakran és szívesen imádkozott érte."

1912-ben Lemaître 85 éves anyja esett súlyos betegségbe. Lemaître azonnal írt *Saget* abbénak:

„Ön tudja, mi volt anyám nekem, nagyon beteg, imádkozzék buzgón érte."

Az anya meghalt s e veszteség mélységes fájdalommal töltötte el fia lelkét; misét mondatott anyjáért s azon jelen is volt. Erről *Berthier* taversi plébános a következőket írta:

„E héten Lemaître asszonyért mondottam misét, nagynevű hívem anyjáért. Lemaître úr éppen itt időzvén, jelen volt a misén. Mise után a templommal szomszédos temetőbe ment. A sekrestye ablakából figyeltem őt. Egyedül volt és bizonyára nem tudta, hogy figyelik. És láttam, hogy kétszer vet magára nagy keresztet, meglehetősen hosszú időközben, s meg vagyok győződve arról, hogy a két keresztvetés között legalább is egy rendes Miatyánkot és Üdvözlégyet mondott el atyja és anyja lelkiüdvéért, akiket annyira szeretett s akiknek halála oly mérhetetlenül lesujtotta."[1]

Berthier abbé valószínűen nem tudta, hogy Lemaître minden vasárnap mise után megtette ezt, valahányszor Taversben tartózkodott. Ezt nekem egy minden hitelreméltó egyén mondotta, aki Lemaîtret el szokta kísérni kegyeletes zarándoklatára.

Egy másik vonás. Lemaîtrenek élt egy keresztlánya Taversben. Amíg ez a gyermek nem tudta magát tájékozni imakönyvében, Lemaître maga mellé ültette őt a templomban,

[1] Az orleánsi egyházmegye évkönyveiből 1906. febr.

Szüle Péter

Szünházi Magazin

1944. 14. szám

Szüle Péter utolsó önarcképe

A bemutató férfisztárja ketség kívül a nemrég elhúnyt *Szüle* Péter utolsó önarcképe: érdekes, eredeti, különös fényben és tűzben égő férfifej. Szüle technikája ritkán brillírozott úgy, mint ezen a röviddel halála előtt készült képén.

e (Bezeichnung): „Anreiter 836.

haltung).

Jelezve (Bez.): „Baditz".

(Bezeichnung): „Balló Ede".

kleinen Knaben). Jelezve (Bezeichnung): „M. Barabás

XXIV. évfolyam Budapest, 1934 május 20—26-ig 22. szám

SZÍNHÁZI ÉLET

SZÍNHÁZI, FILM, IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI SZAKLAP
SZERKESZTI: INCZE SÁNDOR

SZÜLE PÉTER RAJZA

Világnézet és virágnézet

IRTA: Kosztolányi Dezső

Barátom, ha egy tavaszi napon hazatérsz a mezőről, nemcsak egy csokor virágot hozhatsz, hanem egy kocsiderékra való történetet, megfigyelést, pletykát is, föltéve, hogy szemtelen kíváncsisággal és alázatos lélekkel járkáltál ottan. A virágok, kérlek, a szó szoros értelmében élnek. Hogy úgy fejezzem ki magam, társadalmi, gazdasági és szerelmi életet is élnek. Összekerülnek, megismerkednek és gyakran elhidegülnek, szakítanak is. Szeretik, gyűlölik egymást. Egyéniségük van.

Például egy marék növénymagot dobsz ki a tavaszi szélbe. A magok megerednek, kizsendülnek, fölcseperednek. Egyforma színű és alakú, gömbölyű, buksi virágok tarkítják a gyöpöt. De az egyenlőség nem tart sokáig. Hamarosan észreveszed, hogy az egyik kiugrik, tért hódít, elnyomja szomszédait, a többi fölé nő, szétterjeszti leveleit s megsemmisíti, agyonnyomja őket. Ez a két könyökkel dolgozó primadonna, aki állandóan »takar«, megszegi a »kollektív szerződést«, külön fizetést és jogokat vív ki magának, a rossz kartárs, a kizsákmányoló, a törtető, az életrevaló, vagy a tehetség, ahogy tetszik.

Ebben az élethalál-harcban a növények szövetségeseket is keresnek. Néha egymáshoz fordulnak segítségért. Megesik azonban, hogy idegen, külső hatalomhoz is folyamodnak. Hallottad a búzavirág esetét? Fejlődő bimbója évszázadokon át a darazsak kedvenc csemegéje volt. A darazsak ráröppentek, lerágták, a búzavirág pedig nem tudott szaporodni. Kétségbeesésében nyilván gondolkozni kezdett, azzal a szívós tetterővel, ahogy végső szükségükben az élőlények gondolkoznak és már cselekedett is. Apró mézgyöngyöket izzadt ki magából. Erre ellepték őt a hangyák, akik nagyon kedvelték ezt a kis ízes, cukrászati remeket. Most már reggel kilenckor, amikor a darazsak jelentkeznek, egy dühös kaszárnyát találnak ott, egy belső, elszánt várkatonaságot, a fulánkok és csápok között vad tusa indul meg, a hangyák kiverik a darazsakat, a búzavirág bimbója megmarad az utókor számára, virága

M. D. Schmitt

2146. (*Szent Ferencz*
Az előtérben térdel assis
lebegő angyal figyelmeztetésé

hol a megnyílt felhők közö
jelenik meg a keresztfán. Ke
hátra veti. Arcza és bajusza
koponya és könyv hever. Cs
szárnyú szőke angyal lepelje r
angyalok és Cherubok sokas

Vászon, méretei 55·8 : 31
István hagyománya 1893 augusz
50 K. — Átvétetett 1902 janu
A hagyományt elfogadta az 19
(340–902).

Hag. 1902.
Delhaes

Szüle Péter

rád

Helmtdoi

52.1 –

SZÜLE PÉTER: UJSÁGÁRUS

KMTárs. 1931. tav. kiáll

Szüle Péter

Szüle Péter

102 Barátom
103 A reggeli

104 Készülődés
105 Zagyva hid
106 A puszta
107 Szürke hangulat
108 Borulás
109 Estefelé
110 Kertben
111 Augusztus
112 Irsai délután
113 Sefcsik-ház Szolnokon
114 Napsütés
115 Édes anyám.

A Benczúr Társaság
második kiadl
(Neum. Halon)
1923. dec

9
10
11
12
13
14

	Kelet	Számlaszám	Tár
1			Rónay László tők
2			Házbérnek
3			Árúbiz Philip el
4			Személy fizetém
5			Kótállási díj /
6			Virág Jenőma
7			Tőke kamatv
8			Váltódiszkm
9			
10			5 számla
11			Eredményne
12		31.	A zárt összes nyeres
13			Árú
14			Árú biz. Philip Moseme

Szüle Péter.

98 Tükör előtt, olajf.
99 Lina a reggelivel, olajf.
100 Opera, olajf.
101 Akt a műteremben, olajf.
102 Alvó nő, olajf.
103 Tavasz a ligetben, olajf.

Szüle Péter

A Benczúr Társaság első kiáll. (Neuer-Salon)
1923. ápr -

1901. decz. 15.
A ff. ajándékul megküldi
Kudora Károly „Könyvtárban" cz.
munkáját. /241. sz./

1901. decz. 16.
A ff. ajándékul megküldi a M. Nemz.
Múzeum 1900. évi Jelentését. (470. sz.)

ekkel borított emlékekről, a melyek
unk jelezni, hogy ezek a részben
b farészei nyomán egy határozott
-festészet konstatálható. Bölcsőjét
méretük, viszonyítva a diszítendő
mák pedig kifogyhatatlan képzelő-

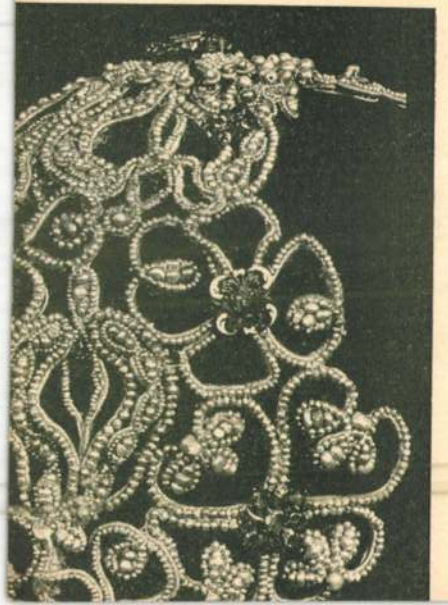

Szüle Péter

Thieme Becker

XXXII. ~~406~~ 382.1

(Lyka)

minők, hogy létezzenek, senki sem
való formájáról, ennél fogva arra
képet alkothatunk magunknak. Ha
valószinű, hogy volt, de bizonyíté
Magyarországba

479. ábra. Tajtékpipák, domború faragványokk

fazekasság jellegét. A fazekasmunk
közreműködésével. E kérdés részle
A házak belsejébe, az em
fazekasmesternek művészi alkotása
melyeknek egyes fiókjain vagy cse
meglehetősen egyszerű, a minő

SZÜLE PÉTER: ANNUS. Olajfestmény.

Kunstwollen teóriájával. Szerinte a primitív, így elsősorban a hanyatlónak mondott kései római, vagy a középkori művészet emlékeinek esetlensége, kezdetlegessége nem az akkori művészek kisebb tudásában leli magyarázatát, hanem ezeknek a korszakoknak tőlünk eltérő művészi vágyaiban. E századokban más szempontok vezérelték a művészeket, más feltételeket kellett kielégítenie az alkotásoknak. Nem a természet szemlélete alapján állottak, mint az újkor századaiban, hanem a természettől való elvonatkozásban látták művészi ideáljukat. Ezzel természetesen együtt járt a régebbi, szükségtelenné és időszerűtlenné vált művészi képességek visszafejlődése, elcsökevényesedése. Szóval nem a tudásban való visszafejlődés okozta a művészet ekkori úgynevezett elbarbárosodását, hanem — fordítva — a megváltozott eszmény, az új *Kunstwollen* volt oka az új, barbárabb stílusnak és az illúzióra törekvő ábrázolókészség megfogyatkozásának.

Rieglnek ez a *Kunstwollen* teóriája teljesen meghódította az egész művészettörténeti és művészettudományi irodalmat, sőt a modern művészek műtermébe is beszivárgott. E felfogás elfogadásával egyszerre megszünt a kései római és a primitív középkori művészet hamupipőke-szerepe. Riegl tulajdonképen csak az akkori idők sajátos művészi törekvéseiből akarta megértetni e kor művészetét, szóval csak ténymagyarázatot adott, de felfogása a művészettörténeti szempontok tisztázatlansága folytán normatív természetűvé, vagyis értékeléssé vált. Mihelyt ugyanis a késői római stílus primitívségét nem a tudásban való visszafejlődéssel, hanem új, pozitív stílusakarással magyarázták, egyszerre értékesebbé lettek e kor művészi alkotásai, egyszerre elvesztették ezek primitív jellegüket.

Dvořák művészettörténeti koncepciója — *Kunstgeschichte als Geistesgeschichte* — ehhez a Riegl-féle teóriához kapcsolódik, ennek elmélyítése, szélesebb alapokra való fektetése. Dvořák nem áll meg a *Kunstwollen* formális magyarázatainál, hanem a *Kunstwollen* változásait, az egyes korok eltérő művészetét az akkori időket uraló szellemi áramlatokból magyarázza. Azonban ő sem gondol arra, hogy módszerének következményeit normatív szempontokból tisztázza. Azzal, hogy a régi, tőlünk eltérő szellemi világban, érzésekben élő korok, irányok művészetébe mélyebben behatol és hogy azt a saját lelki feltételeiből akarja megértetni, az egyes kor-

Magyar Művészet
1926.

szakok összehasonlításán alapuló értékelés kérdése még jobban háttérbe szorul. Igaz, hogy — mint a könyv címe is jelzi — tulajdonképen csak szellemi oknyomozó történetet akar adni, mégis nélkülözzük az egyes korszakoknak a mi esztétikai látószögünkből való értékelését. Nemcsak az fontos, hogy a műalkotásoknak, művészi étappeoknak saját korukban való jelentőségét tudjuk, hanem azt is ismernünk kell, hogy ezek a műalkotások, stílusetappeok számunkra mennyire értékesek. Végtére is a műalkotások létező valóságok, melyeknek velünk szemben esztétikai hatóerejük van és amelyeket éppen ebből a szempontból értékelünk elsősorban. A tudományos kutatásoknak, midőn az alkotásokat saját koruk szelleméből akarják megmagyarázni, csak az lehet céljuk, hogy ezt az értékelést helyesbítsék. Semmiképpen sem szabad a tudományos történelmi szempontoknak olyan nagy befolyást engedni, hogy az egyes korszakok összehasonlításán alapuló értékelést elhomályosítsa és a fejlődés, illetőleg visszafejlődés kérdését a művészettörténelemben eltüntesse. Pedig erre a felfogásra Riegl és Dvořák szempontjai miatt nagy a hajlandóság. Mindenütt tapasztalhatjuk, hogy ezen felfogás elterjedése folytán — különösen a művészettörténeti írók berkeiben — az a nézet kezdett lábra kapni, hogy az eddig primitívnek, vagy hanyatlónak mondott korok művészete csak a mi időhöz kötött esztétikai látószögünkből tekintve értéktelenebb a többi korok művészeténél. Abban ugyan igazuk van, hogy minden korszak különbözően ítélkezik az elmult idők művészete fölött, másfelől az is igaz, hogy minden korszak, vagy nép művészetének azért van sajátos stílusa, mert az illető kor, vagy nép ilyet kívánt és hogy így minden kor művészetét saját magából kell megértenünk, de ez még nem jelentheti azt, hogy ennek a művészetnek egyenrangúnak kell lenni más korok vagy népek művészetével. Hiszen ekkor a barbár népek vad bálványfaragványait is a Sixtus-Madonna mellé kellene állítani, mert ezek épp oly tökéletesen elégítik ki a barbárok esztétikai szüségleteit, mint a renaissance embert Ráffáel remeke. És, hogy ez a példánk nem egy lehetetlenségig vitt következtetés, azt jól bizonyítja a barbár népek művészetének mostani divatja. Nemcsak a modern neoprimitív vágyaknak tudhatjuk be ezt, hanem részben a megértésre törekvő, de a korok értékkülönbségeit elmosó művészettörténeti felfogás uralmának.

Tény az, hogy nem egyenlő, hanem eltérő, sokszor ellentétes tulajdonságok állanak szemben egymással a korszakok, népek művészetének értékbeli összehasonlításánál, azonban mindegyiket közös nevezőre hozhatjuk, ha azt nézzük, hogy az egyes stílusok minő sajátos értékekben nyilvánultak. Először is azt kell néznünk, hogy a korszellem az illető korszakban mennyire kedvező a művészetre nézve. Nem minden kor szellemisége ítéli meg egyformán a művészetet. Nem is említve azt, hogy egyes korok, különösen vallások tiltják, vagy időlegesen tiltották a képzőművészi ábrázolást, maga az uralkodó világnézet egyes korszakokban, népeknél előnytelen lehet a művészetre nézve. Bár Dvořák is állandóan hangsúlyozza azt, hogy az egyes korszakok különbözőképpen állottak a művészettel szemben, mégsem vonja le ebből a művészetre vonatkozó értékbeli következményeket. Egyfelől gyönyörűen jellemzi könyvének az ó-keresztény és a középkori művészetről írott tanulmányaiban, hogy a Krisztus születése után való századokban a teljes lelki elmélyülés, a túlvilági vonatkozások kizárólagos kiemelése mennyire átalakította, természettől elvonatkoztatta, jelképszerűvé tette az ábrázolást, másfelől azonban nem állapítja meg, hogy ez a korszellem a művészet formális elemeinek lebecsülésével mennyire visszafejlesztette a művészet sajátos értékeit. A korszellem miatt nemcsak az illuzionista ábrázolás értékei mentek ekkor fokozatosan veszendőbe anélkül, hogy helyükbe azonnal más értékek léptek volna, hanem a kép és a szobor, mint ábrázolás is elvesztette önmagában való értékeit és csak mint a túlvilágra való utalásnak volt jelentősége. Igaz, hogy az ábrázolások mögött most mélyebb szellemiség lakozott, mint az antik művészetek remekei mögött, ezzel szemben azonban az ábrázolás formális értékei elsatnyultak. Ezek a szellemi értékek befolyásolják Dvořákot, midőn az ó-keresztény és a korai középkor művészetét magyarázza és ezért nem állapítja meg ennek a kornak művészeti alsóbbrendűségét, kisebb értékét. A gondolatot némileg összetéveszti, a gondolatot jelző kifejezéssel. Természetesen az ó-keresztény kor szobrászatának, még inkább festészetének is vannak különös értékei, sőt ezek szükségszerűen váltották fel az előbbi korok értékeit, azonban ezek nagy fejlődéstörténeti jelentőségük dacára sem versenyezhetnek az antik aranykor művészi értékeivel. A régi eredmények felbomlása az ábrázoló művészetek terén nem is járhatott azonnal új, az előbbiektől eltérő értékek termelésével. Ezek is fokozatosan fejlődhettek ki azzal kapcsolatban, hogy a nagy világerjedésből, problémakeveredésből fokozatosan kikristályosodott a keresztény szellem, mely utóbb ismét elismerte a kép és a szobor önmagában rejlő értékét. Nem az illuzionista természetábrázolásra célzunk itten, mely ugyan a középkorban is itt-ott többékevésbbé már felütötte fejét, hanem az érett román és gót képzőművészeti alkotásoknak az antik szépségeszménytől annyira távoleső, mégis felséges és velük egyenértékű stílusára. Ez a korszak épp úgy művészeti beteljesedés volt, mint az antik művészet legnevezetesebb

Szerkesztő úr jó néhány évvel ezelőtt ellátogatott hozzám. Azt mondta, hogy egy nagy „Pesti Futárt" fog kiadni, egy külön példányt, amiben a „befutott" emberek élettörténetének vallomását foglalja össze. Azt hittem, száraz kérdéseket ad föl, feleleteimet tárgyilagosan tudomásul veszi, de nem! Ön lelkesedett, lelkesedésével arra inspirált, hogy a régi dolgokat átéljem.

Könnyeket láttam a szemében, amikor elbeszélésem során eljutottam a völgyből a hegy dereka felé. (Még ma sem vagyok a csúcson.)

Valahányszor a Pesti Futárt kezembe veszem, úgy monologizálok: igen, minden sora mögött az a lelkesedő ember érzik, aki nálam járt.

Most üdvözlöm Önt a jubileum alkalmával, ezzel az eddig magamban tartogatott monológgal.

Szüle Péter.

Csak azt írta, amit igaznak hitt. Hogy ez nem sikerült mindig, hogy sokszor tévedett, ezért Önnek szemrehányást tenni legkevésbbé azoknak van joguk, akik még tévedésből sem írják meg azt, amit, négyszemközt önmagukkal, igaznak vélnek.

Mindaz, amit Önről mondtam, szóról-szóra ráillik legkülönb művére, folyóiratára is. Szerkesztő és lapja még ritkán volt olyan kísértetiesen egy, mint Nádas Sándor és a Pesti Futár. Legrégibb olvasói, akik három évtizeddel ezelőtt Önhöz szegődtek, megöregedtek. Nádas Sándor azonban mindig ívott a legerősebb ifjító rádiumforrásból: **a harciasságéból.** Igy tehát lapjával együtt erényeiben és hibáiban egyaránt meglepően fiatal maradt.

Szilágyi Géza.

A napokban találkoztam egy magyar ujságírókollégámmal, kit tizenöt év óta nem láttam. Csak úgy üdvözölt: „Emlékszel-e még a „seregedre-merek"re?

— Hogyne — mondtam. Huszonöt évvel ezelőtt dolgoztunk a Pester Lloydnál és ha valami olyan ügyről volt szó, amelyet tudatosan akartak elhomályosítani, kétszínűvé, vagy értelmetlenné tenni, akkor mi azt úgy neveztük, hogy: seregedre-merek. Ezt a terminológiát én hoztam a Pesti Futárnak egy kedves paródiájából. Abban az időben a miniszterelnöki sajtóiroda és egyes ujságírók között egy affér keletkezett, amelyből kifolyólag furcsa helyreigazító nyilatkozatok láttak napvilágot. Olyan nyilatkozatok, amelyből minden kiderül, csak nem a valóság. Az egyiket a Pesti Futár a következőképpen parodizálta: „Tisztelt Szerkesztőség! Herek-berek, seregedre-merek stb., stb." Könnyekig nevettem ezen humoros paródián, mely talán az ősanyja volt a későbbi halandzsának. A napokban kis unokámat akarván meginteni, azt mondottam: „Vigyázz, mert seregedre-merek".

Ime, egy emlék a Pesti Futár szó- és fogalomalkotó szerepéről.

Scherl Ervin.

Pesti Futár
1937. dec. 15.

csisággal, mintha valaki egy őrtoronyból lesné, kutatná azt, ami egyhónapi időn belül a legérdekesebb és legjellemzőbb volt. Ebből a műből semmiesetre se hiányozna az az öröm, vád, panasz és helyeslés, amivel harminc esztendő kortársai látták, szerették és gyűlölték az életet. Kiderülne belőle, hogy amikor unott közönnyel mentek el a nagy történelem nagy eseményei mellett, lázas izgalommal töltötte el őket egy érdekes per, társadalmi botrány, vagy egy szép színésznő tündöklése-bukása. A pesti polgár története lenne e mű, melyben láthatóbb lenne a kor történelme is, mint dátumokból és diplomáciai okiratok bonyolult mondataiból. Hogy ez milyen érdekes lenne, elég arra gondolnunk, ha például Mátyás király korának is lett volna egy budavári Futárja, amelyből arról a hétköznapi és történelmi kútfőinkban meg nem örökített életről értesülnénk, amit az utca, a polgár, a nemes, a lovag és a főúr látott meg és tartott érdemesnek. A Pesti Futárnak — én úgy érzem — majd egyszer, idők multán, az fog biztosítani maradandóságot, hogy bár a pillanatok széljegyzetének készült és kizárólag a kortársnak íródott, egyszer mégis történelmi kútfő lesz belőle.

Kecskemét, július 7.

Szitnyai Zoltán.

Szabó Péter

1929. IV. 13

Kedves barátom,

figyelmed nagyon jól esett. Nem lennék őszinte magamhoz, ha ezt nem vallanám be neked is.

Igaz szeretettel üdvözöl régi híved:

Kosztolányi Dezső

Kosztolányi levele.

Heves választási harc Burgenlandban a szociáldemokraták és a keresztény szocialisták között

Vasárnap választja meg Burgenland 32 tartományi és 8 nemzetgyülési képviselőjét A pártoknak fegyveres alakulataik vannak — „Szavazzatok osztrák módra!" — Sehol egyetlen magyarnyelvü plakát

Az Ujság kiküldött munkatársa Burgenland fővárosában

Kismarton-Eisenstadt, április 23. *(Az Ujság kiküldött munkatársának telefonjelentése.)* Burgenland is — miként egész Ausztria — vasárnap dönti el, *milyen politikai pártokhoz és ezek révén milyen politikai irányhoz fűzi jövőjét.* Burgenlandban mintegy 300 községben lesz általános nemzetgyülési és tartománygyülési választás. Ezt az aktust hetekig tartó izgalmas agitáció előzte meg, minden párt megfeszitette egész erejét és minden faluban ismételten tartottak népgyüléseket, hogy a maguk zászlója alá sorakoztassák a szavazó polgárságot. Elég nyugodt a hangulat, az ellenfelek lábhoz tett fegyverrel várják a holnapi csatát.

Burgenlandnak tudvalevően *Kismarton* a fővárosa. Innen irányitja minden párt a választási mozgalmat, ide futnak be a hirek. Tavaszi virágzásban áll a városka, a domb lejtőjén az Esterházyak ősi kastélya és parkja pompázik, az egész vidéken virágoznak a fák, csend és béke, amerre csak néz az ember. Szesztilalmat rendeltek el és ma már senkinek sem volt szabad szeszesitalt fogyasztani. Ezt *rendkivül szigoruan veszik* és sulyosan megbüntetik azt a kocsmárost, aki a tilalom ellen vét. *Koller* Pál polgármester áll az ügyek élén Kismartonban, ő teszi meg a szükséges rendszabályokat, hogy nagyobb bajok ne kerekedjenek. *Mindenfelé katonaságot, csendőrséget látni.*

Ezenkivül nagyobb pártoknak külön fegyveres alakulatai vannak, igy a szociáldemokrata pártnak Schützbund néven van ilyen fegyveres alakulata, a keresztényszocialisták mellett pedig a Frontkämpferek szervezete áll.

Voltaképpen csak két nagy párt mérkőzik egymással. Az egyik a *szociáldemokrata párt*, a másik az ugynevezett *egységes lista pártja.* Ebbe az utóbbi szervezetbe több kisebb párt tömörült, *a vezetőszerep azonban a kereszténységszocialistáké.* A szövetkezett pártok világnézletileg is szembehelyezkednek a szociáldemokratákkal, amennyiben a magántulajdon alapján állanak, szemben a szociáldemokratákkal. Jellemző azonban a burgenlandiakra, hogy a szociáldemokraták *nem élnek szokásos érveikkel a választási harc számos fázisában.* Egyes szónokok sem válogatják meg harci eszközeiket és ha kellett, akkor a magántulajdonért lelkesedtek, ha kellett, a vallásosság érzelmeiben is magukhoz édesgették a népet. Megtörtént egyhelyütt, hogy

a vasárnapi nagymisére közismert szociáldemokrata rózsafüzérrel ment el a templomba és ugy imádkozott, mint a kereszténységszocialista polgárok.

A tartományi kormányzóság tulajdonképpen még *Savanyukuton* müködik. Egyelőre még nincs palotája Kismartonban, sőt még meg sem kezdették a tervbe vett kormányzói palota épitését. Itt *Meser* Lajos dr. tartományfőnökhelyettes vezeti az ügyeket.

Nagyon liberálisan kezelték a választási agitációt. Az osztrák választási törvény ugyanis megengedi, hogy *zárt helyen minden bejelentés nélkül* tarthasson gyülést bármelyik párt. Engedélyre csak olyan gyülésekhez van szükség, amelyeket szabad területen kivánnak tartani. Elméletben ez nagyon szép, a gyakorlatban azonban itt is szépséghibák mutatkoznak. Megtörtént ugyanis ismételten, hogy az egyesült listapártiak népgyülésén szociáldemokrata választók is megjelentek és szót kértek, sőt vitába szállottak az ellenfél szónokaival és erőteljes lépésükkel valójában a maguk javára igyekeztek forditani a hangulatot. Baj nem történt az ilyen eszmei harcból, de az egyesült listapártiak ebben agitációjuk korlátozását látták és emiatt számos esetben panaszt is emeltek. Sérelmüket, sajnos, nem lehetett orvosolni. Fellépésükhöz az erőt természetesen a Schützbund tagjaiban találták. A Schützbund tagjai ugyanis minden községben szervezetben élnek, egyenruhát viselnek és alarmra rögtön ott teremnek, ahol a szociáldemokrata párt vezetői szükségét látják.

Olasz formáju karbonári kalapot viselnek, szürke waffenrockban járnak, amelyet mindenféle szijak kötnek össze.

Fegyver nincs náluk és a szociáldemokrata párt határozottan tagadja, hogy ez az alakulat fegyveres szervezet volna. Sokkal kevesebben vannak a kereszténységszocialisták támogatására alakult Frontkämpferek, ezek nem viselnek egyenruhát, katonai módra sem vonulnak fel, mint ellenfeleik, a Schützbundbeliek, elenben ők is ugyanilyen céllal müködnek, mint a szaciáldemokrata párt testőrei. Összeütközésre legutóbb került sor, Kismartonban, ahol a szociáldemokraták átragasztották az egyesült lista pártiak egyik plakátját. Az átragasztott plakát német nyelven igy hangzott: *„Ne szavazzatok a magyarónokra".* Éjjel a Frontkämpferek néhány tagja átragasztotta ezt a plakátot, amit hamarosan észrevettek a Schützbund tagjai és csakhamar verekedésre került a sor.

Egy legénynek két helyen is beverték a fejét, egy másiknak kiverték a fogát, mig többen mások komolyaban vagy könnyebben megsebesültek. Egyébként azonban nagyobb zavargásra nem került a sor. Minden községben plakátokon folyik az utolsó pillanatokban a harc. A szociáldemokrataták vezetnek ezen a téren is. Az egyik plakátjuk egy öreg embert ábrázol és német nyelven a következő szöveg olvasható a plakáton: „Öreg vagy? Menj Seipelhez! Aggkori biztositás! Vajjon megéred-e, hogy Seipel ebből törvényt csinál? Szavazzatok a szociáldemokratákra!"

Egy másik plakáton a szociáldemokraták rendkivül heves támadást intéznek Kollmann ellen, aki tudvalevően pénzügyminisztere volt a Seipel-kormánynak.

A plakát szemére veti Kollmannak, hogy oly értelmü nyilatkozatot tett egy magyar ujságiró előtt, mintha Burgenlandnak Magyarországhoz való visszacsatolását kivánná.

Az emlitett plakáton a szociáldemokraták emiatt rendkivül támadják a volt pénzügyminisztert. Reprodukálják Kollmann állitólagos nyilatkozatát a következőképen: „Magyarország feldarabolása sokkal több, mint igazságtalanság. Ez közönséges gazság és ennek a gazságnak a csucsa az, hogy Burgenlandot Ausztriához csatolták. De az igazság jóvátétele már utban van. Bethlen István gróf mostani politikája megszerzi ezt az elégtételt Magyarországnak." A szociáldemokrata plakát kritikája azután igy folytatódik: „És ez az áruló Burgenlandban vezetője az egyesült pártok listájának, kedvence Seipelnek és együtt van a listán a nagynémet kereskedelmi miniszterrel, ahelyett, hogy börtönbe kerülne, a parlamentbe fog bejutni. Az ő cinkostársai hallgatnak, mert ők is ugyanugy gondolkodnak Burgenlandban, mint Kollmann.

Akadhat-e olyan önérzetes burgenlandi polgár, aki szavazatát a főáruló eme listájára adná. Burgenlandiak! Ki szabaditott meg benneteket a magyar igától? Ez a férfiu a szociáldemokrata Breitner dr. volt, aki nektek Saint Germainben szabad jólétet biztositott. Nem okozhat nektek nehézséget, válasszatok a ti felszabaditótok és a főárulók között, akik titeket Horthy Magyarországához akarnak visszacsatolni. Adjatok méltó választ Héjjas szövetségeseinek április 24-én, tartsátok magatokat ahhoz a párthoz, amely nektek a szabadságot hozta és amely a szabadságot számotokra meg is fogja őrizni. Ne szavazzatok Horthyra, szavazzatok osztrák módra, válasszatok szociáldemokratát!»

Kollmann dr. egy másik plakáton válaszol az előbb emlitett szociáldemokrata támadásra. Kiáltványa igy hangzik: «Burgenlandiak: figyelem! Egy magyar estilap és számos szociáldemokrata röplap elhiresztelte, mintha én Burgenlandnak Magyarország részére való visszaadásáról beszéltem volna vagy kilátásba helyeztem volna a tartomány visszaadását. Ez a hiresztelés közönséges kitalálás és szemtelen hazugság. Kollmann József nyugalmazott miniszter, badeni polgármester.»

Ezenkivül számos más plakát virit a falakon. *A kereszténységszocialista párt plakátjai zöld, fehér zöld szinüek, a szociáldemokraták plakátjai mindenféle szinben rikitanak, burgenlandi szinü plakát, a piros-fehér-piros szinü egyáltalán nincs, ezt a szint nem használták ki választási agitációra.* Az egyesült lista egy másik plakátja óriási betükkel csak annyit mond németül: «Csináljatok rendet és teremtsetek szabadságot.»

Magyarnyelvü plakát egyáltalán nincs az egész Burgenlandban, németül beszélnek az utcán, tizenötéves korig a gyerekek már nem is értenek magyarul.

A leglelkesebb agitátorai az egyesült pártok listájának a klérus tagjai. Jólehet németül megy az istentisztelet, azért

ugy a katolikus papok, mint az egyéb vallásu hiveknek a pásztorai is még mind magyar érzelmüek, szivvel és lélekkel támogatják a polgári pártok listáját.

Az erőviszonyok nem állapithatók meg pillanatnyilag. Márciusban folytak le a községi választások, ahol a polgári pártok nagyon kis előnyt szereztek a szociáldemokratákkal szemben, de ez arra vezethető vissza, hogy nagyon sok olyan választópolgár járult az urnához, akik a nemzetgyülési és tartománygyülési választásokon eddig nem jelentek meg és ugy látszik, ezuttal sem fognak jelentkezni. Akkor a községeket közelebbről érdeklő ügyekről volt szó és természetes, hogy mindenki élt szavazati jogával, ma azonban a terror miatt sokan távol fognak maradni már csak azért is, mert az osztrák választási törvény szerint a szavazás nem kötelező. Senkinek sem történik baja amiatt, mert nem jelenik meg az urnáknál, ellenben könnyen bajba keveredhetik, ha az izzó hangulatban élni kiván jogával. Mert olyan a helyzet ma voltaképen, hogy parázs van a hamu alatt.

A két nagy párt harci szervezetei ugyanis teljesen elszántan várják a nagy mérkőzést és csak egy csóva szükséges ahhoz, hogy a hangulat lángot fogjon.

Éppen ezért sok választópolgár inkább távol tartja magát a választási aktustól, ami jelentékenyen billenti a mérleget a szociáldemokraták javára, mert ennek a pártnak a tagjai sokkal biztonságosabb helyzetben érzik magukat, miután sokkal nagyobb harci készenlétük van, mint az ellenpártnak.

Burgenland holnap 32 tartományi és 8 nemzetgyülési képviselőt fog választani. Ez az esemény természetesen érdekli Sopron városát is.

Mindössze öt kilométernyire van a határ, de az osztrák területen folyó választási agitációnak semmiféle hulláma nem csap át a magyar területre.

Maga Sopron városa félholt város. Forgalma a minimumra csökkent, termelése nem jöhet számba. Kávéházakban, vendéglőkben alig van élet. A legnagyobb baj az, hogy nem adódnak olyan munkaalkalmak, amelyektől a város a geografiailag szomoru helyzetben valami jövedelemhez tudna jutni. Pang az ipar, pang a bortermelés, mert sem az egyiknek, sem a másiknak nincsen piaca.

Most ujabb mozgalom indult meg abból a célból, hogy a fehérbor helyett vörösbor termelésére térjenek át a gazdák, mert ennek már a békében nagy kelendősége volt egész Európában. Nagyobb beruházás csak egy van, átalakitják a villanytelepet. Igy akarnak takarékoskodni, hogy a termelés még olcsóbb legyen. Vizi hajtóereje egyáltalán nincs a városnak, most tehát a villany erejének fokozása révén akarnak magukon segiteni. Legnagyobb problémájuk egyébként a Fertő szabályozása.

Ez elé azonban épen osztrák részről nagy nehézségeket támasztanak. A Fertőnek egyik partja ugyanis az osztrákoké és ez a part rendkivül alkalmas strandfürdők létesitésére, miután rendkivül tiszta a homokja. A másik part, amely már magyar terület, csupa sás és egészségtelen vidék. Ezt kellene lecsapolni, az osztrákok azonban mindeddig nem tudtak igent mondani a nagy akcióhoz. Lakásépitkezés alig van Sopronban. Annál példásabb azonban a társadalmi béke.

Itt egyáltalán nem juthat hanghoz senki, akinek bármilyen tekintetben kirivó nézetei vannak és aki különvéleményével a társadalom nyugalmát óhajtaná megzavarni.

Beszéltem Thurner Mihály polgármesterrel, aki szintén nem tudott semmiféle biztatót mondani, Mindössze ennyit mondott:

— *Nem csüggedünk, sohasem csüggedtünk. Ha már átvergődtünk minden nagyobb megrázkódtatás nélkül a nagy nyomoruságon, csak szebb és jobb jövő köszönthet ránk.*

Bagyó János

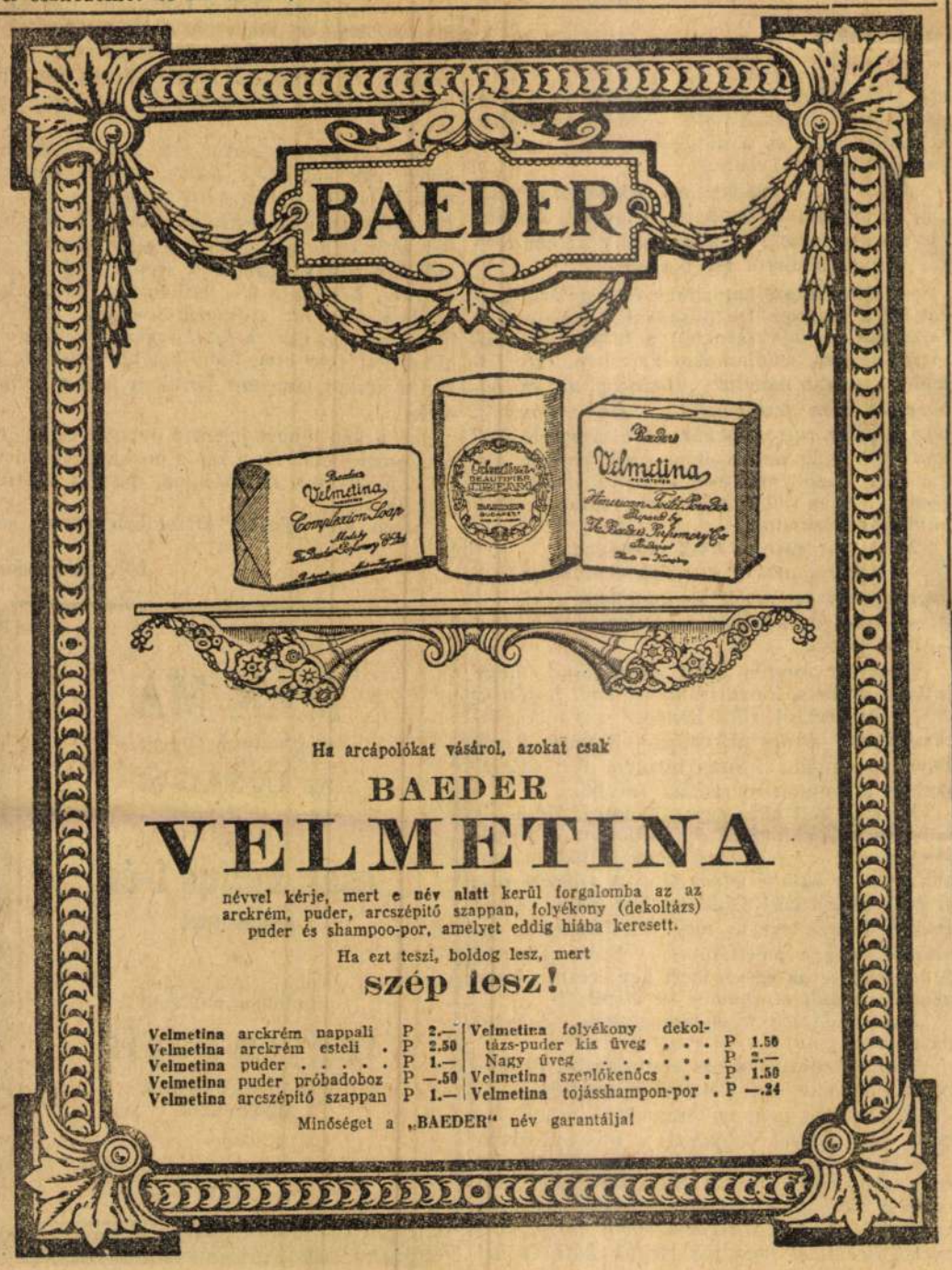

Női-, férfi- és
fehé
vász
FENDRI
IV, Deák-tér

Müteremlátogatás Szüle Péternél, akit a legnagyobb magyar képzőművészeti díjjal tüntettek ki

„A művészhajlamot apámtól örököltem" — Már nyolcéves korában öt koronával jutalmazták egy rajzát — Kicsapták az Iparművészeti Főiskoláról, mert nem tudott hét korona tandíjat fizetni — A katonának kis ezüst, a művésznek nagy arany érem jutott

„Művészi ideálom dióhéjban ez a két név: Munkácsy és Rembrandt"

Két boldog ember él most Pest fölött, a Bethlen-udvar magas műteremlakásában: *Szüle* Péter festőművész, meg a felesége, *Marika.*

Alattuk egyfelől a csendes Buda, másfelől a Duna széles szalagja, s azontul a város, melynek képzőművészeti világa és művésztársadalma azt a negyvenegyéves, zömök, tatárfejű festőt ünnepeli, aki a legszebb elismerést kapta férfikora delén: *az állami nagy aranyéremmel tüntették ki a Műcsarnokban kiállított portréját.*

A műterem, ahol a festő, meg a felesége él, valóságos mennyország. Szent Pétert a szobalány helyettesiti, aki ragyogó arccal, áradozó mosollyal nyit ajtót, ó, nagyon jól tudja ő is, hogy miről van szó, hiszen *két nap óta valóságos bucsujárás van a házban: jönnek a gratulánsok!* Telis-tele van velük a műterem. Egy finom, fiatal, karcsu pap, fekete reverendában, a francia abbék átszellemült rajongásával, egy szőke, kedves lány-tanitvány, fehér munkakabátjában és barátok és ismerősök, férfiak, asszonyok és gyerekek; a művésznek virágot hoznak, a feleségének Gerbeaud-val kedveskednek és lelkesednek és áradoznak, egymás kezét szorongatják és ölelkeznek, közben jön a postás, aki sürgönyöket ad át, az asztalon már egész halom levél, Szinyeiék, a Benczur-Társaság, kollégák és rokonok, tisztelők és jóbarátok, ki győzné őket felsorolni! ...

Alig tudom közülök a művészt egy sarokba vinni, ahol végre leülhet és csendesen beszélgetünk.

Rajzoljam le a portréját? Az arcképét próbáljam bemutatni, fekete betükkel a fehér papiron? A festő portréját, aki a legkivételesebb magyar portréfestő? ... Ő maga végzi el helyettem ezt a munkát az *Ujság* olvasóinak, az ujságirónak nincs hozzátennivalója a képhez, csak a szavait örökithetem meg e tiszavirág életü riportban, a mondanivalóját, mely őszinte és egyszerü, s melyben a mult szenvedéseiért és küzdelmeiért elfojtott keserüséget a siker és az elismerés mámora leplezi.

— *Most már tudom, hogy nem küzdöttem hiába!* ...

Igy kezdi ő is, mint minden müvész, aki örökkön-örökké érezte magában a tehetséget és — nyomorgott.

— *Most már kárpótolva vagyok mindenért!*

A szüleiről beszél, kegyeletes, megható mondatokban.

— Az apám *egyszerü vasutas volt* Cegléden. Most 78 éves és nyugdijban van. *Tőle örököltem a müvészhajlamot. Az apám nagyon szerette a muzsikát és magától tanult meg hegedülni* ... Nagyszerüen hegedül, igazi virtuóz, ő volt az, aki mindig biztatott már kis gyerekkoromban, hogy *csak rajzoljak annyit, amennyit birok — ha jólesik!* ... Meg az anyám, aki ugyan jobb szerette volna, ha református lelkész leszek, de végül a müvészsorsba is belenyugodott ...

— Őszintén szólva nem is kellett nekem sok biztatás. Már a ceglédi elemi iskolában mindig rajzolgattam. *Nyolcéves koromban kerestem az első pénzt ezen a pályán, öt koronával jutalmazták az iskolában egy rajzomat* ... Aztán sokáig, nagyon sokáig nem kerestem ilyen nagy összeget, még komoly képekért sem! ...

Szüle Péter: Önarckép

— 1894-ben költöztünk fel Pestre, azaz Ujpest. Már a középiskolába jártam és *itt intenzivebben foglalkozni rajzolással.* Jártam a Dunához, folyton skizzeltem, tájképeket csináltam és tempera-képeket. Tizennégyéves voltam, amikor *Munkácsy* Mihály meghalt. Ezt azért mondom el és azért fontos, mert ebben az időben még csak az ő képeit ismertem és szerettem. Természetesen nem tudtam magamnak megmagyarázni, hogy miért, csak csodáltam őt és órákig bámultam egy-egy Munkácsy-reprodukciót. A *Krisztus Pilátus előtt* fotografiáját megvásároltam és egy *fél évig rajzoltam.* Folyton csak ezt, mindig ezt az egy képet ...

— Mikor elvégeztem a hatodik gimnáziumot, beiratkoztam az Iparművészeti Iskolába. *Innen azonban kidobtak, mert nem tudtam a 7 korona tandíjat megfizetni.* Nem akarták elengedni a tandijat, én még a földkerekségen sehol sem tudtam a pénzt előteremteni! ... A szüleim elég sok áldozatot hoztak értem már eddig is, *resteltem, hogy tizenhatéves koromban ujabb gondokba verjék magukat miattam.* Sok pénz volt az nekünk 7 korona! Kimondhatatlanul nagy összeg, s inkább otthagytam az Iparművészetit! ...

— Az egyedüli müvész, akivel ezidőtájt ismeretségben és összeköttetésben voltam: *Pörge* Gergely. *Valóságos házi kifutófiu voltam a lakásában, de boldogan csináltam, mert nemcsak megtürt, hanem becsült és biztatott!* ... Örök hálával gondolok erre mindig, s nem tudom, hogy nélküle bejutottam volna-e *1906-ban a Képzőművészeti Főiskolára!* ...

— *Ferenczy* Károlyhoz vettek fel, én azonban akkor még nem értettem a nagy mestert és átmentem *Balló* Edéhez. Két évig tanultam itt, majd öt esztendő következett *Zemplénié* ... Ez az öt esztendő volt az *igazi müvésznyomor* tragikus korszaka. Sokat koplaltam, sokat tanultam, azt hiszem a koplalásból mégis több jutott, mint a tanulásból.

— Ebben az időben *2 koronáért festettem egy portrét,* sőt volt rá eset, hogy *15 képet adtam el 8 koronáért!* ...

— 1913-ban aztán pályázatot hirdettek a *Benczur Mesteriskolába* s nyolcvan jelentkező közül hármunkat vettek fel: *Burghardt* Rezsőt, *Tasz* Lászlót és engem! ... Volt hát mesterem, mütermem és ösztöndijam, itt záródik le ugynevezett pályám első korszaka, uj fejezet kezdődik, Benczurnál, az ő irányitása mellett, az ő atyai támogatásával ...

Szinte áradozó hangon meséli *Szüle* Péter, hogy *Benczur* Gyulával milyen közeli barátságba került.

— A technikai dolgok mind a kisujjában voltak — mondja róla, — tőle tanultam meg igazán a *mesterséget.*

Valóban, ekkor már ott tartott, hogy csak a mesterséget kellett elsajátitania. A tehetsége vele született, a müvészete egyre fejlődött és kialakulóban volt, már nem kereste, hanem megtalálta önmagát, sőt hinni és bizakodni kezdett. *(Dacára annak, hogy ma is örökké elégedetlen, hitetlen és pesszimista. Azt a képét például, mely a Szépmüvészeti Muzeumban van, nem tartotta jónak, s csak a felesége biztatására merte kiállitani.)* Sokat, nagyon sokat dolgozik. Éjjel-nappal fest. Portrét, genreképet és tájképet. Még házról-házra jár a képeivel. Felmegy például az ügyvédhez, akitől tiz koronát kért a nagy olajképért. — *Hova gondol?* — mondta neki ez a „gyüjtő" — *látja, ezt a remek Burghardtot? Nyolc koronáért vettem!* ... És hat koronát adott neki. Elfogadta, mert kellett a pénz. *Még hálálkodott is!..*

Olyan jól esik, amikor látom, hogy mindezekről ma már mosolyogva, kedélyesen beszél. (Általában ez a legmeghatóbb, ez a minden müvész életében örök „nyomor-probléma" a boldog jelen és a dicsőséges „ma" glóriás perspektivájából nézve.)

Szüle Péter: Anyám, apám ...

Aztán jött a világháboru. (Banálisan hangzik, de minden élettörténetben igy kell kezdődnie egy fejezetnek, ha a mostani világ embereiről van szó.) Erről igy beszél:

— Bevonultam katonának és négy évig harcoltam a fronton. De puskával a vállamon is rajzoltam. A lövészárokból a természet szépségeit néztem, studiumokat kerestem. Egy felebbvalóm ezt mondta: *„Hadnagy ur, ez háboru és nem festőiskola! ... Ha a posztján még egyszer rajzol, akkor hadbiróság elé állitom ...*" Pedig nem voltam rossz katona. Akkor már a mellemen volt *a kis-ezüst vitézségi érem* ... Csak jobb szerettem volna festeni, mint háboruskodni ...

Most már ezen is csak mosolyog.

— *A katonának a kisezüst, a müvésznek a nagy aranyérem jutott!* — mondom neki.

— Igen, ez körülbelül kifejezi a valóságot — teszi hozzá.

Benczurt folyton azért ostromolja, hogy juttassa őt be a főhadiszállásra, *hadi festőnek.*

— De nem sikerült! *Benczur sem tudta keresztülvinni,* pedig akkoriban festette *Tisza* István portréját ... Sirva mentem el a válaszszal és a fronton maradtam tovább ...

Itt meg kell állni egy pillanatra. Ez a kis háborus epizód *nem azért fontos az ő pályáján, mintha azt jelentené, hogy ki akarta magát vonni a katonáskodás alól!* A világért sem szabad félreérteni! Csak az fájt neki, hogy évekre, hosszu évekre meg volt fosztva a vászontól, meg a palettától! ... Ezért jellemző *Szüle* Péterre az egész, mert ugy érezte, hogy *négy esztendőt elraboltak az életéből!*

Majd vége lett a világrengésnek. A festő hazakerült.

Vissza Benczurhoz, az Epreskertbe, itt dolgozott, mellette, egész a halála napjáig! ...

Még mindig nem volt rendes müterme. Ingyen modellekkel dolgozott a Bajza-utcában.

Közben kisebb-nagyobb sikerek jöttek. Az állami kis-aranyérem. A Szépmüvészeti Muzeumba és a főváros gyüjteményébe kerülnek a képei. *A Benczur-Társaságból kilép, Szinyeiék örömmel fogadják maguk közé és két esztendő óta, amióta megkapta a Szinyei-jutalmat, hozzájuk tartozik.*

Egészen odavalónak érzi magát. És méltán. Ott van a helye *Csók, Iványi-Grünwald* és *Rudnay* között.

A legutolsó *Szinyei-vacsorán* tudta meg azt is, hogy az állami nagy aranyérmet kapta:

— *Róna* Jóska jött hozzám a Fészekben, ő mondta lelkesedve, hogy egyhanguan nekem itélték! *A Szinyeisták pedig megéljenezték!* Hivatalos értesitést még nem kaptam, de ugy tudom, *tiz év után én leszek az első, aki igazi aranyérmet kapok megint!* ... Tiz év óta ugyanis csak *papirt* kapnak az állami aranyérmesek. *Most visszamenőleg megkapja mindenki az igazi érmet* ...

... Mindez, amit igy leirtam, nem ment ilyen simán. Ugyszólván *percenként felugrott mellőlem* a székből, egy-két szót kellett váltani a látogatókkal. Kezet kellett szoritani az ujonnan érkezőkkel és bucsuzni kellett a távozóktól. Ilyenkor a felesége helyettesitette.

A müvész felesége. Csupa jóság, szelidség, megértés ér ragaszkodás az urához.

— Én is festek — mondja.

Mutatja is egy önarcképét.

— Ez *Iványi-Grünwaldnak* nagyon tetszett ...

Aztán hozzáteszi:

— Télen át persze nincs időm a festésre. *Télen Pétert adminisztrálom* ... Majd nyáron, Szolnokon! ...

Mert a szolnoki müvésztelep törzslakói mind a ketten, itt születnek *Szüle* Péter gyönyörü magyar tájképei s magyar portréi, mert hogy el ne felejtsem, legjellemzőbb és legörvendetesebb az ő müvészi egyéniségében, hogy *tipikusan magyar festő, igazi magyar tehetség,* a magyar szív, a magyar lélek megnyilatkozása minden munkája, minden ecsetvonása és hiába is mondja:

— *Müvészi ideálom dióhéjban ez a két név: Munkácsy és Rembrandt!*

Hiába, mert a kettő közül *Munkácsy* az erősebb. Az őszintébb, igazibb benyomás a *régi, gyerekkori, öntudatlan Munkácsy-impresszió;* Rembrandt lehet ideál, de a rokon, a testvér, a csabai inasgyerek, aki *Lang* uramnál koporsókat gyalul és a téli hidegben világmegváltó tervekről álmodozva mázolja fogvacogva a kisérteties, fehér éjszakában a temető zöld rácsos keritését ...

... Munkácsy Mihály fotografiáját és gipszből faragott kis mellszobrát láttam *Szüle* Péter mütermében. Egy sötét sarokban pedig vásznak és állványok mögött Beethoven halotti maszkját a félhomályban. A müvész apai öröksége.

És egy portré került elő, a sok müremek körül, egy hatalmas vászon, *Rácz* Lacinak, nem is tudom igazán hányadiknak, a hires cigányprimásnak a portréja. Abban a pillanatban örökitette meg a festő ecsetje, amikor álla alól kikerült a hegedü, a szeme félig le van hunyva, körülötte s a láthatatlan hallgatóság fülében még ott zsongnak-bongnak *Rákóczi kesergőjének,* vagy a *Liszt rapszódiának* utolsó akkordjai s az öreg Rácz halálát gyászoló, feketére festett hangszer fáradtan hull a primás ölébe ...

Ez a kép többet jelent a magyar cigányprimás portréjánál. Ez a kép a porba sujtott nemzet fájdalmának szimboluma, mely a müvészt megihlette.

Ilyen kép minden évtizedben egszer születik.

Lestyán Sándor

PORTOROSE
Palace Hotel
az Adria legpompásabb szállodája
— 300 szobával a tengerparton —
Hotel Riviera
és S. Lorenzo
— 100 szobával a tengerparton —
Nagyszerü homokstrand! Szoba-rezerválás és prospektus:
Cosulich Line, Thö öly-ut 2 és Váci-utca 29

MÁR MA
megindituk Önnek
az UJSÁG-ot
és az előfizetési
nyugtát
csak május 1-én
kézbesitjük
*
Amig a készlet tart,
minden uj előfizető
ingyen kapja
a Mindent Tudok
almanachot
*
Helyben telefonon is előfizethet
Telefon: T. 207—57

Képes Krónika

IX. évfolyam 1907 Szépirodalmi, művészeti és társadalmi hetilap 27. szám

Szüle Péter: Arckép. (A művész tulajdona.)

Ára a „Tündérvásár“ gyermeklappal együtt 60 fillér.

RENDKIVÜLI KEDVEZMÉNY — CSAKIS LAPUNK OLVASÓINAK!

DIMITRIJ MERESKOVSZKIJ

ÖSSZEGYÜJTÖTT MUNKÁI 12 GYÖNYÖRŰ DÍSZKÖTÉSBEN

1—2. Leonardo da Vinci, I—II.
3. Julianus apostata
4—5. Nagy Péter, I—II.
6. Vele vagy ellene
7. Istenek születése
8. Téli szivárvány
9. Hattyuölő
10. Tolsztoj és Dosztojevszkij
11. A pokol tornáca
12. A szerelem tudománya

Modernül aranyozott, egész-vászon, pompás díszkötésben és tokban
ára tiz havi részletfizetésre 94 pengő — 560 Kč — 940 dinár — 2600 lei.

A szállításkor fizetendő az első részlet (portóval együtt) utánvéttel, a fönmaradó összeg pedig kilenc egyenlő havi részletben a kiadóhivatalba küldendő be.

A VILÁG MINDEN KULTUR-NYELVÉRE LEFORDITVA ÓRIÁSI SIKERE VAN!

Ne vegyen más üzleti berendezési tárgyat,
amig

NATIONAL
ellenőrző pénztára nincs

*Ez fokozza üzletének forgalmát, növeli a tiszta hasznát és rendet teremt üzletében a pénzkezelésnél. Uj összeadóművel ellátott ellenőrző pénztáraink már **610** pengőért kaphatók. Készpénzfizetésnél 5% engedmény vagy kényelmes részletfizetés. Kérjen ingyenes képes árjegyzéket.*

National Regisztráló Pénztárak Terjesztési Vállalata
Budapest IV, Váci-utca 8. szám. Telefon 211—19

Csakis lapunk olvasóinak!

Tiz havi részletre

AZ ÉSZAKI SARK MEGHÓDITÁSA

ROALD AMUNDSEN

és

LINCOLN ELLSWORTH

világhírű könyve az Éjféli Nap csodás birodalmáról. Az izgalmas expedició története, mely föltárja a Sarkvidék rejtelmeit. — **Tömérdek képpel.** — Nagy album-alakú, díszes vászonkötésben

20 pengő, 125 Kč, 200 dinár, 600 lei

!! Fizetendő az első részlet (portóval együtt) utánvéttel, a fönmaradó összeg kilenc egyenlő havi részletben !!

MAGYARSÁG

Melléklet a Magyarság 1931 julius 5-i számához. (27.)

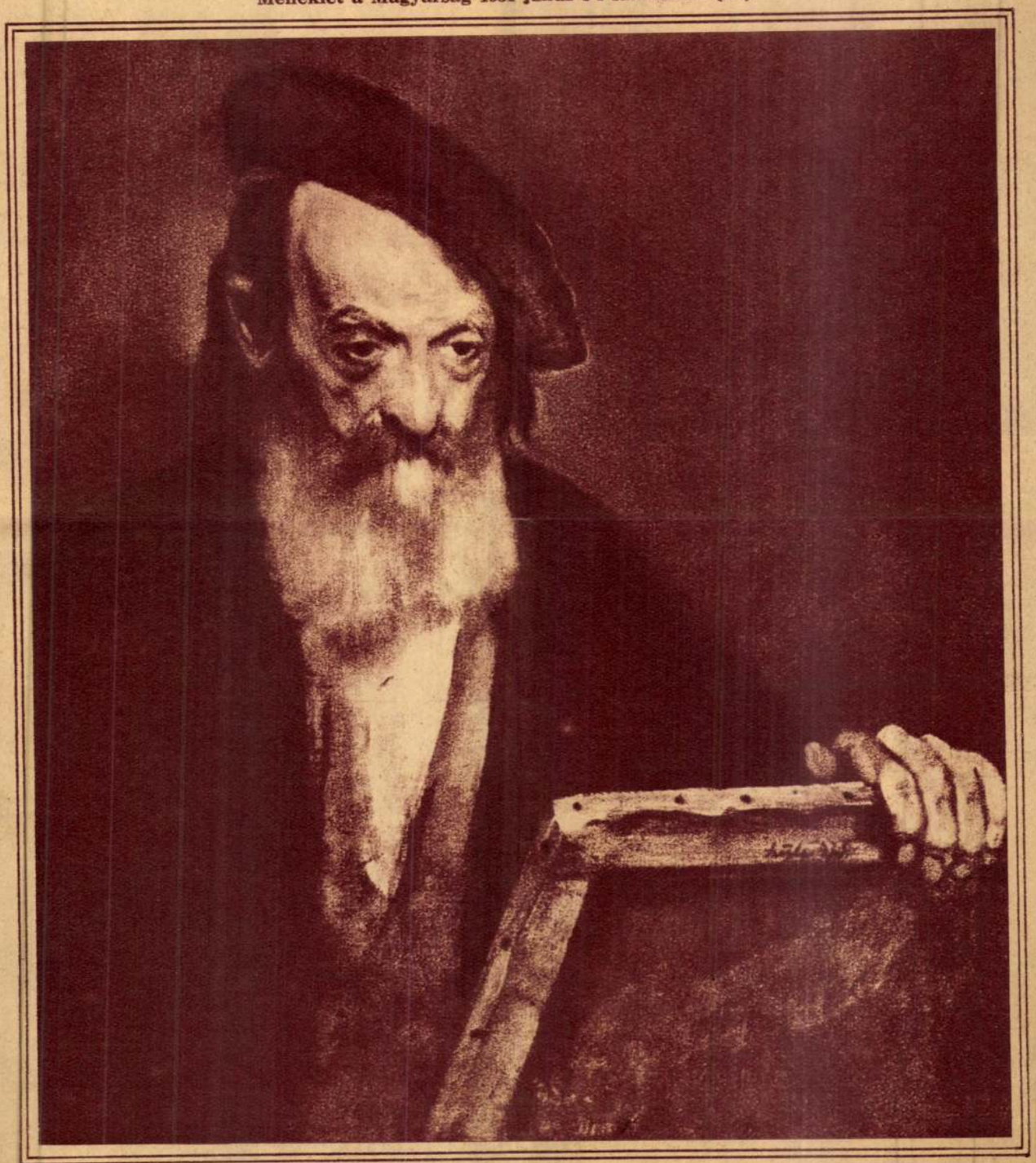

Öreg festő.
Szüle Péter festménye.

A MAGYARSÁG GALÉRIÁJA

Szüle Péter

Szüle Péter.

SZÜLE PÉTER

Ösztönös és igaz művészet Szüle Péteré, amelyet nem felszinen játó raffinériák, hanem mélyen a lélekben élő impulzusok alakitanak. Megjelenésében egyszerü és benyomásokkal teljes, nem elméletekre, hanem érzésekre appelláló, jellemzőerőre törekvő. Vannak talán, akik konzervativnak, maradinak bélyegzik, de jogos kérdés, hogy e vád vajjon nem a maradandóságnak alapja-e ma? S ha a természethez való hasonlóság — mint mondják — ma nem elsőrendü követelmény a művésszel szemben, vajjon a portré, mint müfaj megállhat-e enélkül?

Nem rabja a rajznak és formának, még a szin sem csábitja hatáskeresésre. A fény és árnyék misztikus játéka izgatja fantáziáját, abból fejti ki és kelti életre figuráit mindmegannyi jelenést a lét titokzatos fátyola mögött. Müvészetének klasszicizmusát a reális valóságnak és a művészi intuiciónak ez a finom ötvözete határozza meg. (P. Z.)

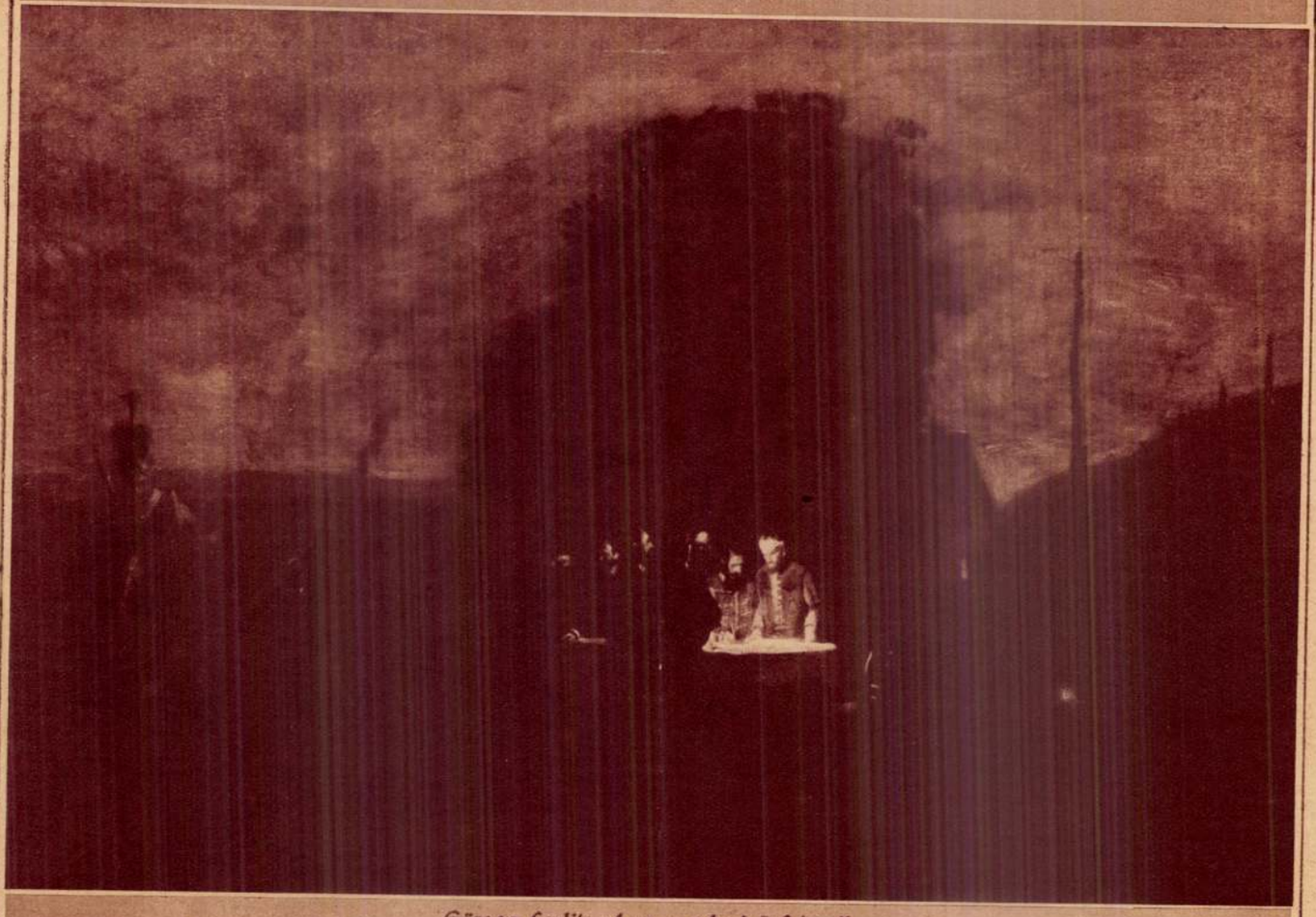

Görgey haditanácsa a váczi őrhádnál.

A MAGYARSÁG GALÉRIÁJA

Szüle Péter

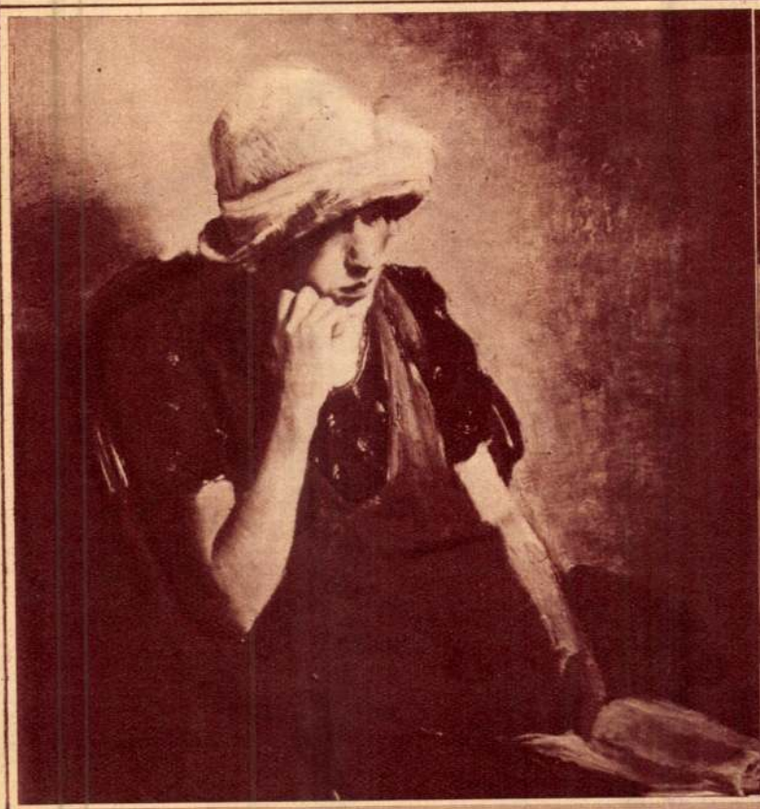

Merengés.

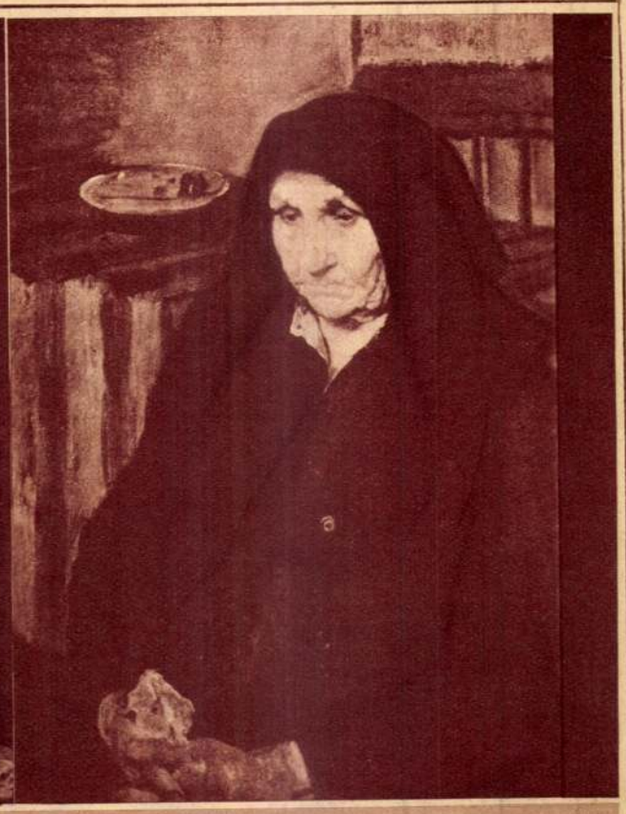

Emlékezés.

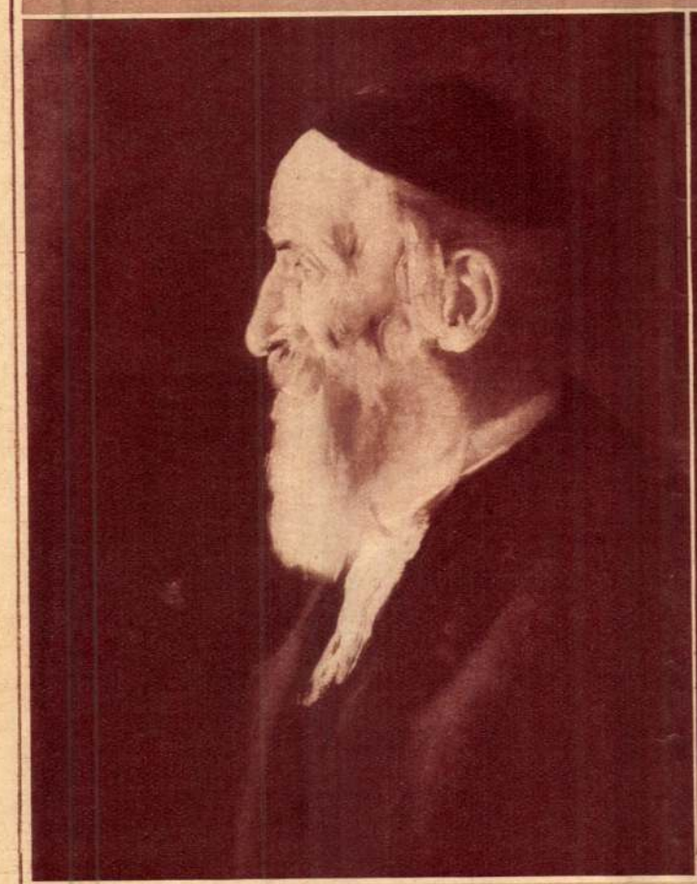

Tanulmányfej.

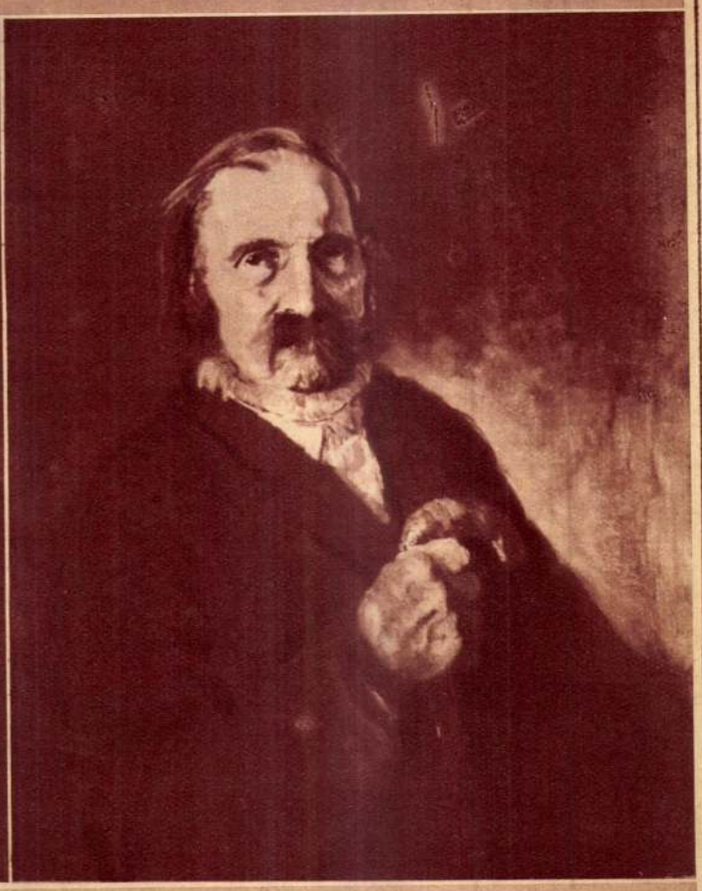

Magyar parasztgazda.

Az első női verseny-nyolcas a Dunán. Az U. E. E. csapata.

A Jászkunhuszárok csapata, mely a lovaspólóban döntő győzelmet aratott.

A Szegedi Csónakázó Egylet négyese, mely vasárnap megnyerte a Takarékpénztárak és Bankok díját.

A fiéten folytak le az első német-francia női atlétikai mérkőzések, melyekben Németország 54:43 arányban győzött Franciaország ellen.

Fenti képünkön Heublein német kisasszony súlydobásban 12 m 80 cm-rel világrekordot állít fel.

Az alsó kép finis az 1000 méteres síkfutásban, melyet a franciák nyertek meg.

Szüle Péter festőművész küzdelmes fiatalsága

Ma hires festő, a beérkezettek közé tartozik. Nagy megrendelései vannak s a Bethlen-udvarban előkelő műteremben dolgozik.

SZÜLE PÉTER (1910-ben)

Negyvenkét éves. *Apja Jegléden vasutas volt, kalauz.* Jegyeket lyukasztott.

— Mi hatan voltunk testvérek — meséli Szüle Péter — nővéreim fiatalon meghaltak, öcsém pedig a harctéren. Szegény önként állt be. Ujpesten laktunk kis nádfödeles putriban, én még csizmában jártam iskolába. Volt egy jó kemencénk, édesanyám azon sütött perecet nekem. *Én már akkor rajzoltam.*

93-ban Pestre helyezték a vasutast, illetőleg Ujpestre. Ott járt a fiu elemibe. Mint harmadik elemistát a tanító egy kis könyvben meg is említette őt, mint egy ügyes kis fiút, aki rajzolgat. Kívánta neki, hogy olyan karriert csináljon, mint Munkácsy Mihály.

Rajzolgatott, a festéket nem ismerte, amit látott, lemásolt.

A nyári szünetben, *mint kis fiú elment a kőművesekhez és a cserepesekhez dolgozni.* Ujpesten nem egy ház van, amelynek a cserepezésében résztvett.

— Kijártam a piacra — meséli — és segítettem nagyságáknak libát hazavinni, kaptam öt krajcárt, tiz krajcárt. Volt egy fűszeres Ujpesten, Éliásnak hívták, a pincéjében kicsírázott a krumpli, oda is elmentem, a csírát leszedni s a krumplit belehánytam a kosárba. Tizenöt krajcárt kaptam. Két vénkisasszony volt, azoknak a virágait öntöztem, ott is kinézett 10—15 krajcár . . . Nagyon szegény kisfiú voltam.

Nádas Sándor = Magyar self-mademanek. Budapest, 1928. Pesti Futár kiadása.

nevezetes nevelőintézetbe, a nagyszombati konviktusba, hogy aztán onnan kikerülve, valami jogvégzett megyei hivatalnokot fabrikáljon belőlem. — Az öregúr, maga is, mint főszolgabíró szolgálta az ősi Nógrádmegyét és a familia többi tagjai is a megye kenyerét ették Palócországban, mégpedig jelentékeny hivatalokban. — No, és a nagyszombati komoly iskola ahol sem a jónevelést tekintve, sem a szigor dolgában nem volt hiány, mégis elferdítette az édesapám velem kapcsolatos komoly és jóravaló szándékait. Nem, mintha én rosszul tanultam volna Sőt ellenkezőleg. — Pirulva vallom be, hogy én jó tanuló voltam. De — a sors útjai kifürkészhetetlenek! — Volt a nagyszombati konviktusban egy nagyszerű kis színház! . . . Olyon tökéletes színpaddal és szabályos nézőtérrel, hogy akármelyik vidéki vándor színigazgatónak méz csurrant volna álmában az ajkán, ha véletlenül azt álmodta volna, hogy ő a direktora ennek a kedves kis színháznak. — Noshát, mi diákok, jól szavaló, ügyesen mókázó, tehát tanárilag színjátszásra alkalmasnak assentált intézeti ifjak, ebben a színházteremben játszottunk aféle »iskoladrámákat«.

Én tehát Nagyszombatból már »megmételyezve«, sőt minden hivatalnoki pálya szempontjából »elveszetten« kerültem haza, Balassagyarmatra a különben kitűnő érettségi bizonyítványommal a zsebemben. Mert bár egyelőre ugyan beíratkoztam Pesten a jogiegyetemre, de én már tudtam, hogy soha egy megyei aktát megfogalmazni nem fogok.

Egyszer aztán a balassagyarmati színtársulat sanyarú napokat látván, kikunyorált az édesapámtól engem egy szerep eljátszására . . . Ez volt a sorsdöntő eset rámnézve A direktorra nézve is, mert — ahogy a színigazgatói orr nagyszerűen és előre kiszimatolta — telt házat vonzott maga az az esemény, hogy a központi főszolgabíró fia játszani fog a színészekkel az »arénában«. — Följegyzésre talán csak az érdemes, hogy első, tulajdonképpeni színjátszásom ekkor esett a Liliomfiban. Persze, nagyszerűen játszottam és — színész lettem (nem vicispán). A részletek ettől kezdve valóban nem érdekesek! Nem kellett sokat küzdenem a családi ellentállással, sem semmi majorátusból leendő kitagadás veszélyével. Gizella nővérem már akkor megtörte számomra is a jeget a családban, mert ő már az Országos Színitanoda növendéke volt és az én fölvilágosodott atyafiságom is idejekorán megérezte, hogy az élet a vármegyénél sem fenékig tejföl . . .

Elvégeztem hát én is a színészakadémiát! — Csiki Gergely, Szigethy József, Bercsényi, Ujházi voltak a tanáraim és én iparkodtam, hogy e kiváló színész-nevelőknek ne hozzak szégyent a fejükre. Pont negyven éve az idén, hogy színészkedem. A Vígszínházon kívül (ahol a megnyitás óta dolgozom), csak Kassa és Kolozsvár voltak a színész-nevelő állomásaim. Ennyi az, amit pályafutásomról és magamról mondhatok.

Közben felfedezett egy fényképnagyítót Ujpesten, ott leselkedett az ablak alatt, bámulta, milyen nagy dolog a művészet. *»A palettákról leszedték a festéket és kihányták, én felszedtem, beraktam a gyufaskatulyába s szagoltam az olajfestékeket, hogy milyen boldogság lehet ezzel festeni«.*

Képkiállítást először 1903-ban látott, akkor 16 éves volt. Akkor hat középiskola elvégzése után beiratkozott az iparművészetire az Üllői-uton. *»Két év után Fittler Kamill kidobott — mondja — mert nem volt 14 koronám félévi tandíjra. Nem akartak tovább várni«.*

Ezután Zweibrück nevű Király-utcai fényképnagyítónál végzett képnagyításokat. *Utóbb önállósította magát s maga vállalt 10 koronás fényképnagyításokat, otthon a szaletliban dolgozott.*

1905 őszén felvették az Andrássy-úti mintarajziskolába, a tandíjat elengedték. De nem festhetett, mert nem volt pénze festékre, Ballóhoz járt, ott rajzolt két esztendeig.

Húszonegyéves korában elment Zempléni Tivadarhoz, akit nagy mesternek tartott.

— Ekkor aztán már mégis volt pénzem, pár fillérem festékre — meséli — festettem minden istennyilát, csendéletet, egy-két koronáért, hetvenöt krajcárért portrét. *Emlékszem, eladtam egyszer húsz skiccet, jó képeket tizenöt koronáért.* Nagyon kellett a pénz.

A nyugati pályaudvar-étteremben ingyen kosztot kapott. *»Együtt kosztoltunk ott egy rajztanárral, de baj volt néha, mert nem volt három krajcárunk boravalóra«.*

1908-ban állított ki először a Műcsarnokban. A képet kézalatt adta el tizenöt koronáért. Ez húsz év előtt volt.

1911-ben végezte el a főiskolát, ekkor már kétszer kapott állami ösztöndíjat vagy pénzt, 1200 koronát. Ebből persze évekig élt. 1913-ban a Benczur-mesteriskolában dolgozott, itt megint rosszúl kezdett menni, *»a háború szele fujdogált«.* Bevonult és 4 évig a harctéren volt, nem dolgozhatott.

1918-ban megkapta a kis állami aranyérmet, a nagy állami aranyérmet tavaly kapta. A Szinyey-nagydíjat 1925-ben.

— Most három éve megy valahogy! — mondja — kilenc éve vagyok nős!

A kommunizmus bukása előtt egy héttel nősült. Felesége is fest, kiállítóművész.

Már nős volt, egy kis kehes diványon lakott, Benczur adta, aztán meg egy mosdótáluk volt. Bútoruk nem volt több. Első bútora egy amerikai íróasztal volt, ott tartotta a festéket, tubusokat.

Szüle kedves felesége így fejezte be az intervjut: *»el nem birtam képzelni, mikor lesz egy konyhánk, fürdőszobánk. 1925-ben, amikor a Benczur-telepen laktunk, beesett az eső, befújt a szél.*

Titkos Ilona

Szűcs Péter

Este fél nyolc. Titkos Ilona most érkezik a Magyar Színház elé. Sokan várják. Hírlapírók, fényképészek.

Rövid kis tárgyalások után különféle tiszteletteljes kézcsókok, a híres színésznő rohan be az öltözőbe.

Spanyolfal. Öltöztetőnő, őrületes meleg és vakító világítás. Azt mondja, jöjjek máskor, találkozzunk máshol, nincs ideje, készül az előadásra. De az újságíró nem hagyja magát. Tessék elmondani az életrajzát.

Ez itt most az utolsó terminus és Titkos Ilona nem maradhat ki azok közül, akik nagy karriert csináltak és akik maguk csinálták meg a karrierjüket.

Szóval muszáj. Tessék. Titkos Ilona a spanyolfal mögül:

— Hát az én életem érdekes. Abszolut érdekes téma. (Mit ír most, te jó Isten?) Erdélyben születtem, Kolozsvárott. Pestre jöttem 1916-ban. Apám a Karolina-kórház főgépésze volt... (Közben az öltöztetőnőhöz: Add ide aztat. Nem azt. Azt.) Szóval, azt akarom mondani, nevem ördögkuti Titkos Ilona. Szüleimmel bent laktunk az épületben, állami szolgálat, rendes pozició. (Várjon most egy pillanatra, előbb hagy tűzzem össze.) Apám nagyon érdekes ember volt, abszolut intelligens, tehetséges. Na már most, az apám tíz évig beteg volt, nyugdíjazták. Velem elvégeztették a kereskedelmi iskolát. Pestre jöttünk, hivatalt kerestem. Akkor ez lehetetlenség volt, tizenhatban. Vágyam, hogy színésznő legyek, nem volt teljesíthető. Anyagiak miatt. Nem volt pénzünk, még nekem kellett eltartani őket. Miután megfelelő hivatalt nem találtam, elmentem dolgozni a hadi keztyűgyárba, a Veres Pálné-utcába. Oda beálltam kenyeret keresni. (A tükör elé ül, festi magát.) Ott abban az időben intelligens emberek dolgoztak, a sors akkor kegyetlen volt az emberekhez, nem lehetett válogatni a kenyérkeresetben. Finom hadiözvegyek, jó emberek voltak ott, dolgoztak. Én voltam egyike azoknak, akik a legtöbbet dolgoztak, ügyes voltam, sokat kerestem.

— Ekkor egy komikus fordulat történt, Auguszta főhercegnő lejött egyszer a munkaszobába, ahol én darabszám dolgoztam, lejött s ahogy ott nézegetett, észrevette, hogy finomabb a kezem, mint egy munkásnőé, megszólított, mint a mesében. Elmondtam, hogy iskolázott lány vagyok, akit a háború kergetett a keztyűgyárba. Megszólított a fenséges asszony, azonnal abba kellett hagynom a rajzolást (keztyűsablonokat rajzoltam) s az ő nagy protekciójára azonnal felrendeltek az irodába. Gépen írni.

— Ez nagyon szép volt és megható, de annyi lett volna az irodában a *havi* fizetésem, amennyit odalent a műhelyben egy *hét* alatt kerestem. Könyörögtem, hogy tegyenek vissza.

SZÜLE PÉTER.

98. ÜLŐ NŐ . . . . . 1500.—

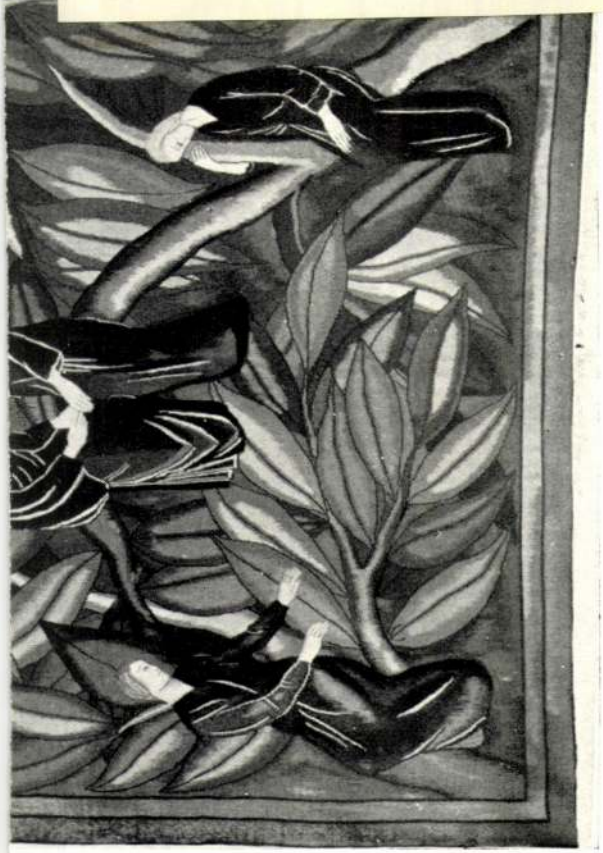

Szinyei Társ. III. Kiáll
(1931)

gattung, in der sie bei uns keine würdigen Vorgänger fand. So wirken Begabung und Beispiel des grossen Vaters in seinen Kindern fort, ähnlich den Überlieferungen einzelner Künstler-Familien der Renaissance.

Die asketische Bedürfnislosigkeit Karl Ferenczys war eine Folge seiner Kunstanbetung, nicht etwa eines selbstherrlichen Hochmuts. Die äussere Welt war in seinen Augen nur als Erscheinung fesselnd. Sie bedeutete ihm kein Erlebnis, das den angeborenen *inhaltlichen* Reichtum seiner verschlossenen Seele hätte steigern können. Das meiste hat in dieser Hinsicht seine Tochter von ihm geerbt. Die legendäre Kargheit des äusseren Lebens der Noémi Ferenczy folgt zwangsläufig aus ihrer Kunstbesessenheit. Wir sehen in diesem Heldentum, das ständig die Grenzen der Selbstaufopferung streift, ein seltenes Verdienst — für sie ist es eine natürliche Verpflichtung. Sie griff zur Gobelinweberei, weil sie ihre Lebensauffassung nur darin vollkommen zum Ausdruck bringen kann — und gerade der Bildteppich nimmt mehr als sonst irgend ein Zweig der bildenden Künste die gesamte Zeit des Künstlers in Anspruch, nicht nur die Minuten seiner Inspiration. Nur der kann diese Technik in Angriff nehmen, der die schöpferische Kraft in einem Grade und zu einer Stetigkeit zu verdichten weiss, wobei zeitweilige Schlaffheit oder Verstreutheit von

Szüle Péter

Szüle Péter festőművész. XI.
Lágymányosi-u. 17/b. 269-209

Bptávb 1940 szept.

Szüle Péter: Önarckép. 1937 Révész felv.

SZÜLE PÉTER ÚJABB FESTMÉNYEIRŐL

Szüle Péter a mi kis művészeti glóbuszunkon ismert és elismert festő. Képei gyakran láthatók a kiállításokon, számos kitüntetést nyert (1927-ben az állami nagy aranyérmet is megkapta 41 éves korában). A Szépművészeti Múzeumban s a Fővárosi Képtárban néhány karakterisztikus festménye van kiállítva s számos magángyüjtemény fontos és megbecsült művészi értékként szerezte meg munkáit. Számos cikk jelent meg róla (a M. M. 1929. évi 2-ik számában ismertette), festményeit gyakran reprodukálják. Külföldön s idehaza rendezett reprezentatív kiállításoknak fontos alkatrészei az ő munkái. Nem szorul tehát rá, hogy felfedezzék tehetségét. De mert jó festő, amit a magas ítélőszék — a *művésztársai* is elismernek —, illő és helyes, hogy időnként a művészet propagálásával foglalkozó folyóiratok ismételten is bemutassák újabb munkáit s hangsúlyozzák azok kvalitásait.

Szüle Pétert ezért felkerestük Lágymányosi-út 17. sz. alatti műtermében, beszélgetni vele, pár jegyzetet csinálni arról, hogy mit dolgozik, pár fényképet készíteni újabb képeiről s bemutatni a mostani *Szüle Pétert*. Lakása csinos, tiszta, néhány jó bútor, a falakon kisebb festmények hozzátartozóiról. A műtermébe vezető lépcsők fölött a falon akvarellek, szénrajzok — kellemesen rámázva s meglepetésünkre nagyrészt fejből, emlékezetből festve — pedig szinte művészi fotográfiára emlékeztető pontossággal ábrázolják tárgyukat. „Annyiszor láttam szüleimet otthon ülve a szobában, hogy kívülről is meg tudom a képüket csinálni" — mondta. De az ilyen többet jelent. Műhelynyelven: hogy jó a fantáziája, maga elé tudja idézni a régebben megfigyelt jelenséget — tónusban, színekben s rajzban helyesen tud realizálni." Nagyobb méretű képekhez, hol a „részletnek már fontos a szerepe — természetesen modellt használ — de úgy sejtem, mégis a benne kialakuló képet festi — dacára az előtte ülő vagy álló élő mintának. Ime — most is ócska, viharvert ingben-gatyában a fal mellett ül szakállas modellje s erről az állványon lévő vásznon egy búsuló betyár borotvált képe bontakozik ki. Gondosan „ki van vágva" a kép — szóval csak az kerül a vászonra az alakból, ami jól „komponálódik", ami ezen a körülbelül 60×80 centiméteres vásznon el-

Magyar Művészet, 1938. 7-8. sz.

Szüle Péter: Tükör előtt, 1937 Zachariás felv.

Szüle Péter: Falusi ucca. 1931

Révész felv.

Szüle Péter : Olvasmány. 1937 Révész felv.

Szüle Péter: K. N. arcképe. 1937 Révész felv.

Szüle Péter : G. B. arcképe. 1937 Révész felv.

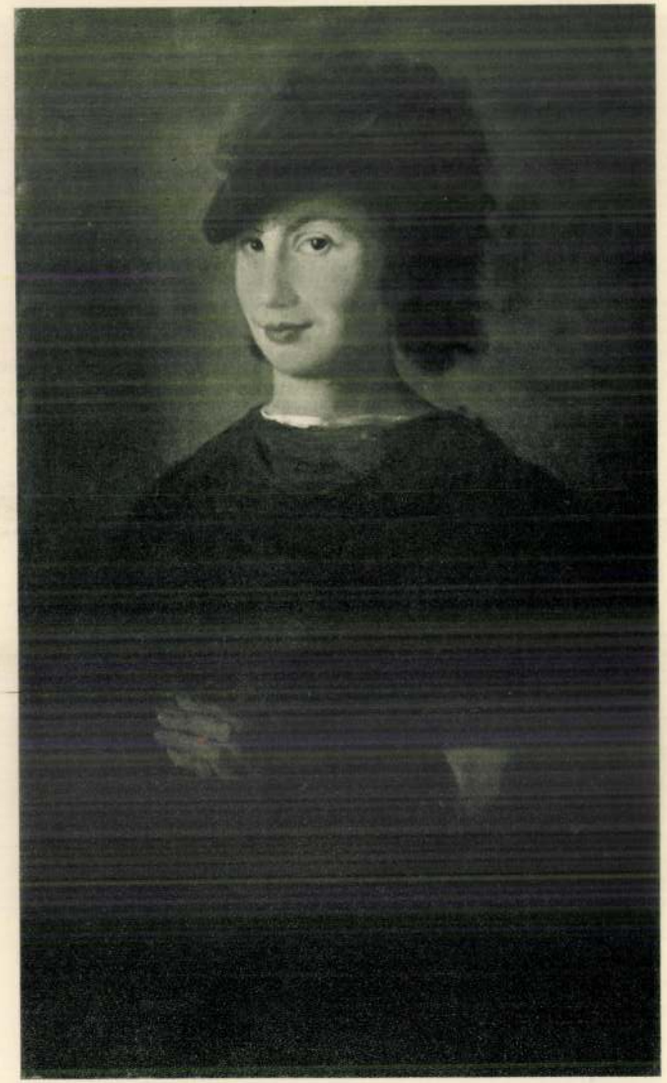

Szüle Péter : Arckép Révész felv.

Szüle Péter: Nő kutyával. 1937 Révész felv.

rendeződik. Jó bőven „traktálva" a festék, bőségükkel szinte zsírosan ható széles foltok — de mindenképpen kerülve a tarkaság. A formák és színek a „kifejezés" szolgálatába állítva — egységbe vonva — az egész összhatásának alárendelve. Ez a festési felület, ha vizsgáljuk — eléggé komplikált, de hatásában egyszerű és könnyen érthető. Talán *Szüle* maga is komplikáltabb természet, mint amilyennek — egyszerűségében, szófukarságában tűnik. Különben hogy jöhetett volna létre az a rengeteg sok és változatos formájú kép vagy 28—30 esztendős munkálkodás alatt, mely elmúlt azóta, mióta kikerült a festészeti iskolákból.

Leültünk a kis szobába beszélgetni *Szüle Péterrel*. Azon nagyon csodálkozik, hogy tudják bizonyos emberek művészetről, művészekről gondolataikat írásban kifejezni. „Egy mondatot nem tudnék összehozni!" mondja meggyőződéssel. De erre nincs is szükség, ha valaki ecsettel, festékkel tudja olyan jól kifejezni, mint ő. Mert ezt aztán tudja — mégpedig önálló, egyéni módon. Mert hiába mondják és tudják — hogy Rembrandt és Munkácsy hatottak rá erősen. Jól vizsgálva a képeit — ezeknek a lényege: a *lelki kifejezése* emlékeztet a nagy mintaképekre. Múzeumunkban a jó régi képek között és a Munkácsy-teremben művészkollégáink közül legtöbbször *Szüle Péterrel* találkozunk. Nagyon szereti a jó képeket nézni — s odahaza is szívesebben nézegeti a Rembrandt-képek reprodukcióit, mint hogy könyv- vagy újságolvasással töltse idejét. A jó *kép* és a *természet* festői megjelenése számára a legfőbb élmény akkor, ha nem dolgozik. Mert ha manapság nehezek is a megélhetési viszonyok és ha az embereket nem is érdekli ma eléggé a művészet (ezen nagyon fel van háborodva s szülővárosa *Cegléd* közönségének ebbeli közönyére is keres súlyos megbélyegző szavakat), nem marad más hátra a festőnek, mint legalább 6—8 órát dolgozni naponta. — „Elkésünk Lipótkám — mondja —, meg voltam lepődve, hogy *Marées* az a nagyszerű festő, akinek „fantasztikus"-an jó képeit Hamburgban láttam néhány év előtt — már 50 éves korában meghalt. És Ferenczy 55 és Zemplényi 52 éves korában. És mennyi jó képet csináltak ez alatt a rövid idő alatt! Úgy érzem pedig, hogy most 52 éves koromban kezdem csak igazán érezni, milyennek kell lenni a jó képnek. Mert későn jön rá az ember, hogy mi a művészet. Nekem is kezdetben *Zuloaga* meg *Zorn* imponált (kissé szégyenkezve mosolyog). Sok idő kellett, míg rájöttem, hogy mi a remek! Münchenben láttam Rembrandtnak egy *rabbinus* arcképét — tudod

Szüle Péter: Alföldi táj. 1937 Révész felv.

egy könyvvel a kezében, a füle mellett egy írótollal. Hát az a sok jó kép ott mellette csak festék volt mind — ez pedig *élet* és *lélek*. Az igazi jó kép. Munkácsy meg Paál László — aztán Rudnay is. Gulácsy meg Csontváry — ezek érzik a lelket, ha nem is ügyesek mindig... El ne felejtsem *Daumiert*, emlékszel arra a képeket nézegető cilinderes alakra azon a kéttenyérnyi képen, ami itt volt kölcsönbe a képtárban!" No persze — festők hamar megértik egymást. Gyakran elég egy szó a képről, egy plasztikus mozdulat s már tudják, miről van szó. Laikusnak ezt hasábokon keresztül sem lehetne megmagyarázni. Igy vagyunk egy kissé a festők értékelésével is. Hogyan magyarázzuk meg, hogy *Szüle Péter* jobban tud festeni, mint sok festéssel foglalkozó társa. Más is érti a formákat, elég helyesen rajzol, a plasztikája sem esik kifogás alá, színei elég helyesen vannak visszaadva. De nüanszok döntik el a kérdést. Hogy egy fokkal erősebben, vastagabban rakja fel a fényt, jobban összefoglalja az árnyékmasszát, szellemesebben végződik az ecsetvonás, jobban hangsúlyozza a szembogár sötétjét a fehér arcban, nem unalmas a háttér fala — valahogy meggyőzőbben ül a figura a képben. Jobban néz, a szája széle, az orr melletti árnyék kifejezőbb — egy emberé. Ki tudná ezt kis jelzőkkel követni? Itt van, meg van csinálva — néha talán nem is nagyon divatos, mai módszerekkel, néha kissé barnán, „szószosan" (ahogy a művészzsargon szidalmaz) a képeken a beállítás is hasonlít valamit Munkácsyéra vagy Goya egyik-másik ismert alakjára. Néha majdnem monochroman ábrázolódik egy hatalmas felület: szürke, valami feketéskék, gyenge rózsaszín s a félárnyékban egy angol vörös folt — az egész kép mégis *tehetséggel*, ezzel a ritka és oly megfoghatatlanul drága fluidummal van körülvéve. *Szüle Péter* tájképeket, arcképeket, magyaros 1—2 figurás zsánereket fest. Szereti a festői félárnyékokat, színeiben tartózkodó. Ecsetkezelése nagyon erőteljes, összefoglaló, majdnem zsíros. Festői ösztöne legjobban azokon a részeken nyilvánul meg, melyek tárgyi szempontból „üresek" — nagy felületek: az ég, az üres föld, a háttér, tehát a mesterség szempontjából a nehezebb problémák. Nem keres új fakturai megoldásokat — a megszokott „naturalista" kifejezésmóddal él. Mégis van egy igen erős egyéni — azt mondhatnók magyaros jellege festészetének, a hollandi iskola zsánerábrázolásának valami egészséges provinciális kifejezési formája, amely nekünk könnyen érthető és élvezhető módon mondja el egy művész közlenivalóját az itteni tájról, fákról, földről, égről, emberekről, arcokról. Ez maga is nagy érdem volna — de még erősíti s gazdagítja ezt egy kétségtelenül egészséges és eredeti temperamentum jelenléte.

HERMAN LIPÓT

Szüle Péter †

Magyar Erő
1944. febr. 18.

Szülle Péter festőművész, 58 éves korában meghalt

ort. Grassi mintája. Bécs, 1775 k. — Plastik, weisse Por-
m 1775.

csoport, ülő helyzetben, a nő ölében kosár, gyümölcsökkel.
ges Porzellan, ein Liebespaar sitzend, mit Obstkorb. Wien,

Y, két szines porcellánszobrocska. Bécs, 1846. — Kavalier
farbige Porzellanfiguren. Wien, 1846.

porcellán, ovális áttört kosár, domboru és szines virágdisz-
ière, mit Sockel, Porzellan, ein ovaler, durchbrochener Korb
, 1873.

ROCSKA. Cseh, 1850 k. — Drei Porzellanfigürchen. Böh-

ROCSKA. Cseh, 1850 k. — Drei Porzellanfigürchen. Böh-

ROCSKA. Cseh, 1840 k. — Drei Porzellanfigürchen. Böh-

porcellán. Bécs, 1847. — Taubenförmiges Gefäss, farbiges

Szűcs Péter †

Magyar Nemzet.
1944. febr. 13.
(Meghalt Szűcs
Péter.)

Bornemisza miniszter beszéde Kolozsvárott

Kolozsvár, febr. 12. *Bornemisza Géza* iparügyi miniszter pénteken délután résztvett az Erdélyi Gyáriparosok Országos Szövetsége taggyülésén. *Rimanóczy* Kálmán szövetségi elnök köszöntötte a minisztert. Az elnöki megnyitó után *Bornemisza* Géza miniszter részletesen válaszolt az elhangzott kívánságokra. Elsősorban azokról a kérdésekről beszélt, amelyek Erdély iparának jövő fejlődését tartják szem előtt. Erdély iparositásának másik problémája az energiakérdés. Az energiagazdálkodás továbbfejlesztése során elsősorban a földgáz jöhet tekintetbe. Beszélt a miniszter az ipari decentralizációról. Tisztában kell lennünk azzal — mondotta —, hogy *Magyarország, noha az utolsó években igen nagy ipari fejlődésen ment át, nem nevezhető ipari államnak, legfeljebb azzal dicsekedhetünk, hogy agrár-ipari állam vagyunk.* Az ipar decentralizációjára szükség van és nem mammutüzemekre, hanem középüzemekre van szükség. A munkásság természetbeni ellátása terén jelentős javulás tapasztalható, a *feketepiaci árakat azonban nem lehet alapul venni a munkabérek megállapitásánál. Nincs és nem lehet magyar és magyar ember között többé olyan ellentét* — mondotta emelkedett hangon a miniszter —, *bármelyik társadalmi osztályhoz is tartozzék, amely a magyart a magyarral szembeállitsa.* Minden erővel fenn kell tartanunk, meg kell szilárditanunk *a magyar ipar dolgozói között az egyetértést*, mert hiszen mindnyájan a magyar ipar dolgozói vagyunk és akkor nem féltem a magyar ipar jövőjét, de az ország jövőjét sem.

A miniszter beszédét a gyülés résztvevői többször szakitotta meg tetszésnyilvánításukkal. A miniszter innen az ipartestületre ment, ahol résztvett az ipartestületi panasznapon és hasonlóképpen igyekezett minden hozzáintézett kérdésre kimeritő választ adni. A miniszter és kisérete pénteken este az Erdélyi Gyáriparosok Országos Szövetsége és a Mérnökegyesület által rendezett vacsorán vett részt.

Vitéz Boncos Miklós befejezte a hadigondozási intézmények látogatását

Vitéz *Bonczos* Miklós államtitkár, az Országos Hadigondozó hatóság elnöke, vitéz *Máthé* Kálmán tábornagy alelnökkel és a hatóság osztályvezetőivel február 10-én és 11-én fejezte be a hadigondozással foglalkozó közintézmények és társadalmi alakulatok szemléjét. Látogatást tett az *Egyesült Női Táborban, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségénél*, az *Actio Catholicánál* a *Református Gyülekezeti Segitő Szolgálatánál*, a *Hangya* székházában és még számos helyen. Ismertette a hadigondozási intézményekkel és szervezetekkel a hatóság szervezetét és célkitüzéseit. Hangsulyozta az egységes irányitás szüksége mellett a *társadalmi erők nélkülözhetetlen és pótolhatatlan eleven építő erejét.* Ennek a célnak érdekében minden társadalmi egyesületet arra kér, hogy tegyék teljessé társadalmi uton is a hadigondozás nagy nemzeti feladatának megvalósitását.

Apponyi-serlegünnepség

A *Magyar Tudósitó* jelenti: Diszes és előkelő közönség részvételével rendezte meg február 11-én a gróf Apponyi Albert Társaság ez évi hagyományos Apponyi Albert serlegünnepségét. A közönség sorában ott láttuk többek között: Kánya Kálmán, Lázár Andor, Lukács György, Nagy Emil ny. minisztereket, Mikes János gróf érseket, Csekonics István grófot, Konek Emil, Chorin Ferenc, Skerlecz Iván bárót, Samarjay Lászlót, Csurgay Tibort, Gömöry Laiml Lászlót, Nemeskéri Kiss Sándort, Wlasits Gyula bárót, Voijnits Sándor bárót, Ádám Lajost, Baranyay Jusztint, Egyed Istvánt, Kuncz Ödönt, Kisfaludi Strobl Zsigmondot, Moór Gyulát, Kratochwill Károlyt, Némethy Károlyt, Jeszenák Pál bárót, Klobusitzky Elemért és másokat. A család részéről megjelent Apponyi György gróf, a Társaság vezetősége részéről pedig Sigray Antal gróf, Ugron Gábor, Tildy Zoltán és Verő Ubul.

A serlegbeszédet *Gajzágó* László dr. egyetemi tanár, rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter mondotta.

Apponyi Albert gróf nagy alakjának őszinte tiszteletétől s reális értékelésétől áthatott beszédének főleg abban volt jelentősége, hogy a mai időkre pártatlan tárgyilagossággal vetitetten tárta fel és boncolta Apponyi Albert gróf élete utolsó szakában, a szomoru trianoni időkben, a nemzetközi porondokon folytatott küzdelmeinek nagy fontosságát, nemcsak a magyar történelem, de az általános világtörténés szempontjából. Apponyi Albert gróf nagyságát élete ez utolsó szakának oly jelentős szerepében az ő saját kijelentései s különösen a nemzetközi porondokon tartott nagy szónoki hatásu beszédei részleteinek csoportositásával mutatta be, megkapó eleven képet adott ama aránylag nem oly régen elmult időkről s Apponyi Albert gróf azok keretében véghezvitt nagy tetteiről, de amelyeket az események sodra sokkal inkább az emlékezés hátterébe szoritott, mint ez kivánatos volna.

Apponyi Albert gróf szerepe ezekben az időkben két irányban is kimagasló, egyrészt egy kis nemzet fiától várhatóan sokkal messzebbmenően veszi ki részét az első világháboru után már megkisérelt, a pusztán lazán összefüzött nemzetközi államtársadalmon tulmenő uj világorganizáció nagy épitő munkájában, másrészt lánglelkü védelmezője volt saját magyar népe történelmi jogainak s jogos élniakarásának, kisebbségi sorsba taszitott magyar véreinek s az elszakitott magyar területeken ősi magyar jogaikból kifosztott magyar honfitársainak.

A beszéd megkapóan hü képét festette Apponyi Albert gróf szinte káprázatos sokoldaluságának, amely sokféle nagyságai külön-külön szereztek számára bámulókat s rajongó hiveket. Mégis lángoló hazafiságáért s „végtelenül magas erkölcsi felfogásáért az életről és a saját maga kötelességeiről" osztatlan bámulattal vették őt körül mindannyian, különösen élete utolsó szakában. „És egy hosszu életen át összes nagy és kis kötelességeinek mindig egy sugárzó erkölcstől s a dolgok lényegében való elmerüléstől vezetetten az elképzelhető leglelkiismeretesebben való ellátása volt az, ami végeredményben őt magát is oly végtelenül tökéletessé gazdagitotta. S csak e végtelen nagy lelki gazdagsága révén pazarolhatott ő annyi kincset önmagából szeretett nemzetére egy hosszu életen át, sőt az egész emberiségre élete utolsó szakában" — állapitotta meg a szónok. Önfeláldozó küzdelmei a nemzetközi porondokon saját népéért, a szellemiek fegyvereivel, amire lelki és szellemi gazdagsága nélkül nem is lett volna képes, a szomoru trianoni időkben valósággal magyar népe reménységévé varázsolták őt. Lángoló honszerelme mellett ez a szerepe és a nagy nyugat kulturájához való vonzódása tették képessé népének is a nyugati kultura felé való irányitására is, s a nyugat rokonszenvének is népe számára való megnyerésére. Élete utolsó szakának e nagy müvei révén fog emléke eszményként a nemzet legnagyobbjai mellett fennmaradni.

A közel egyórás beszéd mély hatást keltett az egybegyültekben, akik hálás tapssal köszönték meg a szép és kitünő előadást.

„Üzlet és politika"

Irta PAPP ANTAL

Ismét és ismét a kritika válságáról volt szó a Kisfaludy Társaság ülésén. Most *Csathó* Kálmán beszélt a müvészeti élet e rosszindulatu, rákos daganatáról, két pontban határozva meg a kritikai tekintély leromlásának okait: *az üzleti befolyásban s a politikában.*

A kettő közül az első régebbi és kevésbé jelentős. Az üzletesség annyira nyilvánvaló és leplezetlen, hogy a közönség szinte csalhatatlan gyakorlatot szerzett lefülelésében. Elterjedése is csak foltokban konstatálható. *Főként a filmkritika terén harapódzott el*, szinte teljességgel érintetlenül hagyta a színházi kritikát s a könyvkritikákat — quae non sunt — sem befolyásolja jelentősebb mértékben. Az utóbbi területen az üzletesség befolyása annyival is inkább elenyésző, mert a könyvkritikának a mai elzüllöttségben gyakorlatilag semmi jelentősége sincs.

A második, a politikum bevonulása a tiszta kritikai szempontok közé az igazi kutforrás a kritika hitelének leromlásában. Ez a méreg annál veszedelmesebb, mivel nem régi, a közönség szervezete még nem immunis vele szemben, felismerése nehezebb, alagutakban bujkál. Ezeknek az éveknek uralkodó planétája

a politikum

volt, mely — mint a szellemi élet királynője — minden megnyilatkozásra ráütötte bélyegét. A szellemi élet egyensulya annyira áttolódott az utóbbi években a politika javára, hogy a tiszta esztétikai szemlélődés morális alapja diszkreditálódott, olyan sarktételek, mint a kritika hozzáférhetetlensége, az alkotás önálló értéke, az irodalmi értékrendszer zártsága, a korábbi esztétikai törekvések legnyilvánvalóbb eredményei egy csapásra kétségesekké váltak.

Egy távolabbi folyamat végső akkordja az a politikai terror, amely alatt az irodalom ma nyög s mely alá voltaképpen sajátmaga hajtotta le fejét. Ez a távolabbi folyamat a *kritikai milió-elmélet* felbukkanásakor kezdődött, amikor — egyébként igen helyesen — az a szempont nyert létjogot a szakkritika körében, hogy a müvek nem szemlélhetők légüres térben, be kell őket ágyazni a korba, hogy bizonyos távlatba kerülve valódi helyes arányban jöjjenek ki. A müvészet társadalmi tény is, nem csupán esztétikai — mondotta ez az elmélet s élettel, realitással telitette a sokszor sterilizáltan jelentkező esztétikai szempontokat.

Kezdeti felbukkanásában az uj felfogás csupán helyet kért magának a müvek vizsgálatában, hovatovább azonban — éppen politikai tekintetek hatására — kizárólagosságra törekedett s most oda jutottunk, hogy a müvészi alkotások vizsgálatánál mindennek inkább szerepe és jogosultsága van, mint az elsődleges müvészeti szempontoknak. Az elmult éveknek, mikor a politikai ráhatás az irodalom s a müvészetek körében minden eddiginél nagyobb mértékben tombolt, a főbüne ebben a kérdésben, hogy kihasználva a kivülről jött politikai szempontok erkölcsi, rendészeti és államhatalmi potenciálját, minden hidat felégetett, amely a müveket a müvészettel magával összekötötte. Érthető, hogy a korszellem megkivánta a kritikától, hogy *harcesztétikává* élesedjen ezekben az években, hogy a korszellem érdekében való termelésre serkentse az alkotó irodalmat, megbocsáthatatlan azonban, hogy a kritika, amelyet a külső politikai konjunktura ezzel a kivételes hatalommal ruházott fel, hatalmát arra használta, hogy a jelenkor irodalmán kívül az emberi szellem eddigi alkotásait is a mai hétköznapok

békaperspektivájának

kategóriái szerint értékelte át, alapjában csufolva meg ezzel a sokszázados európai müvelődés örök eszményeit: *a szellem állandóságának s független értékrendjének tudását.* Mikor a kritika ezt az árulást elkövette, többé nem kritika volt, vagyis nem az a fórum, mely elfogultságoktól mentesen az örök értékekhez méri az uj alkotásokat, hanem megszálló csapat, mely kivülről kapott hatalmával az irodalmi Árkádiában tanyázva tervszerüen fosztogatta az irodalom megszentelt értékeit.

Ezt a folyamatot egy kiváló fiatal filozófusunk ugy ellemezte, hogy egykor *Sophokles* hadvezéri cimet kapott drámairói érdemeinek elismeréséül, ma politikusok kapnak diszdoktori cimet államférfiui nagyságuk tiszteletéül: *akkor a tettek világa hódolt a szellem előtt, ma éppen megforditva.* S mi lehetne bosszantóbb és lesujtóbb a tettek világa számára, mint hogy a diszdoktori oklevéllel, a pártköltői babérral nem jár együtt az irodalmi Pantheon hódolata is? Mi lehetne megalázóbb a tettek embere számára, mint hogy kulcsai nem illenek a szellem ajtóinak zárjába, hogy fogalmainak, rusztikus elképzeléseinek durvaszövésü hálójából kisiklik az a megfoghatatlan valami, amit szellemnek s müvészetnek nevezünk?

A kritika elárulta az irodalmat és

kiszolgálta a kort

éppen akkor, mikor az lett volna a feladata, hogy megvédje az irodalmat a kortól. S hogy valami sovánka eredményt mégis hazahozzon a kritikai megszálló csapat, kikiáltotta irodalmunk sajátmagát, aki pedig egészséges és termékenyen alkotó korokban csak kisérő jelensége, glosszálója volt a magas irodalomnak. *Perikles* Athénjének, *Shakespeare* reneszánszának nem voltak kritikusai s e kornak semmi egyebe sincs, csak kritikája.

S hogy viselkedett a közönség ezekben az években? Részese volt-e a kritika árulásának, vagy *ceterum censeo!* jelentett be a szellemi divat kilengései ellen? Nagyon fontos körülmény ennek a tisztázása, hiszen a kritika válsága, vagy győzelme a közönség állásfoglalásában tükröződik s csak azon mérhetjük le az irodalomromboló kritika hatásosságát.

Az irodalmi izlés átterelődése a szépirodalomtól a politikai tartalmu olvasmányokra, egészen természetes korjelenség. Egy meglódult kor keresett önigazolást, támaszt s magára hagyta irodalmát, mely állhatatosan azt hirdette, hogy *azok a támaszok, amiket a korban keres, értéktelen és silány pótanyagok.* A közönség — nagyrészt éppen az általános értékelő harci esztétika hatására — elhitte, hogy az irástudók csakugyan elárulták s a politizáló kritikától irányitott csömörrel elfordult a szépirodalomtól. Ezekre az évekre esik a szépirodalmi könyvtermelés hatalmas visszaesése, melyről könyvkiadói statisztikák beszélnek. Az irodalmi izlés szeizmográfja a harmincas évek elején jelezte az első ilyen földrengést. 1928-ban a hazai könyvtermelésnek még 36 percentjét tette a szépirodalom, és a szám 1930—31-re 23—24 percentre esett vissza. Itt megállapodott a szépirodalmi arányszám, majd lassu emelkedéssel 1938-ra 30 százalékig nőtt fel. Ekkor, a háboru kitörése pillanatában jött a második földlökés: egy év alatt 30-ról 24 százalékra esett vissza a szépirodalom arányszáma.

A politikával telitett kritika azonban ugyanabban a pillanatban, mikor csatát nyert, egyben háborut is vesztett. A háboru második esztendejének végétől számithatjuk a szépirodalom uj térnyerését, mégpedig olyan arányokban, amilyenre az elmult évtizedekben nem volt példa.

A közönség népszavazása

világosan határozott: *az irodalmi izlés kiveti magából a kritika által inaugurált politikai szempontokat s visszatér a szellem ősi forrásaihoz, az alkotó művészet szemléléséhez.*

S itt rejlik a politizáló kritika igazi csődje. Amint a kritika kilépett a tiszta müvészeti szempontok fehér tógájából s harci köntöst öltött, egyben feült arra a hintára, mely a naponta változó politikai divatok értékhullámzását jellemzi. A politikum, mint esztétikai értékformáló erő, hamarosan blamálta magát a nagyközönség előtt s ugyanakkor, mikor az irodalom helyébe saját magát helyezte a kritika s az essay, vagyis mikor külső karrierjének csucsán állott, akkor kezdődött meg hitelének csendes, de állandó leromlás. *Abban az órában, mikor a kivégzett s átértékelt irodalom helyébe a kritika ült mint egyetlen irodalmi műfaj, a nagyközönség többé nem olvasott kritikát.* A kritika válsága éppen ebben a teljes devalválódásban áll.

A politikai kritika nagymestere, *Németh* László az esztétát *a szemlélődés nyomorékjának* nevezi, aki teljességgel elszakadt az élettől s a közönségtől. Nos, a *szemlélődés atlétái*, a politizáló kritikusok ugyanebbe a hibába estek ezekben az években. Don Quijote-i hadonászásuk közben nem vették észre, hogy lassan egyedül maradtak a porondon, hogy harcuk közönsége sajátmagukból rekrutálódik. *Soha nem irtak annyira csupán egymásnak és egymásért a kritikusok, mint éppen ezekben az években*, mikor groteszk csökönyösséggel az élet jogait hirdették az irodalommal szemben. Soha kritikus olyan légüres térben, közönség, tekintély és visszhang nélkül nem irt s hadakozott, mint ezekben az időkben, mikor éppen a „kikasztrált, nyomorék és desztillált" irodalom ellen nyilazott a kritika.

A porondon a politizáló kritikusok áldáz és exkluziv kakasviadala folyt s a közönség az arénán kivül, mint megtért fiu — regényeket olvasott!

Revolveres dráma Szegeden több halottal

Szeged, február 12. *Varga* Károly 54 éves nyugalmazott csendőrtörzsőrmester szombaton délelőtt szóváltás közben Zrinyi-utcai üzletében hasbalőtte *Horváth* István diszmüárukereskedőt, majd menekülés közben rálőtt *Popicsi* Margit 16 éves kiszolgálóleányra, de a golyó célt tévesztett és a leánynak csak a lábát horzsolta. *Varga* tette elkövetése után agyonlőtte magát. *Horváth* István diszmüárukereskedőt kórházba szállitották. Kihallgatása során elmondotta, hogy anyagi természetü vita folyt le köztе és Varga Károly között.

A rendőrség még folytatta ebben az ügyben a nyomozást, amikor értesitést kapott, hogy Varga Károly Valéria-tér 6. szám alatti lakásán borzalmas dráma nyomára jöttek. A rendőrség kiszállt a lakásba, ott holtan találta Varga Károly elvált feleségét és özvegy *Czira* Sándornét, Varga Károly lakásadónőjét és eszméletlen állapotban Varga Károly 8 éves Ibolya nevü leányát, akit szintén lövés ért. A kisleányt kórházba szállitották, de kihallgatni nem lehetett, mert állapota életveszélyes.

A tanuvallomások nyomán az a vélemény alakult ki, hogy Varga Károly elvált feleségét és kisleányát — akik Debrecenből érkeztek —, valamint lakásadónőjét családi természetü okokból lőtte le, mig a Zrinyi-utcában történt lövöldözésnek anyagi háttere van.

Szüle Péter festőművész meghalt

A kitünő magyar festőművészt, *Szüle* Pétert két héttel ezelőtt észrevétlenül szállitották a Rókuskórházba. Agyembóliát állapitottak meg a hatalmas erejéről is hires művészen. Hiába kezelték a legkitünőbb orvosok, 59 éves korában a kórházi ágyon meghalt *Szüle* Péter, az állami nagy aranyéremmel kitüntetett festőművész. A temetése hétfőn lesz, valószinüleg a főváros által adományozott diszsirhelyen.

HAGYOMÁNYOKON ÉPÜLT
SZABADELVÜSÉG
AZ UJSÁG POLITIKÁJA

Megszakadtak az angol-török vezérkari tárgyalások

Kairo, február 12. *(NST)* A több mint öt hete tartó angol-török vezérkari tárgyalások megszakadtak. Az angol hivatalos hirszolgálat kairói tudósitója, Denis Martin a szombatra virradó éjszaka azt az értesülést kapta, hogy az angol katonai küldöttség vezetői elutaztak Ankarából. Az elutazás nem keltett meglepetést a szövetségesek körében. A török államférfiakkal lefolyt adanai és kairói tárgyalások sok tekintetben eredményesek voltak ugyan — teszi hozzá az angol tudósító —, de nem érték el a szövetségesek által kitüzött távolabbi célt, ami az lett volna, hogy az Azori-szigetek mintájára Törökország is engedjen át területeket légi támpontok kiépitésére.

A kanadai miniszterelnök szerint a háboru még évekig elhuzódhat

Lisszabon, február 12. (MTI) Ottawai jelentés szerint *Mackenzie King* kanadai miniszterelnök pénteken munkáspárti képviselők előtt a következő kijelentést tette: *„Senki sem mondhatja meg, meddig tart a háboru".*

A miniszterelnök hozzáfüzte, hogy a viharos időjárás nagyon megnehezitette az utánszállitást az Olaszországban partratett erők számára és ez olyan körülmény, amely ellen nem lehet védekezni. Ha majd megindul a támadás az európai szárazföld ellen, hasonlóképpen adódhatnak olyan előre nem látott körülmények, *amelyek „a háborut nem napokkal vagy hónapokkal, hanem évekkel meghosszabbithatják".*

Halifax az USA és Anglia, valamint a Szovjet viszonyáról

Genf, február 12. *(Német Távirati Iroda.)* *Londonból* jelentik: A *Manchester Guardian* jelentése szerint *Halifax* lord angol nagykövet a *Lux* cimü folyóiratban nyilatkozott Anglia és az Egyesült Államok jövő viszonyáról. Arra a kérdésre, hogy milyen problémák merülnek fel a háboru után a két ország között, *Halifax* szószerint igy válaszolt: *„Az angol támaszpontok és a nemzetközi légi kikötők megszállása az Egyesült Államok részéről."* Kifejezést adott azonban annak a reménynek, hogy létrejön a megértés, ha éppugy, mint a hajózásnál és a külkereskedelemnél állandóan szem előtt tartják az angol-amerikai együttmüködés feltételen szükségességét.

A két angolszász államnak és a Szovjetnek háboruutáni viszonyáról feltett kérdésre kijelentette *Halifax* lord, hogy reménye szerint Anglia és az Egyesült Államok szoros kapcsolatot tart fenn a Szovjet-Unióval mind diplomáciai, mind pedig gazdasági téren. *(MTI)*

Haditanács a Fehér Házban

Washington, február 12. *(NST)* Roosevelt elnök pénteken magához kérette a hadsereg és a hadiflotta törzskarának vezető tisztjeit. Egymásután jelentek meg a Fehér Házban George Marshall tábornok, a hadsereg vezérkarának főnöke, Ernest King tengernagy, az USA hajóhadának főparancsnoka, Henry Arnold tábornok, az USA szárazföldi légi haderejének főparancsnoka és William Leahy tengernagy, az elnök katonai irodájának főnöke. A tanácskozásokról semmi sem szivárgott ki, azt hiszik azonban, hogy a nettumói hidfőállásban kialakult helyzetet vitatták meg. Az egész amerikai sajtó pénteken Roosevelt elnök kijelentésével van tele, amelyet a sajtó képviselői előtt tett a feszült nettunói helyzetről.

Sztalin levélben válaszolt Churchillnek

Zürich, február 12. *(MTI)* A *Daily Herald* idézi a *Newyork Herald Tribune* jelentését, amely szerint *Sztalin* mult pénteken a moszkvai brit nagykövethez eljuttatta *Churchill* miniszterelnök számára a lengyel kérdésre vonatkozó levelét. Ez válasz *Churchill* levelére. *Sztalin* levelének tartalmáról részleteket nem közölnek; csupán annyit mondanak, hogy *Sztalin* a levélben kifejtette az orosz álláspontot.

Mi van Sztalin válaszában?

Bern, február 12. *(Német Távirati Iroda.)* Az *Exchange Telegraph* diplomáciai munkatársa bizonyos feltevéseket közöl annak a válasznak a tartalmáról, amelyet Sztalin a lengyel-szovjet vitával kapcsolatban Churchillnek adott. Noha hivatalos közleményt még nem adtak ki — irja az *Exchange* Telegraph munkatársa — feltehető, hogy Sztalin Churchillnek szóló üzenetében Conditio sine qua nonnak mondotta azt, hogy a lengyelek elfogadják a Curzon-vonalat, aminek ellenében Lengyelország megfelelő vagy messzebbmenő területi kártalanitáshoz jutna nyugati irányban. Sztalin ezenkivül levelében éles birálatot mond a londoni lengyel menekült kormány egyes tagjairól. Az üzenetben ujból határozottan kijelenti, hogy a Szovjet-Unió nem hajlandó a lengyel menekült bizottsággal olyan területekről tárgyalni, amelyeket a Szovjet-Unió teljesen törvényes alkotó részének tekint és amelyről megállapitható, hogy azokat annakidején Curzon lord a Szovjet-Unió részének tekintette és tüntette fel. *(MTI)*

A Times jelentése az angol-török viszonyról

Ankara, február 12. *(MTI)* A *Times* ankarai tudósitójának legutóbbi cikke hosszabb szünet után fellebbentette a fátylat az angolok és a törökök között a szinfalak mögött folyó tárgyalásokról. Röviden összefoglalva megállapitható, hogy angol részről mintegy három hónap óta a legerőteljesebb nyomást fejtik ki Törökországnak a háborubo való mielőbbi belépése végett, török részről pedig csodálatraméltó nyugalommal és önuralommal tartanak ki a nemhadviselés eddigi álláspontja mellett. A felfogásuk azonban lényegesen különböznek a követendő utat illetően.

A mostani válság a kairói tárgyalásokon kezdődött, amelyeken angol részről a háboruban való tevékenyebb közreműködést sürgették, a második kairói tárgyalásokon azonban *Inönü* köztársasági elnök a török érdekek és lehetőségek feltárásával rámutatott arra, hogy Törökországnak a jelenlegi körülmények között való hadbalépése azonkivül, hogy jóformán semmi segitséget sem jelentene a szövetségesek számára, jóvátehetetlen pusztulásba döntené a török nemzetet.

A balkáni hadjárat idején *Anglia hozzájárulásával kötötték meg a német-török barátsági és megnemtámadási szerződést is* és Anglia érdekeit is szolgálta, amikor ezzel a szerződéssel elzárták a német terjeszkedés utját Ázsia és Afrika felé. Az angolok most, ugy látszik elfelejtették ezeket a nagy szolgálatokat, mert mai előnyösebb stratégiai helyzetükben éppen az angol-török szerződésre való hivatkozással Törökország hadbalépését sürgetik. Ezzel szemben török részről azzal érvelnek, hogy az angolok Adanában irásbeli kötelezettséget vállaltak a török hadsereg felszerelésére, az angolok azonban ezt az igéretüket nem teljesitették megfelelő mértékben.

Teljesen világos a kis török nemzet álláspontja: amig az ország szabadsága és függetlensége nincs veszélyeztetve, kivül akar maradni a háborun, szerződéses kötelezettségeinek pedig csak ugy hajlandó eleget tenni, ha a kétoldali szerződésből folyó kötelezettségeket mind a két fél egyformán teljesiti.

Ha az angolok a török hadsereget igéretüknek megfelelően felszerelik, ha biztositékot tudnak nyujtani arranézve, hogy hadbalépésük esetén a Balkánon a roppant erős németek ellen megfelelően támogatják a törököket és ha megállapitható volna, hogy az angolszászok felkészültek az Európa elleni összpontositott támadásra, amelynek csupán egyik szakasza volna a Törökország felőli arcvonal, akkor, *amennyiben a török vezetők Törökország érdekében állónak látnák a beavatkozást és a török érdekeken kivül a jövő európai rend kialakulását is hathatósabban szolgálhatnák vele, török felfogás szerint csak akkor kerülhetne sor Törökország háborubalépésére.*

Ehhez a török fővárosból adott politikai hangulatképhez hozzátartozik az orosz tényező felvázolása. Az angol-török bizalmi válsággal egyidőben *felengedett az orosz-török viszony feszültsége* és nyilván a tulzott angol befolyás megakadályozása céljából kezdődött a nagy orosz politikai játék, amelyben az oroszok hajlandók elfelejteni a közelmult egyes kifogásait és sértegetéseit és az 1939 előtti kifogástalan jóviszony helyreállitásáról beszélnek.

Roosevelt a közelkeleti olajvezeték-tervekről

Amsterdam, február 12. (MTI) A brit hirszolgálat jelentése szerint *Roosevelt* elnök pártolja az Északamerikai Egyesült Államok kormányának ama tervét, hogy a saudi-arábiai kőolajmezőktől a Földközi-tengerig csővezetéket épitsenek. Az elnök ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy az Egyesült Államok csökkenő kőolajtartalékai nem szabad, hogy politikai viszálykodásokra adjanak alkalmat.

Korábbi jelentésre visszatérve, amely szerint Nagy-Britannia elfogadta azt a megbizást, hogy küldöttséget menesszen Washingtonba a középkeleti kőolajforrások kifejlesztésének megbeszélésére. *Roosevelt* kijelentette: nincs tudomása róla, hogy brit küldöttség készül Amerikába.

Titkolják a legutóbbi német légi támadás londoni pusztitásait

Stockholm, február 12. *(Német Távirati Iroda.)* A *Dagposten* londoni jelentése szerint az angol fővárosban erélyesen igyekeznek titkolni a legutóbbi német légi támadás eredményeit. A legsulyosabban megrongált helyek nagy részét teljesen elzárták. Ezzel nemcsak azt akarják megakadályozni, hogy a lakosság képet kapjon a károk méreteiről, hanem azonkivül fenn akarják tartani azt az angol állitást, hogy a német légi hadvezetés teljesen megbénult. Attól tartanak ugyanis, hogy nem növeli a semlegesek hajlandóságát engedmények tételére, ha köztudomásuvá válik, milyen borzalmas hatást ért el a német légi erő ilyen szükebb korlátok között mozgó hadmüvelettel is. *(MTI)*

Menzies az invázió veszélyeiről

Canberra, február 12. (NST) *Menzies* volt ausztráliai miniszterelnök pénteken az ausztráliai parlamentben kijelentette, hogy az elkövetkezendő nyugateurópai invázió oly nagy veszteségeket és veszélyeket rejt magában, hogy az eddig elszenvedett veszteségek azokhoz mérten csekélyek. Az inváziós kisériet a háboru legveszélyesebb vállalkozása lesz — mondotta Menzies. — A mostani esztendő a háboru legválságosabb éve.

A londoni török nagykövet visszatért Angliába

Ankara, február 12. (NST) **Rauf Orbay londoni török nagykövet hétfőn este elhagyja a török fővárost, hogy visszatérjen londoni állomáshelyére.**

Az angol-török katonai tárgyalások idején Ankarában tartózkodott Dzsemal Nüsni teheráni török nagykövet is, aki most szintén visszatér állomáshelyére.

Nagy brit hajókaraván Észak-Afrikában

London, február 12. (Bud. Tud.) Az admiralitás közli, hogy 146 hajóból álló hajókaraván a napokban elérte északafrikai rendeltetési helyét. A hajókaraván majdnem 70 négyzetmérföldnyi területet foglalt el az óceánon.

A svéd közhangulat a légi bombázás ellen

Stockholm, február 12. *(Magyar Távirati Iroda.)* Több svéd lap elismeréssel méltatja a chichesteri püspök felszólalását, amelyben az angol felsőház minapi ülésén állást foglalt az embertelen légi háboru ellen. A svéd püspökök a *Svenska Dagbladet*-ben hasonló szellemben nyilatkoznak.

Svédország képviseli Argentina érdekeit Magyarországon és viszont

Stockholm, február 12. (Német Távirati Iroda.) **A svéd kormány az argentinai kormány felkérésére elvállalta az argentinai érdekek védelmét Magyarországon, Bulgáriában és Romániában. Ugyancsak Svédország képviseli Argentinában Magyarország és Románia érdekeit.** (MTI)

Finn illetékes hely az amerikai-finn és Szovjet-finn viszonyról

Helsinki, február 12. (MTI) **Arra a kérdésre, hogy Helsinkiben pillanatnyilag milyennek látják a finn-amerikai viszony alakulását, illetékes finn helyen a következőket mondották: „Az Egyesült Államok további magatartása nyilvánvalóan attól függ, hogy milyen elhatározásra jut Finnország. Amerikai részről elhangzott egy felhivás a megfontolásra, melynek jóindulatu szándékában semmi okunk sincs kételkedni. Igy természetesen van némi jelentősége annak, hogy Finnország eleget tesz-e Washington ajánlatának, avagy sem. Ha nem, akkor számolni lehet a finn-amerikai kapcsolatok válságával, ha igen, a kapcsolatok kétségtelenül kedvezőbben alakulnak".**

Arra a kérdésre, hogy Finnország mai külpolitikai helyzetében mikorra várható enyhülés, finn illetékes helyen kijelentették, hogy Finnország nem parancsuralmi állam, amelyben egyetlen ember mondja ki a döntő szót, hanem alkotmányos parlamenti rendszerre támaszkodik, éppen ezért időt vesz igénybe, amig az alkotmányos szervek megfontolása után a kormány kimondhatja a döntő szót. A politikai kibontakozás időpontjáról ma még semmi sem mondható, de egyáltalán nincs kizárva, hogy rövidesen sor kerül rá, esetleg már a jövő héten.

Oroszország állásfoglalásáról finn illetékes helyen csupán azt állapitják meg, hogy Sztalin november 7-i beszéde óta semmi uj tényező sem áll rendelkezésre, amelyből Moszkva magatartására lehetne következtetni. Az orosz sajtó és rádió támadó hangját nem lehet e tekintetben döntő tényezőnek tekinteni.

Mannerheim tábornagy Ryti államelnöknél

Stockholm, február 12. *(MTI)* *Mannerheim* tábornagy elhagyta főhadiszállását és felkereste *Ryti* elnököt, hogy megbeszéléseket folytasson vele.

Finn lap a finn nép őszinte békeakaratáról

Helsinki, február 12. (MTI) A *Kaupalehti* vezércikkében annak a reménynek ad kifejezést, hogy *Hull* külügyminiszter felhivása a finnek irant a rokonszenv kifejezése, őszinte jóakarat a háboruból való kisegitésre. A finn kormány magatartása az amerikai ajánlattal kapcsolatban egyelőre nem tárgyalható, azonban bizonyos, hogy a kormány *nagyon alaposan és felelőssége tudatában cselekszik majd.*

A lap ezután igy folytatja: Finnország őszinte békeakaratáról bizonyosan szovjet körök is tudnak, tudják azt is, hogy Finnországban nem terveznek semmi olyat, ami sérthetné a Szovjet méltányos jogait. A finn nemzet azonban nem mondhat le szabadságáról, függetlenségéről és ősidők óta lakott területeiről.

Hatszáz áldozata van a Gastel Gandolfo bombázásának

Róma, február 12. *(NTI)* A Castel Gandolfo ellen február 10-én intézett ellenséges légi támadásnak igen sok áldozata van. Különösen nagy volt az áldozatok száma a pápai palota helyiségeiben és a kerti épületekben a mintegy 15.000 menekült körében, akiket az arcvonalhoz közel eső helységekből helyeztek ott el. Péntek reggelig 500 holttestet találtak, de azt hiszik, hogy még legalább 100 holttest van a romok alatt. A támadás idején sok menekült a pápai mintaistállók közelében tartózkodott, ahol a tej kiosztására vártak. Ezek közül sokan kerültek egy lezuhant fal romjai alá. *(MTI)*

Török lapvélemény Magyarországról

Istanbul, február 12. *(Magyar Távirati Iroda.)* Nezsmeddin *Szadak* képviselő, az *Aksam* cimü lap főszerkesztője, aki hosszu időn keresztül Törökországnak meghatalmazott miniszteri rangban népszövetségi főmegbizottja volt és ma a török politikai életnek és publicisztikának kiemelkedő egyénisége, lapjának február 8-i számában „Magyarország helyzete" cimmel vezércikket ir.

Szadak képviselő cikkének bevezető részében arról ir, hogy miközben a keleti arcvonalon a helyzet a végkifejlés felé halad, a szövetségesek egyre sürübb és egyre erélyesebb felhivásokat intéznek Németország szövetségeseihez és azt várják tőlük, hogy a háboru utáni büntetés elkerülése végett a cselekvés terére lépjenek. Ezek közé a fenyegetett országok közé tartozik Magyarország is.

— Nehéz volna elképzelni, hogy ez a szeretetreméltó ország terjeszkedési vágyból lépett volna be a háboruba. Magyarország abban a meggyőződésben él, hogy az előző háboru után igazságtalan bánásmódnak esett áldozatul és ezért az elégedetlenek táborában kereste érdekei védelmét. Abban a kérdésben, hogy midőn Németország levonult a Balkánra és Romániába, Magyarország földrajzi helyzete lehetővé tett volna egy más magatartást, csak a történelem fog itélkezni.

Lövér szállóban *március hóra*
Mátraházán *(Tanár üdülőben) március hóra*
Mátrafüreden *azonnalra*
foglalhat nálunk szobát.
Husvétra korlátolt számú előjegyzést fogadunk el
Ujság Utazási Irodája Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 6. T. 181-004

Egyesület könyvelésben jártas irodai munkaerőt keres
Tanusitványos is lehet. Ajánlatok „Perfekt 1770" jeligére Blockner J. hirdetőbe, Városház-utca 10.

Művészet • Irodalom Tudomány

Pénz nem boldogít

— Bemutató az Andrássy Színházban —

Remekbeszabott példánya ez a darab annak a színműirodalomnak, amely *látszólag* komoly problémák felvetésével áll a közönség elé, valójában azonban a probémáját és a színpadi helyzet elemzését cukorszörpízű kispolgári szentimentalizmus teszi édeskéssé. *Vaszary János*, a darab szerzője kitűnő színpadi rutinnal építette fel ezt a művet és a darab minden jelenete szinte szakszerűen ábrázolja, hogyan kell vásári bűvészként üres gumigolyókkal dobálózni, problémák helyett műproblémákat felvetni és a valóság helyébe hamis érzelmekkel színezett mesét tárni a nézők elé. A darab meséje meglehetősen szokványos és érdektelen, csak a gyakorlott színpadtechnikus keze tesz látszólag mozgalmassá. Ha a színpadon pergő eseményekből, a nyíltan maradt kérdésekből levonjuk az adódó következtetéseket, arra a megállapításra kell jutnunk, hogy a hamiskártyássá züllött lumpenproletár (persze egykor többszörös háztulajdonos) életkörülményei adják a szeretetreméltó és dicséretes ellentétet a pénzhez ragaszkodó nagypolgár életével szemben. Itt, ennek a *valótlan ellentétnek feldöntésével* veszítette talaját már kiindulópontjában a darab és erre a valószerűtlen alapra természetesen csak hamis felépítmény kerülhet. Valami suta nyomorromantika, pálinkaszagú bohémkedés levegője leng a színpadon és ebben a légkörben még a darabnak egyes elfogadható, értelmes célzatú mondatai is hitelüket vesztik.

Az előadás ugyanolyan rutinos tökéletességű, mint amilyen rutinos darabíró a szerző. *Csortos Gyula*, *Muráti Lili*, *Vaszary Piri* és *Dénes György* négyese olajozottan és pontosan mozog a színpadon, a szakavatott kézzel elhelyezett szentimentális rakéták időben robbannak, szinte látja a néző maga előtt egy elképzelt rendezőpéldány gépírásos szövegét, amelyben előrelátóan piros ceruzával jelezték a várható tapsszüneteket. A darab többi szereplője is elvégezte többé-kevésbé dolgát, sem különösebben jót, sem pedig rosszat nem mondhatunk róluk. Összegezve: gyakorlott szerző darabja, gyakorlott sztárok előadásában, nagy közönségsiker várható. Jó darabot és jó színészi munkát majd talán más alkalommal kapunk.

Erdődy János

Albert Ferenc világhírű hegedűművész

így olvashattuk ezt hetek óta úton-útfélen. Így hirdették péntek esti hangversenyét a plakátok. Így díszelgett neve a szétküldött meghívókon. Homéroszi állandó összetételként ez köszöntött felénk a nyomtatványok tömegeiből:

Albert Ferenc
világhírű hegedűművész.

Jámbor járókelő! Tehát jegyezd meg jól, vésd az emlékezetedbe, hogy biztos légy e tény felől s meg ne tántorodj, ne inogj, kételkedni se merj, ha a világhír nyomát egyebütt nem találnád meg! Ez így van! Erre mérget vehetsz! Sőt, ha zenekritikus vagy, mielőbb vedd be a mérget...

Tudvalevő, hogy efféle nyomtatványok nem jelennek meg az illető művészek hozzájárulása és beleegyezése nélkül. Albert Ferenc nem tiltakozott. Nehezen bár, de legyőzte szerénységét és nem lázadozott e harsány megszövegezés ellen. Sőt eltűrte még azt is, hogy közelebbről meg nem nevezett forrásokat idézve, csak amúgy városok szerint és teljes általánosságban *a kontinens maradandó állócsillagának, hasonlíthatatlannak, modern Paganininek* nevezzék. „aki meg fogja hódítani az európai hegedűművészet trónját!"

Mindezek után érthetően felcsigázott várakozással mentünk el a Vigadó nagytermébe, ahol látványos találkát adtak egymásnak a modern technika vívmányai. Rádió közvetítette a hangversenyt. Jupiterlámpák sora szegeződött a fiatal hegedűművészre két oldalról, emeletről és háttérből. Vakító, forró sugárcsóvák töltötték be a tért és tagadhatatlanul rendkívüli, izgalmas hangulatot keltettek. Mihelyt játszani kezdett *Albert Ferenc*, kattogni kezdett a filmfelvevőkészülék; figyelmesen rögzítette a nyirettyű érdekesebb állásait, a jobbkar különösebben lassú vagy fürge mozdulatait.

Mindezek után pedig megállapíthatjuk, hogy *Albert Ferenc* valóban ápolt, fejlett és tiszta technikával — *jól hegedül.* De csakis hegedül és nem muzsikál oly értelemben, hogy meg tudná idézni *Mozart* szellemét. A gyönyörű D-dur versenymű témái nem kelnek életre keze érintésétől, jellegtelenek maradnak, se panasz, se kacaj nem röppen el ajkukról. Tény, ami tény, de ez még nem a világhírű hegedűművészek standard színvonala. Mert a világhírű hegedűművészek éppen azáltal váltak világhírűvé, hogy többet adtak pusztán csak jó hegedülésnél, többet: eleven és éltető *poézist!*

A szerénytelenség veszedelmes, visszafelé sülő fegyver, mert e hivalkodó beállításhoz mérten növeli igényeinket. A kontinens „maradandó állócsillagától többet várunk, többet is követelünk, mint az égboltozat apróbb fénypontjaitól. S ha már azt kérdezi, fel tudunk-e mutatni az európai kontinens hegedűsei között valaki hozzáhasonlót, hát felmutatjuk — *Varga Tibort*, aki sokban emlékeztet főként virtuózitás dolgában kiváló hangszerkészségére!

A hangversenyen *Pataky Kálmán* kamaraénekes, az Operaház tiszteletbeli tagja működött közre. Tenórja pompásan szárnyalt: üde csengésével, énekszóval töltötte be a tért. Mindkét szereplő pontos zongorakíséretét vitéz *Pongrácz István* látta el.

J. S.

(*) **MEGHALT SZÜLE PÉTER.** *Szüle Péter* festőművész a szombatra virradó éjszakán 59 éves korában meghalt. Termékeny művész volt, munkái széles körökben tettek szert népszerűségre. Nagyobbára alakos képeket festett, realista szellemben, jellegzetes sötét tónusokban s rendszerint meleg színekkel. Különböző hivatalos kitüntetésekben részesült. Két héttel ezelőtt került embóliával, eszméletlen állapotban a Rókus-kórházba, ahol azonban segíteni nem tudtak rajta. Hétfőn temetik, valószínűleg a fiumeiúti temetőben a főváros által adományozandó díszsírhelyen.

(*) **„ÖRÖKSZÉP MELÓDIÁK"** a címe annak a nagyszabású zenei estnek, amelyet *kedden* este ½7 órai kezdettel rendeznek a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Az est keretében *Liszt*, *Debussy*, *Schubert*, *Strauss*, *Respighi* és mások örökszép melódiái hangzanak el *Farkas Ilona* (ének), *Bisztriczky Tibor* (hegedű), *Ákom Lajos* (orgona), *Csányi László* (tánc), *R. Molnár Anna* (hárfa) és *Feredi S. Gusztáv* (brácsa) előadásában.

(*) **RAFFAI ERZSI ÉS NAGYPÁL LÁSZLÓ** jólsikerült *ária- és daleste*t adott csütörtökön a *balatoni hadiárvagondozó* javára. A Zeneművészeti Főiskola nagytermében szépszámmal egybegyűlt közönség kitüntető tapssal fogadta az *Operaház* két törekvő és fejlődő fiatal tagjának énekszámait. A jótékonysági hangversenyen közreműködött még *Dullien Klára* hegedűművésznő és dr *Laczkovich János* orgonaművész is. A zongorakíséretet *Szőke Tibor*, az Operaház tehetséges korrepetitora vállalta.

(—)

MARNITZ HANGVERSENYEK:

Ma d. u. ½3. Műv. Háza

Tarka farsang

20 sztár! 2 zenekar! Balettkar! Muzsika, tánc, humor!

Febr. 28. Zeneak. ½7 ó.

Noiret Irén

Jegyek Művelődés Házában, Vigadóban, Zeneakadémián. (∞)

*

Rózsavölgyi hangversenyei:

Halmy Lujza táncest 16-án.
Ráday Sári zenekariária-dalest. Vez.: **Berg Ottó.** Z. ½7.
Medgyaszay 3. estje 17-én.
Matuska C. Miklós dalestje 18-án. Magyar melódiák Szt. Istvántól napjainkig. Z. ½7.
Debussy-est 25-én. **Molnár Antal, Dömötör Tibor, Lorenz, Ordassy, Solymos Péter, Szentgyörgyi**-kvartett közr. Z. ½7.
Szűcs Gábor ária-dalest. 25. (∞)

*

19-én Mikulai zenekari estje

Közr.: **Starker**, szombat este ½7-kor a Vas- és Fémmunkások dísztermében (Magdolna u. 5). Műsoron **Weber, Mozart, Dvorak és Kodály.** Jegyek a *Népszavánál.* (∞)

*

Zenebona 20-án, vasárnap Vigadó ½7.

3 órás vidám farsangi revű.

Jávor Pál, Kelly Anna, Latabár Kálmán, Kiss Manyi, Pethes Sándor, Kelemen Éva, Mihályi Ernő, Vörös Sári, Kazal László, Károlyi Kató, Szentgyörgyi Tamás. A 24 tagú **Magyar Tánczenekart Fényes Szabolcs** és **Martiny Lajos** vezénylik. **Bura Pál** és **cigányzenekara.** Jegyek a *Népszavánál.* (∞)

(*) **A „WARRENNÉ MESTERSÉGE"** rendkívüli előadása. Hétfőn, 14-én, délután 3 órakor a Vígszínházban a „Warrenné mestersége" kerül színre az öreg nyugdíjas színészek javára. Az öreg nyugdíjas színészek felkérték vígszínházi kollégáikat, hogy játsszák el a „Warrenné mestersége"-t az ő támogatásukra. A színház, a művészek, a műszaki munkások lelkesen ajánlották fel szolgálataikat a jótékony cél érdekében és miután hétfőn zárva vannak az üzletek, az öreg nyugdíjas színészek remélik, hogy a Vígszínháznak ez a nagysikerű műsordarabja, amely immár 175. előadása felé közeledik, ezúttal is telt házzal és nagyobb összeggel fogja ügyüket szolgálni.

(*) **GIESEKING WALTER UTAZÁSI AKADÁLYOK MIATT NEM ÉRKEZETT BUDAPESTRE.** *Gieseking Walter* zongoraművész hangversenyét február 12-én a Vigadóban és 13-án matinéját hirdették. Gieseking Törökországból telefonon értesítette budapesti képviselőjét, hogy rossz időjárás miatt a repülőgép összeköttetés hiányában képtelen megérkezni Budapestre és kéri hangversenyének későbbi időpontra való halasztását. A Gieseking-hangversenyek újabb időpontját a napilapok útján közlik majd. Természetesen az újabb időpontra a már megváltott jegyek érvényben maradnak.

(*) **LEHÁR, STRAUSS ÉS SCHUBERT** bűbájos, örökszép melódiái csendülnek fel február 13-án, vasárnap délután 4 órakor a pestszenterzsébeti Vasasotthonban, a Pestszenterzsébeti Nyomdász Társaskör által rendezendő *„Bécsi zenecst"*-en. Az előadáson a *Gutenberg Társaság Zenekara*, a *Budapesti Könyvnyomdászok Dalköre* (vegyeskar) s kiváló énekesek: *Flesch Imre* operaénekes, *Staudt Karola* énekesnő és *Babusák Mihály* énekes szerepelnek. A vegyeskart dr *Újj József* országos karnagy, a zenekart pedig *Elsner Béla* karnagy vezényli. A gondosan összeválogatott műsor, valamint a szereplők kiválósága indokolja azt az igen nagy érdeklődést, amellyel Pestszenterzsébet zenekedvelő közönsége az előadás elé tekint.

(*) **MEDGYASZAY VILMA** január 20-ról betegsége miatt elhalasztott harmadik sanszonestjét *csütörtökön*, e hó 17-én tartja meg a Zeneakadémia nagytermében. A művésznő erre az alkalomra is igen tartalmas, érdekes és változatos műsort állított össze. Három *Ady—Reinitz*-dal, *Petőfinek* ritkán hallott két verse: „A kutyák dala" és „A farkasok dala" *(Kelen Hugó* zenéjével), továbbá egy Világirodalmi Dalcsokor keretében egy-egy *Baffo*, *Burns*, *Heine* és *Edgar Poe* vers *(Szabó Lőrinc*, *Heltai Jenő*, *Harsányi Zsolt* és *Bródy László* fordításában) szerepel a műsor első részében, amelyet egy csokorra való francia dal fejez be. Ezek között különös érdeklődésre tarthat számot egy eredeti breton népdal, *Nádor Mihály* feldolgozásában. A műsor másik részében kabarédalokat énekel Medgyaszay. A zongorakíséretet, mint mindig, most is *Bródy Tamás* látja el.

(*) **MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS NEUCHATELBEN.** *A berni osztatlan nagy siker után a Svájcban rendezett reprezentatív magyar képzőművészeti kiállítás Neuchatel városát keresi fel. A modern magyar képzőművészetet bemutató magyar kiállítás Neuchatelben február 26-án nyílik meg és március 15-ig lesz nyitva. A kiállítás Bern és Neuchatel után még több svájci várost keres fel.*

(*) **ZENEKARI HANGVERSENY.** Három mesteri versenymű szerepelt a *Budapesti Hangverseny Zenekar* péntek esti műsorán. *Ferencsik János* karmester biztoskezű vezénylete alatt jól simult a zenekari kíséret mindhárom mű szólistáinak hatásos játékához. *Vivaldi* négy hegedűre írt h-moll versenyművének előadásában *Martzy Johanna*, *Cserfalvi Eliz*, *Zöldy Sándor* és *Batári József* működött közre. A kitűnő négy fiatal hegedűművész együttese zajos sikert aratott. De sok tapsjutott *Gonda Lucy* zongoraművésznőnek is, aki *Schumann* a-moll és *Liszt* Es-dur versenyművének magánszólamát játszotta el jelentős technikai készséggel. Pergő, kigyakorolt oktávjátéka különösen tetszett *Liszt* versenyművének lendületes befejezésében. Viszont ő is abba a hibába esett, hogy levétette a zongora fedelét: abban a tévhitben, hogy a hangszer ezáltal jobban szól. Pedig megfordítva áll a dolog! A zongora nyitott szekrényéből ugyanis szerteszáll a hang, holott a fedél a közönség felé tereli a hanghullámokat.

(J.)

SZÍNHÁZI ÉS FILMKÖZLEMÉNYEK

AMERIKAI FILMEKKEL VETEKSZIK AZ „ANDANTE". „Méretében, kidolgozásában, gazdagságában — amerikai film az „Andante" — írják a svájci filmkritikusok, akiknek pedig most is módjukban áll megnézni az új amerikai filmtermést. „Az ‚Andante' a zene, a szerelem, a boldogság, a művészet, a legnagyobb élmény" — írja egy másik zürichi lap, amely azonban idéz egy amerikai kritikát is. „Ez a legszebb film, amelyben a művészi ízlés diadalmaskodik a film kötött formái felett, magával ragadja a nézőt és visz a képzelet és a zene szárnyán a boldogság valóságába." Ezt a mondatot az „Andante"-ról Gustav O'Connel a „New York Herald" kritikájában írta. Az „Andante" a magyar átültetésben a „Szerelem muzsikája" alcímet kapta. Főszereplői Nils Kihlberg és Eve Henning.

SZINTE PÉLDÁTLAN a *„Lajla"* című *film meséje. Két hónappal az első premierje után újra bemutatja egy másik premierfilmszínház. Az történt ugyanis, hogy a „Lajla"-t premierként bemutató Nemzeti Apolló és Szittya filmszínházak kardcsonyi műsorkötéseik miatt kénytelenek voltak a zsúfolt házak előtt játszott filmet műsorukról levenni. Az Omnia filmszínház most csütörtöktől kezdve műsorára tűzi az észak exotikus csodái között lejátszódó, izgalmasan érdekes és megrendítő szépségeket nyújtó „Lajla"-t*

A SZITTYA FILMSZÍNHÁZ tűzi néhány nap multva műsorára Asztalos Miklós *„A látszat csal"* című legújabb filmvígjátékát, amelynek meséjét Harsányi Gréte „Dr Hamupipőke" című regényéből írta. Simor Erzsi és Hajmássy Miklós mellett Apáthy Imre első nagy filmszerepét játssza az újdonságban, ahol a közönség szórakoztatásáról rajtuk kívül még Kiss Manyi, Vaszary Piri és Fáy Béla gondoskodik elsősorban.

Szellemi fölény No 2.

Derék nyilasaink ugyancsak nekiestek szellemi fölényük bizonyításának. Mai sajtójukban ismét a „publicisztikai remekek" egész sorával találkozunk. Azok számára, akik még mindig kételkednek a nyilasok fölényes szellemében, alant közlünk egy kis összeállítást *a legfrissebb sütetű* nyilas süketlenségekből.

1. Egyik nyilas lapunk éppen a legjobbkor, az igazi tél beköszöntésekor kis színes cikket közöl arról, hogy Budapestre *betört a tavasz*. Idáig még rendben volna, hiszen igazán senki sem várja, hogy a nyilas ujságok éppen színes cikkeikben tartsanak kapcsolatot a valósággal. Nagyobb hiba már, hogy a publicisztikai remekmű beszámol *a verebek fészekrakásáról* is. Márpedig fészekrakó veréb legalább olyan ritka, mint a zöld szamár, vagy a nyilas publicisztikai remekmű.

2. Egy másik szélsőjobboldali vezérpublicista-remekíró *„a Szent György-rend térdszalagjáról"* elmélkedik. Kíváncsiak vagyunk ezek után, mikor fognak nyilasaink a Mária Lipót-rendről, vagy a Ferenc Laudis-éremről beszámolni. Köztudomású ugyanis, hogy van Szent György-rend és van térdszalagrend. De a térdszalagnak nincs Szent Györgye és Szent Györgynek nincs térdszalagja.

3. A költők sem akarnak kimaradni a nemes versenyből. Ők is bizonyságot tesznek szellemi fölényükről. Egy nyilas költő „Kezeim" című versében az alanti remekművel ajándékozza meg pártját és mozgalmát:

Sovánvka hosszú csontdarab,
Cikáznak rajta kék erek,
S kevés kis kenyér az élet,
Amit velük még megeszek.

„Ezek" a zuzáját, de szép. A kéz, amely nem kéz, de csontdarab és nemcsak közönséges, hanem eres csontdarab. Ilyet se pipáltunk még. De most jön a java. Ha a kéz csontdarab, akkor miért ne lehetne az élet kenyér. Ha pedig az élet kenyér, miért ne lehetne száj helyett kézzel enni. A nyilas költő csontkézzel életet megesz. (Én megeszek, te megeszesz, ő megesz.) Hát megeszek a nyilas lapok valamennyi eladatlan példányát, ha ennél fölényesebb ezellemet és szellemesebb fölényt láttam valaha e búvalbélelt életkenyérben.

4. El kell azonban ismernünk, hogy néha valóban fölényesen szellemesek a szélsőjobboldali ujságírók. Így két nap óta már a második sajtótermékben olvashatjuk, hogy *a salvarzant a Bayer-laboratóriumban találták fel*. Igaz, hogy ez nem igaz, de nem szellemesen old-e meg egy kínos, mármint a nyilasok számára kínos kérdést. Tudnillik azt, hogy a salvarzan a zsidó Ehrlich találmánya. El kell ismernünk, ebben az esetben nyilasaink ujságírói technikája valóban meglepően fejlettnek mutatkozott. Händelt ugyan a napokban *odaajándékozták a zsidóknak*, ezzel szemben áll *a salvarzannak nyilasok által való bevétele.*

IRODABÚTORT
is
Kocsis Jánostól
vegyen
Üzlet: Visegrádi ucca 14. sz. Tel.: 112-821
Üzem: Gr. Teleki Pál u. 22. Tel.: 310-628

— **Az Országos Hadigondozó Szövetség** hivatali helyiségeit II, Corvin tér 8. szám alá, a budai Vigadó épületének földszinti helyiségeibe helyezi át. Február 14-től, hétfőtől kezdve tehát a feleket nem a Kecskeméti ucca 10. szám alatt, hanem a budai Vigadóban fogadják. A szövetség elnöksége felhívja a vidéki tagozatokat, hogy küldeményeiket a Corvin tér 8. szám alá címezzék.

Utazás a magyar falvak körül

Irja: Takács József

Följegyzések

Mielőtt följegyzéseimet elkezdeném, egy-két kis sajtóhibát szeretnék helyreigazitani, ami az orosházi vásárról szóló cikkembe csúszott bele. Nem szeretem én az elintézetlen ügyeket még a nyomdász elvtárssal sem, annál kevésbé, mert évtizedekig jól megértettük egymást, miért legyen közöttünk ezután félreértés? Ugyanis, amikor az említett cikkemet nyomtatásban olvastam, csodálkoznom kellett: hogy került oda a *halinacsizma*, holott én ilyet nemhogy az orosházi vásáron, de tudtommal sehol az égvilágon nem láttam még. Igaz, hallottam én már erről, meg olvastam is, ebből tudom, hogy valamilyen előkelő lábbeli, amely még elnyűtt állapotban sem kerül a szegényemberpiacra. Mifelénk csak a *habdacsizma* ismerős, erről azonban sokat tudnék mesélni, mert az olyan lábbeli, amilyent csak a szegény falusi és tanyai emberek szoktak viselni, leginkább pedig olyanok, akiknek ezt a kialkudott munkabér fejében a gazda szerzi be. Ezzel kapcsolatos ez az ideillesztett kis piaci jelenet is, amikor János gazda a csizmadiasátor előtt szemlélődik, mire az egyik mester megkérdi tőle:

— **Milyen csizmát akar, gazduram?**

— **Hát olyan béresnekvalót — feleli** János gazda olyan természetes nyugalommal, hogy biztosra vehető a félreértés kizárása. Ő is, meg a mester is tudja, hogy ez olyan *lábhoz nem szabott, nagy, idomtalan lábbeli, amit röviden habdának* is neveznek. Lehet, hogy tájszó ez, de benne van a Ballagi-féle „Magyar nyelv teljes szótárá"-ban.

Azután a *Kisszik* kiáradó vize sem a *hámori*, hanem a *bónumi* kopolyákon csavarog el a vásárhelyi tanyák közé. Ez a *Bónum* ezelőtt 50 éve még uradalmi föld volt, vagyis jobban mondva, az uradalom jószágfelügyelője, néhai Székács István használta, mint javadalmi földet. Amikor a mult század végén a Trauttmannsdorf- és a Károlyi-birtokok egy részét parcellázták ezen a vidéken, Bónum is felosztásra került. Túlnyomórészt földművesnapszámosemberek szereztek ott egy-két hold parcellát s legtöbbje épített is rá lakhelyet. Akkor még nem volt sem földbirtokrendezésről szóló törvény, sem ennek végrehajtására alakult szervek, tehát nem válogatták az embereket — *ki érdemes, ki nem* —, csak azt kérdezték: *„Hány holdat akar kend?"* A többi ment a maga útján. Az amortizáció sem volt nagyon terhes — bár voltak, akik Amerikából küldték a dollárokat törlesztésre —, így az igénylők is jóljártak, meg a község is. Ma már a község legsűrübb népességű külterülete Bónum.

*

Rátérve a tulajdonképpeni tárgyra, nem is tudom hirtelenében, hol, melyiknél kezdjem följegyzéseimet arról a sokak előtt ismeretlen s így titokzatos világról, amelyet *a magyar vidéknek szokás nevezni*. Az-e, ahol a Kárpátok déli nyúlványának festői látképe tárul az utazó elé, vagy ott a síkon, ahol olyan egyenes a föld, mint az emberek lelke... Egyre megy, hiszen tulajdonképpen nem is a tájról, hanem *emberekről akarok följegyezni elraktározott emlékeimből*. Bár ezek az emlékek lelkem mélyén raktározódtak le s csak szavak és mondatok azok, amelyek onnan kiáradnak, mégis jólesik ezt tovább adni másoknak is, az elvtársak tízezreinek hogy lássák, *a vidéken sem aluszanak az emberek*. Őrtüzek égnek mindenfelé, a hegyek és lankás dombok között, a Kis- és Nagy-Alföld síkságain, mindenhol, amerre zúgnak habjai Tiszának, Dunának... A szocialista gondolat őrzői vigyáznak a vártán, hogy ki ne aluggyon a tűz. Az se baj, hogy néhol talán csak egy szál gyertyafény erősségében pislákol, hiszen más helyeken olyan erősséggel lobog, hogy káprázik bele a szem és feldobban rá a szív...

Tisztelet és becsület adassék a névtelen őrzőknek s legyenek áldottak a névtelen magyar falvak és városok.

*

Mégis talán azzal a népes nagyközséggel kezdem, amely ott fekszik a nagy magyar Alföld szívében, nem messze a Hármas-Körös egyik ágától. A lakosság anyanyelve: körülbelül egyenlő arányban magyar, sváb és szlovák. Évszázadok óta laknak együtt, de nemzetiségi vagy vallásfelekezeti viszály soha elő nem fordult közöttük. Annyi sem, mint a legtöbb helyen gyakori az „alvég" és „felvég" legényei között. Emlékszem, mint egy 10 évvel ezelőtt a pártszervezet disznótoros vacsorát rendezett. Az elvtársak engem is meghívtak s hogy semmiképpen el ne maradjak, azzal biztattak, hogy ez nem közönséges vacsora lesz, hanem valódi nemzetközi. El kellett ismernünk, hogy az elvtársak kitettek magukért, háromfogásos volt a disznótoros vacsora: káposztáshús, hurka és kolbász. Hiszen ízlett mindegyik, bár semmi különlegességet nem fedeztünk fel. De azért a vacsora végén csak úgy tréfásan megkérdeztük, hogyan is állunk azzal a *nemzetközi vacsorával*. A megkérdezett nyomban megadta a felvilágosítást:

— Hát nem vették észre az elvtársak? Hiszen a káposzta magyarosan, a hurka svábosan, a kolbász pedig tótosan volt elkészítve. Nem lehet panasza egyiknek sem, mindegyiknek megadtuk a magáét.

Annak is körülbelül tíz éve, hogy a vidéki nyilas mozgalom elindult „hódító" útjára. És történetesen éppen ebből a községből indult el. A helybeli nyilasok ezen a jogcímen mindenáron ki akartak provokálni egy országra szóló nemzetiségi villongást a községben, *de nem sikerült nekik*. S hogy ez nem sikerült, az *a helybeli szociáldemokrata vezetők érdeméül tudható be*. Az ő erélyük és bölcsességük mentette meg a község vegyes anyanyelvű lakosságának hagyományos békéjét. A vidéki nyilasmozgalom ugyan elindult innen a szélrózsa minden irányába, de szószerint el is ment, csak rossz hírére emlékeznek az emberek. Viszont a szociáldemokrata mozgalom átvészelte a nehéz időket, él, izmosodik és gyarapodik.

*

Kiskunság egyik jelentős városába mentem le előadást tartani. Éppen akkortájt indult meg az őszi esőzés. B. elvtárs ezekkel a szavakkal fogadott:

— Látja, elvtárs, nem most, hanem két hónappal előbb kellett volna jönnie.

— Hogy érti ezt, elvtárs?

— Úgy, hogy akkor annyival hamarabb hozta volna az esőt.

— Hiszen hoztam volna én szívesen, dehát magunknak se volt.

Ilyen bevezetés után miről folyhat másról a szó, mint a nyári szárazságról, meg a rossz termésről. Végigvezet a veteményes kerten, amelynek növényzetében az őszi dér már nem talált elpusztítanivalót, mert megelőzte a nyári aszály. A kései zöldség még a földben van, olyan vékony, mint a kisujjam. No, majd az őszi eső, az még használhat neki. Kukorica, krumpli egyes helyeken megsült, mielőtt termése kifejlődhetett volna. A gyümölcs is apróra maradt. Egyes szőlőtőkék nem bírták a szárazságot, a fürtök megfonnyadtak, szüreteléskor válogatni kellett. Van panasz elég.

Az eső meg csak egyre esik. Szinte bugyborékolnak a kövér vízcseppek a homokos barázdában.

Ilyen időt is legjobb csak belülről, az ablakon át nézni. Jó kis kadarka mellől nézve, még kellemes is. Az esti előadásra terelődik a szó. Mondom B. elvtársnak:

— Azt hiszem, a mai előadásunkat elmossa az eső.

B. elvtárs személyes sértésnek veszi, hogy ilyen véleményem van az „ő embereiről". Ő jótáll mindegyikért, hogy ott lesz pontosan, még ha kisbalta esik is az égből.

— Pedig — fűzi hozzá nyomatékkal — van közöttük sok tanyai lakos, akik 10—12 kilométer távolságról jönnek be a városba.

B. elvtársnak igaza volt. A kiskunok nem félnek az esőtől, még ha kisbalta esik is az égből. Ez azonban csak víz volt. Igaz, hogy két nap és két éjjel esett szakadatlanul, de ők pontosan ott voltak az esti előadáson, nemcsak a városiak, hanem a tanyaiak is.

*

Egy másik vidéki városban a vezetőképzőtanfolyam hallgatói fiatal elvtársakból kerültek ki. A tanfolyam záróelőadásán egyikük odaáll az előadó elé s a többiek nevében is átnyujt egy borítékot az előadónak a következő rövid beszéd kíséretében:

— A központnak és az előadó elvtársaknak megköszönjük, hogy velünk foglalkoznak, tanítanak bennünket. Úgy érezzük azonban, hogy ez csak szó s ezt nem lehet elintézni egy-két udvarias köszönő szóval. Éppen ezért elhatároztuk, hogy minden hallgató köteles egy új *Népszava*-előfizetőt szerezni. Mivel azonban egyes ügybuzgó elvtársak kettőt is szereztek, mi többiek sem nyugodtunk addig, amíg valamennyien be nem hoztuk a két előfizetőt. Itt vannak az új címek, vegye át tőlünk előadó elvtárs.

Az olvasó elvtársak bizonyára sejtik, mire gondolt e pillantban az előadó. Bizony arra, hogy ahol ilyen ifjúság vesz részt a tanfolyamokon, ott nincs okunk aggódni a mozgalom jövő sorsán.

Ölhet-e az orvos?
II. KIADÁS
MEGJELENT
LY CORSARI:
EMBEREK FEHÉRBEN
című nagyszabású orvosregénye
Ára kötve P **25.50**
STILUS KIADÁS

DENTÁL FOGMŰTEREM
MŰFOGAK FOGSOROK

Tökéletes kivitelben. Tízévi jótállása. Fogad 9-től este 8-ig. Vidékiek 48 óra alatt.
Budapest VII, Hernád ucca 14, földszint.
A Keleti pályaudvar közelében.

Angyalföldre és Budapest különböző részeire a kora reggeli órákra lapkihordókat keresünk!
Jelentkezni lehet VIII, Conti ucca 4, az elszámolási osztálynál d. e. 9—2-ig

Szüle Péter

wód
z
Uj Idők
1944. febr. 26.
8. 27.
Orcképpel

Szüle Péter †

Új Magyarság, 1944. febr. 13.

Szüle Péter meghalt

A magyar képzőművészeti életet nagy veszteség érte: *Szüle Péter festőművész, a Képzőművészeti társulat köztiszteletben és közszeretetben álló tagja 58 éves korában Budapesten váratlanul elhunyt.* Temetése iránt még nem történt végleges intézkedés. Valószínű, hogy kedden délután a Kerepesti-úti temetőben kísérik utolsó útjára.

Szüle Péter 1886-ban született Nagyváradon. Tanulmányait Budapesten végezte, s attól kezdve részint a szolnoki művésztelepen, részint Budapesten dolgozott. Híressé váltak a „Tükör előtt", „Templomban" és az „Olvasó nő" című festményei. Már 1926-ban elnyerte a Színyei-társaság nagydíját, 1927-ben pedig a tavaszi tárlat aranyérmét.

Egyike volt a modern magyar képzőművészet legmarkánsabb egyéniségeinek. Már fiatalon figyelmet keltett egyéni stílusával, nagyszerű emberábrázoló és karakterizáló tehetségével. A kiállításokon, különösen a Műcsarnok tárlatain feltűnt a hozzáértők előtt az a rendkívüli tudás és körültekintés, a színek finom harmóniája, a lágy, de mégis erőteljes konturozás, amelyel képeit megoldotta. Művei külföldi kiállításokon is gyakran szerepeltek és Szüle Péter ezekkel az alkotásokkal mindenütt elismerést szerzett a magyar képzőművészetnek. A szépművészeti múzeum, valamint a fővárosi képtár és több külföldi múzeum számos értékes munkáját őrzik. Népszerű és közkedvelt festő volt, magánszemélyek is igen sokan rendeltek tőle képeket. Törzstagja volt a képzőművészeti társulatnak és vezetőtagja több képzőművészeti egyesületnek. Halálával nemcsak kitünő festő távozott az élők sorából, hanem egy igen kiváló, nagyfelkészültségű férfiú, akit rokonszenves és közkedvelt egyénisége miatt mindenki szeretett.

meg a „*Himmlischer Lust-Garten*“ című munkát e szavak kíséretében:

— Ebből láthatjátok, kik vagyunk. Lutheránusok vagyunk mi is.

Thianából Nápolyba jutva megint lutheránus könyvekkel találkoznak, mégpedig ilyen körülmények közt:

1675. június 15-én este tizenegykor érnek oda, a szállásukon megvacsoráznak, megimádkoznak, meghallgatnak egy fejezetet a bibliából s egy szép szobába kerülnek. „Az ágy fája aranyozott, az ágynemű bíbor és bisszus, a fal, az asztal, a tükrök tele díszekkel. A két szegény menekülőn meg még rajt a börtön' piszka, ruháik rongyosak és tetvesek is. Mozogni is alig mertek a szobában, nemhogy lefeküdtek volna. De hiába ódzkodtak. A szobát nekik szánták s úgy helyezték el őket benne, ahogy voltak.“

A szobában egy kis könyvtárt is találtak s nagy csodálkozással állapították meg, hogy a könyvek közt olyan lutheránus könyvek is voltak, mint HERBERGER *Postillá*ja, sőt DILLINGER *Antichristus*a, amire a pápaság kellős közepén csakugyan nem számítottak. Ezekből a jelenségekből eszméltek arra sok okosko-

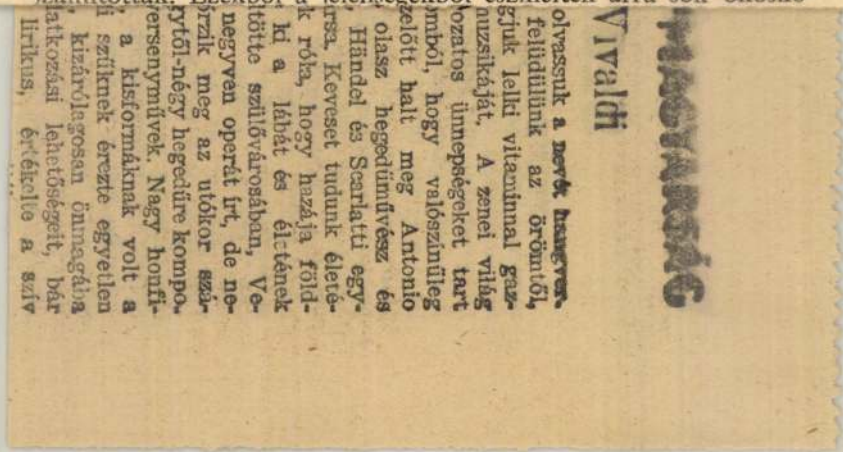

H I R E K

AZ ÜNNEPELT

Mindenki örült. Az ünnepelt annak, hogy mégis érdemes élni, becsületesnek lenni és dolgozni, mert ime, kijár érte a szeretet. Titok derült ki: ebben a durva, megörült és véres világban is van még szive az embereknek. Sokan felálltak, a kezükben pohárral és beszédet mondtak. Szavaikból úgy hullott a babér az ünnepelt homlokára, mint odakünn a fellegekből a hó. A szónokok örültek, hogy most milyen könnyű szépeket mondani. Nem kell keresgélni a szavakat és az ékes hasonlatokat, egyszerüen csak vázolni kell nagy vonásokkal ennek az oszlop tövében szerényen üldögélő embernek az életét. Hiszen az ő húsz esztendeje a legékesebb hasonlat a nagyszerűségre. A vendégek is örülnek, mert disznótoros ebéd van. És ez a szikrai bor is remek. Halovány-rózsaszin ködöt fejleszt. Szép köd, jó köd ez, rajta keresztül az ember belelát a jövendőbe. Egyszer majd őt is így fogják ünnepelni. A köd langyos mámora legalább is ezt ígéri. Kár, hogy a ködöket olyan sokszor szétfújja a szél.

Az egyik szónok éppen most beszél. Azt mondja: »Mindig tudtam, hogy az én dr. Teölgyes Arpád barátom nagyon okos ember. Abból is látszik, hogy nem nősült meg soha.« A hallgatóság hálás a sziporkáért. Taps, éljenzés, hahota, pohárkoccanás. Titokban figyelem az ünnepeltet, a gazdakamara főtitkárát. Nem nevet. Arcán csak udvariasságból fut át és olyan furcsán fut át az a kis mosoly. Keze az ezüst szivardobozon pihen, amit most kapott, remek szivarokkal. Mire gondol vajjon? Arra-e, hogy a köd, a rózsaszín köd képe önála nem vált délibábbá, hiszen itt az ünneplés, a szép jubileum? Vagy talán egy másik rózsaszín ködre gondol, amelyik mégis, mégis szétfoszlott, messze, valahol, örökre és visszahivhatatlanul, ahogy ezeknek a szőke szivaroknak kék füstje is szét fog foszlani? Nem tudom. De azt hiszem, neki ezen az ünnepségen az volt a legkevésbé vidám pillanata, amelyikben a jókedv a legmagasabbra csapott a tréfán és az ünneplők között egy lánynak, meg egy fiúnak szerelmes tekintete dévajul összevillant. **(sima)**

— Zrinyi Péter fiának hamvait Zágrábba szállították. *Zágrábból* jelentik: A horvát nemesek Sárkány Társasága kezdeményezésére most hozták haza a gráci András-templomból gróf Zrinyi Istvánnak, az utolsó Zrinyinek hamvait. Zrinyi Iván a Bécsújhelyen kivégzett Zrinyi Péternek a fia. Hamvait egyelőre Zágrábban, majd nyugalmasabb időkben a Zrinyiek ősi fészkében, Ozalj várában helyezik örök nyugalomra.

— Háromszázezer anya ajándékoz évente gyermeket a hazának. Az Actio Catholica országos elnökségének hivatalos lapjában, a »Magyar Katolikus Akció«-ban *Mihalovics* Zsigmond országos igazgató írt vezető cikket a «Vándorkelengye« nagy jelentőségéről és ennek kapcsán a következőket írja: »Háromszázezer anya ajándékoz évente gyermeket a hazának. Ezeknek jórésze egyszerűbb körülmények közt él. Legtöbbje elzárva a beszerzés lehetőségeitől. Bátrak voltak, hogy vállalták az anyai hivatást. Ezt a bátorságot méltányolni, megjutalmazni kötelesség. Minden egyházközség szervezze meg a csecsemő vándorkelengye akcióját.«

— El emették Szüle Pétert. Kedden délután temették el *Szüle* Pétert, a kiváló festőművészt a Kerepesi temetőben a főváros által adományozott díszsírhelyre. A temetésen a közéleti és művészvilág előkelőségei nagy számban vettek részt s a Munkácsy lepellel leborított ravatal előtt a magyar művésztársadalom és a Munkácsy Céh nevében *Szen györgyvári Gyenes* Lajos m. kir. kormányfőtanácsos festőművész, a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége ügyvezető elnöke, a Szinyei Társaság nevében *Jeszenszky* Sándor kultuszminiszteri osztályfőnök, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat és az Arcképfestők Egyesülete nevében pedig *Kövesdy* Géza festőművész mondott beszédet.

— Délelőtti főzőtanfolyamot rendez a Népművelési Bizottság a Gázművek VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti mintakonyhájában, február 19-től március 29-ig minden *szerdán* és *szombaton* délelőtt 10—1-ig. Tandíj 13.— pengő. Anyagmegtérítés alkalmanként.

— Szalay László író meghalt. Irodalmi életünk ismét szegényebb lett: tegnap délután 64 éves korában budai lakásán váratlanul meghalt *Szalay* László, a *Szuhai történe ek* népszerű írója. Érdekes egyéniség, különös ember volt. Külsejében is régi bohém. A pirosarcú, égőszemű *Szalay* László bársonyzekés alakja sokszor felbukkant a lapok szerkesztőségeiben, folyóiratok titkári előszobáiban. Mindig megbecsült vendég volt, népszerű anekdótázó. Kicsit Mikszáth világának embere írásaiban is, anekdótáiban is, bár feltétlenül egyéni hangú elbeszélője. *Szalay*, teljes polgári nevén dr. zalai *Szalay* László férfikora delén kezdett írni. Írásai a huszas évek elején jelentek meg először. Nevezetes alakja *öreg Szuhai*, a magyar zsellérből parasztté lett mikszáthi, tömörkényi, móraferenci figura, — ismételjük — *Szalay* gazdag élménytárának *eredeti alakja*, megmosolyogtatta, megkönnyeztette szépszámú olvasóit. Minden kisregényében, ízes novelláiában helyet kapott az öreg, aki csodálatos dolgokat művelt. Maga az író is nagy elhitető erővel költötte tovább és tovább az első sikerek után a remekbefaragott Szuhai történeteket, amelyek azután könyvekben is megjelentek. Egy letűnt kor hiteles és jóízű krónikása volt *Szalay* László, akinek halálát feleségén és gyermekein kívül kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése *február 18-án*, pénteken ½4 órakor lesz a *farkasréti* temetőben.

— Térdenállva kért bocsánatot a kontrás, a primás elejtette a vádat. Kaposvárról jelenti tudósítónk: A kaposvári törvényszék előtt tárgyalták ifjú Maka József cigánykontrás ügyét, aki — mivel nem kapta meg a kiutazási engedélyt Németországba — Vidák József cigányprimás hegedűjét és néhány, az úthoz szükséges apróságát becsomagolta és elvitte, hogy Vidáknak és bandájának meg kelljen várnia, amíg megérkezik az ő kiutazási engedélye is. Vidák, akinek január elsején kezdődött a szerződése, azóta elutazott és így most a kaposvári törvényszék előtt az ismert primást felesége képviselte, a vádlott: ifj. Maka József megbüntetéséhez szigorúan ragaszkodva. A tárgyalóterembe azonban felvonult az egész Maka-család és olyan nagy sirás-rivást vittek véghez, — több ajulással is megszakítva a tárgyalás menetét — hogy végül is Vidákné arra az elhatározásra jutott, hogy megbocsát a vádlottnak, ha térdenállva kézcsókra járul hozzá. Ez meg is történt és Vidákné eltekintett a vádlott megbüntetésétől.

— A férj zsebe nem magántulajdon... *Párisból* írja tudósítónk: Egy válóperben a párisi törvényszék többek között a következőkkel indokolta meg ítéletét: ...*Miután pedig egy férjnek a zsebe nem magántulajdon, s miután a feleség jogosult e zsebnek a tartalmát ellenőrizni*... A francia sajtó telve passzióval kel ki ez ellen az indokolás ellen. Mert ha a szóbanforgó párisi ítélőtanács álláspontja elvi jelentőségű döntéssé erősödik, akkor a válóperek száma ugyancsak elszaporodik majd. Ha a férfiúi zseb nem magántulajdon, akkor nem magántulajdon a nő kéztáskája sem. Csomó bonyodalom, csomó függés, a szabadsági érzet elsorvadása: mindez nem vezethet jóra. Különösen egy olyan időszakban nem, amely a családi élet védelmét egyik szent, fontos feladatának tekinti.

— Betört, hogy megláthassa halott apját. *Dési* tudósítónk jelenti: *Kő* Ferencné rettegi lakos magánlaksértéssel vádolva került a dési törvényszék elé, mert Csicsómihályfalván betört özvegy *Szakács* Jánosné házába. A főtárgyaláson a vádlott elmondotta, hogy apja özvegy Szakácsnéval vadházasságban élt. Mikor hírül hozták, hogy meghalt az apja, — azonnal átment Csicsómihályfalvára, hogy legalább holtan mégegyszer lássa. Özvegy Szakácsné nem volt otthon, Kőné nem várt, hanem az ajtóról a vasreteszt levette és bement halott apjához... Az özvegy szigorúan néz maga elé és furcsa könyörtelenséggel *büntetést kér* a fiatal asszonyra... A törvényszék *egyhavi fogházra* ítélte *Kő* Ferencnét, de az ítélet végrehajtását háromévi próbaidőre felfüggesztette, tekintetbe véve a »betörés« enyhítő körülményeit.

Nagy nyomda felvesz

segédmunkásokat, kiket

nyomdai segédmunkásokká képezne át! Jelentkezés: VII., Miksa-utca 4—6. sz., portásnál

— Elöntötte az árvíz Smuts tábornok birtokát. A *Times* johannesburgi jelentése szerint a Délafrikai Unióban erős esőzések következtében nagy területeket elárasztott az árvíz. Különösen Kimberley kerületben a mezőgazdaság nagy kárt szenvedett. Az árvíz a gyémántbányászok munkáját is megnehezíti vagy teljesen lehetetlenné teszi. Az ország egyes mélyebben fekvő területeinek lakosságát figyelmeztették, hogy adott esetben a hatóságok utasítására sietve el kell hagyniok lakóházukat. Transvaalban az árvizeknek már emberélet is esett áldozatul. A víz elárasztotta Doornloofot is, *Smuts* délafrikai miniszterelnök nagy gazdaságát. Smutsnak a birtokon lakó két nővére egyelőre el van zárva a külvilágtól.

— Házasság. *Baumgarten* Éva és szentkirályszabadjai *Márffy* Ágost február 17-én délután 6 órakor tartják esküvőjüket a Batthyány-téri Szent Anna plébániatemplomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Bányai Ilona Edit és *Doczé* Mihály e hónap 16-án 12 órakor a Rákospalota MÁV-telepi plébániatemplomban tartják esküvőjüket.

— Közös műhelyeket kapnak a nincstelen félegyházi iparosok. *Kiskunfélegyházáról írja tudósítónk:* A kiskunfélegyházi ipartestületnek a város területén 815 tagja van, ehhez még hozzájön Gátér, Pálmonostor és Jakabszállás községek 60 iparosa és így a városnak 875-ös létszámmal igen tekintélyes ipartestülete van. A városban dolgozó 815 iparos közül *350 olyan van, aki teljesen saját maga dolgozik minden segéderő és személyzet nélkül.* Ezek természetesen anyagi szempontból is meglehetősen gyengék. Az anyagbeszerzési gondokon kívül az ipari munkához szükséges gép sem áll rendelkezésükre és a géphasználatot tőkeerősebb társától nem igényelhetik. Az ipartestület most tervbe vette *közműhelyek* felállítását. Ezekben a nagyobb műhelyekben, amelyeket az állam a várossal karöltve állítana fel, a kisiparos elvégezheti majd azt a munkát, amelyhez otthonában költségesebb berendezés nem állott rendelkezésére. Kiskunfélegyháza iparos társadalma nagy várakozással tekint az iparügyi reform felé.

— Megtetszett a rablónak a szürke felöltő. Pécsről jelenti tudósítónk: Tombi Ferenc Gróf Benyovszky Móric-utca 40. szám alatti lakos este 9 óra tájban bandukolt a kertvárosban. Egyik utcakeresztezödésnél ismeretlen férfi ugrott rá a sötétből, majd ütlegelni kezdte. Végül földreteperte és 600 pengős szürke felöltőjét lerángatva, így búcsúzott töle:

— No, csak ezt akartam, Isten áldja, öregem!

A vakmerő rablót keresi a rendőrség.

— Balatonfüred orvoshete. A huszadik balatonfüredi orvoshétre, amely május 8-tól május 13-ig lesz, a háborús viszonyok miatt csak korlátolt számú jelentkezéseket fogadnak el. Orvosok díjtalanul kapnak lakást, hozzátartozóik jelentős kedvezménnyel. Délelőtt előadások, délután tanulmányi kirándulások lesznek a balatoni üdülőhelyekre. Felvilágosítást a balatonfüredi fürdőkormányzóság ad.

— 291 éves a levélbélyeg. Brüsszelből jelentik: A bélyeg használatának gondolata először Franciaországban merült fel. Amikor ugyanis Párisban az első kísérleti postát megnyitották, a levelekre kis cédulát ragasztottak, melyen rajta volt a kifizetett portó és a feladás kelte. Az ilyen cédulákat a királyi palota, a kolostorok és iskolák portásai, valamint a fogházörök árusították és minden cédula egy souba került. Az első ilyen felbélyegzett levél 1653 augusztus 8-án kelt útra. Ez az intézmény azután ismeretlen okból teljesen eltünt és csaknem két évszázad telt el, amíg egy svéd képviselő újra arra a gondolatra jött, hogy a leveleket felbélyegezzék, de javaslatával nem volt sikere. 1839-ben az angolok kapták fel újra ezt az ötletet és meg is valósították. Belgiumban 1849-ben adták ki az első bélyegeket.

— Kisértet a burgonyás veremben. *Pécsről* jelenti tudósítónk: *Semelyácz* András németi gazda észrevette, hogy a burgonyásvermét valaki dézsmálgatja. Többen lesbeálltak és várták, hogy a következő éjszakán is odalátogat a tolvaj, aki sötétben is a fajburgonyát válogatta ki. *Éjfél táján fehér lepedőbe burkolt, kísértetszerű jelenség közeledett és lesbenállók haja égnek meredt.* Tolvajfogás helyett hanyatthomlok elmenekültek, a tolvaj pedig újabb sarcot vett a burgonyásvermen. A csendőrök azonban már nem ijedtek meg a »kísértettől« és lefülelték a fehér lepedőbe burkolózott tolvajt, aki éppen újabb szállítmányt rakott ki a gödörből. *A tolvaj egy fiatalkorú cigányleány volt.* A tolvaj család ellen megindult az eljárás.

— Meghalt Ferenc Ferdinánd mostohaanyja. Bécsből érkezett hír szerint Mária Terézia főhercegnő meghalt. A főhercegnő 1873-ban férjhezment *Károly Lajos* főherceghez, *I. Ferenc József* fivéréhez és ezzel *mostohaanyja lett Ferenc Ferdinánd trónörökösnek.* Ebből a házasságból két leány származott, *Mária Annunziata* és *Erzsébet* főhercegnők: az utóbbi anyja II. Ferenc Józsefnek, Liechtenstein mostani uralkodóhercegének.

— Vadgalambpecsenye. Rongyos öregember. A szemétládákat szokta végigkotorászni. Hivatalos mestersége tehát a guberálás, de mellékfoglalkozásképpen nyugalmazott vadgalambvadász. Azonkívül ritkasággyüjtéssel is foglalkozik. Megtalálható a körutakon és a Ligetben, de kedvenc tanyája a filléres tömegétkezde is, ahol tenyérjóslatot motyog a körúti lányok fülébe. Ismertető jelemvonása pedig az, hogy örökké panaszkodik. Nekem elsősorban a galambokra panaszkodott és szakszerű előadást is tartott róluk. Azzal kezdte, hogy igen ízletes falat a feketevarjú húsa, de a szemtelen veréb pecsenyéjét is csemegének találja. A vadgalamb húsával azonban nincs megelégedve. Leszegezi azonban, hogy csak a pesti vadgalamb húsát nem állja, mert egyszer már megjárta vele.

— Teccik tudni, úgy van, hogy ezek a vadgalambok nem kapnak itt szemet, így csak a szemétben kaparásznak, meg vízbe áztatott kenyérhajat esznek. Ez még nem is lenne olyan nagy baj. De azt hallottam egyszer egy doktortul, hogy a levegő mérgezi meg a vadgalambok húsát. Széngázt, füstöt, meg benzinkormot nyelnek — újabban pedig fagázpöfedéket. Hát ettül aztán olyan keserű lesz a húsuk, mint az epe. Na de én reménykedem, — hátha most megjavul a húsuk, hiszen megritkultak a taxik — és a vadgalamboknak kevés üsmerősük van, akik rontanák a levegöt...

— Eszmecsere halálos bicskázással. *Pécsről* jelentik: *Kálóy* község egyik kocsmájában ismegatott *Kalics* György és *Braun* Ferenc földmíves. Közben heves vita keletkezett és *Braun* Ferenc *ökölle* adott nyomatékot érveinek *Kalics* szemében, aki vékezésül *szebkését* vette elő és mellbeszúrta támadóját. *Braun* még a helyszínen meghalt. Kiderül, hogy *szívébe hatolt a késpenge és elvérzett.*

— Megnyitották a genfi magyar könyvtár olvasószobáit. A genfi magyar könyvtár a magyar kolónia tagjai számára olvasószobákat nyitott meg. A megnyitón Vladár Emil főkonzul arról beszélt, hogy az olvasószobákkal szellemi otthont kívántak nyujtani a Svájcban élő magyaroknak.

— Mellbelőtte a kártyapartner. Pécsről jelenti tudósítónk: Szabadszentkirály egyik kocsmájában borozgatott Kiss Mihály szijártósegéd néhány társával. Később az ördögbiblia is előkerült és egy kis összekoccanástól eltekintve, záróráig szórakoztak. Kiss Notheisz Simon nevű barátjával záróra után még sokáig sétált, majd egy óra körül értek újból a vendéglő elé, ahol valaki rájuk szólt: — No, ti csak most mentek haza? — A következő pillanatban lövés dörrent és Kiss vállába, karjába, szive felett a mellébe rengeteg sörét fúródott. A pécsi sebészeti klinikán azt vallotta a súlyosan sérült ember, hogy egyik kártyapartnere szólította meg őket, akinek van is vadászpuskája. A csendőri nyomozás fogja kideríteni, van-e alapja a szijártó gyanujának.

— Megölte a hóvihar. *Pécsről* jelentik: *Tóth* János 43 éves kokszgyári munkás a pécsi hóviharban igyekezett lakására. Útközben többször rosszul lett, végül is bevitték az egyik házba. A mentők innen szállították kórházba. *Amúgyis gyenge szivét annyira próbára tette a viharban kifejtett erőlködés, hogy meghalt.*

Itt a csallóközi sárgarépa

A vásártelepen a csallóközi cukorsárgarépát minőség szerint 26—34 pengőért adták mázsánként. A kalarábé és a zeller felhozatala javult.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: Gülbaba burgonya és nyári rózsa 30.55, őszi rózsa 29.50, Ella és sárga 26.35, étkezi Woltmann 24.80, étkezési Krüger 23.75, vöröshagyma 33.15, fokhagyma 116.56 pengő mázsánként. Kalarábé súlyra 60—140, céklarépa súlyra 80—140, feketeretek 100—200, melegágyi hónapospetrezselyemgyökér 50—70, fejeskáposzta 34—50, kelkáposzta 40—60 fillér.

A gyümölcspiacon a nemesalma 280—620, közönséges 200—320, körte 400—700, kötözött szőlő 1100—1450, héjasdió 800—900, dióbél 26—27 pengő.

A tojáspiacon az eredeti ládáru friss házi tojás 548—556, főzőtojás 510 5[illegible] fillér kg-ként nagyban.

Otto von Heydebreck különjelentése a keleti és a déli harcterekről

Berlin, február 16
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

A keleti arcvonal helyzetének a legutóbbi hadijelentésben található általános összefoglalása és illetékes köröknek szintén általánosságban tartott az a megítélése, hogy a helyzet keveset, vagy éppen semmit nem változott — nagyon kevés lehetőséget nyujt kiegészítő magyarázatokra. Figyelemreméltó csupán az, hogy továbbra is lehetségesnek mondják a legutóbbi haderői események két főgyujtópontján

további jelentős fejlemények

kialakulását.

Narvánál,

ahol a súlyos harcok változatlanul tovább tartanak, erősebb feszültség állott be annyiban, hogy a tegnap jelentett betörések következtében a szovjet nyomás kétirányban, mégpedig a város felé, valamint a várost védő német állások ellen az eddiginél is jobban érezhető. A helyzetre bizonyos tájékoztatást nyujt itteni magyarázóknak az a megjegyzése, hogy

nagyon sok függ az idevezényelt német tartalékoknak idején való beavatkozásától.

Az olasz haretéren a Nettuno térségében mutatkozó arányalagos nyugalomhoz — a szárazföldi hadműveletek tudniillik mind a két részről csupán felderítő és élcsapatok tevékenységére szorítkoznak — most a cassinói súlyos harcokban is szünet következett be, úgyhogy továbbra is fennáll az a határozott megyőződés, hogy

teljesen meghiúsultak a kombinált hadműveletek

a nettunói partraszállásra és a cassinói át örő kísérlettel kapcsolatban.

Otto von Heydebreck

Megmozdultak a szívek a hármasikres Tekulicsék megsegítésére

Tegnap délben, nemsokkal a *Pest* megjelenése után jelentkezett a szerkesztőségben egy tűzifanagykereskedő azzal, hogy olvasta a hármas ikrek születéséről szóló cikkünket és tud lehetőséget ajánlani a *Tekulics* család lakához juttatására. Elmondta, hogy Óbudán, gyönyörű kertes villában lakik, ahol haláleset miatt most ürült lakás.

Ha a lakáshivatal lehetővé teszi, Tekulicsék gyönyörű kertes házban, két szoba komfortos lakást kapnak, amelynek havi bére 83 pengő. A tűzifanagykereskedő azt is felajánlotta, hogy *Tekulicsékat ellátja havonta természetben megfelelő mennyiségű tüzelővel.*

Ezenkívül *még több olvasónk ajánlott igényelhető lakás a hármasikrek szüleinek.* A címeket eljuttatjuk Tekulicsékhoz *és reméljük, hogy a lakáshivatal méltányolja majd a három kisiker fiú szülőinek a kérelmét.*

Kelengyére való pénzadomány is érkezett a szerkesztőségbe. Kertész Nándor, a Richards Richard Győri Finomposztógyár Rt. ügyvezető igazgatója levelében értesít, hogy *a legelső iker: Nándor részére a gyár vándorkelengyeakciójából komplett kelengyét* kölcsönöz a hármasikrek anyjának a szokásos feltételek mellett.

»*Asszony ársai*« aláírással szívhezszóló kedves levél érkezett a szerkesztőségbe Tekulicsné címére. »Asszonytársai« sok örömet és boldogságot kívánnak a három iker mamájának és kiigényelhető lakás címét közlik vele. *Feszt* Aladár Gerbeaud cukrász is lakáscímet ajánlott fel levélben.

Hálásan köszönjük olvasóink fáradozását és áldozatkészségét a három kis fiú, Nándor, Géza és Tibor, valamint a *Tekulics* szülők nevében.

Nagyszabású bőrdrágítási bűnpert tárgyal ma a törvényszék

A büntetőtörvényszék Lukács-tanácsa sokvádlottas, *nagyarányú árdrágítási bűnpert tárgyal*, amelynek vádlottai főképpen *bőrkereskedők*, akik vádlott társaikkal együtt a vád szerint nagyobbmennyiségű disznó-, tehén- és másfajta bőrökkel üzérkedtek *A fekete árut a hatósági árnál jóval drágábban vették és adták tovább.* Huladék örök is szerepelnek az üzérkedés anyagában, amelyek ügynökök kezén mentek keresztül, míg eljutottak a vásárlókhoz.

Simonka János kispesti kereskedő, *Juhász* Miklós budapesti bőrkereskedő, *Wohlstein* Lipót kispesti cipészmester, *Pál* László budapesti bőrkereskedő, *Zimmermann* György újpesti cipészsegéd, *Megyesi* Sándor és *Hoffmann* Miksa bőrügynökök *Beke* Andor budapesti bőrhulladékkereskedő, *Czeisler* Zoltán ügynök, *Csalárt* Béla kispesti cipőfelsőrészkészítő vádlottakat hallgatta ki a bíróság, akik lényegében *valamennyien beismerő vallomást tettek.*

Több vádlott nem jelent meg, ezeknek ügyét elkülönítették. Több tanu kihallgatása után a bíróság a bizonyítás kiegészítése végett a *tárgyalást elnapolta és folytatását* mára tűzte ki.

Uzenet a frontról

Bakó Károly őrvezető Z 739. üzeni szüleinek és testvéreinek Kalánzra, hogy jól érzi magát és egészséges. Több levelet írjanak, szeretettel csókolja mindnyájukat.

Öt deka vajat kapunk

A főváros közélelmezési ügyosztálya közli, hogy a közellátási miniszter intézkedésére személyenkint 5 dekagram vaj kerül a tejkimérő üzletek útján kiosztásra az 1944. évi ró saszínű közellátási szelvényív római ötös szelvényének bevonása mellett február 22. és 29-e között. A szelvényekkel február 17. és 27. között kell a lakáshoz közeleső tejkimérő üzletben jelentkezni, ahol a szelvényeket levágják, átveszik s erről elismervényt adnak, a vajmennyiség és a kiszolgáltatás napjának feltüntetése mellett. A tejkimérők a szelvényeket tejvállalatuknak naponkint beküldik s a vállalatok a szelvényekkel március 15-ig számolnak el az élelmiszerjegyközpontnak.

A Wilhelmstrasse nyugodtan ítéli meg a finn helyzetet

Berlin, február 16. *(NST)* A finn kérdést, amely néhány nap óta ismét a világsajtó érdeklődésének központjában áll, a Wilhelmstrassén továbbra is *nyugodt tartózkodással* ítélik meg. *Idegességnek nyoma sincs.* A német sajtó *egyetlen szóval sem ír* a Finnország ellen indított újabb idegháborúról. A hivatalos német hírszolgálat eddig csak az egyik svájci lap kommentárját közölte, amely arról írt, hogy a semleges sajtó egy része most új beállításban foglalkozik a finn kérdéssel.

A Wilhelmstrasse egyébként nem tud semmi újat Finnországgal kapcsolatban, legalább is, ami *a közvetlen érintkezéseket* illeti. A keddi sajtóértekezleten az egyik ujságiró kérdésére kijelentették, hogy a finn belügyminiszter az illetékes finn tényezők nyilatkozata szerint *magánügyek* elintézése céljából utazott Stockholmba. A finn helyzetet a Wilhelmstrasse hírmagyarázója a következő három megjegyzéssel jellemezte:

— 1. *Moszkvából egyre élesebb hangot ütnek meg Finnország ellen* s a moszkvai rádió is mind hevesebben támadja a finneket. Ezek a jelenségek világosan mutatják Moszkva beállítottságát. Az egyik angol hírszolgálati ügynökség olyan jelentést is közölt Moszkvából, hogy *a Kreml mindenképpen elfogadhatatlannak nyilvánította három finn államférfi — Ryti, Tanner és Mannerheim — személyét.*

2. Az amerikai sajtó hangja változatlanul arra mutat, hogy *az USA nem akar nehézségekbe bonyolódni* arra az esetre, ha a Szovjet százszázalékos megoldást akar a finn kérdésben.

3. Finnország helyzete ma egészen más, mint volt 1939—40-ben. Akkoriban *négymillió finn* állott szemben a Szovjetunióval, ma pedig *Európa legnagyobb része.*

Stockholm, február 16. Azok a jelentések, amelyek Finnországnak a béke érdekében tett erőfeszítéseiről, számolnak be, kezdenek egymásnak ellentmondani, még ha a legmegbízhatóbb forrásból származnak is. Az *ellenmondások* arra vonatkoznak, hogy mennyire haladtak *Paasikivi, Ehrenrooth* és *Erkko* megbeszélései.

Az orosz követelések nagyjában megegyeznek azzal, amiről még néhány nappal ezelőtt a *Daily Telegraph* írt. Úgy tudják, hogy Moszkva hajlandó közvetlenül tárgyalni Paasikivel, ennek feltétele azonban az, hogy *a finn kormány előzőleg formálisan elismerje a Szovjet minimális követeléseit.*

Helsinkiből érkezett jelentések szerint az ottani amerikai ügyvivő, majd később *Blücher* német követ megbeszélést folytatott *Ryti* államelnökkel és *Mannerheim* tábornaggyal. Helsinki diplomáciai körök úgy tudják, hogy *Paasikivi a legközelebbi napokban Moszkvába, vagy esetleg Londonba utazik. (Bud. Tud.)*

Ryti és Mannerheim tárgyalásai

Zürich, február 16. *(A Pest külön tudósítójától.)* A finn fővárosból érkezett jelentések szerint az Egyesült Államok helsinki ügyvivője megbeszélést folytatott *Ryti* elnökkel és *Mannerheim* tábornaggyal. Ryti és Mannerheim később *Blücher* helsinki német követet fogadta.

Berlin, február 16
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

A finn kérdés megítélésében, illetve az idevonatkozó állásfoglalást illetően még az árnyalatok sem mutatnak fel itteni illetékes körök felfogásában változást. Annak felismerése, hogy *Finnország békelapogatózások előtt áll*, kifejezésre jut a Wilhelmstrasse olyan értelmű eddigi állásfoglalásában, hogy megelégszik brit és amerikai megnyilatkozások idézésével a Moszkva és Helsinki viszonya rendezésének lehetősége kérdésében, de továbbra is erősen vitatják, hogy Finnország számíthatna Moszkvában London és Washington támogatására.

Itteni körök jellemzőnek tartják azt is, hogy a finn belügyminiszter stockholmi látogatását éppen finn részről egészen magántermészetünek jelentik ki.

O. v. H.

Fehér gyémánt a fekete gyémántban

Páris, február 16. Az alábbi, jellegzetesen párisi pörben a bíráknak még Salamon király bölcsessége is kevés lenne ahhoz, hogy feltétlenül igazságos és mindenkit kielégítő verdiktet hozzanak. A dolog úgy kezdődött, hogy hat zsák szenet szállítottak a Saint Germain sugárút egyik házába. A házmester átvette a szállitmányt és lehordta a szenet a rendelő pincéjébe. A munka végén azonban észrevette, hogy *tévedett, mert a pince nem a rendelőé volt, hanem a szomszédjáé.* Sebaj! Nekifogott, hogy egyik pincéből átvigye a másikba a fekete gyémántot. Amint nagy buzgalommal verítékezett, egy széndarab leesett a lapátjáról és ezer darabra törött a földön. S az egyik darab csillogni kezdett a beszűrődő napsugárban.

— No nézzed, milyen gömbölyded, fehéren csillogó szén... ez jó lesz Miminek! — mondotta a házmester s már hívta is a leánykáját, aki játszani kezdett a villogó kővel. Egy félóra multán a lakó, aki a szenet rendelte s aki egész véletlenül ékszerész, észrevette a gyermek kezében a kristályt.

— *De hiszen ez nyersgyémánt! Mesebeli darab!* — kiáltotta.

Ezzel elkezdődött a vita a lakó és a házmester között, hogy kit illet a kő, amelynek *értéke többmillió frank.* A vitába belekapcsolódott az a lakó is, akinek a pincéjébe tévedésből belerakták a szállítmányt. Majd a szenes és végül a szénnagykereskedő. Öten vitatják azóta a gyémánt tulajdonjogát s *mind az öt helytálló érveket hoz fel.* A házmester egyszerűen leletnek minősíti a dolgot. Az ősjogú lakó szerint a szállítmány őt illeti. A másik lakó azt vallja, hogy a kincset magába záró szendarab *esetleg az ő szenéből került elő, mert az új szállítmány összekeveredett az ő tartalékával s ki tudja, melyikben volt a gyémánt?* A szenes azt vitatja, hogy ő szénre és nem gyémántra vett fel rendelést, tehát a szállítmány téves volt s így a követ visszaigényli. Ugyanez az érve a nagykereskedőnek a kiskereskedővel szemben.

Kinek van itt igaza? Ki az igazi jogosult? A jogászok lázasan búvják a paragrafusokat s *a bíróság egyelőre nem tud tárgyalást kitűzni.* A fekete gyémánt az egész országot állítja probléma elé. A fehér gyémánt a jogszolgáltatást. S bizonyára sok élet mérgeződik meg, sok nyugalom felborulni anélkül, hogy valaki ebben a perben megnyugtató verdiktet hozna...

Arzénes vattát evett szerelmi bánatában egy 18 éves lány

A *Kmetty*-utca 39. számú házban lévő lakásán *Pomázi* Teréz 18 éves kiszolgálóleány szokatlan módon követett el öngyilkossági kísérletet, amennyiben szerelmi bánatában *arzénes vattát evett.* A lakásadói hörgésére figyelmesek lettek, kihívták a mentőket, akik életveszélyes állapotban a *Rókus*-kórházba szállították.

Ugyancsak a *Rókus*-kórházba került *Horváth* Lajos 30 éves gyárimunkás, aki 20 kodeinport borba kevert és azt öngyilkossági szándékból megitta. Állapota ugyancsak súlyos.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Szűts Péter

festő

meghalt 1944. febr. 11.

Budapesten,

a Rókus-kórház

szanatóriumában.

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

ANDRÁSSY SZINHÁZ: *Vaszary János* a legsikeresebb házi-
A PÉNZ NEM BOLDOGÍT szerzője — saját színházának. Irigylésre méltó direktor, akire nem féltékenykedik a szerző s a legboldogabb színpadi szerző, akinek irói szuverénitását nem korlátozza a direktori piros ceruza. Hasznos és kellemes egyetértésük gyümölcsének így lesz közvetlen élvezője a hálás közönség, amely a mai gondterhes világban szórakoztatást vár a színháztól. Ha ezenfelül irói jószándék dolgában valami többletet is kaphat a szerzőtől s a jó együttestől, nincs oka sajnálkoznia a nézőtéren elvesztegelt idő miatt.

Vaszary uj vigjátéka: alapjában nem kifogásolható. Igazat mond és hitelt érdemlően a jóság, az emberszeretet s a tiszta érzések mellett tesz vallomást. Külvárosi Pygmalionja, aki a dusgazdag örökösnő házában valóságos forradalmat idéz elő, megérdemli a rokonszenvünket még akkor is, ha az ötletet mások: Shaw és Niccodemi, már jobban kiaknázták. Négy jó szerep kedvéért azonban szívesen belenyugszunk Pygmalion ujabb visszatérésébe, kivált, ha meggondoljuk, hogy az önzés, a képmutatás és a szeretetnélküliség gyászos hordozóira a Pygmalionok gyakori jelenléte csak jó hatással lehet.

A négy nagy szerep közül *Csortosé* a leggazdagabb s a legsikerültebb, amit megtetéz nemesen egyszerű és varázslatosan fénylő művészetének értéktöbbletével. *Csortos* — hosszu idő óta — ezuttal először nemcsak adogat magából, fölényesen és kivülálló módon, hanem egészen oda is adja magát a nagyapa hálás és szép szerepének. Minden hangsulyán és mozdulatán megérzik a behódolás, ahogy az okuláré börtokjából hevenyészett cipőbetétet átcsempészi unokája elnyűtt szandáljába, ahogy bevallja, hogy az eladásra szánt virágokat a „halottaktól kérte el" a temetőben, s ahogy rongyosan és szeliden a boldog szegénység igazságait mondja, hitelesiteni tudja a szerep némely romantikus tulzását is.

Hasonlóan sokárnyalatu alakká formálja *Muráti* Lili a szerepét, az uj Pygmaliont, a vadóc leányét, aki villanó és kegyetlen fúrorral söpri el az utjából az örökségre áhitozó rokonokat és velük együtt a gögöt, a hamisságot, a nagyképüséget is nevelőanyja házából. Ha a villám a jégverembe csap bele, *Muráti* is azonmód olvasztja meg maga körül a világot, a szíveket és tapossa el a viszályt abban a családban, ahová a jószerencse röpitette.

Töményitett, igazi Vaszary-szerepet kapott *Vaszary* Piroska. A csúnya és boldogtalan, de dúsgazdag nagynénije önmagában is megérdemli, hogy jól érezzük magunkat patakzó humorának fényében, gonoszkodó, groteszk és mégis felolvadó érzelmi játékának sodrában. *Dénes* György lakájfigurája tökéletesen szabott; hűvös, gyilkos és előkelő. A kisebb szerepekben *Somogyváry* Rudolf, a tehetséges *Árpád* Margit és *Tahy* Anna hálás színészi feladatot oldottak meg, — sikerrel. *(k. b.)*

Harsányi Zsolt emlékezete a Rádióban

A nemrégiben elhunyt *Harsányi* Zsolt emlékének vasárnap, február 13-án, 17 órakor, az iró müveiből összeállitott ünnepi müsorral hódol a magyar *rádió*. A *Harsányi* Zsolt emlékest bevezetőjét *Csathó* Kálmán mondja el, majd részletek kerülnek bemutatásra *Harsányi* Zsolt különböző szinműveiből. *„A Noszty-fiu esete Tóth Marival"* részletét *Jávor* Pál és *Szeleczky Zita*, *A Bolond Ásvayné* egy jelenetét *Bajor* Gizi, *Nagy* István és *Iványi Irén*, *A vén gazember* egy felvonás végét *Makláry* Zoltán, *Lehotay* Árpád, *Pethes* Sándor, *Somogyi* Erzsi, *Gobbi* Hilda, *Ónody* Ákos, *Ungváry* László és *Pataky* Jenő elevenitik meg a mikrofon előtt. *Harsányi* Zsolt opera, operett és dalszöveg forditásaiból *Osváth* Julia, *Járay* József, *Losonczy* György, adnak elő a Rádiózenekar kiséretével, verseiből pedig *Somlay* Artur és *Uray* Tivadar mondanak el néhányat. A rádió emlékestjét *Németh* Antal rendezi.

Magyar képzőművészeti kiállitás Neuchatelben

Bernből jelentik: A berni osztatlan nagy siker után a Svájcban rendezett reprezentativ magyar képzőművészeti kiállitás Neuchatel városát keresi fel. A modern magyar képzőművészetet bemutató magyar kiállitás Neuchatelben február 26-án nyilik meg és március 15-ig lesz nyitva. A kiállitás Bern és Neuchatel után még több svájci várost keres fel.

— Műsorváltozás a Nemzeti Szinházban. *Jávor* Pál betegsége miatt a Nemzeti Szinház műsorrendje a további intézkedésig megváltozik, amennyiben a „Kaméliás hölgy" helyett Moliere: Tartuffe-je kerül bemutatásra. Az előadás hat órakor kezdődik.

Meghalt Szüle Péter

(1886—1944)

Élete ötvennyolcadik évében meghalt *Szüle* Péter és vele a magyar képzőművészeti élet egyik legegyénibb alkotó irányu tagja távozott el közülünk, erős tehetség és erős alkotó szorgalom. 1886-ban született, alföldi magyar családból, iskoláit Pesten végezte és a fővárosban indult a művészet felé is, első képzettségét a Mintarajziskolában szerezte. Amikor fiatal volt és festői egyéniségének kibontakozása felé tapogatódzott, akkor a Képzőművészeti Főiskolán még *Székely* Bertalan és *Benczur* Gyula iránya uralkodott. Fejlődésére az első hatásokat ők is tették, noha csak iskolás értelemben. Hatásuk lényege, a realizmusra való törekvés azonban élete végéig elkisérte. A magyar festészet életében ekkor ott forrongott már a *plen air* és az *impresszionizmus* is és *Szüle* Péter nem lett volna tehetséges fiatal, ha nem vetődik alá ezek hatásainak is. 1910 körüli első, már saját képein a *plen air* jelenik meg. Igazi utját azonban másfelé, más irányokban találta meg. Még pedig nem is a szolnokiakban, noha személyes kapcsolatok szerint ezekhez állt legközelebb és hosszuhosszu időkön át minden nyarát Szolnokon töltötte — azonban a szolnokiak amugy sem irányt jelölnek, hanem mindenekelőtt egy nyaranta Szolnokon, az ottani tájakat, fényt, Tiszát festegető művészcsoportot. Nem is a táj volt az, amiben rátalált érdeklődésére és témáira, hanem az ember. Elsősorban zsánerképeket festett. És itt jelentkező érdeklődése vezette olyan festészeti előadás felé, ami előd ök és utódok nélkül, de sajátja a magyar festészetben. Problémája egy-egy jellegzetes alakon, vagy emberalakon a fény és szin volt s a fény és árnyék, ugyanaz, mint *Rembrandtnál* s a holland iskolák több csoportjánál. Problémája egész tudatosan volt azonos az emlitettekével. Megoldásai is közel hozták a magyar festészetben akkor már forrongó expressiv kifejezési irányokhoz, azonban sohasem tudott lemondani fiatal korának, művészeti tanuló éveinek realisztikus meggyőződéseiről, soha sem pártolt el annak formáitól. Ebből adódott a magyar festők között való egészen sajátságos helyzete: a legkonzervatibb hagyományszerüség egyesitése a legmodernebb iránykeresések nem egy érdekes problémájával. Misztikája sajátosan magyar és sajátosan egyéni. *Rembrandt* nyomát ott nem találta meg, hogy a nagy hollandinál az alakokat valami sajátos belső fény izzása emeli ki a sötétből, nála pedig külső világitási effektusok. Képeit mindig erős kompozició és a kifejezés fölött való nagy uralkodnitudás jellemezték s ezért sok és nagy sikert ért el. 1922-ben megkapta a *Halmos*-dijat, 1925-ben a *Szinyei Társaság* díját, 1927-ben a *nagy állami aranyérmet* kapta meg. Sok képe van, számos alkotása a *Szépművészeti Múzeumban* és a *Fővárosi Képtárban* 1923-ban és 1929-ben voltak nagyobb feltünést keltő önálló kiállitásai, 1924-ben és 1934-ben pedig gyüjteményes kiállitása a *Műcsarnokban*. Szolnoki tartózkodása tájképekre is ihlette, a zsánerképeken kutatott emberarcok pedig portréfestésre is. Mint arcképfestő egyike volt azoknak, akik legőszintébben törekedtek a külső formákon kivül a belső egyéniséget is minél jellegzetesebben fejezni ki. Élete utolsó időszakában a magyar táj vonzotta igen erősen.

Nem tartozott iskolához, de nem is alapitott iskolát. Egyénisége azonban nem mult el hatások nélkül a modern magyar festészetben. A mai magyar festészet történetének egyik nagyrabecsült, s műkritikusoktól és közönségtől egyaránt sokra értékelt tagja volt, s mindenekelőtt kétségtelen egyéniségének teljes magyarsága. Halála nagy vesztesége az élő magyar képzőművészetnek.

IJJAS ANTAL

Nyilatkozat a Szegedi Szinház ügyében

A Szegeden megjelenő Dél-Magyarország cimü napilap azt a hirt közölte, hogy *Orosz* Barna, az *Uj Magyar Szinház* és a *Fővárosi Operettszinház* gazdasági igazgatója megválik az *Uj Magyar Szinháztól*, amelynek igazgatását teljes egészében vitéz Bánky Róbertnek engedi át.

Vitéz *Bánky* Róbert és *Orosz* Barna a hirrel kapcsolatban az alábbi nyilatkozatot juttatták el a sajtóhoz:

— *Valótlan az a hir, hogy Orosz Barna az Uj Magyar Szinházból kiválik.* Teljes egészében megfelel azonban a valóságnak az a körülmény, hogy *Orosz* Barna közölte vitéz *Bánky* Róberttel, hogy a Szegedi Városi Szinház financirozásában az 1944—45-ös szinidényben már nem önajt részt venni. Elhatározását azzal indokolta, hogy a Szegedi Városi Szinházba invesztált 200.000 pengő biztonsági tőke sem tette lehetővé a szinház rentabilitását, bár a szinházban külön prózai, operett és opera-társulatot szerveztek. Bár a szegedi közönség és a sajtó elismerte a szinház fővárosi szinvonalu előadásait, nem sikerült elérni, hogy a szinház üzletmenete deficitmentes legyen. Ezért vitéz *Bánky* Róbert és *Orosz* Barna elhatározták, hogy a Szegedi Városi Szinház vezetésével az 1944—45. évadra visszavonulnak. A budapesti *Uj Magyar Szinház* sorsát azonban ez az elhatározás távolról sem érinti.

Vivaldi Négyes versenyműve

Pénteken *Vivaldi* ritkán hallott négyhegedüs versenyműve (H-moll) került előadásra a Zeneművészeti Főiskola nagytermében rendezett zenekari hangversenyen. *Martzy* Johanna, *Cserfalvi* Eliz, *Zöldy* Sándor és *Batári* József kezében volt a négy koncertáló szólam, a zenekari részt pedig a Budapesti Hangverseny Zenekar vonósai szolgáltatták. *Ferencsik* remek vezénylése igen jó előadásban szólaltatta meg a velencei mester remekművét, első taktusától az utolsóig benne sürüsödött a barok felfokozott életérzése, lobogóvitalitása, szoros feszültsége. *Martzy* Johanna primariátusa vitathatatlan volt: ez a nagyszerü hegedüművésznő akkor érzi magát elemében, ha egészen nagy feladathoz jut. A hangversenyen *Gonda* Lucy Schumann A-moll és Liszt Esz-dur zongoraversenyét játszotta igen figyelemreméltó felkészültséggel, tulontul józanul. *(sz. i.)*

Bécsben szerepel Rössler Endre

Rössler Endre, az Operaház művésze Bécsbe utazott, ahol Giovanni di Bella vezénylésével Haydn „Teremtés" előadásán a tenorszólamot énekli kétizben, majd a bécsi rádióban és Grácban ad önálló ária- és dalestet.

Gieseking Walter utazási akadályok miatt nem érkezett Budapestre

Gieseking Walter zongoraművész hangversenyét február 12-én a Vigadóban és 13-án d. e. matinéját hirdették. *Gieseking* Törökországból telefonon értesitette budapesti képviselőjét, hogy az időjárás miatt repülőgép összeköttetés hiányában képtelen megérkezni Budapestre és kéri hangversenyének későbbi időpontra való halasztását. A *Gieseking* hangversenyek ujabb időpontját a napilapok utján fogják közölni. Természetesen az ujabb időpontra a már megváltott jegyek érvényben maradnak.

A „Warrenné mestersége" rendkivüli előadása

Hétfőn, február 14-én délután 3 órakor a *Vigszinházban* a *„Warrenné mestersége"* kerül szinre az öreg nyugdijas színészek javára. Az öreg nyugdijas színészek küldöttsége felkérte vigszinházi kollégáikat, hogy játsszák el a *„Warrenné mestersége"*-t az ő támogatásukra. A szinház, a művészek, a műszaki munkások lelkesen ajánlották fel szolgálatalkat a jótékony cél érdekében és miután hétfőn zárva vannak az üzletek, az öreg nyugdijas színészek remélik, hogy a *Vigszinháznak* ez a nagysikerü műsordarabja, amely immár *175-ik* előadása felé közeledik, ezuttal is telt házzal és nagyobb összeggel fogja ügyüket szolgálni.

— A „Süt a nap" tanitók és tanárok számára. A Budapesti Tanügyi Hivatásrend a hagyományos éveleji magyar-est helyett az idén a székesfőváros pedagógus-tisztikara számára hazafias előadást rendez. Az előadáson a Nemzeti Szinház művészi gárdájának interpretálásával és Szörényi Éva, Ujlaky László, valamint dr. Hosszu Zoltán főszereplésével Zilahy Lajos „Süt a nap" cimü műve kerül szinre február 27-én, vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a Magyar Művelődés Házában. A székesfőváros tanárai és tanárnői, tanitónői és tanitói az előadásra kedvezményes jegyeket kaphatnak a Hivatásrend központi helyiségében (Városház-utca 13.).

Albert Ferenc hegedűestje

Reflektorfény, filmfelvétel, rádióközvetités, vinarosan ünneplő közönség: egyszóval minden lehető megtiszteltetés kijutott *Albert* Ferencnek, a jeles hegedümüvésznek pénteki hangversenyén. A ritkán szereplő művész *Pataky* Kálmán közremüködésével rendezte meg hegedüestjét a Vigadóban. *Albert* Ferencről, a hegedüsről nem kell ujat mondani, jól ismeri közönségünk és a külföld is rendkivüli mértékben méltányolja érdemeit. Legutóbbi szereplése óta játékmodora mégis némiképp módosult, most ugyanis sokkal több suhyt helyezett a finomabb részletmunkára, s általában a muzsikálás tudatosabb, megszürtebb formájára, mint azelőtt. Albert számára a zene egyszerü, magától értetődő valami. Irigyelni kell azt a hallatlan, szinte kápráztató könnyedséget, amellyel megmintázza a legmélyebb értelmü részletet is. Könnyed vonókezelése egészen briliáns virtuózzá teszi, előtte nincs technikai probléma, terc- és oktávfogások, flageoletek, passzázsok egyformán és minden esetben tökéletesen sikerülnek neki. *Paganini* Boszorkánytánc variációinak bravuros előadását igazán megcsodálhatta a hallgatóság. A *Ruralia Hungarica* második és harmadik tétele ugyancsak sok hálás lehetőséget nyujtott a művésznek nem mindennapi képességeinek teljes erejü megnyilatkoztatására Hegedüsünk tökéletes előadása ezeknek a kisebb és általában igazságtalanul másodranguvá degradált müveknek visszaadta eredeti rangjukat.

A műsoron két nagylélekzetü mű szerepelt, *Franck* Cézár A-dur szonátája és *Mozart* D-dur hegedüversenye. A művész hatalmas technikai készsége és józan formaérzéke igen előnyösen mutatkozott meg a sulyos feladatot jelentő zenei alkotások tolmácsolásában. *Pataky* Kálmán *Händel* Recitativo és ária, majd Carl *Bohm* Still wie die Nacht cimü szerzeményét énekelte hegedü- és zongorakiséretel, azonkivül remek, ápolt belcantojával két régi olasz dalt adott elő. Vitéz *Pongrácz* István, aki az utóbbi időben többször sikeresen mutatkozott be, mint zongorakisérő, ezuttal feltünően pontatlanul játszott. A hangverseny első felében valószinüleg az erős reflektorfény zavarta, a második részben pedig alkalmasint az, hogy nem égtek a reflektorok.

(Sz. I.)

HARMÓNIA

GIESEKING

zongoraestje és matinéja utazási akadályok miatt elmarad. Jegyek érvényben. Uj időpontot napilapok és falragaszok utján közöljük.

Ma CSILLÉRY—BEETHOVEN

JENAI szimf., BARTÓK: Divertimento, BACH: E-dur heg. vers. MARTZY-val, Stravinszky: Tüzmadár, SZFÖV. ZENEKAR. V. 4.

16-án, MOZART—FAILONI

Haffner szerenád. G moll szimf. D-dur heg. vers. SZERVÁNSZKYVAL, SZFÖV. ZENEKAR. V. 3/47.

PAUL KÖRBIGER

Gretl Theimer, A. Wesely, felléptek a Bécsi esten. Srammli zene. Febr. 21. V. 3/47. Febr. 22. Uránia 7.

KORÉH

dalestje febr. 23. V. 3/47.

DOHNÁNYI—ZATHURECZKY

II. szonáta-est. Febr. 23. V. 3/47.

*

A BALATONI TÁRSASÁG ESTJEI a HADIÁRVÁK BALATONI ISKOLAOTTHONA JAVÁRA. MA NAGYZENEKARI DISZHANGVERSENY, MÜV. HÁZA 3/47. Közr.: FARAGÓ Ibolya, SZABÓ Ilonka, TÓTH Valéria, CSONGOR István, NAGYPÁL László, A BP. HANGV ZENEKART vez.: BERTHA István.

BARABÁS Sári ZENEKARI estje febr. 26. ZENEAK. fél 7. Közr.: UDVARDY Tibor, a BUDAPESTI HANGVERSENYZENEKAR. Vez.: FRIDL Frigyes. Jegyek: BALATONI Társaság, Sándor-u. 19. (Telefon: 134—894.) és Zeneak.

*

MARNITZ HANGVERSENYEK:

MA d. u. fél 3. MÜV. HÁZA

TARKA FARSANG

20 SZTÁR! 2 ZENEKAR! BALETTKAR! MUZSIKA, TÁNC, HUMOR!

FEBR. 28. ZENEAK. fél 7.

NOIRET IRÉN

Jegyek MÜVELŐDÉS HÁZÁBAN, VIGADÓBAN és ZENEAKADÉMIÁN.

*

YESUDIAN

álló- és mozgóképekkel kisért előadása

INDIA LELKE

MA, VASÁRNAP VIGADÓ D. E. 11-KOR. Jegyek HELYSZINEN.

*

KONCERT RENDEZÉSEI:

MAGALOFF mai matiné halasztva.
SOLYMOS—SZERVÁNSZKY-szonátaest 15-én.
DOHNÁNYI—ZATHURECZKY-szonátaest 23.
JÁKÓ MARGIT-zongoraest 29-én.

A VÉN DIÁK

IRTA:
PÉCZELY JOZSEF

Amikor a kis Rostás Janika iskola alá cseperedett, az apja már megtaposta a negyven esztendöt.

Ugy történt, hogy János késősen szánta rá magát a családos életre. Pedig az öregei váltig ösztökélték:

— Mi lesz veled asszony nélkül? Előbbutóbb kidül a vén fa, még zivatart se köll rávárni! Akkor oszt magdra maracc!

János feje azonban nem vette be az okos beszédet. Ennek meg az volt a csapóvége, hogy egyszer nagyot csalódott a gyerek. No, akkor még nem is ment embérszámba. Éppen csakhogy ütődni kezdett a bajusza, már megegyezett egy lánnyal. Ács Julissal. De hát ez az egyesség kámforrá vált. Amig János a császárt szolgálta, azalatt a Julis elpártolt töle. S ezt a csufságot annyira a szivére vette, hogy esztendőkig kerülte az embereket. Föként ugyan a lányokat, meg az asszonyokat. Kint élt a tanyán. Turta a földet.

Az idő haladt.

Egyszer beteg lett az édesanyja. Ágynak eset. Hónapokon keresztül ugy emelgették, mint egy fadarabot. Ekkor mondta az öreg ember Jánosnak:

— Látod!? Az embör semmi asszony nélkül! Se röndös étel, se tiszta gunya!

János még azon az őszön asszonyt hozott a házhoz. Fiatal, csinos, szemrevaló asszonyt.

No, örültek az öregek. Föként akkor, amikor a kis unoka is elkövetkezett. A Janika. De egy hiba mégis volt. Amig János nem adta a fejét családos életre, addig az öregek mindig azt hajtogatták:

— Nem nekünk való már a gazdálkodás. Kivénültünk belőle.

Most meg, hogy fiatal asszony került a házhoz, de meg unoka is sikeredett, hát egyre halogatták a vagyon átadását.

A fiatalokat bántotta ez a sor, mert igy továbbra is csak zsellér-sorban éltek.

Egyszer a menyecske, egy rossz órájában, meg is mondta áperte:

— Csak cselédsorba vösznek bennünket! Ezt még a vadidegön se tönné!

Ekkor vagy három hétig nem is mentek a tanya felé. Pedig szorgos idő volt. A gazdaság nagyon kivánta a fiatal erőt.

Végre is az öreg asszony engedett. Ő volt a kerékkötő.

— Aggya kend át nekik!

Kontraktust csináltak a vagyon átadásáról. Az öregek csak a falubeli házat tartották meg a nevükön. Igy aztán a fiatalok kerültek ki a tanyára. Janika, a kis unoka azonban benn maradt az öregeknél. Onnan járta az iskolát. Az öreg Rostás ugyan gyengélette még a gyereket a tudományok alá, de a törvénnyel nem akart szembe ágaskodni.

Hát ami azt illeti, Janikának nehezen ment fejébe az ábéab. Na, nem is könnyü mesterség az! Az öreg ember nem győzte csóválni a fejét, amikor a gyerek tömzsi ujjaival bökdöste s a palavesszővel vetegette a kunkorgós farku, meg kacskaringós betüket. Hümmögve nézegette az ákom-bákomokat s váltig segitett volna a gyereknek, de nem értett hozzá. Az ő idejében még nem vették olyan szigoruan az iskolát. Elég baj! Sokszor fájt érte a feje!

Az öreg ember ugy unalomüzésből eljárogatott az Egyletbe. Ott lehet legtöbbet hallani a világ folyásáról. Egy-egy irástudó tag az ujságokból kiolvasta a történeteket.

Öreg Rostás ugy magában elismerte, hogy az olvasási tudomány szép tudomány. Igaz, nem ér annyit, mint a föld, mert kenyérnekvalót nem terem. Itt van mindjárt példának a Szüri Pista. Ugy olvas az, mint a folyóviz s mégis olyan koldus, mint a templom egere. Hanem azért mégis szép dolog az, hogy egy darab papirosról oly sok mindenfélét kibeszélhet az ember. Azelőtt ujságra nem volt szükség. De nem is történtek olyan szörnyüséges esetek, mint manapság. No, nagyot fordult a világ sora. Lám, a Janika már majd tud olvasni. Hm. Hiszen ha nem volna olyan fárasztó munka azoknak a fekete apróságoknak a kitalálgatása, akkor ő maga is megpróbálkozna velük.

Egyszer az egyletben valami vita támadt. Többen hozzászóltak az ügyhöz. Ki igy vélekedett, ki ugy. Az öreg Rostás is belevegyült a diskurzusba. Épp ellenkezőt állitott, mint az ujság. Azt meg Szüri Pista védelmezte, ki legjobban kiértette magát a betük körül. Ezért némi tekintélye is volt.

Szóra szót vetettek. Majd az öreg Rostás kereken kimondta, hogy ő a tapasztaltabb, tehát neki van igaza. Szüri azzal vágott vissza, hogy okosabb emberek is másként vélekednek. Itt van mindjárt az ujság is!

Az öreg legyintett a kezefejével:

— Az is csak az, ami az egyes gyarló ember. Tévedhet!

Erre Szüri Pistát elöntötte az indulat s gorombán visszavágott:

— Kend hallgasson, mert még olvasni se tud!

Ez kemény szó volt. Bár való igaz, hogy az öreg nem értett a betükhöz, de volt négy fertály földje, háza, szölleje, meg az ezekkel járó becsülete a falu előtt. S most egy kódis az egész egylet előtt igy megvágta azzal a kemény szóval. Fölállt a lócáról megrángatta az ujjasát, köhentett egyet s azzal kézbe vette a kampós botját s elkövetkezett.

Az uton erősen föltette magában, hogy ide sem teszi be többé a lábát. Őt ne figurázza ki egy kódis se!

Otthon a Janika éppen az ÁBC-ét szorongatta. Az öreg odaült mellé. S hogy kissé párolgott az indulata, elnézegette, hogy a gyerek, hogy öklendezik a betük között, miközben elgondolta, hogy nini! Ez a csöppség már hajaz a betükhöz, pedig alig két hónapja, hogy belekóstolt. Vajjon mi történne, ha ő is megpróbálná?

Ettől kezdve, ha az öregasszony kint foglalatoskodott a konyhán vagy szomszédolt, ölbe vette a gyereket s kérdezgette, vallatgatta. Az asszony előtt nem. Még kinevetné.

Mikor a gyermektől lopva két-három betüt ellesett, elővette a kalendáriumot s ott próbálta ki, hogy az a kunkorgósfarku betü csakugyan az-e ott is?

Ugy karácsony táján már kezdett belejönni az olvasásba. Igaz, a gyerek jobban eltalálgatta a betüket, de már ő se hibázott annyit. Egyszer-egyszer vitába is keveredett a gyerekkel, hogy jobban megbizonyosodjon egyikről, másikról. Ha az utcára ment levegőzni, meg-megállt az ismerős boltok, iparosok cégtáblái előtt s ugy magában silabizálgatta a cégéreket. Mikor kijöttek az ismerős nevek, mesterségek, kiegyenesitette a derekát.

Mire a tavasz elérkezett, az öreg Rostás már rendbe jött a betükkel. Hogy erről tökéletesen meggyőződött, egy délebéd alatt odavetette az öregasszonynak:

— Én is járatok ezután ujságot!

Az asszony megütődve nézett rá:

— Minek?

— Óvasni!

— Ki olvassa?

— Én!

— Hahahó! — nevetett az asszony.

Az öreg ember nagy önérzettel fölvetette a fejét:

— Csak ne nevess hé! Tudok én má a bötükhő!

— Kend?

— Hát!

Az asszony tamáskodva csóválgatta a fejét:

— Löhetetlen! Löhetetlen!

Az ember mosolygott. Tetszett neki az aszony álmélkodása. Mikor a lelkét egészen szinig megmártogatta a jó meleg érzésekbe, hunyorogva bökdöste ki a szókat:

— Ugy gondoltam még az őszön, má ugy magamban, mondok, ha a Janika feje bevöszi a bötüket, a pedig csak gyerök feje, hát akkó az enyimnek is bé köll vönni!

— És bevötte?

— Be!

Az asszony összecsapta a két tenyerét:

— Hát a csoda!

Majd megtapogatta az embere fejét:

— Oszt nem fájdult bele?

— Biz az eccö-eccö mögszédült, kivált eleinte, de kantárt vetöttem rá!

Az asszony tovább álmélkodott:

— Ej, ej! Ezt se hittem volna, hogy kend ilyen vén fejjel még diák lögyön. Vén diák!

Az öreg ember még aznap este vett egy ujságot s a mécses világa mellett olvasgatta belőle a sokféle hireket, mire az öreg asszony boldogan ingatta a fejét:

— Valami az, hogy kend milyen punktumosan kivöszi a papirosbul azokat az esetöket!

A legközelebbi ünnep délután az öreg Rostás fölvette az ünneplőjét s elballagott az Egyletbe.

Mikor a küszöböt átlépte, az emberek összeintettek:

— Ez is mögbékült a maga könyerin!

Csak akkor ütődtek meg, amikor az ujságot fölvette.

— Mit akar vele?

Az öreg némi kászolódás után olvasni kezdett. Hangosan.

Az emberek bámultak.

Amikor az öreg szóról-szóra egy egész szakaszt kivett az ujságból, szétnézett az egyleti tagok között, aztán Szüri Pistának odamondta:

— Na hires, én vén fejjel megtanultam olvasni. Most rajtad a sor. Te mög tanulj mög földet szörözni, oszt akkó „kvittök" lösszünk!

Az emberek helybenhagyólag bólintgattak erre a szentenciára, de többen ki is mondták a véleményüket:

— Igaza van!

Ettől kezdve az öreg Rostás gazdának százszorta több becsülete lett az Egylet előtt, de az egész falu előtt is, mint a fiatal, de csak szájramarkos Szüri Pistának.

Február 13. Vasárnap

Vizállás:

A földm. miniszterium vizrajzi intézete jelenti. **A Duna** Apatinig apad, lejjebb árad, Esztergomig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. Szombati vizállások: Scharding 234 cm (14½), Passau 457 (24), Struden 330 (24), Krems 293 (25), Bécs 265 (21), holnap 275 (26), Pozsony 354 (34), Gönyü 280 (36), Komárom 304 (33), Esztergom 293 (33), Budapest 367 (42), holnap 350 (40), Paks 382 (42), Baja 517 (50), Mohács 551 (52), Bezdán 535 (54), Gombos 489 (50), Palánka 460 (52), Ujvidék 550 (54). — **A Rába** Szentgotthárdnál minusz 46 (8). — **A Dráva** Barcsnál 91 (12), Drávaszabolcsnál 75 (5).

A Tisza Tekeházа—Szeged között apad, máshol árad, Záhonyig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. Szombati vizállások: Máramarossziget 110 cm (9½), Tekeháza 80 (15), Tiszaujlak 134 (16), Vásárosnamény 287 (19), Tokaj 518 (45), Tiszafüred 552 (56), Szolnok 628 (57), Csongrád 671 (54), Szeged 669 (50), holnap 660 (50), Zenta 582 (51), Titel 465 (51). — **A Szamos** Désnél minusz 30 (9), Szatmárnémetinél minusz 39 (10). — **A Bodrog** Bodrogszerdahelynél 442 (54). — **A Sajó** Bánrévénél 45 (14). — **A Hernád** Hidasnémetinél 29 (14). — **A Körösök** Csucsánál 46 (14), Nagyváradnál minusz 104 (15), Békésnél 130 (26), Gyománál 212 (34). — **A Maros** Marosvásárhelynél minusz 42 (12), Makónál 58 (18). — **A Balaton** Siófoknál 80 (65). — **A Velencei-tó** Agárdnál 150 (67).

HÓJELENTÉS.

A Meteorológiai intézet hivatalos hójelentése: Svábhegyen 12 cm, Jánoshegy 15.5, Hármashatárhegy 10 cm, Börzsönyben Kisinóc 15 cm, Salgótarjáni turistaháznál 14 cm, Mátrában a Kékestetőn 53 cm, Galyatetőn 34 cm, Bakonyban Farkasgyepü 25 cm, Zirc 14 cm, a Mecsekben Misinatetőn 15 cm, Kassai hegyek Banko 12 cm, Kavecsányi rész 12 cm Felsőtökés 22 cm, Ottilia-menedékház 40 cm, Lajos-menedékház 40 cm, Kárpátalji Körösmezőn 38 cm, Rahó 34 cm, Erdélyben Kapnikbánya 32 cm, Gyergyószentmiklós 24 cm, Sepsiszentgyörgy 11 cm.

Szinházak műsora:

OPERAHÁZ. Vasárnap d. e.: Romeo és Julia, Coppelia, Bolero (11). Este: Lohengrin (Müller Mária és Ralf Torsten — 5). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Carlos (VI. — fél 6). Szerda: A bolygó hollandi (Magyar Operabarátok estje — 6). Csütörtök: Hunyadi László (ifjusági — 4). Péntek: IV. Filharmoniai hangverseny (7). Szombat: A köpeny, Coppelia, Bolero (6). Vasárnap d. e.: János vitéz (11). Este: A trubadur (Népm. Biz. V—5. előadása a Magyar Müvelődés házában — 6).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap d. u. (fél 3) és este: Tartuffe. Hétfő, kedd, szerda, péntek: Napfoltok. Csütörtök, köv. vasárnap d. u. és köv. hétfő d. u. (Nyugdijas színészek javára): A kaméliás hölgy. Szombat, vasárnap és köv. hétfő este: A 106. születésnap (hét. XVI, kedd XVII, szer. N, pén. XX, szom. bemut., vas. I, hét. II. bérl. — 2, 6, Napfoltok előadása fél 7-kor kezdődik).

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Fatornyok (3, fél 7).

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA. Vasárnap d. e.: A zöldnaprágos lovag (Nemzeti F. — 10). Délután, Vidám műsoros délután (fél 5). Este: Hangverseny (fél 7). Hétfő: Visszadalolt városok (fél 7). Kedd: A zöldnadrágos lovag (Nemzeti A. — fél 7). Szerda: A zöldnadrágos lovag (Nemzeti B. — fél 7). Csütörtök: A Rádiózenekar V. nyilvános hangversenye (7). Péntek: Zugnak a szirénák (ifjusági film — fél 4, fél 7). Szombat d. u.: Kisfilharmoniai hangverseny (H. — fél 4). Este: A Székesfővárosi Zenekar Lehár-hangversenye (fél 7). Vasárnap délelőtt: A zöldnadrágos lovag (10). Délután: Pastor Angelicus (film — fél 3). Este: A trubadur (az Operaház vi. V—5. — 6).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap d. u., hétfő d. u. (Nyugdijas színészek javára) és este, szerda, szombat, vasárnap d. u.: Warrenné mestersége. Vasárnap este, kedd, csütörtök, péntek és vasárnap este: A mi kis városunk (vas. R, kedd B, csüt. K, vas. T. bérl. — 3, fél 7).

PESTI SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Fecske és denevér (3, fél 7).

UJ MAGYAR SZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: Az első (3, fél 7).

ANDRASSY SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: A pénz nem boldogit (vas. A, hét B, kedd C, szer. D, csüt. E, pén. F, vas. H. bérl. — 3, fél 7).

MADÁCH SZINHÁZ Minden este és vasárnap d. u. is: Első Anna és Harmadik Károly (3, fél 7).

FÖVÁROSI OPERETTSZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: A királyné csókja. Vas. és ün. délelőtt: Latyi Matyi mint Robinson (11, 2, 6).

VIDÁM SZINHÁZ. Minden este, vas. és ün. délután is: Ballépés jobbra (fél 4, fél 7).

REVÜPALOTA. Mindennap: Automat oh! (fél 7, hétfő, vasárnap és szombat délután fél 4-kor is).

KAMARA VARIETÉ. Mindennap: Női kiszolgálás (fél 7, hétfő, szombat fél 4, fél 7, vas. 2, fél 5, 7).

KOMÉDIA ORFEUM Minden nap: Hetye-petye (fél 7, hétfő, szombat, vas és ün. fél 4-kor is).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Fekete Péter (fél 5, 7, vasárnap fél 3, fél 5, 7).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Vótás kapitány (fél 5, 7, vasárnap fél 3, fél 5, 7).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig: India rózsája (fél 5, 7, vasárnap fél 3, fél 5, 7).

NEMZETI BABSZINHÁZ Minden hétfő, szerda, csütörtök és szombat: Angyalt vettem feleségül. Kedd és vasárnap: Panoptikum Péntek: Toldi Csütörtök, szombat, vas. és ün. délután: Mátyás király rendet csinál (fél 4, fél 7).

Rádióműsor:

A VATIKÁNI RÁDIÓ FEBRUÁRI HIRSZOLGÁLATA

Vasárnap 10.30 óra: Békemise közvetitése Szent Péter-templomból 30.6 és 19 m. hullámhossz. 11 óra: Francianyelvü krónika 49.96 m. hullámhossz.

Hétfő 20 óra: Holland hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz. 20.30 óra: Olasz hirszolgálat 49.96 m hullámhossz.

VASÁRNAP, FEBRUÁR 13.

7.30: Szózat, reggeli zene. — 8.15: Hirek. — 8.30: Őszinte beszéd. — 9: Egyházi ének és szentbeszéd a budai görögkatolikus plebániatemplomból. — 10. Egyházi ének és szentbeszéd a ferencesek belvárosi templomából. — 11.15: Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. — 12.15: Levenlemüsor. — 12.55: Rádiózenekar. — 13.45: Időjelzés, hirek, vizállás. — 14: Hanglemezek. — 15: Mezőgazdasági előadások. — 15.45: Mindenből mindenkinek. — 16.55: Hirek. — 17: Harsányi Zsolt emlékezete. — 18.50: Hirek. — 19: Szárnyaló dallamok. (Közvetités a Müvelődés Házából.) — 21.10: Személyes kérdésben. (Előadás.) — 21.25: Hir Sári zongorázik. — 21.40: Hirek, sporteredmények. — 22.10: Hirek német, angol és francia nyelven. — 22.40: Hanglemezek. — 23.45: Hirek. — **BUDAPEST II.** 8.30: Hirek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. — 9: Hanglemezek. — 11.15: Kamarazene. — 15: Tánclemezek. — 15.30: Hirek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. — 16: A Székesfővárosi Zenekar hangversenyének közvetitése a Vigadóból. — 18: Kalmár Tibor szerzeményeiből. — 19: A Magyar Dalos Egyesületek Országos Szövetségének hangversenye. (Közvetités a Zeneműv. Főiskolából.) — 19.55: Wagner-est. — 21.20: Muzsikáló Dunapart. — 22.20: Mozart: Szerenád 13 fuvóhangszerre. — 22.40: Hirek.

HÉTFŐ, FEBRUAR 14.

6: Üzen az otthon. — 6.25: Ébresztő, torna. — 6.45: Reggeli zene. — Közben 7: Hirek. — 8: Hirek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. — 8.35: Délelőtti muzsika — 10: Hirek. — 10.15: Szórakoztató zene. — 11.10: Vizállás. — 11.15: Kamarazene. — 11.40: A rodostói magyarok kertje. (Előadás.) — 12: Harangszó, Himnusz. — Utána: Postászenekar. — Közben 12.40: Hirek. — 13.20: Időjelzés, vizállás. — 13.30: Honvédeink üzennek. — 14: Cigányzene. — 14.30: Hirek. — 15: Melles Béla-zenekar. — Közben 15.30. A jószág népi orvoslása. (Felolvasás.) — 16.20: Katonazenekar. — 16.45: Időjelzés, hirek. — 17: Az élelmiszerjegyekkel kapcsolatos időszerü kérdések. (Előadás.) — 17.15: Táncszámok zongorán. — 17.35: Dunántuli versek. — 18.10: Kelly Anna énekel. — 18.50: Hirek. — 19: Közösségi érzés a légoltalom szolgálatában. (Előadás.) — 19.15: A rádió ünnepi müsora a csendőrnap alkalmából. — 20.10: Emlékezés Yvette Guilbertre. (Előadás hanglemezekkel). — 20.25: Operaház zenekara. — 21.40: Hirek. — 22.10: Hirek német, angol és francia nyelven. — 22.40: Szórakoztató zene. — 23.45: Hirek. — **BUDAPEST II** 17: Hirek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. — 19: Német nyelvoktatás. — 19.30: A nagyváradi püspök két karmestere. (Felolvasás.) — 20.15: Természettudományi előadás Mendelről. 20.35: Kalmár Pál éneke cigányzenekisérettel. — 21.20: Előadás II. Rákóczi Ferenc emlékezéséről. — 21.40: Hanglemezek. — 22.40: Hirek. — **KISÉRLETI ADÓ** (415.5 m.) 17.30—18.55: Gondüző derü.

Mozik műsora:

ADRIA. (T.: 353—707.) **Százarcu ember.** 1/4, 1/6, 1/8, vas., ün. és hétfőn: 11, 1, 1/4, 1/6, 1/8. — Hétfőtől: **Rákóczi induló.**

ALKOTÁS. (T.: 355—374.) **Hazafelé.** 1/4, 1/6, 1/8, hétfő 1/2 2-kor, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

ATRIUM (T.: 153—034, 154—024.) **Tengerparti randevu. — Híradó** 1/4, 1/6, 1/8 szom., va. és ün. 1/2-kor is.

BARLANG. (T.: 422—722.) **Zenélő malom.** Mindennap: 1/12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8. Első előadás mindennap mérsékelt áru.

BELEZNAY. (T.: 225—276.) **Negyedik hétre prolongálva! Lángoló ifjuság. — Szines Walt Disney-film.** Mindennap: 10, 1/12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 181—244.) **A magyar selyem. A kanárimadár élete** (kulturfilmek). — **Budapest háborus közlekedése** — Magyar, Ufa és **Európa Híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

BETHLEN. (T.: 225—003.) **Kerek Ferkó.** 1/4, 1/6, 1/8, ün. 1/2-kor, vas. 11 és 1/2-kor is.

BUDAI APOLLO. (T.: 351—500.) **Jómadár.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor. **Marco Visconte.** — Hétfőtől: **Csavargók.**

CORVIN. (T.: 138—938, 339—534.) **Toxelli.** (Ferdinand Marian, Winnie Markus, Mady Rahl.) Mindennap: 3, 5, 1/8.

CSABA (T.: 146—040.) **Eltitkolt szerelem.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. és ün. 1/2-kor is, vas. 11 és 1/2-kor is.

DAMJANICH. (T.: 425—644.) **Lopott feleség.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is. — Hétfőtől: **Dilemma.**

DEÁK. (T.: 125—952, 121—343.) **Muki.** (Szilassy, Pelsőczy, Latabár.) — **Tejut** (szines rajzfilm). — **Híradó.** 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, vas. d. e. 11-kor is.

DUNA. (T.: 111—994.) **Ingovány.** 1/4, 1/6, 1/8, vas és ün. 1/2-kor is.

FÓRUM. (T.: 189—707, 189—543.) Harmadik hétre prolongálva! **Valamit visz a viz.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. d. e. 11-kor is.

GLÓRIA. (T.: 427—521.) **Szerencsés flótás** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is. — Hétfőtől: **Igazi férfiak.**

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (T.: 222—499.) **A magyar selyem. A kanárimadár élete** (kulturfilmek). — **Budapest háborus közlekedése.** — Magyar, Ufa és **Európa Híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

HOMEROS. (T.: 496—178.) **Jómadár.** — **Világhirdők.** 1/4, 1/6, 1/8, **vas. és ün. 1/2-től. — Hétfőtől. Vegzet.**

JÓZSEFVÁROSI. (T.: 131—316.) **Jómadár.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Szervusz Péter.**

KAMARA. (T.: 423—901.) **Fény és árnyék.** (Ajtay Andor, Bulla Elma.) — **Híradó.** Mindennap: 1/12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

KASZINÓ (T.: 185—329, 383—102.) **Boldog idők.** (Karády Katalin, Ajtay Andor.) 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is, vas és ün d e 11. d. u. 1/4, 1/6, 1/8.

KORZÓ (T.: 182—818.) **Első csók.** (Danielle Darrieux.) 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is vas. és ün. d e. 11, d. u. 1/4, 1/6, 1/8.

MESEVÁR (T.: 114—502.) **Kerek Ferkó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is.

NEMZETI APOLLO. (T: 222—002.) Második hétre prolongálva! **Kalotaszegi Madonna. — Híradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

OMNIA (T.: 130—125.) Harmadik hétre prolongálva! **Makacs Kata** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor. vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

OTTHON (T.: 146—447.) **Csavargók.** 1/4, 1/6, 1/8, vas és ün. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Varietéü** — Hétfőtől: **Párduckisasszony.**

PÁTRIA. (T.: 154—673.) Második hétre prolongálva! **Borgia Lukrécia.** 10, 1/12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, vas. 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8

PEST (T.: 221—222.) **Éjjeli zene.** Mindennap: 1/12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8

RADIUS. (T.: 122—098, 120—564.) Harmadik hétre prolongálva! **Cseresznyevirág:** Pierre Richard Willm, Hayakava. — **Híradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/12-kor is. vas. és ün. d e. 11, d u. 1/4, 1/6, 1/8.

SCALA (T. 114—411.) **Boldog idők** (Karády, Ajtay, Mihályi) — **Híradó** 1/4, 1/6, 1/8, szom., vas és ün. 1/2-kor is

SZÉKELY (T.: 226—425.) **Négyarcu asszony.** Mindennap: 1/12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

TISZTIKASZINÓ ZÁRTKÖRÜ FILMSZINHÁZA. Febr. 13-án: **Kerek Ferkó.** — 15-én: **Szerencsés flótás.** Előadások kezdete 1/5 és 1/7 órakor.

UGOCSA. (T.: 154—422.) **Kölcsönadott élet.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Leány álmok.** — Hétfőtől: **Majd a gyerekek.**

UJBUDA. (T.: 268—999.) **Botrány** 1/4, 1/6, 1/8, hétfőn 1/2-kor, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

URÁNIA. (T.: 146—046.) Második hétre prolongálva! **Felejts, ha tudsz.** (Hans Moser, Marthe Harell.) 3, 5, 1/8, vas. és ün. 11-kor is.

XXVI. ÉVF. 35. SZÁM. **NEMZETI UJSÁG** 1944 febr. 13. VASÁRNAP

Főmunkatárs: TÚRI BÉLA † 1919—1936.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Honvéd-utca 10. Telefon: 119-660, 119-668 és 119-669
Budapesti és környéki cimváltozások és reklamációk 113-006.
Előfizetési pénztár: Báthory-utca 5 Hivatalos órák 8—4-ig. Telefon: 116-935.
Belvárosi kiadóhivatal: IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon: 189-533 és Christophoros utazási és menetjegyiroda. Telefon 187-502
Szinházjegyiroda a Cristophorosban. Telefon 189-533 és 187-502.
Fiókkiadóhivatalok: (Vidéki előfizetési és árusitási osztály) V., Báthory-utca 5. Telefon 119-660 és a Pázmány könyvkereskedésben, Baross-utca 82. Telefon 135-479.
Előfizetési ára egy hóra 5.60 P. negyedévre 16.— P.
A Nemzeti Ujság postatakarékpénztári csekkszámlája 2090
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Nyomatott a PALLAS IROD. és NYOMDAI R.-T. körforgógépein, Budapest V., Honvéd-utca 10 sz. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

A havas járda áldozatai

A havazással csúszóssá vált járda egyre-másra követeli áldozatait. Péntek István 26 éves asztalos a Práter-utca 27. számú ház előtt elcsúszott, lábát törte és súlyos zúzódásokat szenvedett. A Magdolna baleseti kórházba vitték. Demcsák Sándorné 25 éves tisztviselőnő ballábát és karját törte a Futó-utca és a Práter-utca sarkán. Őt is a Magdolna-kórházban ápolják. Kovács Mihály 14 éves polgárista a Böszörményi-út 36. számú ház előtt törte el ballábát. A Rókusba szállították. Diósi Gusztávné 65 éves asszony a Csáky-utca 37. számú ház kapujában hanyattvágódott és lábát törte. A Rókusba került. Marosi Miklós 17 éves tanuló a Gyáli-úton esett el és karját törte. A MÁV baleseti kórházba vitték.

Súlyos börtönbüntetésre ítélt a bíróság négy áldetektiv aranyzsarolót

Négy »jólfésült«, szélesre tömött vállú, karcsúra szabott derekú ruhát viselő fiatalember állott vádlottként ma a büntetőtörvényszék Rád Illéstanácsa előtt.

A bíróság előtt álló négy fiatalember hónapokon keresztül feltűnően költekezett, bárból bárba járt, csinos, elegáns »hölgyek« társaságában forgolódott és mint a tárgyaláson megállapítást nyert, *százakat, sőt ezreket költött egy-egy héten éjszakai szórakozásokra.*

„Snájdig" trükkök

Hogy miből telt nekik, az is itt került nyilvánosságra. *Laczházi (Pacs)* Zoltán magántisztviselő, *Radó* Zsigmond magántisztviselő, *Szegfi* László pincér és *Szász* Ferenc litografus nagyüzemet rendezett be arra, hogy *Budapest társadalmának egy ré egét megzsarolja.* Mint egyikük vallotta, *tipszterekkel* dolgoztak, felhajtóik voltak, akik neveket és címeket közöltek velük. A megadott tippeket »átrostálták« és a megfelelőket kiválasztották. Ketten elegáns, a Teleki-téren vásárolt tiszti egyenruhát öltöttek, amelyre egész sereg kitüntetést raktak fel, a másik kettő pedig mint polgáriruhás detektív szerepelt.

Amikor a szerepeket így kiosztották, megjelentek egy-egy megfelelőnek talált helyen.

— *Maguk aranyat rejtegetnek!* — ordított rá a jófellépésű *Laczházi* a mitsem sejtő »gyanusítottra«.

— Dehogy rejtünk aranyat, — védekezett az illető, mire Laczházi még magasabbra emelt hangon kiáltotta:

— *Házkutatást fogunk tartani!*

Azzal kinyitogatták az összes szekrényeket, kihuzogatták a fiókokat, a földre dobálták az iratokat, majd a talált értékes arany- és ezüsttárgyakat halomba rakva, felszólították a megszeppent és ártatlan áldozatot:

— Most pedig ürítsen ki egy fiókot, rakja bele az összes ékszereket! Ne merjen hozzányúlni! *Mi lepecsételjük.* Pár napon belül visszatérünk, bizottság száll ki, a többit azután majd megtudja...

Mialatt ez történt, számos esetben a »házkutatást végzők« egyike *zsebrevágott egy-egy értékes ékszerdarabot,* majd — mint akik jól végezték dolgukat — távoztak.

Az utcán várták rájuk a »haverok«, akik gondoskodtak a zsákmány értékesítéséről. A pénzt megfelelő kulcs szerint osztották el, aszerint, hogy ki mennyire vett effektive részt a szélhámosságban. A »falazók« csak kevesebbet kaptak...

Teljes beismerés

Ez volt *L czháziék* állandó módszere. Később már annyira belejöttek a dologba és olyan bátorságra kaptak, hogy egy alkalommal, amikor a »gyanusított« ellenkezni merészelt, *rendőrt hívtak és hamis igazolványokat mutattak fel a rendőrnek.* Ez azonban gyanut fogott, figyelni kezdte a társaságot és néhány nap mulva leleplezte őket.

A Rád-tanács előtt már lényegesen szerényebben viselkedtek és teljes beismerő vallomást tettek. *Perecz* László ügyész vádbeszéde után *Halász* Lajos védő szólalt fel:

— Évtizedek óta működöm, mint bűnügyi védő, ilyen ügy azonban még nem került hozzám. Nem is a vádlottak bűnösségét vitatom, csupán azokat az enyhítő körülményeket próbálom felsorolni — mondotta —, amelyek miatt ezek a fiatalemberek ide kerültek. Irgalmas ítéletet kért.

A bíróság *Laczházit* és *Radót* egyévi, *Szegfit* egyévi és kéthónapi, *Szászt* pedig hathavi börtönre ítélte. Az ítélet nem jogerős.

Iparunkat tovább kell fejlesztenünk, mondotta Bornemisza miniszter Kolozsvárott

Kolozsvár, február 12. *(MTI)* Bornemisza Géza iparügyi miniszter Kolozsvárott résztvett az Erdélyi Gyáriparosok Országos Szövetsége taggyűlésén. Rimanóczy Kálmán elnök ismertette az erdélyi gyáripar gondjait és bajait.

A miniszter válaszában hangoztatta, hogy a háború nagy csapást mért az ipari fejlődés töretlen vonalára. A gyáripart súlyosan érintik az anyaggazdálkodás nehézségei, nemkülönben a bürokrácia sokszor ócsárolt nehézkessége. Ezen, amennyire lehet, segítenünk kell, hogy fel tudjunk készülni a háború utáni feladatokra is. Erdély iparának jövő fejlődésében még nagy szerep vár a közlekedési hálózat fejlesztésére.

Az iparosítás másik problémája az energiakérdés. Itt elsősorban a földgáz jöhet tekintetbe, azonban ez sem egyszerű probléma, a gázterületek centruma nem került vissza.

A kormány arra törekszik, hogy kutatásokkal újabb földgázterületekkel gazdagítsa Erdély energiaellátását. A kutatások erdménnyel jártak és reméljük, hogy a földgáz Közép-Erdély energiaellátásának biztos és gazdaságos alapját jelenti majd. Az ipari decentralizáció nem azt jelenti, hogy meglévő ipartelepeket vigyenek vidékre, hanem azt, hogy a vidékieket tovább fejlesszék és újakat létesítsenek.

Magyarország még nem nevezhető ipari államnak, legfeljebb agráripari állam vagyunk. Ha Európában kulturéletet akarunk élni és azt akarjuk, hogy minden dolgozó magyar ember tisztességesen megélhessen, akkor iparunkat tovább kell fejleszteni.

Az állam támogatásban fog részesíteni bizonyos vidékeken létesítendő ipari vállalatokat. Az anyagkiutalás nehézségein minden eszközzel igyekszik segíteni. A munkásság természetbeni ellátása terén jelentős javulás tapasztalható. Meg kell azonban mondani, hogy a feketepiaci árakat nem lehet alapulvenni a munkabérek megállapításánál.

A háború egy nemzet számára mindig a lét vagy a nemlét kérdését veti fel. Még súlyos megpróbáltatások várnak reánk. A mi sorsunk elsősorban a mi magatartásunktól függ. Ne legyen különbség munkás, tisztviselő és alkalmazott, vagyonos és szegény ember között, csak magyarok lehetünk, ha át akarjuk vészelni a vihart.

A miniszter résztvett az ipartestületi panasznapon és az üdvözlésre adott válaszában elismeréssel emlékezett meg az erdélyi kézműiparosság fontos szerepéről és hangoztatta, hogy lemondásra van szükség.

Meghalt Szüle Péter festőművész

Két héttel ezelőtt eszméletlenül szállították a Rókus-kórházba Szüle Pétert, az ismert festőművészt. A robusztus testi erejéről is híres művészen agyembóliát állapitottak meg. Hiába kezelték kitűnő orvosok, Szüle Péter, az állami nagyaranyéremmel kitüntetett festő szombatra virradó éjszaka, 59 éves korában a kórházi ágyon meghalt. Hétfőn temetik, valószínűleg a főváros által adományozandó díszsírhelyen.

Ellopták a kolozsvári Bethlen-bástya padozatát

A kolozsvári rendőrség letartóztatta és gyorsított eljárással átadta az ügyészségnek *Mészáros* Zoltán és *Moldovány* Elemér kolozsvári munkanélkülieket, akik ellopták a Bethlen-bástya padozatát és berendezését és azt 1000 pengő értékben elkótyavetyélték. Rajtuk kívül az orgazdák ellen is megindult az eljárás.

A háború után a városok új nagy reneszansza következik

Meg kell teremteni az egészséges és szociális Budapestet

Márkus Antal fővárosi mérnök érdekes előadást tartott a Mérnök- és Építész Egyletben Budapest építési és népesedési fejlődéséről 1880 és 1940 között. Megállapította, hogy az új építési díjszabályzat telepítéspolitikai elgondoláson alapszik és a lakosság minden rétege számára megfelelő építési lehetőséget akar biztosítani. Ez a program módot nyujt a lakosságnak ahhoz, hogy gazdasági és kulturális igényeinek megfelelően egészséges lakásban lakhassék.

1880 és 1940 között négy nagy építkezési hullám alakult ki. Az első a 80-as években 46 millió pengő befektetéssel, a második 97—99. években 100 millió pengő kerettel, a harmadik 1910—1912-es években közel 160 milliós befektetéssel, a negyedik 28—29-es években több mint 110 millió pengős kerettel. Ettől kezdve az építkezésekbe fektetett tőke csökkent, de még 1940-ben is meghaladta a 71 millió pengőt. Az elmult 60 év alatt a legnagyobb fejlődést Budapesten a négy- és többemeletes épületekben érték el, több mint 2000 ilyen magas ház épült.

A főváros népe 1880-tól a legutóbbi népszámlálásig 214%-os gyarapodást ért el és amíg hat évtizeddel ezelőtt az ország lakosságának mindössze 2.7%-át foglalta magában, legutóbb már közel 10 százalékát. A halálozások arányszáma, a közegészségügy korszakos javulása következtében, egyharmadával csökkent. A világháború alatt a természetes szaporodás visszaesett és a harmincas években is tovább tartott a születési index süllyedése. Az utóbbi évtizedben Budapest tényleges szaporodását a bevándorlásnak köszönhette.

Előadása végén Márkus Antal megállapította, hogy mindent el kell követni a budapesti népesség természetes szaporodásának feljavitására és ennek érdekében, haladottabb szellemű városrendezéssel, meg kell teremteni az egészséges és szociális fővárost, mert nem kétséges, hogy a mostani világháború hatása alatt a háborúutáni városépítés a szociális gondolat vonalán fejlődik majd tovább és hihetünk abban, hogy bekövetkezik a városok új nagy reneszansza.

Kiosztották a MÉP kerületi sakk-csapatbajnoki versenyének díjait

A Magyar Élet Pártja fővárosi szervezetének sakkosztálya tegnap este bensőséges ünnepség keretében fejezte be a most alapított ezüstserleg-vándordíjért vívott kerületközi csapatbajnoki küzdelmeket. A 14 kerület versengéséből a III. kerület ötös-csapata került ki győztesen, amelynyiben a döntőben 3½:1½ arányban legyőzte a X. ker. csapatát.

A győztes csapatnak *Homonnay* Tivadar főpolgármester buzdító beszéd kíséretében adta át a díszes serleget egyévi megőrzésre. *Kuncze* Géza képviselő mondott érte köszönetet a budaiak nevében. *Bencs* Zoltán, a kormánypárt országos alelnöke, a Magyar Sakkszövetség elnöke a sakk népművelő jelentőségéről és a magyar sakkozás propagandisztikus értékeiről beszélt.

Az ünnepségen megjelent *Hankiss* János kultuszállamtitkár, az iskolánkívüli népművelés irányítója, *Donáth* György, vitéz *Lipcsey* Márton és *Benkő* Géza képviselő, *Hajnóczy* Béla, *Szilágyi* Ferenc és *Tóth* Gyula törvényhatósági bizottsági tag, a Sakkszövetség elnökségének tagjai, élükön *Maróczy* Géza nagymesterrel, a MÉP fővárosi vezetőségének számos tagja és sok sakkbarát.

A MÉP fővárosi szervezete *Szüts* Farkas tanácsjegyző lelkes vezetésével rövid egyévi működés után máris a magyar sakkélet vezető tényezőjévé vált. A frontra juttatott sakkészletekkel és a kerületi versenyek megrendezésével, a sakk népszerűsítése terén nagy eredményeket ért el.

A nagysikerű, emelkedett szellemi ünnepséget 14 résztvevővel rendezett *villámsakkverseny* zárta le. A díjakat *Barcza,* dr. *Gecsey,* dr. *Hötzel* 8½, *Ovsinszky* és dr. *Vécsey* 8 ponttal nyerte az igen erős mezőnyben.

Kormányválság Boliviában

London, február 12. *(NST)* Az angol hivatalos hírszolgálat buenosairesi jelentése szerint Boliviában kormányválság tört ki. A nemrégiben alakult forradalmi kormány három tagja — *Taborda* őrnagy belügyminiszter, *Monlenegro* földmüvelésügyi miniszter és *Cespedes* miniszterelnökségi főtitkár — beadta lemondását.

MEGJELENT
BARÓTI GÉZA ÚJ REGÉNYE
Csincsilla
A pesti színházi és szerkesztőségi világ hű képe egy nagy és keserű szerelem tükrében.
KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN

Nemességét Leszármazását
felkutatja az ŐSKUTATÓ INTÉZET
Budapest, VIII., Baross-u. 10. Telefon: 149-483.

Két 16 éves fiúnak pénzre van szüksége
hogy tanulmányaikat szeptemberben tovább folytathassák. Semmihez sem értenek, de mindenre vállalkoznak, a becsület határán belül. Ajánlatot: „Aki mer, az nyer" jeligére.

Nagy vállalat keres személyzeti osztálya részére, lehetőleg azonnali belépésre, őskeresztény, fizetési jegyzékekben, MABI, OTI és adóügyekben jártas
tisztviselőt
vagy
tisztviselőnőt
Irásbeli ajánlatokat fizetési igényekkel »Német nyelvtudás előnye« jeligére Rudolf Mosse Rt. hirdetővállalathoz, VII. kerület, Erzsébet-körút 23.

VÁROS A SZAMOSNÁL

Irta: Cs. Szabó László

1.

Három éve találkoztunk. Azóta se szoktad meg ezt a várost. Megmondom, miért. Te egy vidéki városba készültél s a vidéki város nálunk mind barátságos. Hamar befogad a házába. De ez a város csak a méretében vidéki. A jelleme nem az. Hagy élni s nem törődik veled, akárcsak Páris. Itt a király után se fordulnak meg. Egy perc alatt körülszánkázod s évekbe telik, amíg bejutsz. Ne rettenj meg: esetleg évtizedekbe. A *fönségét* nem tudtad megszokni.

Jól ismerem ezt a háborgást; más is megszenvedett ezért a városért. Mást is felbőszített a gőgje. Mire olyan gőgös? Fővárosnak kicsi. Mecénásnak szegény. Múzeumnak üres. Házigazdának rideg. S Athénnak? Túl sok benne a bivalyfogat. Az emlékeit bekeríted egy kiadós sétával. Pesten mutatósabbak az asszonyok. Még Váradon is. Vásárhelyen kedvesebb a nép. Mire olyan büszke hát? Fel lehet bőszülni ettől az oktalan fönségtől. Még a temetőjét is sajnálja tőled. »A házsongárdi temetőt meg kell szolgálni« — mondják. Bolondok ezek? Tán rosszabb vagy, mint az a könyvkötő vagy vándorszínész, akinek a hanyatló sírkövét nagy gonddal s gyöngéden kiegyenesítik?

Dehogy vagy rosszabb. Alighanem jobb vagy náluk. Te mindig csak adsz; évek óta számlálatlanul tékozolsz erre a városra. S ő gőggel fizet; tartózkodón, fanyarul mosolyog rád. Te vagy a hitelezője. Igazad van, légy megbántva. A város azonban ezt se bánja. S nem hajlandó magyarázkodni. Elárulom neked, hogy nem is tud. Egy jellemet nem lehet megokolni. Tekintsd úgy ezt a várost, mintha a tömegben váratlanul egy igazi emberrel találkoztál volna. S az igazi ember, a nagy személyiség, az a bizonyos »valaki« a sok senki közt nem mindig beszédes, barátságos, tanult vagy módos. Máshol lappang az ereje.

Valaki ez a város, egyéniség. S egy nagy egyéniséget sose lehet szétszedni s megmagyarázni. Lehet, hogy kevesebbet olvasott, mint a többi ember. De ahogy szól hozzád, attól megremeg a szíved. Lehet, hogy kopottabb, mint a többi. Mégis megfordulsz utána. Nem hallott Danteről s a te nevedet se ismeri. Mégse tudsz szabadulni a szemétől. Nem bánik veled érdem szerint. Mégis visszafordulsz rá, mint a fájó oldaladra.

Én ezt a várost sose láttam udvarolni. Jó, legyen más a legszebb város. Jó, legyen másnak rakottabb múzeuma. Jó, legyenek máshol cifrább kövek. Jó, legyen másutt mosolygóbb a nép. Ő van, mint egy fönség, amilyennek Ady akarta magát. Embert, stílust, ízlést, gondolatot átgyúrt magának; neki minden egy kicsit máskép volt jó. Mindenen átütött a jelleme, mint Achilles dárdavető mozdulata a női ruhán. Miért? Én nem tudom, de a tudósok se. Született a Szamos völgyében, hálátlan s csunya helyen, nem törte magát hírért, hatalomért s mégis ő lett a legerősebb. Jellemnek, nagy egyéniségnek született. Felszabadult a rang, a hír, a vagyon, de a műveltség s a tudomány tekintélye alól is. A nagy jellem nem első akar lenni, hanem önmaga.

Nincs igazi magyarázat a fönségére. Mégis azt ajánlom, hogy fogadd el. Te is szabadabb leszel ebben a felszabadult városban.

2.

Kolozsvár, rólad írok. Kolozsvár, te szeretetlen, te bevehetetlen, te verhetetlen. A napokban megjött a nagy hó a kedvemért. Megkezdődött a hosszú, hetekig tartó karácsonyestéd. Kolozsváron a hó alatt mindig karácsonyeste van. Bivalyszánon, rongyos bundában, fekete kucsma alatt folyton jönnek feléje a három királyok.

Ne keresd most a műemlékeket, azokat megtalálod otthon a könyveidben is. Keresd az élő várost, az illatát, a dallamát, a pulzusát. Keresd meg például azt a kicsi utcát a kertek alatt, a Sétatérnél. Örökké elfelejtem a nevét. Egy hidacska van a közepén. S a híd alatt sebesen csacsog és suhogva fordul egyet a Malomárok. Meglendül egy fenyőág s beszórja hóval a vizet. Tünékeny, fehér porzó hull a havasok zöld tintájára. Messziről benéz a torony a kicsi házak, magas tetők, didergő kertek és havas palánkok közé. Lármázva, ezrével s nagyon magasan szállnak a varjak a Sétatér felől; hozzák az új havat. A szomszédban káposzta savanyodik. Jó idevaló szag ez.

S hallgasd az idevaló hangot. Dödörög a kis motor, sikolt a kézi körfűrész. Fát aprítanak. Megírtam már valahol, hogy ebben a városban Mátyás híres, álruhás bírótáncoltatása óta örökké vágják a fát. Igaz, hogy az idén nem tudom mifélét? Néhány sovány tuskón járatják a gépet, a hagyományos hang kedvéért.

Rózsás hófelhőben száll le az alkony, sokáig kerülgeti a főteret, nem mer a roppant templomhoz érni. Csilingelnek a szánkók; feszes székely harisnyában, könnyű, súlytalan, hegyi járással megy át a téren egy legény. Odafönn még mindig lármáznak a varjak. A régi házak mogorván emlékeznek Báthory vérpadára s Dávid Ferencre, aki sose tudott nyugodni. Mintha Breughel is látta volna ezt a várost. Ott lappanghatott az emlékében, mikor a téli tájait festette.

Barbár, hűvös, erős, okos város. Hiába húz át rajta bivalyszekér, bivalyszán, nincs egészen a Balkánon. Hiába tartják fölötte az angyalok a koronát, nincs egészen Magyarországon. Egyetlen idegen városra sem emlékeztet, nem latinos, nem oroszos, nem germán. Semmire se emlékeztet önmagán kívül.

Azt mondja egy orvos barátom, hogy a vize, a levegője s tán a talaja is izgatja a pajzsmirigyet. Szarvas szíve van az itteni embernek s gyorsan vált az esze. Párisban rúg be az ember ilyen könnyen s szesz nélkül a sós levegőtől, a játékos égtől s az okos emberektől. Kolozsvár hegyország fővárosa. Olyan élénk a lakója is, mint a hegyi patak. Élénken, nagy megütésekkel, szóvégi rántással, hullámzó dallammal, kottára beszélik a magyart; hangjegyfüzet s valami titkos fonográf kívánkozik itt az ember zsebébe. Ennek a városnak a tarka beszédje a legszebb. Szebb, mint a műemlékei. De ne feledd, hogy a költők szerint Párist is a szép beszédje: a csőre tette Párissá.

Legutóljára megnézheted a templomait, az iskoláit s a fél-pápista, fél-kálomista Farkas-utcát is. A műemlékeit. De csak akkor, ha előbb jóllaktál az eleven várossal. Ha elbúcsúztál Tamási Árontól a Szamos-hídon, beszéltél a kocsisokkal a főtéren s kikérdezted a pedellust a kollégiumban. Ha hallottad már a varjakat a havas Sétatéren s a kicsi madarakat, a csízt, a tengelicét a temetőben s a suhogó, csobogó vizet a Fürdő-utcai kishidak alatt.

Hull a hó a holdfényben. De furcsa. Mondtam, hogy Kolozsvárnak jól áll a hó. De jól áll neki a virágzás is. Kolozsvár kétszer szép, mint az igazi szépasszonyok: nyár derekán s tél közepén.

A plakátokat azonban takarjátok be. Túl sok rajta a pesti vendégszereplő. Egyik se költő. A költők ide nem szerepelni jönnek, hanem tanulni.

Vitéz Bonczos Miklós, az Országos Hadigondozó Hatóság elnöke befejezte a hadigondozási intézmények és szervezetek látogatását

Vitéz *Bonczos* Miklós államtitkár, az Országos Hadigondozó Hatóság elnöke vitéz *Máté* Kálmán altábornagy alelnökkel és a hatóság osztályvezetőivel február 10-én és 11-én fejezte be a hadigondozással foglalkozó közintézmények és társadalmi alakulatok szemlélését.

Az Egyesült Női Táborban és az Országos Háziipari Központban vitéz *Keresztes Fischer* Ferencné tájékoztatta őket karitatív és szociális munkájukról, valamint háziipari szervező tevékenységükről.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségénél a hatóság vezetői dr. *Csiky* Jánosné és dr. *Kenessey* Pongrácné elnöki tanácstagokkal folytattak tárgyalást.

Az Actio Catholicánál dr. *Varasdy* Sándorné *Zichy* Henriette grófnő adott felvilágosítást a hadbavonultak hozzátartozóinak budapesti gondozásáról.

A reformátusok gyülekezete »Segítő Szolgálatá«-t a Kalvin-téren *Muraközy* Gyula esperes ismertette.

Az evangélikus egyház részéről *Raffay* László püspök fogadta az elnökséget.

Látogatást tett még a hatóság vezetősége a Hangya közraktárutcai székházában, ahol *Wünscher* Frigyes vezérigazgató és a Balatoni Társaságnál, ahol *Izsák* Gyula, a felsőház háznagya adott felvilágosítást a hadigondozás terén elért eredményekről és a bajtársi szolgálat működéséről. Végül meglátogatta a vezetőség a Zsigmond utcai honvéd gyógyfürdő kórházat, amelyben jelenleg is számos hadisérült részesül gyógyfürdői, ortopédiai és fizikoterápiás kezelésben.

Vitéz *Bonczos* Miklós ismertette a hadigondozási intézményekkel és szervezetekkel a hatóság szervezetét és célkitűzéseit. Különösen hangsúlyozta az egységes irányítás szükségességét mellett a társadalmi erők nélkülözhetetlen és pótolhatatlan eleven építőerejét, amelyet harmónikusan kíván bekapcsolni a hadigondozás munkájába. Ennek a célnak érdekében minden társadalmi egyesületet kért, hogy töltsék meg munkájukkal az Országos Hadigondozó Szövetség kereteit és ezen keresztül *Kállay* Miklósné szövetségi elnök vezetésével tegyék teljessé társadalmi úton is a hadigondozás nagy nemzeti feladatának megvalósítását.

Ma a lakóházak és egyéb épületek elsötétítése 20 órakor kezdődik és hajnali 4 óráig tart

Részvénytársaság keres

városi iroda megnyitásához.

1.) 2—5-szobás **főbérleti lakást**

vagy

2.) 2—5-szobás részben vagy teljesen üres **albérleti lakrészt**

vagy

3.) egy már berendezett 4—5-szobás **irodát lelépésre**

vagy

4.) 2—5-szobás **öröklakást** megvételre földszinttől I. emeletig

vagy

5. cca 60—150 m² irodának alkalmas **utcai vagy udvari helyiséget**

Fekvés lehetőleg a nagykörúton belül.

Ajánlatokat kérjük »1518« jelige alatt a **Központi Hirdető Irodába**, Erzsébet-körút 23.

Szüle Péter (szül. 1886).
559. A LEVÉL. Aktkiállitás 1925.
Vászon. 90×75 cm. 80.–

Almásy - Teleki II. 1939

A CSORNA-PRÉMONTREI KANONOKRE
PRAELATUSA

Bessenyei György testőrtársai közt. Szüle Péter festménye. Bécs, Collegium Hungaricum

a dolgot, mert szeretek békében élni a lelkiismeretemmel.

Valami villanást láttam a Cicáné szemében. Egy mohó kérdés cikkázását, amire siettem a válasszal:

— Mert ha talán eseleg véletlenül... mégis úgy lenne a dolog, ha ez a figura itt talán, esetleg, véletlenül, csakugyan az a hetedik kaobita, akkor én bizony nem tudnék nyugodtan aludni egy födél alatt véle. Mert nem loptam ugyan, hanem kaptam és azt is elismerem, hogy valami keveset tettem is érte, de azért ez a honorárium egy kicsit aránytalan lenne Egy kicsit nagyon aránytalan...

Mind a kettő próbálta rázni a fejét és nyilván szóval is akart tilakozni, de annyi ereje ennek a tiltakozásnak már nem volt, hogy hangra is telt volna belőle. Csak valami gyönge kis nyöszörgés kaparászta a csöndet.

Hirtelen egy nagy benső vidámság ujjongott föl bennem. Odaléptem a Cicához, a vállára tettem a kezemet és csöndesen, majdnem súgva mondtam:

— De mondok én valamit, kettő lesz belőle. Ajánlok egy megoldást, amelyikkel mind a ketten jól járunk. Mondom, nekem nincs időm foglalkozni ezzel a dologgal. Vigyétek vissza ezt a figurát és nézzetek ti utána a históriának. Mindenesetre igen óvatosan és tapintatosan. És ha véletlenül csakugyan az volna. akkor én is benne vagyok a seftben. Vesztek nekem a fele árán valamit. Az is nagyon gavalléros hála lesz.

Hogy ezután mi történt, azt már hadarva se tudnám elmondani. Legföljebb másodpercek telhettek el és már se a szobrocska, se a Cicák nem voltak a szobámba. Azt se tudom biztosan, nem felejtettek-e elköszönni a nagy sietségben. De arra se jutott időm, hogy megnehezteljek ezért a rohamosságért. Mert már koppant az ajtó és a nyiláson a Cica kerek kis feje nyomult be. Az izgalomtól kissé rekedtes hangon sugta:

— Bocsáss meg, kérlek... Még egy másodpercre! Csak azt akarom mondani, hogy... nem a fele. A kétharmadrésze lesz a tied. A kétharmadrésze!

Láttam, hogy elszánt gavallérral van dolgom. Tehát nem mertem neki ellentmondani. De nem is tehettem volna. Mert abban a szempillantásban már el is tűnt. A kaobitával együtt.

Esti dal

Hiába minden, mégis este lett.
Már száll az ősz a halk vizek felett.
A tűz mellé ülsz némán, egyedül
És siratod a múló életet.

A lángba nézel és találgatod,
Hogy ég-e úgy, mint régi bánatod?
Jó lenne egyszer megpihenni már,
Jó lenne sírni, — van rá száz okod.

Jó lenne egyszer eldalolni még
A régi nyár ujjongó énekét
És megkérdezni vágyat, örömöt,
Hogy él-e még, hogy rádtalál-e még?

S jó lenne még utólszor csöndesen
Kopogni egy hűtlen lezárt sziven
S nem hinni el s nem halni meg, mikor
Már nem nyit ajtót többé senki sem...

Endrődi Béla

Uj Idők. 1929. febr. 17. 8-1.

Szülle Péter

AZ UJ IDŐK ELBESZÉLÉSPÁLYÁZATA

Az UJ IDŐK elbeszélespályázatára 458 pályamű érkezett be. A szerkesztőség az összes elbeszéléseket elolvasta. Minden elbeszélésről a bírálóbizottságnak legalább két tagja adott bírálatot. A pályázat feltételei értelmében a legjobb 8—10 elbeszélést ebben az évnegyedben közölni fogjuk az UJ IDŐK-ben. Közlésért elbeszélésenként 60 pengő honorárium jár. Az évnegyed végén az UJ IDŐK előfizetői fogják szavazással kifejezésre juttatni, hogy mely elbeszélések tetszettek nekik a legjobban. Azt az elbeszélést, amely a legtöbb szavazatot kapja, a 60 pengős honoráriumon kivül, 300 pengős első díjjal, a másodikat 100 pengős második díjjal jutalmazzuk. A szerkesztőség úgy döntött, hogy a közlésre kerülő elbeszélések címeit előzetesen nem sorolja fel. A közlésre nem kerülő elbeszélések gépiratait március 15-e után igazolt tulajdonosaik átvehetik a szerkesztőségben. Olvasóinkat arra kérjük: olvassák el figyelmesen az elbeszéléseket és majd annak idején éljenek szavazati jogukkal. A szavazás tanulságos lesz reánk nézve, mert a döntésből meg fogjuk ismerhetni közönségünk ízlését. Bizonyára felesleges hangsúlyozni, hogy az elbeszélések közlési sorrendje és irodalmi értéke között nincs összefüggés.

Piros rózsa

Jelige: „Piros rózsa"

1.

augusztus 28.

Kedves Barátom!

Ha olyan régi kedves ismerőse az a lány és csak a fele jó s szép tulajdonsággal rendelkezik is, — hát persze, én is mondom, vegye el. Nem. Dehogyis öreg még maga, kedves barátom! Elvégre a házasság nincs korhoz kötve.

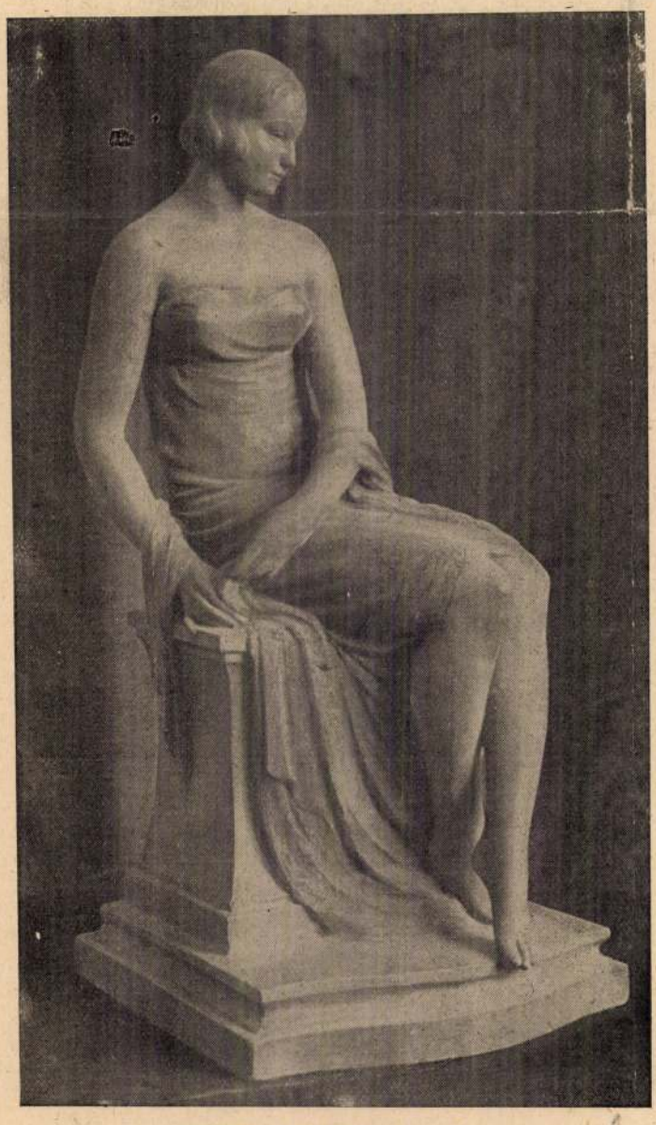

Merengés. Lux Elek szobormüve

Szép, hogy engem erről éresít és mint önzetlen, régi barátjával ezt megbeszélni fontosnak tartotta, de most azután írjon sietve szive hölgyének; mert egy igen okos asszony egyszer azt mondta nekem, a házasság olyan, mint a hidegfürdő: nem szabad soká gondolkozni, hanem fejest kell ugrani. Akkor nem is olyan kellemetlen.

Hát, sok szerencsét a vállalkozásához.

Igen, itt is megkezdődött az ősz. A fecskék búcsúzni jönnek ablakomra. A napokban egy kicsi cinke is volt velük. Nem tudom, — egy feketefrakkos fecskét akart-e elkísérni, — vagy engem megvigasztalni, hogy ő itt marad a télen is. Mit gondol?

Üdvözli

Barátnője

2.

szeptember 10.

Kedves Barátom!

Baráti szivem minden melegével gratulálok az első sikeres lépéshez.

No lám. Mi megdöntöttük azt a régi feltevést: „Nem lehet barátság férfi és nő között szerelem nélkül."

De, mint jóbarátja figyelmeztetem, kérem: szüntesse be a virágok küldését. Tudom, jut még a menyasszonyának is a maga szép kertjéből. De, lássa, most minden virágot annak az egy leánynak kell küldenie. Igen. Csak neki.

A nebulók? Oh, igen helyesek. Egy csöpp kis fiú annyi szeretettel teli csodálattal emelte rám a szemét ma, amikor megsimogattam szöghaját s így szólt: „Nem is igaz, hogy a tanító néni verekedős." Ki mondta, hogy verekedem? „Hát az anyám." Otthon velem ijesztették a kis rakoncátlant. Pedig én szeretem a kis eleven eszecskéjét. Ma is leghamarább sütötte ki, hány alma marad, ha a háromból kettőt elveszünk. (Ugy-e, nagy tudomány? Bizony nagy! Egy hatéves embernek. A maradék persze az övé lett. Boldog-megelégedetten nézett hol az almára, hol rám. A szivét kaptam cserébe ennek a gyereknek az almáért. Ez a szív most már hat évig az enyém lesz. Mennyi aranyos gyerekszívem van már! Mennyi kincs! Nincs a szeretetnél nagyobb kincs a világon! De jó szeretetet kapni! De jó szeretettel fizetni! Nem kell félni, hogy kiürül a kincstár. Dehogy ürül! Minden szeretet-morzsa százszoros kamatot hoz).

Üdvözli

Barátnője

lába ritmusában még megmaradt, de semmit sem talált.

— Hazugság, — gondolta, — talán csak hencegett?

Egyszer a felesége pillantása a szemében megakadt.

— Különös, — fordult felé asszonyi ösztönével, — valamit figyelsz rajtam?

És keserűen, kurtán felnevetett.

— Csak nem öregszem olyan nagyon?

A férfi pillantása tovább bolygatta.

— Talán emlékszel még valami Zoltayra? Zoltay festőre, aki a ti polgármesteretek unokaöccse volt? Egyszer egy szüreten együtt mulattatok, amikor menyasszonyom voltál.

Az asszony szeme a férjre bámult.

Ó! Mit hallottál róla?

— Együtt utaztam vele, ott ment el a vonatunk a szőlő alatt. Tudod, látszik a két diófa is a vonatról.

— No és?

— Beszélgettünk ... Nagyon kellemesen emlékezett arra a mulatságra ... hogy nagyszerűen mulattatok ... Reggelig táncolt veled ... Mindenre jól emlékezett ... Sokat beszélt ... Nem tudta, hogy én ki vagyok ...

Az asszony sápadt arccal lesett felé, halk hangon kérdezte:

— És még mit mondott?

A férfi szíve nagyot dobbant. Ki akarta mondani, de a torkán elakadt s csak pár pillanat mulva susogta:

— Mást semmit!

Az asszony mélyen sóhajtott, a blúza egy felpattant gombját begombolta s azután közömbös szomorúsággal szaladt ki a száján:

— Ó Istenem, de régen volt ez!

Az ura szemébe siklott a pillantása. Pár pillanatig csatázott a két szem némán, aztán belesüppedtek mindketten a hallgatásba.

Kaleidoszkop

Ma még bolondos pillangók vagyunk
Ezer terv fűt, aranyló vágy-özön,
Alvás helyett forró párnánkra száll
A hívatlan bú, névtelen öröm.
Az „Ő" alakja kísér szüntelen
Ajkának íve, arca bársonya,
Ellenségünk a hullongó levél,
Az elmulásra nincs gondunk soha.

De évek szállnak s lesz idő, mikor
A napsugár legfontosabb nekünk,
Éjenként álmunk édes és nyugodt,
A hervadással is megbékülünk.
Emlékeink lim-lomnak tetszenek:
Sok táncrend, napló, kép, virág, levél,
S nem tudjuk, szőke volt, vagy barna „Ő"
Csak azt, hogy most már biztosan — fehér.

Győry Aranka

Uj Idők 1929. ápr. 14. 16-4

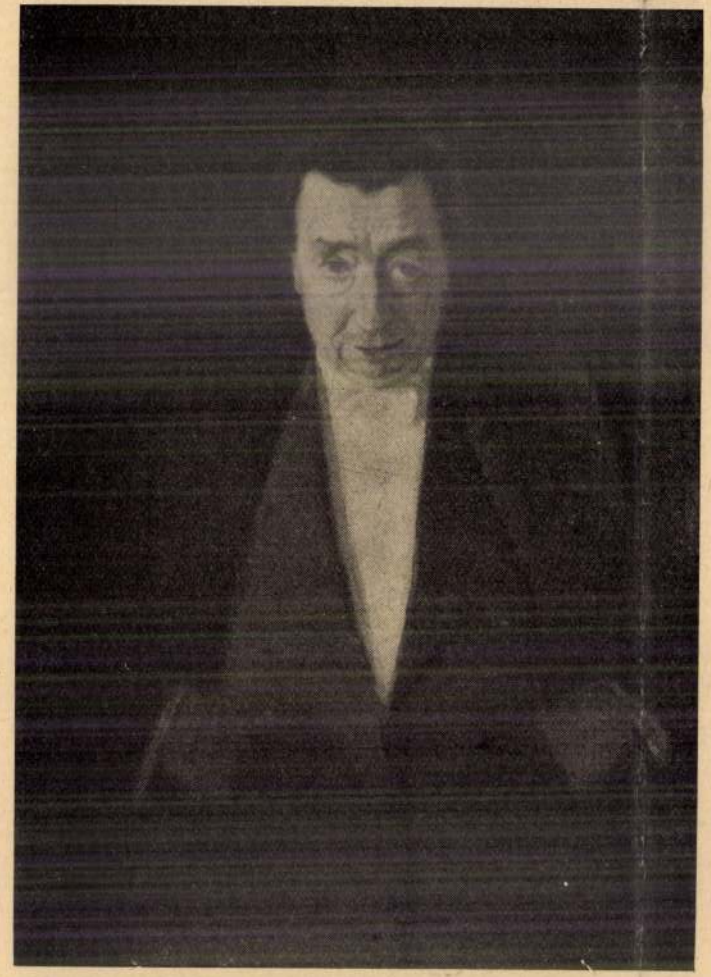

Hegedüs Gyula. Szüle Péter festménye az Ernst-Múzeumban

rezni. De aki végiglapoz egy francia, vagy angol könyvlajstromot és értesül, mi jelent meg csak a mult héten, elfárad, mig a címek végére ér és lemond arról, hogy csak valamikép is tájékozódjék, kétségbeesetten adja föl a küzdelmet.

Nyilvánvaló, hogy szükség van valakire, aki a szellemi amerikánizmus e versenyében az ütemet diktálja s reklámparkjaival túlordítja a lármát. Ez a valaki a kiadó. A kiadó az az angyali kalmár, aki összevásárolja a legragyogóbb emberfejeket, a legérzékenyebb emberszíveket s azokkal kereskedik. Úgy halmozza ezeket egy kosárba, egyiket a másikra hányva, akár a kofa a nyáritököket, vagy a görögdinnyéket. Egyszerűen kirakja a piacra. Olykor talán leverő a költőnek, hogy azzal, ami legszentebb benne, így kereskednek. Van azonban számára még ennél is leverőbb érzés. Az, hogy azzal, ami benne a legszentebb, nem törődnek s a fejével, a szívével egyáltalán nem kereskednek.

Mindenesetre különös világ ez, mely külső és belső ellentmondásaival megérdemli figyelmünket. E mulattató komédia francia szerzője ezeket pécézi ki, ügyesen és elmésen. Keresztmetszetét adja annak a könyökharcnak, melyet modern irodalmi életnek hívnak, szinről-szinre láttatja fonákságait. Mi a nevetséges? A bergsoni meghatározás szerint az, ami gépies, ami lelketlenül kattog, amiben meglepetésre berendezett természetünk észreveszi a nem-emberit, a pusztán mechanikust. Egy könyv, melyet a pályabirák a sok

SZÜLE PÉTER

Horthy Miklós-híd estefelé. Olajfestmény.
Kazlak. Olajfestmény.
Felhők. Olajfestmény.

Művészeti Hotek Pécs
(2881761-8109-ig.)

1941

nyelvtan
és olvasókönyv

Egy vagy két kötetben kapható

Ára: P **11.60**

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT
könyvkiadó osztálya,
Budapest, VI., Rózsa-u. 111.

Szüle Péter

SZÜLE PÉTER :

218. Napsütés. - Olajf., l.p. 27 x 22 cm.
Jelz.l.j."Szüle".

219. Vándorlegény. - Olajf., v., 50 x 60 cm.
Jelz.l.j. "Szüle 939".

Kopp 1939/40 tavasz II.

INDICE DEGLI ARTISTI

eester de Betzenbroeck Raymond 176
aeztu Udituey Gustavo 269
atteis, Vetrerie Artistiche 163
uron Albert 348
ittis Giuseppe 325
occhi Francesco 115
lvo Giambattista 58
rtes François 329
Stanislao 53
orre Verastegui Quintin 270
eroli Carlo 60
Léon 171
Francesco 304
de la Pena Narcisse Virgile 332
e 144
orgio Ettore 67
Antonio 303
ović Petar 242
novszky Andrea 304
es Bernhard 206
ri Gerardo 145
er Dankwart-Cristian-Magnus 356
l Michael 213
is Louis 340
esne Charles 197
é Jules 332
s Mary 182
so Apollonia 165

kins Thomas 276
Kerr, N. A. 281
rsberg Christoffer Wilhem 356
orst Franz 206
menger Rudolf Hermann 206
Carl 291
l Aurelio 304
in Jacob 226-228
y Desiderio 310

ri Agenore 62

Szüle Péter. Nő fekete kalappal.

Szépm. Műv.
Új magy. képtárának
Kat. Bp. 1928.

Szűle Péter

THORMA JÁNOS. Október elseje.

PROF. FRANZ GRADL

Piz Buin-csoport a Silvrettában
Piz Buin Gruppe in der Silvretta

ERNST E. SCHLATTER — Eckstock

SZÜLE PÉTER :

259. Öregek. - Olajf., v. 56.5 x 72 cm.
Jelz.a.j.: "Szüle 921".

Székesfőv. Képt. gyüjt. került
1944.

Szüle Péter

181. Mese. - Olajf., v. 102 x 98 cm.Jelz. l.b.: "Medveczky 933".

182. Tihanyi utca. - Temp. lem.p. 74.5 x 60 cm. Jelzés nélkül.

MENDLIK OSZKÁR :

183. Téli hangulat az Atlanti oceánon. - Olajf., v. 52 x 40 cm. Jelz.a.b.s.: "O.Mendlik 1912".

METKY ÖDÖN :

184. Magdolna. - Szobor, gipsz. Mag.: 41 cm. Jelzés nélkül.

Szüle Péter

SZÜLE PÉTER
festőművész, az újabbkori arcképfestés kiváló képviselője súlyos beteg

Pest, 1944. febr. 4.

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER

Szüle Péter: Parasztleány.

Szlányi Lajos: Erdei út olvadáskor.

Szüle Péter: Cigány.

Munkácsy-céh II. repr.
kiáll. 1929.
(Ernst Muz.)

Sz. Gyenes Lajos: Szinharmónia.

SZÜLE PÉTER

109.	Kalapos nő. Olajfestmény	5000.—
110.	Álom. Olajfestmény	6000.—
111.	Festőnő. Olajfestmény	5000.—

Nemzeti Szalon 1942.
jan.–febr.
Szinyei Társ. VIII. kiáll.

Sidló Ferenc : Imádkozó

SZÜLE PÉTER:
Dr. Hercz Mór arcképe

Nemzeti Szalon
Arcképfestők

1930
okt.

Szűle Péter

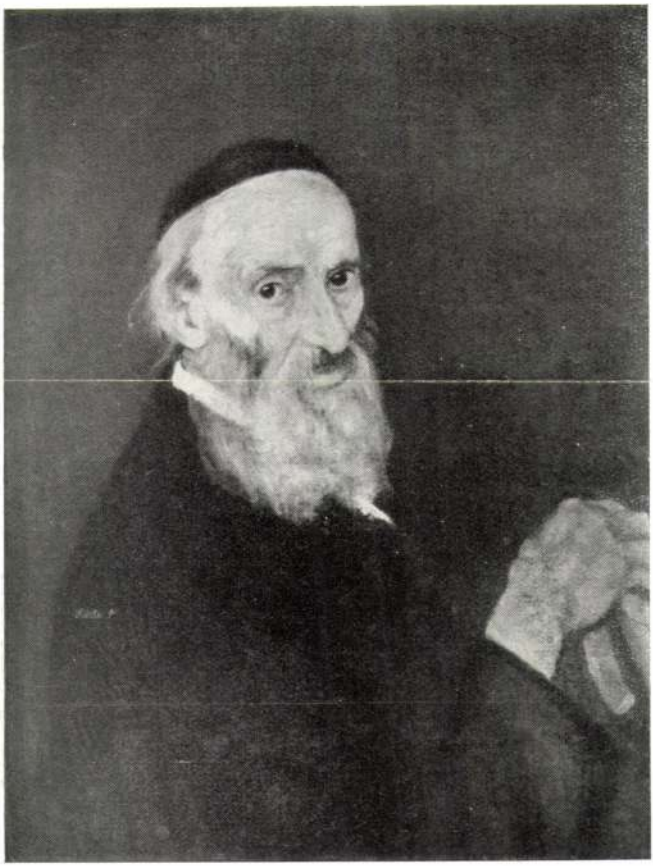

SZÜLE PÉTER:
A bártfai bölcs

Nemzeti Szalon 1930
Arcképfestők OKs.

Szűle Péter

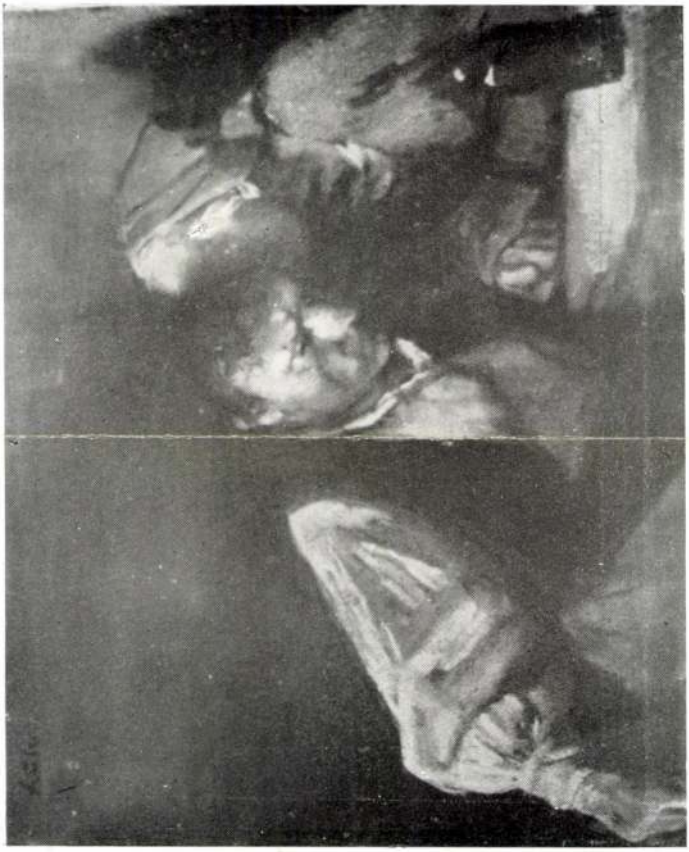

Szüle Péter : Rossz hírek.

Nemzeti Szalon 1940. jan-feb-
Szinyei Társ
VII. Kiáll-

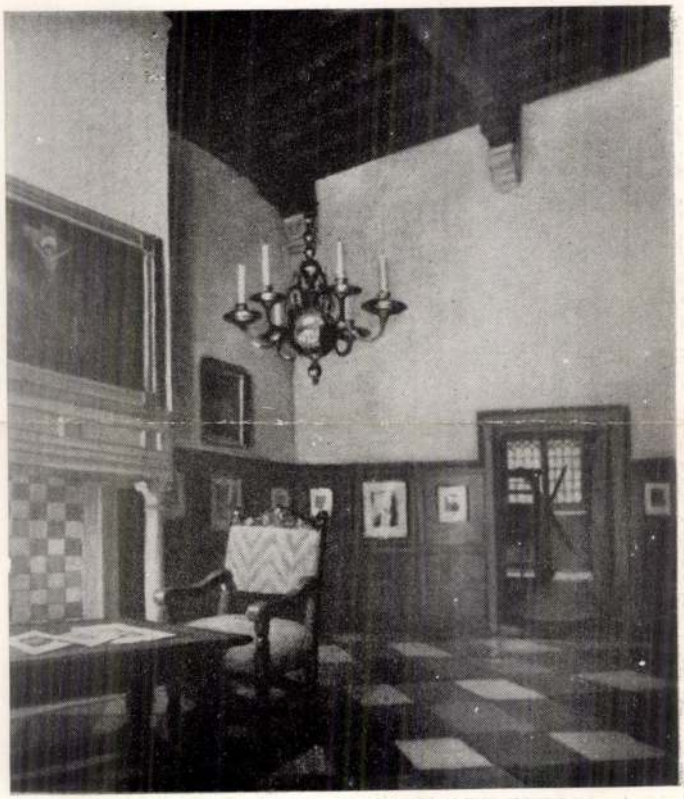

Zádor István : Rembrandt amszterdámi házában.

SZÜLE PÉTER

84. Leányfej, olajf.	mgt.
85. Rossz hírek, olajf.	300.–
86. Arckép, olajf.	mgt.

Nemzeti Szalon
1940 jan. – febr.
Szinyei Társ
VII. kiáll.

Hogy fiatal tehetségeinkről elhárittassék az ilyen tragedia ismétlődése: a Szinyei nevét viselő társaság, szövetkezve rokonérzésű műbarátokkal, kötelességül tűzte maga elé, hogy akiktől valóban várhatja művészetünk értékben való gyarapodását, azokat éppen kezdő-koruk legkritikusabb éveiben támogatja, zsengéik bemutatását lehetővé teszi, kiküldi Európa fontosabb művészeti központjaiba, hogy művészi tapasztalataikat kimélyítsék.

E húsz év alatt sok ezer pengő ösztöndíjat és támogatást juttatott a Társaság művész-fiatalságunknak. Műbarát-tagjai valóban nemes mecénási cselekedeteket végeztek, mert anyagi erőt juttattak a Társaság e céljaira, minden ellenszolgáltatás nélkül. A művészeti ismeretek terjesztésére magas színvonalú folyóiratot is adott ki (»Magyar Művészet«), amely 1925-ben indult meg és csak tavaly szünt meg a mostoha viszonyok következtében.

Ritka eset volt, hogy a Társaság mint olyan kiállítást rendezett művész-tagjai képeiből, szobraiból, grafikai művei-

SZŐNYI ISTVÁN:

96. Udvaron, tempera	1.200.—
97. Vacsorázók, olajf.	1.000.—
98. Cserepezők, tempera	800.—

SZÜLE PÉTER:

99. Felhők, olajf.	400.—
100. Halászbárkák, olajf.	200.—
101. Júniusi délután, olajf.	200.—
102. Kazlak, olajf.	400.—
103. Öreg paraszt, olajf.	2.000.—
104. Szegény emberek, olajf.	950.—

TELCS EDE:

105. »Bálvány«, márványcsoport	2.500.—
106. Assisi Szent Ferenc, márvány	mgt.
107. Öntött érmek, bronz	mgt.

VIDOVSZKY BÉLA:

108. Szoba-részlet, olajf.	1.000.—
109. Eső után (Corra vidéke), olajf.	800.—
110. Szalatnai szoba, olajf.	1.000.—
111. Borus idő, olajf.	400.—
112. Téli nap, olajf.	700.—

Nemzeti Szalon 1941 ápr.-máj.

Törzstagok kidl.

PÁTZAY PÁL:

79. Verebély Tibor arcmása, gipsz	eladó
80. Ticharich Zdenka képmása, gipsz	mgt.

RÉTI ISTVÁN:

81. Fürdősétány, olajf.	mgt.
82. Férfiarckép, pasztell	Prihradny Kálmán úr tulajdona

RUBOVICS MÁRK:

83. Kártya-csendélet, olajf.	250.—

RUDNAY GYULA:

84. Tanya-udvar, olajf.	5.000.—
85. Ruhaszárítás, olajf.	1.500.—
86. Bábonyi utca, olajf.	1.500.—

SIDLÓ FERENC:

87. Tavasz, bronz	2.000.—
88. Imádkozók, bronz	7.000.—

SZLÁNYI LAJOS:

89. Nagy-Kapornok, olajf.	600.—
90. Késmárki csúcs, olajf.	700.—
91. Hóolvadás a hegyekben, temp.	800.—

SZOBOTKA IMRE:

92. Lombok árnyékában, olajf.	600.—
93. Szüret, olajf.	1.000.—
94. Megzavart horgászok, olajf.	800.—
95. Esős délután, olajf.	600.—

SZÜLE PÉTER

224. Felhők, vízf.
225. Zsuzsánna, vízf.
226. Falu, vízf.
227. Dunai hangulat, vízf.
228. Pistika, vízf.
229. Balatoni est, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov.–dec
MAPE. 25. kiáll.

Szüle Péter

Koppmagyarat 150 éve

SZÜLE PÉTER :

379. Falusi utca. - Vizf.: p. 22.5 x 14 cm.

Jelz.l.b.: "Szüle 931".

22 x 21 cm. Jelz.l.j.: " Hincz".

142. Reggel a Marosnál. - Vizf., p. 45 x 34 cm. Jelz.l.b.: "Hincz Gyula 42".

143. Erdélyi lány. - Tusfestm., p. 17 x 26.3 cm. Jelz.nélkül.

HOROVITZ LIPÓT / 1839 - 1917 / :

144. Önarckép. - C.rajz, p. 22 x 26 cm. Jelz. l.k.: "Horovitz L."

ISTOKOVITS KÁLMÁN :

145. Önarckép. - Temp., p. 18.2 x 28 cm.Jelz. l.j.: " Istokovits".

Árverési Közlöny

1936. 2. sz.

Szüle Péter

867. SZÜLE PÉTER, Templomban. Olajf. 70×55. (Jelzett.) . . . . . .

(Illusztrálva a IV. táblán.)

868. —, Fekvő női akt. Olajf. 62×92. (Jelzett.) . .
869. —, Ecce Homo. Olajf. 60×54. (Jelzett.) . . .
870. —, Csuhás barát. Olajf. 65×52. (Jelzett.) . . .
871. —, Tájkép. Olajf. 25×40. (Jelzett.) . . . . .
872. —, Író nő. Olajfestmény. 18×22. (Jelzett.) . .
873. —, Öreg cigány. Olajfestmény. 85×65. (Jelzett.)
874. —, Fürdés előtt. Olajfestmény. 80×60. (Jelzett.)
875. —, Pásztorleány. Olajfestmény. 66×54. (Jelzett.)
876. —, Veronika. Olajfestmény. 70×52. (Jelzett.) .
877. —, Tájkép. Olajfestmény. 48×53. (Jelzett.) . .
878. —, Kézimunkázó nő. Olajf. 50×40. (Jelzett.)
879. —, Tájkép. Olajfestmény. 30×30. (Jelzett.) . .
880. —, Merengés. Olajfestmény. 40×30. (Jelzett.) .
881. —, Tanulmányfej. Olajf. 40×30. (Jelzett.) . .
882. —, Félakt. Olajfestmény. 46×35. (Jelzett.) . .
883. —, Modell. Olajfestmény. 70×50. (Jelzett.) . .

is. Ez a megtisztelő választás örömmel tölt el. Örömöm azonban csak akkor lehet tökéletes, ha ezt a tiszteséget majd úgy adhatom

élő s a tudományban minden örömet megtaláló tanárt — méltónak találták erre a helyre. Szorongó lélekkel érzem azt a felelősséget, melyet ez a lánc reám ró! Bízom azonban abban, hogy a Mindenható és tanártársaim jóindulatú támogatásával e díszes ékszer követelményeinek meg tudok majd felelni.

Köszönöm Méltóságodnak az imént hozzám intézett meleghangú, szeretetteljes üdvözlő szavait és őszinte jókívánságait. Egyúttal kérem, méltóztassék engem rektori működésem tartamán is jóakaratában megtartani s bölcseségével és gazdag tapasztalataival támogatni.

Nagytekintetű Műegyetemi Tanács!

Mélyen Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Úgy érzem, hogy egyetemi tanár előkelőbb, magasabb helyről, mint ahol most vagyok, nem beszélhet. Szívem sugallatát követem most, mikor ezen a helyen — ahonnan a szó elég messze elhangzik — legelső szavam a köszönet szava.

Szüle Péter

koll. kiäll.

Ernst Museum kiäll.
58. sz. 1923. jan
49 — 80. sz.

l. könyvtáramban

8/36

Műemlékek Országos Bizottsága tek.
Vezetőségének,

19 · 06

R Ajánlott | Budapest 4
Bp. 4 | 1557 /c

Budapest.
IX. Rákos u. 10.

EXPRESSZ

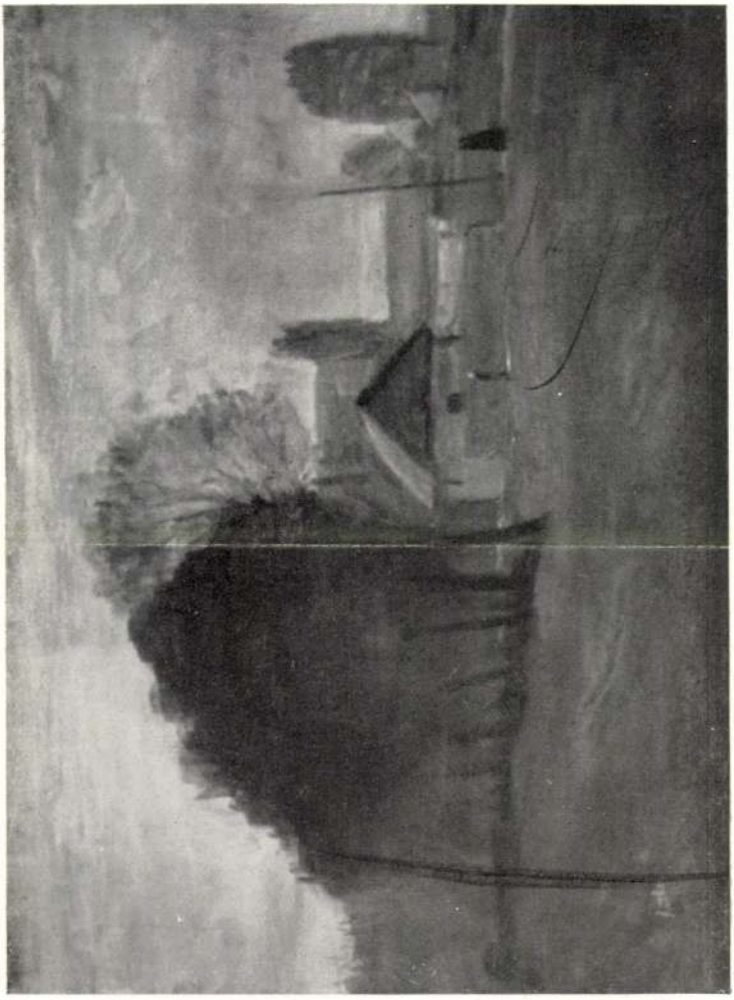

20. Szüle Péter: Őszi est.

K. M. Tass. Magyar Művészet
1940-41.

54. *Erdey Dezső: Varkocs György.*

SZÜLE PÉTER

56. Női fej, olajf. .... 1000.—

Alkotás Művészház
I. Coop. kiáll.
1942. nov.

SZÜLE PÉTER

116	Dr. Hercz Mór úr arcképe Ø	Mgtul.
117	A bártfai bölcs Ø	2500.—
118	Rainer Arthur úr arcképe	Mgtul.
119	Bálint Lajos úr arcképe	Mgtul.
120	Rimóczy kisasszony arcképe	Mgtul.

Magy. Arckép. Társ.
1930.
alapító tag
Ø Repr. a katalógusban

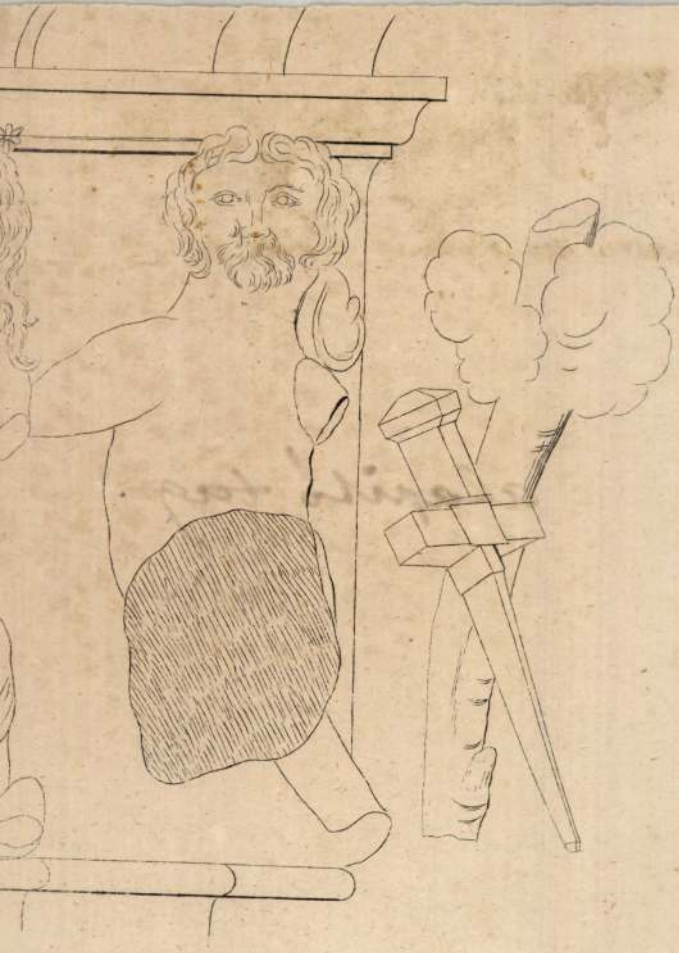

SZÜLE PÉTER:

99. Felhők, olajf.	400.—
100. Halászbárkák, olajf.	200.—
101. Júniusi délután, olajf.	200.—
102. Kazlak, olajf.	400.—
103. Öreg paraszt, olajf.	2.000.—
104. Szegény emberek, olajf.	950.—

Szüle Péter

Nemzeti Szalon
1941. ápr - máj
Törzstagok kiáll.

Szűlé Péter

942 NOV. 16

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

Zörög a nők csontja

NEM TALÁLNAK MODELT A FESTŐK

Festőművész szép modelleket keres napi tíz pengő fizetéssel. Jelentkezni lehet délután 4—5 között.

Festői rongyokba öltözött fiatal lány nyit ajtót a csengetésre. Göngyházfényű arcán kedves mosoly kajánkodik, amikor beözönlenek a hirdetésre jelentkezők. Valószínűtlenül szép, kék szemét nagy szakértelemmel jártatja végig rajtam is, s az az érzésem, hogy a hátam mögött, ha nagyon kicsit is, elbiggyeszti a száját. Igazam lehet, mert a többiek háta mögött is ezt csinálja.

A hirdető festőművész, *Szüle* Péter is szemügyre vesz.

— *Magának érdekes feje van* — mondja rövid szemle után. — Majd felírjuk a címét.

Elnevetem magam és megmagyarázom, nem akarok modell lenni. Csak érdekel, hogy *a szép és ifjú nőket mi csábítja erre a pályára.* A művészet szeretete, az agyacskákban kóválygó romantikus elképzelések, vagy egyszerűen csak a könnyű keresetnek látszó elég tekintélyes napidíj? Hiszen ma már felöltözve is meg lehet enynyit keresni, csak meg kell tanulni jól a gép- és gyorsírást.

— *Csak látszólag olyan könnyű a modell mestersége,* — mondja a festőművész. — Nagyon fárasztó órákon keresztül ugyanabban a beállított pózban ülni vagy állni. Különösen annak, akinek nincs meg hozzá a tehetsége. Mert nem elég a jó figura. *Ugy üljön le a modell, hogy az már kép legyen.* És ehhez tehetség kell. *A jó modellnek vérében van a kifejezés készsége, inspirálja a festőt, segítségére van.*

Leülök és kezdetét veszi a modellszemle.

— *Magának érdekes feje van. Feljegyezzük a címét* — hallom az előbbi szöveget.

Szeliden és biztatón mondja ezt még azoknak is, akik feltétlenül *elsők lennének valami madárijesztő sorozáson.*

— Sajnos, nagyon kevés a jó modell — mondja a beállott szünetben a művész. — A jó figurák le vannak foglalva. Valamikor az akadémián, hétfői napokon, valóságos modellvásár volt. Százával jöttek az érdekes figurák. Juszuf, a néger. Villogószemű olasz nő kalitkával. Szakállas fejű férfiak, átszellemült arccal, csak a glóriát kellett a fejük köré festeni. És *mennyi gyengéd vonalú, lágy szépségű nő!* Sajnos, *a mai nők nem megfelelők. Ezek a lesoványodott figurák olyanok mind, mint a ruhafogas.*

Mintegy végszóra, *valószínűtlenül karcsú lány lép be.* Kacéran kihúzta magát, pózba billen őzike bokáin.

— *Nagyon sovány* — mondja neki a művész.

— *Most fogytam három kilót és mindenki azt mondja, hogy remek alakom van* — kiált fel a leány sértődötten.

— Hát nem csodálatosak a nők! — mondja a festőművész. — Milyen büszkék a pipaszár vékonyságu lábukra! — Zörög a csontjuk és vászonra kívánkoznak. Most képzelje el, *hogyan festeném meg ezeket a csontvázakat, karjukban pufók kisgyerekkel.* Persze, nem akarom megbántani őket, holott némelyikre legszívesebben azt mondanám, *ha jobb alakja volna, érdemes volna a fejét is kicserélni.*

Szóval jelentkező volt bőven, csak egy sem megfelelő.

Vajjon a hamvas hajú *Medgyessy*nek is ilyen gondjai vannak, amikor csodálatos anya-szobraihoz keres modellt? Az ősz szobrászművész mélabúval mondja, amikor felteszem neki a kérdést:

— *Bizony, zörög a csontjuk szegényeknek.* A sovány modellről a régi emlékeket mintázzuk meg. A választék nem nagy, nem igen tolongnak erre a pályára. Még gyári munkával is többet lehet ma keresni, a szegény művész nem fizethet nagyobb órabért egy pengő ötvennél, meg a villamosköltséget. *Igy hát csak a lustája akar modell lenni, férfiban is, nőben is,* aki nem szeret dolgozni. *S ennyi jövedelemből kigömbölyödni nehezen lehet, még ha egyébként lehetne is...*

A divatos fiatal festőművésznő tízezerpengős díjat nyert, hírhedtté vált nagy képén: *Dál király lányainak tömege mezetlenkedik.* Sok modellre volt szüksége a sok figurához, ez jut eszembe és megkérdezem a művésznőt is, hogyan talál megfelelő modelleket.

— Évek óta állandó modellem van — mondja. — Hát, az én modellem is elég karcsú, de magam is az vagyok. Egyébként modellgondom nem volna, ha elfogadnám a művészetért rajongó úriasszonyok ajánlkozását. Sokan szívesen ülnének egy-egy képemhez, csereüzlet alapon, képérti. De az úriasszonyok pontatlanok és nem is rendelkezhetem úgy velük, mint a hivatásos modellel. Például nem mondhatom nekik, hogy *tekerjék ki a nyakukat és úgy tartsák órák hosszat.*

József Jolán.

Ivggetlen

IV. évfolyam, 46. szám

SIVATAGBAN, T

TOMBOL AZ

Rommel csapata

vonu

Vasárnapi jelentés a német és o

Berlin, november 15.

A *Führer főhadiszállásáról jelen-*
ik a Német Távirati Irodának:

Zuhanó- és harcirepülőezredeink éjszakai és nappali támadásokat folytattak az ellenség pályaudvarai és vasúti forgalma ellen.

Kirenaikában a német és olasz csapatok makacs ellenállást fejtettek ki a változatlan ellenséges nyomással szemben és veszteséges harcok közepette tovább vonultak nyugat felé.

A német tengeralattjárók az északafrikai amerikai-angol partraszálló erők elleni harcukban elsüllyesztették a 20.107 tonnás *„Warwick Castle"* csapatszállítóhajót, valamint egy 6000 tonnás teherhajót. Négy nagy csapatszállítóhajót súlyos torpedótalálat ért. *Bougie* közelében eredményesen támadtuk meg a repülőteret és a kikötőt. Bougie előtt repülőbomba-találat következtében két megrakott csapatszállítóhajó megsérült. Repülőbombák elpusztítottak egy ellenséges tengeralattjárót. A német vadász- és romboló-repülők a tuniszi partok előtt három ellenséges repülőgépet lőttek le. **(MTI)**

nden hozzá-
ér szemében
ztizsállás"

tengelyhaderők foglalták el Tobrukot és Marsa Matrukot és amikor több mint 10.000 foglyot ejtettek és óriási hadianyagot zsákmányoltak a német és olasz csapatok. *Nem lehet tehát szó az angolok győzelméről, mert ehhez az szükséges, hogy legyőzzenek valakit, aki harcra áll ki velük.* Inkább az a helyzet, hogy az angolok itt csak *megszálltak egy olyan területet, amelyet Rommel hadászati okoból kiürített.* A két hadsereg ezzel megint a nagy szabad sivatagba került, ahol nem az egyes állásokért folytatott harc a döntő, hanem a hadászati taktika, az a művészet, amelyben Rommel mindig erősebbnek bizonyult.

Nagy katonai teljesítménynek kell tekinteni már most is azt a tényt, hogy a *német Sivatag-tábornagy* a tengely páncélos hadseregét az angolok támadó lökése elől úgy elvonta, hogy az ellenséges támadó erők *egyáltalán nem találtak alkalmat arra, hogy megzavarják nyugati irányban való mozgását.* Amikor így sikerült elkerülnie azt, ami az

Pest. 1944. febr. 3.

HIREK

A kávécsárda énekese

Cigányok játszanak a sarokban. A prímás otthagyja helyét és mosolygós arccal közeledik egy göndörhajú fiatalember magányos asztala felé. A vendég ugyan feketével öblögeti a torkát az alkoholmentes kávécsárdában, de a cigány már húzza is a fülébe. A fiatalember leteszi a csészét, megigazítja pirostarka nyakkendőjét, kezeit áhitatosan ölébe helyezi és énekel. A vendégek meglepődnek. Keresik a hang forrását. Sokan a nagybőgősre gyanakszanak, de mire befejezi az ülő énekes a dalt, már mindenki őneki tapsol, de úgy, hogy a csillárok is beleérezzennek a tetszés viharába. A vendégek első pillanatban azt hiszik, hogy egyszerű »vendég« a szőke bariton, de gyanújuk is ébred, hátha hivatásos énekes?! Összesúgnak búgnak, találgatják. Sok idejük azonban nincs a rejtvényfejtésre, mert újra felcsendül a kávécsárda-énekes hangja. Most már biztosabb, erőteljesebb és félre nem érthető. Nincs benne semmi a sírva vigadó magyar tempójából, inkább úgy árad a hangja, mintha ülő helyzetben is az Opera színpadán áriázna. Most már tudja mindenki, hogy a kellemes hangú »vendégfiatalember« a kávéház új és ötletes szórakoztató módszerének főszereplője. *(g. f.)*

— Szüle Pétert agyvérzéssel a Rókus kórházba szállították. Szüle Péter, az újabbkori arcfestés kiváló képviselője súlyos beteg. Néhány nappal ezelőtt agyvérzéssel szállították be a Rókus kórházba. A kitűnő művész dr. Szöllősy Lajos főorvos, egészségügyi főtanácsos osztályán fekszik. Nagy fájdalmai vannak, egyelőre nem is fogadhat látogatókat. Az orvosok remélik, hogy szervezete megbirkózik a betegséggel.

— Adományok a Főméltóságú Asszony segélymozgalmára. A Főméltóságú Asszony segélymozgalmára a 99.000 sz. postatakarékpénztári csekkszámlán január 29-én a következő adományok érkeztek: M. kir. Közellátási Hivatal tisztviselői és egyéb alkalmazottai 9578.50, Magyar Általános Kőszénbánya Rt. tatabányai alkalmazottai 2500, *Magyar Nemzet* gyüjtése 750, *Valkai* Albert, Nagykőrös 300, *Jeszenszky* Jenő vaskereskedése 40, *Tokody* József és társai, Márfa 15.54, *Bálint* Arturné 10, özv. *Bern* Jánosné, Ujpest 3, Pilis úr és Szivárvány mozi 2, Intercontinentale szállítmányozási rt. 500, Kisbér-Füzitői Egyesült Gyári Rt. 500, Nemesfémiparosok, Kereskedők és Órások Országos Szövetsége 500, vitéz *Platthy* Árpád vegyiüzemtulajdonos, Ujvidék 500, *Róth* Sándor Tábori posta 229, özv. *Joó* Béláné 50, dr. *Bakucs* József 10, *Károly* Kornélia 10 pengő.

— Takarékoskodik a főváros. *Szendy* Károly polgármester rendeletet adott ki, amely *a főváros gazdálkodásánál a legszigorúbb takarékosságot írja elő.* A polgármester rendeletében rámutat arra, hogy az év folyamán felmerülhetnek előre nem látható kiadások és kiadási többletek, éppen ezért a költségvetésben kiadásokra előirányzott hitelösszegek felhasználásánál a takarékosság elvét a legszigorúbban érvényesíteni kell. A hiteleket és az anyagokat elsősorban a főváros meglévő vagyontárgyainak jókarban tartására és a már megkezdett munkák befejezésére kell fordítani. Uj létesítményekre csak akkor kerülhet sor, ha ezeket a szükségleteket már teljes egészükben fedezni lehetett.

— Titokzatos holttest a Dunában. *Ercsi* község határában a Dunából egy 30—35 év körüli, 170—175 cm magas férfi holttestét fogták ki a Dunából. A holttest arca kerek, haja sötétbarna, hosszú, bajusza rövidre nyírt sötétbarna. Fekete posztó télikabát, kék zakó, ugyanolyan hosszú nadrág, szürke csíkos fehér ing, alatta szürke trikó, fémcsattos barna bőröv, sötétszürke rövid harisnya s hosszú fehér alsónadrág volt rajta. *Cipői hiányoztak.* Zsebében egy sárga szarufésűt, egy késalakú manikürkészletet, bal csuklóján fémöves órát találtak. Aki felvilágosítást tud adni róla, értesítse a budapesti főkapitányság *Marosi* detektívcsoportját.

— Képtudósító riporterek Marosvásárhelyen. *Marosvásárhelyről* jelentik: Az Országos Magyar Sajtókamara képtudósító alosztályának tagjai a kereskedelemés közlekedésügyi miniszter és az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal támogatásával *Marosvásárhelyre* látogattak. A fővárosi ujságíró fotoriportereket Marosvásárhely város látta vendégül a székelyföldi művészeti év keretében. Az ujságírók résztvettek az amatőr fényképészek országos szövetsége fényképkiállításának ünnepélyes megnyitásán. Dr. *Májay* Ferenc polgármester mondott megnyitó beszédet és hangsúlyozta, hogy a Székelyföldön azért rendezték meg a művészeti évet, mert *a székelyföldi vezetők szükségesnek tartják a Királyhágón túli és azon inneni kulturális erők összefogását.* Szívélyes szavakkal köszöntötte a fővárosi hirlapíró-képtudósítókat és kérte a sajtó képviselőinek további támogatását *a Székelyföld ujjáépítésének munkájában. Balázs* Árpád, az alosztály titkára válaszolt a köszöntésre és ugyancsak a nemzeti összefogás szükségességét hangoztatta. Ezután *Zsák* József, az OMIH marosvásárhelyi kirendeltségének vezetője megmutatta a vendégeknek a város nevezetességeit, majd este az Idegenforgalmi Hivatal vacsorát adott a fővárosi ujságírók tiszteletére.

— Öt munkás széngázmérgezése a pihenőbódéban. Szerdán este a Rákosrendező-pályaudvaron *Gyenci* József, *Kecskés* István és József, *Szabó* Jenő és *Szenczi* Béla pályamunkások, hogy késő éjszaka ne kelljen távoli otthonukba menni, az egyik pihenőbódéban húzták meg magukat. Begyujtottak a bódé kis vaskályhájába és a kályha körül hevertek le a padlóra. Ma reggel a munka kezdetekor az öt pályamunkás nem jelentkezett az irodában. Keresésük közben akadtak rájuk a bódéban, ahol mind az öten élettelenül hevertek a padlón, az egész bódét elárasztó fojtogató széngázban. Szabadlevegőre vitték őket, mentőket hívtak, akik mind az ötüket igen súlyos széngázmérgezéssel a MÁV-kórházba szállították. A vizsgálat megállapította, hogy a szénnel túltömött kályha csöve valahogy meglazult, kicsúszott a kéménylyukból, úgyhogy a szénfüst a kályhából egyenesen a szobába tódult.

— A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt. igazgatósága báró Perényi Zsigmond elnöklete alatt tartott ülésében megállapította az 1943. üzletévre vonatkozó mérleget, melynek adatai az intézet további belső megerősödését bizonyítják.

Az intézet az elmult évben is jelentős mértékben vett részt az állami közérdekü hitelmüveletekben megfelelő mennyiségü kincstárjegyek átvételével.

A takarékpénztár házhely-parcellázási tevékenységét — igen nagy érdeklődés mellett — sikeresen folytatta.

A tiszta nyereség a kedvezően alakult üzletmenet folytán — előrelátó és óvatos tartalékolás után — a tavalyi 120.453 pengővel szemben 135.558 pengőt tesz ki. Az igazgatóság a közgyülésnek az előző évivel azonos, vagyis 4%-os osztalék kifizetését javasolja.

— A Katolikus Szemle februári számában Meszlényi Antal Árpádházi Szent Margit magyar lelkületének vonásairól irt érdekes, mélyenjáró tanulmányt. Balogh Albin Szent István fővárosának, Esztergomnak francia és német kapcsolataira derit fényt történelmi tanulmányában. A Figyelőben Pénzes Balduin bejelenti, hogy a sokat vitatott »népi irodalom, 'népi írók« problémájával a folyóirat ezentúl többet foglalkozik majd; kezdetnek Féja Géza oeuvre-jét tette mérlegre.

— Főzési gondját megosztjuk és gyorsan elkészíthető ízletes ételek főzését mutatjuk be a *Gázművek* VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti előadótermében minden kedden és pénteken délután ½5 órakor. Belépődíj nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

A rádióból közismert **ELEK ICA**
ragyogó műsorával február 1-től vendégszerepel a
Borárostéri Kávéházban

— Hankiss János előadása a kolozsvári szabadegyetemen. A szabadegyetem hetedik előadássorozata keretében dr. *Hankiss* János kultuszállamtitkár *A magyar kultúra értéke* címmel tartott előadást. A magyar kultúra — mondotta többek között — két ponton közelíti meg a kultúrideál fogalmát. Az egyik az erő kérdése, másik pedig az idealizmus kérdése. Hivatásunkat nem lehet felmérni a hála vagy hálátlanság fokán, még a siker, vagy sikertelenség fokán sem. Nemcsak kultúrát közvetítettünk nyugatról keletre, ennél sokkal többet tettünk, példát mutattunk a körülöttünk élő népeknek arra, hogy a maguk vágyait hogyan elégítsék ki s megmutattuk, hogyan kell az önállóságot kivívni.

— Leugrottak a villamosról: életveszélyesen megsérültek. Az *Abel Jenő*-utcai villamosmegállónál *Kürti* Géza 61 éves ellátott *leugrott* a még mozgó villamosról oly szerencsétlenül, hogy *a két kocsi közé került. Életveszélyes* állapotban vitték be a Magdolna baleseti kórházba. Hasonló baleset érte *Dobay* Tibor 40 éves tisztviselőt, aki a *Horthy Miklós*-út 130. számú ház előtt ugrott le a villamosról és szintén két kocsi közé került. *Életveszélyes* állapotban a Rókus-kórházba vitték. Az *Üllői*-út 118. számú ház előtt az arra haladó 50-es jelzésü villamos perronjáról leugrott *Schrott* György 26 éves munkás. A mentők *lábtöréssel* szállították a Rókus-kórházba. Egy 63-as jelzésü zsúfolt villamosról *leesett Szarvas* Magda 25 éves tisztviselőnő. A tisztviselőnő *lábát és karját törte.* A mentők a Rókus-kórházba szállították.

— Különös természeti jelenség Mohács felett. Mohács felett a mult szombaton este a felhős, sötét égbolt délnyugati részén a sötét felhő megvilágosodott, felülről lefelé néhány másodpercig éles fénycsík húzódott, majd ez az egyvonalú fénycsík húsz-huszonöt fénypontot ömlesztett ki magából. Megvilágította a délnyugati égbolt nagyrészét, majd lefelé haladva, egyre jobban vesztett erejéből és végül az égbolt ismét elsötétedett.

— Motorkerékpárost gázolt a mozdony. A Kőbányai-úton tegnap délután segédmotoros kerékpárján igyekezett hazafelé *Ranchberger* József 38 éves munkás. A MÁV gépgyár telepénél *egy tolatómozdony elütötte.* A szerencsétlen ember a kerekek alá került és a mentők *lábtöréssel* a Rókus-kórházba szállították.

— A Dunaparton elveszett egy vasuti bérletjegy. *Sebők* Sándor bejelentette a főkapitányságon, hogy kedden délelőtt a Vigadó-tér és a Petőfi-tér között elvesztette a februárra érvényes, nyugati csoportra szóló II. osztályú vasuti bérletjegyét. Kéri a megtalálót, hogy a bérletjegyet a X., Állomás-utca 18. szám alatt levő lakására, vagy a főkapitányság közigazgatási osztályára, Veres Pálné-utca 24. szám alá juttassa el jutalom ellenében.

— Kecskemét városa 20.000 pengő értékü búzakötvényt jegyez. *Kecskemétről* jelentik: Kecskemét város közgyülése *Kiss* Endre főispán elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy *20.000 pengő értékü búzakötvényt jegyez.* Elhatározta még a közgyülés, hogy a miniszterelnök hitvesének »*Adjunk apát a hadiárvákn k*« mozgalma támogatására megszavazott *hatezer pengőt tizenötezer pengőre emeli fel.*

— Gyászrovat. Bessenyői és örvéndi *Beöthy* Pál szanatóriumi gondnok február 1-én Budapesten elhúnyt. Temetése pénteken, 4-én délután ¼4 órakor lesz a Kerepesi temetőben a róm. kat. egyház szertartása szerint.

Doromby Gyuláné lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot február 4-én, pénteken reggel 9 órakor mutatják be a Szerviták belvárosi templomában.

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 1.10, szombat 1.50 pengő. A legkisebb hirdetés ára 11.—, illetve 15.— P.

„STILUS" fotelágy
egy mozdulattal nyitható és csukható.
Beszerezhető **Stilus** kárpitosnál,
Thököly-út 32. Nagy választékban.

— Megbuktak betörő-próbautakon a bőröndtolvajok. Január 30-án reggel egyik rendőr jelentette a főkapitányságon, hogy a Paulay Ede-utca 50. számú házban levő szabóüzletet ismeretlen tettesek éjszaka fel akarták törni, de valaki megzavarhatta őket, mert a féliig felnyitott ajtót otthagyva elmenekültek. Az ügyet a Kókai detektívcsoporthoz osztották ki és a detektívek a helyszíni szemle után a régi betörő-pszichológiára alaptották munkájukat. Ismeretes az a betörőbabona, hogy nem szabad az egyszer megkezdett munkát abbahagyni. A detektívek napokon keresztül álltak lesben a környező kapumélyedésekben és mára virradóra csakugyan észrevették, hogy a néptelen sötét utcán két alak közelít az üzlet felé. Az egyik aktatáskát cipelt a kezében, a másik időnkint villanylámpát villantott fel. Mikor az üzlethez értek, ez rávilágított a zárra, a másik pedig álkulcscsal próbálgatta a lakatot. A két detektív rajtaütött a gyanútlanul dolgozó cinkosokon. Előállították őket a főkapitányságra, ahol mind a ketten, Barta Árpád és Miklós Lukács napszámosok, kertelés nélkül beismerték, hogy ők kísérelték meg 30-án éjszaka a Paulay Ede-utcai betörést. Kihallgatás közben Barta rezignáltan jegyezte meg:

— Látod, Lukács, mondtam neked, maradjon a suszter a kaptafánál.

A megjegyzésre a detektívek felfigyeltek, tovább vallatták a betörőket, s mind a ketten elmondották, hogy addig bőröndlopással foglalkoztak, az emlékezetes éjszaka próbálkoztak meg először betöréssel. Kihallgatásuk után mind a kettőt letartóztatták.

— Kálnoki Bedő Sándor az Országos Ügyvédszövetség tiszteleti tagja. Az Országos Ügyvédszövetség február 1-én megtartott évi közgyülésén elnökét: dr. kálnoki *Bedő* Sándor udv. tanácsos, v. országgyülési képviselőt, az egységes bírói és ügyvédi vizsgálóbizottság elnökhelyettesét ünnepélyes keretek között *tiszteleti tagjává* választotta.

— Megölte a szőlőkaró. *Kecskemét*ről jelentik: *Farkas* Imre bugaci kisbirtokos Kecskemétre igyekezett. Az egyik tanyánál csatornán ment keresztül, eközben *megcsúszott s belezuhant egy szőlőkaróba. A karó az arcába fúródott.* Farkas a sebét zsebkendővel bekötötte s mivel már sötét volt, nem akart tovább menni, helyet kért egy közeli tanya istállójában. Itt reggel *holtan találták.* Alvás közben *elvérzett.*

— A Ráskai Lea Irodalmi Társaság holnap, pénteken délután öt órakor tartja felolvasóülését a Szent István Társulat dísztermében (VIII., Szentkirályi-utca 28.). Medveczky Bella elnöki megnyitója és M. Katona Ilona titkári beszámolója után Prahács Margit és Megyery Ella előadással, Ignácz Rózsa és József Jolán elbeszéléssel szerepel. Kamarás Gyula, a Vigszínház tagja Ritoók Emma, Nagy Méda, R. Kövér Erzsébet és Tartally Ilona költeményeit adja elő.

— Orvosi hír. Dr. *Papolczy* Ferenc egyetemi magántanár, közkórházi főorvos rendelését megkezdte, VIII., Szentkirályi-utca 27. Tel.: 142—827.

— A raguzaiak már fürödnek az adriai tengerben. *Zágrábból* jelentik: A horvát lapok jelentése szerint Raguzában az időjárás annyira nyáriasra fordult, hogy a lakosság megkezdte az adriai tengerben való fürdőzést.

Megjött a zöldhagyma

Ma piacra került az évelő zöldhagyma, amelyért a kertészek 100 csomónként 20—60 pengőt kaptak.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: vöröshagyma 38.15, fokhagyma 116.56 pengő métermázsánként. Zeller súlyra 80—130, céklarépa 80—140, kelbimbó 200—1000, vöröskáposzta 200—540, melegágyi saláta 150—200, torma 70—450, feketeretek 50—200, melegágyi retek 150—200, feketegyökér 200—600, paraj 250—400, sóska 300—1400, csiperkegomba 1000—1600, sütőtök 30—80, fejeskáposzta 34—50, kelkáposzta 40—60, sárgarépa 25—36, petrezselyemgyökér 50—70 kalarábé 80—140 fillér.

A gyümölcspiacon a nemesalma 240—600 közönséges 180—240, nemeskörte 450—700, kötözött szőlő 800—1400, héjas dió 700—900, héjas mandula 800, héjas mogyoró 600—800 fillér.

A tojáspiacon az eredeti ládaáru friss tojás és hűtőházi 548—556, főzőtojás 528—536 fillér kg-ként nagyban.

OSTROMÁLLAPOT HAUTE-SAVOIEBAN

Genf, február 3. A svájci sajtónak a szomszédos Felső-Savoyából szigorú rendőrségi intézkedésekről adnak hírt, ahol sok merényletet követnek el közönséges gonosztevők, forradalmárok és szélsőséges elemek. Fosztogatnak és rabolnak, hogy árukkal lássák el a feketekereskedelemet.

Felső-Savoyát szerdán este elzárták és mindenki, akinek nincs rendes lakóhelye a tartományban, köteles elhagyni a vidéket. A francia kormány elhatározta az alapos tisztogatást. A rendőrségi erőket Felső-Savoyában közvetlenül a kormány alá rendelték. Leconte, a rendőri műveletek vezetője teljhatalmat kapott és működését kivonták Marion tábornok, prefektus hatalmi köréből.

Alapjában véve ostromállapotról van szó, amelyet keddtől kezdve Felső-Savoyában elrendeltek. Minden helységbe katonavonatok érkeztek, Annemasseba ezenkívül külön őrséggel és népfelkelőkkel megrakott vonatok érkeztek. A városok közötti telefonösszeköttetés megszűnt.

Folyik Dél-Franciaország kiürítése

Genf, február 3. Mint Franciaországból jelentik, Marseille városában és Dél-Franciaországban a lakosság elköltöztetése javában folyik, Marseilleben a 18 éves fiatal embereket légoltalmi szolgálatra alkalmazzák. *(MTI)*

Internálták Marseille rendőrfelügyelőjét

Genf, február 3. A párisi rádió közölte, hogy *Darnand* rendeletére súlyos fegyelmi vétségek miatt *elbocsátották és internálták Marseille rendőrfelügyelőjét.* *(MTI)*

Szép Böske karrierje:
varrólányból háztulajdonos és kerítőnő

Alig ültek el a *Perczel Mór*-utcai kerítési hullám botrányai, a rendőrség február 1-én újabb hivatalos jelentést adott ki, amely szerint *»többrendbeli iparszerű folytatólagossággal elkövetett kerítés miatt letartóztatta és az ügyészségnek átadta Szabó Erzsébet háztulajdonosnőt, akinek Mányoki-úti villájában hónapok óta napról-napra nagyarányú erkölcsbotrányok játszódtak le«.*

A hatalmas arányú kerítési botránnyal kapcsolatban nem érdektelen, néhány pillantást vetni a legújabb »pesti Warrenné« szédületes pályafutására, *Szabó* Erzsébet

évekkel ezelőtt egyszerű varrólányként kezdte pályafutását Budapesten.

Ügyes, jómegjelenésű és kitűnő modorú lány volt, aki varrólányból hamarosan *mannekinné* lépett elő. Ebben a minőségben már közvetlenebb érintkezésbe került a társasággal,

Bérház az Ábel Jenő utcában

A szép Böske azonban nemcsak szép asszony volt, de rendkívül ügyes és mozgékony üzletasszonynak is bizonyult, aki ismeretségeit és kapcsolatait úgy tudta hasznosítani, hogy

anyagilag is páratlanul szép és érdekes karriert futott be. Néhány évvel ezelőtt modern bérházat építtetett az Ábel Jenő-utcában.

Sohasem költözött a házába, amelynek minden lakását bérbeadta és meglehetősen szigorú háztulajdonosnak bizonyult. Tavaly télen például olyan rosszul fűtötte bérházának lakásait, hogy a lakók feljelentést tettek ellene.

A rendőrbírói tárgyaláson magából kikelve védekezett a vád ellen, amelyet a lakók nem is tudtak perrendszerűen bizonyítani, úgyhogy büntetésre nem került sor. A szép Böske azonban sohasem bocsátotta meg hűtlen lakóinak a feljelentést s úgy torolta meg, hogy *a bérház kertjét elrekesztette kerítéssel és megtiltotta a ház lakóinak, hogy gyermekeiket a kertbe eresszék.*

Ezalatt azonban már szárnyrakelt a furcsa suttogás, hogy a »szép Böske«

Mányoki-úti villalakásában különös vendégeskedések zajlanak le.

A diszkrét kétszoba-hallos lakás sűrűn látott vendégeket, főként gazdag és idősebb embereket, akikkel együtt vagy külön-külön feltűnően szép fiatal nők érkeztek.

Egyelőre senki sem gyanakodott és mindenki meg volt győződve róla, hogy a szép Böske, aki állandó vendége volt a dunaparti kávéházaknak és az intim belvárosi mulatóknak, baráti körét látja vendégül.

A narancshéj

Később azonban újra megjelentek az autók és az autók vendégei a Mányoki-úton és tovább folytak azok a mulatozások, amelyek már egymagukban elítélendők a mai viszonyok között. A szép Böske végül is a hagyományos narancshéjon csúszott el.

A varrólányból lett milliomos pesti kerítőnő *azóta a Markó-utcai fogház vizsgálati foglya.*

A BEUGRÁS páratlanul szerencsés közjátékká alakult át a nagy színház tehetséges fiatal színésznője számára, aki megbetegedett kartársnője szerepét merészen és sikeresen néhány óra alatt átvette. Beugrásának második estéjén meglátta egy dúsgazdag vidéki földbirtokos, aki levizitelt az öltözőben, nyomban hevesen udvarolni kezdett és két nap mulva megkérte a fiatal színésznő kezét, aki igent mondott.

— **Betörés az Izabella-utcában.** *Betörés* történt tegnap délután *Pancer* Aladár magántisztviselő *Izabella*-utca 43. számú harmadik emeleti lakásán. A család tegnap délután nem tartózkodott otthon és ezalatt *riglihúzó betörők jártak a lakásban. Az ebédlőszekrényt kifosztották, ezenkívül csaknem 5000 pengő értékű ékszert és 1000 pengő készpénzt vittek magukkal.* A tetteseket keresik.

A PEST telefonszámai:
222-630
222-635
222-220

a mi kis városunk IV.

— Hallom, hogy férjhezmegy a lánya? Rendes ember veszi el?
— Mit mondjak magának? Majdnem monoklit hord.

— Tudja, én most a Basic English mintájára Basic Hungarian szótárat szerkesztettem.
— Igazán? Például mit, hogy »ma ismét nyönyörű idő van«, hogy mondja?
— Klassz.

— És mondja, van valami fixe is?
— Igen. Kétszázhúsz. Alig tudják lenyomni az orvosok.
— Miről beszél maga?
— A vérnyomásomról. Az fix.

— Hallott valami érdekeset?
— Nem. De a rémhírek közül már csak azt hiszem el, amit én találok ki.

— Hogy fogadták otthon a bizonyítványodat?
— Fatorony.
— Hogy értsem ezt?
— Apatikus nyilatkozatok követték.

— Most megint nagy tiltakozás van egy színdarab ellen.
— Meséljen!
— Az egyik színházban kellékek nélkül játszanak egy darabot. A kellékesek sérelmesnek találják.

— Kérlek, ismét lelepleztek egy újabb Warrenné-t! Mit szólsz hozzá?
— Megengeded, hogy dalban feleljek?
— Parancsolj.
— Vékony deszkakerítés, átlátszik az ölelés...

(Pesthy István rajza)

ÚJ VÖRÖSKERESZTES POSTABÉLYEGEK KERÜLNEK FORGALOMBA MÁRCIUS ELEJÉN 20, 30, 50 ÉS 70 FILLÉRES CÍMLETEKBEN

ORBÓK ATTILA »Isten kertje« címmel megírta az új háború első magyar regényét, amelynek hősei lengyel menekültek. Az »Isten kertje« a napokban jelenik meg.

— **Felvágta ereit.** A Petneházy-utca 76. számú házban *Szabó* Aladár 22 éves munkás csuklóján *felvágta ereit.* A mentők súlyos állapotban a Rókus-kórházba vitték.

Szüle Péter festőművész küzdelmes fiatalsága

Nádas S. Pesti Futár 1928.

Ma hires festő, a beérkezettek közé tartozik. Nagy megrendelései vannak s a Bethlen-udvarban előkelő műteremben dolgozik.

SZÜLE PÉTER (1910-ben)

Negyvenkét éves. *Apja Cegléden vasutas volt, kalauz.* Jegyeket lyukasztott.

— Mi hatan voltunk testvérek — meséli Szüle Péter — nővéreim fiatalon meghaltak, öcsém pedig a harctéren. Szegény önként állt be. Ujpesten laktunk kis nádfödeles putriban, én még csizmában jártam iskolába. Volt egy jó kemencénk, édesanyám azon sütött perecet nekem. *Én már akkor rajzoltam.*

93-ban Pestre helyezték a vasutast, illetőleg Ujpestre. Ott járt a fiu elemibe. Mint harmadik elemistát a tanító egy kis könyvben meg is említette őt, mint egy ügyes kis fiút, aki rajzolgat. Kívánta neki, hogy olyan karriert csináljon, mint Munkácsy Mihály.

Rajzolgatott, a festéket nem ismerte, amit látott, lemásolt.

A nyári szünetben, *mint kis fiú elment a kőművesekhez és a cserepesekhez dolgozni.* Ujpesten nem egy ház van, amelynek a cserepezésében résztvett.

— Kijártam a piacra — meséli — és segítettem nagyságáknak libát hazavinni, kaptam öt krajcárt, tiz krajcárt. Volt egy fűszeres Ujpesten, Éliásnak hívták, a pincéjében kicsirázott a krumpli, oda is elmentem, a csirát leszedni s a krumplit belehánytam a kosárba. Tizenöt krajcárt kaptam. Két vénkisasszony volt, azoknak a virágait öntöztem, ott is kinézett 10—15 krajcár . . . Nagyon szegény kisfiú voltam.

nevezetes nevelőintézetbe, a nagyszombati konviktusba, hogy aztán onnan kikerülve, valami jogvégzett megyei hivatalnokot fabrikáljon belőlem. — Az öregúr, maga is, mint főszolgabíró szolgálta az ősi Nógrádmegyét és a familia többi tagjai is a megye kenyerét ették Palócországban, mégpedig jelentékeny hivatalokban. — No, és a nagyszombati komoly iskola ahol sem a jónevelést tekintve, sem a szigor dolgában nem volt hiány, mégis elferdítette az édesapám velem kapcsolatos komoly és jóravaló szándékait. Nem, mintha én rosszul tanultam volna Sőt ellenkezőleg. — Pirulva vallom be, hogy én jó tanuló voltam. De — a sors útjai kifürkészhetetlenek! — Volt a nagyszombati konviktusban egy nagyszerű kis színház! . . . Olyon tökéletes színpaddal és szabályos nézőtérrel, hogy akármelyik vidéki vándor színigazgatónak méz csurrant volna álmában az ajkán, ha véletlenül azt álmodta volna, hogy ő a direktora ennek a kedves kis színháznak. — Noshát, mi diákok, jól szavaló, ügyesen mókázó, tehát tanárilag színjátszásra alkalmasnak assentált intézeti ifjak, ebben a színházteremben játszottunk aféle »iskoladrámákat«.

Én tehát Nagyszombatból már »megmételyezve«, sőt minden hivatalnoki pálya szempontjából »elveszetten« kerültem haza, Balassagyarmatra a különben kitűnő érettségi bizonyítványommal a zsebemben. Mert bár egyelőre ugyan beíratkoztam Pesten a jogiegyetemre, de én már tudtam, hogy soha egy megyei aktát megfogalmazni nem fogok.

Egyszer aztán a balassagyarmati színtársulat sanyarú napokat látván, kikunyorált az édesapámtól engem egy szerep eljátszására . . . Ez volt a sorsdöntő eset rámnézve A direktorra nézve is, mert — ahogy a színigazgatói orr nagyszerűen és előre kiszimatolta — telt házat vonzott maga az az esemény, hogy a központi főszolgabíró fia játszani fog a színészekkel az »arénában«. — Följegyzésre talán csak az érdemes, hogy első, tulajdonképpeni színjátszásom ekkor esett a Liliomfiban. Persze, nagyszerűen játszottam és — színész lettem (nem vicispán). A részletek ettől kezdve valóban nem érdekesek! Nem kellett sokat küzdenem a családi ellentállással, sem semmi majorátusból leendő kitagadás veszélyével. Gizella nővérem már akkor megtörte számomra is a jeget a családban, mert ő már az Országos Színitanoda növendéke volt és az én fölvilágosodott atyafiságom is idejekorán megérezte, hogy az élet a vármegyénél sem fenékig tejföl . . .

Elvégeztem hát én is a színészakadémiát! — Csiki Gergely, Szigethy József, Bercsényi, Újházi voltak a tanáraim és én iparkodtam, hogy e kiváló színész-nevelőknek ne hozzak szégyent a fejükre. Pont negyven éve az idén, hogy színészkedem. A Vígszínházon kívül (ahol a megnyitás óta dolgozom), csak Kassa és Kolozsvár voltak a színész-nevelő állomásaim. Ennyi az, amit pályafutásomról és magamról mondhatok.

Közben felfedezett egy fényképnagyítót Ujpesten, ott leselkedett az ablak alatt, bámulta, milyen nagy dolog a művészet. *»A palettákról leszedték a festéket és kihányták, én felszedtem, beraktam a gyufaskatulyába s szagoltam az olajfestékeket, hogy milyen boldogság lehet ezzel festeni«.*

Képkiállítást először 1903-ban látott, akkor 16 éves volt. Akkor hat középiskola elvégzése után beiratkozott az iparművészetire az Üllői-uton. *»Két év után Fittler Kamill kidobott — mondja — mert nem volt 14 koronám félévi tandíjra. Nem akartak tovább várni«.*

Ezután Zweibrück nevű Király-utcai fényképnagyítónál végzett képnagyításokat. *Utóbb önállósította magát s maga vállalt 10 koronás fényképnagyításokat, otthon a szaletliban dolgozott.*

1905 őszén felvették az Andrássy-úti mintarajziskolába, a tandíjat elengedték. De nem festhetett, mert nem volt pénze festékre, Ballóhoz járt, ott rajzolt két esztendeig.

Húszonegyéves korában elment Zempléni Tivadarhoz, akit nagy mesternek tartott.

— Ekkor aztán már mégis volt pénzem, pár fillérem festékre — meséli — festettem minden istennyilát, csendéletet, egy-két koronáért, hetvenöt krajcárért portrét. *Emlékszem, eladtam egyszer húsz skiccet, jó képeket tizenöt koronáért.* Nagyon kellett a pénz.

A nyugati pályaudvar-éttermében ingyen kosztot kapott. *»Együtt kosztoltunk ott egy rajztanárral, de baj volt néha, mert nem volt három krajcárunk borravalóra«.*

1908-ban állított ki először a Műcsarnokban. A képet kézalatt adta el tizenöt koronáért. Ez húsz év előtt volt.

1911-ben végezte el a főiskolát, ekkor már kétszer kapott állami ösztöndíjat vagy pénzt, 1200 koronát. Ebből persze évekig élt. 1913-ban a Benczur-mesteriskolában dolgozott, itt megint rosszúl kezdett menni, *»a háború szele fujdogált«.* Bevonult és 4 évig a harctéren volt, nem dolgozhatott.

1918-ban megkapta a kis állami aranyérmet, a nagy állami aranyérmet tavaly kapta. A Szinyey-nagydíjat 1925-ben.

— Most három éve megy valahogy! — mondja — kilenc éve vagyok nős!

A kommunizmus bukása előtt egy héttel nősült. Felesége is fest, kiállítóművész.

Már nős volt, egy kis kehes diványon lakott, Benczur adta, aztán meg egy mosdótáluk volt. Bútoruk nem volt több. Első bútora egy amerikai íróasztal volt, ott tartotta a festéket, tubusokat.

Szüle kedves felesége így fejezte be az intervjut: *»el nem birtam képzelni, mikor lesz egy konyhánk, fürdőszobánk. 1925-ben, amikor a Benczur-telepen laktunk, beesett az eső, befújt a szél.*

Titkos Ilona

Este fél nyolc. Titkos Ilona most érkezik a Magyar Színház elé. Sokan várják. Hírlapírók, fényképészek.

Rövid kis tárgyalások után különféle tiszteletteljes kézcsókok, a híres színésznő rohan be az öltözőbe.

Spanyolfal. Öltöztetőnő, őrületes meleg és vakító világítás. Azt mondja, jöjjek máskor, találkozzunk máshol, nincs ideje, készül az előadásra. De az újságíró nem hagyja magát. Tessék elmondani az életrajzát.

Ez itt most az utolsó terminus és Titkos Ilona nem maradhat ki azok közül, akik nagy karriert csináltak és akik maguk csinálták meg a karrierjüket.

Szóval muszáj. Tessék. Titkos Ilona a spanyolfal mögül:

— Hát az én életem érdekes. Abszolut érdekes téma. (Mit ír most, te jó Isten?) Erdélyben születtem, Kolozsvárott. Pestre jöttem 1916-ban. Apám a Karolina-kórház főgépésze volt... (Közben az öltöztetőnőhöz: Add ide aztat. Nem azt. Azt.) Szóval, azt akarom mondani, nevem ördögkuti Titkos Ilona. Szüleimmel bent laktunk az épületben, állami szolgálat, rendes pozició. (Várjon most egy pillanatra, előbb hagy tűzzem össze.) Apám nagyon érdekes ember volt, abszolut intelligens, tehetséges. Na már most, az apám tíz évig beteg volt, nyugdíjazták. Velem elvégeztették a kereskedelmi iskolát. Pestre jöttünk, hivatalt kerestem. Akkor ez lehetetlenség volt, tizenhatban. Vágyam, hogy színésznő legyek, nem volt teljesíthető. Anyagiak miatt. Nem volt pénzünk, még nekem kellett eltartani őket. Miután megfelelő hivatalt nem találtam, elmentem dolgozni a hadi keztyűgyárba, a Veres Pálné-utcába. Oda beálltam kenyeret keresni. (A tükör elé ül, festi magát.) Ott abban az időben intelligens emberek dolgoztak, a sors akkor kegyetlen volt az emberekhez, nem lehetett válogatni a kenyérkeresetben. Finom hadiözvegyek, jó emberek voltak ott, dolgoztak. Én voltam egyike azoknak, akik a legtöbbet dolgoztak, ügyes voltam, sokat kerestem.

— Ekkor egy komikus fordulat történt, Auguszta főhercegnő lejött egyszer a munkaszobába, ahol én darabszám dolgoztam, lejött s ahogy ott nézegetett, észrevette, hogy finomabb a kezem, mint egy munkásnőé, megszólított, mint a mesében. Elmondtam, hogy iskolázott lány vagyok, akit a háború kergetett a keztyűgyárba. Megszólított a fenséges asszony, azonnal abba kellett hagynom a rajzolást (keztyűsablonokat rajzoltam) s az ő nagy protekciójára azonnal felrendeltek az irodába. Gépen írni.

— Ez nagyon szép volt és megható, de annyi lett volna az irodában a *havi* fizetésem, amennyit odalent a műhelyben egy *hét* alatt kerestem. Könyörögtem, hogy tegyenek vissza.

heteket. Ezt követőleg Győrben, majd a visszatért Kassán, a mult őszén pedig Benczúr Gyula városában, Nyíregyházán mutatkozott be a modern magyar irodalom, a zene, a színház és a szépművészet. Természetes, hogy nem a maga teljességében, hanem csak néhány, jellegzetes és lényeges vetületében, hossz-, vagy keresztmetszetében.

A művészeti hetek jelentőségét a szépművészetek szempontjából nemcsak az határozza meg, hogy mennyi szobrot, vagy képet vásárolt meg az állam, az illető város és magánosok, — hiszen a hetek célja az ismerkedés és megbarátkozás—, hanem inkább abban, hogy a már megtartott művészeti hetek nyomán megindult az egyes városok, városrészek újjárendezése, művészi tárgyakkal, szobrokkal, domborművekkel, falfestményekkel, mozaikokkal, képekkel, iparművészeti tárgyakkal való feldíszítése. Bizonyosra vehető, sőt már tapasztalható is, hogy az egyes városok között nemes versengés indul a művészeti hetekért, de talán még sokkal inkább tapasztalható ez a városok rendezésében és művészi kiképzésében. A művészeti hetek intézményes, állandó megrendezésének nincs és nem is lehet fontosabb célja, mint az, hogy felhívja a város figyelmét ősi multjára, művelődésének, művészetének régi emlékeire, helyi sajátságaira s felébressze a vidék társadalmában az irodalom és a művészet szeretetét, felfokozza igénylését s előidézze ilymódon a magyar művészet fejlődésének, gazdag és sokszínű, egységes, bár vidékenként és városonként változó képének kialakulását.

Amikor ez év január 4-én megnyitották a Pécsi Művészeti Heteket, mindenki érezte és tudta, hogy ez a pillanat a magyar szellem és művészet legősibb multjának és korszerű, haladni vágyó jelenének ismerkedése, a mult és a ma évszázadainak összeölelkezése. A pécsi ókeresztény cubiculumok, a dóm és pompás románkori domborműveinek, a székesegyház reneszánsz pastoforiumának, Székely Bertalan és Lotz Károly falfestményeinek szomszédságában, a vármegyei múzeum termeiben megjelentek az élő, alkotó s alkotni vágyó fiatal magyar művészek művei is. A művészeti hetek keretében vendégszerepelt Pécsett a Nemzeti Színház, a M. Kir. Operaház, a Filharmóniai Társaság, a Kalotaszegi Ballada Együttes és elsőízben, a megnyitó irodalmi est keretében szerepeltek a város falai között Erdély hazatért írói. Kétségtelen, hogy különös jelentősége van a Nemzeti Színház, az Operaház vendégszereplésének, az erdélyi írók látogatásának, mi azonban, talán kissé elfogultan, leginkább a képzőművészeti kiállítás jelentőségét keressük és hangsúlyozzuk. A közönség sohasem került oly messze az irodalomtól és a színháztól vagy a zenétől, mint a két utóbbi évtizedben a képzőművészetektől.

A megnyitáson s egész tartama alatt erőteljes érdeklődést mutatott a város közönsége a kiállítás iránt. Bizonyos, hogy sokak lelkében ébredt fel újra a művészet szeretete és sokan közeledtek a modern művészet felé s bizton reméljük, hogy a kiállítás nyomán számos szép művészi alkotással fog gazdagodni nemcsak a város és a középületek, hanem megannyi pécsi otthon is. Pécs városa egy évezreden keresztül megszentelt otthona volt a művészetnek s hisszük, hogy szentélye lesz a jövőben is.

NAGY ZOLTÁN

A Pécsi Művészeti Hetek *képzőművészeti és kerámiai kiállítása.*

Az 1941. január 4-én ünnepélyesen megnyitott *Pécsi Művészeti Hetek* tengelyét kétségtelenül az *Országos Irodalmi és Művészeti Tanács* által felülbírált és *Csánky* Dénes, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója által rendezett képzőművészeti kiállítás alkotta, melynek anyagát a *Richter* Aladár és *Dr. Romhányi* Gyula rendezésében bemutatott kerámiai anyag egészítette ki.

A képzőművészeti kiállítás anyaga két részből állott. Az egyiket négy XIX. századi magyar festőnek, Lotz Károlynak, Madarász Viktornak, Munkácsy Mihálynak és Székely Bertalannak az Országos Magyar Szépművészeti Múzeumból ez alkalomra Pécsre szállított képei, a másikat pedig a mai művészek festményei és szobrai alkották. A kerámiai anyagot a Zsolnay- és a Herendi-gyárak, valamint Gorka Géza műveiből válogatták össze. A kiállítás részletes ismertetésére nem szükséges kitérni, egyrészt, mert a nevek felsorolása is sok helyet igényelne, másrészt pedig, mert többnyire nem új, bár Pécsett ismeretlen művekkel szerepelnek a festők és szobrászok. A kiállítás anyagáról pontos tájékoztatást nyujt az Irodalmi és Művészeti Tanács kiadásában megjelent „Művészeti Hetek — Pécs" c. kiadvány, amely a megelőző művészeti hetekről is tájékoztat. A Művészeti Hetek műsorán és katalógusán kívül tartalmazza ez a könyv a régebbi Művészeti Hetek alkalmával elhangzott művészeti előadásokat s több, Pécs történetét, művelődését, művészetét tárgyaló, kiváló tanulmányt.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 80. éves fennállása alkalmából jubileumi kiállítást rendez, amely február hó 16-án nyílik meg. A jubileumi kiállításra számos értékes díjat tűztek ki, többek között Eszterházy Pál herceg felajánlásából létesített és 27.000 pengő összeget képviselő három díjat is. Ezek:

1. Magyar történelmi festészeti kompozíció; 2. Magyar életkép festészeti díj; 3. Jubileumi műemlékdíj. A kiállításon kiadásra kerül még a Képzőművészeti Társulat nagydíja, a Vaszary Kolos, a Rökk-Szilárd, az Ipolyi Arnold és Halmos-féle kisplasztikai és életképdíj is.

A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének a Nemzeti Szalonban rendezett 25. jubiláris kiállítására a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi miniszter által kitűzött 400 pengős díjat Szűle Péter „Falu" c. vízfestményével nyerte el.

Szépművészet 1941.

SZÉPMŰVÉSZET

A PÉCSI MŰVÉSZETI HETEK

A nemzeti művelődés színvonalát korunk felfogása szerint nem egyes kimagasló egyéniségek, avagy kiváltságos csoportok műveltsége, hanem a széles néprétegek műveltségének mélysége, a művelődés gyökereinek szerteágazása határozzák meg. A művelődés-politikának ezért fokozott figyelemmel kell elősegítenie a vidéki művelődési központok kialakulását és megerősödését. A főváros mellett a vidék nagy városainak is fontos hivatása van a nemzet kulturális életében s hogy e hivatásukat betölthessék, maguknak is részesülniök kell mindazokban a művelődési értékekben, amelyek nélkül egészséges fejlődés el sem képzelhető. Az irodalom, a művészet, a tudomány szellemi kincseiből illő részt kell juttatnunk a magyar élet vidéki központjainak is — olvassuk többek között *Hóman* Bálint kultuszminiszternek a Pécsi Művészeti Hetek alkalmából kiadott könyvhöz írt előszavában.

A már több vidéki városban, mint *Székesfehérvárott, Győrben, Kassán, Nyíregyházán* s most *Pécsett* megrendezett művészeti hetek intézményét éppen e végből létesítette 1938-ban.

Budapestnek a mult század végén rohamosan bekövetkezett világvárossá való fejlődése, az ország politikai, gazdasági és társadalmi életének szerkezete önkéntelenül idézte elő, hogy a főváros szellemi életünknek is szinte egyeduralkodó középpontja, gyujtő- és gyüjtő-lencséje lett. Néhány vidéki város, mint elsősorban Kolozsvár és Nagyvárad, a világháború előtt ugyan még jelentős szerepet vitt a magyar irodalmi és művészeti életben, a legtöbb azonban csak ványadt múzsákat rejtegetett falai között. Az ország feldarabolásakor fájdalmasan derült ki, hogy az elszakított országrészeknek alig van éltető szellemi központja. Kolozsvár e téren is kivétel s jelentőségének számos vonatkozásban adta tanújelét a megszállás szomorú és súlyos évei alatt.

A világháború után nem egy kiváló író, művész és közéleti férfiú sürgette *a szellemi élet decentralizálását.* Mindez azonban alig változtatott az irodalmi és művészeti életnek Budapesten központosult helyzetén. Az ország gazdasági vérkeringése továbbra is Budapesten lüktetett a legélénkebben s az írók és művészek is a fővárosban igyekeztek megélhetést biztosítani és elismerést szerezni maguknak. A vidéki életforma nehézségeit senki sem vállalta, s mindenki írtózott a „vidéki színvonal" megbélyegzésétől. Messzire vezetne most azt fejtegetni, hogy a vidéki magyar társadalom, de a városi közületek is miért vonultak félre a művészet és irodalom igénylésétől. Bizonyos, hogy a modern irodalom s művészet, valamint a közönség s a közületek között a háború után szinte áthidalhatatlan szakadéo keletkeztek. A közületeknek s az egész társadalomnak a haladó irodalomtól és művészettől való elfordulása a vidéken volt a legélesebb. Kár volna tagadni, ebben legalább olyan hibák és bűnök terhelik az írókat és a művészeket, mint a társadalmat, vagy a városokat. Most nem célunk az okok keresése, csak annak megállapítására szorítkozunk, hogy az előállott helyzet igen káros volt, mind az irodalmat és művészetet, mind pedig a vidéken élő magyar társadalmat illetőleg s hogy a helyzet megjavítása múlhatatlanul szükséges volt. Az első feladat az volt, hogy a szakadékok eltűnjenek a főváros és a vidéki városok között; hogy a vidéki városokban, melyek közül nem egynek falai között ősi, évezredes művészi hagyományokat, művészeti és történelmi emlékeket találunk, újra otthon legyen a korszerű magyar szellem, irodalom és művészet. Kétségtelen, hogy ennek a feladatnak a megoldása nem egyedül az állam feladata, abban a vidéki városoknak s az egész társadalomnak öntevékenyen is részt kell venni, de a kezdeményezést joggal várta mindenki magától az államtól. Ezt a szükséges és várt első lépést meg is tette Hóman Bálint kultuszminiszter, amidőn 1938-ban megrendeztette a magyar művelődésnek és művészetnek is egyik legősibb szentélyében, Székesfehérvárott az első vidéki művészeti

Szüle Péter

Műcsarnok őszi tárlatán a vízi és pasztellfestők között szerepelt.

NU. 929. X. 5.

Szüle Péter

Képzőművészeti Társulat őszi tárlatán a Műcsarnokban a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán szerepelt.

PN. 929. X. 6.

Szűle Péter
festőművész

Postatakarékpénztár ankesija – festmé-
nyeivel szerepel. –

Nemzeti újság
1934 X. 27

Szüle

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

8ó4.929.X.6.

Süle Péter

Szerepelt a Műcsarnok tavasi tárlatán.

PH 1930. III. 15.

Szüle Péter

Műcsarnokban a Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének jubileumi kiállításán szerepel.

Mo. 929. X. 6.

Szüle Péter

Műcsarnok őszi tárlatán a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállítá-sán szerepelt.

MH. 929. X. 6.

MDK

Szüle Péter

Csendélet, of.

Ülő nő, of.

Ecce Homo, of.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

4o l.

MDK

Szüle Péter

Páholyban, of.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz. 16.l.

MDK

Szüle Péter, festö

Készül a csarapé./?/ Ola jfestm.

Az Andrássy alapitvány kamataiból megvásárolt müvek között van.

Müvészet 1916. 92.l.

MDK

Szüle Péter festő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. [illegible] Kassa

27 l.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Reggel, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 27 l.

Szüle Péter, sz. 1886

Alvó nő, of.

Toilette, of.

M. Studio 2. sokc. 1921. 27 l.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Olvasó nő

Almásy-Tel.Int. 1942. febr. 8. sukc.

39 l.

MDK

Szüle Péter

Szegényember, of.

Csendélet, of.

Szolnoki müv.telep 50 évford. Ernst Muz. kiáll. 1952. máj.

Szüle Péter
festő

M.D.K

Méltatás

Bényi László: A Szolnoki Galéria
Művészet, 1960. október – 22 lap.

MDK

Szüle Péter

Olvasó öreg

loo év festészete. Szalmássy Gal. 1948. jan. kiáll.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Falurészlet, of.

Parkrészlet, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 27 l.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

A remete, of.

Imádság, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 27 l.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Reggeli után, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 27 l.

Szulo Péter, sz. 1886.

Csendélet, of.

M. Studio 2. susc. 1921. 27 l.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Ut mentén, of.

Csendélet, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 27 l.

MDK

Szüle Péter

Önarckép, tusr.

Arckép kiáll. Ernst Mus. 1952. aug. 9 l.

MDK

Szüle Péter, festö

A konyhában. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat. 4.l.
Szépm.Muz.

MDK

Szüle Péter, festö

Az öreg. Olf.

Szépm.Muz.- MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. Kat. 2.l.
1914.nov.-dec.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Szakállas férfi

Alsósy-Teleki 7. csuk. 1941. okt. 59 l.

Szüle Péter

Önarckép. festm.

Az Önarckép. Alkotás Műv.ház. 1925. márc.

13. 1.

Szűcs Péter festő

Magyar Nemzet VII. 1951 ápr. 26. 5.

Szüle Péter

Templomban, olaj
Fekvő női akt, olaj
Ecce Homo, olaj
Csuhás barát, olaj
Tájkép, olaj
Iró nő, olaj
Öreg cigány, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk. sz.

52 l.

Szüle Péter

Fürdés előtt, olaj
Pásztorleány, olaj
Veronika, olaj
Tájkép, olaj
Kézimunkázó nő, olaj
Tájkép, olaj
Merengés, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk. sz.

52 l.

Szüle Péter

Tanulmányfej, olaj
Félakt, olaj
Modell, olaj

Árverési Küzlöny, 1936. márc. 2.rendk. sz.

52 l.

Szüle Péter

Tájkép, olaj

Tanulmányfej, olaj

Pihenő nő, olaj

Alkotás Művészház XVI.kiállitása. 1943. aug.

~~4~~ 5 1.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása.
1904. márc. 1.

Szüle Péter
Tanulmányfej, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N. Szal.
192o. ápr. 9 l.

Szüle Péter
Zöldruhás nő, olaj
Tájkép, olaj

Árverési csomók, 1939. 24 1.

. Falazott oromfalas, csonka kontyos,
s diszitéssel. Épült kb.188o.
.Széles ereszalja.
. Barokkos jellegü homlokzat. Épült
o.
.Zsuppos tetőzet, szabadkémény. Épült
o.
. Zsuppos tetőzet. épült kb. 187o.
91, 93, 95, 97. + 99, lol, lo3, lo5,
ekelrendezése. Eredetileg egy telek.
z. Zsuppos tetőzet.Épült kb. 188o.
. Zsuppos oromfal. Épült kb. 187o.

z. lakóház homlokzata felmérve.

m. Épült a XVIII. század közepén.

Szüle Péter, sz. 1886.

Falusi udvar, olaj

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 8 l.

MOK

Szűle Péter festő
(1896 - 1944.)

Bp-on és Szolnokon működik.

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, 1954. 31. lap

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.jun.25. Nagyvárad,

Zsuzsanna és a két öreg, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1924-26.
1926. okt. 12 l.

Szeleste /Tolna/

~~Alpószeleteí volt~~ Szentgyörg
kronosztikon szerint Szentgyö
Romantikus. Később a "esteti
tetőzete leégett. Ma iskola.

/Császár László, 1954/

MDK

Szüle P.

Versenyek kivül vett részt a kiáll.on

N.Szal. 333. kiáll. Dijazott művészek. 1925. márc. 9 l.

MDK

Szüle Péter

Önarckép, tusr.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Szüle Péter

Öreg asszony, olaj

Szt.György Céh XVII. aük. 1914. márc.

67 l.

MDK

Szüle Péter

Pipázó öreg, olaj
Csendélet, "
Fürdő nők, "

Árverési Közl. 194o. dec. 7.rk.sz. 96.auk.

33 **1.**

M.D.K.

Szűle Péter
festő

Vak harmonikás
Olaj mű

Biraukció 1957. Budapest.

24l.

M.D.K.

Szüle Péter
festő

Férfi tanulmány
Búsuló legény
Vízparton
Női tanulmányfej

Bíraukció 1958. Budapest.

20 l.

MDK

Szüle Péter

Ybl E: Az Ernst Mus. uj csop.kiáll. Budapesti Hirlap, 1929. febr. 2.

MDK

Szüle Péter

Szépm. Muz. Évk. VII. 185 l.

MDK

Szüle Péter festő

Zagyvapart.

Bényi L.: Az Alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállitás. Bp. 1952. 6.

Szüle Péter

Mari néni, festm.
Bessenyey György testértársai közt, festm.
Önarckép, festm.
Olvasó öregasszony, festm.
Hegedüs Gyula, "
Öreg paraszt bottal, "

Ernst Múz. 102. kiáll. 1929. febr. 8 1.

Szüle Péter

Vázlat Vlassics Gyula arcképéhez, festm.
Ülő öregasszony, festm.
Verandán, "
Falu vége, "
Zöldruhás kislány,"

Ernst Mus. 102. kiáll. 1929. febr. 8 1.

MDK

Szüle Péter

Fehérruhás nő, festm.
Öregasszony bottal, "
Vázlat a Bessenyei-képhez, I.
" " " " II.

Ernst Muz. 102. kiáll. 1929. febr. 8 l.

Szüle Péter festőművész

Pejsaz
Akt
Ratar
Studija glave I.
Studija glave II.
Zena sa gitarom

Kat.Beograd, 1931.

Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien. XIV., 1881., 164. l. — Czobor: Erdődi Bakócz Tamás kárpitja. AÉ., IX., 1889., 121. l. — Tört. Főcsoport, 1574. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 80. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 284. és 288. l. — Csernyánszky 78—79. l. (Képe 79. l.) — Lepold—Lippay 42. l. (Képe VIII. táblán.) — Lepold Katalógus 222. sz.

PASSIÓ-CÍMER,

szövetplasztika, aranyhímzéssel és gyöngyökkel. Keret fából, belül ezüstözve. A címerben Krisztus életének és kínszenvedésének jelképei, felette három sisak, a középsőből kinövő zászlóval, a sarkokban evangélisták jelképei. Kétoldalt vallásos felirat mondatszalagokon, a címer alatt az ajándékozásra vonatkozó latin felirat.
Mag. 54·5 cm.
Magyar munka, 1597-ből.
Felirata szerint Thurzó Szaniszló szepesi gróf ajándékozta Kutassy prímásnak, érsekké emelésekor, 1597.

Árvízkárosultak, 1876., 45. l. 1519. szám. — Dankó 103—106. l. (Képe XLVI. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 289. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 372. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien, XIV., 1881., 166. l., XV., 1881., 351. l. — Tört. Főcsoport, 1347. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet. 328. l. (Képe 325. l.) — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l.

Szüle Péter
festő

M.D.K.

468) Olvasónő
(győri Városi Múz.)

Egyéb körtalajdonból elvezett műtárgyak jegyzéke. 30 l.
Bud apest, 1952.

Szüle Péter

Merengés

Munkácsy-Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 16.lap

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Olvasó nő, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.

2o 1.

MDK

Szüle Péter

Bünbánó Magdolna, olaj
Olvasó nő. Interieurben. Olaj
Tájkép, olaj
Pihenő leány, olaj
Tájkép, olaj
Ábrándozó leány, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

34 1.

MDK

Szüle Péter

Olvasó nő, olaj
Nő kosárral, olaj
Krisztus, paszt.
Varró leány, olaj
Tájkép, olaj
Csendélet, cer.

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

1.

34

MDK

Szüle Péter

Nő fekete kalappal

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1926-31. 1931.

4 l.

Szüle Péter festőművész

Szinyei jutalom. 1925.
A Szinyei Merse Pál Társaság Értesítője. 1927. febr.

nöttebb, nyugtalanabb.

la lap: (Ad te levavi animam meam.)

A kékrefestett pergamenlapon a kottavonalak
rösek, a kották és szöveg arannyal írott. A lapot
les keretdíszítés szegélyezi, amelynek széleit
vörös vonal között húzódó szélesebb aranycsík
zíti. 3 medaillonba illesztett miniatura. A ke-
díszítés alsó részében (165 mm magas) arany-
ntás sötétzöld alapon közepén van elhelyezve
Erdődy-Bakócz címer: kék alapon hatküllős
edezett félkerékből kiszökkenő nagy agancsos
na szarvas. A címert két oldalról egy-egy
gyszárnyú angyal tartja egyik kezével, míg a
sik kezük a címer fölé helyezett, színes drága-
vekkel s gyöngyökkel ékes püspöki infulát
tja. A két angyal arany gloriával övezett, hosszú,
lámos, szőkehajú fejét szeliden oldalrahajtja.
lső felemelt lábuk térdben behajlítva, kis
apzaton nyugszik, s belső lábukon piros
vért. Egyiknek ruhája sötétszürke, a másiké
nyosbarna. A ruhák ujja kék-piros, fehér
éssel. A szárnyuk sárga, vörös, kék, sötét-
rke színekkel szivárványszerűen árnyékolt.
címert tartó angyalok motívumát két vörös
al közé húzott aranycsík kereteli. Ettől jobbra
balra aranymintás borpiros alapon két kék
égszaruból elágazódó, nyugodtabb, könnye-
b, zöld-piros levelekből képzett ornamentika,
-két kék virággal és két madárral. A díszítés
gált, az alap sok helyen lekopott.

A keretdíszítés felső részében (97 mm magas)
epén az aranycsíkkal keretelt medaillonban
× 123 mm) sárga alapon aranysugarak között
Atyaisten félalakja látható zöldbélésű kék
astban, ecsetarannyal árnyékolt bíborpiros
ában. Haja s szakálla fehér, fejét arany glória
zi. A medaillontól jobbra s balra aranymintás

Szüle Péter festőművész

Ernst Muzeum dij 1922.

A Szinyei Merse Pál Társaság Értesitője. 1927. febr.

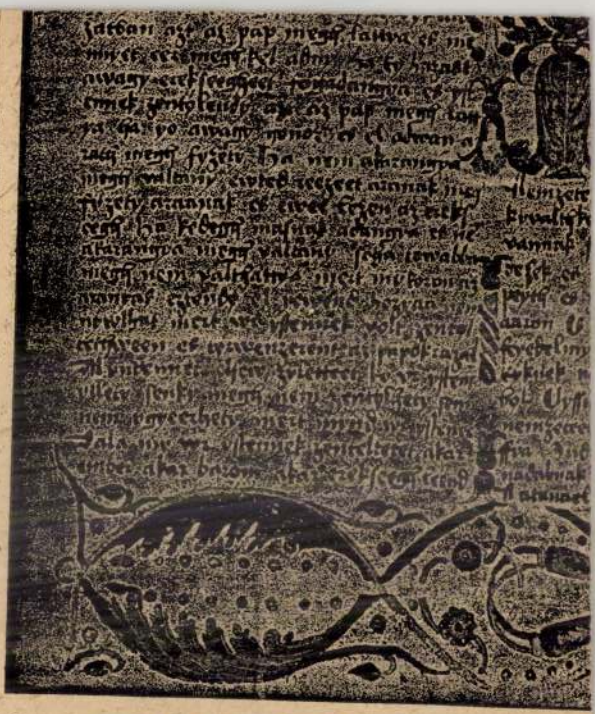

310. kép. 7. *(Mss. II. 1.)* Bibliafordítás (Jor

Szüle Péter festőművész
Márjás Viktor: Régi és uj impresszionizmus
Nemzeti Ujság, 1933. nov.21.

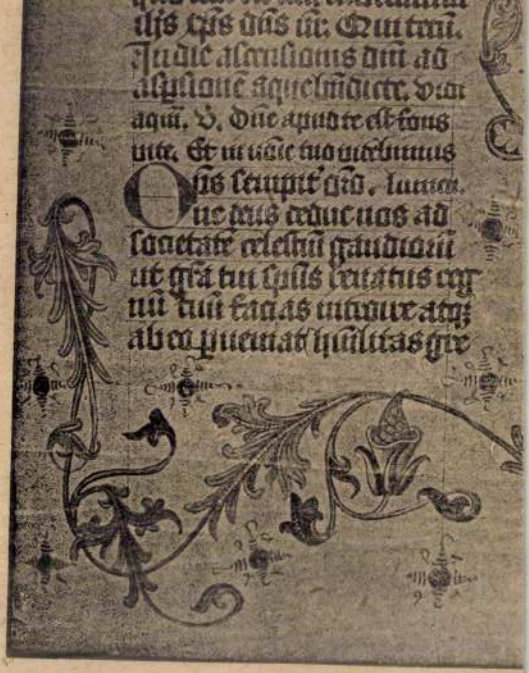

302. kép. 4. (*Mss. I. 20*

Szüle Péter festőművész
Szinyei jutalom 1925
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

A zittaui Graduale datált, 1512-ben készült, és Janicek Zmilely legérettebb munkájának tekinthető: a növényi díszítések zsúfolt gazdagsága, az arctípusok, a földresülyosodó plasztikus, keményesésű ruharedők festése stb. szól elsősorban Janicek Zmilely szerzősége mellett. Miként az esztergomi Gradualéban, úgy a zittaui Gradualéban is a vallásos és népies elemek éles ellentétét látjuk. A Templomszentelés ünnepénél az alsó lapszélen ugyancsak a búcsú vidám eleneteivel találkozunk: asztal mellett lakmározó pohócsapkás férfiakat, táncolókat, dudást, parasztokat stb. látunk.

A miniátor különben állandó arctípusokkal dolozik: mindig egyforma naiv, kedves gyermekrcokat fest, kis szájjal és szemmel, s ha öregít, gy e gyerektípust öregítő jegyekkel, ősz hajirtökkel, szakállal, homlokránccal stb. látja el. zzel szemben a népies figuráknál erősen egyénít, lykor torzít is.

Janicek Zmilely az esztergomi Gradualén kívül ég egy magyarvonatkozású munkát készített, I. Ulászló megbízásából Muronyi Weér András meres levelét. 1509-ben, a hároméves Lajos erceg cseh királlyá való koronázásának évében lászló hosszabb időt töltött Prágában. Itt lományozott nemességet Lajos herceg főétekgójának és familiárisának, Muronyi Weér ndrásnak. A nagyméretű Muronyi Weér címeresvelet három oldalt gazdag növényi díszítés, gásárnyékolású világoszöld, gazdag csipkézetű, nény levelekből s vékony ágas-bogas inda-

Szüle Péter festőművész
Szinyei Társaság rendes tagja 1926
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 194o. jan.febr.

II. Ulászló-kódex). XVI. sz. 282b lap.

sárga pajzsot tartó gyalogos és három katona feje látszik. (359. kép.)

241a lap (N VII): (Gaudeamus omnes in Domino) *G* iniciálé (173×178 mm) piros és kék drágakövekkel díszített zöld keretben arany arabeszkekkel díszített karminpiros betű. A betű belsejében a *Mettercia* ábrázolása látható. Arany arabeszkekkel díszített zöld alapon áll Szent Anna karján a kis Máriával, kinek ölében a kis Jézus fekszik. Szent Anna aranyglóriával övezett fejét fehér kendő borítja, fekete ruhája fölött pedig dús esésű zöldbélésű palást van. A szőkehajú kis Mária ruhája rózsaszín, palástja zöld. Mária és a ruhátlan kis Jézus feje körül arany glória.

A lap alsó és külső szélén stilizált levelű indakörökben négy, nyitott tekercset tartó álló s térdeplő angyal van elhelyezve. Nagy szárnyuk zöld-kék-piros színű, fehér ruhájuk sárga és lila árnyékolású. (360. kép.)

248a lap (N XIIII): S iniciálé (116×113 mm) szürke keretben, aranyalapon zöld betű. Belül karminpiros, megfeketedett aranysugarakkal.

A lap alsó szélén lévő növényi díszítésben középen barna szarvas ül.

264b lap (O X'): Itt végződik az eredeti apszámozás.

267a lap: (Kyrie eleison) *K* iniciálé (170×181 mm) rózsaszín keretben aranyalapon zöld betű. A betű belsejében a *Fájdalmas Krisztus* ábrázolása

Szülő Péter festőművész
H. J. művésznő arcképe
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
negyedik kiállítása.
Nemzeti Szalon, 1933. november.

örül: *Az Atyaisten zenélő angyalokkal.*

Szüle Péter festőművész
XXXVI. Rácz Laci
Édesanyám
Édesapám
Révház
Tanulmány
Törzstagok második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1944. február 2o.

1a lap: Francia naptár.

A lap külső szélét szalagszerűen elhelyezett ornamentika díszíti, könnyed indákból, mezei virágokkal. Hasonló lapszéldíszítés még a következő lapokon: *1b; 2a; 2b; 3a; 3b; 4a; 4b; 5a; 5b; 6a; 6b; 8b; 9a; 9b; 10a; 10b; 11a; 11b; 12a; 12b; 13a; 13b; 14a; 14b; 16b; 17a; 17b; 18a; 18b; 19a; 19b; 20a; 20b; 23b; 24a; 26b; 27a; 27b; 28a; 29a; 33a; 33b; 34b; 35a; 37a; 38a; 38b; 39b; 40a; 41b; 42a; 44b; 45a; 46a; 46b; 47a; 47b; 49b; 50a; 50b; 51b; 52a; 54b; 55a; 55b; 56a; 56b; 57a; 59b; 60a; 60b; 61a; 61b; 62a; 63b; 64b; 65a; 65b; 66b; 67b; 68b; 69a; 71b; 72b; 73a; 73b; 74a; 74b; 78b; 80a; 82a; 84a; 86a; 86b; 88b; 93a; 95a; 95b; 96a; 96b; 97a; 100b; 102b; 103b; 104a; 105a; 105b; 106a; 106b; 107a; 107b; 108a; 108b; 109a; 109b; 110a; 110b; 111a; 111b; 112a; 112b; 113a; 116b; 117a; 118a; 118b; 119b; 120b; 121b; 122a; 122b; 124a; 125b; 126b; 128b; 129a; 130a; 130b; 131b; 135a; 136a; 137a; 137b; 140a; 141b; 143a; 144a; 145a; 146a; 147b; 149a; 150a; 151a; 152b; 153b; 154a; 155a; 156a; 157a; 157b.*

7a lap: Üres.

7b lap: Egy miniatura (117×73 mm) a *Kálvária* jelenetét ábrázolja. Zöldessárga sziklás, mélybenyúló táj előtt középen, barna kereszten a nyugodt testtartású Krisztus. Keresztberakott lába valamint keze sebtől vérzik. Alsó testét fehér kendő borítja. A kereszt fölött fehér táblán kék betűkkel I. N. R. I. A kereszttől jobbra áll a fehér fejkendős Mária, élénkkék köpenyben. A kereszttől balra áll János, rózsaszín ruhában, szürke köpenyben. Mária és János

Szüle Péter festőművész

Sz.T.K.Bruxelles, Szolnoki müv. telep kiállitása,
Sz.T.K.Békéscsaba.
A Szinyei Társaság rendes tagjainak 1926. évi
müvészi és irodalmi müködése.
Jeszenszky: Szinyei Társ.Ert.1927.II.

329. kép. *21. Horae Beatae Mari*

MDK

Szülei Péter, sz. 1886.

Olvasó nő

Almássy-Teleki VIII. 1942.
39 l.

Szüle Péter festő

Magyar Nemzet IX. 1953 jan. 4. 6.

MDK

Szüle Péter

"Leányka kuglóffal" -.- nem forradalmi
58.o.

Németh Lajos: A "Magyar Forradalmi Müvészet" kiállításáról.
Müv. Ért. 1958. VII. évf. 1. sz. 54-61.o.

MDK

Szüle Péter Jestő

Félakt. Andrássy D. Alap tul.
repr: 79.

A magyar akt-kiállítás albuma. Összeáll:
Lyka-Majovszky-Petrovich. Bp. 1926. 79, 163

MDK

Szüle Péter, festö
szül 1886

Olvasó nö. Jelezve:Szüle 922. Vászon.

gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészéti aukció.1942.máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 39.l. aukció.

MDK

Szülc Péter, festő.

Fiatal pap. (Illustr.)

A Műcsarnok őszi tárlatáról.

Képzőművészet. 1931.13-44. sz. 185. l.

MDK

Szüle Péter, sz.1886.

A levél

Almásy-Tel. 2.anuk. 1939. nov. 42 l.

MDK

Szüle Péter, sz. 1886.

Házak a domboldalon

A levél

Öreg koldus

Almásy-Tel. 3. auk. 194o. ápr. 35 l.

MDK

Szüle Péter

Nő korsóval, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 30 l.

MDK

Szüle Péter

Tájkép, of.

Gitáros nő, of.

Veronika, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

38 l.

MDK

Szüle Péter

Akt, of.

Olvasó nő, of.

Ecce Homo, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
38 l.

MDK

Szüle Péter

Tükör előtt, of.

Leány korsóval, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
38 l.

Szüle Péter MDK

1866 - 1944

Nem volt Munkacsy tanitványa,mégis komoran festett.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.2o.l.

Szüle Péter MDK .

A Munkácsy hagyományokat folytatók, az indulatos, vérmes szinegyüttes képviselői között emlitve.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században. Bp. 1959. 32.l.

MDK

Szüle Péter, festö.
/szül.1886/.

A páholyban. Jelezve. Karton.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935 nov. -Képek. 22.l. Kat.

MDK

Szüle Péter

Tájkép, of.

Uzsonnázó nő, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

31-32 l.

MDK

Szüle Péter

Vak zenész, of.

Nő lanttal, "

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

31-32 l.

MDK

Szüle Péter

Parasztleány korsóval, of.

Tájkép, of.

Leány korsóval, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

31-32 l.

MDK

Szüle Péter

Modell, of.

Árv. közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 32 l.

MDK

Szüle Péter

Szolnoki táj, of.

Interieur önarcképpel, of.

Félakt, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 32 l.

MDK

Szüle Péter

Két öregasszony, of.

Kötő parasztasszony, of.

Uzsonnázó nő, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.
32-33 l.

MDK

Szüle Péter

Falusi udvar, of.

Tiszaparti részlet, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.
32-33 l.

MDK

Szüle Péter

Tiszaparti részlet, of.

Falusi utcarészlet, of.

Legelő nyáj, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

34 l.

MDK

Szüle Péter

Két öregasszony, of.

Falusi udvar, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

34 l.

MDK

Szüle Péter

Kötő parasztasszony, of.

Uzsonnázó nő, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

34 l.

MDK

Szüle Péter

Szolnoki táj, of.

Bünbánó Magdolna, of.

Az utolsó levél, of.

Csendélet, cer.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz. 3o l.

MDK

Szüle Péter

Némethy J: Szolnok és müvészete. Képzm. Társ. Évk. 1929. 35 l.

Szüle Péter festőmüvész
Ülő akt
Tárkányi Jenő gyüjt. pótkatalógusa, 1919

bankciójának

VV
és a Műemlékek kámla (Ohu-
nyad) terhére 2000 k.

Bn III/21. 1908

Forster

Szűle Péter festő M.D.K.

A Fészek club választmányi tagjai

A „Fészek" .... tagnévjegyzéke. Bp. 1929

Sulle Péter Jestő M.D.U.

Bp. I. Bethlen palota. 1917-től
a Fének club tagja.

A „Fének" .... tagnévjegyzéke. Bp. 1929
58

MDK

Szűcs Péter, festő

két komoly, népviseletben gazdag portréját kell kiemelni.

Nemz. Szal. - Színyei Társ. IV. Gyűjt. kiáll. - NU 1933 XI. 21.

Régi és új impresszr. - Marjas V. 2. l.

MOK

Szüle Péter, festő.

(Rembrandti modorossága elhomályosítja igazi egyéniségét.)

Mücs. - Nemz. képzőmüv. kiall. - Magy. Szemle, 1933. XVIII. 2.
164. l. - Gerevich.

MDK

Szüle Péter

Fekvő női akt, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 28 l.

MDK

Szüle Péter

Két öregasszony, pf.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 3o l.

MDK

Szüle Péter

Tiszaparti részlet, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 26 l.

MDK

Szüle Péter

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

21 l.

MDK

Szüle Péter

Falusi udvar, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 17 l.

Szüle Péter festőművész
m.:Anketa a magyar művészek között a Műcsarnokról
Esti Kurir, 1930, dec.25

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
2 1917 szám
1917 jan. hó 2.-n.

Nagytekintetü M

Midön ezennel van szerencsém a
hivatalos utazásaimnak 499.40 k
lettel felterjeszteni, kérést i
400 koronát részemre folyósitani
Budapest 1917 január 2.

MDK

Szüle Péter

Akt, of.

Árverési Közl. 1938. 3.rk.sz. 15 l.

Szűcs Péter

Parasztleány c. képe
repr.

Árverési Csarnok aukció kat. 33. sz. 1926. jun.

1931

			15000 -
porosz szenet	prg.	6·80	3400 -
vritott tüzifat	pr. q.	3·90	2340 -
			2 48 -
			20740 -
			1931
			9208 80

Szüle Péter

Olvasás körben c. Lepé
repr.

Árverési Csarnok aukció
kat. 37. sz. 1927 máre

Falusi Ház c. Lepé
repr.

n. o.

Szüle Péter

Szefeltlex. 230 l.

Élctr-

u.o. 1059. l

Kiemeljük egy erdei részletet ábrázoló,
~~klasszicizáló~~ tájképét (1822.), amely ~~1822~~
~~ben készült.~~ ~~Hatalmas, egénséges~~
~~naturali mussal rajzolt fái alatt~~
amely a XVII. századi holland holland
~~rézmetszők és rézkarcol~~ grafikà-
ból táplálkozó XVIII. század végi és
XIX. század eleji münchenii tájfesténet-
re emlékeztet. Ennek az iránynak
fő képviselője Johann Georg Dillis,
~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ elsősorban

Szűcs Péter

1906/7 - 1910/11, 1913/14,
1917/18 - 1920/21

Ferképzomfoiskávk

139. l.

Szent Miklós.

Az előtért a kőfalakkal és
meg a hozzátartozó kert foglalj
képezik. Felirata:

SZENT MIKLOS seu SANCTUS
ad Laitam.

Rm., mér. a vk. 9.9: 14.5

126-94-36

Szüle Péter festőmüvész
Anette
Vörös ruha o—o
A Szinyei o Társaság brüsszeli kiállitása
Magyar Müvészet, 1926, 5.sz. 299 l.

o Merse Pál

o—o Vörös arckép (?) [franciából fordított címek!]

MDK

Szüle Péter, festő.

(1926'ovi velencei kiállitáson aranyérmet nyert; képei a magy. piktura klasszikus képségeit juttatják érvényre. Inkább olasz mint magyar irányiek.)

Jeles művészek kiáll. a Vigadóban – „Dunántul" St. É. 1928 XI. 3. – 6. l.

(Pécs?)

MDK

Szüle Péter, festő.

Tájkép, of.
Tanulmányfej. "
Pihenő nő; "

Alk.-Művésház. - XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Magyar Mesterek.
Jegyz.

Szűle Péter, festő

Estefelé

Bosus hangulat

MDK

Szinyei Merse P. Társ. Kiáll. 1937 okt. - Ernst Mur.

25. évf. alk.-ból. Jegyz. 7. l.

MDK

Szüle Péter, festő.

Modellek. Of.

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien.
Stockholm, 1922 maj.- Jegyz. 28.l.

MDK

Srűle Péter, festő

Vizparton. Vizf.
Falusi utca "
Felhős ég "
Falu "
Táj nagy fával
Operai pátolyok
A festőnő

Szinyei Merse P. Társ. Kiáll. 1937 okt. – Ernst Museum
25 éof. alk. – ból. Jegyz. 5. l.
6. l. ./.

Szüle Péter festőművész
Szinyei Társaság harmadik kiállitása
Ernst Muzeum, 1931 január, 11.1.

ST WASMUTH

RLAG, ARCHITEKTURBUCHHANDLUNG

KUNSTANSTALTEN A.-G.

DEUTSCHE BANK (CENTRALE IN BERLIN)
POSTSCHECKKONTO: BERLIN No. 573
WIEN: K. K. POSTSPARKASSE, CONTO 4582
BUDAPEST: K. UNG. POSTSPARKASSE, CONTO 3457.

BERLIN W 8, den 8. August 1917.
Markgrafenstr. 31.

ndes-Kunstgewerbemuseum,

Budapest

gnahme auf unser ergebenes Schrei-

Szüle Péter festőművész
Öregasszony, olajf.
Tanár ur, olajf
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

am.

szinte tiszteletem nyilvánitását.

Kúcsynőrán

államtitkár.

K. R ó b e r t

Müemlékek Országos Bizottsága

lyettesének,

B u d a p e s t .

Szűle Péter, festő. MOK

Leányfej, of
Rossz hirek, "
Arckép, "

Nemz. Szal. - Szinyei Társ. VII. Kiáll. - 1940 jan.-febr. - Jegyz. 20. l.

MDK

Szűle Péter, festő.

A levél, of

Műesarnok. - 1925/26. Akt-kiáll. - 19. l.

Szüle Péter, festő.

Vöröshaju nő	of.-
Cigányleány	"

Nemz. Szal.Müv. Egyes.- Magy. Arck.fest. repr.
Arck.Kiáll.katal.- Bp.1935 okt. 5-2o-ig.

MDK

Szűts Péter,

Napsütés.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a Bpest.
Szkv. által megvás. képek.
Képzőm. Közl. 1939, 3-4 sz.

MDK

Szüle Péter

Rekvő akt, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

17 l.

MDK

Szüle Péter.

Édesapám.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a V. és Közokt.
Min. által megvás. képek.
Képzőm. Közl. 1939, 3-4 s.

MDK

Szülc Péter, festő

Férfi fej, of. -
Ülő nő, "
Evő leány, "
Pihenés, "

Alk. Művészhár, - XIX Kiáll. - 1943 okt. - Magy.
Mesterek - Jegyz.

MDK

Szűk Péter, festő

Alk. Művészház - I. Kiáll. 1927 Okt. (Katalogus nincs meg.)

MDK

Szüle Péter

Trénkocsik, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

17 l.

Szüle Péter
A konyhában, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás, 1914. 4 l.

rete, kapubélet, gyámkő.

Barokk kehely talpában
zabeta Purzeli 1798 Fecit Va
tartó XVIII. század vége, 31
0 betű, a másik jegyben pedi
kos pesti ötvös müve 1818-bó

Tanácsház volt Blaskovics-ka
Jellege: Eklektikus, XIX. sz
Külseje: Egyemeletes, manzrd
1 tengellyel.

Magtár.

Barokk, 6 tengellyel, u

Szüle Péter
Felhők, vizf.
Zsuzsánna, vizf.
Falu, vizf.
Dunai hangulat, vizf.
Pistika, vizf.
Balatoni est, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállitás. Nemzeti Szalon, 1940, november, 16 1.

riae Virginis XV. sz. 48b lap.

1733

Szüle Péter

Csendélet, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2e. 8 l.

Esztergom 1936. III.

kkszámla terhére utaljon ki. A minisz-

Ödön s.k. miniszteri tanácsos.

ül:

Szüle Péter
"Elvtárs", olaj

Zöld tárlat. Műcsarnok, 1919-20.

8 l.

Dr.Mariay Ödön s.k.

miniszteri tanácsos

A kiadvány hiteléül:

min.iroda s.tiszt

Szüle Péter
Templomban, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 9 l.

ipen alliteráló regna-regenda kifejezése
rtosabb és leggyakrabban használt oklevél
sens pagina, sőt még ilyen fokozásban is:
(61) Gyakori az ilyen alliterálás is:

osságok feltalálhatók nemcsak az ok-
akorlatban, hanem ugyane korból szár-
Anonymus Gestájában. A ritmikus és
hányat idézek, mindenekelőtt a beveze-

UI SUNT DONA DATA VARIA - OMNIBUS ENIM
TORIS....(62)
es helye, ahol állitólag joculator

NT - ET NOMEN BONUM ACCIPIEBANT. (63)
nert történetét mondja el:
NUS - VERBA VITE PREDICARET - ET HUNGA-
FIDE VANUS- NOLUIT ESSE CHRISTIANUS...

felirat alliteráló részének analógiáját
sak külső, de tartalmi alliterációban is:

Szüle Péter
Az öreg, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 2 l.

= nitka kuni

26

Becske /Voit/ 1
Balassagyarmati járás.

Története: A község már a
ban csak a XVI. század óta
dózott 7 házzal. 1598-ban
család örökösei, 1656-ban
1715-ben 12 magyar és 6 tó
irtak benne össze. 1754-17
és István, 1770-ben Csoma
József, Csernyus Pál, Bay
Balczer József és többen m
a Latzkó-, a Szatkay-csalá
Károly, később, 1848-ig a
desurai.

Bekötőut mentén halma

R.kat.templom. /Krisztus
Története: Dombon épült,
lag az elbontott középkor

Szüle Péter festőmüvész
XXXVI Rácz Laci, olajf.
Édesanyám, olajf.
Édesapám, olajf.
Révház, olajf.
Tanulmány, olajf.
Magyar Képirók kiállitása, 1941 január

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
855. 1927 szám
Érk.: 1927 év április hó 27. n.

védelem körébe tartozó mi
ga a természetvédelem s a
a földmivelésügyi miniszt
tekintetes Elnökség figye

Budapest, 19

Az Országos E

s.-titkár.

A Müemlékek Országos Bizotts

Szüle Péter festőművész
Fehérruhás leány
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
negyedik kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1933. november

ANGOL FESTŐ, XVIII. század
Férfiarckép
Vászon, olaj, 140×76 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

RAK

A raktárilag kezelt képek a hercegprímási pal

MAGYA

BUBICS ZSIGMOND (1821—1907)
Magyarország védasszonya
Vászon, olaj, 82×102 cm. (38. szoba.)
A festő ajándéka.
Maszlaghy II., 520. szám.

JAKOBEY KÁROLY (1826—1891)
Káldy György
Vászon, olaj, 67×56 cm. (39. szoba.)
Simor prímás rendelte.
Maszlaghy II., 552. szám.

KACZIÁNY ÖDÖN (1852—1933)
Ivó parasztok

Szüle Péter festőművész
Magyar kiállitás Belgrádban
Művészet, 1940. 33.sz.47.l.

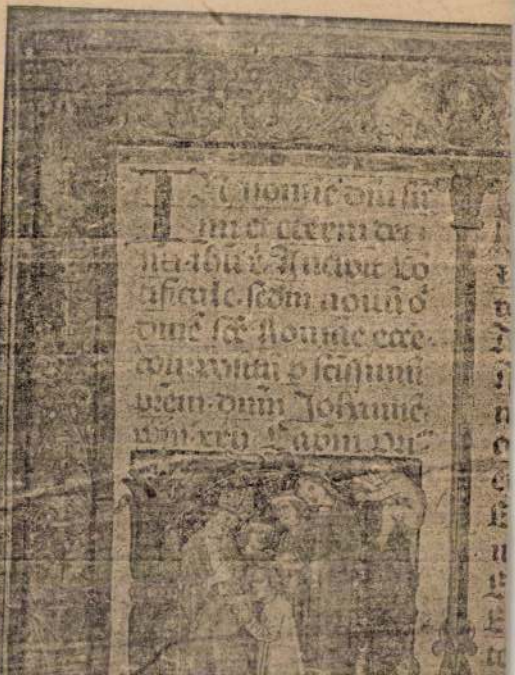

Szüle Péter festőművész
Leányfej of
Rossz hirek of
Arckép of.
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása
Nemzeti Szalon, 194o. jan.

SEYBOLD, CHRISTIAN (német festő, 1703—1768) KÖVETŐJE

Öreg férfi
Öreg nő

Papír, pasztell, egyenként 56·5×43 cm.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 263. l.

STEINLE, EDUARD (német festő, 1810—1886)

Madonna Jézussal és Ker. Szent Jánoskával

Fa, olaj, 79×100 cm.
Jelezve lent balra: STE 1883.
Prímor prímás rendelte a művésznél.

Maszlaghy II., 449. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnap. Újság, 1916., 825. l. (Képe 827. l.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249 ill. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

STRASSGSCHWANDNER, JOSEF ANTON (osztrák festő, 1826—1881)

Ozsidás

Vászon, olaj, 25×31 cm.

Szüle Péter

Pásztorleány
Pásztorlegény
Korsós lány
Krumplit hámozó leányka
A levél
Busuló paraszt
Kosaras leány

Festőművészek képzőművészeti kiáll. Pécs, 1938. jan. 1.

ciml. 5

Szüle Péter

Félakt

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
9 l.

180. kép. *Árpádházi Boldog Margit. Fametszet, 1500 körül.*

Szent

Szüle Péter festőművész
Kalapos nő 1
Álom 1 1
Festőnő
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
8-ik kiállitása. 1942. január 31.

Vászon, olaj, 100×76 cm.
Jelezve lent balra: F. Russ 1874.
Maszlaghy II., 232. szám.

SATTLER, HUBERT (osztrák festő, 1817—1904)

Louvain

Vászon, olaj, 105×133 cm.
Jelezve lent jobbra: H. Sattler 1837.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 36. l. — Rényi 23. l. — Maszlaghy II. 494. szám. — Esztergom vármegye ... Bp. é. n. 176. l. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Bruxelles

Vászon, olaj, 105×133 cm.
Jelezve lent jobbra: Hubert Sattler 1837.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 36. l. — Rényi 23. l. — Maszlaghy II., 495. szám. — Esztergom vármegye ... Bp. é. n. 176. l. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Szent Péter-templom és a Vatikán

Vászon, olaj, 95×128 cm.
Jelezve jobbra lent: H. Sattler.
Homor prímás rendelte a művésznél.

Szüle Péter festőművész
Olvasó nő
Kézimunkázó asszony
Szomoru levél
Pásztor
Bor mellett
Könyvek közt
Szombathelyi képzőművészeti kiállitás,1937.junius

38. kép. *B. E. mester, 1454: Zenélő angyal.*

Szüle Péter festőművész

Vizparton
Falusi utca
Felhős ég
Falu
Táj nagy fával
Operai páholyok
Szinyei társaság kiállitása
Ernst muzeum, 1937 október

131. *Memling, Hans:*

NÉMETALFÖLDI FESTŐ, 1500 körül
Madonna Jézussal
Félkörű felső záródással.
Fa, tempera, 26×19 cm.

NÉMETALFÖLDI FESTŐ követője 1520 körül
Szárnyasoltár. Középkép: *Háromkirályok*, balszárny: *Krisztus születése*, jobbszárny: *Körülmetélés* (132. kép)
Középkép csúcsos felső záródással.
Fa, tempera, középkép 105×72, szárnyak 105×33 cm.
Egy hontmegyei templomból, az Ipolyi-gyüjteményből

Gerevich: A régi magyar művészet európai helyzete. Bp. 1924., 25. l. (Képe VIII. tábla.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 28. szám. — (Képe hátul.) — Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma 1929., 20. l. — Péter: A magyar művészet története. I. kötet, Bp. 1930., 116. l. — Pigler: Könyvismertetés.

Szüle Péter festőművész
A festőnő
Szinyei társaság kiállitása
Ernst muzeum, 1937 október

Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. (Daniel Seghers.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

SEGHERS, GERARD (flamand festő, 1591—1651)

Háromkirályok imádása

Fa, olaj, 52·5×84·5 cm.

Esztergom, II. évf. 1875., 4. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevichi PA, 243. l. (Gerard Seghers.) — Décse: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

SEVERDONCK, FRANS VON (belga festő, 1809—1889.)

Szerelmi jelenet

Szerelmi jelenet

Fa, olaj, egyenként 26×19 cm.

TENIERS, DAVID, IFJ. (flamand festő, 1610—1690) KÖVETŐJE

Tájkép

Fa, olaj, 18×10 cm.

Szüle Péter

Kanalazó paraszt

Tavaszi Tárlat. Mücsarnok, 1932. április, 5 l.

Szüle Péter festőművész
Estefelé
Borus hangulat
Szinyei társaság kiállitása
Ernst muzeum, 1937 október

Keresztvivő Krisztus (130. kép)

Fa, olaj, 111×95 cm.

Jelezve lent balra: 1553. IOHANNES DE HEMESSEN PINGEBAT.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 34. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 765—766. l. — Maszlaghy II., 161. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 243. l. (Képe 245. l.) — Benesch Belved, 70. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l. —

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Tájkép

Vászon, olaj, 70×100 cm.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Képzeleti táj

Képzeleti táj

Réz, olaj, egyenkint 55×70 cm.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Ivó férfi

Tálat nyujtó nő

Tondók, fa, olaj, átm. egyenkint 35 cm.

MDK

Szüle Péter

Ernst-Muz. dija

R.Szal. 533.kiáll. Dijazott művészek. 1925. márc.

7 1.

MDK

Szüle Péter

Női akt, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.

63 l.

MDK

Szüle Péter festőmüv.

1916. 9oo koronás ösztöndij

Nemesné-féle ösztöndij nyertese. Müvészet, 1918, 44 l.

(órapárkányos, lapos gúlavisakos

~~iszteletére szentelve,~~ homlokzati torony-
brával, félköríves szentéllyel. Három-
Az első boltszakaszon freskó, Szt. István
század. Főoltárképe Kálvária, Anton
ban Esterházy Imre síremléke 1792-ből:
zat felett fehér táblán a potsdami ta-
n, melyet egy angyal tart, Esterházy
egye címerére szomorú alak támasz-
t gúla alatt diadaljelek. Három Ester-
siremléke, rajta Krisztus és a kisdedek-
1767-ben.

9l — Héjj Miklós, 1952)

MDK

Szüle Péter

Öcsém, olaj

KMT 1912/13. téli kiáll. 76 l.

Kecskéd (Komárom)

Vendéglő, földszintes, L a
A r.k. templommal szemben.

(Révkéki Elemér, 1951 — Farkas

MDK

Szüle Péter

Félakttanulmány, olaj

Omkt. 1913. tav. kiáll. 82 l.

MDK

Szüle Péter

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... kiáll. Ujvidéken. Szépművészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

Szüle Péter

Délután, olaj

KMT 1912/13. téli kiáll. 75 l.

GYERMELY (Komárom)

* R.k.templom, ~~egyetlen~~ homlokzat e
márvány kapu. A nyolcszög három o
háromszögletü, gotikus, kőkeretes
ban, átalakitották 1749-ben.

(Komárom vármegye. MVéV. Bp. é. n. 7

MDK

Szüle Péter

Fiatal leány

Várakozás

Veronika, paszt.

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

46 l.

MDK

Szüle Péter

Tükör előtt, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT.
B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.

63 l.

MDK

Szüle Péter

Öregség, olaj
Havas ház,olaj
Estefelé, olaj

N.Szal. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925.
márc. 21 1.

MDK

Szüle Péter, festö

Leányok tükörrel.

febr. márc.

KiTárs. Téli Tárl. 1938. Gyüjt.Kiáll. Mücsarnok.
Kat. 5.l.

MDK

Szüle Péter, festö

Ujpesten lakó müvész.
A kiállitáson egész gyüjteménnyel szerepelt.

A Raffael-czéh kiállitása. 1912. /Ujpest-Rákospalota/
Az Ujság.1912.dec.21.

MDK

Szüle Péter

Leányfej

Balló-eml.kiáll. Szépmüv.Muz. 1938. ápr. 10 l.

Szüle Péter, festö

Leány kutyával.
Korcsmáros Nándor.
Guthy Böske.

MKT.-füzetek. IV. Nemzeti Képcsarv. kiáll.
BP. ápr. 20.-jun. 20. Kat. 6. l.

Szüle Péter
Nerengés

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov
16 1.

MDK

Szüle Péter
festőművész

Felvinczi Takáts Zoltán (1880) tanulmányt írt Szüle Péterről.

H. Láder Anna: A Magyar Művészettudomány Története Vázlata 1945-ig

MMM Évkönyve 1951, 21. l

Szüle Péter
Szent Pál, tanulm. Olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 11 l.

MDK

Szüle Péter

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.

16 l.

Szüle Péter MDK

Álom, olf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Szüle Péter.

Festménye szerepel az legyesült Lipótvárosi Polgári Körben rendezett kiállításon.

Ujság, 1928. Márc. 11.

MDK

Szűle Péter

Napsütés, festm.

Nyár, "

V.Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa.

13 l.

Szülej Péter MDK

Öreg juhász, olf.

Mücsarnok 1942.A magyar müvészetért c.kiáll.

Szüle Péter
festő

Szerepel a berlini National galeriében megnyílt modern magyar festők kiállításán.

Magyar Nemzet 1942. XII. 15.

Szüle.

A Tanács-Galériában rendezett kiállításon művei szerepelnek.

Magyarság, 1924. márc. 31.

MDK.

Szüle Péter

Munkásságáról

Müvészet 1966 szept.p.23.

Szűts Péter

festőművész

Barcelonai világkiállításra nemzetközi képzőművészeti kiállításon - képével szerepel.

Keszeti Újság
1929.VI.9.

Szüle Péter

Műcsarnok téli tárlatán egy öreg festőt ábrázoló képe szerepelt

PH.929.XII.22.

Szülc Péter

Dévényi Iván, Szülc Péter (1886-1944)
Művészet, 1966. 7. sz. 9. n. 23. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 255. l.

Szüle Péter

Leányka kuglóffal, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi művészet

MDK

Szüle Péter

Művei a Műcsarnok tav. tárlatán.

Képzőművészet, 1931. 41.sz. 139.l.

Szüle Péter

Részvételével megalakult a Magyar Arcképfestők Társasága.

?.929.X.1o.

Szüle Péter

A Nemzeti Szalonban az Arcképfestők kiállitásán vesz részt

U.N.930.X.19.

Szüle Péter

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán

Est 1932. X. 30

Szüle Péter

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt

Szüle
Péter öreg festője barnás képtári tónusával muzeális darab s a tárlat egyik legjelentősebb képe. és akija is figyelmet ér-demel.

M.929.XII.22.

Szüle Péter

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

MH 1930. III. 15.

Szüle Péter

Szerepelt az I. nemzeti szalonon.

NM 1933. IV. 20.

MDK

Szüle Péter

Vándorlegény, of.

Horthy jub. kiáll. Muca. 1939. dec. 21.1.

MDK

Szüle Péter

Nők tükörrel, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.

12. 1.

Szüle Péter

Részt vesz a Magyar Arcképfestők Társasága kiállitásán a Nemzeti Szalonban

B.H.930.X.19.

Szüle Péter

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

MO. 1922. X. 30.

Szüle Péter

Szerepelt a dűcsarnok Őni tárlatán.

EK 1932. X. 30.

MDK

Szüle Péter, festö

Fiatal leány.
Várakozás.
Veronika. Pasztel.

Bp.Mücs.-OMKT Nemz. Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall és Közokt.Min./1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 46.1.

MDK

Szüle Péter

Szép Ilonka, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 21. 1.

SOK

Szüle Péter

Festőnő, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.

12. 1.

Szüle Péter MDK

Szerelmesek, olf.

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállítás

MDK

Szüle Péter

Busuló, repr.

A Műcsarnok téli tárlata. Képzőművészet 1932. 46. sz. 15.l.

Szüle Péter MDK

Bessenyei és testőrtársai

Műcsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Szüle Péter MDK

Zagyva, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Szüle Péter

Otthon, of.

N.Szal. 1913. tav.kiáll. 24. 1.

Szüle Péter MDK

Olvasó ember

Öreg néni

Vörös frakkos férfi

Öreg ember karosszékben

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Mit freundlichen Grüßen

Ihr

Hans Meier

M.D.K.

Szüle Péter

A müvész fényképét munkaközben, mütermében bem
tatja a lap.
Imre Jenő: "Az uj gazdagoknak minden kell, csa
kép nem!" c. interjuja során a müvész nyilatko
zik a cimben foglalt témával kapcsolatban.

Szinházi Magazin, Bp. 1944. jan. 19-25. VII.
évf. 5. sz. 14-15. lap

Szüle Péter

MDK

Görgey Artur haditanácsa

Micsarnok 1933.Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Szüle Péter MDK

Müteremben, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Szüle Péter MDK

A Zagyva áradása, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Szüle Péter MDK

Augusztusi nap, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Szüle Pétər MDK

A festő

Kecskeméti paraszt

Félakt

Nagyasszony

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Szüle Péter MDK.

Pipázó öreg ur

Férfiarckép I-II.

Kékruhás leány,

Herczeg Ferenc

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Szüle Péter MDK

Női akt

Öreg ember

Kisleány

Falurészlet

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

MDK

Szüle Péter

Női arckép

Idős hölgy

Férfiarckép

H.I. arcképe

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Mr. Hilary Jones

Mr. Hilary Jones

Mrs. Hilary Jones

Miss Hilary Jones

Miss Hilary Jones

Szüle Péter MDK

Faluvége

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Szüle Péter MDK

Pusztay Sándor Gérmont jelmezében

Csikos ruhás nő

Női arckép

Férfiarckép

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

MDK

Szüle Péter MDK

Női arckép

br. Wlassics Gyula

Marczell Mihály

Férfiarckép

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Szüle Péter MDK

Dr. Décsey Géza

A falu utcája

Fehérruhás leány

Önarckép

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Szüle Péter MDK

Mihály öcsém

Öreg hölgy arcképe

A cigánykirály

Bibliás asszony

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Szüle Péter MDK

Kosztümös nő, repr.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Szüle Péter

/Az Alkotás müvészház kiáll./ Uj Magyarság 1943. máj. 12.

Szüle Péter MDK

Fiatal leány

Várakozás

Veronika, pasztell

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szüle Péter MDK

Fiatal leány

Várakozás

Veronika, pasztell

Műcsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szüle Péter

MDK

Parasztlegény, pasztell

Kosztümös leány, pasztell

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szüle Péter MDK

Spnyol táncosnő

Vándorlegény

Dr. Nemes Jenő

Parasztlegény

Műcsarnok 1932. őszi tárlat

Szüle Péter MDK

Fiatal leány, repr.

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Mr. Robert Kennedy
Department of Justice
Washington, D. C.

Szüle Péter

ivod
z
Benczúr kiáll.

27 l.

TÁRGYMUTATÓ

VÁSÁRLÁSI SZABÁLYOK.

Miután az összes kiállító művészeket köteleztük utolsó szabott áraik kiírására, ennek folytán a kifüggesztett eladási árakból semminemű engedmények nem tehetők.

Ezen eladási árak minden terem sarkában vagy bejárata mellett kifüggesztvék. *Az eladásokat Lesskó János műtárnok* és helyettese Szarvasi Kornélia titk. hiv. tisztviselő intézi. Az irásban adandó vételbejelentések záros határidőn belül feltétlen fizetésre köteleznek. A vételár $^1/_4$-e a vásárlás aláírásakor; $^3/_4$-e pedig legkésőbb a tárlat bezárásáig fizetendő meg.

Az összes műtárgyak csakis tűzkár ellen vannak biztosítva.

A megvásárolt műtárgyakat a Társulat a Szépművészeti Múzeum helyiségében köteles átadni. A házhoz szállítás, csomagolás, biztosítás, irásbeli rendelkezés alapján, feltétlenül a műtárgy tulajdonosát terheli. A Társulat felelőssége a műtárgy átadásával, illetve a Múzeumból történt elszállításával feltétlenül megszünik.

A Képzőművészeti Társulat
Igazgatósága.

Szűcs Péter

Takács Zoltán, felvinci

Szűcs Péter, Budapest, 1923. Ernst-Museum kiadása. 8-r. 19 l. VII. képes tábla.

Főleg a festő ifjúkoráról szóló adatokat.

Szűcs Péter

Magyar Művészet

1934. 345. l.

55

Szüle Péter

Felolvasás c.
képe repr.

KUTárs 1927 táj-
és élesk. kiáll
hat.

Szüle Péter

Elmerengve c. olaff. repr.

Tél a művészetben.
(Bpest, 1940.)

Szüle Péter

írót

a

Gonda Béla ifj.

A jubiláns szolnoki

Művész telep.

Képzőművészet

1927. 3. 27.

Panna néni e.

Képeinek reprodukciójával

N SEBESTYÉN
ZER LERAKATA
APEST,
CSÁSZÁR ÚT 12.

Szüle Péter

Irod

Színházi Élet

1936.52.sz.

67.l.

190. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Kantezky Larder Dezsőné kérvényének felterjesztése félárú vasuti jegy tb.

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Szulc Péter

életrajz

irod.

Csókássy 136. l.

T. 3611.

é jobbra fordult karmester kezbén
van összefont karokkal, mig a hát-
Felirata:

LLMEISTER NEBST MUSIKBANDEN.

lag und Eigenthum der Kunsthandlung
ien.

. 33.4 : 25.4 cm.
er: Die k. k. Oesterreich´sche Armée
rung in Wien.

Szülő Péter

Pesti Hírlap Nagy Naptára
1935. 170. l

Szüle Péter

Tükör előtt, olajf. 1923.
szerezhetett a műveszt[illegible]
csere útján Fekvő akt c.
kepe elleneben 1923-ban.

Életrajz
A Szépmüvészeti Muzeumban
Petrjszerz 1921-24. 18. l.

livánon ülve, kissé jobbra nézve ábrázolt és
tzár jobb kezét úgy tartja, mintha beszél-
ámaszkodik. Fölfelé szélesbedő turbánját
sza és szakálla leberetvált. Köntösét derekán
lástja prémes. Felirata a kép alatt három

II.

r der Türken

1618.

:„ 16."

et, méretei a vonalkeretnek 14·9 : 9·8 cm.

9360.

140/95 № 263.

Szüle Péter

wód

Décsei Géza dr. Szüle Péter művészete

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 61. l.

MUSEUM RAYDAM

Szüle Péter,

MAGYAR MŰVESZET

1925. 20, 283-88, 389, 583
1926. 35, 53, 299, 301
1927 111, 166, 611
1928. 399
1930. 57
1931. 490, 536
1932. 83
1929. 60-74, 114, 120, 180, 356, 644
1933. 143, 199, 371

T a m á s u

Volt egy trici
Dehát a tricik
--- Ejnye mit
Átszerelem min

Bal oldalkerék
(Kereshetí ma
A másik kettő

Szüle Péter

Akt
Nő fekete kalappal
Tükör elott
Zagyvapart
Zsuzsánna és a két
öreg
Varrás közben
Szép n. Mur
Anlajd

4917.

Szüle Péter:

Akt.
Vászon, méretei 94:65.7 cm.

Értéke 1200 K.
Vétel 1915.

Száma:
a leltnban 18375,
a szakleltban 8-916.

Mod. 8-916

Szüle Péter

koll. kiáll. az Ernstben
1929 febr.

1029. *Árpád.*

Egész alakban, balraforc
van ábrázolva. Jobb kezében
Haja, bajusza és szakálla őszb
döke barna. Öltözete: aranysz
vállravetett párduczbőr, testh
piros nadrág és magasszárú c
csipője felé, fehér szíj halad, d
pedig kürt és rövid egyenes k
vidék. Felirata oldalt jobbra
I-us Capitaneus«.

Vászon, méretei 72·4 : 56·5 c
tett 1906-ban dr. Jármy István
Kifizettetett 1906 deczember 25
május 27-én (1842–906). — Az els
május 11-iki 9458–909 szvsz. hat

Szűcs Péter

Művészet. 1918.

44. l.

~~Brassói fekete-templom rajzai~~

~~X. 188.~~

Szüle Péter

U. 4173

Kiskombori gazd. Kft. V. 301

Szüle Peter

Müvisset 1918. 47.

Kászonpatak IX. 103

Szüle Péter

festo

irod

Naphelet. 1924. 10. n. 473. l.

Genius – szobor bronzból, római

VI. 130.

Mocsáry Sándor n. múzeumi igaz-
gató-őrnek az eddig meghatározott
Hymenopteráról.

Szüle Péter
Jenő
vrd
Krück II. 600 l.

Árpádkori bronzékszerek

VI. 133.

Szüle Péter.

Müteremben. olaff

Tm. Bp. 1932.

lad medaillonban. Rövid haja ősz s
rjait ősszefonva tartja. Ingének széles gallérja
dőjének végei elöl lelógnak, kabátja zsi-
nyegét jobb karjával magához fonítja. Jobbra

ő
nalkeretnek 12:9.6 s az acéllapnak 26.9:20.2

9. (irás előtti).

152/93 № 11

Szűcs Péter

A Zagyva áradása.

olaj

Tan. Bp. 1932.

alra. Hajá s szakála rövid s baju-
kra valója felett az aranygyapjas
dem kereszt díszíti. Atillájának gallérja
mentéje prémes. Felirata a kép alatt

f.
Herczeg.

/Marastoni Jós. 1867."
stein Es Rösch Beisben."

kady István a „Hajnal" Szerkesztője."
eretnek 25.5: 19.6 sa alak nagy-

toni Jósef 1867.
..pap.)

4/94 № 103.

Szüle Péter

Özegek. olaszt

Budapest sichesföv.
tulajd.

Bronzkori cserepdarabok ~~III. 143~~

Szűle Péter

Vörösmarty u. 35

1934. nem. képz. kiáll. 60, 62.

3

Lelet, komáromi IV. 125.
— tatai IV. 125.
— ~~Kerek~~ miskolcz-Kerekhegyi IV. 126.
— alsóábrányi IV. 126.
— dunapentelei IV. 126.
— nagybányai IV. 127

Szüle Péter

Magyar Művészet
1925. 30, 283–88, 389
583

1926. 35, 53, 299, 301
1927. 111, 166, 611
1928. 395

~~Állami~~ segélyezéssel létesülő kulturházak
tulajdonjogának szabályozása

V. 229, VI. 200.–

Szüle Péter

ev. ref. mit. 1886 Czegléd

1913-14 — 1920/21

a Benczúr mesterskola

tagja

Szalay Gyula, főgimn. tanár

V. 196

Szüle Péter

szül. Czegléden 1886

jun. 25. ref.

1913/14. I. – első éves mester-

iskolai növendék Benczúr Gy.

1913/14. II. – első éves n. o.

Municipium Apulense VI. 107, 108.

Szűcs Péter

Kagyva.

Olaszt

Tan. Bp. 1932.

fordult
~~[illegible]~~, tojásdad medaillonban ~~[illegible]~~
kára s a fülbevalón lógó gyöngyszem hosszu-
llérjá csipkézett, nyakláncsán emléket hord,
öltője selyemmel bélelt. Körirata:
A CAROLI ARCHIDVCIS AVSTRIÆ FILIA
SYLVANIÆ PRINCIPIS VXOR ÆT. SVÆ

: Heinrich Vllrich
: Norimberga Sculp. et.

i a medaillonnak 18·7 : 14·2 cm.

3.

/98.

5.

Szüle Péter

Univerzet 19.16. 92.1

Kossuth-bankó IX. 85.

Szüle Péter

Arckép c. műve
repr. –

Képzőművészet
1934. 84. C.

-14

Mazzlaghy: 46 × 26

Szüle Péter

cród

Lyka Károly

Művészeti Krónika

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 114. l.

NYOMTATVÁNY

Szüle Péter

mod

Ki-Kicsoda?

824. C.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Felvinczi Takács Zoltán: Szüle Péter

8°, 7K, 19L, Budapest, 1923.

Szüle Péter

Szűle Péter

Koll. kiállítása a Műcsarnokban 1934.

KMTán emlék- és gyűjt. kiáll. 1934.

Életrajz, 36 kép.

FESTÉSZET

Ernszt Lajos: Adatok Kupeczky és Mányoki életéhez 23
Lándor Tivadar: Székely Bertalan 62
Benkóczy Emil: Kovács Mihály levelezése Tárkányi Bélával 187
Chroniqueur: Nádler Róbert 197
Margitay Ernő: Vágó Pál 239
Paál László ismeretlen levelei 243
Kacziány Ödön: Gyulay László 261
D. L.: Bruck Lajos 287
Gerevich Tibor: Újabb adalékok a bolognai festészet történetéhez 298

A képek lajstromát és a művészek névmu

Szüle Péter

Erős

Elek Artur:

Három női akt.

Nyugat. 1920. jun.

Őszi kiállítás, Ipolyi 22. szám

Szüle Péter

Iród

Petrovics MM

XIII. l.

Szüle Péter

Koll. Eiall. az
Ernstben

Magyarország

1939. ápr. 23.

GALGÓCZY KÁROLY,

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA LEVELEZŐ TAGJA.

1877.

MÁSODIK RÉSZ:

A MEGYE JELENE ÁTALÁBAN.

KIADJA

PESTMEGYE KÖZÖNSÉGE.

BUDAPESTEN.

NYOMATOTT WEISZMANN TESTVÉREKNÉL.

1877.

Szüle Péter

Életr. arck.

Gell Mad

578. l.

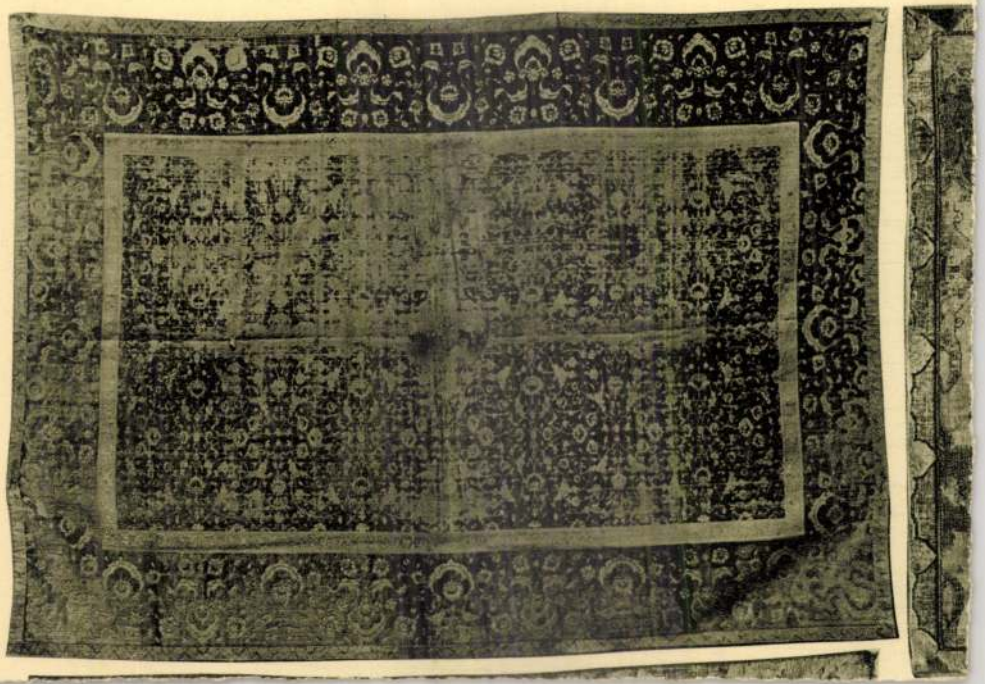

Szüle Péter

Női portré

Repr.

Rát Str 221. l.

Szüle Péter

láid

Mür. Krónika

1913. 6 4. 61.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök

a

8. sorsz. Műhelyi min

Szule Péter

Müvének

1916. 92. l

Salus VI. 273

Szüle Péter

vul. Czegléd 1886 jun. 25

Ref.

1918/19. I. Benczur mester-
iskola

1918/19. II. " "

1919/20 I-II. " "

1920/21. I-II. nagyedéves
n. o.

Horváth Ödön dr. VIII. 67

Szüle Péter

olajf –

a kép Mürenben

FMKE V. 305.

Szüle Péter

l.

Lex Magyarország

558. b. l.

Szűcs Péter

arch. repr.

Lex MagTár

73. tábl.

...étel ...olyó ...értékben		Kiadás folyó pénzértékben		
	f	K	f	

Szüle Péter

Revai XX. 822. l

pagina stampata. Per orient
ste della nostra rivista, n
tando che il fascicolo sarà

Rinnovando la n
speranza che Ella degnasse d
borazione e volesse aiutarci
quello di servire l'arte ita
in cui abbiamo fervida fede,

mi segno

Szüle Péter

[illegible]orsós leány c. képe
repr.

Magyar Művészet
1936. 95. l.

Szűts Péter (1886 - 1944)

„Olvasó nő" o.v. 46x66 cm

J. l. b.: Szűts 921.

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus Bp.1978.szeptember

Szüle Péter, festő

L: Patay Mihály

B. Supka Magdolna: Egri Mária: A Szolnoki Műnészkelep 47-48

Jászkunság, Szolnok, 1978. marc. XXIV/1.

Szüle Péter, festő

L: Tényes Adolf.

P. Szücs J.: Mennyit ér „a „hely szellemé?" 10–11

Kritika, Bp. 1978. jún. 78/6.

Szüle Péter

Leidenfrost Sándor és Pilch Dezső művészeket együtt emliti meg "A holnap művészei" c. kritika. A Képzőművészeti Főiskolává előléptetett Mintarajz Iskola növendékei kiállitást rendeztek a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban. A három ifju művészt együtt emlitve, külön kiemeli munkáikat a tárlatot ismertető beszámoló.

A HÉT, Bp. 191o. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 21o-211. lap.

Szüle Péter

A Mücsarnok tavaszi tárlatáról Register: „Képzőművészeti krónika" cimmel ad számot a kiállitáson szereplő müvészekről és alkotásaikról:
Czencz János, Szüle Péter, Szlányi Lajos, Glatz Oszkár, Karlovszky Bertalan és Hatvany Ferenc festményei kiváló művészi teljesitményről tanuskodnak.

A HÉT, Bp. 192o. május 1.
XXXI. évf. 15. sz. 223. lap.

Szüle Péter

A kiemelkedő művészi alkotások felsorolása után, Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III." c. kritikájában azokat a művészeket is megemliti, akiknek neve fémjelzi a kiállításon bemutatott munkáikat, de részletesen nem ismertetheti őket helyszüke miatt, a lap Művészet c. rovatában: Gy. Sándor József, Balló Ede, Rózsaffy Dezső, Gara Arnold, Perlrott Csaba Vilmos, Béli Vörös Ernő, Pilch Dezső, Kunwald Czézár, Kornai József, Szlányi Lajos, Wagner Géza, Nádler Róbert, Zomborj Lajos, Endrey Sándor, Szüle Péter művészek nevét kell megjegyezni.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9. XXX. évf. 6. sz. 9o.

Szule Péter

neve emlétve

Népszava 1972 augusztus 27
8. old.

Szüle Péter
1886-1944

Hagymák Zosában
olaj, Zaston 68x55
védett

Kiáltási ár: 2000 ft

BÁV.33.Művészeti Képaukció,árverés 1974 május 21-22

Szüle Péter

Bessenyei György testőrei között

Magyar Hirlap 1974/144 4.old.

Szüle Péter

A szolnoki művésztelep tagja volt.

Láttuk, hallottuk.

1972. jól 7. Petőfi 21.13 /11/ Rj.

Gyula Péter (1886 - 1944)

„Szeretlek" O.v. 55x66

J. l. j. Gyula 911.

Becsült ár: 6000 Ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976. május

Szüle Péter (1886-1944)

„Gyüdélet" o.v. 69x56

J. l. j.: Szüle 1912.

Utiáltási ár: 6000 ft

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

Szüle Péter

Ünnepi játékokra készül a Szolnoki Müvésztelep. A várossal közösen rendezik meg a "Szolnoki Hét" ünnepét, egyidőben a Müvésztelep tagjainak idei nagy kiállitásával, a Szolnoki Szinházban. A Müvésztelep jelszava most, a munka. Mindenki azon dolgozik, hogy olyan alkotásokat hozzon létre, amivel nemcsak Budapest, de az egész ország, sőt a külföld érdeklődését is felkeltsék. A Müvésztelep tagjai: Zádor István, Fényes Adolf, Pólya Tibor, Chiovini Ferenc, Istókovits Kálmán, Zombory Lajos, Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidovszky Béla, Förstner Dénes, Révész Imre.

Délibáb, Bp. 1931. szept. 5. V. évf. 36. sz. 67-69. lap.

Szőke Péter (1886-1944)

„Téli táj" o.v. 43x33 J.l. 6.

Szőke 1917.

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BAV 43. Képaukció, Budapest 1977. szeptember

Szüle Péter

A "Légy jó mindhalálig" c. darab egyik jelenetét rajzolta le a müvész.
B.Z. "Festők a szinházban" cimmel közli a lap azt az interjut, melynek során öt müvész, -Márk Lajos, Feiks Jenő, Iványi Grünwald Béla és Glatz Oszkár- elmondja, hogy számukra miért volt érdekes éppen az, akit, vagy amit lerajzoltak.
Repr.

Délibáb, Bp. 1930. márc. 29. IV. évf. 13. sz. 6-8. lap.

Szüle Péter

Műve a Kőnnyű féle a domá-
nyozás révén került a Tamási
Község képtárába.

Ordás Ivan: Képtár a kamrában.
Tuhór, 1977. augusztus 21 – 10 kap.

Szűcs Péter (1886-1944)

„Bal utca" o.v. 43x36 cm

o.v. 43x36 cm
J. l. b.: Szűcs 920.
Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 44.Képaukció,Buda pest 1977.december

Szüle Péter (1886-1944)

„Olvasó nő" o.v. 44 x 33.

J. l. b. Szüle 922

1. ár: 4000 ft.

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.1976.Szeptember

Szüle Péter

A telep tevékenységének elsőhét évtizedében Szolnokon elvégezett a művész.

Egri Mária: Szolnoki jubileum.

Tükör, 1977. június 26-24. lap.

Szüle Péter

Szüle Péter (1886–1944): festő. A szolnoki művésztelep tagja, a Munkácsy-tradíció folytatója. Fő művei portrék.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Szüle Péter (1886-1944)

„Csendélet" o.v. 52x43 cm

J. f. j.: Szüle Péter 1920. VII. 26.

Ajánlás: „Feleségemnek 6 éves (sic!) házassági évfordulónk emlékére"

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Szüle Péter (1886-1944)

„Parasztlány" o. fa. 26x15 cm

s. l. b.: Szüle kikiáltási ár: 3500 ft

BÁV 47.Képaukció katalógus,Bp.1978.december

Szüle Péter (1886-1944)

„Önarckép" o. Zerton 48x39 cm
J.l.j.: Szüle Kikiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 42.Képaukció Budapest,1979.május

Szüle Péter

A hadviselt művészek csoportkiállitását a Nemzeti Szalonban Undi Imre ismerteti, értékelve a tárlaton bemutatott műveket.
A művészek nevei egymásután következnek a névszerinti cédulákon.
Festőművészek:

Orbán Dezső és

Zádor István olajfestményei szerepelnek a kiállitáson, mindkét művész munkája kiváló teljesitmény.

Mellinger Dezső: "Madonna" c. munkája,

Szüle Péter "Fekvő akt"-ja egyaránt kivételes jeles megoldásával.
Az Undi-kritikában feltüntetett teljes művésznévsort lásd: Medgyessy Ferenc nevénél.
Élet, Bp. 1919. márc. 16. II.évf. 11.sz. 259-260. lap.

Szüle Péter

Margitay Ernő méltatja a Szépmüvészeti Muzeumban rendezett, Képzőmüvészeti Társulat "Téli tárlat" c. kiállitásán bemutatott kivételesen jó alkotásokat:

Az aktok közül:

Szüle Péter és Miesz Frigyes művei azok, melyek tulemelkednek a kiállitás méretein.

Rudnay Gyula és Czencz János két tehetséges művész, máskor sokkal jobbak, mint most,

Horvai János a szobrászok között kiemelkedik siremléktervével.

A Margitay-kritikában felsorolt teljes művésznévsort lásd: Koszta József nevénél.

Élet, Bp. 1917. dec. 2. IX.évf. 48.sz. 1171-1172. lap.

Szule Péter (1886-1944)

„Levelet olvasó női akt"

o.v. 90x74 cm J. l. b.: Szule 925 (Sérült)

kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Szüle Péter, festőművész

Chiovini Ferenc évekig vendégként dolgozott Szolnokon, a kolónián Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidoszky Béla, Zádor István, Zombory Lajos, Fényes Adolf, Pólya Tibor mellett, 1936-ban lett a művész törzstag.

Chiovini Ferenc nyolcvanéves.
Népújság (Heves), 1979. nov. 18.

Szüle Péter festőművész

Chiovini évekig vendég tagként dolgozott a szolnoki kolónián Fényes, Adolf, Pálya Tibor, Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidovszky Béla, Zádor István és Zombory Lajos mellett.

dr. Egri Mária: A 80 éves Chiovini Ferenc művészete.

Somogyi Néplap, 1979. nov. 18.

Szüle Péter (Nagyvárad, 1886 - Bp. 1947)

„Tájkép" o. karton 26x36 cm J.l.j.: Szüle
kb. Váltási ár: 4000 ft.

„Virágok parasztkorsóban" o.v. 70x63 cm
J.l.j.: Szüle 911 kb. Váltási ár: 8000 ft

BÁV 55. Képaukció Bp. 1991. szeptember

Szüle Péter (Nagyvárad, 1886 - Bp. 1944)

„Mezei munka" o. fa 27 x 36,5 cm

J. l. b. Szüle Kiállítási ár: 4500 ft.

BÁV 59. Képaukció Bp. 1982.

Szitle Péter (Nagyvárad, 1886 - Bp. 1944)

„Levelet író nő" o. fa 25,5 x 19 cm

J. l. b.: Szitle. 923.

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 60. Képaukció Bp. 1983. május

Kiss Péter

Lukácsy Sándor: Turisták egy
kori múzeumban

Magyar Hírlap, 1985. VIII. 6

SZÜLE Péter

festménye a Perčić-gyűjt.

Perčić 115.p.

gmond talán a tokaji terveket követve végeztették a vár
yreállítását, míg Kassa és Szatmár újra a király fennha-
ága alá került.[22]

K

D'ordine della Regia Mtá Vra mi é stato significato dal V. Marchese don' Annibal Gonzaga etc. che la Sacra Ces.[ea] Mtá del'Imperatore, mio Clemen.[mo] Sig.[re], comanda ch'io debba transferirmi in Vngaria Superiore, et Transiluania, per essequire quel tanto mi sará imposto, et ordinato dal Prencipe di Transiluania; Má perche l'aria di quel paese non conferisce alla mia salute, massime nell'estate, essendo io l'anno 1640., che fui pur d'ordine della medema Mtá Ces.[ea], per leuare le misure, e disegni, che tengo ancora presso di me, di tutte le fortezze, e frontiere col Turco, stato amallato sei mesi continui, con non poco pericolo di perdere la uita, come puol testificare il V. Conte Paulo Palfi, et per non saper io la lingua Vngara, ne Transiluana, et anco per non esser io asuefatto al souerchio modo di beuere, che usono in quei Paesi, massime con forastieri; Spero perció che Sua Mta Ces.[ea] non uorra permettere ch'io debba andare in Transiluania: delle fortezze, et frontiere dell'Vngaria Superiore poi, senza ritornarui, io potrò far quá li disegni, sopra le misure, che già tengo, Pure quando la Mtá Sua fosse poi rissoluta ch'io ui ritornassi, et andassi ancora più oltre prontiss.[mo] saró sempre ad esseguire

Szüle Péter

A két világháború között
Szolnokon dolgozott a mű-
vész.

Brestyánszky Ilona: Művészélet a Tisza partján.
Nők Lapja, 1978. március 25. - 16 lap

Szüle Péter festőművész

A 75 éves szolnoki művésztelep jubileumi kiállítása látható a Nemzeti Galériában. – A művésztelep ez idő alatt olyan nagymestereket látott vendégül, mint többek között Szlányi Lajos, Szüle Péter.

TV-híradó

1978. II. 16. Televízió 19.30 | Gné |

Szüle Péter, festő

--

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola növendékei voltak a 1896-és 1919 között
Szüle Péter, festészet, díszitőfestészet szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrusai 37.old

Müv.Tört.Írt. 1976. XXIV. 1.sz. Bp

Szüle Péter, festőművész

a szolnoki művésztelep tevékenységének
első két évtizedét Zombory L., Szlányi L.
Vidovszky B., Szüle P. mellett a vörösdebb
ideig itt dolgozó Kosztá J., Perlmutter I.,
Szirt O., Járó P. munkássága jelentet-
te.

Egri Mária: Szolnoki Jubileum.
Tükör, Budapest, 1977. jún. 26.

Szüle Péter

Begléden működött halálaig.

Hidvégi Lajos: Képzőművészeti hagyományok begléden.

Raptanitás 1973/3 32 old.

Szűcs Péter

festő Miskolc

1931. tav. tárl. 9, 81, 87

1931/32. téli kiáll. 8, 9, 23, 45

Szinyei Társ. tagja.

1932. febr. - márc. kiáll. 128.

1932. tav. tárl. 2, 4, 93

1932. őszi tárl.

II. 24, 25, 26, 27

Magy. Arcképfestők Társasága tagja.

1933. nemz. képzm. kiáll.

600, 601, 602.

(2)

Szűcs Péter

Műcsarnok

1927/28. téli tárl.
104, 108, 136, 179–185

1928/29. téli tárl. 3.

Kossó agyagból VIII. 101.

Szűle Péter

Vilma királynő út 38.

Műcsarnok

1929. őszi kiáll. 293-301.

1930. tav. kiáll. 13.15.71.

1930/31 jub. kiáll. 24, 30, 32
62, 92

1

KA, Hi, BD, NA

Szüle Péter

Műcsarnok

1909–10. téli kiáll. 662

1910–11. téli kiáll. 289, 610

1911. tav. kiáll. 296, 403

1911–12 jub. kiáll. Alberti-Irsa
841, 844, 853

1912. tav. kiáll. 175, 276

1912–13. téli kiáll. 389, 553,
559, 575

1913. tav. kiáll. 342, 665

1913–14. téli kiáll. 184, 755,
778

Archaikus fekete-alakos díszedények

X. 57. — görög érmek

X. 57. — Kőszobrászat Görögországban X. 57.

Szüle Péter

Műcsarnok

1915. tav. kiáll 185, 194, 253
1915–16. téli kiáll. 205, 223
1916. tav. kiáll 181, 184, 231
1917–18. téli kiáll. 22
1918. tav. kiáll 281, 395, 396.
1918–19. téli kiáll
1919. hadviselt műv. kiáll.
harcteren volt, 195, 199
1919–20. téli kiáll. 98, 102,
119, 125.
1920–21. téli kiáll. 24, 46, 83
1921. őszi kiáll 58, 74, 82, 281
1922. jub. kiáll. 25, 64, 72, 375
1924. tav. kiáll. 401, 403, 405
1924. őszi kiáll. 219–248
1925–26. akt kiáll 43, 205
1927. tav. kiáll. 110, 158, 160
1927. magyar táj 330, 338, 366

~~Aggyöngy, öskori V. 191.~~

Szűcs Péter

1922. A MP társaság
Ernst Múzeum
díja.

VASÁRNAP
23
Kath. P. Raimund
Prot. Zelma

HÉTFŐ
24
Kath. Timót. pk.
Prot. Tádé

KEDD
25
Kath. Pál ford.
Prot. Pál ford.

SZERDA

Szűle Péter

Koll. Kiállítása
volt a minisarok
1924. évi őszi Kiáll.
Egetében

1901

II. Beszerze

Festme

Szűle Péter

szül. Cegléden 1886

jun. 25. ev. ref.

6 polgári

~~[illegible]~~ 1909/10. I. harmad-

osztálybeli rendes művész-

nőrendek.

Tanára Zempléni T.

1909/10. II félév 4-ik osztály

Zempléni Tivadarnál.

1910/11. I. ötödéves rendes mű-

vésznő. Zempléni T.

1910/11. II. ötödéves tovább-

képző rendes Zempléni T.

Krafft Péter festő.
19. sz.

IV. 64. –

Szeile Péter

l. LáBiróHgyűst

65. l.

Repr.

Félakt

11203, 10977, szám.

BUDAPEST 9 7 APR 28 15

Műemlékek orz. Bizottsága tér. Elv.

BUDAPEST.

Rákos u 10

Hivatalból.
özszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Szüle Péter

~~[illegible]~~ 1923. koll. Kiáll.
az Ernstben.

Venus

Joh. Bapt. Lampi T.

Szüle Péter

1929. febr. Koll. Kiäll.
az Ernst Müzenban
CII. Csoportkiäll. Kat.

M. N. Museum III. 201

Szüle Péter

ind Benczur Kiáll. 28 l.

1921. Benczur Kiáll -

Wőr akt, olajf. a

gróf Andrássy Dénes

minverji alap tulajdona

Tukor előtt, olajf

Becköi Biró Henrik

Anlagd.

Szabó Károly, ny. tanfelügyelő

V. 310.

Szűle Péter

1911-ben 800 korona állami ösztöndíj.

Evkönyv, Képzőművészeti Főiskola 1910-11. 40. l.

a Kossuth Lajos- és Semmelweis-utcák sarkán
örömmel várja az ősi Egyetemi Nyomda minden ba
Vidékre is készséggel szállítja a Könyvesbolt a könyvnapi kö
KÖNYVBARÁT CSAK A „MI SÁTRUNK"-BAN VÁS

Postai megrendelések címzése:
EGYETEMI KÖNYVESBOLT
BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-U. 18.

SZOMBAT PAMFIL — Újhold

Szüle Péter

1. Glatter Gyula után
fenti: Gróf Apponyi
Albert arcképe, olajf
2. Zagyva
3. A Zagyva áradása
4 Műteremben.

1932 főv új szorzem.kiáll Műcsarnok

Szüle Péter

1933 feb-márc

1) Görgey Arthur haditanácsa. A honvédelmi minisztérium tulajd.

2) Bessenyei és testőrtársai, a becsi Collegium Hungaricum tulajd.

Klebelsberg emlékkiáll Múcsarnok

Szüle Péter

Minvészeti lex. 768. l.

festő, szül. 1886 VI. 25. Cegléden ~~[illegible]~~. Budapesten tanult, 1913–14. a Benczur mesterskola tagja volt. Budapesten és Szolnokon működik. Figuralis- és tájképeket fest. 1920. a Munkácsi (és aranyérmével, 1922. az Ernst Muzeum díjával, 1926. a Szinyei pitalonnal tüntették ki.

39

NOVEMBER

12

Szüle Péter

1925. SzMPT által díjazott művészek kiáll. N. Szalon.

Öregség, olaff.

Havas hár, olaff.

Estefelé, olaff.

1922. Ernst-Múzeum díja.

Nő képe.

577. Balthasar Beschey.

Szule Péter

1920. kis arayszém

1920 Halmos Izor díj

Szüle Péter

gyűjt. kiállítása a Mű-
csarnokban 1934 márc.
ápr. Életrajz. 36 nm
1927. megkapta az állami
nagy aranyérmet.

anyjára irányítja. Balról egy s
kezét térdén nyugtatja, baljáva
melyen innen félrevont függöny

Tusrajz, fekete keretben, n
20·6 cm. — Száma a törzsleltárba
pag. 81. Nº 73. — Jelzése 45. -

25. Lucio M

Sz. Bolognában 1569-ben. †

A gyermek Jézus imádá

Az előtérben látjuk a sza
ban ülő gyermek Jézust, kit a
és a ki alá fehér lepelt tettek.
pásztor van, ki a Megváltót néz
hosszú botját fogja. Jobbról ped
zik ki, a mint a korlátra támas
gyönyörködik. A Madonna öltöz
ruha. A pásztor bő ujjú kabát
visel. Oldalt jobbról ökör tűnik s

Vörös krétarajz, fekete keretl
— Száma a törzsleltárban B: VIII
Nº 65. — Jelzése 46. — Becsért

IV. Az új öl

26. Ismeretle

A XIX. száza

Nő képe.

Szüle Péter

Dr. Décsei Géza. Szüle Péter univerzete. Magyar Univerzet 1929. 61–74. l.

Szamos Eggyel

513

Dietrich Ch. W. E.

Állattanulmány. Kosfej és pihenő birkák. Rt.

K. 1.—

28 m. 136 sz.

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Szűcs Péter

festő

Műcs. kiáll. 1909-től

Pipics 12 j. l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Szüle Péter

Önarcképe feleségével

l.

Petr EM magyarinvestek
archépei

4. l.

Szüle Péter

koll. kiáll.

l.

Ernst Muz. kiáll

1.57. 4.

1936

~~AMKE~~ VII. 287

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Szüle Péter

wód

Petr Samtida

29. h

Szüle Péter

~~60.~~

l.

Evk Deri 1939-40

116.l

Szűcs Péter

l. Derv 1927

12, 30, 49, 57, 78

99. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Szüle Péter

wód
z
Germagymnószellenic
484. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418.

Szülő Péter

Pletyka c.
kepe repr.
Magyar Ünnep

1944. 6. n.

Villagosilo vratok.

Szüle Péter

Révai XXI. 784. 1.

Szüle Péter

írod

Nemzeti Ujság
1941. jun. 12.
(Befejezodtek az
ungvári Müvészeti
Hetek.)

fenti egyik képet
megvette Korma
Miklós Kormányzói
biztos.

Szűle Péter

Leány kutyával
c. képe repr.

Nemzeti képrőm. kiáll.
tárgy m. 1937

Szűcs Péter

Női akt.

Kopp

MAGYAR MŰVÉSZET

1937. 27.l.

1680

65

Származás a feliratból

29.

Szűle Péter

Festőnő, repr.

MAGYAR MŰVESZET

1937. 353. l.

Szűle Péter

Julis, olajt.

Repr.

Nagyjmagy. 29. tábla.

39. szoba.

Jánja 545.

Szüle Péter

Önegasszony bibliá-
val c. képe
repr.

~~Műcs. kiáll, tól~~
Pipics 130. l.

esetén ügyfelemnél feles pél-

zólitásom folytán a mellékelt
könyveket átveszi, ugy ügyfe-
agadásával okozott oda-vissza
tólevél diját elengedi.
t lap felhasználásával kérem

Tisztelettel

Szüle Péter

„teljesebb festőség"

~~Műcs, kiáll, tól~~

Pipics ~~[illegible]~~. l.

50,

Dunavrentbenedek, v. h.

58

Szüle Péter

nyilatkozata a
Mai Nap-ban

1940. novemberében, melyben a mintergohedelmet, mely a mi, vészeket kiszorázza, támadta.

BUDAPEST
9 47 IAN 11 22
LKd LEKd

Szűle Péter

írod

Magyjmagy

69-70. l.

Szűcs Péter

Velence 1922

158. l.

MŰVÉSZEK NÉVSORA

Szűle Péter

irod.

Nemesvári 136. l.

nen Cassel und Münden.

5. Verankerung und Aufdrehvorrichtung der Oberthore.

(Rechter Thorflügel.

Grundriss des rechtsseitigen Oberhauptes.

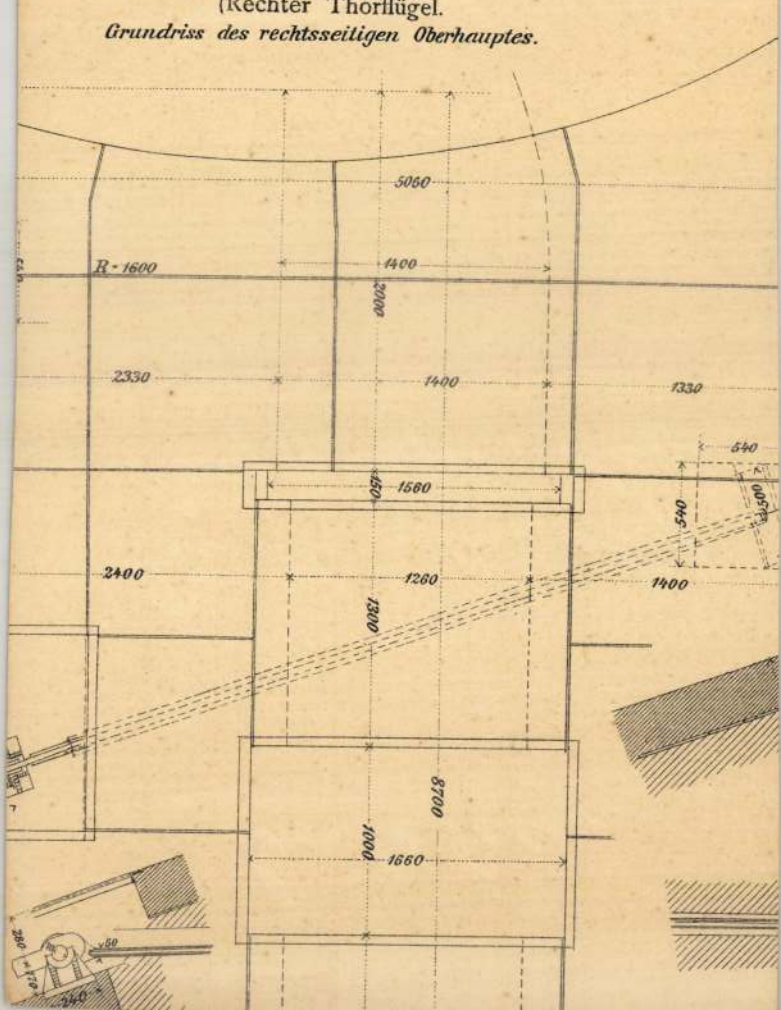

Szűcs Péter

Fürdés után, olaj.
Öreg magyar, olaj.

Művészeti Hetek
Kolozsvár 1942. 100-100.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Szüle Péter

láid élet. arch.

Pipics Szár

86, 87. l.

MÜVTÖRT DOK

SZÜLE PÉTER
festő

Északmagyarország
1950.aug.23.4.old.

MEGHÍVÓ

SZÜLE PÉTER ÉS KÁRPÁTHY JENŐ FESTŐMŰVÉSZEK

gyüjteményes kiállítására.

A Kiállítás február hó 25—március hó 4-ig a Déri múzeum két termében naponta d. e. 9—este 7-ig megtekinthető.

A kiállítás védnöke:

LOSONCI

LOSSONCZY ISTVÁN

főispán.

A kiállítás rendezői:

SÁNDOR JÁNOS festőművész.

ifj. SZENTIVÁNYI GYULA műtáros.

NYOMTATVÁNY.

MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

.....ÚRNAK
.....ÚRNŐNEK

.....

.....

Rozsnyói Könyv és Lapkiadó r. t. Debrecen

Szüle Péter

(1886 — 1943)

vöd

Farkas Szolnok

Szépmüvèszet

1942. 230 l.

Szüle Péter

Önarckép

repr.

Szépmüvèszet

1944. 169. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapter[illegible]
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothe[illegible] 12,
Telefon: 127-[illegible]

Szűts Péter

1886-1944.

jó nekrolog

lásd alább.

Szépmüvészet

1944. 132. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Szüle Péter

wód

Pétermagyarmuv

Verecke V. 112. l.

34/1946

A Műemlékek Orsz.Bi
igénylését az alábbiekban terjeszte

Elhelyezési költség
Beszerzési költsége
Kiküldetési költség
I.Helyreállitási mu

1.A szombathelyi sz
tásának folytatására

2.A soproni műemlék
A soproni káptalan
pillére megsérült. Megerősitése azé
az egész templom statikai egyensuly
nyeget. A Szent Mihály templom torn
részben lehulottak, részben megsérü
a templomot be kellett zárni.

3. Székesfehérvári

Szüle Péter

Nód

Forum. 1934. 110 l.
(Budapesti kiállítások 1934.)

:

ényen álló támlás széken összefont karok-
~~[illegible]~~ T Ferencz József. M Előtte a lombard-velen-
ábrázoló allegoricus nő ~~hódolatát bemu-~~
reszkedik) a miben a jobbról látható két
a segédkezik, a menyiben a hódolatra kényszerített (nő nyakába
csőjén alkalmazott csigáson keresztül fü-
huzzák. A hódolónak hóna alatt ~~tartott~~ levő czi-
n gyermeket nyelő sárkány van. A két
tól balról a trónnak félrevont függönye lóg.
latt:
missione spontanea"

USEPPINO T.
R LA GRAZIA D... D..."
CCLIX".

et, méretei a lapnak 14.6: 21.3 c/m.

Ms 8709 (chin. pap.)

107/95 N° 104.

Szűcs Péter

Pásztorlegény, olaj.
Október végén, olaj.
Esteledő, olaj.

⇒Művészeti Hetek Ungvár

1941

Chierici, Gaetano (nemzetmagyar)
fertő

Fővárosi Lapok 1895. jan. 9., 100. old.
(Müreszetdr. Maecenások)

Kalmán

Szüle Péter

Árvereši Csarnok aukcio kat.

31. sz. 1926 febr.
32. sz. 1926. apr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
35. sz. 1926. dec.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 mart.
38. sz. 1927 maj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.

~~Arany~~ figura, (a ~~pilini faktorra emlékeztető~~) ~~IV. 37.~~

Szűcs Péter

Leánykori, a Balló
Ede alapítványból
vásárolt mű.

Szépm. Múz.
Balló Ede emlék-kiáll.
1938.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szüle Péter

131–139. sz.

laid

Ujvidéki kiáll. Eat.

1943. dec.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Szüle Péter

vrot

Vallólyos 1943

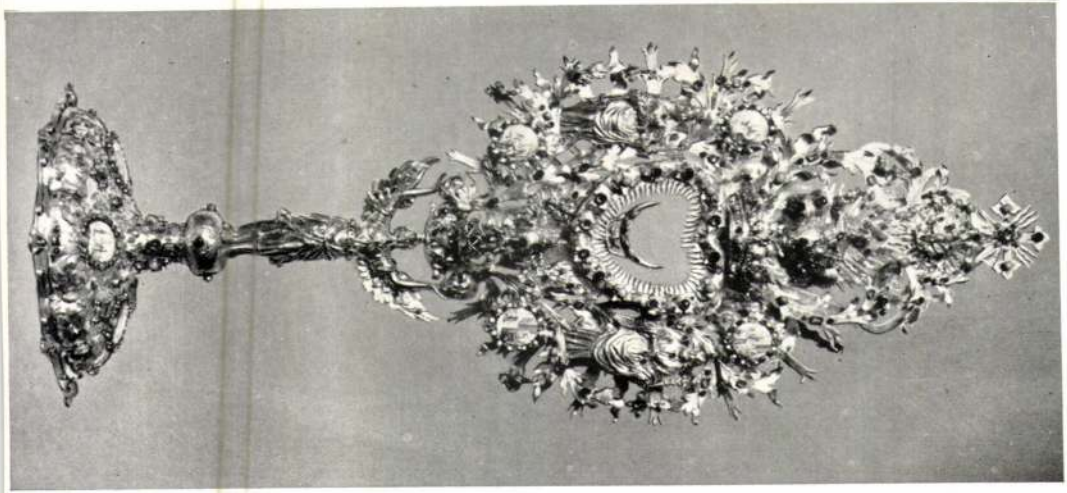

Szüle Péter

Öreg juhász c.
képe repr. –

Magyar ummeszetet
kiáll. 1942.
jun. 6–22.

Tarnóczi: Szent István bazilika

Szüle Peter

l.

Mütterem I. esop.
Gidll. 1935 febr.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Szűle Péter

l.

Szépmüvészet
1942. 290. l.

„EUROPA"
film-, könyv- és lapterjesztő r. t.
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rozsavölgyi-u. 12.
Telefon: 127-837.

Szüle Péter

wod

Müvészet (Kende)
1939. 53. l. (Ernst
kiállitások)

KARVALY MÓR. A bűnös.

Szüle Péter

l.

Lykaakskiáll

79. l.

11014

tó, kissé balra fordul és
sos ablaknál áll. Jobb ke-
sztes országalmát tart. Ko-
átjának gallérja lehajtott.
melynek kezdete: Ladislaus
eth Sigismundi Regis és bere-
ultus. Jelzése fölül jobbra:

, mér. a vk. 27.2:18 cm.

121-906
-906-3

ım Bohemiae cz. kéziratából
)

Szüle Péter

917. Öreg anzony, 62 x 70
200.–

A Gyűjtő 1914. 3–4 sz
XVIII aukció

u. o. 1914. 5–6. sz
XIX. aukció

XXI. aukció.
u az kiállítva.
A Gyűjtő 1915. 64. l.

2 [illegible]

[illegible]

XXI. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Szüle Péter

Iró nő c. képe

Repr. -

Árverési Közlöny

1936. 4. rk. 7

JEGYZETEK

		Kikiáltási ár pengőben
4282.	ZOVÁNYI JENŐ, A reformáczió Magyarországon 1565-ig. Budapest, Genius. 8r. Fűzve	1.—
4283.	ZÖLLNER, J., Das neu Buch der Erfindungen, Gewerbe und Industrien. Leipzig und Berlin, 1872—74. 8r. Félbőrkötések. 6 kötet	4.—
4284.	ZURBONSEN, FRIEDRICH, Das zweite Gesicht. Köln a. Rh. 8r. Vászonkötés	1.—
4285.	ZSELÉNSKI RÓBERT GRÓF, Tizenkét évi küzdelem a tőzsdéken űzött fedezetlen határidőüzleti szerencsejáték ellen. Budapest, 1908. 8r. Fvkts.	1.—

SZIVÁRVÁNY

Szerkesztik:
Hangay Sándor ◆ Ujvári Sándor

Irodalmi és közgazdasági szemle

Szüle Péter

854. *Szüle Péter:* Tájkép.

Nemzeti Szalon
1932. I. vk. sz.

319. *Ismeretlen festő, XVI. sz.:* Puttó báránykával. Rézlemezre festett olajf.

Szüle Péter

l

Ernst Museum kiáll

80.

1925. dec

Szüle Péter

Koll. kiáll.

l.

Ernst Museum kiáll

1939. ápr.-máj.

(Vás m)

Tátlak. 1. Körtemplom alaprajza, metszete és külső oldala szemben
Gametszet 2 db. Rom. hagya.
nagy. á 19x12, 14x11.

2. ugyanaz. Szines körrajzban
szemgezet kép 30x24
ugyanaz. Jézus életéből
kép szines rajz.
nagy. 36x28
Rom. hagyatékából

Velemér. 1. Rom. Kath.
Templom alaprajza
és déli oldal.
Méret. 1:100. Nagrandl.
ugyanarról fénymásolat
24x20

S z ü l e P é t e r

festő

Budapesti Hirlap.1925.márc.15.
/Y.E.: A Szinyei-Társaság által
dijazott müvészek kiállitása./

Szüle Péter

Öregasszony c. Lépe
repr.

Korczagmagyállam

lapszám nincs

Szüle Péter

festő

1. életr.

Karcragmagyállam

906. h.

Jenő hg:

Derékig, hétnyolczad balr
medaillonban. Göndör paró
s arcza s bajusza leberetva
tesz, parancsnoki botot tar
csavarva, derekát kendő öve
visel. Mellét rendjel díszíti.
medaillont alól hadi ékítm
keretben ezt az öt soros szöveg

„Eugenius
Franciscus
Hertzog von
Savoyen Gener
Lieutenant.

Tekete modor, meretei az a
Ltsza 7652

55/93 N° 855

Szüle Péter

festő

l.

Szépnüvészet

1941. 180. l.

két felesége francia volt. Első (1169.) Chatillon
Raynold antiochiai fejedelemnek
Manuel bizánci udvarában nevel-
kedett leánya, Ágnes (Anna) ~~[illegible]~~
Második felesége (1186.) VII. Lajos francia
király leánya. Ez a két házassága
könnyen érthetővé teszi azt a felte-
vést, hogy ~~az egyébként Európa egyik~~
~~uggas lagatlo uralkodójának~~ ud-
varában francia köfaragó meste-
rek dolgoztak. A kápolna balol-
dali ikerfülkéjé~~nek~~ egyik oszlop-
fejének, a középkori szokás szerint
[illegible] ábrázoló figu-

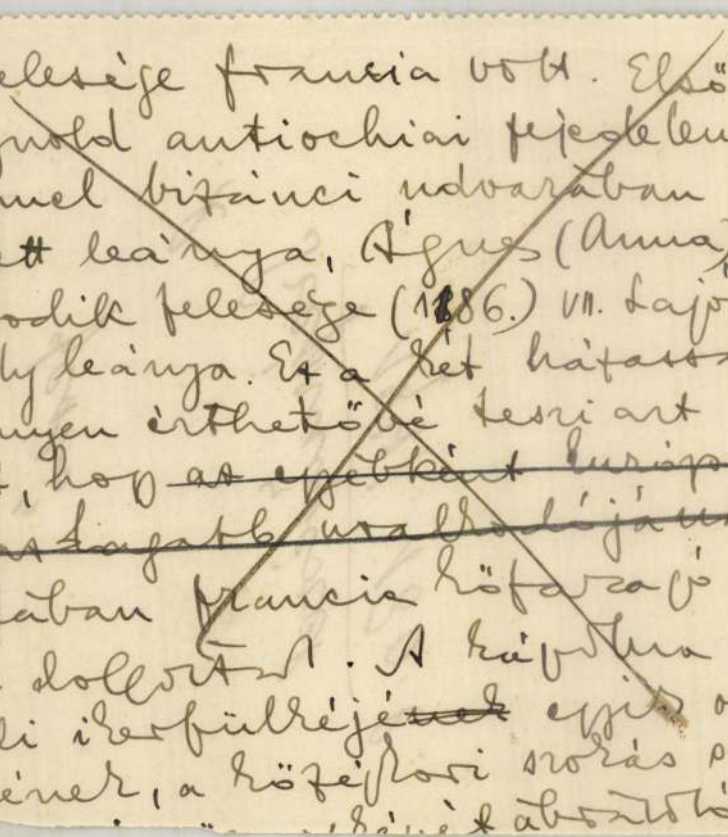

Szüle Péter

Festőművészek gyűjteményes kiállításainak katalógusa.
Bratislava, 1930,
nov. dec.

2 tanulmány,
„Gitározó nő".

Typographia Bratislava, Dunajská 55

Szüle Péter

Vkminkiáll. 1943.

Csendélet, olajf.

Tükör előtt, olajf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Szűcs Péter

cső

Rabinovszky Márius:
Csoportkiállítás az
Ernst Múzeumban.
Nyugat. 1926. 9/1.

Szüle Péter

I.

Kat Beograd

1931

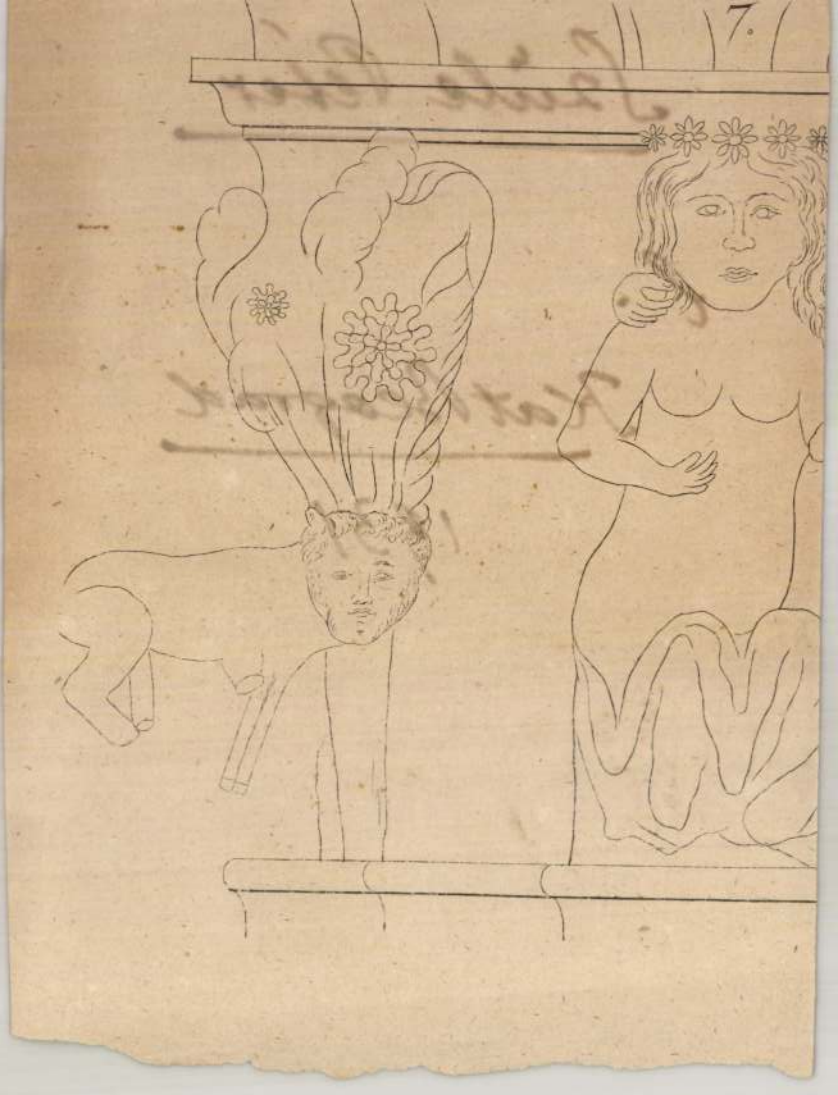

Szüle Péter

Magyar Művészetért
IV. kiáll.

Parasztlány, olyf.
vall. és km vásárlása

Szépművészet
1943. 159. l.

tányolva a városnak a kulturális élet terén kifejtett példaadó áldoztakészségét, a város kérésére hívta össze a bizottság ülését Győrbe. A Bizottság azután részletesen megbeszélte a Városi Múzeum létesítésére, valamint a városszépítésre vonatkozó terveket. Ezek között különösen jelentékenyek a következők: az úgynevezett Frigyszekrény-szobor (a barok szobrászatnak egyik legszebb győri emléke) környezetének rendezése, az ú. n. Apátúr-ház és a régi Városháza között levő Szent László-köz művészi vasrácsos kapuval leendő elzárása, a Széchenyi-téri művészi emlék elhelyezése s a tér megfelelő rendezése, a téren levő külsőleg elrontott házak frontjainak stílszerű visszaállítása, méltó restaurálása, a régi várfalak és kazamaták rendezése, a lebontandó mozgófényképszínház helyén kialakuló tér megfelelő díszítése, művészi elrendezése, az Erzsébet-tér rendezése, a régi bástyafalak kiszabadítása, stb. A város vezetősége hangsúlyozta, hogy Győr művészeti és városszépítési terveit egységes elgondolás alapján igyekszik majd megoldani.

A Bizottság azután mindenütt helyszíni szemlét tartott s ezeken alaposan megvitatta a teendőket és elhatározta, hogy minden fontosabb kérdésben kikérendő majd a Műemlékek Orsz. Bizottságának előzetes véleménye. A nagyszabású elgondolás lehetővé teszi, hogy Győr minden fínem, patinás szépsége újra érvényesülhessen majd s az újabb középítkezések művészi megoldást nyerve, méltóan illeszkedhessenek bele a gyors tempóban épülő és szépülő város képébe.

S z ü l e P é t e r

festő

Genthon István: Látogatás Sz. Péternél.

Szózat. 1925. márc. 29.

Szüle Péter

591. *Szüle Péter:* Kanalazó paraszt. Olajf.

Árverési katalógus
1871. 2. rk. 7.

506. *Pogány Ferenc:* Tanya vége. Olajf.

Szüle Péter

IV

867. *Szüle Péter:* Templomban.

Árverési Közlöny

1936. 2. rk. 7.

631. *Lotz Károly:* Ménes.

Szüle Péter

Fésülködő nő, olaff.
Repr.

Árverési Körlony
1930. okt. 4. sk. sz.

III.

KELETÁZSIA

Árak, pénzek, aukciók

Szolid sikerek, emelkedő árak, intő jelek

A múlt héten csak kutyafuttában említettem az őszi évad egyik legfontosabb régiségárverését, a BÁV 25. művészeti aukcióját, amelyen – mint azt már olvasóim tudják – ékszerek, festmények, bútorok, műtárgyak és szőnyegek kerültek kalapács alá. Most, hogy bővebben jut rá idő és hely, visszatérnék az árverés részletesebb eredményeire, nem utolsósorban azért is, mert közben lezajlott a Pless & Fox szokásos kamaraárverése, amelyen a szokásosnál jóval több, 154 ékszertétel szerepelt, s így a két ékszerárverés jó összehasonlítási alapot, egyúttal megbízható előrejelzést adhat a karácsony előtti árveréseket illetően.

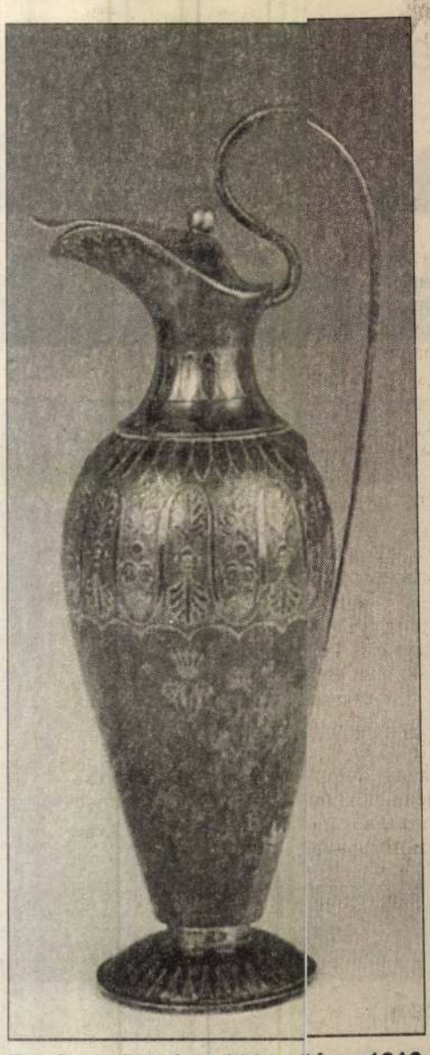

Empire ezüstváza, 680 g, 1813, kikiáltási ára 110, leütési ára 130 ezer forint; maratott üvegváza Daum testvérek gyárából, 1910-es évek, kikiáltási ára 450, leütési ára 700 ezer forint

Akkor most nézzük részleteiben a BÁV árverését. Az ékszerkollekcióban összesen 129 tétel került a teremben az árverést vezető Konrád Miklós kalapácsa alá, összesen 2 millió 850 ezer forint értékben. A tételek közül 6 darab nem kelt el, ami jobb mint 95 százalékos elkelési arány, s ez kiválónak mondható. Kevésbé ilyen örömteli a kép, ha a tételek forintértéke felől vizsgálódunk, ugyanis a 6, el nem kelt tétel össz-kikiáltási ára 838 ezer forint, s ez a kikiáltási árnak majdnem 30 százaléka. Ebből napnál világosabban az következik, hogy szinte csupa nagy értékű, magas kikiáltási áru tétel maradt vissza. És valóban: megmaradt egy 14 K arany női cigaretta tárca 92,9 g súlyban (100.000), egy 18 K fehérarany melltű, benne 100 briliánssal, összesen 3,50 ct súlyban (350.000) és egy platina art deco gyűrű 31 briliánssal, összesen 2,30 ct súlyban (350.000). A 123 elkelt tétel össz-kikiáltási ára 2 millió forinton felül volt, leütési ára pedig 50 ezerrel meghaladta a 3 milliót, ami több mint 150 százalékos licitáremelkedés.

Mégis azt kell mondanom, hogy talán nem is ez az arányszám a legérdekesebb, hanem az, hogy az ékszerbe foglalt nemesfémek és drágakövek – hosszabb idő után – most mutattak először, szinte áttörésszerű áremelkedést. Körülbelül másfél éve figyelmeztetem olvasóimat arra a tényre, hogy az ékszeraukciók eredményei azt mutatják: a 14 karátos arany grammonkénti ára kikiáltáskor 1000 forint körül van és – sokmindentől függően: divat, szépség, ritkaság, régiségérték – 1300-2000 forint közti leütési árakat lehet rögzíteni. Ugyanakkor az ékszerbe foglalt briliánsok tizedkarátjai nagyjából 10.000 forint körül vannak leütéskor hosszabb ideje, a kikiáltási árak pedig hol kedvezőbben, hol kevésbé kedvezően vannak megállapítva; ehhez képest az adott ékszer magasabb licitáremelkedést is képes felmutatni, de az is megesett már jónéhányszor, hogy a túlságosan magasra emelt induló ár miatt a tétel megmaradt.

A mostani árverésen komoly változást lehetett érzékelni, mégpedig abban az irányban, hogy míg a kikiáltási árak nagyjából az eddigiek szerint alakultak, addig a leütési árak ugrásszerűen emelkedtek. Talán mostanra ért be az a tény, hogy a műkereskedelem ideigóráig képes tolerálni a sokszori forint-leértékeléseket, de egy bizonyos határon túl ez már nem feszíthető. Ha a két évvel ezelőtti márka/forint arányhoz mérjük a mait, azt láthatjuk, hogy míg 1992 őszén ez az arány 50 forint körül mozgott, addig ma tartósan 70 forint fölött van. Az ékszerárak ugyanakkor nem mutatnak közel másfélszeres áremelkedést. Pontosabban: legalábbis eddig nem mutattak. Most azonban egy XX. századi, 14 K arany fülbevaló 1,9 g súlyban, gyöngyházzal és apró gyöngyökkel díszítve a 4 ezer forintos kikiáltási árról 11 ezer forintig emelkedett, ami közel 5,5 ezer forint grammonkénti ár. Egy 5 g súlyú, 14 K arany gyűrű 7 ezer forintos kikiáltási áráról 16 ezerre emelkedett, (3.300) egy 14 K arany karkötő, 11,3 g súlyban két türkizzel díszítve a 15 ezer forintos kikiáltási árról 32 ezerre, egy másik, hasonló, 13 g súlyú karkötő 15 ezerről 28 ezerre emelkedett. Az előbbi esetben több mint 2700, az utóbbiban több mint 2100 forintos grammonkénti ár jön ki. (Ugyanezen a napon a Magyar Nemzeti Bank hivatalos törtarany-árfolyama 14 K arany esetében grammonként 1300 forint volt: ez is magyarázhatja az áremelkedéseket.)

Meglehetősen biztos vagyok abban, hogy az ékszerek látványos ár-áttörése a tezaurálási kedv növekedésére mutat. Már csak azért is, mert a festménykollekció eladási és áremelkedési aránya nem mutat olyan sikert, mint a nemesfémeké. Figyelmeztető jelnek tartom, hogy a vásárlók nem dobálták számolatlanul a pénzüket, hanem szinte zsugori módon tartogatták. Magas kikiáltási áru festményre rá sem indultak, ismert és jó festők képeire pedig korántsem volt olyan erőteljes licit, mint más alkalmakkor. Egy Rudnay Gyula portré 20 ezerről csak 40 ezerre emelkedett, Nagy István-tájkép a 40 ezres kikiáltási áron kelt el, Barabás Miklós-portré 120 ezerről 160-ra jutott csak el, a korábban csillagászati árakat elérni képes Heyer Artur szokásos macskaképe megmaradt 28 ezerért, Mihalovits Miklós mindig kapós női aktjai közül a mostani 18 ezerről 30-ig tartott ki, Szüle Péter zsánerképe a 30 ezres kikiáltási áron ment el, Viski János lovasképe ugyancsak a kikiáltási 35-ön és így tovább.

Voltak persze nagy licitáremelkedések is, de főként azoknál a tételeknél, amelyeket ki lehetett vinni és külföldön a nagyobb haszon reményében tovább adni. Mindenekelőtt osztrák és német festők jelentéktelen, de ügyesen megfestett képeit. Két védett kép megmaradt, egy harmadik viszont (Jankó János tájfestménye) másfélszeres licitáron, 240 ezerért elkelt.

A 90 festmény és grafika közül 63 kelt el, ami kereken 70 százalékos siker, a dolog anyagi része úgy fest, hogy 4,8 milliónál felül volt az össz-kikiáltási ár, a megmaradt tételek 2,3 milliós értéket képviseltek, ez viszont azt mutatja, hogy árban majdnem a fele maradt vissza a tételeknek. Az elkelt tételek végül 2,5 milliónyi kikiáltási árukról 3,5 millión felüli leütési árat értek el, és ez már 142 százalékos licitáremelkedés.

A 14 bútortételből viszont csak egyetlen tétel nem talált vevőt magának, ami 93 százalékos siker, a 2,1 milliós össz-kikiáltási árból 355 ezer forint jön le, az elkelt tételek kikiáltási ára tehát kereken 1,8 millió, leütési ára pedig 2,54 millió forint volt, és ez 141 százalékos siker. Öt tétel kelt el a kikiáltási áron, egy kabinetszekrény viszont 100 ezerről háromszoros licitárra szárnyalt.

A műtárgyak kategóriájában volt a legnagyobb a darabszám és az összesített kikiáltási ár is. A 151, kalapács alá vitt tétel össz-kikiáltási ára 7,26 millió forintra rúgott, a 117, elkelt tétel kikiáltási ára pedig 15 ezerrel haladta meg az 5 milliót. Ezek leütési ára összesen majdnem 7 millió lett (54 ezer híján), ám a licitárarány csak 138,5 százalék.

Végül a szőnyegek vizsgáztak a legjobban, mindenekelőtt azért, mert nagyon józanul és vonzóan voltak megállapítva az induló árak. (Ez egyébként az árverés egészére jellemző volt: ahol a BÁV szakértői nem tudták meggyőzni a tételek beadóit arról, hogy látszólag alacsonyabb induló ár esetében nagyobb az esélyük az elkelésre egyáltalán – magasabb elérhető árról nem szólva – ott a tételek sajnálatosan megmaradtak. Vonzó induló árak esetében többnyire éles licitversenyek alakultak ki.) A 40 szőnyegtétel közül 9 nem kelt el, ami 78 százalékos elkelési arány, a 955 ezres össz-kikiáltási árral szemben az elkelt tételek induló ára 713 ezer forint volt, e tételek összleütési ára pedig 1,33 millió, ami 187 százalékos licitáremelkedés.

Ezen az árverésen a legmagasabb leütési árat egy szecessziós váza érte el a műtárgy kategóriából; a Daum testvérek Nancy-i gyárában (Franciaország) a század első évtizedeiben készült réteges, maratott, nagyméretű üveg-díszváza a 450 ezres induló árról meg sem állt 700 ezerig. Sem a bútor-, sem az ékszer-, sem a festménykategória legmagasabb árat elért tétele nem közelítette meg.

A Pless & Fox árverésén viszont már jól lehetett érezni az év végi nagy árverések előszelét. Mindenekelőtt azon a tényen, hogy a körülbelül átlagosan 50 darabos tételszám ezen a mostani árverésen 154-re nőtt, a megmaradt tételek száma csak 17 volt, ami 89 százalékos siker: hasonló a BÁV tétel szerinti elkelési eredményéhez. Ha a megmaradt tételek ár szerinti arányát vizsgáljuk, már nem ennyire kedvező a kép, mert a legmagasabb induló áru darabok nem keltek el, (természetesen nem mind), igaz, hogy nem talált vásárlóra néhány 4-12-20 ezer forintos tétel sem, ami újból azt igazolja, hogy milyen fontos jól kialakítani az induló árat. Az elkelt tételek össz-kikiáltási ára 3 millió forinton felül volt 38 ezerrel, de mivel a megmaradtak közt volt egy 3,2 milliós kikiáltási áru gyűrű (egy darab, 6,60 ct súlyú briliánssal), ezenkívül néhány 600 ezer, 750 ezer, 800 ezer forintos tétel is, így hát ezek képviselték az árban nagyobb hányadot. Az el nem kelt tételek összértéke közel 6 millió forint volt, de ezen nem érdemes bánkódniuk az árverezőknek, hiszen a leütéskor közel 4,5 millió forint volt a leütési, és 5 millión felüli a vételi ár (a 12 százalékos árverési jutalékkal együtt), ez pedig 147,5 százalékos licitáremelkedés.

Az árverésen meglehetősen sok ezüst ékszer és dísztárgy szerepelt, szembeötlő volt, hogy az ékszerbe foglalt briliánsok és egyéb drágakövek nem emelték túlzottan magasra az árat, néhány esetben kifejezetten kedvezően lehetett vásárolni. Platina nyakék 3,5 g súlyban 55 pici gyémánttal 56 ezer forintos, 18 K gyűrű 3 darab, összesen 0,30 ct súlyú briliánskővel 35.840 forintos, 14 K fülbevaló pár, 1,35 ct súlyú, 4 briliánskővel 106.400 forintos vételáron volt megszerezhető.

Kenessei András

MILLENNIUM BEFEKTETÉSI JEGY 1994 III. 1997

A Millennium III. Alap sikeres előzményéről szóló

MILLENNIUM-HÍREK

A nagytiszteletű befektetők szíves figyelmébe ajánljuk, hogy közzétették a **Millennium II. Befektetési Alap** legfrissebb jelentését. Az adatok szerint az áprilisban több, mint 100 millió forintos tőkével megalapított **részvényalap** szeptemberig 22 százalékos hozamot kasszírozott. Ez éves szinten 45-50% vagyongyarapodással egyenértékű, ami jócskán meghaladja a mostanság realizálható kincstárjegy hozamokat. A Chinoin, a Pick és az Egis részvények nyereséges adás-vétele mellett az alapkezelő szakemberek legsikeresebb tranzakciója a Mol Rt. papírjaihoz kapcsolódik, melyet 60 százalékon vásároltak és 110 százalékon értékesítettek. A **Millennium II. Befektetési Alap tőzsdei részvényekben** tartja portfóliójának mintegy 60 százalékát, a **tőzsdén kívül részvények** körübelül 15 százalékot tesznek ki, míg a vagyon 25 százaléka **magas kamatozású kincstárjegyekben gyarapodik**.

Az alapkezelők tapasztalataikat, a biztos nyereség hagyományát hasznosítják az induló **Millennium III. Befektetési Jegynél**. A Millennium III. öthetes jegyzési időszaka alatt több mint 200 jegyzési helyen kényelmesen, sorállás nélkül vásárolható a Befektetési Jegy - ígérik a szakemberek. **Jegyzési időszak:** 1994. október 24-től 1994. november 25-ig. **Jegyzési helyek:** OTP Bank (október 27-től), IBUSZ Bank, Dunabank, Inter-Európa Bank, Argenta Top Bróker Rt., brókercégek, valamint egyes takarékszövetkezetek.

MILLENNIUM III. BEFEKTETÉSI JEGY. HASZNOSÍTOTT HAGYOMÁNY.
A KÖZKEDVELT BEFEKTETÉSI JEGYRŐL TÁJÉKOZTATÓ KÍVÁNSÁGRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE MEGKÜLDETIK!

Név: _____

Cím: _____

KITÖLTVE VISSZAKÜLDENDŐ A TRUST BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐ KFT. CÍMÉRE (1054 BUDAPEST, BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 12) TELEFON: 267-4203 VAGY TELEFAX VONALON: 267-4202

TEKINTSE MEG A BÁV RT. ÉKSZER ÉS GRAFIKAI AUKCIÓJÁT!

Kiállítás: 1994. november 8—16-ig

Nyitva tartás: munkanapokon 10—16 óráig

Árverés: 1994. november 17-én 17 órától

Cím: Budapest IX. ker., Lónyay utca 30—32.

Bizományi Kereskedőház és Záloghitel Rt.

— az értékek birodalma

MH 15 978

ÚJ MŰVÉSZET
AZ IGÉNYES OLVASÓ LAPJA

Ha a kortárs és régi művészet, igazi értékeit akarja megismerni, ha híres gyűjtemények sorsát, aukciók eredményeit kívánja megtudni,

OLVASSA RENDSZERESEN AZ ÚJ MŰVÉSZETET!

EXPAND YOUR EXPORTS

— MARKET ANALYSES OF YOUR PRODUCTS
— NEW BUSINESS-PARTNERS IN YOUR TRADE LINE OF BUSINESS
— EXCELLENT DISTRIBUTIONS-CHANNELS, 400'000 POTENTIAL
IMPORTERS, DISTRIBUTORS, AGENTS AND WHOLESALERS IN **SWITZERLAND, GERMANY AND THE NETHERLANDS.**
FOR FURTHER INFORMATION AND APPOINTMENTS IN BUDAPEST PLS. CONTACT US BY FAX NO: 0041 42 32 48 32

16 130 MH

A Lotus megteremtette az ideális számítógépes környezetet a csoportos munkavégzéshez

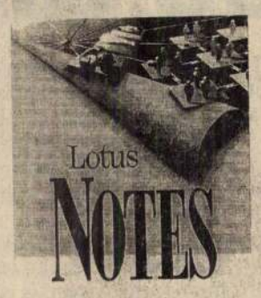

szoftverrendszer

rend és szabadság az információáramlásban

Lotus
Working Together

A MAGYAR HÍRLAP MELLÉKLETE
SZERKESZTI KAMASZ MELINDA
1994. NOVEMBER 11., PÉNTEK

Pénz Plusz Piac

Hétfő Sportrevü, kedd Heti Patika, szerda Ingatlanbörze, csütörtök Autók és Piacok, péntek Pénz Plusz Piac, szombat Ahogy tetszik+Vasárnapi Magazin

„A papucsot és komputert is el kell adnunk

Több lábon, de nem válogatás nélkül

Az elmúlt években sokan tették meg az utat az alkalmazotti státusból a gebinen, kisszövetkezeten keresztül az önálló cégig, a káeftéig vagy még tovább. Kit a kényszer, kit a kalandvágy, az előbbre jutni akarás vitt a vállalkozásba, de talán a legtöbbször mindez együtt. Azt azonban még senkinek sem sikerült meghatároznia, hogy mi az az erő, amely a tönkremenő és a prosperáló cégek között szelektál. Bizonyára a véletlennek is van szerepe. A Tóthfalusy házaspár – Erika és Péter –, a nevüket viselő kft. tulajdonosai és ügyvezetői mindenesetre a hozzáértésre, a kapcsolatok ápolására, az újdonságok felfedezésére és a több lábon állásra esküszik. A történet talán nem annyira különleges; sőt reméljük, egyre inkább mindennapivá válik.

Tóthfalussy Péter és Erika

FOTÓ: RITTER DORON DÁNIEL

• ***Egyáltalán nem törvényszerű, hogy egy házaspár a munkáját is együtt végzi. Különösen akkor, ha olyan távol áll eredeti szakmájuk, mint az önök esetében.***

Valóban, mindketten máshoz értünk. A férjem már alkalmazottként is a számítástechnikával, pontosabban numerikus vezérlésű szerszámgépek javításával foglalkozott, én pedig a kereskedelemben dolgoztam. Pétert 1986-ban csábították át egy személyi számítógépeket (PC-ket) forgalmazó kisszövetkezethez szervizvezetőnek. Jómagam úgy éreztem, hogy nem kapok elég érdemi munkát a Skála nagykereskedelmi üzletágánál, ezért egy kicsit menekülés is volt a számomra 1980-ban a gyes. Otthon, a kisfiam és a jövedelemkiegészítő bedolgozás mellett tanulásra fordítottam az időmet. Ma is rosszul vagyok, ha a zacskóragasztásra gondolok, viszont a felsőfokú kereskedelmi végzettségtől a jogosítványig sok mindent megszereztem. A Cipőbolt Vállalathoz mentem vissza üzletkötőnek. Ez már szinte vállalkozás volt, hiszen csaknem kizárólagosan jutalékos rendszerben jártam az országot, és kemény munkával ugyan, de jól kerestem. Az is a feladatom volt, hogy segítsem a szerződéses üzletek beindítását. Nem csoda, hogy vagy huszonöt gebines bolt gründolása után én is kedvet kaptam ahhoz, hogy a saját lábamra álljak. Kár volt, pontosabban éppen az volt a baj, hogy más lábát kellett igénybe vennem, hiszen felhalmozott tőkénk nem volt. A partner viszont, aki a pénzt adta a cipőbolthoz, illegális dolgokba kezdett. Mivel ebből nem kértem, kilenc nap után véget vetettem ennek a kalandnak. Egy áfészhoz mentem, ahol három évig külkereskedtem, ruházati termékekkel, meg minden mással is, amivel érdemes volt. A főnököm, egy tapasztalt öreg róka minden fogásra megtanított. Megismertem a különféle kereskedelmi technikákat, fizetési módokat. Ma is másodpercek alatt kiszúrom egy szerződésben, hogy melyik az a pont, ahol valamilyen turpisság lehet.

• ***Hogyan kapcsolódott össze az ön karrierje a férjéével?***

Úgy, hogy az áfész tönkrement, én pedig átvittem a nagykertevékenységet a férjem cégéhez, amely akkor már nem kisszövetkezet volt, hanem kft., Ázsió-Mikrotrade néven. Könnyen meggyőztük a társaság vezetőit, hiszen szinte nem igényeltünk tőkét, mivel általában sikerült halasztott fizetésben megegyeznünk. Hamarosan azonban láttuk, hogy tönkre fog menni az Ázsió. Ekkor határoztuk el, hogy saját cégünk lesz, de még előtte beterveztük második gyermekünket is. 1991 márciusában alakult meg a Tóthfalusy & Társa Kereskedelmi Kft., amelynek azóta is ketten vagyunk a 90 százalékos tulajdonosai. Az addig felhalmozott egyetlen értékünket, egy nyugati kocsit eladva szedtük össze a minimálisan szükséges félmillió forintnyi készpénzt. Péter hozta az üzletfeleit, hiszen szervizfőnökként ő volt a legközvetlenebb napi kapcsolatban a partnerekkel. Olcsóbb távol-keleti modellek mellett kétfajta márkás PC-t forgalmazunk, az amerikai AST-t és a holland Tulipot. Az előzőnek disztribútorai vagyunk, közvetlen kiskereskedelmi forgalmazást nem folytatunk, ellenben szívesen adunk el néhány vagy néhányszor tíz gépet hálózatba kapcsolva, szolgáltatásokkal együtt. Egyik specialitásunk az iskolák ellátása. Mostanában pedig a multimédiás alkalmazások, például nyelvoktató szoftverek felé nyitunk.

A cég szép fokozatosan épülgetett ki. Mostani székhelyünk a budapesti Klauzál téren már a harmadik, és nagyon büszkék vagyunk arra, hogy főbérleti jogot szereztünk. Kezdetben mindjárt elbuktunk két nagy üzletet, azóta sokkal óvatosabbak vagyunk. A ruházati, cipő- és főképp papucsüzletágat fokozatosan építettem ki. Elsősorban importtal, nagykereskedelemmel, termeltetéssel, ritkábban exporttal foglalkozunk, de egy éve kinyitottuk a boltot is, ami hoz bizonyos napi forgalmat, és alkalmas a piac tesztelésére is. Ebben a szakmában akkor van haszon, ha gyorsan forog az áru, ha hozzánk egyáltalán be kell szállítani valamilyen ruhaneműt, az már nagy baj.

• ***Manapság sokat hallani arról, hogy aki válogatás nélkül belev[...] mindenbe, előbb utól[...] tönkremegy. Önök mé[...] is egymástól ennyire t[...]vol álló dolgokkal k[...]reskednek.***

Először is nem mindenev[...] vagyunk, hanem inkább tö[...] lábon állunk. Egyébként a [...]házat és a számítástechnik[...] akármilyen meglepő – szer[...]csésen egészíti ki egymást, [...] árualap forgása és a keres[...] éves ciklikussága szempont[...]ból is. Két hagyományos te[...]letünkön kívül foglalkozu[...] még néhány különleges t[...]mékkel is. Ezekben általáb[...] mi láttuk meg először a fan[...]ziát az országban. Ilyen ö[...]tes szerkezet egy, az autók [...]lopását lehetetlenné tévő [...]dításgátló. De az igazi k[...]vencünk egy takarítógép. [...]láló magyar neve még ni[...] hivatalosan gőzzel tisz[...] háztartási berendezésnek [...]ják. A legfontosabb tulajd[...]sága, hogy nem kell ho[...] semmilyen vegyszert hasz[...]ni, ezért igazán környezet[...]rát. És tényleg szinte mindenfajta makacs szennyeződést leszed. Csakhogy ez az olasz gőzborotva teljesen ismeretlen volt nálunk, ráadásul majdnem úgy néz ki, mint egy porszívó, így a vevő nem figyel föl rá, ha csak kitesszük a kirakatba. Nem részletezem, hogy mennyi energiát öltünk az elterjesztésébe; sajnos azt kellett tapasztalnunk, hogy igazából csak akkor tudjuk eladni, ha mi magunk mutatjuk be a potenciális vevőknek. Azért nem panaszkodunk, 2800 darab működik az országban, most már kezd beindulni a nagykereskedelmi értékesítés is, sőt a gép fejlettebb változatának itthoni összeszerelését is megszerveztük. Jellemző „vállalkozásbarát" viszonyainkra, hogy ennek az új és valóban „zöld" terméknek az elterjesztéséhez sem kaptunk semmilyen hatóságtól segítséget, a lelkes hangú, támogató leveleken kívül.

Tevan Imre

VENDÉGKOMMENTÁR

Forrásapasztó adóprés

A csomag aljára értünk, tartalmát ország-világ megismerhette. Az új gazdasági vezetőség csomagterve aligha elégítette ki az előzetes várakozásokat. A külföldi tárgyalópartnerek visszavonultak, ők sem láthattak egyebet, mint a hazai adófizetők: az egész kezdeményezés részleteiben és egészében nemigen különbözik a már megszokott, mindenre gyógyírt ígérő, de a nehézségeket mégiscsak tovább fokozó, megszorító intézkedésektől.

A címzettek sem változtak: a bérből és fizetésből élők, az első gazdaság könnyen ellenőrizhető, kötelezettségeit tisztességgel teljesítő kereskedői, kisiparosai, vendéglátói. Örömöt ismét a második gazdaság prominens képviselői érezhetnek. Újból igazolva láthatják alapelveiket, hogy minimális befektetéssel, a leggyorsabban préseljék ki az elérhető legnagyobb hasznot ügyfeleikből, ugyanakkor a joghézagokat jó pénzért nagy választékban szállító bérjogászok közreműködésével minél eredményesebben kerüljék el a nagy többség számára kötelezőnek vélt törvényes előírásokat. Az ily módon esetenként elképesztő méretűvé duzzadó jövedelmeket pedig nem kockázatos, törődést-fáradságot igénylő beruházásokra, hanem hivalkodóan tékozló költekezésre fordítják, hiszen a forrásbővítő beruházásokat sújtó, büntetésjellegű adóterhek sajnálatos hatékonysággal riasztják el a gazdasági növekedésre fordítható, a legóvatosabb becslések szerint is hatalmas pénzalapokat.

A csomagterv címzettjeit sújtják az egyre változatosabb adóterhek, a már eddig is nehéz helyzetbe jutottak még több áfát fizetnek. A fő devizatermelő ágazat, a vendéglátás bevételei a források bővítése helyett nagyrészt a mindent emésztő, alaptalanul fetisizált áruexport ösztönzésére fecsérlődnek. A luxusáruk szűkre szabott körét nálunk az üzemanyagok mellett mindössze néhány élvezeti cikk alkotja. Hazánkban mindmáig nem talált visszhangra az a javaslat, hogy más országok mintájára mindenekelőtt a fogyasztási oldalon kellene megadóztatni kiváltképpen a tehetősebbek igényeit kielégítő javakat, hogy ezzel – legalább részben – bevonják a társadalmi teherviselésbe az extra jövedelmek élvezőit.

A kisebbik koalíciós partner választási programjában szerepelt gazdaságélénkítő adókönnyítések jó része bekerült a kormányprogramba. A felállt kormány pénzügyi vonulatában azonban nem osztottak számukra helyet, így nehéz lenne rajtuk számon kérni ígéreteik beváltását. Viszont azt is el kell ismerni, hogy ahol mégis szóhoz jutottak, nyilatkozataik ott sem bizonyultak mindig a legszerencsésebbeknek, amint gazdasági vezéregyéniségüknek is sikerült már első hivatalos megnyilatkozásai egyikével nehezen gyógyítható sebet ejteni a hazánkban is meghatározó gazdasági szerepre hivatott vendégforgalmi szakemberek önérzetén, amikor gazdasági jelentőségüket az egyébként igen tiszteletreméltó mozdonyvezetőkkel helyezte azonos szintre. Ha felelős gazdasági vezető ilyen szemléletről tesz tanúbizonyságot, akkor nem szabad azon csodálkozni, hogy a vendégforgalom államilag alábecsült lehetőségeit a második gazdaság hiénái használják ki. Fondorlatosan kiépített kapcsolatok révén, az adózás alól is kivont vagyonokat harácsoló csoport szerzett irányítószerepet a turisták kifosztásában.

Kiváló elméleti felkészültségű, elkötelezetten elosztási szemléletű, elsősorban számvitelre szakosodott közgazdászok uralják hosszú idő óta a hazai pénzügyi irányítói pozíciókat. Pragmatikus, forrásszemléletű kezdeményezések érvényesülésére továbbra sem látszik lehetőség. A gyógyításra vállalkozók a régi katonaorvosokra emlékeztetnek, akik csak néhány, igen egyszerű orvosságban hittek. Az eddigi tapasztalatok cáfolhatatlanul bizonyították, hogy a kicsinyes, mindenhatónak hitt takarékosság, az elosztási szféra szüntelen újranyirbálása egyre inkább csak az elégedetlen közvélemény lecsillapítására irányulhat – mind kevesebb eséllyel. Ezek a gyógyszerek már tüneti kezelésre sem alkalmasak. Források feltárására, bővítésére nem sikerült megfelelő módszereket felmutatni, a csomagban megismert intézkedések elkerülhetetlenül tovább csökkentik a költségvetés tátongó hézagainak befoltozására hivatott adóalapokat.

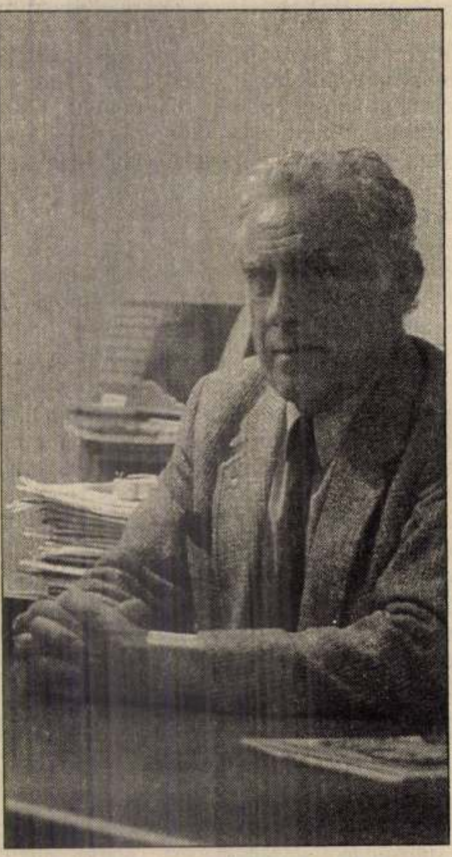

Kard Aladár, a fővárosi közgyűlés kereskedelmi bizottságának alelnöke

Ezt a kilátástalan igyekezetet aligha menti az évtizedek óta megszokott szüntelen hivatkozás a nemzetközi pénzügyi intézmények nyomására, különösen most, amikor feltűnő tartózkodással hagyták el a tárgyalóasztalt a szemmel láthatólag csalódott nemzetközi bankárok. Lehet, hogy a csomag tartalmának megismerése alapján reménytelennek ítélték a kilábalást a gazdasági összeomlásból? Talán az is közrejátszott a visszavonulásban, hogy az eddig kicsikart kölcsönök, segélyek a józan belátás ellenére mindig az elosztási hiányok befoltozására emésztődtek fel. Régóta várat magára az az elkerülhetetlen felismerés, hogy az elsőbbség a forrásoké; a jövedelmek, bevételek meghatározott részét mindenképpen forrásbővítésre kell fordítani.

Az elosztási szemlélet kizárólagossága oda vezethet, hogy megállíthatatlanná válik a dél-amerikai típusú zuhanóspirál, amelyben minden adminisztráció felosztja, feléli szűkös anyagi eszközeit, és egyre mélyebb válságban adja át a gazdaságot a jobb sorsra vágyó választók által új reményekkel megválasztott győzteseknek.

Kard Aladár

Pénteki péntekig

Olcsó állam – drága tisztviselők?

Most a bankok kerülnek sorra. A nagy iparvállalatoknál már javában tart a fejcsere, egy-két meghatározó állami hivatalban is megtörtént a váltás, a bankoknál még nem történt semmi.

Hetek óta jelennek meg hírek arról, hogy egy-két kereskedelmi bank első számú vezetőjének inog a széke. Inog, de még nem dőlt fel. Úgy tűnik, akad, aki ezt a végkifejletet nem várja meg. Igaz, ehhez az elhatározáshoz kellettek a menesztésről szóló hírek, a korábbi legnagyobb kormánypárthoz fűződő, a nyilvánosság előtt nem tisztázott pénzügyi kapcsolatok, s ezek kivizsgálását sürgető pénzügyminiszteri levél. Töröcskei Istvánnak így elege lett. A Magyar Hitelbank gazdasági eredményei ugyan javultak vezetése alatt, de ő elmegy: bizalmatlan légkörben, állandó támadások között nem kíván maradni. Még akkor sem, ha az igazgatósági ülésen a jelenlévők maximális bizalmukról biztosították. Ebben csak az az érdekes, hogy jelen volt a legfőbb tulajdonos, az állam képviselője is. Nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal? Azaz a Pénzügyminisztérium képviselője nem tudott volna a miniszteri levélről, ami a kivizsgálás sürgetésével valóban jelez némi bizalmatlanságot? A legnagyobb kereskedelmi bankoknak szeptember végéig el kellett készíteniük stratégiai elképzeléseiket, s ezek alapján a menedzsmenttel már szerződést kellett volna kötni. Ez elmaradt. Talán nem véletlenül.

A Magyar Hitelbank esete valószínűleg nem rendkívüli. A hírek szerint a bankvilág más ismert személyisége is túl szoros kapcsolatokat ápolt a választásokat elvesztett polikai erőkkel, így biztosan lesznek még személycserék. A kérdés legfeljebb az időpont. A pénzügyi kormányzatnak most összesűrűsödtek a tennivalói. Így a bankvezérek időt nyerhetnek.

A héten egyébként egy másik „titkos" pénzügyminiszteri levél is felborzolta a kedélyeket. A hírek szerint Békesi László a magyarországi multinacionális cégeknek is írt, önmérsékletre kérte őket a béremelésnél. Nevezetesen arra, hogy ez az inflációnál öt százalékkal alacsonyabb legyen jövőre. A szakszervezetek persze tiltakoznak. A központi bérszabályozás csírájának megjelenését látják e miniszteri kérésben. A dolog perszm ennyire egyszerű. Arról van szó, hogy vő évi gazdaságpolitikai tervek megvalósítoz a vásárlóerőt – azaz a béreket – is bizor keretek között kellene tartani. Ha itt elfua szekér, az a többi területet is befolyásolj

A Pénzügyminirium azóta megcáfolta a hírt. Békesi nem ıen levelet. A parlamentben viszont olyan ıtok kerültek nyilvánosságra, amelyek azlzik, nemcsak a magánszférában futhatna a pénzek. A koalíció olcsóbb államot ígé s ez igazán szimpatikus, jól hangzó cél vookan kételkedtek ugyan abban, hogy megvítható-e, de ez most más kérdés. A minisztnöki hivatalban például több államtitkári :t szűnt meg, eltörölték a privatizációs miniri posztot is. Dicséretes törekvés. Csakho A Fidesz egyik képviselője arról számolt bparlamentben, hogy Szabó Tamás százötver forintos havi fizetését most a privatizáció kormánybiztos hétszázötvenezer forintos lfixe váltotta fel. Ez lenne a takarékosság? :ormánybiztos helyettese „csak" háromszáznezret kap, a befektetési bank vezetője pedig havi ötszázat plusz százötven százalék jutalmat. A Fidesz számítása szerint ez havi 1,2 millió... A miniszterelnököt is meglephették ezek az adatok, mert csak annyit tudott mondani, nem ismeri az állami vezetők kereseti kimutatásait, de az utolsó adat biztosan képtelenség.

A kormány kínos helyzetbe került. Egyfelől szorítják saját ígéretei, másfelől viszont ott a valóság. Óriási ma már az állami cégeknél, intézményeknél foglalkoztatottak és a magánszféra alkalmazottainak bérkülönbsége. Így a kormány csakis kiemelt gázsival tud szakértőket megszerezni, megtartani. Különben aki csak teheti, a magánszektorban helyezkedik el. S az igazán tehetségesek tehetik. Így fordulhat elő, hogy egy kormánybiztos többször annyit keres, mint a miniszterelnök... Ez egy minisztériumra vonatkoztatva például azt jelentheti, hogy onnan is elmennek az igazi szakértők... Hacsak az ottani miniszter ki nem talál valamit. Például azt, hogy az állami többségű cégek felügyelőbizottsági, igazgatótanácsi helyeivel ad némi fizetéskiegészítést az alulfizetett köztisztviselőinek. Rájuk ugyanis nem vonatkozik az összeférhetetlenség.

Hogy a minisztert, a miniszterelnököt ki kárpótolja? Valószínűleg ma Magyarországon dicsőség miniszternek lenni. Amit anyagilag nem mindenki engedhet meg magának.

A magyar társadalomban azonban talán mégsem ez a legfőbb probléma. Hanem az, hogy valóban több millióra tehető az a réteg, amelynek ma már a napi megélhetés is gondot jelent. Az ő fülükben disszonánsan csengenek a százezrekről szóló hírek. A korgó gyomor, a fűtetlen szoba különös gondolatokat ébreszthet, később megbánt tettekre serkent. Vajon miként lehet, s lehet-e a társadalom eme kettészakadását politikailag megfelelően kezelni? Miként lehet így a társadalmi rendet, a biztonságot megőrizni? Ami nélkülözhetetlen egy, a külföldi tőkére számító gazdaságban? Vagy ezek a kérdések fölöslegesen aggodalmaskodók, demagóg színezetűek, s egy piacgazdaságban ennek így kell lennie?!

K. I.